WIDENER LIBRARY
HX 6DTT +
OL
41003
290

OL 41003.290

Harvard College Library

FROM THE

PRICE GREENLEAF FUND

Residuary legacy of $711,503 from E. Price Greenleaf, of Boston, nearly one half of the income from which is applied to the expenses of the College Library.

ՑՈՒՑԱԿ

ՏՓԽԻՍԵՑԻ ԱԲԳԱՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ

ԵՐԿԱՍԻՐՑՅ

ՖՐԱՆՑ ՆԻԿՈԼԱՈՒՍ ՖԻՆԿ

ՏՊԱՐԱՆ
ՆՈՒՊԱՐ ՔԱՓԱՄԱՃԵԱՆ
ԼԱՑՊՅԻԳՈՒՄ

ՄԻՋՆՈՐԴ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ն. Գ. ԷԼՎԵՐՏ
ՄԱՐԲՈՒՐԳՈՒՄ

Katalog

der

armenischen Handschriften

des

Herrn **Abgar Joannissiany**

zu

Tiflis

von

Franz Nikolaus Finck

Gedruckt
von
Nubar Kapamadjian
zu
Leipzig

In Kommission
der
N. G. Elwert'schen Verlagsbuchhandlung
zu
Marburg

1903

H-10076.
B 33868
~~H 10004.10~~
~~OL 41004.10~~
OL 41003.290
HARVARD COLLEGE
JUL 1 1904
LIBRARY.
Price Greenleaf Fund.

Բովանդակութիւն

	էջ
Հայերէն յառաջաբան	V—X
Գերմաներէն յառաջաբան	XI—XVI
Համառօտագրութիւններ	XVII
Վրիպակներ	XVIII—XXIII
Հայերէն բնագիր	1—204
Գերմաներէն բնագիր	205—218
Հայերէն ցանկ	219—239
Գերմաներէն ցանկ	240—260

Inhalt

	Seite
Armenisches Vorwort	V—X
Deutsches Vorwort	XI—XVI
Abkürzungen	XVII
Berichtigungen	XVIII—XXIII
Armenischer Teil	1—204
Deutscher Teil	205—218
Armenisches Register	219—239
Deutsches Register	240—260

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Ներկայ աշխատութեան հիմնական ու իսկական չարժառիթը այն հաստատուն համոզմունքն էր, որ հայկական բանասիրութեան անզգաստանումի գեռ երկար ժամանակ ոչ մի պէտք այնքան զգալի չի լինիլ որքան մասամբ դարակներում անհրապատակ կուտակած եւ մասամբ այստեղ ու այնտեղ ցիրուցան եղած բազմաթիւ հայերէն ձեռագրերի ցուցակագրութեան կարիքը, որոնց իմանալով հետազօտութիւնը մի էական պայման է Հայոց լեզուի եւ գրականութեան պատմական ուսումնասիրութիւնը լուրջ ու ճչգրիտ գիտութեան պահանջներին գոհացնող ընթացքի մէջ դնելու համար, անհատական մի ինդիր, որի լուծումը տակաւին անհրաժեշտ ժամանակով հեռու ապագային է վերապահուած։

Մի անհամեմատ աւելի ստուար, սակայն 1—2 տարի պահանջ ազաջ գեռ իրագործելի համարուած մի երկի հրատարակութեանը նախապատրաստական ծառայութիւն մատուցանելու տեսակէտ էր, որ դրդեց ինձ ձեռնամուխ լինել տիրեսեցի պ. Աբգար Յովհաննիսեանի սակաւաթիւ ձեռագրեր պարունակող փոքրիկ ժողովածուի ուսումնասիրութեան, որ ներկայ աշխատութեամբ լոյս ընծայուելու եմ գիտական աշխարհին։ Ս. Էջմիածնի Հայրապետական մատենադարանում տասն տարի չափ պահպանուել այն համոզմունքին եկայ, որ հայկական գրականութիւնը, որի նշանակութիւնը քրիստոնէական եկեղեցու պատմութեան նկատմամբ արդի պայմաններում հազիւ թէ հնարաւոր լինի գնահատել — լուսնեան եմ տալիս այն իրողութիւնը, որ նրա նշանակութիւնը ճչգրիտ ստուգութեամբ սահմանելու հնար իսպառ չկայ —, գեռ բաւարարապէս յայտնի չէ գիտական աշխարհին, չնայելով Մխիթարեան Հարց զարմանալի փութկոտութեան եւ բեղմնաւոր գործունէութեան։ Այս համոզմունքին բնականաբար յարեցաւ այն միտքը, որ ամենից առաջ անհրաժեշտ է հայերէն ձեռագրերի ամենահարուստ ժողովածուն՝ Ս. Էջմիածնի մօտ 4000 գրչագիր բովանդակող մատենադարանը կարգաւորեալ ցուցակագրութեամբ մատչելի դարձնել աշխարհին եւ գորանով ապագայ հրա-

տարակութեանց գործին նպաստել։ Սակայն թէ այսպիսի ձեռնարկութեան իրագործումը մի անհատ եւ առանձնապէս իմ գործը չէր, պարզ էր նոյն իսկ գիտական նկերքին մղումից ծփացող եւ ոգեւորութիւնից ապագան վարթամ զեղեցկութեամբ պատկերացնող երեւակայութեան։ Այդ իսկ պատճառով մի քանի ընկերների եւ ծանօթների չդիմադրեմ բանակցութիւն տեղի ունենալ եւ միասնութեան ուժերով այդ գիտական գործին սկիզբ դնելու համար ծրագիր կազմուեցաւ։ Սակայն խորհրդակցութեան ընթացքում հետզհետէ իմ մէջ մի նոր միտք յղացաւ եւ որոշեցի՝ ակզբում ինքս միայնակ պարապել եւ աշխատութեանս արդիւնքը մի ըրդոյկով խորհրդակիցներիս հայեցողութեան մատուցանել, իմ առաջարկութիւնները չօչափելի դարձնելու եւ նոցա հետաքրքրութիւնը դիւրացնելու դիտաւորութեամբ, որպէս զի այդպիսով ուղի հարթուի մի քանի առանձնական խնդիրների նկատմամբ համաձայնութեան յանգելու, որ չատ անհրաժեշտ էր ծրագրուած երկի իրականացման համար։

Ժամանակի ընթացքում այդ յանչախս բաղձալի մեծ երկը իրականացած տեսնելու յոյսս կորցրի, իսկ աշխատութեան փոքրիկ նմուշը միանգամ արդէն սկսած լինելով, չարունակեցի եւ աւարտեցի. այդ նմուշը ահաւասիկ այս ձեռքն է, որ կոչուած է այժմ իւր գոյութիւնը արդարացնել նաեւ նոցա առաջ, որոնք նորա յօրինման նախորդ հանգամանքների հետ ոչ մի առընչութիւն չունէին։ Այդ իմաստով աւելորդ չեմ համարում այստեղ ըրքի յօրինուածքի մասին մի համառօտ տեղեկութիւն տալ, թէ ինչուէ սակաւ դէպքերում իւր կազմութեամբ չեղուում է Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան ցուցակից, որը Հ. Ց. Տաշեանի ուղի հարթող գործակցութեան չնորհիւ, ինչպէս երեւում է, իրաւունք ունի, եւ մասամբ այդ իրաւունքը արդարեւ նրան է պատկանում, իբրեւ օրինակելի տիպար ծառայելու։

Գիրքը բաղկացած է երկու մասից։ Առաջինը ընդարձակ է, աչխարհաբառ հայերէն չարահիւսութեամբ, բազմաթիւ քաղուածքներով եւ մանրամասն մատենագիտական տեղեկութիւններով. երկրորդը համառօտ է, գերմաներէն եւ սահմանափակուած է միայն համառօտ բովանդակութեամբ։ Գերմաներէնն մասը որոշուած է յատկապէս այն ընթերցողների համար, որոնց աչխարհաբառ հայերէնի ծանօթութիւնը պակասաւոր է։ Այս պատճառով վերջին մասի թուահամարները, Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակած ցուցակներին հակառակ, ծայրէ ծայր համապատասխանում են հայերէն բնագրին, որով միմիայն առաջին մասում յիչատակած մատենագիտական տեղեկութիւններն էս աչխարհաբառ հայերէն բոլորովին չչմայցողներին անգամ մատչելի կը լինին, հարկաւ եթէ այնպիսի ըրքերի չեն վերաբերում, որոնք ընթերցողին անծանօթ, այն է՝ աչխարհաբառ լեզուով են չարադրուած։ Սրդ՝ մատենագիտական բաժնում իւրաքանչիւր գիրք նչանակուած է իւր յատուկ լեզուով, մի

բան, որ ըստ իս ամէն հեղինակի ինքն ըստ ինքեան հասկանալի պիտի լինէր. բայց դժբաղդաբար սորա ներհակն է սովորութիւն դարձել, ուստի եւ այս հանգամանքը առանձնապէս արժանի է բացայայտ յիշատակութեան։ Ճառախս հայերէն, ռուսերէն եւ առհասարակ ընդհանուր կրթութեան պահանջների համար դեռ արտօնեալ կարեւորութիւն չվայելող լեզուներով չարադրած գրքերը ոչ միայն գրավաճառների ցուցակներում, որ այնքան էլ մեղադրելի չէ, այլ նոյն իսկ լուրջ գիտական հրատարակութիւնների մէջ յիշատակւում են միայն գերմաներէն թարգմանութեամբ, որին սովորաբար կցում են նաեւ բնագրի լեզուն ընդրկող այս կամ այն նկատողութիւնը։ Նայելով թէ թարգմանութիւնը ի՞նչպէս է կատարուած, ըստ այնմ բնականաբար դժուարութիւններ են հանդէս գալիս, երբ մէկը փորձում է այդ տարօրինակ թարգմանութիւնից վերստին բնագրի իսկական խորագիրը վերականգնել. եւ ի նկատի առնելով, որ այս փորձը յաճախ բաւական ջանք ու աչխատութիւն է պահանջում, ստիպուած եմ կամայ թէ ակամայ հարցնել՝ ու՞մ համար են արդեօք այդ տեսակ թարգմանութիւնները։ Անչուշտ բնագրի լեզուին հմուտ անձանց համար չեն։ Իսկ թէ նոքա, որոնք գոնէ խորագրի նշանակութիւնը ըմբռնելու անգամ միջոց չունին, ի՞նչ օգուտ կարող են քաղել գրքերի այդ ձեւով յիշատակութիւնից, ինձ համար բոլորովին մութ է։ Կամ թերեւս կարծու՞մ է, որ ընթերցողին երբէք խորհուրդ չպէտքէ տալ այդ գրքերը կարդալու։

Ծուցակում բանախօսած հատուածների ոչ միայն սկիզբն եմ նչանակել, ինչպէս սովորութիւն է, այլ սակաւաթիւ դիւրահեշտելի բացատրութիւններից զատ նաեւ վերջը, այս դէպքում եւս գիտակցաբար Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակած ցուցակներին նեբհակ ընթացք բռնելով։ Անձնական փորձառութիւնն է ինձ թելադրել այսպէս վարուել, քանի որ սովորաբար չատ ձեռագրերի սկիզբը պակասում է, թերեւս նախկին ընթերցողների դեռ սկզբում ցոյց տուած եռանդից քրքրուած ու մաշուած լինելով. ապա ուրեմն այս տեսակ ձեռագրի առաջին հատուածի նկատմամբ չատ օգտակար կը լինի, եթէ ընթերցողին դիւրութիւն տուի գէթ նորա վերջաւորութիւնը արդէն պատրաստի հրատարակութիւնների հետ համեմատել, որ եւ է նոյնութիւն գտնելու նպատակով։

Ձեռագրից քաղուածաբար հանած հատուածների լեզուն եւ ուղղագրութիւնը հարկաւ անփոփոխ եմ թողել, ի բաց առեալ բառերի տրոհումն ու կէտադրութիւնը, որ մեծ մասամբ կատարել եմ անկախ՝ ոչ մի կարեւորութիւն չտալով ձեռագրին։ Սակայն գրքի տպագրական յօրինուածքը, իբրեւ մի առաջին փորձ ապագայ հրատարակութիւնների համար, այնպէս է կազմուած, որ ներկայացնում է ձեռագրի բնագիրը իւր յատուկ իսկութեամբ, միաժամանակ եւ այնպիսի կանոնաւորու-

թեամբ, որ գոնէ առանց դժուարութեան կարդացուի։ Այս գրքի ընթերցողներին խնդրում եմ բան այսմ հետեւեալը ուշադրութեան առնել։

Շեղագրով (ա, բ, գ, դ, ե եւ այլն) տպագրած մասերը ձեռագրում չկան եւ արտայայտած են կրճատման սովորական նշանով, որ մի հոմանական գիծ է։ Օրինակ. «վասն», եր. 10, տ. 2վ., ձեռագրում է «վս», որ պէտք է ընդունակել եւ կարդալ «վասն»։ Ուղղահայեաց գլխագրերը (Ա, Բ, Գ, Դ, Ե եւ այլն) ցոյց են տալիս, որ թէեւ ձեռագրում համապատասխան տառերը փոքրագիր են, բայց իսկապէս պէտք է գլխագիր լինէին. նոյնպէս եւ ուղղահայեաց փոքրագրերը (ա, բ, գ, դ, ե եւ այլն) համապատասխանում են ձեռագրի գլխագրին, որոնք տպագրում փոքրագրի են վերածուած։ եր. 2, տ. 6ո. «առաքեալին» ձեռագրում է «ԱՌԱՔԵԱԼԻՆ». եր. 3, տ. 15վ. «զՅիսուս Քրիստոս» ցոյց է տալիս, որ ձեռագրի կրճատ ձեւը «զյս քս» ընդարձակուած է։ Յաւելումները անկիւնաւոր, իսկ յապաւումները հատարակ փակագծերի մէջ են առնուած. եր. 139, տ. 1վ. «եր[ր]որդ»-ի համապատասխանն է ձեռագրում «երորդ», իսկ եր. 141 տ. 2ն. «զալըս(ա)տեանն» ձեռագրում է «զալըստեանն», ուրեմն մի ս աւելորդ է, պէտք է հանել։ եր. 125, տ. 1վ. «Եւ [հղեւ] իբրեւ կատարեաց (Յիսուս) զբանս զայսոսիկ», ինչպէս տպագրութեան ձեւից երեւում է, համապատասխանում է ձեռագրի «Եւ իբրեւ կատարեաց յս զբանս զայսոսիկ» ձեւին, որի փոխարէն ոսկայն պէտք է լինէր՝ «Եւ հղեւ իբրեւ կատարեաց զբանս զայսոսիկ»։ եր. 29, տ. 6վ. «յՏէս [=յաչխարհէս]» նշանակում է, որ ձեռագրում է «յՏէս», որ պէտք է «յաչխարհէս» կարդալ։ Ուղղահայեաց գծերը ցոյց են տալիս ձեռագրի տողադարձութիւնը՝ տողի սկիզբն ու վերջը. օրինակ. եր. 15, տ. 1վ. «չոր|ի»։ այս դիծը յատկապէս ը տառի պատճառով եմ գործածել. չատ հետաքրքրական է իմանալ, թէ արդեօ՞ք նոր տողի սկզբում ը-ի կիրառութիւնը սերող տղադարձների հետեւանքն է, ինչպէս օրինակ կարելի էր եր. 8 վերջին տողում «մը|կրառութիւն» բառից ենթադրել, թէ բոլորովին անկախ է տղադարձների կանոններից, ինչպէս եր. 43 վերջընթեր տողում «Աասլեած» բառի մէջ։

Ինչպէս արդէն մի անգամ յիշուեցաւ, այս բոլոր տպագրական մէկնողները ծառայում են ոչ թէ գրքին քննական հրատարակութեան կերպարանք տալու, այլ միայն ընթերցումը հեշտացնելու համար։ Ուստի եւ արձագրութեան աշխատանքն չատ կատարեալ քաղել ենք ձեռագրից նոյնութեամբ առանց յաւելումներ կցորդելու, մանաւանդ որ փաստերը տեղ տեղ այնքան չնչին էին, որ բնագրի իմաստը ամենեւին չէին խանգարում։ Որոշ դէպքերում այս կամ այն բառը լուսաբանուած է մի երկրորդ բառով, որը սակայն ոչ թէ առաջինը փոխարինելու նպատակով է գործածուած, այլ կիրառութեան մէջ աւելի ընդհանրացած լինելով, տակ իբրեւ յարմար մեկնող է նախատեսել կցորդ բառը լուսաբանելու համար։

Օրինակ. եր. 170, ա. 3ն. «մեղայոր» ձեւը լուսաբանուած է «մեղաւոր» բառով, որովհետեւ այս վերջինը բառարանների ընդունուած եւ չատ գործածական լինելով, ընդհանրութեան աւելի է ծանօթ քան առաջինը։ Բոլորովին դիւրաւ կունենայ պնդելու, իբր թէ «մեղայոր» ձեւը պակ է, եւ պէտք է «մեղաւոր» բառով փոխարինել. մանաւանդ երբ չատ լաւ յայտնի է, որ այսպէս զրաբառ (-աւոր) ածանցի հետքն է պահպանուել, որ իրրեւ գաւառական լեզուի արտադրութիւն յատուկ է Ջուղայի բարբառին, ինչպէս վկայում է Ռ. Պատկանեան իւր Изслѣдованіе о діалектахъ армянскаго языка երկասիրութեան 82-րդ էջում. ուրեմն այս դէպքում զրչի կամ նման վրիպակ որոնելու հարկ չկայ։ Թէ արդեօ՞ք առանձնակի խնդիրների նկատմամբ այս զրքի մատուցած օժանդակութիւնը չատ է թէ քիչ, այդ թողնում եմ արդարամիտ քննադատի վճռին։ Բայց այնուամենայնիւ պարտք եմ համարում մի անգամ եւս յիշել, որ հարկադրուած էի նաեւ այն ընթերցողներին ի նկատի առնել, որոնց դիտութիւնը հայերէն լեզուի նկատմամբ չատ անչնչան է, ուստի եւ պէտք է դիջողաբար վերաբերուել այն աւելորդութիւններին, որոնք թերեւս ծնունդ կառ հայ ընթերցողին աւելի զգալի կը լինէին։ Ես մինչեւ անգամ էլ աւելի հեռուն կը գնայի, եթէ մի հանգամանք չսոիպէր ինձ զրքի ծաւալը ըստ կարելոյն սեղմել. յայտնի է, որ նման երկասիրութիւնները ոչ միայն ամենասչին նիւթական չառ չեն բերում, այլ եւ իրապէս մեծ ծախք պահանջելով բնաւ են դառնում հեղինակին, որը բաղդի ծոմ բարիքներով օժտուած մեկը չլինելով, կամաւ նիւթական մեծ զրկանք է կրում այս գիրքը իւր արդի ինքն ըստ ինքեան սուղ ծաւալով հրատարակելու համար։

Մատենագիտական բաժնի վերաբերմամբ իմ գլխաւոր ձգտումն է եղել ընթերցողին նախ եւ առաջ վստահելի այլ եւ լրիւ աղբիւրներ ընձեռել, սակայն իմ ցանկութիւնը վերջինի նկատմամբ կարելի էր միայն ոչ սահմանափակութեամբ իրականացնել, այնպէս որ մի քանի հին գրքեր, որոնց փոխարէն այժմ մատչելի ու ընտիր հրատարակութիւններ գոյութիւն ունին, հայեցողութեան չեմ առել, բանական հիմունքով եղած մի քանի բացառութիւններից զատ։ Չնայելով այս սահմանափակման, դարձեալ չեմ կարծում, որ մտադրած լրութեան հասած լինիմ։ Այս իրողութիւնը պէտք է վերագրել գլխաւորապէս այն անպատեհ անյարմարութիւններին, որոնց դժբաղդաբար արեւելքում ենթարկուած է ամեն գրական վաստակաւոր։ Տփխրում, ուր ձեռագրերն էին գտնում, գրեթէ ոչ մի մատենագիտական օժանդակ միջոց չկար, այնպէս որ մատենագիտական բաժնի մեծագոյն մասը կարողացայ միայն յետոյ իմ Վիեննայում անցուցած երկարատեւ ժամանակի ընթացքում պատրաստել. այսուհետ էլ չատախտ ընաւորի այս կամ այն հատուածը ձեռագրերի հետ մի անգամ եւս համեմատելու կարիք էր զգացուում. բայց արդէն ուշ էր. ձեռագրերը

տարածութեամբ հեռու էին։ Այս անհապաղ եւ ամէն մէկի համար, ով էլ լինի, արգելարիթ պարագաներին պէտք է աւելացնել նաեւ այն անհաձնելի իրողութիւնը, որ իմ գլխաւորապէս լեզուագիտական գործունէութեան նուիրած ուսման ընթացքում ամենեւին հետաքրքրութիւն չեմ եղել աստուածաբանական եւ մանաւանդ եկեղեցական- պատմական գիտութիւնն ձեռք բերելու, որ ներկայ եւ նման աշխատութեան համար շատ ցանկալի էր, եթէ չասեմ, կարեւոր։ Մի քանի տարի առաջ ինքս էլ նման դէպքերում կը զերադասէի եւ խորհուրդ կը տայի ուրիշներին հեռու մնալ իրենց անծանօթ գիտութեան անդաստանից եւ նորա մշակութիւնը թողնել նոցա, որոնք գոհացուցիչ կերպով նորա ծաւալն ու սահմանները աչքով չափել ու կշռել են։ Բայց այսօր աներկբայ համոզուած եմ, եթէ չարունակ այսպիսի սկզբունքով առաջնորդուենք, պէտք է աւելի երկար սպասենք քան թէ հարկը պահանջում է։ Ես չատ ուրախ կը լինէի, եթէ աստուածաբանները կանխէին բանասիրական գիտութեան հայկական բաժնում իրենց վերապահուած հարստատ աւարին տիրանալ. բայց քանի որ այդ ժամանակը դեռ հասած չէ, պէտք է համբերատար լինել եւ զինջողաբար վերաբերուել օտար դաշտի վրայ կատարուած այն մշակութիւններին, որոնք առնուազն ընդհանուր գործին ոչ մի վնաս չեն բերում։

Ի նկատի ունենալով, որ այս աշխատութիւնը գլուխ է բերուած աստանդական կեանք վարելիս, երբ մինչեւ անդամ դժուար էր սովորական գրաւոր գործիքներն գէթ նման մի կարասիք ճարել, հանդստութիւն գտնելու մասին դեռ չեմ խօսում, յուսով եմ, որ ընթերցողը յատուկ անունների մի քանի գրչական անհաքթութիւնները եւ ոչ միայն հայերէն, այլ եւ իմ մայրենի լեզուի՝ վերմաներէնի ոգուն հակառակ բոլի լեզուական զարուզուքիւնները առանձին ներողամտութեամբ կը վերաբերի։ Նաեւ այդից սպրդած պակասների եւ թերութիւնների համար անհրաժեշտ համարուեցաւ մի ցանկ կազմել, որոնց պատասխանատուութիւնը սակայն գրաշարի վրայ չէ ծանրանում։ Լայպցիգում վերաբերող գրաշար եւ տպագրիչ Նուպար Թափամաճեանը այս բանական ծանր եւ դժուար չարուածքը այնպիսի բարեխղճութեամբ է կատարել եւ այնքան յաղողակ, որ այլ եւս անկարելի էր աւելին պահանջել. այս գրքի հրատարակման գործում նորա ցոյց տուած մանուկցութիւնը ամէն քննադատութիւնից բարձր է։ Դժբաղդաբար նոյնը չեմ կարող ասել նաեւ իմ վաստակի նկատմամբ։ Անհամեմատելի առնից որ եւ է վարանման հրապարակ եմ հանում այս աշխատութիւնը, վստահանալով արդարադատութեան, որը դատել կարողին միւսներից որոշում, միւսներից աւելի բարձր է դասում։

Շարլոտենբուրգ, մայիս 1903 թ.

Vorwort.

Der eigentliche Grund, auf dem die vorliegende Arbeit ruht, ist die feste Überzeugung, daß auf dem Gebiete der armenischen Philologie auf lange Zeit hinaus nichts mehr Not tut als die Katalogisierung der zahlreichen, teils nutzlos aufgeschichteten, teils hier und dorthin versprengten Handschriften. Ihre Durchforschung ist die unerläßliche Vorbedingung für eine den Anforderungen strenger Wissenschaft genügende geschichtliche Darstellung armenischer Sprache und Literatur, eine Aufgabe, deren Lösung einer noch unabsehbar fernen Zukunft vorbehalten ist.

Den Anlaß zur Bearbeitung gerade dieser, nunmehr der wissenschaftlichen Welt bekannt gemachten kleinen, im Besitze des Herrn Abgar Joannissiany zu Tiflis befindlichen, Sammlung bot der Wunsch, einem unvergleichbar größeren, aber noch vor wenigen Jahren für ausführbar gehaltenen Werke vorbereitende Dienste zu leisten. Nachdem ich durch eine zehn Monate währende Arbeit in der Bibliothek des Klosters Etschmiadsin zu der Überzeugung gelangt war, daß die armenische Literatur mit ihrer heute kaum abzuschätzenden, geschweige zu berechnenden Bedeutung für die Geschichte der christlichen Kirche trotz der staunenerregenden und auch erfolgreichen Rührigkeit der Mechitharisten doch noch lange nicht genügend bekannt gemacht sei, schloß sich naturgemäß der Gedanke an, daß also vor allem die reichste Sammlung armenischer Handschriften, die nahezu 4000 Stück bergende Bibliothek des Klosters Etschmiadsin der Welt zugänglich gemacht, also auch in erster Linie durch ordnende Beschreibung für spätere Veröffentlichungen in Bereitschaft gesetzt werden müsse. Daß dies jedoch nicht die Aufgabe eines Einzelnen sein konnte, und ganz besonders nicht die meinige, war selbst der zukunftverschönernden Begeisterung wissenschaftlichen Dranges klar. Es wurde daher Rücksprache mit Freunden und Bekannten genommen, ein Plan für gemeinsame

Arbeit entworfen, und im Laufe der Beratungen reifte in mir der Entschluß, zunächst allein eine kleine Arbeit zu liefern, die meine Vorschläge veranschaulichen, ihre Beurteilung erleichtern sollte, um so die für die Ausführung des geplanten großen Werkes erforderliche Verständigung über mancherlei Einzelheiten anzubahnen.

Den Glauben an die Verwirklichung des ersehnten großen Werkes habe ich nun inzwischen verloren, die kleine Probearbeit aber ist, da sie einmal begonnen war, auch zu Ende geführt worden. Sie ist das vorliegende Buch geworden, das nun sein Dasein auch vor denen zu rechtfertigen hat, die an seiner Vorgeschichte keinen Anteil nehmen. Ein kurzer Bericht über seine Einrichtung wird dazu von Nutzen sein, wobei vor allem anzugeben ist, warum in einigen wenigen Fällen von der Anordnung des großen, von der Wiener Mechitharisten-Kongregation herausgegebenen Katalogs abgewichen wird, der namentlich nach P. J. Dashians bahnbrechender Beteiligung ein Recht zu haben scheint und zum Teil wirklich ein Recht darauf hat, fortan als Muster zu gelten.

Das Buch besteht aus zwei Teilen, einem ausführlichen in neuarmenischer Sprache mit zahlreichen Auszügen und weitgehenden bibliographischen Angaben, und einem kürzeren, deutsch abgefaßten, der sich darauf beschränkt, den Inhalt kurz zu verzeichnen. Dieser deutsche Teil ist in erster Linie für diejenigen Benutzer bestimmt, die des Neuarmenischen nur in unvollkommenem Maße kundig sind. Deshalb trägt er eine dem armenischen Teil durchgehends genau entsprechende Numerierung — im Gegensatz zu den von der Mechitharisten-Kongregation veröffentlichten Katalogen —, die selbst dem des Neuarmenischen durchaus Unkundigen die nur im ersten Teil gebotene Bibliographie zugänglich macht, sofern es sich eben nicht um Bücher handelt, die gerade in der ihm unbekannten Sprache, also der neuarmenischen, verfaßt sind. Jedes Buch ist nämlich in der Sprache angeführt worden, in der es erschienen ist, was meiner Ansicht nach selbstverständlich sein sollte, aber deshalb ausdrücklich bemerkt sei, weil ein anderes leider Mode geworden ist. Armenisch geschriebene Bücher, auch solche in russischer Sprache und anderen Idiomen, deren Kenntnis noch nicht zu den Erfordernissen einer allgemeinen Bildung gerechnet wird, werden nicht nur in Buchhändlerkatalogen, was sich leicht rechtfertigen läßt, sondern auch in streng wissenschaftlichen Werken vielfach in deutscher Übersetzung angeführt und dann zuweilen mit einer die Originalsprache kennzeichnenden Bemerkung versehen. Je nachdem, wie die Übersetzung ausfällt, gestaltet sich aber naturgemäß auch die Rückübersetzung zu einer mehr oder weniger schwierigen Leistung, und angesichts der oft

nicht geringen Mühe darf man wohl fragen, für wen solche Übersetzungen überhaupt da sind. Für den der Originalsprache Kundigen sind sie offenbar nicht bestimmt. Was aber diejenigen Leute aus den angeführten Büchern herauslesen sollen, denen man noch nicht einmal die Fähigkeit zutraut, sich über die Bedeutung des Titels zu orientieren, ist mir unklar. Oder sollte man etwa diese Bücher überhaupt nicht zum Lesen empfehlen?

Von den im Katalog besprochenen Stücken habe ich nicht nur, wie üblich, den Anfang gegeben, sondern bis auf wenige, leicht erklärliche Ausnahmen auch den Schluß, auch in diesen Punkte in bewußtem Gegensatz zu den von der Mechitharisten-Kongregation zu Wien veröffentlichten Verzeichnissen. Ich bin dazu durch die Erfahrung bestimmt worden, daß gerade der Anfang bei vielen Handschriften fehlt, vielleicht wegen der stärkeren Abnutzung durch die im Beginn noch eifrigen Leser früherer Zeiten, daß es demgemäß für das erste Stück einer solchen Handschrift sehr nützlich ist, wenigstens den Schluß zwecks Identifikation mit bereits Veröffentlichtem vergleichen zu können.

Die Sprache der angeführten Stellen ist, abgesehen von der ohne Rücksicht auf die Handschrift durchgeführten Worttrennung und Interpunktation, natürlich unverändert übernommen worden. Dabei ist jedoch, und zwar zum erstenmal als ein Versuch für spätere Ausgaben, eine typographische Einrichtung getroffen worden, die den in der Handschrift vorliegenden Text zeigt und gleichzeitig diesen soweit in Ordnung bringt, daß er wenigstens lesbar wird. Die Benutzer dieses Buches werden demnach gebeten, folgendes zu beachten:

Alles in Kurrentschrift (ա, բ, գ, դ, ե usw.) Gedruckte steht nicht in der Handschrift, wird vielmehr dort nur durch einen wagerechten Strich angedeutet. վասն auf Seite 10, Zeile 2 von oben beispielsweise besagt, daß die Handschrift վ̄ hat, daß dieses aber in վասն aufzulösen ist. Senkrechte Majuskeln (Ա, Բ, Գ, Դ, Ե usw.) zeigen an, daß in der Handschrift eine Minuskel steht, für die eine Majuskel einzusetzen ist, senkrechte Minuskeln (ա, բ, գ, դ, ե usw.) bedeuten entsprechend, daß ihnen eine handschriftliche Majuskel zu Grunde liegt, die in eine Minuskel zu ändern war. առաքեալ֊ք֊ն auf Seite 2, Zeile 7 von unten giebt also ein ԱՌԱՔԵԱԼ֊Ք֊Ն der Handschrift wieder, գձիտուս Քրիստոս auf Seite 3, Zeile 15 von oben zeigt, daß gleichzeitig eine Abkürzung aufgelöst worden ist, in der Handschrift also գ̲ձ̲ս̲ ք̲ս̲ steht. Eckige Klammern bezeichnen Zusätze, runde heben Buchstaben hervor, die zu tilgen sind. եր[բ]որդ auf Seite 139, Zeile 1 von oben entspricht also handschriftlichem երորդ, գալ[ս](ս)ահմանն auf Seite 141, Zeile 2 von unten zeigt an, daß in dem

in der Handschrift überlieferten *գալըսասեանն* ein *ս* zu streichen ist. *եւ [երկու] իրրեւ կատարեաց (ծխուս) զբանս գայսոսիկ* auf Seite 125, Zeile 1 von oben läßt aus der Art des Druckes erkennen, daß die Handschrift *եւ իրրեւ կատարեաց յս զբանս գայսոսիկ* zeigt, daß statt dessen jedoch *եւ երկու իրրեւ կատարեաց զբանս գայսոսիկ* stehen müsste. *յՃէս [= յաչխարհէս]* auf Seite 29, Zeile 6 von oben bedeutet, daß in der Handschrift *յՃէս* steht, daß dies aber als *յաչխարհէս* zu lesen ist. Ein senkrechter Strich bezeichnet den Zeilenübergang, z. B. in *չո|րի* auf Seite 15, Zeile 1 von oben, eine Angabe, die hauptsächlich des Buchstabens *ը* wegen gemacht worden ist, da es bei Einschiebung desselben von Interesse ist zu erfahren, ob er etwa der herrschenden Orthographie gemäß nur wegen des Beginnes einer neuen Zeile gesetzt ist, wie man beispielsweise bei *մր|կրտութիւն* auf Seite 8 in der letzten Zeile vermuten könnte, oder unabhängig davon, wie beispielsweise in *Աստըւած*, Seite 43, vorletzte Zeile.

Alle diese typographischen Mittel sollen, wie schon angedeutet, nur dazu dienen, die Lesung des Textes zu erleichtern, stellen aber keineswegs den Versuch einer kritischen Ausgabe dar. Manches Verbesserungsbedürftige ist deshalb ohne Zusatz übernommen worden, weil der Fehler zu gering war, um den Sinn zu stören. In anderen Fällen wiederum ist ein Wort durch ein anderes erläutert worden, das deshalb durchaus noch nicht an die Stelle des erläuterten gesetzt werden dürfte, das aber als bekannter vorausgesetzt und deshalb als geeignet zur Erklärung angesehen werden darf. Wenn also beispielsweise Seite 170, Zeile 3 von unten *մեղայր* durch *մեղաւոր* erklärt wird, so geschieht dies nur, weil letzteres als allgemein bekannt bezw. in jedem Wörterbuch vorhanden angesehen werden darf, nicht aber ersteres. Es soll aber keineswegs gesagt sein, das *մեղայր* falsch sei und durch *մեղաւոր* ersetzt werden müsse. Denn ich weiß ganz gut, daß hier die dialektische Entsprechung des altarmenischen Suffixes *-աւոր* vorliegt, die Patkanean Изслѣдованіе о діалектахъ армянскаго языка Seite 82 für die Mundart von Dschulfa bezeugt, daß also von einem Schreibfehler oder dergleichen keine Rede sein kann. Ob im Einzelfalle zu viel oder zu wenig Hülfe geleistet worden ist, darüber mag eine gerechte Kritik entscheiden. Meine Pflicht ist es jedoch, daran zu erinnern, daß dieses Buch auch auf solche Rücksicht zu nehmen hat, die nur eine geringe Kenntnis der armenischen Sprache haben, daß demnach das eine oder andere geduldet werden muß, was dem geborenen Armenier überflüssig erscheinen mag. Ich würde sogar noch viel weiter gehen, wenn ich nicht gezwungen wäre, dem Umfange des Buches gewisse Grenzen zu setzen, da Werke

wie das vorliegende, deren Kosten bei der geringen Aussicht auf Gewinn naturgemäß dem Verfasser zur Last fallen, einem mit Glücksgütern nicht gerade überhäuften Forscher auch in der gestatteten Ausdehnung schon ziemlich viel Opferwilligkeit zumuten.

Hinsichtlich der Bibliographie habe ich in erster Linie Zuverlässigkeit erstrebt, dann aber auch Vollständigkeit, letztere jedoch mit der Einschränkung, daß ich Ausgaben, die durch bessere oder bequemer zugängliche ersetzt worden sind, von besonders begründeten Ausnahmen abgesehen, nicht berücksichtigt habe. Aber selbst innerhalb dieser Beschränkung darf ich kaum hoffen, das Erwünschte erreicht zu haben. Zunächst sind es die Folgen ungünstiger Arbeitsverhältnisse, die leider wohl zu Tage treten werden. In Tiflis, wo sich die Handschriften befanden, fehlte es fast ganz an bibliographischen Hülfsmitteln. Der größte Teil der Bibliographie konnte daher erst später, während eines längeren Aufenthalts in Wien, fertiggestellt werden, wobei dann aber wieder gar zu oft die nun weit entrückten Handschriften zu nochmaligem Vergleich wünschenswert erschienen. Zu dieser Ungunst der Verhältnisse aber, unter der jeder gelitten haben würde, kommt noch eins hinzu, nämlich die für das vorliegende Buch unerfreuliche Tatsache, daß ich bei meiner wesentlich auf die Tätigkeit des Sprachforschers gerichteten Ausbildung mir nicht die theologischen und besonders kirchengeschichtlichen Kenntnisse erworben habe, die für Arbeiten wie die vorliegende wünschenswert, um nicht zu sagen, notwendig sind. Noch vor wenigen Jahren würde ich selbst in einem solchen Falle den Rat erteilt haben, dem fremden Gebiete dann doch lieber ganz fern zu bleiben und es denen zur Bearbeitung zu überlassen, die sich hinreichend auf demselben umgesehen haben. Heute aber kann ich die Befürchtung nicht loswerden, daß wir bei solchen Grundsätzen länger warten müssen, als wir von Rechts wegen warten dürfen. Es sollte mich freuen, wenn die Theologen bald den ihnen gebührenden Löwenanteil an der philologischen Arbeit auf armenischem Gebiet beanspruchen wollten. Bis dahin aber mag man die ja mindestens nicht gemeingefährliche Tätigkeit auf fremdem Felde immerhin dulden.

Auch manche Ungleichmäßigkeiten in der Schreibung der Namen und verschiedene Gewalttätigkeiten nicht nur gegen das Armenische, sondern sogar gegen meine Muttersprache, das Deutsche, mag der Umstand entschuldigen, daß die ganze Arbeit in eine Zeit zigeunerartigen Wanderlebens fällt, das nirgends eine dem gewohnten Schreibtisch ähnliche Stätte, geschweige die nötige Ruhe finden ließ. So hat sich denn auch noch ein Verzeichnis von Versehen als erforderlich herausgestellt,

die ich nicht dem Setzer zur Last legen darf. Dieser, Herr Nubar Kapamadjian in Leipzig, hat vielmehr den ziemlich schwierigen Satz so gut ausgeführt, wie es überhaupt erwartet werden durfte, so daß seine Mitarbeit an diesem Buche gewissermaßen über jede Kritik erhaben ist. Die meinige ist es leider nicht. Und doch schicke ich sie ruhig hinaus, im Vertrauen auf die Gerechtigkeit, die gerade den Urteilsfähigen von anderen unterscheidet, vor anderen auszeichnet.

Charlottenburg, im Mai 1903.

Համառօտագրութիւններ
(Abkürzungen)

եր.	*երես*
եւն.	*եւ այլն*
թ.	*թերթ*
կ.	*կարդալ*
խրդ.	*խորագիր*
կզ.	*կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եւ այլն, Վենետիկ 1898։*
հայրպ.	*հայրապետ*
հր.	*համբարձի*
հմմտ.	*համեմատիր*
հմր.	*համար*
հց.	*հարց*
ճչ.	*ճաշու.*
Մ. 1831	*Մաշտոց, Աւրաթողութիւնք պաշտամանց եկեղեցւոյ Հայաստանեայց ըստ կարգաւորութեան Քեան սրբոց հարցն մերոց . . . . . , Վենետիկ 1831։*
Մ. 1880	*Մաշտոց Հայաստանեայց ուղղափառ եկեղեցւոյ, Վիեննա 1880։*
մծ.	*մեծացուցէ*
մկ.	*մանկունք*
ն.	*ներքեւից*
ոդ.	*ողորմեա*
սկ.	*սկիզբ*
սմ.	*սամաիմեատր*
վ.	*վերեւից*
վնգ.	*վերնագիր*
վջ.	*վերջ*
փ.	*տող*
տց.	*աէր յերկնից*
փ.	*փոխանակ*
օհ.	*օրհնութիւն*

Ein Sternchen (*) im deutschen Teil bezeichnet die im armenischen Teil vollständig abgedruckten Stücke.

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Եր. 1 ժ. 13 վ. փ. ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐՔ կ. ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ — եր. 3 ժ. 13 վ. փ. [յ]որ կ. որ, 14 վ. փ. որ կ. [յ]որ, 18/19 վ. կ. Համայ Կղեմէս հայրապետից աւանդուած երկրորդ աւաքելական կանոնները, 2 ն. փ. զպաուհան կ. զպ[ա]տուհան՝ — եր. 4 ժ. 11 վ. փ. աւրէնս ուսոյցս կ. աւրէնսուսոյ|ցս՝ — եր. 5 ժ. 6 վ. փ. հետեւող կ. յաջորդող, փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 15 վ. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 11 ն. փ. Բարսեղ եւս կ. Բարսեղ ս, 5 ն. փ. ի կ. ի՝ — եր. 6 ժ. 3 վ. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 16 ն. փ. [յ]Արիւոս կ. Արի|ոս, 12 ն. փ. ձեռապրաց կ. ձեռագրաց, 11 ն. փ. ևՂ կ. ԷՂ՝ — եր. 7 ժ. 16 վ. փ. յծը. կ. յժը., 21 վ. փ. ժլԲ. կ. յլԲ., 12 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 6 ն. փ. ա.Բ. կ. վնգ., 2 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը՝ — եր. 9 ժ. 6 վ. փ. մի կ. մի՛, 12/13 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը՝ — եր. 10 ժ. 3 վ. փ. հոգէ մարտ կ. հոգէմարտ, 9 վ. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 5 ն. փ. որոզևալք կ. որոչևալք՝ — եր. 11 ժ. 13 վ. փ. կանոնսն պէսպէ կ. կանոնքը սէսպէս, 17/18 վ. փ. զաստա-տուն|ընկալ|ցի կ. զաստատուն ընկալ|ցի, 16 ն. փ. ճառ կ. ճառը, 7 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը՝ — եր. 12 ժ. 7/8 վ. փ. խը|նդ-բուա|ծոց կ. խը|նդ-բուածոց, 10 վ. Ե 18 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 1 ն. Ե 2 ն. փ. մի կ. մի՛՝ — եր. 13 ժ. 1 վ. Ե 10 ն. փ. կանոնսն կ. կանոնքը, 11 վ. փ. մի կ. մի՛, 17 վ. փ. առն|ցեն կ. առնի|ցեն, 3 ն. փ. ընթերու|ածող կ. ընթեր[ձ]ուածող՝ — եր. 14 ժ. 9 վ. Նեսթրիոս քաւէղ չկոչ գնել ոչ կէս, փ. ամենայնի կ. ամենայն, 10 վ. Թէոդոս քաւէղ չկոչ գնել ոչ կէս, 12 վ. փ. չարընթացաց կ. չարընթաց հմր., 13 վ. վ. խոսատովանութիւն կ. խոսատովանութիւնը, 8 ն. փ. չունչ կ. չունչ ի՝ — եր 15 ժ. 4 վ. փ. պատեցաւ կ. պատ|ու]եցաւ, 14 վ. փ. զ|Տոլմարն կ. զ|տոլմարն, 16 վ. փ. որնս կ. նորս, 15 ն. փ. այդորըկ կ. այդորիկ, 7 ն. փ. ապա կանացու կ. ապա կանացու, վերջ՝ ժ. փ. [լիցի] կ. [լիցին]՝ — եր. 16 ժ. 12 վ. փ. նորս ձայն կ. նորաձայն, 13 վ. փ. պա|տուրիկցին կ. պա|տուիրեցին, 13 ն. փ.

կանոններ կ. կանոններըը, 2 *ն. փ. Վերջին կ. Վերջումն*։ — *եր.* 17 *թ.* 1 *վ. փ. ազաւութեաւրբ կ. ազաւութեաւրբ*, 2 *վ. փ. յերբայեցից կ. յերբայեցիս*, 3 *ն. փ. աուն կ. աուն* [= *աան*]։ — *եր.* 18 *թ.* 15 *վ. փ. հաբատ կ. հաբատ* [= *հայրապետ*], 16 *վ. փ. գՊաւղոս ի կ. գՊաւղոսի*, 17 *վ. փ. գԹէոդոր ի կ. գԹէոդորի*, 20 *վ. փ. ընդմէջ կ. ընդ մէջ*, 21 *վ. փ. վաս կ. վա[յ]րս*, 7 *ն. փ. նա եւ կ. նաեւ*։ — *եր.* 19 *թ.* 8 *վ. փ. քոր|եպիսկոպոսաց կ. քոր|եպիսկոպոսաց*, 13 *վ. կ. աւտաւրբութիւն* [= *աատուածասիրութիւան*] *եւ ե|ղբայրսիրութեան*, 2*ն. փ. պայծառ|ութեաւրբ կ. պայծառ|ութեաւրբ*։ — *եր.* 20 *թ.* 18 *ն. փ. իշխանութիւն ն. իշխանութիւն*։ — *եր.* 21 *թ.* 16 *վ. փ. նոյնպիսի կ. նոյնպէս*, 23/24 *վ. փ. նոյա փեւտուբ կ. նոբա-փեւտուբ*։ — *եր.* 22 *թ.* 2 *վ. փ. սրբա|թեան կ. սրբութեան*, 4 *վ. փ. իձեան կ. ի ձեան*, 9 *վ. փ. աւգանակութեան կ. աւգնականութեան* [= *աւգնականութեան*], 4 *ն. փ. քահանայապետաց կ. քահանայապետացն*։ — *եր.* 23 *թ.* 2 *վ. փ. պղծութիւն կ. պղծութիւն* [= *պղծութեան*], 10 *վ. փ. Ապաշխարութեան կ. ապաշխարութեան*, 14 *վ. փ. ապաշխարեցուբ կ. ապաշխարիցուբ*, 15 *վ. փ. զի կ. զի՞*, 9*ն. փ. ոձլի կ. ոճլը*։ — *եր.* 24 *թ.* 8 *ն. Կրնէ Աբբահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոսն եւ իւր առ Վաչագան զրած թուղթն, քննադատեալ հրատարակեց Հ. Բարսեղ Սարգիսեան, Վեն.* 1899, 2*3 ն. փ. աւիտա-բանին կ. աւետա-բանին, վերջէն թ. փ. Սիւնակնի կ. Սիւնականի*։ — *եր.* 26 *թ.* 6 *ն. փ. չանրնթաց կ. չարընթաց*։ — *եր.* 27 *թ.* 16 *վ. փ. արաջին կ. արաջնին*, 7 *ն. փ. ժողովրդ կ. ժողովոյն*։ — *եր.* 28 *թ.* 19 *ն. փ. եպիսկոպոս կ. եպիսկոպոս*, 7 *ն. փ. պարս կ. պարս*։ — *եր.* 29 *թ.* 18 *ն. փ. Կայիանէ կ. Գայիանէ*, 13 *ն. փ. կացց|ուբքնդ կ. կացց|ուբք ընդ*, 12 *ն. փ. յորում կ. (յ)որում*։ — *եր.* 30 *թ.* 3 *վ. փ. զոյ կ. զորոյ*, 13 *ն. փ. զյանձանս կ. զյանցանս*, 2 *ն. փ. ազտովն կ. ազատվն*։ — *եր.* 31 *թ.* 5 *վ. փ. զա|մենայ պատիկ կ. զա|մենայպատնիկ*, 7/8 *վ. կ. Հռոմայ Կղեմէս հայրապետի խօսքը «խաչեցար»-ով սրբասացութեան մասին*, 12 *վ. եկեղեցո քահանյ չէպց գնել ի վերջոկէ*, 13 *վ. փ. աւրբ կ. աւրբ*, 15 *վ. փ. աւրինա կժամա|նեալ կ. աւրինակ ժամանեալ*։ — *եր.* 33 *վերջէն թ. փ. կալ|ան արժանքն կ. կալ անարժանքն*։ — *եր.* 36 *թ.* 5 *վ. փ. սկսայ կ. սկ(ս)այ*, 14 *ն. փ. զարանաղ|ու կ. Զարանաղու*, 10 *ն. փ. յանդհանի կ. յանդ հանի*։ — *եր.* 37 *թ.* 7 *վ. փ. անպիտ|անի կ. անպիտան ի*։ — *եր.* 38 *թ.* 2 *վ. փ. զիւահաս կ. զի|[ր]ահաս*, 19 *վ. փ. առաջ ի կ. առաջին*, 12 *ն. փ. յառաջնոց կ. առաջնոց*։ — *եր.* 39 *թ.* 10 *վ. փ. սաղքն կ. [ձ]սաղքն*, 13 *վ. փ. որ կ. որ* [= *ոչ*]։ — *եր.* 40 *թ.* 3 *ն. փ. աուններըն կ. անեորի, փ. գուբղաներ կ. գուբղանեբր*, 2*3 ն. փ. ա-ուանձնի կ. ա-ուանձին*. — *եր.* 41. *թ.* 3 *վ. փ. առ բարչնոյց կ. առբարչնոյց*։ — *եր.* 43 *թ.* 7 *վ. փ. армянскій կ. армянской*, 11 *վ. փ. մրբ. կ. հմր.*։ — *եր.* 45 *թ.* 4 *վ. Կրնէ Հմմտ. հմր.* 4 VI 19։ — *եր.* 51 *թ.* 11 *ն. փ. Մաքակիղրըն կ.*

Անբակիզբն։ — եր. 52 ֆ. 14 վ. ի. *աւէլցս կ. առ Հիցս*։ — եր. 55 ֆ. 13 ն. ի. *բպիտաս կ. բպիտառս*։ — եր. 63 ֆ. 14 ն. ի. *Հնոմ. կ. Համս.*։ — եր. 66 ֆ. 11 վ. ի. *երպոլ կ. երպոլ*, 16 վ. ի. *Քրխտաս կ. Քրխտոս*։ — եր. 68 ֆ. 3 վ. ի. *ոաւօսեան կ. Աւաւօսեան*, 13 վ. ի. *ևկիրպ կ. ևկիբ*։ — եր. 72 ֆ. 15 վ. ի. *Ըգքեր կ. Ըգքեզ*։ — եր. 74 ֆ. 2 ն. ի *բալբատեամբ ի. գալբատեամբ*։ — եր. 77 ֆ. 14 ն. ի. *մեծի կ. մեծ[ն] ի*, 3 ն. ի. *Բան կ. բան*։ — եր. 78 ֆ. 8 վ. ի. *բարեսո[սեքեամբ] կ. բարեսո[սեքեամբ]*, 15 ն. ի. *աւրբ կ. աւրբ* 4 ն. ի. *ընդ կ. ընդ*։ — եր. 79 ֆ. 7 վ. ի. *ասն է կ. ասնէ*, 14 վ. ի. *աստուածարան|ակսկեամբ կ. աստուածարան|ակսկեամբ*։ — եր. 80 ֆ. 10 վ. ի. *աուսեր կ. աուսեր*, 4 ն. ի. *ի կ. ի[մ]*։ — եր. 87 ֆ. 4 վ. ի. *յերկինիկ կ. յերկինկ*։ — եր. 88 ֆ. 1 վ. ի. *սպա|սաւորք կ. սպա|սաւորք*։ — եր. 92 ֆ. 1 վ. ի. *Մեռոնի կ. մեռոնի*, 4 վ. ի. *Միւռոնի կ. միւռոնի*, 7 վ. կ. «*Շարակաև հանդերձ ի յորժամ զգենուն*»։ *Համս. հմր.* 4 VIII 12, 14 վ. *նշել Համս. հմր.* 4 VIII 9։ — եր. 95 ֆ. 13 վ. ի. 198 *կ.* 196։ — եր. 97 ֆ. 8 վ. ի. *Ուբախացան կ. Ուբախացան*։ — եր. 98 ֆ. 15 ն. ի. *Զհնութեքիւնբք կ. Զհնութեքիւնբք կ. Զհնութեքիւնբք*։ — եր. 100 ֆ. 15 վ. ի. *Համօքէն կ. համօքէն*, 6 ն. ի. *մի կ. մի*՝։ — եր. 103 ֆ. 1 վ. *նշել Համս. հմր.* 4 IX։ — եր. 104 ֆ. 2 ն. ի. *Աստուածայանութեան կանոնի կ. Աստուածայայտնութեան կանոնիս*։ — եր. 107 ֆ. 10 վ. ի. *Ըգքես կ. Ըգքես* [= *Ըգքեզ*], 3 ն. ի. *Եղեկիել կ. Եզեկիել*։ — եր. 108 ֆ. 4 վ. ի. *իւլ կ. իւլ* [= *Իսպայէլի*]։ — եր. 109 ֆ. 8 վ. ի. *զվարպակաս կ. զվարպապաս*։ — եր. 110 ֆ. 6 ն. ի. *կանոնն կ. կանոնիս*։ — եր. 112 ֆ. 12 ն. ի. *ասէց նոսա կ. ասէ ցնոսա*։ — եր. 113 ֆ. 7 վ. ի. *մեծաւախք կ. մեծ աւեսիք*, 13 վ. *նշել կգե. ՀՀ* 130—131։ — եր. 115 ֆ. 3 ն. ի. *Լուսաւոչին կ. Լուսաւորչին*։ — եր. 117 ֆ. 7 վ. ի. *Ու կ. Որ*։ — եր. 119 ֆ. 14 վ. *նշել Համս. հմր.* 3 I 1ըֆ, 17 վ. ի. *Մեռոն կ. մեռոն*, 19 վ. ի. *Միռոնի կ. միռոնի*։ — եր. 120 ֆ. 17 վ. ի. *առաքելոն կ. առաքելոն*։ — եր. 122 ֆ. 12 վ. *նշել Համս. հմր.* 3 XXV, 22 վ. *նշել Համս. հմր.* 3 XXIII, 11 ն. ի. *երպար|պնի կ. երպար|անի*, 10 ն. ի. *դրչի կ. դրչի*։ — եր. 123 ֆ. 8 վ. *նշել Համս. հմր.* 3 LIV։ — եր. 124 ֆ. 15 վ. ի. *վյն.* 1832 *կ.* վ*են.* 1831, 17 վ. ի. *կանոնի կ. կանոնից*։ — եր. 125 ֆ. 11 ն. ի. *Որդոդ կ. Որդոդ*, 8 ն. ի. *Հոգոյն կ. Հոգոյն*։ — եր. 127 ֆ. 17 ն. ի. *վերնգմանն կ. վերնգմանն*։ — եր. 128 ֆ. 17 վ. ի. *եւթնաւոն կ. եւթն աւոն*։ — եր. 129 ֆ. 18 ն. ի. *Որպես կ. Որպես*, 8 ն. ի. *բազում ողորմ կ. բազումողորմ*, 7, 8 ն. ի. *Հաղա-զութիւն կ. Հաղա-զութիւն*։ — եր. 132 ֆ. 3 վ. ի. *Աստուծոյ կ. Աստուծոյ*, 17 վ. ի. *Թէքլէղի կ. Թէքլէղի*, 22 վ. ի. *ինչ կ. ինչ*։ — եր. 133 ֆ. 2, 3 վ. ի. *Մխի-պարհանց կ. Մխի-թարհանց*։ — եր. 134 ֆ. 8 ն. ի. *Բազմավէպ կ. Բազմավէպ*։ — եր. 135 ֆ. 12 վ. ի. *Հօրնեռոր կ. Հօրնեռորդ*, 19 վ. ի. *ընհաւրապես կ. ընդհաւրա-*

պես, տ. 5 ն. փ. խոլուածքն կ. խոլուածքներով։ — եր. 136 տ. 1 ն. փ. տող կ. այսպես։ — եր. 137 տ. 8 վ. փ. հոգիչխառնուքիւնն կ. հոգ իչ-խառնուքիւնն, 11 վ. փ. տեսնես ուսոի կ. տեսնե՞ս ուսոի՞, 12 վ. փ. ուր կ. ու՞ր։ — եր. 138 տ. 16 վ. փ. ընդէր կ. ընդէ՞ր, փ. առանձին կ. առ անձին, 15 ն. փ. զիարդ կ. զիա՞րդ։ — եր. 139 տ. 17 վ. փ. յաւելն կ. յաւելն, 25 վ. փ. վէնտիկ կ. վէնտիկ։ — եր. 140 տ. 16 վ. փ. սր կ. որ, 4 ն. փ. Պաւղոսի կ. Պաւղոսի, 1 ն. փ. տուա կ. այսպես։ — եր. 141 տ. 5 վ. փ. Կողոնիայ կ. Կողոնիայ, 6 վ. փ. Ծիրանէ վաճառ կ. Ծիրանէվաճառ, 16 վ. փ. չնորհք կ. չնորհ՞ք, 10 ն. փ. յաւն կ. յաւ[լ]ն, 7 ն. փ. Ոսկերէբանի կ. Ոսկերէբանի։ — եր. 142 տ. 18 վ. փ. առաւքեաւն կ. առաքեաւն, 22 վ. փ. ընդէր կ. ընդէ՞ր։ — եր. 143 տ. 19 վ. փ. Տիմէ[թեոս] կ. Տիմէ[թէոս], 22 վ. փ. զի առելի կ. զի առելի [= զիառելի]։ — եր. 144 տ. 4 վ. փ. մաթենապրութիւնք կ. մաթեմատրութիւնք, 11 վ. փ. տուա կ. այսպես, 18 վ. փ. մի կ. մի՛, փ. առաց քաղաքի կ. առա ջքաղաքի, 16 ն. փ. կեսարացւոց կ. կեսարացւոյ, 15 ն. փ. պարզապանեալ կ. պարզաբանեալ։ — եր. 145 տ. 1/2 վ. փ. երկայն մրտութեամբ կ. երկայն-մրտութեամբ, 13 վ. փ. Թիմոթէոսի կ. Տիմոթէոսի։ — եր. 146 տ. 1 վ. փ. Ընդէր կ. ընդէ՞ր, 6 վ. փ. Թիմոթէոսի կ. Տիմոթէոսի, 16/17 վ. փ. յա-սէն կ. յա-սէն, 2 ն. փ. յԱսենի կ. յասեն՝ի։ — եր. 147 տ. 21 վ. փ. Հալիկառնասապահի կ. Հալիկառնասապահ։ — եր. 148 տ. 1 վ. փ. Պաւղոս կ. Պաւղոս, 2 ն. փ. առնէք խս կ. առնէ քխմս։ — եր. 149 տ. 13 ն. փ. Քրիստիանից կ. Քրիստիանէս, 10 ն. փ. վարկապահս կ. վարդապահս։ — եր. 150 տ. 8 վ. փ. III կ. VII, 6 ն. փ. մաթենապրութիւնք կ. մաթենապրութիւնք, 1/2 ն. փ. Բազմավէպ կ. Բազ-մավէպ։ — եր. 151 տ. 12 վ. փ. Քրիստոսի կ. Քրիստոսի, 16 ն. փ. երբ կ. երբ, 12 ն. փ. Հռոմ կ. հրոմ, 11 ն. փ. զոր կ. զոր, 8 ն. փ. քառք կ. փառք։ — եր. 152 տ. 7 վ. փ. զեղբօր որդւոյ կ. զեղբօրորդւոյ, 6 ն. փ. ամենատուրք կ. ամենատուրբ, 4 ն. փ. որոյ կ. որոյ։ — եր. 153 տ. 12 ն. փ. ճառերի կ. ճառերից, 6 ն. փ. հրպ կ. հրպ, 4 ն. փ. Տէր Տէրն կ. տիրտիրն։ — եր. 154 տ. 6 վ. փ. Ծօղն կ. Ծօղն, 9 վ. փ. տմյ է կ. տսյէ, 16 վ. փ. Նախնեայ կ. Նախնեաց, 15/16 ն. փ. Կոս-տանդինուպօլսի կ. Կոս-տանդինուպօլսի, 12 ն. փ. տուրբ կ. տուրբ։ — եր. 155 տ. 11 վ. փ. Հռոմ[մայեցւոց կ. Հռոմ[մայեցւոց, 18 ն. փ. մի կ. մի՛։ — եր. 156 տ. 14 վ. փ. Ժողովոյս կ. Ժողովոյս, 17 ն. փ. երեզքան կ. երեզ քան, 15 ն. փ. տուրբ կ. տուրբ։ — եր. 157 տ. 2 վ. փ. զիւս անդամ կ. զիւ-սանդամ, 18 ն. փ. էբ, բարւոք կ. էբ։ Բարւոք, 10 ն. փ. վեր առաքիմբ կ. վերառաքիմբ, 8 ն. փ. վերջին կ. վերջ՝ումն։ — եր. 159 տ. 5 վ. փ. որպոն կ. արբոն, 11 վ. փ. օրհնել կ. օրհնել, 21 վ. փ. արևան առու կ. առևանառու, 4 ն. փ. անասառալիք կ. անասառ ալիք։ — եր. 161 տ. 6 ն. փ. բառաղոյ ի կ. բառազոյն։ —

եր. 162 ֆ. 1 վ. փ. 102,2 կ. 102,3, փ. քարոզի կ. քարոզից, 14 վ. փ. առկոյէ կ. առ[ա]կոյէ, 1 ն. փ. զեղբայր կ. զեղբայր: — եր. 163 ֆ. 10 վ. փ. ձեղիզայն կ. ձեղիզայն [= զնդիզայն], 16 ն. փ. փախ կ. փոխ, 15 ն. փ. ազգէ կ. ազգ է: — եր. 167 ֆ. 10 ն. փ. morgenländischen կ. morgenländischen: — եր. 168 ֆ. 11 վ. փ. Հնչիսլոգիա կ. Հնչաւլոգիա: — եր. 169 ֆ. 6 վ. փ. Սոփեստ կ. սոփեստ, 10 վ. փ. մեր առաքի կ. մեր առաքի [= վերառաքի], 12/13 վ. փ. վի|պա-սանի կ. վի|պա-սանի, 7 ն. փ. զԱստուծոյ կ. զԱստուծոյ: — եր. 170 ֆ. 8 վ. փ. կարիր կ. կարմիր, 1 ն. փ. պապային կ. Պապային: — եր. 171 ֆ. 14 վ. փ. մի կ. մի՛, 16 ն. փ. զարոզից կ. քարոզից: — եր. 173 ֆ. 11 վ. փ. զինչ կ. զի՞նչ, փ. ուր կ. ու՞ր: — եր. 174 ֆ. 10 վ. փ. պատմութիւն կ. պատմութիւնը, 9 ն. փ. կենսագրութիւնը կ. կենսագրութիւնը: — եր. 177 ֆ. 5 վ. փ. ինքնագա կ. ինքնագա [= ինքնակայն], 6 վ. փ. տուրբ կ. տուրբ: — եր. 178 ֆ. 18 վ. փ. Կար. կ. Քար.: — եր. 179 ֆ. 2 վ. փ. տուրբ կ. տուրբ, 3 վ. փ. սրատութեան կ. սրատութեան [= սրբատմատութեամբ], 15 վ. փ. Կար. կ. Դար., 11/12 ն. փ. մատե-նադարնի կ. մատե-նադարանին: — եր. 180 ֆ. 5 վ. փ. քարոզի կ. քարոզից: — եր. 182 ֆ. 2 վ. փ. յոչ էից կ. յոչէից: — եր. 183 ֆ. 2 ն. փ. միմիայն կ. մի միայն: — եր. 184 ֆ. 5 վ. փ. տեսնեակի կ. տեսնեկի: — եր. 190 ֆ. 4 վ. փ. կամիմ կ. կամիմ, փ. մարտիրոսա- կ. մարտիրոսանալ: — եր. 193 ֆ. 9/10 վ. ԳՇՈՂ. Ախամար [տես բերբ 131ա, համ. 21]: ՀաՒէլ: — եր. 194 ֆ. 16 ն. փ. պղծա|լի կ. պղծալի: — եր. 196 ֆ. 4 վ. փ. երկուս կ. երկուս, 1 ն. փ. Աթծրունի կ. Աթծրունու: — եր. 197 ֆ. 1/2 վ. փ. պա-տասխաններից կ. պա-տասխաններից: — եր. 200 ֆ. 2 վ. փ. առ հօտաչեա կ. առհօտաչեա, 18 վ. փ. Ախմար կ. ախմար: — եր. 201 ֆ. 15 վ. փ. այլ ազգ կ. այլազգ, 5 ն. փ. արտաքսեան էր կ. արտաքս ելանէր: — եր. 203 ֆ. 12/13 վ. փ. ապա(ր)չարու-թեան կ. ապա(ր)չ[ի]արութեան: — եր. 206 ֆ. 6 վ. փ. Konstitutionen կ. Kanones: — եր. 206 ֆ. 7 ն. փ. die Kirchengrade կ. das Sanktus: — եր. 208 ֆ. 12 վ. փ. Athanagines կ. Athenogines: — եր. 214 ֆ. 9 ն. փ. den Reden կ. dem Hexaemeron: — եր. 215 ֆ. 13 վ. փ. deinem կ. deinen, 5 ն. փ. Geschiechte կ. Geschichte: — եր. 220 ֆ. 13 վ. փ. Անաթուիք կ. Անատուիք, 5/6 ն. փ. ժամանագրա-կան կ. ժամանակագրա-կան: — եր. 221 ֆ. 9 վ. փ. Աստուածայայնութեան կ. Աստուածայայնութեան, 8 ն. փ. աւազ կ. աւազ, 6 ն. փ. աւազ օրհնութեանց կանոն կ. աւազ օրհնութիւններ, 5 ն. փ. Արիսակես կ. Արիսակես: — եր. 223 ֆ. 6 ն. փ. Կոկիանոս կ. Կոկիանոյ: — եր. 224 ֆ. 8 վ. կԷԼ Դաւանաղիք (ձեռ. «Դարանագու-») գաւառ 36: — եր. 227 ֆ. 11 վ. փ. բայվերաց կ. խայվերաց: — եր. 228 ֆ. 3 վ. փ. ծոլիագարդի կ. ծաղիագարդի, 4 ն. փ. կոստանդնուպոլիո կ. կոստանդնուպոլիս: — եր. 229 ֆ. 16 վ. փ. զէմ կ.

դէմ։ — եր. 231 փ. 8 ն. փ. անունով կ. անունով։ — եր. 233 փ. 8 վ. փ. Մանդակունոյ կ. Մանդակունու։ — եր. 235 փ. 15 վ. փ. գրից կ. գրից։ — եր. 236 փ. 7 վ. փ. Աղուենի կ. Աղուէնի։ — եր. 237 փ. 19 ն. փ. Սանդրաս կ. Սանդրաս, 11 ն. փ. աչակերդ կ. աչակերտ։ — եր. 344 փ. 11 վ. ՝ղէԼ Daranalikh, Gau in der Provinz Hocharmenien 36։

ՀԱՄԱՐ 1.

ԹՈՐԹ 243 [4—287. առաջին երեք թերթերը պակաս են]. [դասակ 219բ, 220ա—223բ, 275ա]. թերթ 224 դուրս է հանուած, 8-րդ եւ 9-րդ թերթերի միջից միմիայն պակաս է։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 17,7×14 սմ. [գրութիւն երկսիւն, իւրաքանչիւրը 14,5×4,5 սմ.]։ — ՏՈՂ. 25 [նախ կապարով ուղղաձայեաց գծուած, ապա մասամբ ֆերուած]։ — ՆԻՒԹ թուղթ, դեղնագոյն, ոլորկ։ — ԴԻՐ ճօտագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր, իբրեւ զարդագիր կարմիր եւ կապոյտ 10ա, 11ա, 23ա, 30բ, 36բ, 39բ, 44ա, 49բ, 54ա, 57բ, 70բ, 71ա, 75բ, 82բ, 83բ, 104ա, 105բ, 109բ, 112ա, 116ա, 119ա, 124բ, 127ա, 131բ, 137բ, 138բ, 139բ, 141բ, 146բ, 151բ, 156բ, 159ա, 170բ, 172բ, 174բ, 176բ, 177բ, 179ա, 181ա, 186բ, 190բ, 193բ, 197ա, 197բ, 201ա, 202բ, 204բ, 205բ, 208ա, 212բ, 218ա, 225ա, 226ա եւ 233բ։ — ԲԱՒԱՆԱԶԱՏՈՒՄ հաճախ միշտ։ — ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԻՑ կարմիր եւ կապոյտ 23ա, 30բ, 36բ, 39բ, 44ա, 49բ, 54ա, 57բ, 70բ, 71ա, 75բ, 82բ, 83բ, 104ա, 105բ, 109բ, 112ա, 116ա, 119ա, 124բ, 127ա, 131բ, 137բ, 138բ, 139բ, 141բ, 146բ, 151բ, 156բ, 159ա, 170բ, 172բ, 174բ, 176բ, 177բ, 179ա, 181ա, 186բ, 190բ, 193բ, 197բ, 202բ, 204բ, 205բ 208ա, 212բ, 218ա, 225ա եւ 233բ։ — ԽՈՐԱՆԱԶԱՐԻ կարմիր եւ կապոյտ 11ա, 23ա, 30բ, 36բ, 39բ, 44ա, 49բ, 54ա, 57բ, 75բ, 105բ, 225ա եւ 233բ։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաճեպաս։ — ԹՈՒԱԿԱՆ ՌՋԸ = 1639։ — ՏԵՂ. ճռասօզ = Թէֆիրտաղ, տես III.։ — ԴՐԻՋ, կիրակոս, տես III.։ — ԿԱԶՄՈՂ եւ ԴԱՂԿՈՂ անյայտ։ — ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ 269բ—270բ։ — ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ կնիքներ 11ա, 219ա, 225ա, 270ա։ — ՎԻՃԱԿ վաս, կազմից ելած, կազմի մեկ տախտակը կոտրուած, թերթ 44 եւ 45 պատռուած։

•

ՄԱՏԵԱՆՆ Է

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ

Հմմտ. Յակոբոս Տաշեան, Ցուցակ Հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 268—275, 649—657։ Դար. Ջարպհանալեան, Մատենադարան Հայկական թարգմանութեանց, Վենետիկ 1889, էջ 489—500։

I. 1. *Թ. 4ա — 8րբ [առաջին երեք թերթերը պակաս են]՝ Նիւթ երբ ցանկի մը հատուած, հմմ. լբ—ճխզ։ Իւրաքանչիւր նիւթից յետոյ*

նշանակած թուերը ցոյց են տալիս այն կանոնների չարընթաց հա-|մարները, ուր նոյն նիւթերի մասին է խօսւում։ Սկ.՝ « . . . . թից եւ ոչ լինդունել զնոցա մկրտութիւնն ժէ. ժը. խդ. հէ. հը. ճՀ. մլբ. մՃդ. մՃէ. յլ. յծբ. նկէ. չլդ. ջխը. ջծ. ոճ. ղա.։ լգ. Զքանապրհալ եպիսկոպոսի ղքահանայի կամ պՀակաին [=զաշխարհականն] այլւում չլու|ծանել եւ ոչ լինդունել զնոսա. խե. խզ. . . . . » եւն.։ Վ.՝ մկա. Զիոքրել կնոջ զհերս եւ ա . . . . . »։

2. *Թ. 9ա — 21բ՝ Վարդապետութիւն առաքելոց, թարգմա-|նութիւն ասորերէն բնագրից։*

Հմմտ. Ց. Տաշեան, Վարդապետութիւն Առաքելոց, Թուղթ Կոգբատոսի և Կանոնք Ադդէի, Վիեննա 1896, էջ 273—358. Տէրն Ալաթյրի, Հանգէս ազգային, բանասիրական և մասւր լուսաւորութեան, Կոստանդնուպոլիս, 1867, էջ 131—136, 153—167. Սոխակ, 1888, էջ 258—261, 374—378, 421—425, 436—441։ Ancient syriac documents relative to the earliest establishment of Christianity in Edessa and the neighbouring countries, ed. by W. Cureton, with a preface by W. Wright, London 1864, p. 24—35. Reliquiae juris ecclesiastici antiquissimae, syr. primus ed. A. P. de Lagarde, Lipsiae 1856, I 32—44. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio, e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 1 p. 169—175։

ա. Թ. 9ա — 10ա՝ յառաջաբանի վերջը [Թ. 8ի եւ 9ի մէջ մէկը պակաս է]։ Հաւատոյի սկիզբը՝ « . . . . ընդունելով նոցա զաստիճան քահանայութեան. եւ իբրեւ ընկալան նոքա զպարգեւս մեծի երկի-|ղութեանն պատուէր առեալ . . . . » եւն.։

բ. Թ. 10ա — 10բ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ « Կ՚ուխք եւ թիւք համաւր|էն կանոնական ասացուած առաքելական կանոնիս։ Կ՚ուխք իդ.»։

Հմմտ. Ց. Տաշեան, Վարդապետութիւն Առաքելոց, Թուղթ Կոգբատոսի և Կանոնք Ադդէի, Վիեննա 1896, էջ 246—247։

գ. Թ. 11ա — 17ա՝ կանոնները, չարընթաց համր.՝ ա — լդ։

Հմմտ. հմր. 4, 3։

Վնգ.՝ « կանոնք եւ սահմանք, զոր եդին քաչակերտքն Փրիստոսի ի տուրբ յեկե|ղեցիս յետ վերանալոյ[ն] Տէառն Ժողովելք ի վերնա-տունն. այս են կարգաւ.»։ Սկ.՝ « Կարգեցին առաքեալքն եւ եդին հաստատութեամբ եթէ յորժամ չաղաւթս կան եւ երկիր պագանեն Աստուածութեանն՝ ընդ չարեւելս կացցեն ըստ այնմ, զոր ասաց փրկիչն եթէ որպէս փայլակն . . . » եւն.։ Վ.՝ « առանց ամենայն ընտանութեան մարմնոյ իւրոյ մի՛ մերձենացի չնութեամբ կամ ամուսնութեամբ. մինչեւ ի չորրո|րդ զարմն չունի իշխանու|թիւն առնել»։

դ. Թ. 17աա — 21բբ՝ վերջաբան՝

ա. Թ. 17աա — 19բբ՝ պատմական մաս. կանոնների չարընթաց համ.՝ լև. համմտ. համր. 4, 3բ։ Սկ.՝ «Եւ արդ զայս ամենայն զոր ինչ կարգեցին առաքեալքն՝ ոչ ինքեանց իւրեանց միայն կարգեցին, այլ եւ ամենեցիկ .... » եւն.։ Վջ.՝ «... կարգեցան կացին քահանայապետք ղլուխք եւ առաջնորդք քաղ|ցրել եւ աւետարանել եւ ուսուցանել զամենայն տիեզերս, տալով եւ հրամ|այեաց նոցա Տէր առաջնոր|դութեամբ Հոգւոյն սրբոյ »։

բ. Թ. 19բբ — 21բբ՝ աշխարհացուցակ, ա—ժ։ Սկ.՝ «ա. Ընկալաւ ձեռնադրութիւն Յուդաղէմ եւ ամենայն ՃՆ [= աշխարհն] Պաղեստինայ|ցւոց եւ Սամարացւոց եւ Փղշ|տացիք եւ գաւառն Արաբացւոց Փիւնիկէ եւ բնակիչք Կեսարու ի ցակոբոս առաքելոյ, որ եղեւ հրամանատար եւ առաջնորդ եկեղեցւոյ [յ]որ յՅուդաղէմ՝ որ չինեցաւ Սիովն։ բ. Ընկալաւ ձեռնադրութիւն .... » եւն.։ Վջ.՝ «.... զՏէրն մեր զԻսուս Քրիստոս եւ զամենա|ուսոյց զմխիթարիչ եւ զառա|ջնորդն առնենայնի զուարթ Հոգին, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն »։

3. Թ. 21բբ — 30աբ՝ Երկրորդ — կդեմէսի, Հռոմայ հայրապետի — առաքելական կանոնները։

Համմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta I, Romae 1864, p. 8—36. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita X, Romae 1838, 1 p. 8—27. Reliquiae juris ecclesiastici antiquissimae, syr. primus ed. A. P. de Lagarde, Lipsiae 1856, II p. 20—35, 44 seq. P. de Lagarde, Aegyptiaca, Goettingae 1883, p. 209—291. H. Tattam, The apostolical constitutions or canons of the apostels in coptic, with an english translation, London 1848. U. Bouriant, Les canons apostoliques de Clément de Rome. Traduction en dialecte thébain, d'après un manuscrit de la bibliothèque du patriarche Jacobite du Caire [Recueil de travaux relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes et assyriennes, publ. sous la direction de G. Maspero, V, VI] C. I. Hefele, Conciliengeschichte², 1873, I p. 800—827. W. Fell, Canones apostolorum aethiopice, Lipsiae 1871.

ա. Թ. 21բբ — 23աա՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Երկրորդ առաքելական կանոնիս զլուխք ձե »։

բ. Թ. 23աբ — 30աբ՝ կանոնները, չարընթաց համ.՝ լև — ճժթ։ Վնգ.՝ «Սահմանք եւ կանոնք սուրբ առաքելոցն ի ձեռն Կղեմայ առաքեալ հեթանոսաց։ Կանոնք երկրորդ առա|քելականք»։ Սկ.՝ «ա. Եպիսկոպոս ձե|ռնադրեսցի բ. եպիսկոպոսաց կամ երէց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զպատուհասն վասն ոչ լսելոյ բստ արժանոյն վր|ամնդհալք, այժմ եւ միշտ »։

4. Թ. 30բա — 35աա՝ Թագէոս առաքեալ և կանոնները։

Համեմ. Դաւ. Զարպհանելեան, Մատենադարան Հայկական Թարգմանութեանց, Վենետիկ 1889, էջ 468—469. Յ. Տաշեան, Վարդապետութիւն առաքելոց, Թուղթ Կոդրատոսի և կանոնք Ագդէի, Վիեննա 1896, էջ 131—150, 392—425. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հանդերձ կանոնադրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 9—18։

ա. Թ. 30բա՝ Ներածութիւն՝ «*Սահմանք կանոնաց սրբոյն Թագէոսի ի քաղաքն Ուռհայ ի լուսաւորիչ դնոսայ։ Յորժամ լուսաւորիչդաւ քաղաքն միլրատիկաւոր, ձեռնադրեցաւ եպիսկոպոսունս, քահանայս եւ տարկաւագունս եւ հաստատեցաւ վարդապետ եւ աւրէնս ուսոյցս. եւ եղեւ հաստատութիւն եկեղեցոյ եւ սեղանոյ Աստուծոյ սկսան հարցանել զնոայ զսահմանսն կարգաւորութիւնս եկեղեցոյ եւ զամենայն կրօնսն քրիստոնէից եւ նա պատուիրեաց նոցա ըստ հրամանի տիրոջն եւ Աստուծոյ*»։

բ. Թ. 30բբ — 34բբ՝ կանոնները, չարընթաց հմր.՝ ճի — ճձգ։ Վնգ.՝ «*Հարցումն առաջին ԽԷ ծ* [=*ոթպէս*] *պարտ է եպիսկոպոսին կալ ի տեսչութիւնն։ Սկ.՝ «Այլ եպիսկոպոս եղիցի աշխարատ պարկեշտ ուսուցչաւղ մի՛ արծաթասէր, մի՛ կէրող, մի՛ արբեցող . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զոր զրեաց Մովսէս հրամանաւ Աստուծոյ, իջցէ անէծք ի վերայ նորա եւ եղիցի նզովեալ ի կեանս եւ ի մահն*»։

գ. Թ. 34բբ — 35աա վերջաբան՝ «*Եւ իբրեւ կատարեաց զայս տուրբ առաքեալն Թաթէոս ասէ ցծղոգովրդին. Հարք եւ եղբարք, որ Տհաոն Հասաք զանձինս, այս ձեզ յինէն աւրէնք եւ այլոց, որ յետ ձեզ լինելոց են. արդ հաստատուն կացէք, ի Տէր սիրելիք, ամենասչնի, զոր լուարուք յինէն, մի՛ անցանէք ընդ սահմանս ըստ այսմիկ, զի բարի լինիցի ձեզ, եւ երկայնակեացք իցէք, եւ եղիցի ձեզ յիշատակ բանս այս. եւ մի՛ մոռանայք յաղաւթս ձեր։ Եւ զայլ կարգաւորութիւնն ուսուցէ զձզ* [=*ձեզ*]. *Այդ, զամենայն զոր լուաւ յինէն ըստ կարգին, զոր կարգեցին եղբարք՝ առաքեալ*[*ք*] *Տհաոն, պահեա՛ջիք խաղաղութիւն ի փոյձանաց չարին, խաղաղութիւն ը* [=*ընդ*] *ձեզ։ Զայս աւրինադրութիւնս ես Զաքարիայ աշակերտ Թաթէոսի առաքելոյ զրեցի ոտին լուայ ի նմանէ՝ ամենայն հաւատացելոցն Քրիստոսի*»։

5. ա. Թ. 35աա — 35աբ՝ «*Կանոնք Տհաոն Փիլիպպոսի առաքելոյ։ Յաղագս քառասունն ունելոյ՝ երիս միանգամ պարտ է եւ այլ ոչ հրամայեմք . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Իսկ եթէ յաղագս աղքատութեան պակասեցէ քան զիսը* [=*զքառասունսը*], *երկդրամեան հաւատութեամբ քահանային այժմն է*»։

բ. Թ. 35աբ — 36աա՝ «Նորին կանոն գլուխ ը.»։ Կանոնների չարքընթաց հմր.՝ ճծգ — ճկ։ Սկ.՝ «կին եթէ ամուլ դիպեսցի անդիտաբար ամուսնանալով, անմեղք ևն, մի՝ որոշեսցին. իսկ զոր յայլոց արանց փորձեալ իցէ եւ յետոյ այլք առնուն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... դնելով սահմանական կարգացն, նզովեալ եղիցի»։

6. Թ. 36աա — 39աա՝ առաքեալներին հետեւող հայրերի կանոնները։

ա. Թ. 36աա — 36բա՝ «կանոնք հարանց հետեւողաց յա առաքելոյ, գլուխ ունի իգ ...» եւն.։ Ճանկ։

բ. Թ. 36բա — 39աա՝ «Գլուխք կանոնիս հարանց սրբոց իգ.» չարքընթաց հմր.՝ ճկա — ճձգ։ Սկ.՝ «ա. Եթէ հնդամեանք ոք զաղայ իրրեւ զվնեղ կամ ի չուխեան զայն կամաւ արարեալ, փոխանակ մեռցի, զի տպուհս ոչ է հնար ի վերայ կացուցանել ...» եւն.։ Վջ.՝ «Մահկապացիք Սիլաք եւ կալ[ջիկ [=կալջիք] առ ի իրասին զմանկուն[ս ձեր»։

7. Թ. 39աա — 43բբ՝ Անկիւրիայի ժողովի կանոնները։

Հմմտ. R. B. Backham, The text of the canons of Ancyra [Studia biblica et ecclesiastica III p. 139—216]. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta I, Romae 1864, p. 441—448. C. J. Hefele, Conciliengeschichte² 1873, I 219—251. Analecta sacra Spicilegio Solesmensi parata ed. I. B. Pitra, IV, Paris 1883, p. 221—223, 449—451։

ա. Թ. 39աա — 39բա՝ «Անկիւրիայ կանոնիս գլուխք ի.»։ Ճանկ։

բ. Թ. 39բա — 39բբ Ներածութիւն՝ «Սկս կանոնքս նախ ևն քան որ կարգեցան ի Նիկիայ։ Քանզի որ ի Նիկիայ կարգեցան յառաջագոյն կարգեցան վասն սասեկի եւ մեծ ժողովոյն ի Նիկիայ քաղաք. քանիք ուսուէք ժողովեցան Անկուրիայ, նոցին [անուա]մբ կարգեալ ևն ի գրի աստ. Մարկիղոս՝ Անկիւրէ. Ուր[տաչիոս՝ Անտիոքէ. Բարսեղ եւս Յամասիէ. Փաղագդիոս Յուղիպատէ, եւ Ստորիդոս ի Նիկոմիդէ. Պետրոս ի Կոնէ [=իկոնէ], Նունեքսիոս ի Լաւոդիկէ. Սերգիանոս Անտի[ոքէ] Պիսիդացւոց։ Արդ զումարել Անկուրիայ միահամուռ ժողովեցին ուղղափառացն առ ի քահանայ[ապետ]ութեան, որ ի գոն կոոց բռնադատէր զերիցուն։ Կարգեցին ըստ յանցանացն սահման ապաշխարութեան ի գլուխ կա[նոն, որ ևն այս»։

գ. Թ. 39բբ — 43գբ՝ կանոնները, չարքնթաց հմր.՝ ճձե — մդ։ Սկ.՝ «Վասն երիցանց որք ի բռնութենէ հեթանոսաց մին[չեւ ի սահ]մանս ածեալ եւ մահ սպառնալ եւ նոքա անլսելիւղին զոհեցին ...» եւն.։ Վջ.՝ «Բայց, օծումն քահանայութեան մի՝ մերձեսցին, այլ

վասն կուսանաց որ մերձևացին առ ոմանս իրրև քեռք, զայնպիսին խափանեցաք զի մի՛ եւս լինիցին »։

8. *Թ.* 43բ — 49աբ՝ *Նիկիական ժողովի կանոնները*։

Հմմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 427—437. Hefele, Conciliengeschichte², 1873, I, 376—431. Analecta sacra Specilegio Solesmensi parata ed. I. B. Pitra, IV, Paris 1883, p. 224—233, 451—458։

ա. Թ. 43բ — 44աբ՝ *ցանկ*։ *Վնգ.՝* «*Դնեի կանոնս Նիկիականք գլուխս ի.*»։

բ. Թ. 44աբ — 44բ՝ *Ներածութիւն*։ *Վնգ.ի սկիզբն է՝* «*Կանոնք եւ սահմանք որ եղան ի տուրբ կաթուղիկէ եկեղեցւոյ . . .* » *Հնոտեւեալը պակաս է. տե՛ս վերոյիշեալ տեղեկութիւնը*։ *Վ.՝* « . . . *եւս . . . . թութիւն . . . . պիսաւ . . . . դաբ առաջնորդք աւրէնք ուսոյցք կար|զի ժողովրդեանն յծր եպիսկոպոսք, որով լուացան սրբեցին ի նեխեալ եւ ի փտեալ վիրացն եւ թե|թեւացուցին ի ծանրաբեռն մեղաց ի ձեռն ապաշխարութեան բազմադիմի եւ ազգի ազ|զի մեղացն գործելոցն* »։

գ. Թ. 44բ — 48բ՝ *կանոնները, չարընթաց հմր.՝ մե — մին*։ *Ակ.՝* «*Վասն այնոցիկ ոչք կարի|ցին համաւք զերկրաւ|որիս անդամոց . . .* » *եւն.*։ *Վ.՝* « . . . *պահել զկարգն, զոր ինչ եդ առուր ժողովն. զաղաւթսն մատուցեն Տեառն ամենայն երկիր* »։

դ. Թ. 48բ — 49աբ՝ « *Կոստանդիանոսի թագաւորի առ եպիսկոպոսս եւ առ ժողովուրդս*։ *Զի չարաց եւ ամբաւշտութեանց լծակից եղեւ (յ)Արի|ոս, յերեւի գնոյն պատմհասն նոցին անաւգանաւք կրնացէ, որպէս եւ այժմ Պօղփիւր, որ առտուածապաշտութեան թշնամին եւ աւրէնդրութեան անօրէնութեանէրը վասն պաշտաւնէից հաստատեաց, ըստ արժանի գիւտի զ(հ)ատուցումն (հմմտ. Տաշեան, Ծուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վենետիկ, Վենետիկ 1895, եջ 269) չարեաց իւրոց եւ ա|յնչափ եւս զի նախասուելի էջէ, եւս որ գալոց ժամանակքն էջեն զի առաւելապէս եւս լիցի չա|րաչար եւ հայհոյեալ կուիւք եւ ապահաւեացին, որ ի նմանէ ամբաւշտութեան աւրէնս|դրութիւն*։ *Այսպէս եւ կան ո|մանք ոչք հաւատար են կա|մաց նորա, զի Մանեցւոյ կոչին, զի ումէք բարուց եղեալ են գնոցին եւ զանուանս ունին եւ վասն այսորիկ, թէ առ ումէք զերք Արիոսի կեցեալ էջէ եւ գտանիցէ գայնպիսին, հր|ով այրեացին, զի ոչ միայն վարդապետութիւն նորա ապահաւնեալ կորիցէ, այլ եւ զի ամենեւին յիշատակ նորա մի՛ գտանիցէ. այլ զա|յս յայտնապէս հրաման տամ, զի թէ առ ումէք զերք (յ)Արիոսի եղեալ կամ կար|գացեալ էջէ եւ տեսանիցի առ*

ումէք եւ կամ թագոյց եւ ոչ առ եւեղի կրակ մերձ|ցոյց եւ կամ ոչ վառանաց այրելով, այնպիսին մահու մեռցի, ապայ թէ ի նմին ժամանակի այլք եւս գոցին, պատիժ ա|յս լիցի գլուխ, զոր մտացին նոյնպէս վաղճանեցան ի կենաց իւրեանց։ Գլուխ հաւատոյն ժողովուն Նիկիայ, յիշխանութիւն Թոդոսիի եւ Ցուլիանոսի փա|ռաւորաց՝ եւ լուսաւորաց յամաց յԱղեկսանդրի ոլոգ. յա|մենայն մարերի, իբրեւ ԺԲ. էր ամսոյն, յառաջ քան զ Ժգ-ն կաղանդին յունվարի [ի] Նիկիայ մայրաքաղաքացն Բիւ|թանացւոց եղաւ հաւատս։ Հաւատամք ի մի Աստուած հայր։ Այս են հաւատք զոր եղին սուրբ հայրքն յառաջ վասն Արիոսի հայհոյութեանն յասե|լն թէ արարած է որդին Աստուծոյ եւ վասն ամենայն հերձուածողացն Սաբէլի, Փոտիանոսի եւ Պօ|ղոսի Սամոսատացոյն, եւ Մա|նեհացոյ եւ Վաղենտինեացոց եւ Մարկիւնացոց եւ վասն ամենայն հեր|ձուածողացն որք յարեան ի վերայ կաթուղիկէ եւ առաքելական եկեղեցւոյ, զորս դատապարտեցին ի Նիկիայ քաղաքին, իբրեւ ժողովեալ էին եպիսկոպոսք չԽ., որոց անու|ն|ք բան իւրաքանչիւր ի|շխանութեան գրեալ է, որ չէ գժուար յայ(յ)անել»։

9. *Թ. 49բա — 53բէ՝ Նիկիայի եւ ուրիշ ժողովների, օրինակ Անկիւրիայի, Նէոկեսարիայի, Կոստանդնուպօլսի եւ Եփեսոսի որոշումները մի խառնուրդ։ Կանոնների չարընթաց համ.՝ մէզ — ժլթ., վնդ.՝ «կանոն ք երկրորդ Նիկիա|կան ք, զոր եղին չԽը եպիսկոպոսքն կրկնաբանեալ կարճ ի կարճ»։ Սկ.՝ «Ոչ է պարտ զկրճատե|ալն եւ զներբերեալս արարեալ զինքեանս ի վիճակի քահ|անայութեան յառաջ ածել։ Ոչ է պարտ զհեթանոսաց . . . » եւն։ Վ.՝ «Իսկ կատարիչք սահմանի կանոնացս ատենեալք եղիցին»։*

10. *Թ. 54աա — 55աբ՝ Սբ. Գրիգորի կանոնները։ Շարընթաց համ.՝ յկ — յկթ։*

Համմ. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, եջ 20—24։ Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, եջ 269—270։

աա. Թ. «կանոնք սրբոյն Գրիգորի առաքելոյ Հայոց, գլ|ուխ լ։ Սկ.՝ «Քահանայ որ ի մեղս զառածնալ է, ժ. ամ ապա|շխարհացէ ջերմեռանդ սրտիւ . . . » եւն։ Վ.՝ « . . . եւ եպիսկոպոսն տե|ցէ զվարան եւ տպհս կամի մա|րդապէրեացէ»։

11. *Թ. 55աբ — 57աա՝ Ամանասի կանոնները։*

Հմմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historiae et monumenta,

I, Romae 1864, p. 630—643. [Responsa canonica Timothei Alexandriae episcopi & Alia ejusdem Timothei diversa capitula]։

ա. Թ. 55աբ — 57ա՝ «Կանոնք Աթանասի, զ|լուխք ՃԷ»։ Ճանկ։

բ. Թ. 57ա — 57բ՝ Ներածուխիւն՝ «Ի ժամանակին յայնմիկ ե-|րեւեցաւ այր մի Փորփիոս անուն արիոս [= արիանոս] ի Կապա-|դո|կիայ, եւ հասեալ Աղէկսանդրիայ չիտիէը եւ չա|թէը գաղաքն եւ անաւրէն իշխանք քաղաքին, որ մերժեալ է յեկեղեցւոյ երանելւոյն Աթանաս, ձեռնադիր լինէին յաղանդսդին եւ յարուցեալ ամբոխ սասկի ի վերայ սրբոյն Աթանասի հա|լածական առնէին ի հայր|ապետական աթոռոյն. սակայն մեծ մասն քաղաքին դիմադարձ լինէին աղան-|դոյն։ Իսկ ամբարիշտ Փորփիոս մեծամեծ իշխանաւն գասէ ժո-|ղովեալ ի հռչակաւոր քաղաքն Սեւաստիայ զհայհոյ|ութիւն Արիոսի հաստատէր [= հաստատէր]։ Իսկ երանելին Աթանաս յորդարու-|թիւն արաւսու|աք գոչէր առ Աստուած սա|տարուխեաւք սրբոյ ճգնա|ւորաց եւ բաղում միայնակեցաց, որոց ի միջի բնակէր տէրն եւ վազվազակի բառնայր ի միջոյ։ Իսկ տէրն Աթանաս գառնայր յաթոռն իւր եւ լուսաւոր վարդապետութեամբն իւրով ածէր զմոլորեալսն ի հաւ|ատոյ ճշմարտութիւնն, աւանդելով եկեղեցւոյ զրանս պիտանին հարցմանն եւ պատասխանի»։

գ. Թ. 57բա — 67բ՝ «Բանկ [= Բանք] կանովնականք։ ա. Եթէ մանուկ երէխայ կամարեալ լցէ եւ պիպլցի, թէ յորժամ պատարագն մատուցանի, եւ անպիտանալով հաղորդեսցի, զինչ պարտ լցէ առնել վասն նորա։ Պատասխանի։ Մկրտեալ պարտ է ՃԻ [= որպէս] կոչեցեալ |յ|Աստուծոյ» եւն.։ Վ.՝ «... իշխանութիւն լցեի ի վերայ կամաց իւրոց անայր մնալոյ. եւ սայ թէ ոչ ունիցի ժոյժ, լինի գիտացէ զինչ կամիացի արասցէ»։ Շարընթաց հմր. յկթ — նծգ։

12. Թ. 67բբ — 70աբ՝ Ընտրեալ ղէպի Մակար հայրապետի Վրթա-|նէսէն եւ Հայերէն ուղղած կանոնական թուղթը։ Կա-|նոնակի չարընթաց հմր.՝ նծգ — նկգ։

Հմմտ. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 270—272։ Տիրք Թղթոց, Թիֆլ. 1901, էջ 407—412։

ա. Թ. 67բբ՝ Ներածուխիւն՝ «Այլ վասն երկման առեմ քեզ քա-|հանայ, [ասէ երկրիցի՝ ուր կարճուին մեղաց է եւ կարի կարիք լցեն եւ վատահ լցէ յարդա|րութիւն եւ զայն արդար երկնուցու զի քահանայից ամենեւին չէ պատա երդնուլ»։

բ. Թ. 67բբ — 69բբ՝ Կանոնք։ Սկ.՝ «Հաւցուոլն քէ արժան լցէ տարկաւագից մերկութիւն առնել կատարեալ լցէ խորհուրդն, զի-

աւետիւն լեցի քրիստոսասէր եղբայրութեան ձերոյ, զի եպիսկոպոսաց եւ քահանայից միայն է իշխանութիւնս այս եւ ասկաւագի . . . . » եւն.։ — Թ. 68բ եւն.՝ « *Ես Մակարիոս, արքեպիսկոպոս տուր քաղաքիս Երուսաղէմի, աւանդեմ զկոնդակդրութիւնս այս ձեզ ուխտաւորելոց պատմութեանց եւ աւանդութեանդ հարցն առ մեզ հաստատեալ . . .* » եւն.։ վ.՝ « *. . . զի մի ընդ միմեանս ելանելով եղծցին կամքն, այլ իւրաքանչիւր կայանի անարատ մնասցէ* »։

ղ. Թ. 69բ — 70աբ՝ վերջաբան՝ « *Զայս աւանդեմ ձեզ պատուիրան հաւատոյ եւ կարգ եկեղեցոյ ըստ ինդրոյ տալ աղաչանաց ձերոց. եւ ղոմիմք ի վերայ այսոցիկ զայլաձեւն խորհեցեալս. զի միմեանց ընկալեալ ձեռնադրութեանդ զչնորհն՝ ոչ բնութեամբ պակասութիւն եւ միապատիս ոչ իրաւունս վարկանիմք զկարգեալսն ուղղապէս եկեղեցոյ, եւ զփաւսամոլ անձինս կշտամբելովք, որք խորհին հակառակ, որպէս պատմեալ եղեւ մեզ զՏուրա* [=*զՏուրբեաս*] *Բասանոս եւ Բագրեւանդա եպիսկոպոսէն, [ո]ր սահաւոք ընդ արիանոն միաբանեալ է եւ զարձեալ խոշեալ, արդ եւ այլ եւս յանդգնագոյնս խորհի՝ եպիսկոպոս միայն ախտաւոր եւ ընդ արքեպիսկոպոսին ինքեանք անձին տա պատիւ, զոր չէ արժան ընդունել. զի ոչ հայրքն աւանդեցին այնպիսի ինչ հակառակութիւնս յեկեղեցիս մտծանել եւ անմայելոյ համարել հաւատոյ մինչեւ կոչմամբ ի պատիւ ախտոյն ժամանեացէ։ Եւ արդ պարտ է զայն պինդ փաղցրութեամբ ի հրնազանդութիւն կոչել, եւ եթէ ի նոյնս մնասցէ խորչել իրրեւ յաւարէ։ Աղջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիս։ Աղջոյն լերուք ի Տիրն հաստատուն հաւատով* »։

13. Թ. 70աբ—71աա՝ *Կոստանդնուպոլսի երկրորդ ժողովի կանոնները*։

Հմմ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 507—512. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², 1873, II p. 14—28։

ա. Թ. 70աբ 4—14՝ ցանկ՝ « *Կոստանդնինուպաւլսի տուրք ժողովոյն եւ կանոնին գլուխ գ։ ա. Ծաղագս պիսկիսկոպոսի հաւատոյ հաստատուն պահել։ բ. Ծաղագս երկաք եպիսկոպոսին յիւրմէ վիճակէն յայլ եւ չերթալ։ գ՝ Ծաղագս լուծանելոյ զՄաքսիմոս, եւ որք ի նմանէ ձեռնադրեալք են* »։

բ. Թ. 70աբ 15—70բա՝ *Նեղութիւն*՝ « *Ձեզ որոյ բազում առիւծք թագաւորութենանց մեծի Թէոդոսի առտուածասէր թագաւորի երեւեցաւ այր մի Մակեդոն անուն, որ հայհոյէր զՀոգին տուրբ,*

եւ ոչ ի Հաւր եւ Որդոյ յէ|ութենէ առէր, այլ աւտար ե|ղութենէ. վասն որոյ ժողովին ի Կոստանդնուպօլիս ճԾ. եպիսկոպոսք դա|սապարտեցին զնայ եւ հոդէ մարտ կոչե|ցին»։

գ. Թ. 70բա — 71աա՝ կանոնն|ք, չարընթաց հմր.՝ նկէ — նկէ։ Սկ.՝ «Եւ սահմանեցին բանս գլուխս գ։ Ոչ խոստրել գհաւա|տս տուրբ հարցն, որք ի Նիկիայ ժողովեցան» եւն.։ Վջ.՝ «...եւ ոչ, որք ի նմանէ ձեռ|նադրեցան, յոր եւ լցէ յաստի|ճան վիճակի. ա|մենայն որ ինչ ի նայ եւ որ նոված. Հղին ան|հաստատուն եղեալ»։

14. Թ. 71աա — 74բբ՝ Գրիգոր Նազիանզացու. կանոնն|ք ուղ|ղափառ հաւատոյ մասին։ Շարընթաց հմր.՝ նկը — նձթ։

Համմ. Գաբ. Զարբհանալեան, Մատենադարան Հայկական թարգմանութեանց Նախնեաց, Վէն. 1889, էջ 355։

Վնգ.՝ «Սահմանք կանոնադր|ութեան երանելոյն Գրիգորի Աստուա|ծաբանի Անձիանձու եպիսկոպոսին՝ յաղագս ուղղափ|առ հաւատոյ, իբ.»։ Սկ.՝ «Աշակերտեալք սրբու|թեան հաւատոյ, գաւ|անողք տուրբ ուխտի եւ. քարոզիչք ճշմարտութեան, որք զրանին գիջումն ուղ|զա|փառութեանր...» եւն.։ Վջ.՝ «...իսկ խոհակերքն միմեանց արուամոլքն հնուասցին ի միմեանց տարաբնակութեանր, զի մի արմատ գանութեան ի վեր երեւեալ»։

15. Թ. 74բբ — 82բ՝ Բարսեղ Կեսարացու. գիրք կանոնական առ Ակակիոս։

Համմ. Գաբ. Զարբհանալեան, Մատենադարան Հայկական թարգմանութեանց Նախնեաց, Վենետիկ 1889, էջ 339։

ա. Թ. 74բբ — 75բբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Կանոնք մեծի տուրբ հաւ|րն եւ տիեզերալոյս վարդապետի Բարսղի»։

բ. Թ. 75բբ — 82բա՝ կանոնն|ք, չարընթաց հմր.՝ նկ — չխէ։ Վնգ.՝ «Գիր կանոնական մեծի եւ փաղ գիտնականի երանելոյն Բարսղի եպիսկոպոսապետի. բան առ տուրն Ակակիոս, գլուխ ծ»։ Սկ.՝ «Ապատաքեալք չեկե|ղեցոյ ոչ ամենայնքն հերձուածո|ղք ասեն, այլ զկէսս հերձուա|ծողս կոչեցին միայն, եւ այլոն առանձինն ժո|ղովարարս. զի աղանդաւորքն այնոքիկ ասեն, որ ամենեւին ի բաց որողեալք են եւ աւտարացեալք յուղիղ հաւատոյ...» եւն.։ Վջ.՝ «....Նոյնպէս եւ սայ ո|յոչեսցի չեկեղեցոյ եւ յեղ|բայրութենէ նց բ. չարաթս մի|նչեւ ուղղեսցէ զինքն»։

16. Թ. 82բա — 83աբ՝ Բարսեղ Կեսարացու. գիրք կանոնական առ Դիոդորոս։ Կանոնների չարընթաց հմր.՝ չխը։

Հմմտ. Գաբ. Ջարպհանալեան, Մատենագրաբան Հայկական Թարգմանութեանց Նախնեաց, Վենետիկ 1889, էջ 339. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 602 seq.։

Վնգ.՝ « Թարձեալ արդեօք Բարսղի զերբ կանոնականն առ քահանայ Դիոդորոս յԱնտիոքեայ, վասն հեռանալոյ յա|զգակցութենէ »։ Սկ.՝ « Զայս իմն առաւել հարկ է, մարդ եթէ դասեցի յօրինեաց ինչ որ ըստ կամացն հեչտութեան լեցի ընդ լծով ծառայութեան աւրինաց ան|կանի. իսկ եթէ գոցէ ծա|նրութիւն աւրինացն առացե|ալ աս Քրիստոսի ազատութիւնն փախուցանէն անկանի . . . » եւն.։ Վ.՝ « . . . եթէ աւրէնք դիմեալ ոք յամուսնութիւն լացե|ալ յաւացի կայ [= ակնարկ] ամենայն ապա թէ ուխտաւոր է փոյթ ամու|նութեան առաւել արգելի է »։

17. *Թ. 83բա—104աա՝ Բարսեղ կեսարացու կանոնները պէսպէս եւ բիւրապատիկ ախտերի մասին։ Կանոնների չարչրկաց հմր՝ չխթ — պժբ։ Վնգ.՝ « Բարսղի է դերբ կանոնակ|ան, վասն պէսպէս եւ բիւրապ|ատիկ ախտից, գլուխս տր.»։ Սկ.՝ « Թէ ոք ապահանէ յանկարծաբէն բռնաթարոյ, մահապա|րտութեան դատաստանընկալ|ցի, ը. մահ համարեալ լեցի եւ մինչեւ վախճան ա|պաչխարեցեալ հայելով վարդապետի իշխան լեցի կարճել զկարգն . . . » եւն.։ Վ.՝ « Որք զուգաւորին ընդ կնոջ եղբօր կամ ընդ քրոջ նորա, բա|ժանեցին եւ ապաչխարեցին դամենայն աւուրս կենաց իւրեանց, ապա թէ ոչ բաժանեցին եղիցին իրերաւ զնեմանոսս »։*

18. *Թ. 104աա—104բէ՝ Ե փրեմ Ասորու ճառը կուսութեան մասին։ Շարընկաց հմր.՝ պժթ — պիզ։ Վնգ.՝ « Կանոնականք սեւասն Եփրեմի արդիւնակատար կրօնաւորի|, զոր մուգանէր անապատն, ի կուսութեան ճաւէն »։ Սկ.՝ « Կահանայ կամ կրօնաւոր կամ տարհաւագ, որ կամաւոր մոռք ինքեան ընկենու զպատիւն կամ զքրէն վասն ծանրութեան կամ վասն ծո|յութեան . . . » եւն.։ Վ.՝ « Եւ սարունակեան պատարագ կիրակէի եւ յայլ աւուր ան|խարեարար կատարեցեն իսկ չորևքշաբաթի եւ յուրբաթ ոչ »։*

19. *Թ. 104բէ — 109աբ՝ Ներսէս կաթողիկոսի եւ Ներչապուհ եպիսկոպոսի կանոնները։*

Հմմտ. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանգերձ կանոնադրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 78—81. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 272—273։

ա. Թ. 104բէ — 105բա՝ ցանկ։ Վնգ.՝ « Կանոնք Ներսէսի կաթողիկոսի եւ Ներչապու|հոյ Մամիկոնէից եպիսկոպոսին »։

բ. Թ. 105բ — 109աբ՝ կանոնները, չարընթաց համր.՝ պիթ — պկգ։ Վնգ.՝ «Այս կանոնքս եղան յաւուրս Ներսէսի կաթողիկոսի եւ Ներսապատհո Մամիկոնէից եպիսկոպոսին։ Փառք Աստուծոյ ճռւ անդամ յաղագս յամենայնի»։ Սկ.՝ «ա. Զի ոչ է պարտ բաժանել զժողովրդական վանս պաղոց եւ մըտից սրբոյ յԷջմիածին, յորմէ համարձակեցան բաժանել զպատարագս անատակութեամբ...» եւն.։ Վջ.՝ «Եւ պատուիրեցաւ ձեզ ամենայնի ամենայ պարապել խրատուանոց զաւուր չարաքի միոյ խնդրել յԱստուծոյ զմարմնոյ առողջութիւն»։

20. Թ. 109աբ — 112ա՝ Կեսարիայի ժողովի կանոնները։

ա. Թ. 109աբ—109բ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Կեսարիայ կանոնի գլուխ ժ.»։

բ. Թ. 109բ — 112ա՝ կանոնները, չարընթաց համր.՝ պկգ — պղգ։ Վնգ.՝ «Որք ժողովեցան ի Կեսարիայ եպիսկոպոսք իւ. վասն ինչ առնելոյն զնութեանց կանանց, սահմանեցին կանոնս, գլուխս ժ»։ Սկ.՝ «ա. Վասն կանանց որ արարքն ունին եւ չնան, քէ թողցեն ի բաց զպղծութիւն, եւ յապաշխարութիւն ելցեն, ե. ամ առ զբանն ընդ ձեռամբ կացցեն...» եւն.։ Վջ.՝ «.....եւ է. ամ հատասանեալ ընդ ձեռամբ աղաքէից, ապայ հաղորդեսցի աւրինաց, եթէ կամք իցեն իրիցուն»։

21. Թ. 112ա — 114բբ՝ Նէոկեսարիայի ժողովի կանոնները։

Հմմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 451—454. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 242—251։

ա. Թ. 112ա — 112աբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Նեաոյկեսարիայի կանոնիս գլուխ ի.»։

բ. Թ. 112աբ — 112բ՝ ներածութիւն։ «Այս կանոնքս վասոյ արդ եղան քան որ յԱնկիւրիայ կամ ի Կեսարիա, բայց զի քան զնիկիայն յառաջագոյն, քանզի ժողով եալ ի Նէոկեսարիայ ժգ. եպիսկոպոսացն վասն պատնականն աղաչելոցն, որ թոյլ տային քահանայից վասն պղծութեան գործոց, յորժամ ժողովեալ սահմանեցին կանոնս գլուխ ի.»։

գ. Թ. 112բ — 114բբ՝ կանոնները, չարընթաց համր.՝ պիե — պղե։ Սկ.՝ «ա. Սրբեց այր, եթէ ամուսնով իցէ, ընդունելի իցէ ի կարգս. ապայ քէ չնացեալ կամ պոռնկացեալ, մերժել արժան է զայնպիսին առաւելապէս եւ չձեռնադրել արժան է զայնպիսին զի ապաշխարութեան հասցէ»։ Վջ.՝ «Եւ տարկաւագունքս ըստ պիտոյից պարտ է առնել որչափ աւդիք եւ պէտքն խնդրեսցին եւ մի առնելիս ինչ զի մի ցոփութիւն լինիցի»։

22. Թ. 114բ — 118բ՝ Դանդրայի ժողովի կանոնները։

Համմ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 487—492. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 777—792։

ա. Թ. 114բ—115աբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Կանոնք Դանդրեայ, գլուխ իգ»։

բ. Թ. 115աբ — 115բբ՝ նեբաժուխն։ Սկ.՝ «Իսկ գնելոյ զկանոնս եւ կալզելոյ եւ ծառայելոյ ընդհանրական կաթուղիկէ եկեղեցւոյ, ուրախ եղեալ ամենեցուն, սակայն փառս ի բարձունս եւ եկեալ ի մէ վայր վարդապետք կողմամբք յարեւելից հիւսիսոյ եպիսկոպոսունք ժե. ի մեծ եկեղեցին Դանդրացւոց առ տուրն Եւսեբիոս, զի առաւել եւս կարզ|ացին եւ ուղեցին . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . ի ձեռն ապաշխարութեան արդարոց եւ մեղաւորաց եւ մի անցոյս լինել ի փրկութենէ, որ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր»։

գ. Թ. 115բբ—117բբ՝ կանոնները, չարընթաց հմմ.՝ պղղ—ջժբ։ Վնգ.՝ «Դանդրեայ կանոնք գլուխ իգ.»։ Սկ.՝ «ա. Որ զամուսնութիւն մեղս զրեն եւ անպտուղն, կամ որ ոչ ունջէ ընդ առն իւրում, իրրեւ ի հատասացեալ եւ երկիւղած եւ զարչելի հանմարելոցն եւ մեղաւոր առն ի|ցէն իրրեւ այն թէ արգելութիւն ոչ կարէ մատնել, այնպիսիսն նզովեալ լիցին . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . այնպիսի կերպարանօք առաջի մահկանացու իշխանին, թէ ընկալցի զնզով. արդ ե|թէ ոք անցցէ ըստ կանոնս, այնպիսին նզովեալ է»։

դ. Թ. 117բբ — 118բա՝ վերջաբան, չարընթաց հմմ. չժբ։ Սկ.՝ «Զայս գրեմ եւ ոչ խափան|եմք, այլ յեկեղեցի Աստուծոյ գիրս սահմանել կամ ճարտարութիւն, կամ զպահն կամին, այլ որք ընդունին զ[զ]իրս պահոց ի պահածոս ամբարտաւանելոյ ի վերայ այնոցիկ . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . զի եթէ կարի փոքր մեղք իցեն եւ ընդ ապաշխարանօք ոչ անկանիցի մահու չափ լինին ըստ աւետարանին, են մեղք որ մահու չափ են»։

23. Թ. 118բա — 126աբ՝ Անտիոքայ ժողովի կանոնները։

Համմ. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 502 ff.։

ա. Թ. 118բա — 118բբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Անտիոքայ կանոնիս գլուխ իգ.»։

բ. Թ. 118բբ — 119աա՝ նեբաժուխն։ «Եւսեբիոսի լսան։ Ձեւս բաղում ժամանակաց անգանելոյ դարձեալ բորբոքեցաւ աղանդն Արեմտեանս վասն աննաւորս ածնից այլ|փոխումն առնել եւ յաւել|ուածս արտաքոյ կանոնեալ առաջի ընծեռուածոց, որ ի տուրս առաքելոց աւանդեցաւ եկեղեցւոյ։ Վասն որոյ ժողովեալք զԱնտիոք եպիսկոպոսաք լա., սահմանեցին զկանոնս զայս իղ. բանս»։

գ. Թ. 119ա — 124աբ՝ կանոններ, չարընթաց համ.՝ ՃԼ — ՃԽԲ։ Ակ.՝ «ա. Ամենայն ով եւ համալսարանացի եւ լուծեալ զ|սահմանս տուրբ եւ մեծ ժողով|ին, որ ի Նիկիայ ժողովեցան, եւ զառաքե|լոյն, իբրեւ էր անդ առաւուածապաշա եւ առաւուածասէր թագաւորն Կոստանդիանոս վասն ամենատուրբ ոտնից փրկութեան կա|պել եւ մերժել եկեղեցոյ, թէ կաց|ցեն . . . » եւն։ Վէ.՝ « . . . . . զայն|պիսին ուղղել ար|ժան է ըստ իրաւին զօրէ|ն|ին ընտրելոցն է ժողով նպիսկոպոսաց »։

դ. Թ. 124աբ — 124բ՝ « Եւսեբիոս եւ ամենայնի որ սա|տանեցաւ եւ որոշեցաւ իբր անկ [= անուց] եղեւ եւ յանձին կալայ. Թէոդոս եւ ամենայնի զինչ եւ սահմանեցաւ՝ հաճե|ալ եւ յանձին կալայ »։ Կանոնների չարընթացմ.՝ ՃԽԳ։

ե. Թ. 124բա — 126աբ՝ Անտիոքայ ժողովի խոստովանու|թիւնը։ Հմմտ. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 524 seq.։

« *Խոստովանու|թիւն ժողով|ոյն Անտիոքայ։ Խոստովա|նեմք, որպէս ուսուցին զիրք տուրբք եւ վարդապետք ճը|շմարիտ յԱ., որ ի Նիկիայ եւ ճծ. որ ի Կոստան|դնուպոլիս, մ., որ յԵփեսոս տուրբս, որ ժողովեցան ի տուրբ Հոգոյն եւ իւրեանց ժամհնափս հալածեցին զմոլորեցուց|չսն, որք էին իբրեւ զպայլս ապահանիչս հօտսին [= հաւատին] Քրիստոսի, եւ զի նահատակեցան հօա|տով [= հաւատով] եւ նզովեցին զամենայն հե|րձուածողս. եւ անա զրնա|լ են անուանք նոցա ի զիրն կե|նդանու|թեան, եւ մեք որդիք եւ ժառանգաւորք նոցա հաւատոցն ե|մք զօրանամք եւ նզովեմք զամենայն հերձուածողան։ Նախ նզովեմք զԱրիոս, որ հայհոյ|եաց եւ ասէ, եթէ որդի ոչ է ի բնու|թենէ հօր։ Նզովեմք եւ զՄակեդոն, որ ասաց, եթէ Հոգին տուրբ նուազագոյն է քան զհայր եւ զորդի։ Նզովեմք եւ զՊօղոս Սամոսատացին, որ ասէր, թէ Քհտուս մարդ էր եւ իմաստութեամբ զօր|անայր եւ ուսուցանէր եւ իմաստութիւնն մեծ է քան զՔհտուս։ Նզովեմք եւ զՓլաւիանոս եպիսկոպոսն, որ ասաց, եթէ որպէս նահատակաւք եւ աս|նւերօք երեւեցաւ որդին Աստուծոյ յՅս [= յայնմհետ] եւ ոչ առ առա|ջագոյն մարմին եւ չունչի տուրբ կուգէն։ Նզովեմք զԱպողինար, որ ասաց, թէ մանկին առ ի տուրբ կուգէն եւ միշտ եւ չունչ ոչ առ։ Առաւել նզովեմք զպիղծ զՆեստորն, որ հայ|հոյեաց եւ ասէ, թէ մարմին ոչ ծնաւ Աստուած այլ մարդ արարած իբրեւ զմի ի մարգարէ|ից եւ այնու մեծ էր քան զ|մարգարէսն, զի տաճար էր բանին Աս|տուծոյ։ Նզովեմք եւ զԹէոդորոս եւ զԽիզորոս եւ զԲիա եւ զԱկակ եւ զԲաբայ ի Մծբն|այ եւ զպիղծս կանոնս նոցա, եւ որ միաւորամ հնազանդո|ղացն կամ հնազանդին չար ժողովոյն Նեստորի՝*

որ ամ|բարչացեալ ասաց, թէ չնո|րհի աբժանաւորեցաւ Քրիստոս լինիլ տաճար բանին Աստուծոյ նո|ր՝ այս մարդ Քրիստոս ի զաւակէ Դաւթի չարչարեցաւ եւ մե|ռաւ եւ մահուամբն իւրով աթար վրէ|ժիւրն առնելեցուն եւ յաղագս այնր պատեցաւ լինել որդի Աստուծոյ եւ հայհոյեն եւ աստն այլ որդի Աստուծոյ հօրէ եւ այլ որ|դի ի Մարիամայէ, մինչեւ խե|լագրեցան եւ արհամարհե|ցին զՀայր ե. որդւովք միո|վն բնութեամբ եւ միովին ակա|մուտ եւ յայտ մուծանեն զչորրորդութիւն խոստովանութեամբ իւրեանց եւ մոա|ցան զառաջ երորդո|ւթիւնն, որ երկնաւորաց եւ երկրաւորացս փառաւորի եւ ըստ նոցա բանիցն անօրէնութիւն հաստատի, եթէ նոր Աստուած երկրպագի որոյ սկիզ|բն ի Մարիամայ, եւ այսր է, եթէ այդ այսպէս է ամենայն ազգ եւ տո|հմք կորեան, եւ եթէ մարդ էր լոկ որ ի խաչին էր եւ մարդոյ խաչի երկիր պագանիմ եւ զմարմին եւ զարիւն ճաշակ|են զմարդոյ։ Նզովեմք եւ զ|Տոմարն Լեւոնի, որ ը բնու|թիւնս ասաց եւ երկուս դեմս ի Քրիստոս յետ միաւորութեանն։ Նզովեմք եւ զԵւտիքիանոս եւ զդի|րս նորա զապականիչս, որ ար|ար բաժանումն ի մարմնաւո|րութենէ անտի եւ ասաց, եթէ մահկանացու էր մարմինն Աստուծոյ որպէս ամենայն մարդոյ մինչեւ յայ|րութիւն անփտաւոր եւ ան|կատար. բայց ի յարութենէն փա|ռաւորեցաւ եւ ոչ լուսն զրահն Պետրոսի առա|քելոյ, որ ասէ, եթէ մարմինն ոչ եւս զապականութիւնն, որ ոչ հաւատայ, եթէ բնութեամբ էութենէն ճաճաչի միաւոր|ութիւնն, որ ոչ այսպէս խոստովանի, նզովեալ լիցի։ Որ ոչ խոստովանի զՔիստոս Աստուած, որ հա|մբերեաց զխաչն կամաւոր|ութեամբ վասն մեր մին ի դիմաց երր|որդութենէն եւ բնութենէ Աստուծոյ հօր, բայց փոխանակ այդորիկ ասէ, եթէ մարդ է բնութեամբ այր է ա|բարած է չնորհօք որպի է ընտրութեամբ անչար|չարելի է եւ ան|մահական եւ բնութեամբ մարդ գոլով, որ ոչ այսպէս խոստովանի, նզովեալ լիցի։ Որ ասէ, թէ յերկնից կամ յայլմէ բնութենէ առ մարմին Աստուած եւ ոչ խոստովանի, եթէ ի միջոյ բնութենէն եւ ի Մա|րիամայ արդ կուսէն առ Տէրն մեր մարմին չունէր, չար|չարեցաւ, մեռաւ վասն մերոյ, որպէս եւ կամեցաւ. որ ոչ այսպէս խո|ստովանի, նզովեալ լիցի։ Որ համարձակի զմարմին Աստուծոյ ապա կանացու ասել ի մի|աւորութենէն եւ ասէ բաժանումն Աս|տուծոյ եւ մարմնոյն եւ ոչ ա|ռաւել խոստովանի անա|պական մի բնութիւն անմահի մի դէմս երկիր պագել, զի է Աստուած եւ մարմին ի մի բնութիւն անհրաժանելի. որ ոչ այսպէս խոստովանի, նզով|եալ լիցի։ Որ զկարգ միաբանութենան բաժանեալ յերկուս բնու|թիւնս եւ յայն մուծանէն զչորրորդութիւնն, այնպիսիքն նզովեալ [լիցի]։ Որ ասէ զմանն Տեառն կենդանացուցչի եւ զչարչարանս

փրկարար ապականացու. եւ ոչ առաւել խոստովանեսցի, եթէ չարչարանաւք ան|չարչարելի եւ մահաւամբ ան|մահորէն Աստուած, որ ամենայն ինչ դիւ|րին է. որ ոչ այսպիսի խոստովանի՝ նզովեալ լիցի։ Որ ասէ զմարմինն ճշմար|իտ Աստուծոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի, քէ ի միաւոր|թենէն մինչեւ ի յարութիւնն ա|պականացու. էր եւ անփոա|ւոր եւ անկատար, բայց ի յարու|թենէն փառաւորեցաւ. եւ կատարեցաւ. եւ ոչ խոստովանի, քէ ոտիւն զինի յարու|թենէն էր նոյնպիսի եւ յաւաչ փառ զյարու|թիւնն կենդանացուցիչ եւ ա|նապ|ական. որ ոչ այսպիս խոստովանի, նզովեալ լիցի։ Զայս ա|մենայն, զոր գրեցաք եւ նո|զովեցաք զամենայն հերձուածո|ղս պիղծս ուսեալք ի մարգա|րէից եւ յառաքելոց, որ ասէ՝ փախիք ի պիղծ եւ ի նորա ձայն հակառակու|թենէ եւ ի մոլոր|ցուցիչ պատ|ուիրանէ, զոր պա|տուիրեցին մեզ առաք վարդապետք եւ զոր ասացեալ է պրոց ոչ մե|կնումբ ի նոցա ուղղաւոր հաւա|տոյն, եւ խոստովա|նութեամբ եւ երկիր պաղատանաւք առաջ երրոր|դութեանն հաւր եւ որդոյ եւ հոգւոյն սրբոյ՝ այժմ եւ միշտ։ Առաջ եւ խաղաղաբար ժողովք որ յԱնտիոք յԱստուծոյ ժողովեցան, յորում էին՝ Եւանէրիոս, Թէոդորոս, Պօղոս, Եւարքիղոս, Եւ|սաթիէոս, Մանիկոս, Եւթիքիոս, Ցակոբոս, Ադապիոս, Մապնոս, Նոնոս, Թէոդիոս, Աղիփոս, Նիկիասս, Ադապիոս, Մարկոն, Դիմաթեոսն, Բարսոս, Աղէքսանդրոս, Պետրոս, Մովսէս, Պաւսակիոս, Անտոդիոս, Մակիդոնիոս, Պետրոս, Կիւրիղն, Թէոդոր|ոս, Թէոդոսիոս յիշեհամութենէ Հովսեփ Աստրոց եւ Փիւնիկե|ցոց յԱբրաց|ւոց ի Միջագետաց եւ ի Կիւ|լիկեցոց ի Սուրբ գ։ւոց»։

24· *Թ.* 126աբ — 131ա՝ Լաւոդիկեայի ժողովի կանոնները։

Հմմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 494—504. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 246—777։

ա. Թ. 126բ — 127աբ՝ ցանկ։ Վնդ.՝ «Լաւոդիկեայ կանոնիս գլուխ ծե.»։

բ. Թ 127աբ՝ Ներածութիւն՝ «Յետ այսորիկ զաբանիս|ր յաստուածոց հերձուածն, որ չորիքհարիւրորդ կո|չէին, որ բազմաց այլայլութիւնս գտանէին լլկանս եկեղեցոյ. վասն որոյ ժողովեալ ի Լաո|դիկեայ Փռիւգացոց [= Փռիւգացոց] եպիսկոպոսք ես., որք ժողովեալ ի պատկան ի անէս ի պէտս իշխ|անութենէն յաբրահամացոց Ջնջո|ւմն աստէին իմ. մանկանցն»։

գ. Թ. 127աբ — 131ա՝ կանոնները, չարբնիայ համ.՝ ջիւ.։ Վերջին Ս. Իրոց ցանկը։ Սկ.՝ «Զի ոչ ըստ [= ըստ] եկեղեցոյ կանոնաց, ոչք

աղատութեամբ եւ օր|ինօք բնակեցան ի միասին եւ զերկոտոր հաւանիսն մի՛ զա|ղտ սրսացեն . . .» եւն.։ Վ.Ղ.՝ « տ. առ յՅրբայեցից . բ. առ Տիմոթէոս . ա. առ Տի|տոս . ա. առ Փիլիմոն։ Այս սահմանք եղան, որ ի միասին ժողովեալք եպ|իսկոպոսք նղլ.»։

25. *Թ. 131աա — 137բբ՝ Սարդիկեայ ժողովի կանոնները։*

Հմմտ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 468—483. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², I, p. 558—605։

ա. Թ. 131աա՝ ցանկ։ Վնգ.՝ « Սարդիկեալ [= Սարդիկեայ] կանոնիս գլուխ իա.»։

բ. Թ. 131բա — 137բբ՝ կանոնները, չարընթաց հմր.՝ ո—ոի։ Վնգ.՝ « Կանոնք Սարդիկեայ, որք ժողովեցան, գլուխ իա.»։ Սկ.՝ « ա. Ոսիոս եպիսկոպոս ասաց. ոչ այսքան յետին սովորութիւն, որքան վնասական արգելանցն զանազա|նութիւն յինքեանց ի հիմանց անտի արմատակի խլել . . .» եւն.։ Վ.Ղ.՝ « . . . ի պաղատան ոչ ձեռն|արկել, պարտ է ի թուղթն եւ ոչ հաղորդել ընդ այնպի|սումն. ամենեքին ասա|ցին . սահմանեսցի այս»։

26. *Թ. 137բբ — 138աբ՝ եպիփան կիպրացու. կանոնական գիր։ Կանոնների չարընթաց հմր.՝ ոիգ։ Վնգ.՝ « Կանոնական գիր տեառն Ս|պիփանու. ասացեալ։ « Եպիսկոպոս կամ երէց կամ սարկաւագ, որ տանտիկին ունի|ցի ի տան ըստ հնձա|նոսական սովորութեանց, լուծցին իւրաքանչիւր աստիճանէ, բայց [= բաց] ի հանոյ կամ ի մօրէ կամ ի քեռ։ — Որք ուղտս արկանեն վասն կրից կամ վասն այլ ինչ հր|մայութեանց բարբանջանաց կամ զրաւութեանէ վարին, որոշեցին յեկեղեցոյ, զի թողին զԱստուած եւ գնացին առ ճան|ճիկն Աակկարոնի։ — Զկնի յարութեանն զերիս աւուրս ոչ ընծեանուն կա|թուղիկէք, վասն զի հայր եւ ո|րդի եւ ի տուր հոգին են կանոնք, եւ երկրորդ կանոն, վասն զի յոյզի է տպաւ ոչ թողուպի նորա ի գժոխս եւ ոչ մա|րմին նորա ետես զապականութիւն, եւ յոյս եղեւ ամենայն զաւառաց երկրի։ — Որք ի ծովս կորեան կամ ի գետոց կամ յամբարշտաց կամ ի չանդից եւ ի զա|զանաց եւ իւրոյ եւ ամենայն չարա|մահութենէ, զյիշատակս ամենայն մե|ռելոյ, որ ի Քրիստոս հաւատացեալ|ցին, կատարեսցեն ի տնօրէնու|թենէ մինչեւ ցհատարակաց յարութիւն։ — Որք ի գանկէն մինչեւ ցպէնդակոստն եւ զամենայն կիր|ակէս պահ դնեն, ղազ|ար եւ զերկին . իսկ երէց յիշատակ սրբոց պատահին յաւու|րս յարութեան Տեառն, նոցա յիշատակ|ն հատարակաց կատարեսցեն . տուն կարապետին եւ մկր|տչին Յովհաննու, երէց յար|ութեան աւուր հանդիպին անխափան կատարեսցեն . նմանապէս եւ զամենայն մարտիրոսաց»։*

27. Թ. 138աբ՝ Եղիշայի կանոն, չարընթաց հմր.՝ ոխեւ.։ «Եղիշայի՝ եթէ ոք ի կիրակէէ կամ տաւնի կամ յերեւելի աւուրս ամուսնանայ ընդ կնոջ իւրում, ը. օր ապաչխարեցէ, հաղորդեսցի»։

28. Թ. 138աբ — 139բբ՝ Եփեսոսի ժողովի կանոնները։

Հմմ. I. B. Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, I, Romae 1864, p. 515—519. C. I. Hefele, Conciliengeschichte², II, p. 209—211. U. Bouriant, Actes du concile d'Éphèse. Texte copte publié et traduit. Paris 1892 [Mémoires publiés par les membres de la mission archéologique française au Caire, sous la direction de Maspero et Bouriant, vol. VIII].

ա. Թ. 138աբ — 138բա՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Կանոնք ժողովոյն, որ յԵփեսոս. գլուխք ղ.»։

բ. Թ. 138բա — 138բբ՝ Ներածութիւն՝ «Իսկ յաւուր փոքուն Թէոդոսի այր վիշապապլուխ երեւեցաւ եւ նեստոր անուն. սա սկսաւ լինել ընդդէմ [= ընդդէմ] ճշմարտութեանն եւ չրմաքերական քրիստոնէիցն աղանդէր զոհիզերս, զի (զի) էր հպարտ Կոստանդինուպօլսի. ուրուագիտալ ի Սատմոսատ զՊաւղոս ի Սամոսատացո եւ զԷդեսդոր ի հայոյութիւն հաստատէր. վերկուց բնութեանց չորայրութիւն պատկանելով ի մնօրէնութիւն բանին Աստուծոյ խորհուրդն քողախորէր. վասն որոյ ժողովեալ եպիսկոպոսք մ. անտարրակոյս սրով կտրէին զնոյ ընդմէջ եւ կորզէին ի տարաբնակ վարս»։

գ. Թ. 138բբ — 139բբ՝ կանոններ, չարընթաց հմր.՝ ոխզ — ոլա։ Վնգ.՝ «Սահմանադրելով կանոնս գլուխ ղ.»։ Սկ.՝ «Քանզի պիտոյ էր, որ ոչ եկեղի ի ժողովն եւ մնացին [ի] զաւառին, ոչ անգիտանալ, զկարգաւորեալ եւ այլ ծանուցանեմք ...» եւն.։ Վ.՝ «...եթէ եպիսկոպոսունք լցեն կամ վիճակեալք իւրեանցն. ամենեւին, ապայ եթէ ոչ ակա|նք [= աչխարհականք] լցեն, անհաղորդք լիցեն»

29. Թ. 139բբ — 140աբ՝ Կիւրեղի Աղեքսանդրացու կանոնները. Շարընթաց հմր.՝ ոլբ — ոլզ։ Վնգ.՝ «Կանոնք Կիւրղի Աղեքսանդրացո։» Սկ.՝ «Քահանայ որ կոյս լցէ կամ այրի եւ չի [= աչխարհի] քահանայութիւն առնէ, նա եւ ժողովուրդն եւ ընդունողք նորա՝ նզովեալ ե|ղիցին։ Քահանայ որ կին ունի ...» եւն.։ Վ.՝ «... աղօթանոցին չերմեռանդն ապաչխարութեամբ եւ ապա հաղորդեսցի օրինացն»։

30. Թ. 140աբ — 158բբ՝ Ս. Սահակայ կանոնները։

ա. Թ. 140աբ — 146բբ՝ Քորէպիսկոպոսաց մասին։

Հմմ. Սոփերք հայկականք, Վենետիկ 1853—1862, Հատոր բ., էջ 80—99.

Աբէլ Մէյ-Թարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 50 եւլն. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 277—281։

ա. Թ. 140աբ — 141 աբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «*Սրբոյն Սահակայ հայրապետի կանոնք, գլուխք ծե.*»։

բ. Թ. 141 աբ — 146բբ՝ կանոնունք, չարընթաց հմր.՝ ոլէ — ոկթ։ Վնգ.՝ «*Սրբոյն Սահակայ հայրապետի յաղագս քոր|եպիսկոպոսաց թէ որպէս պարտ է զկ|արգն հաստատուն պահել յեկեղեցիս*»։ Սկ.՝ «*ա. Զի սրբոց բարեպաշտից եւ առաքինութեամբ պայծառացելոց պարտ է հաւատալ, զի պատիւ կարգի . . .*» եւն.։ Վ.՝ «*. . . պաշտօնասիրութիւն նմանութիւն բերել անձինս հրեշտակական վար|ուց աւտասիրութիւն եւ ե|ղբայր սիրութեան*»։

բ. Թ. 146բբ — 151բա՝ կղերի մասին։

Համմ. Սոփերք հայկեանք, Վենետիկ 1853—1862, հատոր բ, էջ 100—116. Աբէլ Մէյ-Թարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 25—32. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 281—285։

ա. Թ. 146բբ — 151աբ՝ կանոնունք, չարընթաց հմր.՝ ոհ — ոհր։ Վնգ.՝ «*Նորին սրբոյ սրբոյն թէ որպէս սահմանեցաւ կարել ուխտ, բան երկրորդ*»։ Սկ.՝ «*Քանզի բազում|մք կարծեցին տը|գիտութեամբ այլ զոմն եկեղեցի սահել եւ ա|յլ զոմն վասն . . .*» եւն.։ Վ.՝ «*. . . քանզի այդ գործ է վարդապետի եւ հոգեւոր հովուի*»։

բ. Թ. 151աբ — 151բա՝ յիշատակարան՝ «*Այս սահմանադրութեանս* [= *սահմանադրութիւն*] *կարգաց գրեցաւ հրամա|նաւ երանելոյն Սահակայ մեծ հայրապետի Հայաստան տի* [= *աշխարհի*], *ընկալեալ ի քաջ նահա|տակէն ի տեառնէն Գրիգորէ. թարգմանեցաւ միայն յու|նէ ի հայ։ Արդ եթէ ոք անհն|ազանդեալ կանոնիս նորայ|ձեւեալ կամեսցի զկարգեալ սահմանադրութիւնս, մի՛ ընկա|լցի մասն եւ վիճակ ժառա|նգութեան յաքսյութեանն Քրիստոսի եւ Աստուծոյ, եւ որ ոք միաբանեալ կա|տարեսցէ՝ ընկալցի զաւրհնութիւն ի Տեառնէ, հաղորդելով պարգեւացն եւ անվախճան հան|գստեան եւ երջանկին Գրիգորի եւ հաւրն մերոյ Իսա|հակայ եւ նոցին հետեւո|ղաց ճչմարիտ ուղափառու|թեանց, որք ի մեծ եւ յերեւել|ւոյ աւուրն են պատկելոց յամենատես աչսին, անիմարգմանելի պայծառու|թեամբ մչտնջենաւորեալ|ք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն*»։

դ. Թ. 151բա — 153բէ՝ եպիսկոպոսաց մասին։ Շարընթաց հմր.՝ ոձ — ռձ։

Հմմտ. Սոփերք հայկականք, Վենետիկ 1853—1862, հատոր բ, էջ 71—79. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 40—44. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vatic nis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 276—277։

Վնգ.՝ «Նորին թէ որպէս պարտ է եպիսկոպոսաց ունել զնստանիս սրբոյ եկեղեցւոյ»։ Սկ.՝ «Այցելու եւ հասարակաց հայր է եպիսկոպոսն. վասն այսորիկ ...» եւն.։ Վջ.՝ «...ընդ որում հաւր միանգամայն եւ հոգւոյդ սրբոյ վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ»։

դ. Թ. 154ա — 156բէ՝ եկեղեցւոյ տնտեսութեան մասին։ Շարընթաց հմր.՝ ոձ — ողբ։

Հմմտ. Սոփերք հայկականք, Վենետիկ 1853—1862, հատոր բ, էջ 117—126. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 45—50. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 285—289։

Վնգ.՝ «Նորին թէ որպէս պարտ է եպիսկոպոսաց պահել զգանձս եկե|ղեցոյ մամ [= կամ] որպէս մատաղ արարեալ»։ Սկ.՝ «Նաւահանգիստ է ա|մենեցուն տաճար աղաւթից եւ տեղի իմդրուածոց մերոց, զոր յարանուանեաբար եկեղեցի սովոր եմք կոչել ...» եւն.։ Վջ.՝ «... իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ հանապազ յաւիտեանս. ամէն»։

ե. Թ. 156բբ — 158բբ՝ քահանայից հասից մասին։ Շարընթաց հմր.՝ ողբ։

Հմմտ. Սոփերք հայկականք, Վենետիկ 1853—1862, հատոր բ, էջ 127—134. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 31—32. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 289—290։

Վնգ.՝ «Նորին [այս բառի միեւնոյն տեղւոմ՝ (Գանգր)] սրբոյն Սահակա Հայոց կաթուղիկոսի գիր աղանդութեան [= աւանդութեան, յաղագս սպասաւորաց սրբոյ եկեղեցւո եւ պտղ|ոց ժողովրդականաց ընծայելոց ի տուն Աստուծոյ»։ Սկ.՝ «Գանգր տուրբ Լուսաւ|որիչին հայոց մեծին Գր|իգորիս, ծնեալ վեր|ստին զՀայաստան Տս [= աշխարհս], աւազանին ծնդեան|մբ, եւ ընծայեալ յորէգր|ութիւն Հաւրն երկնաւորի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ ընկալ|ցին զաւրհնութիւնս ի նոցանէ զի կարդ եկեղեցոյ հաստատ|ուն եւ անշարժ եղիցին եւ Աստուած փառաւորեցի յամենայնի այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն»։

31. Թ. 159ա — 170բ՝ Շահապիվանի ժողովի կանոնները։
Համառ. Աբել Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 57—68. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 291—296. Ց. Տաշեան, Վերադարձութիւն Աւագաբեց..., Թուղթ Կոդրատոսի և կանոնք Ագդէի, Վիեննա 1896, էջ 183—195։

ա. Թ. 159ա — 159աբ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Հայոց ժողովոյն կանոն|նին գլուխ ի.»։

բ. Թ. 159աբ — 160բ՝ Ներածութիւն՝ «Եւ եդեալ միաբանութեամբ աւագացն Հայոց յեւ|թներորդ ամի վաղխամանելոյն Սահակայ, կարգեցաւ կա|նոնաքս այս։ Սահմանք եւ կանո|նք կարգի Աստուծոյ սբ|ըոյ եկեղեցոյ, զոր եդին վարդապետք Հա|յոց ի լուսաւորչէն ա-ռաքելական եւ նիկիական կանոնաց հաստատութենէ։ Պարտ է եւ. պ|ատշաճ է նաւավարին հո|գալ զարուեստագործ|ութիւն նաւին եւ զչաւիղս ծո|վուն նկատել եւ ըստ հոգմո|ին աղօղութեան գնալ ի վերայ [մ]կանաց ծովուն, նոյնպէս եւ զօրա|վարին յամենայն ժամ զգաւ-ըան ի հանդիսի կացուցանել՝ զա|յր ընդդէմ եւ զձի ընդդէմ, զ|ձին զարամբ սպառազէն զերիվարաւ, եւ ակն ունել՝ ի ճակատուն յաղ-թող գտանել եւ առնուլ զպակ եւ զ|պատիւ թագաւորին։ Ապայ ա|ռաւելապէս արժան եւ իր|աւ է վարդապետաց սբ|ոյ եկեղեցո, հովուաց առաջնորդաց օր|ինաց արդարութեան եւ ըստոյգ պատ-ուիրանաց Աստուծոյ կենդանոյ յամենայն ժամ յօրէ|նս Տեառն խոր-հել ի տուէ եւ ի գիշերի, զմանկունս եկեղեցո յամենայն ժամ նորա փետուր զա|ղտարկել ի Տէր։ Ձեռ փոխելո յերկրէս վարդապետացն հաբչն արդարոյն եւ ճշմարիտ օրէ|նդիրն առաջնորդացն եւ մա-նաւանդ սբ|ոյ քահանայապետին Սահակայ Հայոց կաթողիկոսին եւ հոգէ|լից, հոգեկիր, ճշմար|տասէր վարդապետին Մեսրոպայ զերկիրս Հայոց վարդապետութեամբ իւրով, ի փոխել նոցա յերկիրէս, լինէր եղծումն եւ քակումն կարգաց եւ աւրինաց սբ|ոյ եկեղեցո, տգիտ եւ տեսանէր ի Տէ|ւլեանն յառաջագոյն սուրբ քահանայապետն Աստուծոյ Սահակ կամ եւս յառաջ սուրբն Գրիգորիոս։ Բա|զմա-նային որք յաճախէին ի գործս պղծութեան ընդդէմ գնացից. ի ցա-մաքել սբ|ոյն բազմանայր անաւրէնութիւնն եւ. ոչ ոք էր, որ քաղէր զոզոմն եւ սբ|էր զգաղձն վնասակար. քանզի արմատա-նալ էր սէղն եւ տարածէր օր ըստ օ|րէ եւ. լինէր յանճուն մր|ծղնէիից եւ այլոց չարեաց կնահանէից, պոռնկաց, գո|ղաց, անձնա-կամակաց, ամենայն խոտոր|ման չարագործ հիս [աշխարհիս] Հայոց, ի մէջ տանս Թորգոմա. եւ լինէր սուգ եւ տրտմութիւն, որք էին ի ժամանակին նախան|ձանդիր վարդապետք, եպիսկոպոսք, երիցունք, ոյք ունէին զուխտ սբ|ութեան, պաշտաւնե|այք Քրիստոսի եւ ման-

կունք սրբոյ եկեղեցւոյ. այլ եւ յախտէ [= յուխտէ] քահանայիցն ոչ պնացին ըստ սրբութեան արդար ճանապարհին եւ մանաւանդ, զի չէր ի ժամանակին այնմիկ իշխանութիւն եւ տէրութիւն իձեռն ազգին Մամիկոնէից, զի զօրեալ [= զօրեալ] եւ նուաճեալ եւ հնազանդեալ էին համբաւելոյ պարսկային թագաւորութեանն, զի թէպէտ եւ հնծէին, մտմտային, մանչէին ի նմանութիւն կորնչանց առիւծուց, Վարդան Մամիկոնեան համազգօք իւրեանց հանդերձ եղբարբք, այլ կայէին իբրեւ ի գառագղի [= գառագղի] արգելչաւք, եւ անկն ունէին ի վերուստ աւգանակութեան, քանզի չարահնար ազգն Պարսից [= Պարսից] ի կասկածանս կային եւ յերկիւղի եւ ոչ տային զիշխանութիւն ի ձեռս նոցա։ Ապա աւր էր [= ըստ] աւրէ բղխէր զբանն եւ զիշեր զի՛շերի յուցանէր զգործս անաւգրելութեան [= անաւգրելութեան]. բան առ բան հասանէր, մարդ ի մանդոյ հընչուե՛ին լինէր յիւրաքանչիւր լսե՛լիս. գային ժողովէին ի տրա՛մանէ միաբանութեանն յերե՛ալ կեանս [= կէտն] ի Շահապիվան ի քանակեալ [= քանակեաղ] թագաւորացն Հայոց, ի ժամս նորաբեր տօնին. եւ լինէր այս ժ. ամի թագաւորութեանն Ցազկերտի Պարսից արքայի. եւ Վասակ Սիւնեաց մեր զպա՛նութեան [= մարզպանութեան] Հայոց եւ Վահանայ Ամատունոյ հազարապետութեանն եւ Վրվէժ Խորխոռունեաց մա՛ղխասազութեանն. եւ ժողովէին եպիս կոպոսք իւ. եւ երիցունք եւ տարկաւագունք բազում եւ նախանձ՛աւոր պաշտաւնեայք. եւ հա՛մարէին ուխտ սրբոյ եկեղեցւոյ իշխանք, առնեայն գաւառատեա՛ք, [գ]աւառակալք, պետք, բդեաշխք, զօրագլուխք, հա՛զարապետք, կուսակալք, աղ՛գատ [= ազատ] կողմանց կողմանց, աւագ նախարարք ՚ին [= աչխարհին] Հայոց, որք էին նախանձախնդիր աւրէնացն եւ սրբութեան, միաբան եւէին այսպէս. Թէ զեղեալ կարգ սրբոյն Գրիգորի եւ Ներսէսի եւ Սահակայ եւ Մաշթոցի, զոք անդրէն հաստատեցէք եւ այլ զլաւն եւս, որպէս եւ ձեր կամք են, եւ մեք կամաք եւ պատրաստ եմք ամենայն ինչ ի ձեր կամս եւ ի ձեր հաճոյս, քանզի կարգք եկեղեցւոյ Քրիստոսի եւ մարգիք յանձնառութեան։ Ապ օրէնք, որ Աստուծոյ հաճոյ են եւ եկեղեցւոյ նորա չինութեան [= չինութիւն], զոք զայն կարգեցէք եւ մեք հնազանդիմք եւ հաստատուն պահեմք. եւ եթէ ոք հաստատուն ոչ պահիցէք զկարգս աւրինացս կամ եպիսկոպոսք կամ երէց կամ ազատ կամ չինական, պատուհաս կրե՛ացէ եւ տուգանս տացէ։ Եւ զայս ասացեալ միաբան քահանայապետացն, եթէ առաքե՛լական եւ նիկիական կանո՛նին հաստատուն կացցեն, եւ մեք հնազանդեալք եմք, քայց որ ինչ պետ է ի լրութիւն ի նոյն կանոնս եւ մանաւանդ ի մէջ տանս Թորգոմայ եւ կողմանց արեւելեացս, ա՛պայ կարգեցին եւ եդին այ՛սպէս»։

գ. Թ. 160բ — 170բ՝ կանոնն ևբ, չարընթաց հմր.՝ ոդև — ոձդ։ Սկ.՝ «եթէ եպիսկոպոս, որ զոցի ի պղծութիւն կամ ի պոռնկութեան կամ զինչ ... » եւն.։ Վջ.՝ « ... ակն կալցուք ժառանգեացուք զպարգևս նորա զանվաղիման յօրհնեանս [= յաւիտեանս] յաւիտենից. ամէն »։

32. Թ. 170բ — 172բ՝ Սեւանդոս եպիսկոպոսի նամակ ըստ

ա. Թ. 170բ — 170բ՝ ցանկ։ Վնգ.՝ «Թուղթ Սեւանդեայ եպիսկոպոսին »։

բ. Թ. 170բ — 172բ՝ նամակ։ Շարընթաց հմր.՝ ոձդ — ոէիէ։ Վնգ.՝ «ի Քրիստոս աստ Աւագ[աւագ]ութեան բանք ժգ.»։ Սկ.՝ «Սեւանդոս եպիսկոպոս, որ էք յԱստուծոյ ի Քրիստոսէ եւ ի Հոգւոյն սրբոյ, քահանայից ի Տառնէ ողջոյն։ մեր. եպիսկոպոսք ժողովեցաք եւ քննեց[ա]ք, տուին եւ զտաք ... » եւն.։ Վջ.՝ « ... եթէ ես [= աչխարհի] աստ ապաչխարութեան ոչ այսպէս ապաչխարեցուք, իսկ ես [= աչխարհին] հանդերձեալ զի գործեցէք »։

33. Թ. 172բ—174բ՝ Անտիոքայ երկրորդ ժողովի կանոնն ևբը։

ա. Թ. 172բ — 172բ՝ ներածութիւն՝ « Կանոնք երկրորդ Անտիոքայ։ Որպէս ասէ յերկուց եւ յերից վկայից հաստատեցաւ ամենայն բան. այլ ինքն Տէրն մեր եւ Փրկիչն ասէ, որ բ. եւ գ. միաբ[անին յանուն իմ, անդ եմ ես ի մէջ նոցա եւ զամենայն, զոր ինչ խնդր[եացեն, եղիցի նոցա, եւ եթէ ասի[ցեն լերինս փոխեաց, փոխե[ացի։ Սուրբ եւ խաղաղաբար ժողովն որ ժողովեցան յԱնտիոքացոց եկեղեցին կողմանցն Պաղեստինացւոց եւ Ասորոց եպիսկոպոսք ժբ., որ հաստատեցան զմեծ ժողովն Նիկիայ զկանոնն ոչ աւելի քան զայն եդեալ, այլ զնոյն հաս[տատուլով առաքեցաք ընդհա[նրական սուրբ կաթուղիկէ յե[կեղեցոյ. խաղաղութիւն ընդ ձեզ բազմասցի։ Ողջ լերու[ք ի Տէր »։

բ. Թ. 172բ — 174բ՝ կանոնն ևբ, չարընթաց հմր.՝ ոէիէ — ոճլի։ Սկ.՝ « Եպիսկոպոսք մի՛ իչխան լիցին այլոց վիճակի ձեռնադրել զքահանայութիւն, բայց եթէ գլխաւորին հրամանաւ.» եւն.։ Վջ.՝ « եւ միահամուռ հին եւ նոր կտակարանաց տունս թիւ չի.»։

34. Թ. 174բ — 176բ՝ Յովհան Մանդակունու կանոնն ևբը։

Հմմտ. Աբէլ Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 73—76. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 296—298։

ա. Թ. 174բա — 174բբ՝ *յ ան կ ։ Վնգ.՝ « Ց ո հ ան ն ու Մ ան դ ակ ու ն ոյ Հայոց կաթուղիկոսի »։*

բ. Թ. 174բբ — 176բբ՝ *կ ան ո ն ն ե ր, չարչնթաց հմր.՝ ոճքի — ոճիզ։ Վնգ.՝ « Ց ո հ ան ն ու Մ ան դակ|ու ն ոյ »։ Սկ.՝ « ա. Վասն սրբոյ պատ|ա ր ի ն պահոցն. ի կ ան ո ն ս ի չ ա ր ա ճ ու ոչ հրամայեն պահել, եւ յայտ|նի է ... » եւն.։ Վջ.՝ « ... մատ|նեցէք զայնպիսին ի սատակ|ու մն մարմնոյն, զի ոգին ապր|եսցի յաւուրն Տեառն մերոյ Ց հ ս ու ս Ք ր ի ս տ ո ս »։*

35. Թ. 176բբ — 177բա՝ *Ց ո վ հ ան Մ ան դ ակ ու ն ու կ ան ո ն ակ ան բան ։ Շարչնթաց հմր. ոճիզ։*

Հմմտ. Տեառն Ցովհաննու Մանդակունւոյ Հայոց Հայրապետի Ճառք։ Երկրորդ տպագրութիւն, Վենետիկ 1860, էջ 207—208. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 298—299. J. M. Schmid, Heilige Reden des Johannes Mandakuni, Regensburg 1871, S. 243—244։

Վնգ.՝ « Նորին Ց ո վ հ ան ն ու Մ ան|դ ակ ու ն ոյ Հայոց կաթուղիկոսի, քարզմանչի աշակերտելոց Մեծին սրբոյն Սահակայ հայրապետին, բան կանոնական »։ Սկ.՝ « Այդ ես զայս ըստ իմ|ու մ զի-աւելոյ ասեմ, եթէ որ զմանուկ սպէտ զսմամբ, որ ոչ կարէ կալզալ ... » եւն.։ Վջ.՝ « ... որպիսի ի տուրբ աւետարանին Փրկիչն ասէ առ տուրբ աշակերտսն, ձր|յրի աւէգ եւ ձրի տուք »։

36. Թ. 177բա — 178բբ՝ *Մ ամ ի կ ո ն ե ա ն ց Ա բ ր ա հ ամ ե պ ի ս կ ո պ ոսի Վ ա յ ո ց ձ ո ր ի ն Ա ղ ու ա ն ից ք ա զ ա ւ ո ր ե ր ին ուղղած կ ան ո ն ն ե ր ը ։*

Հմմտ. Մովսէսի Կաղանկատուացւոյ Պատմութիւն Աղուանից աշխարհին, ի լոյս ընծայեաց Մկրտիչ Էմին, Ծախիւք ներքին խորհրդականի և ասպետի Խաչատրոյ Յովակիմեան Լազարեվի, Մոսկվա 1860, էջ 64. Պատմութիւն Աղվանից արարեալ Մովսիսի Կաղանկատուացւոյ, ի լոյս ընծայեաց Հանդերձ ծանօթութեամբք Կ. Վ. Շահնազարեան, Փարիզ 1860, էջ 182. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 299—300։

ա. Թ. 177բա՝ *յ ան կ ։ Վնգ.՝ « Ա բ ր ա հ ամ ե պ ի ս կ ո պ ոսի Մ ամ ի կ ո ն է |ից եպիսկոպոսի առ Վ ա յ ո ց ձ ո ր ի ն Ա ղ ու ա ն ից [= Ա ղ ու ա ն ից] արքեպիսկոպոսին »։*

բ. Թ. 177բբ — 178բբ՝ *կ ան ո ն ն ե ր, չարչնթաց հմր.՝ ոճիզ — ոճիչ։ Սկ.՝ « Միթ զիր, ո՛վ սիրելի, զի եթէ զխաւերիւն եւ անպիտութիւն հանդուցեալոցն ասիցէ ... » եւն.։ Վջ.՝ « ... ըս [= ըստ] աւետարանին ընդունին հրաւիրեալք յարքայութիւնն »։*

37. Թ. 178բբ — 180բբ՝ *Ց ո վ հ ան ն է ս Մ իւ ն ակ ե ն ի կ ան ո ն ակ ան*

հարցումներըը եւ Հայոց Սահակ վերջին կաթողիկոսի պատասխանները։

Հմմտ. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 300—302։

ա. Թ. 178բ — 179աբ՝ *ցանկ։ Վնգ.՝ «Կանոնք վերջնոյ Սահակայ Հայոց կաթողիկոսի»։*

բ. Թ. 179աբ — 180բ՝ *կանոնները, չարընթաց հմր.՝ ռճկը — ռճկը։ Վնգ.՝ «Կանոնականք Յովհաննայ Սիւնակենի խաղաքաց եւ առընթեր եղեալ պատասխանիքն, մին Սահակայ Հայոց կաթողիկոսի եւ նորին աթոռակցաց եպիսկոպոսակցաց բազմաց, գլուխ ժե.»։ Սկ.՝ «Հարցումն հարցողի։ Եթէ պարտ է եպիսկոպոսին, մինչդեռ յեկեղեցւոջ իւրում իցէ, եւ ի գործս եպիսկոպոսութեանն, երկամս առնուլ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զբեռն հոգոյ, զոր մեղաւորս միասհամուռ ասացիք որ է ըստ ուխտից մերոց»։*

38. *Թ.* 180բ — 186բ՝ *Յովհան Օձնեցւոյ կանոնները։*

Հմմտ. Յովհաննու իմաստասիրի Աւձնեցւոյ մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1833, *էջ* 24—33. Beati Johannis Ozniensis Sermones duo, quod per P. Joh. Bapt. Aucher Vic. Gen. Congreg. Mechit. nunc primum ex armenio in latinum translatos Emin. ac. Rev. Jacobo Card. Monico Venetiarum Patriarchae S. Purpuram solemniter induenti Mechitaristica Armeniorum Societas gratulationis devotionisque ergo D. D. D., Venetiis 1833, p. 56—77. *Աբէլ Մխիթարեան, Գաւմանութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ* 1874, *էջ* 91—95. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 1, p. 302—307։

ա. Թ. 180բ — 181աբ՝ *ցանկ։ Վնգ.՝ «Կանոնք Տէառն Յովանիսի իմաստասիրի Հայոց կաթողիկոսի, գլուխ լբ.»։*

բ. Թ. 181աբ — 186բ՝ *կանոնները, չարընթաց հմր.՝ ռճկգ — ռճղգ։ Վնգ.՝ «Կանոնք Յովհաննիսի Հայոց կաթողիկոսի»։ Սկ.՝ «Եպիսկոպոս կամբրհանայ կամ տարկաւագ կամ յով իցէ ուխտել եկեղեցոյ, յարբեցութեան գտեալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի մի յարմատ զանուխտեան ի վեր երեւեալ նեղիցէ եւ նոսաւ բազումք պղծիցին։»*

39. *Թ.* 186բ — 190բ՝ *Սիոն կաթողիկոսի կանոնները։ Շարընթաց հմր.՝ ռճղգ — ռմժե։*

Հմմտ. Աբէլ Մխիթարեան, Գաւմանութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, *էջ* 96—99. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 307—310։

ա. Թ. 186բբ — 187բբ՝ ներածութիւն։ Շարունակաց հմր.՝ ռճդդ։ Վնգ.՝ «Կանոնք Սիովնի Հայոց կաթուղիկոսի. գլուխ իբ.»։ Սկ.՝ «Որք պատմող առաւուածային աւրինադրութեանն եղեն աշակերտքն, առաքեալքն ի Տեառնէն եւ ընծայեալ նուագ տիեզերաց աւետարանել...» եւն.։ — 187աա՝ «Վասն որո ես Սիոն՝ որ ոչ արժանեաց, այլ ըստ ողորմութեանն Աստուծոյ ե|պիսկոպոսապետ Հայոց, հոգ զայս անձին եղեալ կոչեցի զեպիսկոպո|սութիւնս իմ ի հոգեկան հար|կիս այսորիկ խորհուրդ...» եւն.։ — 187աբ՝ «Ընդ իս էին առաւուածապատիւ եպիսկոպոսու|նք ես [= աչխարհի] Հայոց Գէորգ Ոստմն եպիսկոպոս, Սադովկ Սիւնեաց ե|պիսկոպոս, Եսայի Գողթան եպիսկոպոս, հարկ եղեւ հաստանել ի մայրա|քաղաքդ Աղուանից Գարսաւ. էր ընդ մեզ եւ բարե|ր [187բա]պաշտ իշխան ես [= աչխարհին] մերոյ Սահակ Բագրատունի, եւ այլ պատուական ազատք մեր՝ բարեպաշտութեամբ աշա|կերտք, ընդ նմայ, Աստներ|սէհ Սիւնեաց տէր, Սըմ|բատ Բագրատունի, Մերու|ժան Ապծունի, Վահ|րամ Խորխոռունի, Աբրաւազ Աշոցայ տէր, Վահան Վան|անդայ տէր, Սահակ Գող|թան տէր։ Արդ աջողեաց ու|ղղիչն խորհրդոյ...» եւն.։ Վջ.՝ «...սահմանն բարեկարգութեան առաջնո|րդաց եկեղեցոյ եւ ժողով|րդոց նոցին»։

բ. Թ. 187բբ — 190բբ՝ կանոնն ներ, չարընթաց հմր.՝ ռճլե — ռմիէ։ Սկ.՝ «Եպիսկոպոս կամ քորեպիսկոպոս կամ երէց մի՛ առասցի ի պատճա|ռս փառաց մարմնոյ զիարս չնորհաց հոգւոյն...» եւն.։ Վջ.՝ «...զձեր մանկունս զուսու|մնաքազումն Սիրաքայ խնամութիւնն»։

40. Թ. 190բբ — 193աբ՝ Վաչագան քաղաւորի կանոնն ներ։

Հմմտ. Մովսէսի Կաղանկատուացւոյ Պատմութիւն Աղուանից աչխարհին, ի լոյս ընծայեաց Մկրտիչ Էմին, Մոսկվա 1860, գլ. իզ, էջ 65—69. Պատմութիւն Աղվանից, աթարեալ Մովսիսի Կաղանկատուացւոյ, ի լոյս ընծայեաց հանդերձ ծանօթութեամբք, Կ. Վ. Շահխազարեան, Փարիզ 1860, հատ Ա., էջ 183—198։ Agop Manandian, Beiträge zur albanischen Geschichte, Leipzig 1897, S. 44—48 [Թերմ. Թարգմ.]։

Վնգ.՝ «Սահմանադրութիւն կա|նոնիկ Վաչագանայ Աղուանից աթոքայի եղեալ ի ժո|ղովն, որ յԱղուա|նս եղեւ»։

ա. Թ. 190բբ — 191աբ՝ ներածութիւն, չանընթաց հմր. ռմիբ։ Սկ. «Ցամս Վաչագանայ Աղուանից աթոքայի բազում հակառակութիւնք լինէին ի մէջ ես [= աչխարհականաց] եւ եպիսկոպոսաց եւ քահանայից եւ քորեպիսկոպոսաց, ազատաց եւ ոստկաց. ապայ կամ եղեւ աթո|քային առնել ժողով յԱղ|ուէն բազմամբոխ յատեան յանկանն մարզպի, որ օր գ.տասան էր։ Ես Վաչագան Աղուանից

արքայ, Շոփէղի|շոյ Վերտեւայ արքեպիսկոպոս, Մանասէ Կաղաղակայ եպիսկոպոս, Ցովհան Հրոչոյ եպիսկոպոս, Անանիայ եւ Սահակ եւ Ստուփդ եպիսկոպոսք, Ցովսէփ Կաղանդա|տուա|ցի երէց, Մատթէ Պար|տաւ|այ երէց, Թովմայ թագաւորի դր|ան երէց, Պաւղոս Գայ(ց)է|զուճու երէց, Շմաւոն Ցը|րոյքո եպիսկոպոս, Մատթէ Դարահուճու երէց, Աբայի Կազրեթայ երէց, Ուբրաթայր Մանուչէից երէց, Ցովել եւ Պարգամիգ եւ Ցա|կովբ երիցունք, եւ ազատ մարդիկք եւ անհապ(պ)ետքն [= նահապետքն] Արցախա, Բակուր Կաղան|տատուայ նուհապետ եւ այլք բա|զումք, որք միաբան առալ|ին իմ եկին ի հանդէս ի Հո|վոց ի տեղոյն յԱղուէն, կա|րզեցաք այսպէս»։

բ. Թ. 191աբ — 193աա՝ կանոնն ին, չարընթաց հմր.՝ ումիք — ումը։ Սկ.՝ «Երիցունք որ ի չէնս լինին, երիցս անգամ ի տարւոջն եպիսկոպոսին երկրպագո|ցեն եւ զկարզս հոգեւորս ուսցին ի նմանէ . . .» եւն.։ Վ.՝ «Եւ յետ այնր որչափ տուգանս տա|ցէ մարդն որ ի կանոնադրե|ալ ըստ աւրհնութեամբ արասցին»։

գ. Թ. 193աա — 193աբ՝ Վերջաբան՝ «Զայս պայման արարին եպիսկոպոսքն եւ քահանայքն եւ ազատ մարդիկ առաջի արքային, թէ ի մեր եպիսկոպոսաց եւ յերիցանց եւ յեկեղեցո բերանոյ աւրհնեալ եղիցի թագաւորն թագաւո|ին հանդերձ եւ զաւակովն եւ ամենայն ՅՈՒս [= աչխարհով], որ ի յայս ժողովեալ են՝ աւրհնեալ եղիցին։ Եւ զայս հրաման մատենագր|եցին Մուծիկ արքայ եւ հրա|մանատարք, Հմիրհօրբիկ հազարապետ, աղգապետ Մար|ութ, Տիրազգ, Ընպրակոս, Շամաքեկուս, Էռատան, Աբրէս, Վարդան քաջ Գաղդմանա տէր, Խոսր, Գևրմոսան, Խոսկևան, Փիրոգ նա|հապետ եւ ամենայն ազատ Աղուա|նից. վասն առատ|ել գրոյն Վաչագան արքայի Աղուանից մատանի եդաւ ի վերայ»։

41. *Թ. 193աբ — 197բա՝ Դուինի ժողովի կանոնները։*

Հմմտ. Աբել Մխիթարեան, Պատմութիւն ժողովոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հանդերձ կանոնագրութեամբք, Վաղարշապատ 1874, էջ 86 եւն.։ Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 310—312։

Վնգ. «Կանոնք Դվնոյ սուրբ ժողովոյն, զոր ամի չորրորդի Կոստանդիանոսի կայսեր բարեպա|տութիւն Հռոմ[այեց|ոց. այս գիր ի հաստատութիւն գրեցաք յուղիղ կարգի եւ կանոնաց սրբոյ եկեղեցւո, եւ առաջնորդաց եւ ժառանգ|աւորաց, հրամանաւ երանելոյն կաթուղիկոսին Հայոց Ներ|սէսի Շինող եւ այլոց եպիսկոպո|ս|աց, որոց անուանք գրոյմ|եալ կան գրով ի կատարման կան|ոնացդ. գլուխ ժբ.»։

ա. Թ. 193աբ — 193բա՝ ցանկ։

բ. Թ. 193բբ — 197աա՝ կանոնաներ, չարընթաց համր.՝ ումիս — ումծա։ Սկ.՝ «ա. Ջառաջնորդաց սրբոյ եկեղեցւս, ըստ [=այսինքն] է եպիսկոպոսաց, ըստ կանոնի սրբոյ հարցն է գնալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Եւ որք լսողք լինին, հնազանդք եւ կատարիչք այսմ կանոնի, եւ եղիցին աւրհնեալք ի Հոգւոյն սրբոյ եւ յամենայն սրբոց Աստուծոյ, եւ գայեն ժա|ռանգաւորք անվախճան կենացն յերկնից սրբքայոմիաեան յաւիտենս յաւիտենից. ամէն»։

գ. Թ. 197աա — 197բա՝ Վերջաբան. «Ես Ներսէս չնորհիւն Աստուծոյ նուաստ կաթողիկոս Հայոց, վասն վերագրեալ կանոնիս ամենայն աթոռակցօք մերովք տուրք եպիսկոպոսօք Հայոց ձեռն արկեալ կնքեցաք ըստ սահմանի հր|ամանի Հոգւոյն սրբոյ եւ ընտրելոց նորա։ ա. Տէր Յովհաննէս ոստան եւ մարզպետական Հայոց, բ. Տէր Ներսէս Հարքայ եպիսկոպոսապետ, գ. Տէր Քրիստոսատուր Բասենոյ եպիսկոպոս, դ. Տէր Իսրայէլ Տայոց եպիսկոպոս, ե. Տէր Յովհաննէս Մարգաղոյ եպիսկոպոս, զ. Տէր Յոհան Բզնունեաց եպիսկոպոս, է. Տէր Գրիգոր Արչարունեաց եպիսկոպոս, ը. Տէր Սերէս Բագրատուհնեաց եպիսկոպոս, թ. Տէր Գրիգոր Խոսքոտուհնեաց եպիսկոպոս, ժ. Տէր Սիմէոն Երշտունեաց եպիսկոպոս, ժա. Տէր Իսրայէլ Վանանդայ եպիսկոպոս, ժբ. Տէր Թէոփիլոս Աշմունեաց եպիսկոպոս, ժգ. Տէր Աստացէլ Ամատունեաց եպիսկոպոս, ժդ. Տէր Գրիգոր Անձաւացեաց եպիսկոպոս, ժե. Տէր Օգէոս Գնունեաց եպիսկոպոս, ժզ. Տէր Յակոբոս Գաւդունեաց եպիսկոպոս, ժէ. Տէր Սամուէլ Մեհնունեաց եպիսկոպոս։ Սյս են տուրք ժողովրդոյն [=ժողովրդին] Հայոց անուանք, որ ի Դբ|ւին ժողովեցան ի վա|ռս ամենատուրք Սրբոյդուհինն»։

42. Թ. 197բա — 201աբ՝ Եղիշէի կանոնները։

Հմմտ. Սրբոյ Հօրն մերոյ եղիշէի վարդապետի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1859, էջ 363—368. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collection e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 312։

ա. Թ. 197բա — 200բբ՝ դիւանագրութեան մասին։ Վնգ.՝ «Գլուխ վասն դիւանագ|ոց, թէ պարտ իցէ աւրէնս տալ կամ թէ երախայ իցէ՝ կնիք, մինչ դիւս (ի) դեւն ի նմայ իցէ»։ Սկ.՝ «Բազում ախտք [ե]ն ի մարդ, վասն զի ունի մարմին չարչար|ելի. եւ են ախտիցն՝ որ ի ձեռն ճարտար բժշկ|աց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . քանզի հնազայս գուք եւ քաղարդաց ըստ|զգ|ութիւն, որ հատու|ցանէք իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց»։

բ. Թ. 200բբ — 201աա՝ ուրացողների մասին։ Վնգ.՝ «Նորին

վասն ուրացողաց »։ *Սկ.*՝ « *Ապայ եթէ ոք, որպէս հաւատացին կա-|մաւք, եւ զարձի|ալ ուրանայցէ, ինքն . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *. . . զի թերեւս ընկալցի ողորմ|ութիւն զթացեալ* »։

գ. *Թ.* 201*աա* — 201*աբ*՝ *երախանէրի մասին*։ *Վնգ.*՝ « *Նորին վասն երախայ|ից* »։ *Սկ.*՝ « *Իսկ վասն անմեղ երախայ|ից, որ հրաժարեցին յ-ՏԷս* [= *յաշխարհէս*] *առանց մկրտելոյ . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *. . . զի ապրեցուս|ցէ զվրիպեալն յանչէջ հրոյ գեհենէնէն* [= *գեհենին*], *յոր երթալոց է սատանայ* »։

43. *Թ.* 201*աբ* — 202*աա*՝ *Ծովհաննէս Ոսկեբերանի երկու կա-|նոնն երը, չարընթաց համր.*՝ *ոմն* — *ոմոյ*։

ա. *Թ.* 201*աբ* — 201*բա*՝ *Վնգ.*՝ « *Ծոհաննու. Կոստանդինուպօլսի հայ-|րապետին* »։ *Սկ.*՝ « *Քանզի ոչ եթէ ընդ վայր ինչ յիչեմք յաստուա-|ծա|յին խորհուրդն . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *. . . զի բաւ|ական է նոցա յայն յօժակա|նութիւն եւ ի միխիթարութիւն* »։

բ. *Թ.* 201*բա* — 202*աա*՝ *Վնգ.*՝ « *Նորին* »։ *Սկ.*՝ « *Զոր ինչ խնդրեցէք յան|ուն իմ ի հաւրէ իմմէ՝ տացի ձեզ, ասէ Տէր . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *. . . նոյնպէս եւ դիս թաղեսջիք ի հող եւ միայն կատարեսջիք զյիշատակս իմ* »։

44. *Թ.* 202*աա* — 202*բա*՝ *Ագաթան գեղոսի կայենի մասին աս-|ծից մի լսոր. կանոնների չարընթաց համր.*՝ *ոմոյ*։ *Վնգ.*՝ « *Մեծի Ագաթանգեղոսի ի բանէն որ գկայինէ* »։ *Սկ.*՝ « *Արդ աստանօր գտեր|ուանան դատարկացուք զաւասանութիւն, եւ մնք գեղ|ացրա-|դաւին չարայարես|ցուք զրուցատրութիւն . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *Եւ կացց|ուքընդ Քրիստոսի արդարապես եւ անսպատոյ հաւատս բարու-|թիւնս ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր, յորում վայել է փառք, իշ|-խանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն* »։

45. *Թ.* 202*բա* — 204*աբ*՝ *Մեծն Ներսէսի կանոնների. չարընթաց համր.*՝ *ոմեն* — *ոմոյ*։

Հմմտ. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 312—314։

Վնգ.՝ « *Սահմանք եւ կանոնք կա|րգի եկեղեցոյ սրբոյն Ներսէ|սի հայրապետի Հայոց* »։ *Սկ.*՝ « *Վասն այնոցիկ, որ չեն արժանի հա-|ղոր|դութեան, յետին ժա|մուն առցեն հիւանդք . . .* » *եւն.*։ *Վ.*՝ « *Այն է մահու|չափ մեղք, որ ոչ դիտաւորութեամբ ան|կանի* »։

46. *Թ.* 204*աբ* — 204*բա*՝ *Մեսրոպ Մաշտոցի կանոնը*։ *Վնգ.*՝ « *Երանելոյն Մեսրովբայ Հայոց վարդապետի* »։ *Սկ.*՝ « *Բարուք*

ողբայր [= հղբայր], մի ումն ի սրբոցն՝ գիտացիք, ասէ, ով սիրելիք, զի թէպէտ եւ բնաւեռաց Տէր գնայն . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . իջանէ ի Տարտարոս դառն տանջանաց Գեհենին, զորոյ [= զորոյ] զվարդապետութիւնն ընկալաւ »։

47. *Թ. 204բ — 205աբ՝ Ծովհան Մանդակունու կանոնները։ Շարընթաց հմր.՝ ոմղէ — ոյգ։*

Հմմտ. Angelo Mai, Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita, X, Romae 1838, 2, p. 314։

Վնգ.՝ « Կանոնք Ծովհաննու Մանդակունոյ Հայոց կաթուղիկոսի, գլուխ է։ Սկ.՝ « Բահանայ կ. ամեա ի պատարագէ լըռեսցէ. ապայ եթէ ա|ռողջ լիցէ՝ անյիշատակաց կա|տարեսցէ . . . » եւն.։ Վջ.՝ « Ըստ բանիւ Տեառն, որ եւթանասնեկին եւթն հրամա|յեցաք թողուլ »։

48. *Թ. 205բ — 206բբ՝ Ծովհան Մանդակունու ապաչխարութեան կոչումն։ Վնգ.՝ « Նորին Ծովհաննու Մանդակունոյ կոչումն ապաչխարութեան »։ Սկ.՝ « Երթայ քահանայն մեղսգեղումն ի դու|ռն եկեղեցոյն եւ սա|ղմոսէ. առ քեզ, Տէր, համ|բա|րձի. ողորմեայ, ինձ, Աստուած . . . » եւն.։ Վջ.՝ « Թէ ի ոտնի կամ ի կիրակէի յառաջ քան զպատարագն կերեալ. թէ զուրքաթ եւ գչորեք|շաբաթին լուծեալ, որ է մեծ մեղք »։*

49. *Թ. 206բբ — 208աա՝ քահանայի խոստովանութիւնը. Վնգ. « Խոստովանութիւն քահանայի »։ Սկ.՝ « Թէ կաշառք վասն մեղացն է|առ եւ եթող։ Թէ զխոստովանութիւնն յայ|տնեաց » եւն.։ Վջ.՝ « Արդ փութացիր խոստո|վանեալ զյանձանոքս [= զյանձանս քո] եւ ի հանգիրձեալն ազատեցիս եւ լուսաւորեսցի հոգի քո յաւիտեան »։*

50. *Թ. 208աա — 211աբ՝ Եպիփան Կիպրացւոյ երեք կանոնները։ Շարընթաց հմր.՝ ոյն — ոյէ։ Վնգ.՝ « Կանոնք երանելոյն Եպիփանու Կիպրացոյ եպիսկոպոսի մնծի եւ առաքինոյ մարգարէի եւ նշանագործի. գլուխ գ. »։ Սկ.՝ « Ի վերայ բազում նշան|ացն մարգարէութեանց էր եւ այս չնորհեալ երան|ելոյն Եպիփանու. զի յոր|ժամ պատարագ կամէր մա|տուցանել, յառաջին ա|ղաւթքն իւր, զոր վասն արժանաւոր լինելոյ զանձն իւր, ա|դաչէր վասն իմոյ տուրք Հոգւոյն ի խորհուրդն տուրք ի վերայ տուրք սե|ղանոյն եւ տեսանէր յայտն|ապէս զՀոգին տուրք իջեալ . . . » եւն.։ Վջ.՝ « Իսկ յորժամայնին զման|կարարութիւնն ազատվիլ ա|պականեն եւ ոչ տան նը|կարել ի կենդանութիւն »։*

51. Թ. 211աբ՝ «Ի հարանց կանոնացն է»։ Որ գնետ միմեանց մնուանին մինչեւ յերորդ կին, եթէ վասն որդէծնութեան կամ վասն անա|բաստութեան լցէ, յետ մնկնելոյն ընկալցի տուրբ եկեղեցի յապաշխարութիւն ծանրա|գոյն։ Ապայ թէ որդիք զա|ցեն եւ անտես կացցէ մեր|ժեսցի այնպիսին իրրեւ զա|մնոյ պոռնիկ»։ Շարընթաց հմր.՝ ոյբ։

52. Թ. 211աբ — 211բա՝ Հռոմայ կղեմէս հայրապետի եկեղեցական կարգերը։ Շարընթաց հմր.՝ ոյթ։

Հմմտ. Analecta sacra Specilegio Solesmensi parata ed. I. B. Pitra, IV, Paris 1883, p. 2 seq.

«Կղեմայ Հռոմայ եպիսկոպոսին սահմանք եւ հաստատութիւնք եկեղեցւոյ։ Սուրբ խաչն քրիստոսական եւ սրբասացութիւն, զոր հաստապազ կատարեմք յա|ղաւթս մեր այսպէս՝ տուրբ Աստուած, տուրբ եւ հզաւր, տուրբ եւ անմահ, որ խաչեցար վասն մեր, ողո|րմիայ մեզ։ Եւ ընդէ՞ր երեքկին. զոր աւրինակ ժամա|նակաւ ոք արքայութեան՝ նը|մայ եւ երից երանէ, նոյնպէս եւ մեք երից ասեմ[ք] զերեքկին սրբասացութիւնն»։

53. Թ. 211աա՝ «Սրբոյն Դիոնէսիոսի Ալենացոց եպիսկոպոսի բան ա։ Համակարգն ոչ կարեն զմիմեանց յատաղ ածել. եթէ յանգիտի՝ կրկին նոր|ոգեացի. վերինքն գնեքինցն ունին. իսկ նեքինքն գվերինացն [ոչ] ունին»։ Կանոնների չարընթաց հմր.՝ ոյժ։

54. Թ. 211բա — 211բբ՝ «Սրբոյն Դիոնէսիոսի Արիսբագացոյն յաղա|գս Աստուածածնին բան երկրորդ։ Զի արժանացաւ Աստուած Բանն Հաւր, յատաղ քան զժամանակս ծնեալ, կանաս ՅԻ [= աչխարհի] ընծայիլ, վասն որոյ եւ Աստուածա|ծնին. եւ եկեղեցի հեթա|նոսաց հրապարակագոլ ձայնիւ ամ յամէ ուսնախը|մբէ գյիչատակս նորա, զի այսպիսի մնծարի արար զոլորիս մա|րդկան ընդ որդոյ իւրում. պատուհասցուբ գյիչատակս նորա մնծապայծառ ուսնիւբ, ի մի|աչաբաթով աւուրն ներբո|ղնիւբ զերկս աւրհնութեան մատուցանեմբ ընդ որդոյ իւրում»։ Կանոնների չարընթաց հմր.՝ ոյժ։

55. Թ. 211բբ — 216աբ՝ Կարնոյ (Թէոդուպոլսի, Էրզրումի). ժողովի կանոնները։

Հմմտ. Ց. Տաշեան, Վարդապետութիւն Աւաքելոց, Թուղթ Կոդրատոսի և կանոնք Ագդէի, Վիեննա 1896, էջ 240—242։

Վնգ.՝ «Կանոնք սուրբ ժողովոյն, որ ի Թէոդուպաւլիս, որ այժմ կոչի Կարնոյ քաղաք»։

ա. Թ. 211բ — 212աբ՝ Ներածութիւն. կանոնների չարընթաց հմր.՝ ոյժր. «Սուրբ եւ աստուածասէր ժողովուրդն(ի), որ ժողովեցան յամենայն քաղաքաց եւ չ֊ծաց [= յայլազգեաց] ծունաց եւ ի Հռոմայ, հրամանաւ մեծի թագաւորին Յուստինեանոսի, որք նախանձայոյզ եղեալ աւրինացն Աստուծոյ եւ սրբոց առաքելոցն քարոզութեան, ժողով հրամայեցաք լինել ի միջատեամանս տէրն [= աշխարհին] Հայոց, վասն եւ Աղուանից, որ ժողովեցան բազում եպիսկոպոսք յամենայն քաղաքաց հանդերձ կաթուղիկոսաւն Հայոց Սահակայ եւ հրամանաւ նորին թագաւորի, զսրբոց առաքելոցն զաւանդութիւնս եւ զտուրք ժողովոյն Նիկիայ եւ գ.ճ.ի.ցն, որ ի Կոստանդնուպոլիս, եւ գ.ր.ճ.ցն, որ յԵփեսոս, զայն հաստատեալ հաւատ, եւ նզովել զամենայն հերձուածողս զանաչինս եւ զմիջինս եւ զվերջինս։ Նախ եւ առաջն զաղանդն Մարկիոնեայ եւ զաղանդն Արտեմոնի եւ զաղանդն Մաքենեցւոցն եւ զաղանդն Պաւղոսի Սամոսատացւոյն եւ զաղանդն Արիոսի եւ զաղանդն Մակեդոնի եւ զ|տաւմարն Լեւոնի եւ զամենայն հերձուածողսն, որ արտաքոյ սրբոց առաքելոցն քարոզ|ութեան եւ ամենայն ժողովոյն են ասացեալ արտաքս ընկե|նուլ յեկեղեցւոյ եւ աւտար հա|մարել եւ ոչ հաղորդել ընդ այսպիսեացն եւ խաղաղականն հրամանաւն յաջորս բնակե|ացէ այնպիսին մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ։ Եւ ժողովեցան բազում եպիսկոպոսք Վրաց եւ Աղուանից ի քաղաքն Թէոդո|պոլիս եւ միաւորեցան ի հաւատս սրբոց առաքելոցն եւ ի կանոնս տուրք ժողովոյն եւ ինչ որ պէտք էին՝ եղին ի լրութիւն տուրք եկեղեցւոյ եւ ի կանոնս գտո|չաւորս»։

բ. Թ. 212աբ — 212բ՝ ցանկ։

գ. Թ. 212բ — 216աբ՝ կանոնք։ Սկ.՝ «Վասն մեծի յայտնութեանն, զոր կարգեցին ա|ռաքեալքն ի Հոգւոյն սրբոյ ի յոտնվ|րի զ. կատարել մեծ առա|ւելութեամբ ի փառս Աստուծոյ» եւն.։ Վջ.՝ «. . . արտա|սահմանեալք ի միտաղս բնակե|ցէն մինչեւ ցօր մահուան իւրեանց»։

56. Թ. 216աբ — 216բէ՝ Հիւպատղիտոս Բոստրացւոյ. ասածք Քրիստոսի ծննդեան եւ մկրտութեան մասին։

Հմմ. Analecta sacra Specilegio Solesmensi parata ed. I. B. Pitra, IV, Paris 1883, p. 70—71, 336—337.

Վնգ.՝ «Հիպղիտոս սրբոյ բա|ն ի ծնունդն եւ ի մկրտու|թիւնն Տեառն. գլուխ ա.»։ Սկ.՝ «Ըստ աւետեաց յիշատակի .Թ. ամեայ ծնեալ Տեառն իմ եւ .լ. ամեայ մկրտեցաւ ի Նմին աւուր [= ըստ] Ղուկայ օր|տարանչին [= աւետարանչին] . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Եւ

միաշաբաթ[ին եւ յաւուրն, յորում դիպեսցի տօնն Տեառն կատարեսցին »։

57. *Թ. 216բ—217ա՝ Մելիտոս եպիսկոպոսի Նամակը առ Տոյ։ Վնգ.՝ « Մելիտոսի եպիսկոպոսի թուղթ առ Տոյ եպիսկոպոսի. գլուխ ա.»։ Սկ.՝ « Այս գրեցաւ վասն միանալոյ բանին Աստուծոյ [= ընդ] մեզ ծնընդեամբ ի սրբոյ կուսէն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... ի նմին աւուր տաւնեսցի զծնունդեանն, զյայտնութեանն »։*

58. *Թ. 267ա՝ Մանուէլ կայսրի օրէնքն երից մի հատուած։ Վնգ.՝ « Մանուէլի գլուխք ա.»։ Սկ.՝ « Ի ձեռն Կոստանդիանո[սի մեծի հաստատեցաւ ժողովմբ[ն ...» եւն.։ Վջ. « ... զիրկա-զորս սէր[ունական խաչին ժողովբ[մբ]ն »։*

59. *Թ. 217աբ — 217բբ՝ Սոկրատ Սկոլաստիկոսի եկեղեցական պատմութիւնից երկու հատուած։*

ա. Թ. 217աբ — 217բ՝ Վնգ.՝ « Ի Սոկրատայ գլուխ ա.»։ Սկ.՝ « Հանդէս յը. ծիցն [= յժը. լցն] յա[ւրս մեծին Կոստանդիանոսի ժողովին հաստատեցին ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... եւ տուգանս յեկեղեցոյն ը[կանն ի հրամանացն տացէ »։

բ. Թ. 217բ — 217բբ՝ Վնգ.՝ « Նորին նման »։ Սկ.՝ « Եւ որ զառաքելական սահմանս կանոնաց գայթայեն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... ընդդէմ հակա[ռակին ի մէնջ եւ յեկեղեցոյն նզովեսցին »։

60. *Թ. 217բբ — 219աբ՝ Աղուանից Սիմէոն կաթողիկոսի կանոնն երեք։ Վնգ.՝ « Կանոնք Տեառն Սիմէոնի Ա[ղուանից կա-թուղիկոսի, յետ կարծ[նմանն [= կործանմանն] Ներսէսի Աղուա[նից կաթուղիկոսի, որ վասն զՊադկեդոնին խորհելոյ եւ չվոխելոյ զՍ[ղուանք, մերժեցաւ ձաղանօք ըստ ձեռն Եղիայի կաթուղիկոսի եւ ժողովոյն Աղուանից. գլուխս ե.»։*

ա. Թ. 218աա՝ Ներբողութիւն՝ « Այս կանոնադրութիւնս ե[դաւ ի Սիրէոնէ Աղուանից կաթուղի[կոսէ, յորժամ նստաւ յա[թոռ ի ժողովումն, որ վասն ա[նիծեալն Ներսէսի եղեւ, զի զկարգս եկեղեցեաց այլայլեաց, վասն որոյ հարկ եղեւ վեր[ըստին նորոգել »։

բ. Թ. 218աա — 219աբ՝ Կանոնք երեք։ Սկ.՝ « Մինչ կամեցաւ զմայ ի մեզ քաղցրութեամբ իւրով բաւեցուցն Աստուած վասն բազում սիրոյն իւրոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... զնորոյ ուխտս եկե[ղեցոյ սրբոյ, որ չիշխեն, կա[ան արժանքն կամ զինո[րքն »։

II. Թ. 225աա — 269աբ՝ Յովհաննէս Արծիշեցւոյ մեկնութիւն պատարագի։

Չէմտ. Գաբեգին Զարպհանալեան, Հայկական ժամանագիտութիւն, Վիեննա 1883, էջ 463—465; Գաբեգին Զարպհանալեան, Հայկական հին գրութեան պատմութիւն[3], Վեն. 1897, էջ 767—768; Ե. Տաշեան, Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց ժառանգաւորաց Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 490։

1. Թ. 225աա — 226աա՝ յառաջաբան։ Վնգ.՝ «Պատճառ տեսութիւն [= տեսութեան] աղօթից պատարագին»։ Սկ.՝ «Ամենայնի ժամ եւ ժամանակ է ամենայն իրի։ Արդ վասն զի հարկն մեր առաջինք եւ վարդապետք եկեղեցւոյ, յորժամ բանս ինչ ...» եւն։ — 225բբ՝ «Վասն որոյ մինծ Խոսրով [Հայրն] Գրիգորի Նարեկացոյ նախ, եւ Ներսէս (վեր) վերատեսուչն Տարսոնի յետոյ, ընդաթակ եւ պայծառ քննութեամբ տեսեն մեզ զմեկնութիւն պատարագին։ Բայց զի են ոմանք, զի զյաճախութիւն բանիցն պատճառին, եւ կէսք զերկութիւն, եւ անօգուտ ինամ, թէպէտ եւ չէ ինչ ծածուկ բանք նոցին։ Ցաղագս այսորիկ յետնեալս ի բարեաց, ծնունդս վերջին ժամանակիս, Յովհաննէս Արծիշեցի, թախանձեալ յոմանց քահանայից սրբազգեցից, տալ նոցա վերատին համառաւտ եւ պարզ բանիւք զտեսութիւն խորհրդոյս։ Եւ մեք հարկեալ ի նոցունց, ձեռնարկեցաք ի նոյն։ Ցուսալով ի Հոգին սուրբ եւ յաղօթս սրբոց, ոչ եթէ յաւելուած ինչ իմա|[226աա]տից խառնելով ի մէնջ ի բանս մեկնութեան նախասացեալ արանցն, այլ միայն զբանս նոցունց կարճեալ պարզելոյք։ Զոր թէ հաճելի իցէ ձեզ Տէառն չնորհ, եւ թէ ոչ եւ նոյնպէս չնորհ, միայն անպարտաւաս ինաց ի պատահելոցդ»։

2. Թ. 226աա — 269աբ՝ մեկնութիւն։

ա. Թ. 226աա — 233աա՝ վարդապետական կամ տեսական նիւթերի մասին։

ա. Թ. 226աա — 229աբ՝ Վնգ.՝ «Տեսութիւն թէ ի՞նչ խորհուրդ յամենայն աւր պատարագիմք զԲրիստոս եւ, եւ զի ոչ միայն կենդանանայ, այլ եւ մեռելոց է փրկութիւն։ Եւ գտանեալ թէ որոց մեռելոց իցէ պատարագն փրկութիւն եւ որոց ոչ։ Այլ եւ գնծայս պատարագին՝ յորո՞ց եւ կամ որպիսի՞ աւրինակաւ առնու քահանայ եւ աւետիք ընծայիցն որպի|սի՞ կամաւք տային ի քահանայ. Ցայտնի թէ զի՞նչ խորհուրդ է քառանիւորդս կատարել ննջեցելոցն»։ Սկ.՝ «Արդ նախ գայս պարտ է գիտել թէ զի|արգ յամենայն աւո|ւր հրաման ...» եւն։ Վջ.՝ «... եւ ընդ վաղ ծառայեն այսորիկ արասցա ընկէցիկ լեզի յառաւածայինն դաւթէ»։

բ. Թ. 229աբ — 230բբ՝ Վնգ.՝ «Ցաղաց թէ ոչ է աբրիակ հայն եւ բաժակն մարմնոյ եւ արեանն Քրիստոսի, այլ ճշմարիտ մարմին եւ արիւն Քրիստոսի։ Ցորս թէ ոչ ևուագի չնորհն յաղագս անարժան մատուցողի»։ Սկ.՝ «Տէր մեր եւ Աստուած Յիսուս Քրիստոս յորժամ էջն յալտնդ կուսէ Աստուածածնին ...» ևւն.։ Վջ.՝ «Նկատցաք այսուհետեւ ի սեւսէիւն առջիկայ խորհրդոյս հոգոյն ձեռնտուութեամբ»։

գ. Թ. 230բբ — 231աբ՝ Վնգ.՝ «Խորհուրդ զանազանութիւն [= զանազանութեան] զգետից»։ Սկ.՝ «Ցորժամ հանդիպեցեալ ոք ի քեզ ի քահանայապետաց եւ կամ ի քահանայից ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... եւ բացաւ դլխով կայցեն ամենեքին ի տուրք խորհրդեանն»։

դ. Թ. 231աբ — 231բբ՝ Վնգ.՝ «Մեկնութիւն»։ Սկ.՝ «Քահանային մտանելն յօանդաստանն [= յաւանդատունն] եւ ի բաց մերկանալն ...« ևւն.։ Վջ.՝ «... զաղօթսն գհամարձակութիւն եւ զպարզութիւն սրտին ունի զօրինակ»։

ե. Թ. 231բբ — 233աա՝ Վնգ.՝ «Վասն (դիմա) դիմալրութիւն [= դիմադրութեան]»։ Սկ.՝ «Բայց են ոմանք, զի հակառակին եւ աւելորդ եւ անուզուտ ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... ոչ միայն քրիստոնեայք, այլ եւ անհաւատք բացագլխով կան յաղօթս»։

զ. Թ. 233աա — 269աբ՝ Բուն պատարագի մեկնութիւնը գհաստատուրեանէ մինչեւ վերջը։ Սկ.՝ «Զի՞նչ խորհուրդ ունի տաղնտ եւ աղօթք քահանային ի ժամ գհաստատուրեանն։ Եկեղեցին տուն եւ բնակութիւն է երկնաւոր թագաւորին եւ դաք քահանայիցն ...» ևւն.։ — 234բա՝ «Զինչ նշանակէ յետ գհնչելոյն առ Հողին աղօթել։ Եւ յետ գհնչելոյն գայ առաջի սրբոյ սեղանոյն եւ անկեալ ի վերայ երեսացն ասէ գաղաւթս գայս առ տուրբ Հոգին, զոր առաքեալ տուր Տէր Աստուած մեր Յիսուս Քրիստոս ...» ևւն.։ — 234բբ՝ «Ամենաքաղ Աստուած, բարերար, մարդասէր, Աստուած բոլորից, յօրինող էրեւութիւք ...» ևւն.։ — 237բա՝ «Եւ քահանային ասէ զաղօթսն սրբոյն Յովհաննու Ոսկէբերանոյն։ Տէր Աստուած մեր, որ գերկնաւոր հացդ, գՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, գկերակուր ...» ևւն.։ — 250աբ՝ «Մեկնութիւն առաջին աղօթիցն պատարագին տուրբ հաւրն Ամենասի։ Տէր Աստուած գաւրութեանց եւ արարիչ ամենայն լինելութեանց, որ յանէութենէ գրնաւս ի գոյացակութիւն ածեալ գոյացուցեր։ Տէր Աստուած, ոչ միայն ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... Պատուական մարմին եւ արիւն Քրիստոսի առեալ լինի քեզ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց։ Եւ Քրիստոսի Աստուծոյ անգնահատ փառք յաւիտեանս. ամէն»։

III. Թ. 269բ — 270բ՝ Ծիշատակարան։ «Փառք ամենազօր տէրութեան եւ մխ|անական սուրբ երրորդութեան Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ յիմանալոց եւ ի հրաշուն սեռիցն ամենայն սարբիղէն տի|սից նուիրակացս այժմ եւ գրաւ յաւիտեան յաւիտենից. ամէն։ Արդ ընդէր։ Տեառն սկսայ եւ ողորմութեամբ ետուր աւարս եցայ գահամանեալ առաս կանոնաց առաքելոյն սրբոյ եւ երից սուրբ ժողովոյն սուրբ հարս|ընցն հայրապետաց եւ ընդ ժամանակս ժա|մանակս սուրբ եպիսկոպոսաց եւ քազաւորք ժողով եղելոցն ամենայն ազգաց եւ մանաւանդ յաւուրկ մերոյ սրբազան հայրա|պետաց, եպիսկոպոսաց եւ սուրբ վարդապետացն, զոր ժողովեալ են իմաստու|նքն սուրբ մեծաւ աչխատութեամբ եւ եդեալ են ի մի տուի եւ ցան|կով փակեալ եւ հաստատել նշանակեալ, պի դիւրա|պիտ լիցի, խնդրողացն, վաղվաղակի գտանել վկայական բանիւք բազմաց մին կանոնին, ի ՟ժ ի ՟ժն ի մինչեւ ՟ծ անգամ. այլ զո համաձայնութիւն տրակ ի ձեռնադրութեան կոչումն տա|րեծանաւորաց ի կարգաց եկեղեցականացն՝ թէ զորս պարտ է կո|չել եւ կամ զոն ոչ, եւ այլ կանոնական օրէնս եւ սահմա|նս պիտանիս ի յօգուտ լսող|ացն։ Արդ եւ ես անպիտան ծառայս, փծուն եւ տխմար, տա|ւանաւն Կիրակոս, էլ եւ եմ եւ եղէց վիճակ եւ ժառանգութիւն, միայն թէ ընկալցի ան|արգամիծար Տէրն, որոյ չնորհն սկիզբն պարզի սուրբ առաքելոց եւ հայրապետաց կանոնիս եւ պատարագի խորհուրդ։ մինչեւիս ի քազաքն ի Ծո|ռոզ, որ մականուն Թէ|քիրտաղ կոչի, ի գուան Ծովահայեաց սուրբ Ծոռանէս նորընձայ աւե|տարանիչ անուն եկեղեցոյս ի հայրապետութեան Էջ|միածնոյ Տէր Փիլիպոսին եւ տեղ|ոյս առաջնորդութեանն, քաջ հռետոր եւ ջատագով յօրինացն Աստուծոյ, մեծ եւ անուանի եւ ամենայն իմաստութ|ւբ լի, գրասիրաց։ Գրիգոր վարդապետին եւ ընդ հովանաւ։ նորին աքան|չելագործ սուրբ Թեղերեին, որ Թու|մոյ առաքելոյն մասն ի մէ|նջ կայ եւ առ հասս յինք ունի եւ միւս աքանչելագործ Վասլոյ սուրբ նշամին, որ իմաստուր կոչի։ Եւ արդ սկսայ ողորմութեամբ եւ աւազականութեամբ սպին յանգիանիւ։ Իսկ ես անար|ժան եւ անպիտանս, վասն|քարս եւ անպատուղս ի բարի|ս ծառայս ամենայն ծառայից Աստուծոյ, Պետրոս երէցս, խնդրեցի վարդապետն կանոնագրիս եւ գ|խորհրդոյ մեկնիչիս ի Գրիգոր վարդապետէն իմմէ. եւ եմ ծառայ եւ սպասաւոր նորին. ի խնդրելն իմոյ ոչ ձանձրացաւ, այլ սիրով չնորհեաց ինձ։ Եւ ես փա|փաղանաւք եւ իմ հալալ սրտիանցս եւ վաստակի իմոյ եւտս գրել իմոյ անձին։ Այլ երես անկեալ աղաչ|եմ զձեզ, ո՛վ դասք քահա|նայից եւ մանկունք եկեղեցոյ, սրք հանդիպիք սմայ, կարդալով կամ աւրինակելով, հայցեցէք ի յա|պերնակ Արարչէն եւ ի Որդոյն

միածնէն, զի պահեսցէ զնոյ անսպիաք կենաւք ջահ անչիջանելի ի մէջ եկեղեցւոյ. եւ յետ փոխման նորա ընդ Քրիստոս զիմ|ացաւն եւ զարիտուրն միոյն ճ.|ապատիկ եւ հազարապատիկ եւ բիւրապատիկ հատուսցէ դասելով ընդ ճշմարիտ եւ առտուածաւան վարդապետաց դասուն, դասակից եւ պսակակից արասցէ զինքն եւ զննջեցեալսն իւր ի Քրիստոս Աստուածն մեր. ամէն։ Արդ ես, անկեալ, անպիտ|անի ծառայս, փծուն, մեղօք [ի]լի, ըզկանոնդիրքս աւարտ հանի եւ ի խնդիրը տէր Պետրոսի, ի թվին Հայոց հա|զար ամի ութճառն եւ ութ, յԱբարարդի, ի քան երկ|ու ամսոյն մարտի, որ արե|գակն ի խոյն մտի։

Զեռս երթայ դառնայ ի հող,
Գիրս մնայ յիշատակ|ող.
Զշնեզ աղաչեմ, ով ընթեր|ցողք,
Վասն իմ առ Տէր լինիք մաղթող։

Եւ որք հայցեն ի Քրիստոսէ,
Առատաձիրն պարգեւողէ,
Զիշխել ըզմեղս իմ, որ անբաւ է,
Տէրն ամենից գնոցայն թողցէ։

Որք հանդիպիք յայսմ տաի,
Ցիշման առնէք զմեզ արժանի.
Եւ որք յիշենն՝ յիշեալ լեցի
Ցահեղ աւու|րն աներեկի։

Տացու|ք ըզփառս Հաւր անծնի,
Այլ եւ Որդոյ իւր միա|ծնի,
Բղխումն Հաւր անճառ Հոգի,
Անձամբ երեք բնու|թեաւքըն մի»։

IV. Թ. 275բ — 287աբ՝ *ազգականութեան աստիճանների մասին։*

1. Թ. 275բ — 276աբ՝ *Ներսէս Շնորհալու ասածը ազգականութեան մասին։*

ա. Թ. 275բ՝ *ազգականութեան աստիճանների մի տախտակ։*

բ. Թ. 276՝ *նկատողութիւններ։ Վեց.՝ «Մեծին Ներսէսի Հայոց պատրիարքի արարեալ է, եւ կրօտղ լուսաւորչի։ Ընդհանելով մեր զիւրաց ասպետճանաց ազգականութեան մեծաւ աշխատութեամբ հասու եղեալ ի պրոշմած աղուսակա|ձեւ [= աղիւսակաձեւ] աստիճանացս իւրաքանչիւրոցն հանդիպողութեան, թէ որ որոյ զուգա-*

կչիռ, եւ վասն անուանց նրբաքննութեան հարկաւորագէս »։ Սկ.՝ « Այլ եւ զրոյցեաց ի խաչաձեւ աղուաւակիս վասն դիւանաս զոյց ...» եւն.։ Վջ.՝ « ...մի՛ իչխեսցէ թողուլ զհինն, որ ա|ղիւսակաձեւ զրոյցածն, զոր յառաջնոց վերինն է աչխատասիրեալ, եւ որ թողցէ, պատեսցէ զնոսա Աստուած »։

2. *Թ. 276բ — 284բ՝ վնգ.՝ « Դարձեալ կանոնք եւ սահմանադրութիւն եւ աւրէ|նք սահմանաց ազգակա|նութեան եւ կնքաւորութեան, եւեալ Հայոց առաջնոց՝ լուսաւորչին մերոյ սրբոյն Գրիգորի եւ որդոց եւ թո|ռանց նորա եւ սրբոյ Ներսէ|սի աքանչելագործ հայրա|պետին մեծի, եւ պարզագրեալ եւ մեկնութիւն, արարեալ սրբոյն Ներսեսի Կլայեցւոյն։ Աւ|գնեայ ցիտուս Քրիստոս »։ Սկ.՝ « Գիտել պարտ է, ով որդիք հո|գեւորք բազմաչարչար հաւ|րն մերոյ եւ կենդանի նահատակին, լուսաւորչին մերոյ, սրբոյն Գրիգո|րի, զի ազգականութիւնն սաղոմոնեալ անձանցն է եւ ոչ անհատին, զի անհասն ...» եւն.։ Վջ.՝ « Այսպէս եւ օրինաւոր հոգեզաւակքն երկրորդն ինամիանան, որ օտարցն առ|նուն զիրար եւ այս անքան չասլեցի, որ ցուցեալ եղեւ ի մէնջ։ Եւ Քրիստոսի փառք յո|հեաննս [= յաւետեանս]. ամէն »։ « Եւ այս աղեւսակ Քրիստոս եւ ... զաթոռի առաջ ի խաչ աղեւսակէն, որ Ներսէս Կլայե|ցոյն է յաւրինեալ եւ որն ամենայն բովանդակ Ծակոբ ..... խոստաճարակ մեկնիչ արարին հանճարոցն աստուածխոսաս վարդապետն, ի ինդրոյ մեծ եւ առաք վարդապետի|ն Թումայոյ աստուածաբնակ մեծ ուխտին Ծոբա եւ ծառայաբար կատարել աստուածակիր հոգելից առն Աստուծոյ Թումայի, աշակերտի Նորին »։*

3. *Թ. 284բ — 287աբ՝ վնգ.՝ « Կանոնք եւ օրինադրութիւն մանուաւոր եւ հոգեւոր ազգականու|թեանցն, զոր արարեալ եւ սահմանեալ յառաջնոց հարցն սրբոց՝ տուրբ լուսաւորչին մերոյ, սրբոյն Գրիգորի եւ տուրբ որդոց եւ թոռանց նո|ր|ին, եւ մեկնեալ եւ պարզեալ տուրբ եւ աստուածակիր, հոգիբնակալ վարդապետացն մերոց՝ վարդանայ եւ Եղուդայ եւ Ծովհան Պլու։ զի երբոյկացոյն։ Աւգնեայ, Քրիստոս Քրիստոս »։ Սկ.՝ « Գիտելի է, զի կանոնք է այնոցիկ, որ սրբ|ութեամբ մնանին եւ լինի կալիճ, ուղայն ծի տա|րոյ՝ փեսացու է եւ աղջիկն ծգ տարոյ՝ հարսնացու է, կամ ծր տարոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ « ...առնէ զայն, զի մեծ անցա|նք եւ անօրէնութիւն եւ անքա|ւելի [= անքաւելի] ուրացութիւն է անղղջից »։*

V. *Թ. 287աբ — 287բ՝ « Նախապատութիւն եւ աղեքսա|նք Ծովհանի|ս վարդապետի Երզնկացոյ, որ եւ Պլուզ կոչեցեալ, եւ .... արկողի Երեգոր վարդապետի կ ....։ Եւ ես նովին ձայնիւ գոչեմ*

[եւ.] [ա]ղաղակեմ զամենեցունդ զվերակաց|այս եկեղեցւոյս Աստուծոյ, զվարդապետս (վպ) եւ զքահանայս։ Զոր եւ աղաչեմ զաստուածա|պատիւ առաջնորդս եկեղեցո . . . . [չորս տող պակասում են, որովհետեւ թերթի ներքին մասը պատառոտած է] զմեզ ի պարտուց եւ ի խղճէ թե|թեւացուսջիք եւ զրով տայք զ|այս ամենայն վիճակս ձեր։ Բահանայքդ, կարպայք եւ քարոզիք ժողովրդե|ան ձերոյ, զի հարկ ի վերայ ձեր կայ եւ առաջի աւետին Քրիստոսի հա|մարս տալոց էք վասն ժողովրդե|ան ձերոյ։ Ախր մի՛ անփոյթ առնէք զայ գրել եւ քարոզել. զի թերեւս պատիժ դատա|տաւնին մերոյ թե|թեւասցի եւ սողքն յաւրէնս եւ ի պատու[իր]ս Աստուծոյ գնասցին. եւ մի՛ այնպիտաբար մեղանչելով, [ա]ջակողմ դասէն ի ձախն, առոգեսջիք, այլ զուղիղ եւ զանխոտոր զարքունին գնասցեն ճանապարհն, որ յայ խոտորելով եւ ոչ յահեակ. եւ Քրիստոսի փառ[ք] [յ]աւիտեանս. ամեն»։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 2.

ԹՈՐԹ 251 [252 եւ 253 դուրս են հանուած]։ — ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ 9×6 սմ. [գրութիւն միասիւն 6,5×3,5—4]։ — ՏՈՂ 21 [ճնշմամբ ուղղահայեաց գծուած, ապա յղկուած]։ — ՆԻՒԹ մագաղաթ։ — ԳԻՐ բոլորագիր։ — ԽՈՐԱԳԻՐ եւ ՎԵՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր. — զարդագիր՝ կարմիր եւ կապոյտ 2ա, 4բ, 7բ, 10ա, 13ա, 16բ, 20ա, 24բ, 29ա, 33ա, 37բ, 41բ, 45ա, 49ա, 52բ, 56բ, 61ա, 64բ, 70բ, 73բ, 79ա, 83ա, 87բ, 91բ, 96բ, 100բ, 104բ, 107բ, 111բ, 115բ, 119բ, 123բ, 127ա, 132ա, 136ա, 142ա, 147բ, 151բ, 156ա, 160ա, 162բ, 167ա, 170բ, 174ա, 176բ, 181ա, 186բ, 190ա, 192ա, 195բ, 199բ, 203բ, 207ա, 210բ, 215բ, 219բ, 221բ, 225բ, 229ա, 232բ, 235բ, 241ա, 245բ, 248ա եւ 250բ։ — ԲԱՌԱՆՁԱՏՈՒՄ միջս։ — ԶԱՐԴ 1բ Դաւիթ մարգարէի պատկերը. խորանազարդ՝ կարմիր եւ կապոյտ, 2ա, 29ա, 61ա, 96բ, 127ա, 162բ, 192ա եւ 221բ. լուսանցազարդ՝ կարմիր եւ կապոյտ 2ա, 4բ, 7բ, 10ա, 13ա, 16բ, 20ա, 24բ, 29ա, 33ա, 37բ, 41բ, 45ա, 49ա, 52բ, 56բ, 61ա, 64բ, 70բ, 73բ, 79ա, 83ա, 87բ, 91բ, 96բ, 100բ, 104բ, 107բ, 111բ, 115բ, 119բ, 123բ, 127ա, 132ա, 136ա, 142ա, 147բ, 151բ, 156ա, 160ա, 162բ, 167ա, 170բ, 174ա, 176բ, 181ա, 186բ, 190ա, 192ա, 195բ, 199բ, 203բ, 207ա, 210բ, 215բ, 219բ, 221բ, 225բ, 229ա, 232բ, 235բ, 241ա, 245բ, 248ա եւ 250բ պատկերներ 24բ, 56բ, 91բ, 123բ, 142ա, 160ա, 190ա, 219բ եւ 248ա։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաճեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ., ԴՐԻՋ, ԿԱԶՄՈՂ., ԾԱՂԿՈՂ. անյայտ։ — ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 162ա։ — ՎԻՃԱԿ լաւ, միայն քերք 1 եւ 251 պատառոտած, 1 ուրիշ քերքի վերայ կպցրած, 252 եւ 253 դուրս հանուած։

ՄԱՏԵԱՆՍ Է

ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ

Իւրաքանչիւր սաղմոս տուների եւ գլուխների բաժանուած եւ ա-ռանձին վերնագիր ունի։ Տրգ.՝ «Մեկնութիւն [ի վերայ բո]վանդակացն՝ թէ վասն ի՞նր եւ յորո՞[համ ա]ւուր նուագեաց Դաւիթ յիւրաք[անչիւր]

սաղմոսն»։ Սկ.՝ «Ծորժամ գնաց Սաւուղ առ դիւթն հանել զՍամուէլ՝ ասաց Դաւիթ զսաղմոս գայս։ Եւ դարձեալ վասն հաւատոց եւ գործոց եւ յանդիմանութեան ամբարչտաց ասէր. Սրացեալ է այր, որ ոչ գնաց ...» եւն.։ Վ.Ջ. «Տունք ծգ. Ալէլուիա։ Վասն կատարում չինուածոց յարկացն Աստուծոյ, զոր չինեաց զօ....» [Թերթ 252 եւ 253 դուրս են հանուած]։ — 162ա՝ «Ձիչեցէք ի սուրբ աղօթս ձեր գիս մեղսաթաւալ զքրիչ Գրիգորատուրս։ Հայր մեր.»։

Հմմտ. Գաբրիէլ Զարպհանալեան, Հայկական Մատենագիտութիւն, Վեն. 1883, էջ 595—608։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 3.

ԹԸՐԹ 344։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 14,5×10 սմ. [գրութիւն մխսիւն 11×7 սմ.]։ — ՏՈՂ 24 [կարմիր բանաոով ուղղահայեաց, ճնշմամբ հորիզոնական գծուած եւ ապա յղկուած]։ — ՆԻՒԹ բուղթ։ — ԳԻՐ ճօտազիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր. — զարդագիր կարմիր, կանաչ, կապոյտ եւ դեղնագոյն 1ա, 3բ, 6բ, 9բ, 12ա, 14բ, 16բ, 18բ, 19բ, 25ա, 29բ, 32բ, 35բ, 39ա, 40ա, 41բ, 44ա, 45ա, 45բ, 48ա, 51ա, 51բ, 55ա, 57բ, 60ա, 63ա, 66ա, 70ա, 72բ, 75ա, 76բ, 79ա, 82բ, 83ա, 86ա, 89բ, 90ա, 94բ, 98բ, 102բ, 105ա, 108բ, 114ա, 118ա, 123ա, 126ա, 129ա, 131բ, 134ա, 137ա, 140ա, 143բ, 148բ, 151ա, 154բ, 156ա, 160բ, 167ա, 170բ, 174բ, 177բ, 182ա, 184ա, 188բ, 193ա, 197բ, 201ա, 204բ, 207բ, 210ա, 213ա, 216ա, 219բ, 224ա, 227բ, 231ա, 234բ, 236ա, 241ա, 245ա, 246բ, 251բ, 270բ, 277ա, 277բ, 282ա, 283ա, 284բ, 286ա, 288բ, 290բ, 292բ, 294բ 297ա, 299բ, 301բ, 305ա, 306ա, 307բ, 308բ, 311ա, 313ա, 315բ, 320բ, 325ա, 327ա, 329բ, 332ա, 334բ, 336բ, 339ա։ — ԲԱՒԱՆԶԱՏՈՒՄ համառեա մխս։ — ԽՈՐԱՆԱԶԱՐԴ 1ա, 45ա, 76բ, 123ա, 286ա, 305ա եւ 325ա։ — ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ 1ա, 48ա, 51բ, 55ա, 57բ, 86ա, 90ա, 94բ, 123ա 137ա, 140ա, 143բ, 148բ 154բ, 156ա, 167ա, 174բ, 177բ, 182ա, 184ա, 188բ, 193ա, 197բ, 201ա, 204բ 231ա, 234բ, 236ա, 286ա, 288բ, 290բ, 292բ, 305ա, 306ա, 307բ, 318բ, 311ա, [— 51ա, 151ա, 160բ, 170բ եւ 241ա պատկերներ]։ — ԿԱԶՄ բղթեայ կաճեպատ մէջտով։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ, ԳՐԻՉ, ԿԱԶՄՈՂ եւ ԾԱՂԿՈՂ անյայտ։ — ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 304բ եւ 344բ։ — ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ 81ա մի կնիք։ — ՎԻՃԱԿ լաւ։

ՄԱՏԵԱՆՆ Է
ՇԱՐԱԿԱՆ

Հմմտ. Գաբրիէլեան Զարպհանալէեան, Հայկական մատենագիտութիւն, Վենետիկ 1883, էջ 512—517. Գաբրիէլ Ալէտիքեան . . . . , Բացատրութիւն չարականաց որ պահին ի հատորսակս ժամակարգութեան Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, Վենետիկ 1814. Կարգաւորութիւն հատորսակաց աղօթից Հայաստանեայց եկեղեցւոյ տպարեալ Ս. Սահակայ Հայրապետի և Մեսրոպայ վարդապետի և Գիւտայ և Յովհաննու Մանդակունւոյ

և այլոց վարդապետաց, ի Հայրապետութեան Տն. Տն. Աստիանոսի Պետրոսի ժ. Ազաբեան կաթուղիկոսի տանն Կիլիկիոյ, Վենետիկ ի Սուրբ Ղազար 1898։ F. Nève, Les Hymnes funèbres de l'église arménienne traduites sur le texte arménien du charagan, Louvain 1855. F. Nève, L'Arménie chrétienne, Louvain 1886. *Աբարան* 1894, էջ 85—88, 120—127, 218—220, 250—256՝ 222—227։ Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft, 1851, էջ 365—72. *Շարական. Богослужебные каноны и песни армянскій восточной церкви переведъ съ древне-армянскаго языка, Н. Эминъ, Москва* 1879։

I. *Թերթ* 1ա—76ա՝ *Մեծ պասի կանոնը*։

1. *Թ.* 1ա—6բ՝ *Ա. չաբաթ*։

ա. *Թ.* 1ա—3ա՝ «*Կանօն բուն բարեկենդանին*»։ *Հմմտ. մրր.* 4 II 1ա։

ա. *Թ.* 1ա—2բ՝ *օհ. կգս.* էջ 185—187, «*Բանն որ ընդ Հօր յէութեան . . .* » *մինչեւ* « . . . . *ամենատուրք Հոգի եւ բոլորից Աստըւած*», *յետոյ* 20 *տող՝* «*Այսօր զուարճացան հրեշտակք . . . .* » *մինչեւ* « . . . *յայնմ աւուր աւրհնեալ տեառնին*»։

բ. *Թ.* 2բ—3ա՝ *հց. կգս.* էջ 188, «*Ուրախացիր եկեղեցի . . . .* » *մինչեւ* « . . . . *արդարութեամբ. բարձ*[*ր*]. »։

գ. *Թ.* 3ա՝ *մծ. կգս.* էջ 188—189, «*Որ ընտրեցար . . .* » *մինչեւ* « . . . . *նորոգիցուք. աւ նա.* »։

դ. *Թ.* 3ա՝ *ողկգս.* էջ 189, « . . . *Թիւնա իմ . . .* » *մինչեւ* « . . . *ի փառս. ողո.* »։

ե. *Թ.* 3ա՝ *այ. կգս.* էջ 189, «*Ի բարձանց . . .* » *մինչեւ* « . . . *արքայութեանդ. փա.* »։

բ. *Թ.* 3բ՝ *Ա. երկուշաբ. կգս.* էջ 192—193։ *Հմմտ. հմր.* 4, II 1բ։

ա. *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Որ հայիս քաղցրութեամբ . . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *եկեղեցւոյ քո. ամենաիայն գործըք.* »։

բ. *ողկ.*։ *Սկ.*՝ «*Հայր բազումողորմ . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *զիս ըզմոլորեալս. եւ ողո*[*րմեա*]. »։

գ. *այ. Աշ*։ *Սկ.*՝ «*Որ ի վերայ քերովբէից . . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *քաղցր*[*ութեամբ*]. »։

գ. *Թ.* 3բ—4ա՝ *Ա. երեքշաբ.*։ *կգս.* էջ 193—194։ *Հմմտ. հմր.* 4, II 1գ։

ա. *Թ.* 3բ—4ա՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Որ համագոյից ես . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *զԱստըւածն Իսրայէլ*»։

բ. *Ող.*։ *Սկ.*՝ «*Աստըւած բազումողորմ . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *ճըշմար*[*տութեան. եւ ող*[*որմեա*]. »։

գ. *այ.*։ *Սկ.*՝ «*Քեզ վայել է, Աստըւած . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ « . . . *եւ զմի Աստուածութիւն*»։

դ. Թ. 4ա—4բ՝ Ա. յորիգշաբ. կգս. էջ 194—195։ Համմտ. հմր. 4 II 1դ։

ա. Թ. 4ա—4բ՝ հց.։ Սկ.՝ «[Ո]ք յամենայնի ևս կարօղ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ըզընա յաւ|իտեանս»։

բ. ողջ.։ Սկ.՝ «ի նեղութեան ....» ևն.։ Վջ.՝ «.... ապրեցոյ եւ ողորմեա»։

գ. այլ.։ Սկ.՝ «Ամենայն զինուորութիւնըք ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ամենակալ.»։

ե. Թ. 4բ—5ա՝ Համմտ. հմր. 4 II 1ե։

ա. Թ. 4բ—5ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Երդէին մանկունքն ի հնոցին ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ասելով սուրբ, սուրբ, սուրբ Տէր, ալէլուիայ»։

բ. ողջ.։ Սկ.՝ «Զերդմնոյն խոյ զարտասուս ...» ևն.։ Վջ.՝ «... եւ զիմ զհիւ|անդութիւնս, որ մի.»։

գ. այլ.։ Սկ.՝ «ԶԱսերուածն Իսրայէլի ամենեքեան ...» ևն.։ Վջ.՝ «... մեծացուսցուք. եւ փ[առք].։

զ. Թ. 5ա—5բ՝ Ա. հինգշաբ. կգս. էջ 196—197։ Համմտ. հմր. 4 II 1զ։

ա. Թ. 5ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Բարեբանեալ ես քաղաւոր անմահ ...» ևն.։ Վջ.՝ «.... արարէ|ք ըզը(զ)նա յաւիտեան»։

բ. Թ. 5ա—5բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Վրտանգիմ ի բազմութենէ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... բարի փըրկեա զիս»։

գ. Թ. 5բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «Որ բնակեալդ ես ...» ևն.։ Վջ.՝ «... Աստըւած մեր»։

է. Թ. 5բ—6ա՝ Ա. ուրբ. կգս. էջ 197—198 [ա—գ]։ Համմտ. հմր. 4 II 1է։

ա. Թ. 5բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Բարեբանեալ ես յաւիտեան ...» ևն.։ Վջ.՝ «... բարձրացուցէք ըզընա յաւիտեան»։

բ. Թ. 5բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «... Թիւնս իմ. Ողորմեա ինձ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... որդոց մարդ|կան. ողորմ[իա].»։

գ. Թ. 5բ—6ա՝ այլ.։ Սկ.՝ «Ի բարձանց ...» ևն.։ Վջ.՝ «... անբաժանելի. փա.»։

դ. Թ. 6ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Առաւօտու զօրհներգութիւնս ...» ևն.։ Վջ.՝ «... յար|արածըս քո. եւ զմանկ[ունս].»։

ե. Թ. 6ա՝ հբ.։ Սկ.՝ «Ինձ օգնութիւն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... Աստըւած յաւիտենից. ինձ օգնութիւն.»։

զ. Թ. 6ա՝ հբ.։ Սկ.՝ «Համբարձի զաչս իմ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... փըրկեա ըզմեզ»։

բ. Թ. 6ա — 6բ՝ Ա. չաբ.

ա. Խրատ. «Շաբաթ զօրհնութիւն ի մարտիրոսաց կարգէն ասա, որպէս եւ գրեալ է»։

բ.՝ «Շարական սրբոյն Թէոդորոսի»։ Կգ. էջ 201—202։ Սկ.՝ «Որ ընտրեցեր ի սկզբանէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդունելի. աղաչանօք.»։

2. Թ. 6բ — 12ա՝ Բ. չաբաթ։ Վնգ.՝ «Կանօն երկրորդ կիրակէին աղուհացից»։

ա. Թ. 6բ—9բ՝ Բ. կիր.։ Համմ. հմր. 4 II 2ա։

ա. Թ. 6բ—8բ՝ օճ.։ Կգ. էջ 202—205, «Որ զօրէնքս սրբութեան ...» մինչեւ «... Որ մեռելոցըն յուսով. յարութիւն ես ձայնիւ քով», յետոյ՝ «Ուրախ լիր, մայր անճառ լուսոյ ...» եւն., «Զօրութիւն առաք խաչի ....» եւն.։ Վջ.՝ «... խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա պահեսցէ.»։

բ. Թ. 8բ՝ հց.։ Կգ. էջ 206։ Սկ.՝ «Որ յառաջ քան ....» եւն.։ Վջ.՝ «... կեանսըն յաւիտենից. բարձր արարէք.»։

գ. Թ. 9ա՝ մծ.։ Կգ. էջ 206—207։ Սկ.՝ «Որ ըզկեանքն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վերածեաց ի կեանս. առ նա.»։

դ. Թ. 9ա՝ ող.։ Կգ. էջ 207։ Սկ.՝ «Որ առաքեցար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աղաչեմք ըզքեզ»։

ե. Թ. 9ա—9բ՝ այ.։ Կգ. էջ 207։ Սկ.՝ «Որ անմարմնոց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... երգեմըք քեզ ըզփառս ի բարձունս»։

բ. Թ. 10ա—10բ՝ Բ. չորեքշաբ. Կգ. էջ 211—212։ Համմ. հմր. 4 II 2գ։

ա. Թ. 10ա—10բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Աստուած հայցըն մերոց բարեբանեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արարէք ըզընա յաւիտան»։

բ. ող.։ Սկ.՝ «Աղաչեմք ըզքեզ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... խնայեա յիս եւ ողորմեա»։

գ. այ.։ Սկ.՝ «Տուք փառս Աստուծոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փրկչէն մերմէ»։

գ. Թ. 10բ—11ա՝ Բ. հինգշաբ.։ Կգ. էջ 212—213։ Համմ. հմր. 4 II 2ե։

ա. Թ. 10բ—11ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Աւրհնեալ եւ փառաւորեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «ընդ նոսին գովելով, բարձր.»։

բ. ող.։ Սկ.՝ «Աղաչեմ ըզքեզ, Տէր, Հայր երկնաւոր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... այլեւոծեալ յանցանաց»։

է.՝ այ.։ Սկ.՝ «Փառք պատիւ ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... անուանքդ քոմ. սրբոյ»։

դ. Թ. 11ա—11բ։ Համմտ. հմր. 4 II 2գ։

ա. Թ. 11ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ յաւիտեան Աստուած հարցըն մերոց ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... զՀայր ի յերկինսըս տայր փառաւորել. բարձր.»։

բ. Թ. 11ա—11բ՝ ողւ.։ Մեղայ, Տէր, բազումողորմ ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... խոստովանիմ ըզյանցանս իմ եւ ողորմեա»։

գ. Թ. 11բ՝ այ.։ «Ընդ երկնային զօրութիւնսն ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... մանկունք եկեղեցւոյ սրբոյ»։

ե. Թ. 11բ—12ա՝ Բ. ուրբ.։ կգւ. էջ 213—215 [ա—է]։ Համմտ. հմր. 4 II 2է։

ա. Թ. 11բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Զանճառ էութիւն ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... բարձր արարչէք ըզմեսնա յաւիտեան»։

բ. 11բ՝ ողւ.։ «... թէպէտ եւ իմ Մեղա քեզ ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... ի մէնջ ըզգաստութիւն քո. մեղա քեզ»։

գ. Թ. 11բ—12ա՝ այ.։ «Որ Տէրդ ես երկնի ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... լուր ձայնից մերոց»։

դ. Թ. 12ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Լոյս փառաց բանդ Աստուած ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... բնակեալդ ի լոյս անմատոյց. կար.»։

ե. Թ. 12ա՝ հր.։ Սկ.՝ «Աւգնական մեր լեր, Տէր ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... ի ժամ երեկոյիս»։

զ. Թ. 12ա՝ Բ. չաբ.։ Վնգ.՝ «Երկրորդում Շաբաթ սրբոյն Կիւրղի նորաստղէմի հայրապետին»։ Ճեմոյ՝ մկ. կգւ. էջ 218, «Մանկունք նոր Սիոնի ...» մինչեւ «... ըզյիշատակ.»։

3. Թ. 12ա—19բ՝ Գ. շաբաթ։

ա. Թ. 12ա—14բ՝ Գ. կիր.։ Վնգ.՝ «Կանօն երրորդում կիրակէին»։ կգւ. էջ 218՝ «Օրհնեմք ըզքեզ ամբակիզքդն ...» — 221 «... աբեղ|ակնային փայլին ճառագայթք», 221 «Որ զաւրականըդ ...» — 222 վերջին տող։ Համմտ. հմր. 4 II 3ա։

ա. Թ. 12ա—13բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ անբակիզքդն Հայր ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... յորմէ աբեղ|ակնային փայլին ճառագայթք»։

բ. Թ. 13բ—14ա՝ հց.։ «Որ զաւրականըդ կերպարան ըզգեցուցեր ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... ի ջուրց մեղայ եւ բարձր.»։

ք. Թ. 14ա՝ մծ. Սկ.՝ «Ուրախ լեր, մայր լուսոյ ...» եւն.։ Վ.՝ «... մեզ լոյս երեսաց Քրիստոս. լեր»։

ր. Թ. 14ա—14բ՝ ող։ Սկ.՝ «... թիւնս իմ, որ խոնարհեցար ...» եւն.։ Վ.՝ «.... երկրաւորացս ողորմեա»։

Ն. Թ. 14բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Ընդ լուսափայլ ...» եւն.։ Վ.՝ «.... բարձունս Աստուծոյ»։

բ. Թ. 14բ—15ա՝ Պ. երկուշաբ.։ Կգ. էջ 225—226։ Համմ. հմր. 4 II 3բ։

ա. Թ. 14բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Աւրհնեալ Տէր Աստուած հարցըն ...» եւն.։ Վ.՝ «... բարեբանեցէք եւ բարձ.»։

բ. Թ. 14բ—15ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Դարձոյ զցասումն ...» եւն.։ Վ.՝ «.... քաւեա զիս բզմեղաւորս»։

գ. Թ. 15ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Որ ի վերդ ես քան ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ ի մարդկանէ. փառաց.»։

գ. Թ. 15ա—15բ՝։ Համմ. հմր. 4 II 3գ։

ա. Թ. 15ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ ապրեցուցեր զերիս մանկունս ...» եւն.։ Վ.՝ «... Աստուածն Աստուծոյ գովեցէք եւ բարձ.»։

բ. Թ. 15ա—15բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Աներեւութից քնքող պաղանեաց ...» եւն.։ Վ.՝ «... ըզթողութիւն եւ կեցո»։

գ. Թ. 15բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Աւրհնեմք ըզքեզ, անբակիզըն ...» եւն.։ Վ.՝ «... փառըք քեզ Աստուած»։

դ. Թ. 15բ—16ա՝։ Համմ. հմր. 4 II 3դ։

ա. Թ. 15բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ ահաւոր քոյով զօրութեաւք ...» եւն.։ Վ.՝ «... ձայնիւ բարե|բանելով. օրհ.»։

բ. Թ. 15բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Բազում են զո զրկութիւնքըդ ...» եւն.։ Վ.՝ «... յորժամ գաս դատել կենդիր. ո[ղորմեա]»։

գ. Թ. 15բ—16ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Աւրհնեսցուք եւ գովեսցուք ....» եւն.։ Վ.՝ «... օրհնու|թիւն մատուցանեն, Փրկիչ, քեզ»։

ե. Թ. 16ա—16բ՝ Պ. երեքշաբ. Կգ. էջ 226—227 [—ք]։ Համմ. հմր. 4 II 3ե։

ա. Թ. 16՝ հց.։ Սկ.՝ «Ուղիղ են ճանապարհքք զո ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ առաւել բարձ[ր].»։

բ. Թ. 16ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Մեղաք մինչեւ յերկինս ...» եւն.։ Վ.՝ «... զո ժառանգութիւն»։

գ. Թ. 16ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Հընչեմք փողոյ ...» եւն.։ Վ.՝ «... ձայնիւ ցնծութեաւք»։

ד. Թ. 16ա—16բ՝ մկ.՝ Սկ.՝ «Մանկունք ևկեղեցոյ փառաբանիչք...» ևւն.՝ Վ.՝ «... զհոգին ճըշմար|իտ անդադար.»։

ե. Թ. 16բ՝ հբ.՝ Սկ.՝ «Համառնալով զաչս մեր ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... փառք ամենա|զօր տիրութ|եանըդ քո»։

զ. Թ. 16բ—17ա՝ Հմմտ. հմր. 4 II 3զ։

ա. Թ. 16բ՝ հց.՝ Սկ.՝ «Հարցըն մերոց օրհնեալ ես ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... օրհնեմ զքաղաւուն անմահ»։

բ. Թ. 16բ՝ ող.՝ Սկ. «Ցամենայն ժամ աղաչանք ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... յանցաւոր երկրի»։

գ. Թ. 17ա՝ ոյ.՝ Սկ.՝ «Միաբանութ|եամբ տուք փառս ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... լուսատու տիեզերաց»։

է. Թ. 17ա՝ Գ. յորիգքաբ.՝ Կգ.՝ էջ 227—228՝ Հմմտ. հմր. 4 II 3է։

ա. հց.՝ Սկ.՝ «Որ հարցըն մերոց ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... օրհնեցէք եւ առաւել.»։

բ. ող.՝ Սկ.՝ «... քիւնս իմ. Ողորմեա ինձ ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... քաւեա զիս. եւ ողո[րմեա]»։

գ. ոյ.՝ Սկ.՝ «Ցորժամ գայցես ....» ևւն.՝ Վ.՝ «... եւ Աստըւած իմ»։

ը. Թ. 17ա—17բ՝ Գ. հինգչաբ.՝ Կգ.՝ էջ 228—230՝ Հմմտ. հմր. 4 II 3ը։

ա. Թ. 17ա—17բ՝ հց.՝ Սկ.՝ «Մանկունքըն գերեալք ի մէջ հնոցին ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... եւ բարե[յ] ար[արէք].»։

բ՝ ող.՝ Սկ.՝ «Ցոյս իմ ես դու, Տէր ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... աւուր արքայու|թեանդ. ողորմ[եա]»։

գ՝ ոյ.՝ Սկ.՝ «Ընդ աւուրս ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... յաղօթս իմ. թաւալուր.»։

թ. Թ. 17բ—18ա՝ Հմմտ. հմր. 4 II 3թ։

ա. Թ. 17բ—18ա՝հց.՝ Սկ.՝ «Տէր Աստըւած հարցըն մերոց յամենայնի ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... զուարճացոյց. եւ բարե[յ].»։

բ. ող.՝ Սկ.՝ «Մեղք իմ բազում են ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... եւ մար|դասէր, քանզի.»։

գ. ոյ.՝ Սկ.՝ «Ամենայն երկիր տուք փառս ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... յաղթէ սանն Խրայէլի»։

ժ. Թ. 18ա—18բ՝ Հմմտ. հմր. 4 II 3ժ։

ա. Թ. 18ա՝ հց.՝ Սկ.՝ «Մանկանց ըղձալին քեզ ...» ևւն.՝ Վ.՝ «... հըրոյն բորբոքումըն. բա[րե].»։

բ. Թ. 18ա—18բ՝ ող.։ Սկ.՝ «... թիւնս իմ. Մեղայ քեզ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արդ անկեալ աղաչեմ»։

գ. այ.։ Սկ.՝ «Ամենայն արարածք համբառնալով ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ սուրբս նորա զընակեւ.»։

դ. մկ.։ Սկ.՝ «Արթունք եւ պատրաստ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ կեցուցանէ»։

ե՝ հր.։ Սկ.՝ «Ծօփութիւն մեզ ժամանեա ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ պահեա [զ]քո յուս.»։

ժա. Թ. 18բ—19բ՝ Գ. ուրբ.։ Կգ. էջ 230—231։ Համմ. հմր. 4 II 3ժա։

ա. Թ. 18բ—19ա՝ հց.։ Սկ.՝ «... անուն քո յաւիտեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ալէլուիա, ալէլուիայ»։

բ. Թ. 19ա՝ ող.։

α. Սկ.՝ «Եկեսցէ Տէր ի վերայ մեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... տուր Աստուածածնին»։

β. Սկ.՝ «Տէր, ըզլուր քո միւսանգամ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արփար դաստուր»։

բ. Թ. 19ա—19բ՝ այ.։

α. Թ. 19ա՝ Սկ.՝ «Որ օրհնիս ի հրեշտակաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ կենդանարար ընկալ.»։

β. Թ. 19ա—19բ. Սկ.՝ «Օրհնեցէք ըզՏէր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պարզեւողիդ մեզ ըզկեանըս փառք.»։

գ. Թ. 19բ՝ հր. «Զանուն Տեառն ալէլուիայ ալէլուիայ»։ մկ. «Եւ սրբոյ Հոգւոյն ալէլուիայ ալէլուիայ»։

4. Թ. 19բ—29բ՝ Գ. չաբաթ։

ա. Թ. 19բ—22ա՝ Գ. կիր.։ Վնգ.՝ «Կանօն նորոգումն կիրակ(ը)էին քառասնորդաց»։ Համմ. հմր. 4 II 4ա։

ա. Թ. 19բ—21ա՝ օհ.։ Կգ.. էջ 234 «Որ արարիր զօրութեամբ ...» եւն. մինչեւ 236 «... զի զու միայն ես փառաւորեալ փառք քեզ Աստուած», յետոյ «Մեծանայ է օր գալոյ քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որում ցանկայիցն երկրածին քո որդիք մարդկան»։

բ. Թ. 21ա—21բ՝ հց.։ Կգ.. էջ 237—238։ Սկ.՝ «Արարչակիցըդ Հօր. համագոյ Հոգւոյդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... բարձր արարչէք գՀոգին ճըշմարիտ»։

գ. Թ. 21բ՝ մծ.։ Կգ.. էջ 238։ Սկ.՝ «Աստուածատունկ խընկաբեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի հնութենէ մեզաց»։

ը. Թ. 21բ—22ա՝ ողւ. կգւ. էջ 239։ Սկ.՝ «Շնորհեա մեզ Տէր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ջուր ի զովացումն. լուր.»։

ե. Թ. 22ա՝ տյ.։ կգւ. էջ 239։ Սկ.՝ «Որ ըզլոյս առաւուածայինն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզվառս ի բարձունս»։

բ. Թ. 22ա—22բ՝ Դ. երկու-չաբ.։ կգւ. էջ 241—242։ Համմտ. հմր. 4 II 4բ։

ա. Թ. 22ա՝ հց.։ Սկ.՝ «[Փ]առաւորեալ անուն քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քահանայք, օրհնեցէ[ք] ...»։

բ. Թ. 22բ՝ ողւ. Սկ.՝ «Զերծոյ զիս յորոգայթէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զիտութեան. եւ ողորմեայ»։

գ. Թ. 22բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Ընդհայրն երկնաւոր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... լուսաւորեացն ըզմեզ»։

գ. Թ. 22բ—23ա՝ Դ. երեքշաբ.։ կգւ. էջ 242։ Համմտ. հմր. 4 II 4գ։

ա. Թ. 22բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ է անուն քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «..., օրհնե[ալ], [ժողովո]ւրդք, առաւել բարձր.»։

բ. Թ. 22բ՝ ողւ. Սկ.՝ «Ծով մեղաց իմոց ...» եւն.։ Վջ.՝ «...ինձ ըզմեղս իմ, Հայր ...»։

գ. Թ. 22բ—23ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ անըսկիզբն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փառըք քեզ Աստուած»։

դ. Թ. 23ա—23բ։ Համմտ. հմր. 4 II 4դ։

ա. Թ. 23ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Օրհնեալ ես, Տէր, եւ փառաւորեալ է անուն քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քահանայք օրհնեցէք.»։

բ. Թ. 23ա՝ ողւ. Սկ.՝ «Մեծեալ է օր գալոյ քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որ կարդասմս առ քեզ»։

գ. 23ա—23բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ Աստուած ընդ սուրբսն ...» եւն.։ Վջ. «... պահելով ի խաղաղութեան»։

ե. Թ. 23բ՝ Դ. չորեքշաբ.։ կգւ. էջ 243։ Համմտ. հմր. 4 II 4ե։

ա՝ հց.։ Սկ.՝ «... հարցըն մերոց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զանման թագաւորն»։

բ՝ ողւ.։ Սկ.՝ «Ողորմեա ինձ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... իչխանութիւն. եւ ողորմեա»։

գ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Առաւօտ խաղաղութեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... տրոյ եւ կեցոյ»։

զ. Թ 23բ—24ա։ Համմտ. հմր. 4 II 4զ։

ա. Թ. 23բ—24ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարցըն մերոց... Որ հրաշալի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... անուն նորոգեալ օրհ[նեա]»։

բ. Թ. 24ա՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Վերաւորեալ յանցանօք ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի վերանգէս եւ ողորմեա»։

գ. Թ. 24՝ այլ.։ «Փառք թագաւորին ...» ևն.։ Վջ.՝ «... հրեշտակս երգեն ասելով. փա[ռք].»։

է. Թ. 24ա—25ա՝ Դ. հինգշաբ.։ կգ.. էջ 244—245 [ա—գ]։ Համմ. համր. 4 II 4է։

ա. Թ. 24ա—24բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Օրհնեալ ես, Տէր, Աստուած հարցըն մերոց ... Վասն ուստի ...» ևն.։ Վջ.՝ «... տուրբ զՀոգին բարեբանեցէք. բա[րձր].»։

բ. Թ. 24բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Զանապական ըզհոգեւոր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... եւ անոխակալ Փըրկիչ, խն[այեա ի մեղուցեալ ծառայս]»։

գ. Թ. 24բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «Աչովըդ քո ...» ևն.։ Վջ.՝ «... Աստըւած մեր»։

դ. 24բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ըղքեզ բարեբանեն մանկունք ...ևն.։ Վջ.՝ «... քո արարածք եւ ղքեզ.»։

ե. 24բ—25ա՝ հբ.։ Սկ.՝ «Զորհներգութիւնըս բանաւոր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... տուրբ զերկրորդութիւնդ. թագաւոր.»։

զ. Թ. 25ա՝ հբ.։ Սկ.՝ «Պահապան խնդրեմք ի քէն ...» ևն.։ Վջ.՝ «Հոգիդ յաւիտ|եանս. ամէն»։

ը. Թ. 25ա—25բ։ Համմ. համր. 4 II 4բ։

ա. Թ. 25ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Սուրբ Աստուած, Հայր անբաւիղդէն աշխարհի ողորմեա ...» ևն.։ Վջ.՝ «... օրհնութիւնս երգելով. բարձ[ր].»։

բ. Թ. 25ա—25բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Բրիստոս Աստուած Աստուծոյ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... մի անտես առնէր, ողորմա»։

գ. Թ. 25բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «Անբաւիղդէն Աստուած զՀայրն ամենակալ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... անլռելի ձայնիւ»։

թ. Թ. 25բ—26ա՝ Դ. ուրբ.։ կգ.. էջ 245—246 [ա—է]։ Համմ. համր. 4 II 4թ։

ա. Թ. 25բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Աստըւած բարձրեալ ահաւոր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... օրհն|ութեամբ եւ բա[րձր].»։

բ. Թ. 25բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Մաքսաւորն հաւաստիօք ...» ևն.։ Վջ.՝ «... առաջի քո. նոյնն.»։

գ. Թ. 25բ—26ա՝ այլ.։ Սկ.՝ «Անբաւիղդէն Աստուած եւ թագաւոր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... սուրբ Հոգիդ ճրչմարիտ»։

դ. Թ. 26ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Աւրհնեցէք ըզՏէր եւ օրհնեցէք զանուն նորայ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... զերկ|ութիւն նորայ»։

է. Թ. 26ա՝ հր.։ Սկ.՝ «*Տուր մեզ, Տէր, զօգնութիւն . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . զոյց արարածոց*»։

ը. Թ. 26ա՝ հր.։ Սկ.՝ «*Հոլմանի աջոյ ձեռին զո . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . յանկուածոյ Քրիստոսի*»։

ժ. Թ. 26ա—29բ՝ Դ. չաբ.։ Վնգ.՝ «*Կանօն արդոյ քառասնից, որք ի Սբ[ասիլ]ա*»։ *Համմտ. հմր.* 4 II 4*ժ*։

ա. Թ. 26ա—28ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «*Աւյսօր ընդ անմարմնոցըն դաս[ս] պարն . . .*» եւն., կգբ. էջ 246—248, 18 «*տեսլեամբ բարեխօսա*», յետոյ «*Ձդիւաւորական աչխատութեանց համբերեցեր . . . ի դաս վերին զուարթնոցն. բարե[խօսութեամբ].*», յետոյ 248, 26 «*Նահատակք յաղթօղք . . .*» մինչեւ 249, 8 «*վայր անկեալ*», յետոյ «*Մայր եւ կոյս աղաչեն Քրիստոսի . . .*» եւն. [5 տող], «*Ով պահապան . . .*» եւն. [7 տող]։ Վջ.՝ «*. . . տուք անմարմնոցն առէյցս*»։

բ. Թ. 28ա—28բ՝ հց.։ կգբ. էջ 250։ Սկ.՝ «*Աւյսօր տօնեւով ըզյիշատակ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*Ջուրցն եւ բա[ր]թ.*»։

գ. Թ. 28բ՝ ող.։ կգբ. էջ 251։ Սկ.՝ «*Հռաչափառ ծագումըն . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . զանապական պըսակն, ողորմեա*»։

դ. Թ. 28բ—29ա՝ ոչ.։ կգբ. էջ 251։ Սկ.՝ «*Աւյսօր ցընծան զսաք . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . անձանց մերոց*»։

ե. Թ. 29ա՝ մկ.։ կգբ. էջ 252։ Սկ.՝ «*. . . զանուանըն Տեառն. Լուսապըսակ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . կորըստական բազանիւն. Եըգնութեամբ.*»։

զ. Թ. 29ա—29բ՝ ճչ.։ Սկ.՝ «*Աւյսօր մեծապէս պանծացեալ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . ի վերայ սրբոց քառասնիցն եւ նոցայ*»։

5. Թ. 29բ—40ա՝ Ե. չաբաթ։

ա. Թ. 29բ—32բ՝ Ե. կիր.։ Վնգ.՝ «*Կանօն հինգերորդ կիրակէին*»։ *Համմտ. հմր.* 4 II 5*ա*։

ա. Թ. 29բ—31ա՝ օհ.։ կգբ. էջ 252 «*Որ պատուիրան ճըշմարտութեամբ . . .*» եւն. մինչեւ էջ 254, տող 7՝ «*ի բարձունս Աստուծոյ*», յետոյ «*Շնորհա մեզ զՔրիստոս քաղաւորն . . .*» եւն. [7 ա.], «*Միաբան ամենեքեան . . .*» եւն. [5 ա.], «*Աւյսօր տօնիմք . . .*» եւն. [8 ա.], «*Ըզքեզ Աստուածածին . . .*» եւն. [5 տող], «*Անպատումըն կաւք . . .*» եւն. [16 տող]։ Վջ.՝ «*. . . մարդկան. քեզ.*»։

բ. Թ. 31բ՝ հց.։ կգ. էջ 255։ Սկ.՝ «Որ ի սկիզբըն փրկութեան ...» Վջ.՝ «... յաղթեացուք նովաւ, ամենայն.»։

բ. Թ. 31բ—32ա՝ մծ.։ կգ. էջ 256։ Սկ.՝ «Աստուածածնին գերազոյն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... երկանցն ազատեալ, բարեխօսեալ»։

գ. Թ. 32ա՝ ող.։ կգ. էջ 256։ Սկ.՝ «Դատաւոր արդար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մարմնոյս խընայեա.»։

է. Թ. 32ա—32բ՝ այ.։ կգ. էջ 256—257։ Սկ.՝ «Որ փառաբանիս ի հրեշտակաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... երկրորդութեանդ ըզփառս ի բարձունս»։

բ. Թ. 32բ՝ ե. երկուշաբ.։ կգ. էջ 259—260։ Համմտ. հմր. 4 II 5բ։

ա. հց.։ Սկ.՝ «Հարցըն մերոց Աստուած, որ ապրեցուցեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ժողովուրդք առաւել բա[րձր].»։

բ. ող.։ Սկ.՝ «Համբառնամ առ քեզ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յորոգայթէ մեղաց եւ ողորմեա»։

է. այ.։ Սկ.՝ «Տէր երկնի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յուսայեալ|ոցս ի քեզ»։

գ. Թ. 32բ—33ա՝ ե. երեքշաբ.։ կգ. էջ 260—261։ Համմտ. հմր. 4 II 5գ։

ա. Թ. 32բ—33ա՝ հց.։ Սկ.՝ «... հարցըն մերոց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յաւիտենից. բարձ[ր].»։

բ. ող.։ Սկ.՝ «Բազմութեամբ յանցանաւք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պաղատիմ քաւեա զիս»։

է. այ.։ Սկ.՝ «Որ ի բարձունսըս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մեղաւորաց [= արարածք]»։

դ. Թ. 33ա—33բ։ Համմտ. հմր. 4 II 5դ։

ա. Թ. 33ա՝ հց.։ Սկ.՝ «... զո յաւիտեան. Աւրհնեալ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զնատեալն յաթոռ փառաց բարձր.»։

բ. Թ. 33բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Աստուած մարդասէր, որ զմաքսաւորն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զանդամալոյծն առ.»։

է. այ.։ Սկ.՝ «Զուարճութիւնք երկնից ...» եւն.։ Վջ.՝ «...փառաւորեալ»։

ե. Թ. 33բ—34ա՝ ե. չորեքշաբ.։ կգ. էջ 262—263։ Համմտ. հմր. 4 II 5ե։

ա. Թ. 33բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յամենայնի ցուցեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զնա անպատար աւրհնեցէք. բարձր արարէք յաւիտեան»։

բ. Թ. 33բ—34ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ զաղաղակ կնոջն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հովասիրի, եւ զիմս ապաշխարութեան.»։

ե. Թ. 34ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «երկնային զօրութեանցըն ...» եւն.։ Վ.՝ «... ի բարձունս Աստ|ուծոյ»։

զ. Թ. 34ա—34բ՝ ե. հինբ.։ Կգ.։ էջ 263—264։ Համմտ. հմր. 4 II 5գ։

ա. Թ. 34ա՝ հց.։ Սկ.՝ «ձըշմարտապէս զոհանամք ...» եւն.։ Վ.՝ «... թագաւոր փառաց. ըզքոյ.»։

բ. Թ. 34ա—34բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Անկանիմ առաջի քո ...» եւն.։ Վ.՝ «... բանսարկ|ուին վիրաւորեցա. մի՛ անտես.»։

գ. Թ. 34բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Աբրհնեցէք ըզՏէր յերկիրըս ...» եւն.։ Վ.՝ Տէր յարարածոց քոց»։

է. Թ. 34բ—35ա՝ ե. ուրբ.։ Կգ.։ էջ 264—265։ Համմտ. հմր. 4 II 5է։

ա. Թ.34բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Տէր Աստուած մեր, որ հաս|տատեցեր ...» եւն.։ Վ.՝ «... երկինն ասելով. ըզնոյ անդադար.»։

բ. Թ. 34բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Անկանիմ առաջի քո ...» եւն.։ Վ.՝ «... բար|երար բազմամեղիս»։

գ. Թ. 35ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Աբրհնեմք ըզքեզ ...» եւն.։ Վ.՝ «.... ճշմարիտ ի յ[ամենայն]»։

ը. Թ. 35ա—35բ։ Համմտ. հմր. 4 II 5ը։

ա. Թ. 35ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ վերիս մանկունըս ի հրոյն ...» եւն.։ Վ.՝ «... աւրհնեցէք բարձր. Իսրայէլ ըզա[էր] աւր|հնեացէ»։

բ. Թ. 35ա՝ ող.։ Սկ.՝ «ԶԱստուածըն յաւիտենից ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ լուր ինձ բազմամեղիս»։

գ. Թ. 35ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «... ի բարձանց. Գեղ վայելէ ...» եւն.։ Վ.՝ յուսով յարութիւն ես ձայնիւ, քեզ վայ[էլէ].»։

դ. Թ. 35ա—35բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Մանկունք ըզՏէր աւրհնեցէք ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ սուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս. ամէն»։

ե. Թ. 35բ՝ հբ.։ Սկ.՝ «Ըզքեզ կարգամք օգնութեան ...» եւն.։ Վ.՝ «... քաղցրութեամբ արարածս»։

Թ. Թ. 35բ—40ա՝ ե. չար.։ Համմտ. հմր. 4 II 5Թ։

ա. Թ. 35բ—39ա՝ օհ.։ Վնգ.՝ «կանօն սրբոյն Գրիգորի լուսաւորչին»։ Սկ.՝ «Այսօր զուարճացեալ ....» եւն. Կգ.։ էջ 266—271, 4 [մեղայ մեղոյ], յետոյ «Լերինք ամենայն, այսօր ցընծացէք ընդ մնծապայծառ փառսըն ...» եւն.։ Վ.՝ «... ախտից մաքրութեան, որով սրբեմք հոգւով ի թունից վիշապին»։

բ. Թ. 39ա—40ա՝ հց, ող., տյ., մկ.։ Կգ.։ էջ 271—273։ Վնգ. «[Շ]աբաթ նուռնոյ Գրիգորի Հայոց լուսաւորչի»։

α. Թ. 39ա—39բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ ի Հօրէ ....» ևն.։ Վջ.՝ «.... չնորհաց. բարձր արարէք ըզլոյսն անբասուելի»։

β. Թ. 39բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ կոչեցեր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի յերկինս. բարեխօսութեամբ սորա ողորմիա մեզ Աստուած»։

γ. Թ. 39բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր զիմանալի ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի բարձունս Աստուծոյ»։

δ. Թ. 39բ—40ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Այսօր տօնէ եկեղեցի ....» ևն.։ Վջ.՝ «.... առ Տէր վասն մեր օրհնեցէք]»։

6. Թ. 40ա—47բ։ Ջ. չաբաթ։

ա. Թ. 40ա—41բ՝ Ջ. կիր.։ Վնգ.՝ «[կ]անօն վեցերորդի կիւրակէին»։ Համմ. հմր. 4 II 6ա։

ա. Թ. 40ա—40բ՝ օհ.։ Կգ. էջ 273—274, 15, 276, 22—26։ Սկ.՝ «Որ ըզխորհուրդ քո գալըստեանդ ....» ևն.։ Թ. 40բ 13՝ «... զբիծ Քրիստոս եւ ողորմիա։ Աստուած|ածին անհասմանալ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ընդ երկնաչոցն»։

բ. Թ. 40բ—41ա՝ հց.։ Կգ. էջ 276—277։ Սկ.՝ «Որ յանճառելի ծոց ...» ևն.։ Վջ.՝ «... երկինից եկեալ. բարձր.»։

գ. Թ. 41ա՝ մծ.։ Կգ. էջ 277։ Սկ.՝ «Աստուածածին պայծառ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... սրօքէական ձայնիւ զքեզ.»։

դ. Թ. 41ա—41բ՝ ող.։ Կգ. էջ 277—278։ Սկ.՝ «Որ ողորմութեամբ զգեցար ...» ևն.։ Վջ.՝ «... հոգւով ի կեանս եւ [ողորմիա]»։

ե. Թ. 41բ՝ այ.։ Կգ. էջ 278։ Սկ.՝ «Նորահրաշ սեպհականք ...» ևն.։ Վջ.՝ «... երգել ըսիաոս [=ըզփառս] ի բարձունս»։

բ. Թ. 41բ—42ա՝ Ջ. երկուշաբ.։ Կգ. էջ 280—281։ Համմ. հմր. 4 II 6բ։

ա. Թ. 41բ—42ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Աստուած հարցըն մերոց ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ժողովուրդք առաւել բարձր ար.»։

բ. Թ. 42ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Քրիստոս Աստուած յոյս ...» ևն.։ Վջ.՝ «... յարքայութեանդ»։

գ. Թ. 42ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Ցիչեա զմեզ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... սիրելոյդ քոյ»։

գ. Թ. 42ա։ Համմ. հմր. 4 II 6գ։

ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Աբրահամ Տէր Աստուած հարցըն մերոց [ա]մենազօր թագաւոր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... տուր զՀոգին եւ բարձր.»։

բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ընդ մեզս իմ խոստովան ...» ևն.։ Վջ.՝ «... հաստատեա զիս եւ.»։

է. այ.։ Սկ.՝ «Ըղքեղ օրհնեմք . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . գովեմք եւ փա|ռաւորեմք»։

դ. Թ. 42ա—42բ՝ Զ. երէքշաբ.։ կգ.։ էջ 282—283։ Համմտ. հմր. 4 II 6գ։

ա. Թ. 42ա—42բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Հալցըն մերոց օրհնակ ես . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . ըղըն[ա յաւի|տեան]»։

բ. Թ. 42բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ալէք յանցանաց . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . յանցանաց իմոց»։

գ. Թ. 42բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ . . .» եւն.։ Վ.՝ Հօր եւ Որդւոյ»։

ե. Թ. 42բ—43ա՝ Զ. չորեքշաբ.։ կգ.։ էջ 283—284։ Համմտ. հմր. 4 II 6ե։

ա. Թ. 42բ—43ա՝ հց.։ Սկ.՝ «[Օ]րհնակ Տէր Աստուած. օրհնակ. Աւրհնակ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . գովեմք եւ փառաւորեմք»։

բ. Թ. 43ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Տէր որ ի մէջ լերինն . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . քոց դասաստանաց»։

գ. Թ. 43ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Մի աստուածութիւն . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . եւ բոլորից Աստուած»։

զ. Թ. 43ա—43բ՝ Զ. հինգշաբ.։ կգ.։ էջ 284—285։ Համմտ. հմր. 4 II 6զ։

ա. Թ. 43ա—43բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Օրհնակ ես Տէր . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . քահանայք աւաւել գովեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեան»։

բ. Թ. 43բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Մեղուցեալ անձամբ . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . զիս ըզմոլորեալս, որ մեղօքս եմ մեռեալ օձնեայ.»։

գ. Թ. 43բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . Հոգիդ ճըշմարտութեան(ն)»։

է. Թ. 43բ—44ա։ Համմտ. հմր. 4 II 6է։

ա. Թ. 43բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Աստուած հալցըն մերոց բարեբանեալ ես . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . եւ բարձրացուցէք ըզըն[ա յաւիտեան]»։

բ. Թ. 44ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Մեղայ քեզ Տէր . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . փրկեա զիս ի վըտանգէ եւ ողորմեա»։

գ. Թ. 44ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Օրհնեմք ըզքեզ մարդասէր Տէր . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . պահեա եւ կեցո ըզմեզ»։

դ. Թ. 44ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ճանուն Տեառն օրհնակ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . օրհնակ յայսմ հետ(է)»։

ե. Թ. 44ա՝ հր.։ Սկ.՝ «Ըղքեզն աղօթք . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . ծընողի քո եւ աւազ[եա].»։

ը. Թ. 44ա 45ա՝ Զ. ուրբ.։ Կգ. էջ 285—287։ Համմտ. համր. 4 II 6ը։

ա. Թ. 44ա—44բ՝ հց.։ Սկ.՝ «. . . անուն քո յաւիտեան . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ընդ յաւիտեան»։

բ. Թ. 44բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Զարհուրեալ ողոցաւ . . .» եւն.։ Վջ.՝«. . . բազմամեղիս.»։

գ. Թ. 44բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ամենակալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . յահա|զին հրոյն, զի Աստուած ես ապաչխարողաց»։

դ. Թ. 44բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Զառաւ|օտու զաղօթս . . .» եւն.։ Վջ.՝«. . . զալըստեան քո, Տէր»։

ե. Թ. 44բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «կանխեա . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ի նորոգել զերկիր»։

զ. Թ. 44բ—45ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ծոյս իմ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . առներ զիս»։

թ. Թ. 45ա—47բ՝ Զ. չաբ.՝ «[կ]անօն [յ]արութեան [Ղ]ազարու»։ Համմտ. համր. 4 III 1։

ա. Թ. 45ա—45բ՝ Հետեւակ չարակաո ԱԶ։ Կգ. էջ 299։ Սկ.՝ «Այսօր գոլով ի Բեթանիայ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . արտաքս անապական»։

բ. Թ. 45բ—47ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Յաստուածային ձայնէ գոչմանըն . . .» եւն.։ Կգ. էջ 299—301, 17 [«. . . զարդարեաց. մակրեա ի մէնջ ըզ[մէդ].»], յետոյ «Հրեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք . . .» եւն. «Սուրբ եւ աստուածային Մարիամ . . .՝ եւն.։ «Ապաւինեցաք ի խաչ քո . . .» եւն.։ Վջ.՝« . . . եւ լուսաւոու տիեզերաց, աղաչեմք սոված, փըրկիչ.»։

գ. Թ. 47ա՝ հց.։ Կգ. էջ 302—303։ Սկ.՝ «Աստուածային կոչմամբ . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . ի քաղմանէ. օրհնե[ցէք] [եւ գովեցէք բարձր].»։

դ. Թ. 47ա—47բ՝ ող.։ Կգ. էջ 303։ Սկ.՝ «Որ ի չորեքկերպեան . . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . եւ մե|ռելոց Աստուած. աղբիւր կենաց մեր եւ յոյս ողորմիա մեզ»։

ե. Թ. 47բ՝ ոյ.։ Կգ. էջ 303։ Սկ.՝ «Աղբիւր անմահութեան . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . ըզգեցաւ զանմահութիւն»։

զ. Թ. 47բ՝ մկ.։ Կգ. էջ 304։ Սկ.՝ «Ցիսուս միածինն . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . եւ եկեալ արտ|աքս անապական»։

է. Թ.4 7բ՝ ճչ.։ Սկ.՝ «Որ ի յերկինից իջեր, բանդ Աստըւած, մարդ եղեալ . . .» եւն.։ Վջ.՝« . . . զչորեքօրեայ զմեռեալն. փառք.»։

7. Թ. 47բ—76ա՝ Է. չաբաթ։

ա. Թ. 47բ—51բ՝ Մաղկազարդ։ Վնգ.՝ «Կանօն գալստեան Տեառն ՅԵրուսաղէմ»։ Համմտ. հմր. 4 III 2ա։

ա. Թ. 48ա—49բ՝ օհ.։ Կգ. էջ 310—313։ Սկ.՝ «Որ վերօրհնիս յաքեռոբս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պայծառութեան քո տուրբ եկեղեցոյ. ի սմա միաձայնեալ փառք.»։

բ. Թ. 49բ—50ա՝ հց.։ Կգ. էջ 313—314։ Սկ.՝ «Որ ի քրօքէական...» եւն.։ Վջ.՝ «... հոգեւոր երգով բարձր [արարէք ...]» եւն։

գ. Թ. 50ա՝ մծ.։ Կգ. էջ 314։ Սկ.՝ «Ուրախ լեր յոյժ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... անուամբ Տեառն»։

դ. Թ. 50ա՝ ող.։ Կգ. էջ 314։ Սկ.՝ «Ուրախ լեր եկեղ|եցի ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... թագաւոր սիեզերաց»։

ե. Թ. 50ա—50բ՝ ոյ.։ Կգ. էջ 314։ Սկ.՝ «ԶԳրքեստոս թագաւորն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զամման թագաւորն»։

զ. Թ. 50բ՝ ճշ. Տէր թագաւորեաց։ Սկ.՝ «Ամբակիզքրն բանըն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ձայնիւ փառաւորեացուք»։

է. Թ. 50բ՝ հր.։ Կգ. էջ 318։ Սկ.՝ «Այսօր ընդ հրակերպեան ...» եւն.։ Վջ.՝ ... անուամբ Տեառն օհնեալ, որ գալոցդ ես»։

ը. Թ. 50բ—51բ՝ Հետեւակ չարական ԴՉ։ Կգ. էջ 309—310։ Վնգ.՝ «Կանօն մեծի ողոքման նուէոյ ծաղկազարդի»։ Սկ.՝ «Թագաւոր գոլով ...» եւն. Վջ.՝ «... փա|ռաբանութիւն. եւ անդա[դար].»։

բ. Թ. 51բ—55ա՝ «Կանոն մեծի երկուշաբաթի»։ Համմտ. հմր. 4 III 2բ։

ա. Թ. 51բ—53բ՝ օհ.։ Կգ. էջ 337—340։ Սկ.՝ «Անեղն ի Հօրէ ծընեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... լոյսն անմահնեալ, որ ձեւ.»։

բ. Թ. 53բ—54ա՝ հց.։ Կգ. էջ 340—341։ Սկ.՝ «Որ արարիչդ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Քրիստոս եւ.»։

գ. Թ. 54ա՝ ող.։ Կգ. էջ 341։ Սկ.՝ «[Ա]ռ ամենեսեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի յայմմէ քումմէ»։

դ. Թ. 54ա—54բ՝ ոյ.։ Կգ. էջ 341։ Սկ.՝ «Ըզքեզ օրհնեմք ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... քումմ զալըստեանն»։

ե. Թ. 54բ՝ մկ.։ Կգ. էջ 342։ Սկ.՝ «Մէկ զանուանըն Տեառն ....» եւն.։ Վջ.՝ «... հրեղէնսն. միա[բանականք.]»։

զ. Թ. 54բ—55ա՝ հր.։ Կգ. էջ 352—353։ Սկ.՝ «Որ յանէից գոյացուցեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յանըսպառ յաւիտենին»։

գ. Թ. 55ա—57բ՝ «Կանօն մեծի Եւթերչաբաթին»։ Համմտ. հմր. 4 III 2գ։

ա. Թ. 55ա—56բ՝ օհ.։ Կգբ. էջ 355—257։ Սկ.՝ «Իմաստուն կուսանքըն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... տուր սոցա զառաս քո զողորմութիւն. փառք Հօր եւ.»։

բ. Թ. 56բ՝ հց.։ Կգբ. էջ 358։ Սկ.՝ «Որ ըսքանչելիդ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... առ լոյսն. եւ.»։

գ. Թ. 56բ—57ա՝ ող.։ Կգբ. էջ 358։ Սկ.՝ «...թիւնս իմ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հինգ կուսանացն»։

դ. 57ա՝ այ.։ Կգբ. էջ 358—359։ Սկ.՝ «Որ նստիս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եկեղեցոյ սըրբոյ քո. օր[հնեմք.]»։

ե. Թ. 57ա՝ մկ.։ Կգբ. էջ 359։ Սկ.՝ «Ահաւոր ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... նորոգիս զքո զա[րարածս]»։

զ. Թ. 57ա—57բ՝ հբ.։ Կգբ. էջ 369։ Սկ.՝ «Շնորհեա մեզ ....» եւն.։ Վջ.՝ «... արքայութեան երկնից»։

դ. Թ. 57բ—60ա՝ «Կանօն մեծի Նրբերչաբաթին»։ Կգբ. էջ 375—380։ Համմտ. հմր. 4 III 2գ։

ա. Թ. 57բ—59բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ յաթոռ փառաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ահա Որդին զայ առ քեզ»։

բ. Թ. 59բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ խորհրդոց ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... վաճառի Աստըւած բանն եւ [բարձր.]»։

գ. Թ. 59բ՝ ող։ Սկ.՝ «Ըզքէն խորհեցան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յանիծիցն Ադամայ»։

դ. Թ. 60ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր եկեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արարածոց. վասն.։

ե. Թ. 60ա՝ մկ. հբ.։ Սկ.՝ «Նոր սքանչելիք ...» եւն.։ Վջ.՝ «.. խաչեացի ի մէջ երկրի»։

ե. Թ. 60ա—62բ՝ «Կանօն մեծի հինգշաբթիւն»։ Համմտ. հմր. 4 III 2ե։

ա. Թ. 60ա—61բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Վերածգօղն երկնից ....» եւն., կգբ. էջ 388—390, 18 [«... հանդոյց գհոգիս քոց ծառ[այից»], յետոյ՝ «Զիչատակ հրաժարելոցն ի հանդոյս։ Ի խորան քոյմ սիր[ողաց հանգուցեալս ըզծառայս քո։ Տուր զԱստուած[ած]ին աւրհնութեանդ։ Աւետաւ[որ հրեշտակն։ Սակ ուրախ լեր բերկրեալ։ Անուանեալ փայտ գիտութեան ըզմեզ ի կենացն հանեալ։ Եւ տուր մեզ նշան յաղթող տուրբ խաչ քո. գի.»։

բ. Թ. 61բ—62ա՝ հց.։ կգ.. էջ 392։ Սկ.՝ «Լոյսդ ի հայրական ծո-ցոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արքայութիւն. ըզ[նա].»։

գ. Թ. 62ա—62բ՝ ող.։ կգ.. էջ 392—393։ Սկ.՝ «Ակնօղդ ըզլոյս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... միայն մարդասէր»։

դ. Թ. 62բ՝ ոյ.։ կգ.. էջ 393։ Սկ.՝ Որ անըսկիզբն չէութեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զարիւն քո ի տուրբ. օրհն[եալ].»։

ե. Թ. 62բ—63ա՝ մկ.։ կգ.. էջ 393։ Սկ.՝ «Այսօր կանգնեցեր աւա-զան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ խո|ովեցան ամենեքեան»։

զ. Թ. 63ա—72ա՝ «Կանօն Ուբբաթի»։ Համառ. հմր. 5 III 2զ։

է. Թ. 63ա—63բ՝ Հետեւակ չարաչան ԴՉ։ կգ.. էջ 436—437։ Վնգ.՝ «Աւետեաւթիւն»։ Սկ.՝ «Այսօր ի կատարումն աստուածային ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Պղտատոսի եւ Հեր|օդէի. վասն.»։

ը. Թ. 64ա—65ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ործաթախրուրեակերքն [=Արծաթախ-րութեամբն] մոլորեալ Ծուղայ ...» եւն. կգ.. էջ 465—467, 14 «... մարգկան ըզգործս եւ», յետոյ՝ «Սուրբ եւ աստուածային Մարիամ, ցանկալի կուսից։ Անկըզ մոլենի եւ տաճար ընտիր [=ընդհանուր] [ւ]ուսոյն։ Խորհուրդ կենաց եւ մայր կենդանու-թեան։ Ապաւինեցաք ի խաչ քո արարիչ յաւիտենից Մար։ Բարձեալ թագաւոր որ վասն մեր եղեր ի խաչ եւ բար[ձեր]։ Գլուխ տուր հաւատոյ եւ վայտ կենաց»։

թ. Թ. 65ա՝ հց.։ կգ.. էջ 468։ Սկ.՝ «Ի՞նչ յերկնից ....» եւն.։ Վջ.՝ «... ի մեղաց. բա[ցեր.]»։

ժ. Թ. 65բ՝ ող.։ կգ.. էջ 469։ Սկ.՝ «Եկեալդ ի փրկութիւն ազգի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Խորհրդեանն. հա[մբերեալ].»։

ի. Թ. 65բ՝ ոյ.։ կգ.. էջ 469։ Սկ.՝ «Ով ըսքանչելի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... անօրէնսըն համարեցաւ»։

լ. Թ. 65բ՝ մկ.։ կգ.. էջ 470։ Սկ.՝ «Որ թագաւորդ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կոխեցեր. եր[կայնամիտ.]»։

խ. Թ. 65բ՝ հր.։ Սկ.՝ «Եկայք հաւատացեալք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզմահ ճաչակեաց ան[ըմահ]»։

ծ. Թ. 66ա—70ա՝ Վնգ.՝ «Երդ Տեառն Ներսէսի որ յաղագս հակիմն»։ կգ.. էջ 164—170։ Սկ.՝ «Այսօր անճառ լուսոյն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ Հօր փառաւ|որէ»։

կ. Թ. 70ա—72ա՝ Ներսէս Շնորհալու չարաչանքերը։

ա. Թ. 70ա—70բ՝ կգ.. էջ 481—482։ Վնգ.՝ «Աւետարան Յոհան[նու]»

Սկ.՝ «Ներոդող տիեզերաց . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . մեղացըն ջընջեաց|ին»։

β. Թ. 70բ—71ա՝ կգ.։ էջ 486։ Վնգ.՝ «Աւետարան Մատթէոսի»։ Սկ.՝ «Իբրեւ այդ եղեւ. վ. մայր որդոյն»։ Սկ.՝ «Եաւն ըմպել քեզ . . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . հայբեն|իս զո առաջին»։

γ. Թ. 71բ—72ա՝ կգ.։ էջ 489։ Վնգ.՝ «Որթիւ. աւետարան ըստ Մատթէոսի»։ Սկ.՝ «Բարբառելով զէյն . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . . մեղացն աղջամըղջին»։

δ. Թ. 72ա՝ կգ. էջ 495։ Վնգ.՝ «Որթիւ. աւետարան ըստ Մատթէոսի. Իբրեւ այդ»։ Սկ.՝ «Ազերացն անապատական . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . միշտ յաւ|իտեան»։

է. Թ. 72բ—76ա՝ Աւագ չար.։ Համմ. հմր 4 III 2է։

ա. Թ. 72բ—74ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Պարզեւատուն ամենեցուն այսօր . . .» եւն. կգ. էջ 503—505, 9 [«յաղմէ քումմէ»], յետոյ՝ «Սուրբ եւ աստուածածին Մարիամ, ցանկալի . . .» եւն., «Խոզացաւ Քըշնամին ընդ յայտնել . . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . . տուր խաչն եւ լուսատու տի|եզերաց. աղա[չեմք.]»։

բ. Թ. 74ա—74բ՝ հց.։ կգ. էջ 506։ Սկ.՝ «Զքեզ օրհնեմք, Թագաւոր յաւիտենից . . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . . գանձն անմահութեան եւ բարձր.»։

գ. Թ.74բ—75ա՝ ող.։ կգ. էջ 506։ Սկ.՝ «Որ բաչխողդ ես բարութեանց . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . ի յանցանաց մեզաց մերոց»։

դ. Թ. 75ա՝ այ.։ կգ. էջ 506—507։ Սկ.՝ «Ծովսէփ, ճըշմարիտ եւ արդար . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . կասկանըս մահու հոյծ»։

ե. Թ. 75ա՝ մկ.։ կգ. էջ 507։ Սկ.՝ «Ծովսէփ զեզ հաւատացեալ . . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . կընքեցար յերկրի»։

զ. Թ. 75ա—76ա՝ ճչ.։ Վնգ.՝ «Խովհաք յինանցն ճաչուն»։ Սկ.՝ «Ցարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց ալէլուիա։ Եկայք ժողով|ուրդք . . .» եւն.։ Վ.՝ «. . . յաթոռ փառաց բանդ Աստըւած ընդ երկ|նային.»։

II. *Թ. 76բ—122բ՝ Ծինանց կանոնը։*

1. *Թ. 76բ—83ա՝ Ա. չարաք։*

ա. Թ. 76բ—79ա՝ Կանօն կենսաբեր յարութեան, Համմ. հմր. 4 IV 1բ։

ա. Թ. 76բ—78ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Այսօր յարեաւ ի մեռելոց փեսայն անմահ . . .» եւն.։ Կգ. էջ 529—531, 4 [«եւ պարգեւեայ նոցա

դասիլ յաշակողմեանըն քո]», *յետոյ՝ «Ցարուցեալոյն ի մեռելոց բնակարան մայր եւ կոյս։ Արարողին յերկինի եւ երկրի։ Կերակրողին տիեզերաց արարածոց։ Սուրբ խաչն օգնական հաւատացելոց կանգնեցաւ ի յերկրի յաղթող թշնամոյն. եկ[այք]։ Արարիչն Աստուած բարձրաձաւ ի խաչին։ Ի միւս անգամ գալոստենէն Աստուածորդոյն սուրբ խաչն երեւի եւ լուս.»։*

բ. Թ. 78ա՝ հց.։ կգ. էջ 531—532։ Սկ.՝ «*Այսօր մեծ աւետիք Ադամայ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . ի մեռելոց Քրիստոս աւրհնեցէք.*»։

գ. Թ. 78ա—78բ՝ մծ.։ կգ. էջ 532։ Սկ.՝ «*Աստուածածէն տաճար լուսոյ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . միածնի Որդոյ քո. զքեզ.*»։

դ. Թ. 78բ՝ ող.։ կգ. էջ 532։ Սկ.՝ «*Այսօր ըզպասէք չարչարանացն . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . եւ անպրանիկ մեռելոց*»։

ե. Թ. 78բ—79ա՝ ոյ.։ կգ. էջ 533։ Սկ.՝ «*Այսօր հրեշտակ[ք] ի բարձունս ուրախան|ան ը [=ընդ] մարդկան . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . եւ միաբան գոչեցուք Քրիստոս.*»։

բ. Թ. 79ա—79բ։ Համմ. համ. 4 IV 1բ։

ա. Թ. հց.։ Սկ.՝ «*Որ եկիր ի փրկութիւն . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . ամենայն ժողովուրդ բարե|բանելով. բա[յթ.]*»։

բ. մծ.։ «*Ցանմառ փառ.։ Եւ ծնաւ ի սուրբ։ Այսօր զեկ.*»։

գ. ող.։ Սկ.՝ «*Բանդ որ ի Հօրէ իջեալ . . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . եւ արեամն|ըդ քո ազատեցեր. սուրբ.*»։

դ. ոյ.։ Սկ.՝ «*Ընդ լուսանալ միաշաբաթին, կանգնեց|ին . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . զնոսա ի փրկութիւն տիեզերաց*»։

ե. հր.։ «*Այս բ̄շաբթի մեռելոց է, հանգստեան ասայ. Աւրհնեալ ես դու Քրիստոս որ յարեարդ ի մեռե[լոց]*»։

զ. մկ.։ «*Ցարուցեալոյն ի մէ.։ Արարողին. կերակր.*»։

գ. Թ. 79բ—80ա՝ Ա. երեքշաբ.։ կգ. էջ 545—546։ Համմ. համ. 4 IV 1գ։

ա. Թ. 79բ—80ա՝ հց.։ Սկ.՝ «*Պայծառացիր յերկեղեցի հեթանոսաց . . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . մահու. ի մէնջ բա[յթ.]*»։

բ. Թ. 80ա՝ ող.։ Սկ.՝ «*. . . թիւնս իմ։ Ողորմիա ինձ Աստուած . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . պարգեւատու. ամենեցուն. ո[ղորմիա.]*»։

գ. Թ. 80ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «*. . . ի բարձանց։ Փառք . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «*. . . ամենեքեան, փա[ռք.]*»։

գ. Թ. 80ա—80բ՝ Ա. չորեքշաբ.։ կգ.։ էջ 548—549։ Համմտ. հմր. 4 IV 1գ։

ա. Թ. 80ա—80բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած հարցըն մե-
րոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . ըզհնութիւն մեռելութիւն [= մեռե-
լութեան] մերոյ յարութեամբն իւրով. բա[ղձր.]»։

բ. Թ. 80բ՝ մծ.։ «Մեծացուցանեմ։ Մեծացուց[անեմ]։ Մեծացո[ւ-
ցանեմ]»։

է. Թ. 80բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ամենաուրոյ Հօր էակից . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . .
ցուցար մեզ. ող[որմեա.]»։

դ. Թ. 80բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Հնդ կանայսն իւղաբերսն . . .» եւն.։ Վջ.՝
« . . . ամենազօր թագաւոր անմահ»։

ե. Թ. 80բ—81բ՝ Ա. հինգշաբ.։ կգ.։ էջ 550—551։ Համմտ. հմր. 4 IV 1ե։

ա. Թ. 80բ—81ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Հնդ երիս մանկունսըն . . . .» եւն.։
Վջ.՝ « . . . մեզ պար|գեւեաց, բա[ղձր.]»։

բ. Թ. 81ա՝ մծ.։ «Որ ըզկրէտակ.։ Որ ըզհուբ.։ Որ զան[չօշափե-
լին.]»։

է. Թ. 81ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ խոնարհեցար ի յերկինից . . .» եւն.։ Վջ.՝
« . . . ի յերկինսըս համբարձար ող[որմեա]»։

դ. Թ. 81ա—81բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Որ յանճառ յէութեանդ Հօրդ ես . . .»
եւն.։ Վջ.՝ « . . . արարածոց յաւիտենից աւր[հնեալ ես Տէր]»։

զ. Թ. 81բ—82ա՝ Ա. ուրբ.։ կգ.։ էջ 553—554։ Համմտ. հմր. 4 1զ։

ա. Թ. 81բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Լոյս որ ի հրեղէն . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . եւ
անմահացան. օր[հնեցէք.]»։

բ. Թ. 81բ՝ մծ.։ «Ըզքեզ երեւ[եալ.]։ Ըզքեզ որ ի.։ Ըզքեզ»։

է. Թ. 81բ—82ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Անբասկիզբդըն բանդ անբաժանելի . . .»
եւն.։ Վջ.՝ « . . . մարդկան զմեծ զողորմութիւն»։

դ. Թ. 82ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Սոսկալի տեսիլ հրեշտակին . . .» եւն.։ Վջ.՝
« . . . պատմելով նոցա զյարութիւն Տեառն»։

ե. Թ. 82ա՝ ճչ.։ Սկ.՝ «Զքաւարարն փառաց Քրիստոս, որ վասն մեր
. . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . զմեծ վայելչութիւն միաբան.»։

է. Թ. 82բ—83ա՝ «Կանոն գլխատմանն Յովհաննու»։ կգ.։ էջ 556—
558։ Համմտ. հմր. 4 IV 1է։

ա. Թ. 82բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Նախայաւիտեան բանին պատմող . . .» եւն.։
Վջ.՝ « . . . այսօր ըղյիշատակ. զո[վեցէք.]»։

բ. Թ. 82բ՝ մծ.։ «Որ լզԹանն ... Որ էից լուսոյ ... Անաբաս.»։

գ. Թ. 82բ—83ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Կարապետ արքայութեան երկնից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... գաս անմարմնոց. աղ[օթիւք.]»։

դ. Թ. 83ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «երկնաքաղաքացին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զանաղօտ լապտերն»։

2. Թ. 83ա—90ա՝ Բ. չաբաթ.։

ա. Թ. 83ա—86ա՝ Նոր կիր.։ Վնգ.՝ «կանօն նորոգ կիրակէին»։ Համմտ. հմր. 4 IV 2ա։

ա. Թ. 83ա—85ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Նորոգեալ կղզիք առ Աստուած ...» եւն.։ Կգ.. էջ 565—566 [«տեսեալ հաւատացաք»], յետոյ «իշխանութիւնք յերկնից զարհուրեցան ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... սպասէին ապագալոյն ի մեղսասէր բանիցն»։

բ. Թ. 85ա՝ հց.։ Կգ.. էջ 566։ Սկ.՝ «Որ խոնարհեցար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յարուցելոյն ի մեռելոց. եւ [բարձր.]»։

գ. Թ. 85բ՝ մծ.։ Կգ.. էջ 566—567։ Սկ.՝ «Նոր խորանիդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հոգեւոր երգով բա[նաբանեսցուք]»։

դ. Թ. 85բ՝ ող.։ Կգ.. էջ 567։ Սկ.՝ «Որ վերացաւն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... միութիւն. աղ[աչեմք.]»։

ե. Թ. 85բ—86ա՝ տյ.։ Կգ.. էջ 567։ Սկ.՝ «Այսօր նոր ժողովուրդք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... թագաւորն աս[ւլով.]»։

բ. Թ. 86ա—86բ՝ Բ. երկուշաբ. Կգ.. էջ 572—573։ Համմտ. հմր. 4 IV 2բ։

ա. Թ. 86ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ եկիր ի վերկութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ եւս առաւել բա[րձր.]»։

բ. Թ. 86ա—86բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Սուրբ Աստուած որ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի բարձունս ող[որմեա]»։

գ. Թ. 86բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Առաքեցար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յարութեան քո Տէր»։

գ. Թ. 86—87ա՝ Բ. երեքշաբ.։ Կգ.. էջ 576—577։ Համմտ. հմր. 4 IV 2գ։

ա. Թ. 86՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ վաան մերոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հոգեւոր երգով օր[հնեցէք.]»։

բ. Թ. 86բ—87ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Դու ես Քրիստոս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ վերկութեան. ող[որմեա.]»։

գ. Թ. 87ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Յարուցեալ Տէրն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քո յարութիւնդ»։

դ. Թ. 87ա—87բ՝ Բ. չորեքշաբ.։ Կգ.։ էջ 578—579։ Հմմտ. հմր. 4 IV 2դ։

ա. Թ. 87ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Աներևակիելոյն բանիդ . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . քահանայք, հոգևոր երգով բ[արձր].»։

բ. Թ. 87բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Իջևր յերկինից Որդի . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յարեար իշխանութեանէ, ող[որմեա]»։

գ. Թ. 87բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Սքանչելի հրեշտակին . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . խաղաղութիւն ընդ [= ընդ] ձեզ։ — Ցայս չորեքշաբաթիս աւետեաց Աստուածա|ծնի ոմն է»։

ե. Թ. 87բ—88բ՝ Բ. հինգշաբ.։ Կգ.։ էջ 583—584։ Հմմտ. հմր. 4 IV 2ե։

ա. Թ. 87բ—88ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յաթոռ փառաց . . . .» ևն.։ Վջ.՝ զանապական օր[հնեցէք].»։

բ. Թ. 88ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ խոնարհեցար . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . զօրութեանէ յարեար, ող[որմեա]»։

գ. Թ. 88ա—88բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Հրաշալի . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յաւրութեամբ ի մեռ|ելոց Քրիստոս երկեցուք երգ նոր]»։

զ. Թ. 88բ—89բ՝ Բ. ուրբ.։ Կգ.։ էջ 587—588 [ա—բ]։ Հմմտ. հմր. 4 IV 2զ։

ա. Թ. 88բ հց.։ Սկ.՝ «Անեղանեղիդ Աստուած իջևր . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յերկինից արքայ|ութիւնն. օր[հնեցէք].»։

բ. Թ. 89ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Եկիր ի տէրութիւն . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . կենարար փրկեցեր կեր.»։

գ. Թ. 89ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Երկեցուք քեզ . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . դիմումն եկեղեցոյ սրբոյ»։

դ. Թ. 89ա—89բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Թագաւորեաց Աստուած ի վերայ հեթանոսաց . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . եւ արեան կենդանարբին. ժո[ղովուրդք].»։

է. Թ. 89բ—90ա՝ Բ. չաբ.։ Կգ.։ էջ 591—592։ Հմմտ. հմր. 4 IV 2է։

ա. Թ. 89բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ ի յերկինից իջևր . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . . համբարձաւ. Աստուած ամեն[այն].»։

բ. Թ. 89բ—90ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Իջևր յերկինից Որդի . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . աուներ, քանզի քեզ մի[այնոյ մեղայ].»։

գ. Թ. 90ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Ի վերուրման քո . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . ի յանլոյծ կապանս»։

3. Թ. 90ա—95բ՝ Գ. չաբաթ։

ա. Թ. 90ա—91ա՝ Աչխարհամատոյն կիր.։ Կգ. էջ 596—598։ Վնգ.՝ «Կանօն աչխարհամատուցն»։ Համմ. հմր. 4 IV 3ա։

ա. Թ. 90ա—90բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Երկրըպադեմք քեզ ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... սեղանոյ եւ առ[աւել].»։

բ. Թ. 90բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Այսօր հրեչտակայ ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... ըզմանկունըս քո»։

գ. Թ. 90բ—91ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Որք արժանաւորեցայք ....» Եւն.։ Վջ.՝ «... ամենայն սրբովք իւրովք»։

բ. Թ. 91ա—92ա՝ Գ. երկուչ.։ Կգ. էջ 602—604։ Համմ. հմր. 4 IV 3բ։

ա. Թ. 91ա—91բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Անապական Բանդ Աստուած ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... հրեչտակային աւրհնութեամբ ըզ[ընա հոգեւոր երգով օրհնեցէք]»։

բ. Թ. 91բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Առաջին պատուն ...» Եւն.։ Վջ.՝ «.... զանձն իմ կենդանացոյ»։

գ. Թ. 91բ—92ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Եկին ի գերեզմանն ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... երթ յարեաւ Քրիստոս»։

գ. Թ. 92ա—92բ՝ Գ. երեքչաբ.։ Կգ. էջ 606—607։ Համմ. հմր. 4 IV 3գ։

ա. Թ. 92ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ քաղաւորդ ես ...» Եւն.։ Վջ.՝ «.... ցուցյաւ մեզ. օր[հնեցէք].»։

բ. Թ. 92ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ կամաւոր ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... կենագործեցեր զաշն [= զաչխարհս]. ըզ[քեզ].»։

գ. Թ. 92ա—92բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Զայն աւետաւոր ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... խափանեաց ըզմահ»։

դ. Թ. 92բ—93ա՝ Գ. չորեքչաբ.։ Կգ. էջ 610—611։ Համմ. հմր. 4 IV 3դ։

ա. Թ. 92բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր բեւեռեալ ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... արեանբն Տեառն. ամե[նայն].»։

բ. Թ. 92բ—93ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Հայր անըսկիզբն ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... ճշմարիտ աւուրբ Հոգի, ող[որմիա]»։

գ. Թ. 93ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր զուարճացան ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... յարեաւ Աստուած»։

ե. Թ. 93ա—93բ՝ Գ. հինգչաբ.։ Կգ. էջ 612—613։ Համմ. հմր. 4 IV 3ե։

ա. Թ. 93ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ պճաղար ...» Եւն.։ Վջ.՝ «... յարուԹեամբն իւրով. ամե[նայն].»։

բ. Թ. 93բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ խաչեցար . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . քո գաւառանեն. [ին|այեա].»։

գ. Թ. 93բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Սքանչելի կանայքն . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յաղթեաց մահու.»։

դ. Թ. 94ա—94բ՝ Գ. ուրբ.։ Կգ. էջ 616—617 [ա—բ]։ Համմ. հմր. 5 IV 3գ.

ա. Թ. 94ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ զարգարեալ . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յարուքեանցն իւրով. օր[հնեցէք].»։

բ. Թ. 94ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Եկիր ի չարչարանըս . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . կենաց մերոց, Քրիստոս.»։

գ. Թ. 94բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Կանխելով տուրս կանացն . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . քարոզէին՝ եթէ.»։

դ. Թ. 94բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Թագաւորին յաւիտենից . . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . եւ ի զովեսս անո[ւան իւրոյ. փա[ռք].»։

ե. Թ. 94բ—95բ՝ Գ. չար.։ Կգ. էջ 622—623։ Համմ. հմր. 4 IV 3է։

ա. Թ. 94բ—95ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յերկնային . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . զովեցէք եւ բարձր.»։

բ. Թ. 95ա՝ ող.։ Սկ.՝ «. . . Թևսն իմ Ողորմիա . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . յաՔոո փառաց. ողո[րմիա].»։

գ. Թ. 95ա—95բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Ո՛ յարութեանըդ . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . Տէրն ի մեռել|ոց. քո.»։

4. Թ. 95բ—100ա՝ Դ. չաբաթ։

ա. Թ 95բ—96ա՝ Դ. կէր.։ Կգ. էջ 626—627։ Համմ. հմր. 4 IV 4ա։

ա. Թ. 95բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Աւրսկիպէն Աւտրւած եւ ամենազօր . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . ասել|ով յարեաւ Աստրւած, ա[մենայն].»։

բ. Թ. 95բ—96ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Իջեր Տէր եւ մարմնացար . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . ը̈ [=ընդ] աչմէ Հօր նստաբ»։

գ. Թ. 96ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Քրիստոս յարեաւ . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . աշակերտացն ասել|ով, Քրիստոս.»։

բ. Թ. 96ա—96բ՝ Դ. երկուշար.։ Կգ. էջ 630—631։ Համմ. հմր. 4 IV 4բ։

ա. Թ. 96ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ զծառայի . . .» ևն.։ Վջ.՝ «. . . ըզքահանայապետն անմահ. մի[աբանութեամբ օրհ.]»։

բ. Թ. 96բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ իջեր յերկընից Բանդ Աստըւած ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... ստուերանըս|տացս. ող[որմեա].»։

բ. Թ. 96բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Աւաւօտեան տուրբ կանայքն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... եւ ծովհաննու սիրելոյ. յա[յտնաւ փառաց].»։

գ. Թ. 96բ—97բ՝ Դ. երկքչաբ.։ Կգս. էջ 634—635։ Համմտ. համր 4 IV 4դ։

ա. Թ. 96բ—97ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ էիր յառաջ ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... զաւերօղ|ըն դըժոխոց. ամ[ենայն].»։

բ. Թ. 97ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ համագոյդ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... յանպատում ի կեանսն»։

բ. Թ. 97ա—97բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Կանխեցին կանայքն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... յարեաւ Քրիստոս»։

դ. Թ. 97բ—98բ՝ Դ. չորքչաբ.։ Կգս. էջ 638—640։ Համմտ. համր. 4 IV 4դ։

ա. Թ. 97բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Կամաւորութեամբ եկիր. ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... զինչեցեալն. ըզ[նա].»։

բ. Թ. 97բ—98ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ յաթոռ փառաց ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... կրկնակի ծնընդեամբ [= ծնընդեամբ]»։

բ. Թ. 98ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Ըզյարութիւն Քրիստոսի ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... ըղմահ եւ զանմահութիւն պար[գեւեաց աղղի մարդկան]»։

գ. Թ. 98բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Օրհնութիւն ի բարձունս ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... միամտական տուրբ սրբոզ|ութեանն. ալ.»։

ե. Թ. 98բ—99ա՝ Դ. հինգչաբ.։ Կգս. էջ 643—644։ Համմտ. համր. 4 IV 4ե։

ա. Թ. 98բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորեմք ըղքեզ ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... օրհնակամի. քահան[այք, օրհնեցէք].»։

բ. Թ. 98բ—99ա՝ ող.։ Սկ.՝ Լսեկից Հօր ....» եւն.։ Վջ.՝ « .... կեանքս պարգեւեաց»։

բ. Թ. 99ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Իւղաբեր եւ տուրբ կանայքն ....» եւն.։ Վջ.՝ « ... կենսատու զերեզմանն»։

զ. Թ. 99ա—99բ՝ Դ. ուրբ.։ Կգս. էջ 647—648։ Համմտ. համր. 4 IV 4զ։

ա. Թ. 99ա—99բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ Որդի ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... զտիեզերս ի մեղաց. բա[ցեր].»։

բ. Թ. 99բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ճաճանչակիր բանսեմօղդըմ ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... եւ ասպնեցոյց, պի [զու միայն ես մարդասէր]»։

բ. Թ. 99բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Այսօր յարութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ « .... հր[ն]չմամբ երդով օր[հնեն]»։

է. Թ. 99բ—100ա՝ Դ. չաբ.։ Կգ.. էջ 650—651։ Համմ. հմր. 4 IV 4է։

ա. Թ. 99բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յաւիտենից ես ...» ետն.։ Վջ.՝ «.... մահու. իշխանութեամբ. եկայք ժողովուրդք երթով[].»։

բ. Թ. 100ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Քրիստոս Աստուած, որ ...» ետն.։ Վջ.՝ «... աւետեցեր բանիւ., ող[որմեա]»։

գ. Թ. 100ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Ի խաչանիչ փայտէն ...» ետն.։ Վջ.՝ «... կենդանեն յաւիտենից Քրիստոս»։

5. Թ. 100ա—105բ՝ Ե. չաբաթ։

ա. Թ. 100ա՝ «Ցայս կիրակիս կամ իւր ամիան բերէ, մայիսի է., Երեւման խաչի ուօն է»։ Համմ. կգ.. էջ 654 եւ հմր. 4 IV 5ա։

բ. Թ. 100բ—101ա՝ Ե. երկուշաբ.։ Կգ.. էջ 661—663։ Համմ. հմր. 4 IV 5ա։

ա. Թ. 100բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Կամաւորութեամբ եկիր ....» ետն.։ Վջ.՝ «... նորոգելով ըզմեզ. բա[րձր].»։

բ. Թ. 100բ—101ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Լոյս ճրչմարիտ ...» ետն.։ Վջ.՝ «... զարարածըս Բա[նող].»։

գ. Թ. 101ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ է ...» ետն.։ Վջ.՝ «... յաուաջին աստց»։

գ. Թ. 101ա—102բ՝ Ե. երեքշաբ.։ Կգ.. էջ 665—667։ Համմ. հմր. 4 IV 5բ։

ա. Թ. 101ա—101բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Արարիչդ արարածոց ...» ետն.։ Վջ.՝ «... ըզղօրութիւն մահու. ըզ[նա].»։

բ. Թ. 101բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Իզեր յերկինից ...» ետն.։ Վջ.՝ «... զողորմութիւն»։

գ. Թ. 101բ—102բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Հրաշալի յարութիւնն ...» ետն.։ Վջ.՝ «... միաւանդամ զո պաւլտեան. օր[հնութիւն առաքողին ի բարձունս]»։

դ. Թ. 102բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Զմարգարէսն զո ...» ետն.։ Վջ.՝ «... երկրպագութիւն յաւիտեանս ամէն»։

դ. Թ. 102բ—103ա՝ Ե. չորեքշաբ.։ Կգ.. էջ 669—670։ Համմ. հմր. 4 IV 5գ։

ա. Թ. 102բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Անճառելի բնութիւն ...» ետն.։ Վջ.՝ «... գովեցէք եւ առ[աւել].»։

բ. Թ. 102բ—103ա՝ ողջ. Սկ.՝ «Որ յարեարդ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . դըժոխոց փըչրեցեր, եւ [մեզ].»։

գ. Թ. 103ա՝ այլ. Սկ.՝ «Ցարեաւ Տէրն . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . փրրկիչն սիրելեաց»։

ե. Թ. 103ա—104ա՝ Ե. հինգշաբ. Կգ. էջ 673—674։ Հմմտ. հմր. 4 IV 5գ։

ա. Թ. 103ա—103բ՝ հց. Սկ.՝ «Նախայաւիտեան Որդի . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . Թաղմամբ զժոխս աւերեաց. բարձ[ր].»։

բ. Թ. 103բ՝ ողջ. Սկ.՝ «Անըսկիզբըն Բանդ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . յարեար ի մեռելոց Քրիստոս. զքեզ.»։

գ. Թ. 103բ—104ա՝ այլ. Սկ.՝ «Ըզքո յարութիւնդ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . տուրբ անմահ Թագաւոր»։

զ. Թ. 104ա—105ա՝ Ե. ուրբ. Կգ. էջ 677—678։ Հմմտ. հմր. 4 IV 5է։

ա. Թ. 104ա—104բ՝ հց. Սկ.՝ «Այսօր զԵն[աւ. մեզ պատարագ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . ժողո|ովուրդք հեթանոսաց, առ[աւել].».

բ. Թ. 104բ՝ ողջ. Սկ.՝ «Որ արամահաղորդ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . յանմահակա|կան ճաշակն. Քրիստոս.»։

գ. Թ. 104բ—105ա՝ այլ. Սկ.՝ «Տեսիլ փայլակնաձեւ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . խափ|անեցեր ըզզօրութիւն մահու. ըզ[քեզ].»։

դ. Թ. 105ա՝ ճչ. Սկ.՝ «Լուսով աստուածութեան . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . զմարմին քո եւ զարիւն. պահ[եա].»։

է. Թ. 105ա—105բ՝ Ե. չաբ. Կգ. էջ 681. Հմմտ. հմր. 4 IV 5զ։

ա. Թ. 105ա—105բ՝ հց. Սկ.՝ «Որ եկիր կամաւ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . աղ|ատեաց ըզմեզ. օր[հնեցէ՛ք]»։

բ. Թ. 105բ՝ ողջ. Սկ.՝ «. . . Թիւնս իմ . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . յարութեաւըդ ող[ջամեա].»։

գ. Թ. 105բ՝ այլ. Սկ.՝ «Փառաբանակից . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . յարուցիչըդ մեռելոց. փա[ռք]։

6. Թ. 105բ—113ա՝ Զ. չաբաթ։

ա. Թ. 105բ—106բ՝ Զ. կիր. Կգ. էջ 685—686։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6ա։

ա. Թ. 105բ—106ա՝ հց. Սկ.՝ «Որ բարեբանեալդ ես . . .» եւն. Վջ.՝ «. . . զըս|ուրբ ունեաք յերկնից, ըզնայ [անդադար օր.]»։

բ. Թ. 106ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Ի խաչ ելեր Քանզ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի սերօբէից»։

գ. Թ. 106ա—106բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Կանանցըն կանխելով ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մնծաւ յարեաւ.»։

ե. Թ. 106բ—107ա՝ Ջ. երկուշաբ.։ Կգ. էջ 692—693։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6բ։

ա. Թ. 106բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ ի քառակերպեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ը [= ընդ] աջմէ Հօր նըստաւ. ա[մէնային].»։

բ. Թ. 106բ—107ա՝ ող.։ Սկ.՝ «...թիւնս իմ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... դրօքըն փաքելովք. ող[որմեա]»։

գ. Թ 107՝ այ.։ Սկ.՝ «Ահագին ձայնիւըդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզդրուհըս ձեր ի վեր»։

զ. Թ. 107ա—107բ՝ Ջ. երեքշաբ.։ Կգ. էջ 697—698։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6գ։

ա. Թ. 107ա—107բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Ծորժամ ի խաչին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յիչեա մեզ Տէր»։

բ. Թ. 107բ՝ ող.։ Սկ.՝ «[Ա]նեղակից Բանըդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որ յարեարդ ի մեռելոց ըզ[քեզ ծանեաք. Աստուած, աղաչեմք ողորմեա ազգի մարդկան]»։

գ. Թ. 107բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Որ ի վերդ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... նոթոզեցեր զաչխարհս»։

է. Թ. 107բ—108բ՝ Ջ. չորեքշաբ.։ Կգ. էջ 701—703։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6դ։

ա. Թ. 107բ—108ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Միածին Որդի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մարմնոյն ունայն. ամենայն գործք.»։

բ. Թ. 108ա—108բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Եկիր ի փրկութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... նորոգեա եւ կեցո»։

գ. Թ. 108բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Զյարութիւն Աստուածորդւոյն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի ձեռաց մահու»։

ւ. Թ. 108բ—112բ՝ Ջ. հինգշաբ.։ Վնդ.՝ «Կանօն համբա[բ]ձմանն Քրիստոսի»։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6ե։

ա. Թ. 108բ—111ա՝ օհ։ Կգ. էջ 706—709։ Սկ.՝ «Համբարձաւ Տէրըն մեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աւետանելով զևրկիւաւոր փեսա[յն զարդարեալ լուսով հայրական փառօք»։

բ. Թ. 111ա՝ հց.։ կգ.. էջ 709—710։ Սկ.՝ «Աբրահամի պըտակ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հաւատար առաբ Հոգւոյն. օրհն[ե]ց[է]ք.»։

գ. Թ. 111ա—111բ՝ ող.։ կգ.. էջ 710։ Սկ.՝ «Որ ողորմութեամբ քո(վ) ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վի|շապին. այսօր.»։

դ. Թ. 111բ՝ տյ.։ կգ.. էջ 710—711։ Սկ.՝ «Իշխանութիւնք երկնից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կարօղ ի պատերազմի»։

ե. Թ. 111բ—112ա՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Որ համբարձաւն այսօր առտուածային իշխանութեամբ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ ազատիչ ազգի մարդկան. համ[բարձէք].»։

զ. Թ. 112ա—112բ՝ հր.։ կգ.. էջ 718։ Սկ.՝ «Որըք սրընկակից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզրազմապատիկ գի|մաստութիւնըս քո. ք՛ն.»։

է. Թ. 112բ—113ա՝ Ջ. ուրբ.։ կգ.. էջ 719—720։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6գ։

ա. Թ. 112բ—113ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Մագուսէն միածնի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հրաշազարդ ը| յարութեան. ա[մէնայն].»։

բ. Թ. 113ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Ըզքեզ աղաչեմք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ մեզ աղաչե[մք]»։

գ. Թ. 113ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ անճառելի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի կեանս անմահ. փառաւո[րեալ].»։

ը. Թ. 113ա—114ա՝ Ջ. չար.։ կգ.. էջ 724—725։ Հմմտ. հմր. 4 IV 6է։

ա. Թ. 113ա—113բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորելով զանուն քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փառատեցոյց. բարձր ա[բարէք].»։

բ. Թ. 113բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Անժամանակիդ Աստուած ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աչակեր|տեալ կանանցն. Որդի.»։

գ. Թ. 114ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Զանճառելի յարութիւնըն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յարութեամբն իւրով»։

դ. Թ. 114ա՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Թագաւոր Քրիստոս էակից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եր|կեւմք քեզ ընդ հրեշտակս ասելով. Թագաւ[որ].»։

7. Թ. 114ա—122բ՝ Ի. չաբաթ։

ա. Թ. 114ա—118ա՝ Ի. կիր.։ կգ.. էջ 729—734։ Վնգ.՝ «Կանօն երկրորդ ծաղկազարդին»։ Հմմտ. հմր. 4 IV 7ա։

ա. Թ. 114ա—117ա՝ օճ.։ Սկ.՝ «Մեծարաշ այս խորհուրդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ լուծիր ըզկնիք դատապարտութեան յանցանաց մե|ծոց, ապրե[ցուցանել].»։

բ. Թ. 117ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր արարիչդ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... որ դասե|ցույցն, օրհնեցէք.»։

գ. Թ. 117բ՝ մծ.։ Սկ.՝ «Աստուածային մայր լուսոյ ...» ևն.։ Վջ.՝ «.. յորովայնի քումմէ կրեցեր. օրհ[նութեամբ].»։

դ. Թ. 117բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ բանիւ Բանըդ Հօր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... քո պարգեւն»։

ե. Թ. 117բ—118ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Քահանայապետք [= քահանայապետք] առաջինք ...» ևն.։ Վջ.՝ «... եւ մեք զվառս ի բարձունս»։

բ. Թ. 118ա—118բ՝ Ի. Երկուշաբ.։ Կպ. էջ 737—738։ Հմմտ. հմր. 4 IV 7բ։

ա. Թ. 118ա—118բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ զամենազօր զօրութիւնըդ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... յարեաւ ի մեռելոց. բար[ձր].»։

բ. Թ. 118բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ցարիւար երեւեցար ...» ևն.։ Վջ.՝ «.. արեամբըդ քով սրբով»։

գ. Թ. 118բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Ցոյժամ եկիր ի վերնզմանն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... գահագին տեսիլն»։

գ. Թ. 119ա—119բ՝ Ի. Երեքշաբ.։ Կպ. էջ 741—742։ Հմմտ. հմր. 4 IV 7գ։

ա. Թ. 119ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր ցընծան ...» ևն.։ Վջ.՝ «... մեզ պար|գեւեաց. բարձր.»։

բ. Թ. 119ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ ըզկերպարանըս ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ընդ աջմէ Հօր»։

գ. Թ. 119ա—119բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Էջ հրեշտակն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ծագեալ ի Հօրէ»։

դ. Թ. 119բ—120ա՝ Ի. Չորեքշաբ.։ Կպ. էջ 746—747։ Հմմտ. հմր. 4 IV 7դ։

ա. Թ. 119բ—120ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Փառաւորեալ է անուն քո աւուրբ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի յիւրմոյ աւուր յարեաւ. ա[մէնայն].»։

բ. Թ. 120ա՝ ող.։ Սկ.՝ «... Թիւնս իմ. Ողորմեաց ինձ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ընդ աջմէ Հօր նըստաւ. ող[որմիա].»։

գ. Թ. 120ա՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Հրեշտակացըն դասքն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... պարգեւեաց աշխարհի»։

ե. Թ. 120ա—120բ՝ Ի. Հինգշաբ.։ Կպ. էջ 750—751։ Հմմտ. հմր. 4 IV 7ե։

ա. Թ. 120ա—120բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յառաջ քան զարեւ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... առ աչակերտսն. միա[բանութ]եամբ.»։

բ. Թ. 120բ՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Իմկնէր յերկնից Միածին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կենդանատու մեռելոց»։

գ. Թ. 120բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «Հրեշտակ քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աստ, այլ յարեւս.»։

գ. Թ. 120բ—121բ՝ Լ. ուրբ.։ Կգբ. էջ 754—755։ Համմ. հմր. 4 IV 7գ։

ա. Թ. 120բ—121ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Անբաւիւքըբն Բանդ որ յանճառ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աւետեաց. առաւ[ել].»։

բ. Թ. 121ա՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Վասըն մերոյ փրկութ[եան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... համբարձաք Աստը[ծ]»։

գ. Թ. 121ա—121բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «Փառք յարութ[եան քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կեն|դանին յաւիտենից»։

է. Թ. 121բ—122բ՝ Լ. շար.։ Կգբ. էջ 758—759։ Համմ. հմր. 4 IV 7է։

ա. Թ. 121բ—122ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ յահեղակերպ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զա Է Որդի իմ սիրելի. բարձր.»։

բ. Թ. 122ա՝ ողջ.։ Սկ.՝ «Որ վասըն մեր երկնի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զհոգիս իմ նորոգեա ողորմու[թ]եամբ»։

գ. Թ. 122ա—122բ՝ այլ.։ Սկ.՝ «փառք Քրիստոսի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հրեշտակապետին, որ գոչէր առ Նոտա. ո[րք].»։

դ. Թ. 122բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Որ անբաւելի յաղթօղ ...»։ եւն.։ Վջ.՝ «... անմահ էութ[եւն, օրհնաբանեմք ըզքեզ»։

III. Թ. 123ա—170բ՝ Հոգեզատեան կանոնք։

1. Թ. 123ա—143ա՝ Հոգեզատեան չարաքք։

ա. Թ. 123ա—126ա՝ կիրակ.։ Կգբ. էջ 763—768։ Համմ. հմր. 4 V 1ա։ Վնգ.՝ «Կանօն Պենտակոստէին»։

ա. Թ. 123ա—125ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Առաքելոյ աղաւնոյ իջանելով մեծաձայն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի վերայ մարմնոյ եւ արեանըն Տեառն ի բժըշ|կութ[իւն հոգւոց մերոց»։

բ. Թ. 125ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Զհոգւոյն զգալուսաըն տօնեմք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... առ Բանն լսարու[թ]եան. օր[հնեցէք].»։

գ. Թ. 125ա—125բ՝ մծ.։ Սկ.՝ Այսօր լսեր ժողովուրդք ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... պալըսաւեամբ Հոգւոյն սըրբոյ մեծացուցանելով զեկղեցին.»։

ը. Թ. 125բ՝ ոզ.։ Սկ.՝ «Որ յամենայնի ...» եւն.։ Վ.՝ «... յաոաքեալսն առաբք Հոգի. ողոր[միա]. [ժ]ողովեալ ընտրելոց մեսսահանիցն սպա.»։

թ. Թ. 125բ—126ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Որ ի քրօբէական ...» եւն.։ Վ.՝ «... որք արբկնըն, կենդա[նացան»։

ժ. Թ. 126ա՝ ճչ.։ Սկ.՝ «Որ ի հաբաշարժ(ի) աղբևբչէն ...» եւն.։ Վ.՝ «... կենդանւոյ բրիստեալ յերուսա[ղէմ. ըզը.»։

բ. Թ. 126ա—128բ՝ Երկուշաբ.։ Կգ. էջ 775—779։ Համմ. հմր. 4 V 1բ։ Վնդ.՝ «Կանոն երբորդի յաւուրն»։

ա. Թ. 126ա—128ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Նոյն եւ երեման Հօր ...» եւն.։ Վ.՝ «... ընդհանուր քարոզի Աստըւած հր[զօր անմահ Բանն»։

բ. Թ. 128ա—128բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ անիմանալիդ ես ...» եւն.։ Վ.՝ «... օծմամբ սուրբ Հոգւոյն. բարձր.»։

գ. Թ. 128բ՝ ոզ.։ Սկ.՝ «Որ աւաքեցար ...» եւն.։ Վ.՝ «... յայրեւոյն Եգիպտ. աղա[չեմք].»։

դ. Թ. 128բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Որ յերկնային զօրս ...» եւն.։ Վ.՝ «... Հոգին սուրբ ընդ նոսին վաւաւ[որեմք]»։

գ. Թ. 129ա—131բ՝ Երեքշաբ.։ Կգ. էջ 781—786։ Վնդ.՝ «Կանոն երբորդի աւուրն»։ Համմ. հմր. 5 V 1գ։

ա. Թ. 129ա—130բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Այսօր երկնայինքն ...» եւն.։ Վ.՝ «... Բանին զօրնիչն Եւայի. մաղթանօք սորա.»։

բ. Թ. 130բ—131ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ բոլորից ես ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ մաքրութեան մեղաց ըզՏէր.»։

գ. Թ. 131ա՝ ոզ.։ Սկ.՝ «Որ ի վերայ բըղխեալ ...» եւն.։ Վ.՝ «... դիս եւ Հոգի նորա. աղա[չեմք].»։

դ. Թ. 131ա—131բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Ընդ երկնայինսն ...» եւն.։ Վ.՝ «... զմեզ նորոգողին բղփաոս փա[ռաւորեալ]»։

դ. Թ. 131բ—134ա՝ չորեքշաբ.։ Կգ. էջ 789—793։ Վնդ.՝ «Կանոն չորբորդի աւուրն»։ Համմ. հմր. 4 V 1դ։

ա. Թ. 131բ—133բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Աբեգակն արդարութեան ...» եւն.։ Վ.՝ «... սա է կենդանին յաւիտենից Քրիստոս»։

բ. Թ. 133բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ անքընչիդ ես ...» եւն.։ Վ.՝ «... զովնցէք հո[գեւոր երգով. բարձր.»։

գ. Թ. 133բ—134ա՝ ոզ.։ Սկ.՝ «Ազբիւր կենաց ...» եւն.։ Վ.՝ «... մանկունքն սորա»։

ջ. Թ. 134ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Հոգիք հրեղինացն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզփառս ի բարձունս»։

և. Թ. 134ա—137ա՝ հինպչաբ.։ Կգ. էջ 796—800։ Վնգ.՝ «Կանոն ինդ՛երորդի աւուրն»։ Հմմտ. հմր. 4 V 1և։

ա. Թ. 134ա—136բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Զաներակըզգնաթար բըղխումն ի Հո|րէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... Հոգւով ի քեզ տըպաւ|որեալ Բանին. վասն.»։

բ. Թ. 136բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Անեղանելիդ Աստուած եւ հզէլոցս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ զնոր օրհնս Ա|տուծոյ. ամե[նայն].»։

գ. Թ. 136բ—137ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Իջեր Տէր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աղքատ բըմտութեանս»։

դ. Թ. 137ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Այսօր աղբիւր վիսուքեան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզփառս ի բարձունս»։

ը. Թ. 137ա—140ա՝ ուրբ.։ Կգ. էջ 804—808։ Վնգ.՝ «Կանոն վեցերորդի աւուրն»։ Հմմտ. հմր. 4 V 1գ։

ա. Թ. 137—139բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Անմահաբար բաժակ ...»։ Վջ. կգ. էջ 804—807, 5 [«ճըշմարիտ Աստըած»], յետոյ՝ «Լուսաւորեաց ճերուսաղէմ, զի հասեալ է լոյս քո. զարթնարեա զամուրըս քո. եւ փառք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ժողովուրդ ղըշխոյ դուստրը Սիոնի»։

բ. Թ. 139բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Անճառելի բըղխումն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... բրիանալ ի նոսա. բարձր.»։

գ. Թ. 139բ—140ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ ի հայրական ...» եւն.։ Վջ.՝ «... լուսովըն զուարճացուցեալ]»։

դ. Թ. 140ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Որ ի հրացայտ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... բաժակ հղեալ ի յերկն|ից. օրհ[նեալ].»։

ե. Թ. 140ա—143ա՝ չար.։ Կգ. էջ 811—814 եւ 817։ Վնգ.՝ «Կանոն երկրորդի աւուրն»։ Հմմտ. հմր. 4 V 1է։

ա. Թ. 140ա—142ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ի հարաշարժ աղբերէն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ծա|գեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի».

բ. Թ. 142ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Անեղանելի Հոգիդ սուրբ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ըզսուրբ զառաքեալսն. բար[ձր.]»։

գ. Թ. 142բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Հոգիդ ճըշմարիտ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի սուրբ վերնատունն. ողո[րմիա]»։

ջ. Թ. 142բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Որ ի քեզըս թեթեւս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... բաշխեցիր յարարածս Հոգի.»։

է. Թ. 142բ—143ա՝ հր.։ Սկ.՝ «Հոգին տուրբ էր միշտ եւ է ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կա(կա)տարելութիւն սրբութեան եւ միշտ օրհնեալ է ի յաւիտեան»։

2. Թ. 143ա—148ա՝ «Կանոն ծնընդեան Քրիստոսի Մկրտչի»։ Կզ. էջ 1188—1194։ Համմ. հմր. 4 V 2։

ա. Թ. 143—147՝ օհ.։ Սկ.՝ «Արեգականն արդարութեան ծագման ...» եւն.։ Կզ. էջ 1188—1191, 18 [«վերափոխեցար առ Քրիստոս»], յետոյ՝ «Փութացիր մեզ ...» եւն. [Կզ. էջ 1193], «Քահանայապետին ...» եւն. [Կզ. էջ 1193], «Որ առաքեցար ի Հօրէ Հոգիդ ...» եւն., «Յորժամ յերկինից ...» եւն. [Կզ. էջ 1192], «Ով վերահրաշ ծագիկ ...» եւն., «Սեղան քո, Տէր զօրութեանց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ճշմարիտ պատարագ եւ զնուտն անապական. ևկայք.»։

բ. Թ. 147ա—147բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ աւետաւոր քումդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ա|պաւնակերպ լինդամբ. ըղՏէր օրհնեցէք, բար[ձր].»։

գ. Թ. 147բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Երկնաւոր Փեսայ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քո քարոզեաց. սորին.»։

դ. Թ. 147բ—148ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր ցընծան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... երդեմք ըզփառս ի բարձունս»։

ե. Թ. 148ա՝ մկ.։ Կզ. էջ 837։ Սկ.՝ «Մարգարէից վերատոհմ եւ մեծ ի ծնունդըս կանանց ...» եւն.։ Ճեւոյ ճշ.՝ «Այսօր ցընծայ եկեղեցի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... սուրբ լուսաւորչին Հայաստանեայց աշխարհի»։

3. Թ. 148ա—151ա՝ Կարապետաբ եւ Աբգանապինէ Եպիսկոպոսի կանոնը։ Կզ. էջ 832—837։ Վնդ.՝ «Կանոն Յօհաննու Մկըրտչին»։ Համմ. հմր. 4 V 3.

ա. Թ. 148բ—150բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Զմարգարէ բարձրելոյն ....» եւն., Կզ. էջ 832—834, 19 [«զըւարճունս յերկինից»], յետոյ՝ «Ի հաւատոյ ազգերըն ...» եւն., «Որ ի Հօրէ առաքեցար ...» եւն., «Աստուածածին սուրբ Կոյս ...» եւն., «Եղիայի քո Քրիստոս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որ ազատեաց ըզմեզ ի պատրանաց բան.»։

բ. Թ. 150բ—151ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Զուարճանայ այսօր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ նըմին զճշմարիտ տուրբ Հոգին օրհնեցէք[ք].։

գ. Թ. 151ա՝ ողջ. Սկ.՝ «Ձրագ ճրչմարտութեան ...» եւն. Վչ.՝ «... արդարութեան. աղո[թիւք].»։

դ. Թ. 151ա՝ այլ. Սկ.՝ «Առաքեալքն յԱստուծոյ ...» եւն. Վչ.՝ «... զմեզս աչխարհի»։

4. Թ. 151ա—154բ՝ «Կանոն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի»։ Կգր. էջ 837—842։ Համմ. հմր. 4 V 4։

ա. Թ. 151ա—153ա՝ օճ. Սկ.՝ «Ով Լրջանիկ տէր տուր Գրիգոր ...» եւն. կգր. էջ 837—839, 9 [«յերկինս. բարեխո[սութեամբ].»], յետոյ՝ «Աչքո դիմանալի լուսոյն ...» եւն., «Քրմդրեմք ի քէն ....» եւն. [կգր. էջ 839]։ Վչ.՝ «... ծագեաց մեզ զլոյս ի Հայաստան աչխարհի»։

բ. Թ. 153ա—153բ՝ հգ. Սկ.՝ «Որ առաքեցեր ըզսիրելի ...» եւն.. Վչ.՝ «... զՀոգին ճրչմար|տութեան»։

գ. Թ. 153բ՝ ողջ. Սկ.՝ «... Թիւնս իմ. Բարեխօսութեամբ ...» եւն. Վչ.՝ «... ըզյանցանքս մեր»։

դ. Թ. 153բ—154ա՝ այլ. Սկ.՝ «Առաքելոցդ հաւատոյ ...» եւն. Վչ.՝ ի բարձունս Աստուծոյ»։

ե. Թ. 154ա՝ մկ. Սկ.՝ «Հրաչափառ Ասբուած ...» եւն. Վչ.՝ «... տուր Երկրպագութեանդ. վասն որոյ բարե[խօսութեամբ].»։

զ. Թ. 154ա—154բ՝ ճչ. Սկ.՝ «Հովիւ քաջ բանաւոր ...» եւն. Վչ.՝ «... կեցուցանել զանձինսս մեր»։

է. Թ. 154բ՝ հր. Սկ.՝ «Որ կոչեցար ...» եւն. Վչ.՝ «... կենացըն յաւիտենից. վա[սըն].»։

5. Թ. 154բ—156ա՝ «Կանոն որդւոց եւ թոռանց սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի»։ Կգր. էջ 879—881. Համմ. հմր. 4 V 5։

ա. Թ. 154բ—155ա՝ հգ. Սկ.՝ «Որ ըզլուս առնուածայքն քոյ ...» եւն. Վչ.՝ «... հոգեւոր Երգով օրհ[նեցէք].»։

բ. Թ. 155ա—155բ՝ ողջ. Սկ.՝ «Որ հրաւիրեցեր ...» եւն. Վչ.՝ «... Երկինից յարքայութիւնդ. աղօթիւք սուրբ.»։

գ. Թ. 155բ՝ այլ. Սկ.՝ «Այսօր ընդ երկնայինս ...» եւն. Վչ.՝ «... Երգելով ըզփառս ի բարձունս»։

դ. Թ. 155բ—156ա՝ մկ. հր. Սկ.՝ «Աստուածայքն հաւատոյ ...» եւն. Վչ.՝ «... տուր Դանիէլ. անդա[դար].»։

6. Թ. 156ա—160ա՝ «Կանոն սրբոյն Ներսէսի հայրապետին»։ Կգ. էջ 863—869։ Համմ. հմր. 4 V 6։

ա. Թ. 156 —158ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ բղխոյս անճառ չնորհաց ...» ևն. կգ. էջ 863—866, 13 [«ընդ Տեառըն լինին»], յետոյ՝ «Մայր լուսոյ ...» ևն., «Եկայք, ժողովուրդք ...» ևն.։ Վջ.՝ «.... պատուարեալ ոտնին Տեառն տուք.»։

բ. Թ. 158ա—158բ՝ հղ.։ Սկ.՝ «Ամենայն ոտնկ եկեղեցի ...» ևն.։ Վջ.՝ «... բարեբանեցէք, բարձր.»։

գ. Թ. 158բ—159ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ առացեր ողորմութեամբ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... սրբոյն Ներսեսի. աղաւթիւք.»։

դ. Թ. 159ա—159բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Ամենայն զուարճացեալ ոտնին ...» ևն.։ Վջ.՝ «... խաչատրական աֆոտոյ»։

ե. Թ. 159բ—160ա՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Ամենայն ցրնծալ եկեղեցի ...» ևն.։ Վջ.՝ աստուածահրաշ տեսլեամբ. բա[ժնի].»։

7. Թ. 160ա՝ «Շարականն սրբոյն Խաչահակ Հայոց ճայրապետի»։ Կգ. էջ 876։ Համմ. հմր. 4 V 7։ Սկ.՝ «Որ յարմատոց հալցըն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ըղձօնողացս ա|ղաչանս»։

8. Թ. 160ա—165բ՝ «Կանոն սրբոց Հռիփսիմեանց»։ Կգ. էջ 823—830։ Համմ. հմր. 4 V 8։

ա. Թ. 160ա—164բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ամենիւք նուիրեալքդ սիրոյն ...» ևն.։ Կգ. էջ 823—827, 5 [«ընդ հր|հիշատակս»], յետոյ՝ «Փառաց ի փառըս բարձրացեալ ...» ևն., «Ի համբառնալ Բանին յերկինս ...» ևն., «Թագաւոր փառաց քո ...» ևն., «Աստուածածին ու սրբուհի ...» ևն., «Ամենայն նըշան յաղթօղ ...» ևն.։ Վջ.՝ «.... պատուպարտեալ յանցանաց մերոց. ողջս.»։

բ. Թ. 164բ—165ա՝ հղ.։ Սկ.՝ «Ամենայն զանյաղթելի ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ձեռըն սրբոյն Գրիգորի. օրհ[նեցէք].»։

գ. Թ. 165ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Քրիստոս Աստուած բացեալ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի զըպ|րութեան կենաց»։

դ. Թ. 165ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Պարկեշտ կանայքըն ...» ևն.։ Վջ.՝ «.... վերինն երու|սաղէմի»։

ե. Թ. 165ա—165բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ծիշտաւակք Քրիստոսի ....» ևն.։ Վջ.՝ «... վայել|չութեամբ ոտնին այսօր. ե[կայք, հատուսցեալք.]»։

9. Թ. 165բ—166բ՝ «Շարականն սրբոյ Տ|ղոյն Սան|դխտոյ»։ Համմ. հմր. 4 V 9։

ա. Թ. 165բ՝ մկ.։ կգ. էջ 929։ Սկ.՝ «Քեւ պարծի այսօր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վասն մեր առ Տէր բարեխօսեա»։

բ. Թ. 165բ—166բ՝ հր.։ Սկ.՝ «Անբակիցքըն Բանն Աստուած, որ վասն մեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... չորհեացէ մեր բազում յանցանացն»։

10. Թ. 167ա—170բ՝ «Կանոն տապանակին Տեառն»։ կգ. էջ 894—899։ Համմ. հմր. 4 V 10։

ա. Թ. 167ա—169ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ըզքեզ քաղաք Աստուծոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պատարագ եւ զհնութիւն անապական. ե[կայք].»։

բ. Թ. 169ա—169բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր յղինծան դասք ... եւն.։ Վջ.՝ «... քահանայք օրհնեցէք եւ առաւել բար[ձր].»։

գ. Թ. 169բ՝ ոդ.։ Սկ.՝ «Լուսաւորեաց Երուսաղէմ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... դուարը Սիոնի»։

դ. Թ. 169բ—170ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր աստուածութիւնըն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յոյսըն քհքանոսաց [= հեթանոսաց]»։

ե. Թ. 170ա—170բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Որ ի սկզբանէ խոտաւութեամբ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Տէր, երգեացին մանկունք»։

IV. Թ. 170բ—184ա՝ Վարդավառի կանոնը։

1. Թ. 170բ—182ա՝ Ա. չարաթ։

ա. Թ. 170բ—174բ՝ կիրակ.։ Վնգ.՝ «Կանոն վարդայվառին առաջնոյ աւուր»։ Համմ. հմր. 4 V 11ա.

ա. Թ. 170բ—172բ՝ օհ.։ կգ. էջ 900—903։ Սկ.՝ «Որ ի լերինն այսակերպեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ի կապանաց մահու ի կեանսդոյ յաւիտեանից»։

բ. Թ. 172բ՝ հց.։ կգ. էջ 903։ Սկ.՝ «Զանճառելի խորհուրդ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ա|չակերտացն յայտնեալ. եւ [բարձր].»։

գ. Թ. 172բ—173ա՝ մծ.։ կգ. էջ 213։ Սկ.՝ «Զանճառելի զգլոյս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աստ Աս|տուածածին օրհնութեամբ.»։

դ. Թ. 173ա՝ ոդ.։ կգ. էջ 903—904։ Սկ.՝ «Ի Թաբոր ի լերինն...» եւն.։ Վջ.՝ «... Որդի իմ սիրելի, լնդ.»։

ե. Թ. 173բ՝ այ.։ կգ. էջ 904։ Սկ.՝ «Գրիաոռս Աստուած մեր...» եւն.։ Վջ.՝ «... դայ է Որդի իմ սիրելի»։

զ. Թ. 173բ—174ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Լերինըք ցըն(ցըն)ծացեն աւուրն քո, Տէր, որ երեւեցար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ճրչմարիտ ըզմիածին Որդի. փա|ռք].»։

ե. Թ. 174ա՝ ճչ.։ Սկ.՝ «Ուրախացիր պըրսակ կուսից տիրամայր ...» ևուն.։ Վ.՝ «... զՈրդին իւր դաւանեաց նըման. յաւէժ.»։

ը. Թ. 174ա—174բ՝ հր.։ կգ. էջ 909։ Սկ.՝ «Այսօր ի լերինըն Թաբոր ...» ևուն.։ Վ.՝ «... դըման լըսարուք. օրհնեմք.»։

բ. Թ. 174բ—177բ՝ Երկուչաբ.։ կգ. էջ 912—916։ Վնգ.՝ «Կանօն երկրորդի աւուրն»։ Համմ. հմր. 5 V 11բ։

ա. Թ. 174բ—176բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ճառագայթ փառաց ...» ևուն.։ Վ.՝ «... դասաւորեալ տօնին. Տեա՛ռն տուք ա[մէնկքեան].»։

բ. Թ. 176բ—177ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր ըզխորհուրդ անճառելի ...» ևուն.։ Վ.՝ «... արիւնական լուսոյն ըզ[Տէր].»։

է. Թ. 177ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ ճառագայթս առտուածային ...» ևուն.։ Վ.՝ «... նորոգել ըզտիեզերս. լոյս.»։

ը. Թ. 177ա—177բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Ցընծայ այսօր փառօք ....» ևուն.։ Վ.՝ «... հայրական փառօք»։

ե. Թ. 177բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Աւրհնեցէք մանկունք ...» ևուն.։ Վ.՝ «... հովանացեալ այսօր.»։

գ. Թ. 177բ—182ա՝ Երեքշաբ.։ կգ. էջ 916—922։ Վնգ.՝ «Կանօն երրորդի աւուրն»։ Համմ. հմր. 4 V 11գ։

ա. Թ. 177բ—180բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Այսօր որ էն ի յերկինս ...» ևուն.։ Վ.՝ «... ահա Որդին զայ [աւ քեզ]»։

բ. Թ. 180բ—181ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Այսօր զխորհուրդն անճառ ...» ևուն.։ Վ.՝ «... քահանայք բ[արձր].»։

է. Թ. 181ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ անբաւելիքն էէն անչափէն ...» ևուն.։ Վ.՝ «... յիրուսաղէմ զխորհո[րդ քո.»։

ը. Թ. 181ա—181բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Այսօր ընդ հրեշտակս ....» ևուն.։ Վ.՝ «... Տէր յար[քայութեանդ. օ[րհնեմք].»։

ե. Թ. 181բ—182ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Լերինք ամենայն ...» ևուն.։ Վ.՝ «... քոց առաքելոցն, ընդ [որս].»։

2. Թ. 182ա—184ա՝ «Կանօն Շ ո դ ա կ ա թ ի ն»։ Համմ. հմր. 4 V 12։

ա. Թ. 182ա—183բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ուրախ լիր, աւուրբ հկեղեցի, քանզի ...» ևուն. կգ. էջ 945—946, 13 [«Մեծ ի վերա ամե[նայն]», յետոյ՝ Թ. 183ա 1՝ [հրաչա]լի ձայնիւ ընդ Հօր .....» ևուն. կգ. էջ 947, 19—24] [Թ. 182 եւ 183-ի մէջ մէկը պակաս է]. յետոյ՝ «Ապարչագործ Աստուած, որ յոչընչէ ....» ևուն., «Այսօր Գաբրիէլ ցըն-

ծուխեամբ . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . նըշանի ի ծընունդ Աստուածորդւոյն »։

բ. Թ. 183բ՝ հց.։ կգ. էջ 948։ Մկ.՝ « Ուրախ լեր այսօր . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . եր|գով ըզՏէր օրհնե[մք] »։

գ. Թ. 183բ—184ա՝ ոդ.։ կգ. էջ 948—949։ Մկ.՝ « Որ հաստատեցեր բանիւ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . հոգւոց մերոց »։

դ. Թ. 187ա՝ այ.։ կգ. էջ 949։ Մկ.՝ « Լուսաւորեա երեսաղէմ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . փակ Քրիստոս թագաւոր »։

ե. Թ. 184ա՝ մկ.։ կգ. էջ 949։ Մկ.՝ « Էջ Մխածինն ի Հօրէ . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . ի Հայաստան աշխարհի »։

V. *Թ. 184ա—201ա՝ Վերափոխման կանոնը։*

1. *Թ. 184ա—197բ՝ Ա. չարաթ։*

ա. Թ. 184ա—188բ՝ « Կանօն վերափոխման Աստուածա[ծ]նին »։ կգ. էջ 950—956։ Համմ. հմր. 4 V 13ա։

ա. Թ. 184ա—187ա՝ օհ.։ Մկ.՝ « Այսօր ժողովեալ սրբոցն . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . փառակից Հօր եւ Որ|դւոյ. աղաչանօք Աստուածածնին հանգո.» »։

բ. Թ. 187ա—187բ՝ հց.։ Մկ.՝ « Որ ըզնախամօրն . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . ըզհանգըստեան ասմն. եւ առա[ել]. »։

գ. Թ. 187բ—188ա՝ մծ.։ Մկ.՝ « Խորանայարկ կամարնըման . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . յանմարմնա|կան զօրաց ան[գաստր]. »։

դ. Թ. 188ա՝ ոդ.։ Մկ.՝ « Որ ունիս իշխանութիւն . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . վրատնդէզ մերոց »։

ե. Թ. 188ա—188բ՝ այ.։ Մկ.՝ « Անբակիցըն Աստուած . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . Հոգիդ ճըշմարիտ Աստըւած »։

զ. Թ. 188բ՝ ճչ՝ « Անխտրատես։ Համեղա։ Բաղադա. »։

բ. Թ. 188բ—192բ՝ Երկուշաբ.։ Վնդ.՝ « Կանօն երկրորդի աւուրն »։ Համմ. հմր. 4 V 13բ։

ա. Թ. 188բ—192բ՝ օհ.։ Մկ.՝ « Այսօր զանճառելի ծնընդեան . . .» եւն. կգ. էջ 961—965, 25 [« յայնժամ չնորհէ յուսացեալցս »], յետոյ՝ « Ի համբառնալ Բանին յերկինս . . .» եւն. կգ. էջ 966] մինչեւ « . . . . ըզՀայր զառաքող Հոգւոյն ». յետոյ՝ « Թագաւոր փառաց Քրիստոս, յոյս ազգի . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . զարդա|րին ընդ առաջ քո, Տէր, զա[պատիճեալսն]. »։

բ. Թ. 192բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ զմիածնի Որդւոյ քոյ ...» ևւն. կգ. էջ 966 մինչեւ 967, 8 [«... սերօքէիցն, որք պա ...]»։

գ. Թ. 193ա—197բ՝ Երեքշաբ.։ Կգ. էջ 970—976։ Համմ. հմր. 4 V 13գ։

ա. Թ. 193ա—196ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Աչսօր հրաչափառ կոչմամբ ....» ևւն. մինչեւ 973, 13 [«... կեցուցանել ըզմեզ»։], յետոյ՝ «Որ ի վերայ բըղխեալ գաւազանին ...» ևւն., «Որ զառաքուին առ ի Հօրէ ....» ևւն., «Ժամանակ զարթի խոյ ....» ևւն.։ Վջ.՝ «... ի ծառայս քո եւ Հոգի.»։

բ. Թ. 196ա—196բ՝ հց. Սկ.՝ «Որ ըզդատակնիք երկանց ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... բարեբանեմք ըզծագող.»։

է. Թ. 196բ—197ա՝ մծ.։ Սկ.՝ «Աստուածածին զերազոյն ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... անհարմանալ, հոգեւոր.»։

ե. Թ. 197ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ խոնարհեցաբ ...» ևւն.։ Վջ.՝ «.... վասն անձանց մերոց»։

ե. Թ. 197ա—197բ՝ ոյ.։ Սկ.՝ «Ուրախ լեր, մայր ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... օրհնութիւն, մայր Տեառն»։

2. Թ. 197բ—201ա՝ «Կանօն Ցաւակատեաց սրբոյ խաչին»։ Համմ. հմր. 4 VI 1ա։

ա. Թ. 197բ—200ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ի վերայ վիմի հաւատոյ ...» ևւն. կգ. էջ 1001—1003, 11 [«Թագաւոր տիեզերաց»։], յետոյ՝ «Որ զմխաբանեալսն աչտարակին ...» ևւն., «Սարսափելի որոտմամբ ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... բարեխօսեա վասըն մեր ի յայնմ աւուր [աւուրբ] ահեղին»։

բ. Թ. 200ա—200բ՝ հց.։ Կգ. էջ 1004։ Սկ.՝ «Ի նորահրաշ նաւակատիան ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... Թագաւորեալ[ք]. բա[ժնի].»։

գ. Թ. 200բ՝ ող.։ Կգ. էջ 1005։ Սկ.՝ «Ի խորանի քում ....» ևւն.։ Վջ.՝ «... եկեղեցւոյ. ի ամ[ա].»։

դ. Թ. 200բ՝ ոյ.։ Կգ. էջ 1005։ Սկ.՝ «Ի տաճառի սրբրութեան ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... ի խաղաղութեան»։

ե. Թ. 200բ—201ա՝ մկ.։ Կգ. էջ 157—158։ Սկ.՝ «Սեղան քո, Տէր ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... անապական. ե[կայք].»։

VI. Թ. 201ա՝ Ս. Խաչի կանոնը։

1. Թ. 201ա—224ա՝ Ա. չարաչի։

ա. Թ. 201ա—204ա՝ Խաչվերայի կանոն։ Վնգ.՝ «Կանօն երկրորդի աւուր»։ Համմ. հմր. 4 VI 1բ։

ա. Թ. 201ա—203ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ գանաքատ բազուկըս քո . . . .» եւն. կգս. էջ 1006—1007, 29 [«փրկութեան եկիր աչխարհ»], յետոյ՝ «ժողովեալ ընկրկից մնատասանիցն» եւն. մինչեւ «. . . կենդանացան», յետոյ՝ «Չոգիս ծառայից . . .» եւն. [կգս. էջ 1008, 7 եւն.]։ Վջ.՝ «. . . սըրոյ, մինչ կոյս, զգնզ մեծա[յուցանեմք]։

բ. Թ. 203ա—203բ՝ հց.։ կգս. էջ 1008—1009։ Սկ.՝ «Ակսօր պատուական . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . կեանսըն յա|խանիից. առ[աւել].»։

գ. Թ. 203բ՝ մծ.։ «Մայր եւ կոյս». Մաքուր.։ Քեւ հաճե[ցան].»։ կգս. էջ 246։

դ. Թ. 203բ՝ ող.։ կգս. էջ 1009։ Սկ.՝ «Փայտ կենաց, որ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . հաւատա|ցեալք, պար|բապետ[ք].»։

ե. Թ. 203բ՝ սյ.։ կգս. էջ 1009—1010։ Սկ. «Անուանեալ փայտ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . որդիք մարդկան»։

զ. Թ. 204ա՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Ցաղթող եւ զնոր օրհնութիւն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . փառք եւ պատիւ յաւիտեան»։

է. Թ. 204ա՝ Շարական։ կգս. էջ 497, 1—13։ Սկ.՝ «Խաչի քոյ Քրիստոս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . խաչին ալելուի[ա]»։

բ. Թ. 204բ—207բ՝ երկուշաբ.։ Վնդ.՝ «Կանանց երրորդի աւուրն»։ Համմ. համր. 4 VI 1գ։

ա. Թ. 204բ—206ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Զօրութիւն աւուրբ խաչի քոյ . . . .» եւն. կգս. էջ 1012—1013, 4 [«. . . . անձանց մերոց»], յետոյ՝ «Բանն անեղ համադոյ . . .» եւն. մինչեւ «. . . որդեգրութեան չնորհս», յետոյ՝ «Թագաւոր Քրիստոս . . .» եւն. կգս. էջ 1013, 5 մինչեւ 1013, 13 [«ասելով քո[գաւոր].»], յետոյ՝ «Որ կամաւ ըզչարչարանըս . . . .» եւն., յետոյ՝ «Ի խաչ ելեր Բանդ . . . .» եւն. կգս. էջ 1013, 17—1014, 10 [«ուրախութիւն.»], յետոյ՝ «Որ մահու խաչին իւրոյ կենդանացոյց . . . .» եւն., «Անմահաբար բաժակ հեղեալ . . .» եւն., «Բարձեալ քաղաւոր յաւիտենից . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զը|տութեամբըդ քո նորոգեա զհոգիս նըն|ջե[ցելոց]»։

բ. Թ. 206բ՝ կգս. էջ 654—655։ Սկ.՝ «Ակսօր ընդ ամպըս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եր|գով ըզՏիր.»։

գ. Թ. 206բ—207ա՝ ող.։ կգս. էջ 655։ Սկ.՝ «Ի յերկինց երեւեալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զօրութիւա|մբ քով»։

դ. Թ. 207ա—207բ՝ սյ.։ կգս. էջ 655—656։ Սկ.՝ «Փառաւան զօրութեան . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . հաւա|տացելոց եւ սո[վաւ].»։

գ. Թ. 207բ — 209բ՝ Երեքշաբ.։ Վնգ.՝ «Կանօն Յորդորդի աւուր»։ Համմտ. հմր. 4 VI 1գ։ Սկ.՝ օհ. «Ամէնքն կենարար. որ եղեւ ըզմեզ ...» եւն., կգ. էջ 1015—1018, 11 [«որդիք մարդկան»], «Իմեր, Տէր, ողորմութեամբ ....» եւն., «Քայ զօրութեանց Թագաւորն ...» եւն., «Ըղքեզ Աստուածածին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մարգարէին յառաջ գուշակե|լ. ազգ մ[արդկան].»։

դ. Թ. 210ա—213ա՝ Չորեքշաբ.։ Վնգ.՝ «Կանօն հինգերորդ աւուրն»։ Համմտ. հմր. 4 VI 1ե։

ա. Թ. 210ա—212ա։ Սկ.՝ օհ. «Ուրախ լեր, տուրբ.։ Ամենդա յո[յժ].։ Ընդ դ[ասս].։ Ամենայն սըր[բութեան] ...» եւն.։ կգ. էջ 843—845, 9 [«.... պարգեւած աւետօղն»։], յետոյ՝ «Հոգիդ ճշմարիտ, որ զաստուածային ըղ|հրամանսըն ....» եւն. մինչեւ «...գալըստեան քոյ ի տուրբ վերնատանն ողո[րմեա]։», յետոյ՝ «Որ երկնաւոր ես ...» եւն., կգ. էջ 845,24—846, 7 [«... ըզնա աւե|տեքեան օրհնութեամբ].»։

բ. Թ. 212ա՝ հց.։ կգ. էջ 846։ Սկ.՝ «Այսօր պայծառ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... սեղանոյ. եւ առաւ[ել].»։

գ. Թ. 212ա—211բ՝ ող.։ կգ. էջ 846—847։ Սկ.՝ «Զորս ըստ պատկերի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քան ըզառաջինն»։

դ. Թ. 212բ—213ա՝ այ.։ կգ. էջ 847։ Սկ.՝ «Որ զարդարեաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յանմահացոյց լուսոյն. ըզը|նա.»։

ե. Թ. 213ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Այսօր ուրախացեալ ցընծան երկը|նից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... մեզ Ը [=ընդ] երկայն աւուրս»։

ե. Թ. 213ա—216ա՝ Հինգշաբ.։ Վնգ.՝ «Կանօն վեցերորդի աւուրն»։ Համմտ. հմր. 4 VI 1գ։ Սկ.՝ օհ. «Անպատումն կառք անքննելի ...» եւն. կգ. էջ 1020—1022, 29 [«... հրգօրեղապէս զերամս արդարոց»։], յետոյ՝ «Աղբիւր կենաց բաշխօղ չնորհաց ...» եւն., «Ի գիշերաց կանխեալ սաղմոս ...» եւն., «Սիւն լուսոյ եւ ամպ հովանի ...» եւն., «Այսօր ցընծան դասք հրեշտակաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յառաջնումն անա Որդին գայ առ քեզ»։

զ. Թ. 216ա—219բ՝ Ուրբաթ։ Վնգ.՝ «Կանօն երրորդի աւուրն»։ Համմտ. հմր. 4 VI 1է։

ա. Թ. 216ա—218բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Անապական տուրբ ըզխաչն ...» եւն. կգ. էջ 1024—1026, 18 [«... ի յերկրին եւ ի յերկրի»։], յետոյ՝ «Սարսափելի հոգումդ. նըման ...» եւն., «Հրեչտակային ձայնիւ օրհնեացուք ...» եւն., «Ի քեզ Հայր յառաջ ...» եւն.։ կգ. էջ 1027։ Վջ.՝ «... յորէգրութիւն կենաց կոչէ, Աստուած.»։

բ. Թ. 218բ—219ա՝ հց.։ կգ.. էջ 1027—1028։ Սկ.՝ «Այսօր զենար զառն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զոր արբոյց տիեզե|րաց. բար[ձր].»։

գ. Թ. 219ա—219բ՝ ոդ.։ կգ.. էջ 1028։ Սկ.՝ «Ով քառաքեւ [= քառաթեւ] յուսածին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փայլին ճառագայթք»։

դ. Թ. 219բ՝ այ.։ կգ.. էջ 1028։ Սկ.՝ «Ով պահապան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... անմար|միոցն առէիցս»։

է. Թ. 219բ—224ա՝ Շաբաթ։ Վնգ.՝ «Կանօն ութերորդ աւուրն»։ Հմմտ. հմր. 4 VI 1բ։

ա. Թ. 219բ—222բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ ծագեցեր մեզ լոյս մեծ ...» եւն. կգ.. էջ 1029 մինչեւ վերջին տողը «... սողոց թունից. աղաչեմք.», յետոյ՝ «Զկենդա|նագիր անարատ ծընողի քոյ ...» եւն. կգ.. էջ 1032, «Այսօր հրեւումն մեծի ճա|ռագայթի ...» եւն. կգ.. էջ 1034, «Փայտ կենաց, որ ....» եւն. կգ.. էջ 1030—1031, 13 [«... յաւիտենից Քրիստոս»], յետոյ՝ «Հոգիդ ճըշմարիտ, որ զաստուածային ...» եւն., «Զահաւոր քո գալըստեանդն, յորժամ գաս ...» եւն. «Սուրբ զԱստուածածինն օրհնութեամբ մեծացուցանեմ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քանզի սէր տե|րանց է ընդ քեզ։

բ. Թ. 222բ—223ա՝ հց.։ կգ.. էջ 1032—1033։ Սկ.՝ «Քրիստոս Աստուած, որ առաւել ...» եւն.։ Վջ.՝ «... դասք սանդարամետից. եւ.»։

գ. Թ. 223ա՝ ոդ.։ կգ.. էջ 1033։ Սկ.՝ «Այսօր նըշան յաղթող ...» եւն.։ Վջ.՝«... յան|ցանաց մերոց. ապրե[ցուցանել].»։

դ. Թ. 223ա—223բ՝ այ.։ կգ.. էջ 1033։ Սկ.՝ «Խաչի քո, Քրիստոս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որ ազատեաց զմեզ ի պատրանաց բանասարկուէն»։

ե. Թ. 223բ՝ մկ.։ կգ.. էջ 1034։ Սկ.՝ «Պարունակեալ պահէին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զգկողածնին ջըն|ջեաց զպղտոց. զքեզ.».

զ. Թ. 224ա՝ ճչ.։ Սկ.՝ «Սուրբ զխաչ քո չնորհեցեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յայմմ աւուր ահեղ առնելին»։

2. Թ. 224ա—227բ՝ Գ. կիրակի։ Վնգ.՝ «Կանօն վարագայ սուրբ խաչին»։ Հմմտ. հմր. 4 VI 2։

ա. Թ. 224ա—226բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Նըշանաւ ամենայաղթ խաչիւ|դ քո ...» եւն.։ կգ.. էջ 1036 մինչեւ 1038, 26 [«... երգեացին մանկունք»], յետոյ՝ «Որ ի հայրական իսկութենէն չառաջ բըղխեալ եւն., «Զսրոբք քո արարին ...» եւն., «Լսեալ լեր, Աստուածածին ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արդարութեան եւ դուռն երկնային. ուր[ախ].»։

բ. Թ. 226բ—227ա՝ հց.։ կգ.. էջ 1040։ Սկ.՝ «Որ ըզլոյս անճառելի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... երկրպագելով ըզՏէր.»։

գ. Թ. 227ա՝ մծ.։ կգ.. էջ 655։ Սկ.՝ «Մայր լուսոյ Մարիամ ....» եւն.։ Վջ.՝ «... յերկինից լուսաւորեաց. հո|գեւոր եր|գով[.]»։

դ. Թ. 227ա—227բ՝ ող.։ կգ.. էջ 1040—1041։ Սկ.՝ «Քեզ Քրիստոսի կաթուղիկէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... միշտ փառաւորեսցուք»։

ե. Թ. 227բ՝ այ.։ կգ.. էջ 1041։ Սկ.՝ «Հրաշափառ տեսութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պար|գեւայ աւուրն»։

3. Թ. 227բ—231ա՝ Լ. կիրակի։ Վնգ.՝ «Կանօն գիւտի սուրբ խա-չին»։ Համմտ. հմր. 4 VI 3։

ա. Թ. 227բ—229բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Հրաշակերտ եւ զօրեղ փայտ ...» եւն.։ կգ.. էջ 1058— 1059, 19 [«... ցուցար մեզ, ողորմա»]՝ յետոյ՝ «Որ ի քրօբէական կառսըդ ...» եւն. կգ.. էջ 1059, 26—1060, 2 [«.... զո սուրբ Հոգի. օրհ.»], յետոյ՝ «Զհոգիս ծառայից քոց, Քրիստոս ...» եւն., յետոյ՝ «Որ ըզկերիչսակին ըզձայնըն ....» մինչեւ «... կաթ|ղիա|սուն. բա|րեխօսա|.», կգ.. էջ 1060։

բ. Թ. 229բ—230ա՝ հց.։ կգ.. էջ 1060—1061։ Սկ.՝ «Որ փափագելի տեառնմամբ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ցուցաւ մեզ. օրհնեցէք.»։

գ. Թ. 230ա—230բ՝ մծ.։ կգ.. էջ 859—860։ Սկ.՝ «Երանելի աստուա-ծայսէր սուրբ պըչխոն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... սուրբ նըշանիս. մե-[ծացու.]»։

դ. Թ. 230բ՝ ող.։ կգ.. էջ 1061։ Սկ.՝ «Այսօր խընդրի պատուական ...» եւն.։ Վջ.՝«... իսկ մեք Քրիստոսի հաւատացեալ, եկայք.»։

ե. Թ. 230բ—231ա՝ այ.։ կգ.. էջ 1061—1062։ Սկ.՝ «Ապաւինեցաք ի խաչ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ լուսաւոր սի|եղիտաց, աղ[աչեմք].»։

4. Թ. 231ա—236ա՝ ժ. երէքշաբ.։ կգ.. էջ 1074։

ա. Թ. 231ա—234բ՝ «Կանօն սրբոց մարգարէիցն»։ Համմտ. հմր. 4 VI 4ա։

ա. Թ. 231ա—233ա՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ զաստուածային զօրութիւնըդ քո ...» եւն. կգ.. էջ 881—882, 29 [«... ար|քայութիւնդ. աղօ-թիւ[ք].»], յետոյ՝ «Որ ի հրացայտ սաւառնաթեւ ....» եւն., «Արարիչ Աստուած եւ բասեղծիչ ազգի ....» եւն., «Անարատ տաճար բնակարան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ յամենայն վըտանգից մերոց»։

բ. Թ. 233ա—233բ՝ հց.։ կգ.. էջ 884—885։ Սկ.՝ «Որ ընդ հո-

ղեղէն բնութեաւն . . . » եւն. : Վ.՝ « . . . *ուխտիս սպա|սաւորք. ըղՏէր* [*օրհնեցէք*]. » :

է. Թ. 233բ—234ա՝ *ող.* : Կգ. էջ 885—886 : Սկ.՝ « *Որ աւետաւոր քումդ . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *խոստիւք Հո|գւոյն. բա|րեխօսու|թեամբ*]. » :

ը. Թ. 234ա—234բ՝ *այ.* : Կգ. էջ 886 : Սկ.՝ « *Այսօր ժողովուրդ, որք ի հեթանո|սաց . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *մեք ըզպիտոս ի բարձունս* » :

Ը. Թ. 234բ՝ *մկ.* : Կգ. էջ 886—887 : Սկ.՝ « *Այսօր ցընծայ զուարճացեալ . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *զարբուցանողըն ծա|րաւեաց* » :

բ. 234բ — 236ա՝ « *Այլ հարց արբոց մարգարէից* » : Համմտ. հմր. 4 VI 4բ :

ա. Թ. 234բ—235ա՝ *հց.* : Կգ. էջ 922—923 : Սկ.՝ « *Որ երկնային զինուորութեանցդ . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *երգով գովեցէք ըզՏէր, եւ բարձր.* » :

բ. Թ. 235ա—235բ՝ *ող.* : Կգ. էջ 923 : Սկ.՝ « *Որ ըզծածկեալ խորհուրդ . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *երկնային զինուորութիւնքն* » :

է. Թ. 235բ՝ *այ.* : Կգ. էջ 923 : Սկ.՝ « *Երգս առեալ մարգարէիցըն . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *ի աղերս Կուսէն, որ* [*երեւեցաւ*]. » :

ը. Թ. 235բ—236ա՝ *ճշ.* : Սկ.՝ « *Ձառագայթ անճառ լուսոյ . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *աստուածային անօրէնութեանմբ* » :

Ը. Թ. 236ա՝ *մկ.* : Կգ. էջ 887 : Սկ.՝ « *Որ գյաւաջագոյն ընտրեալն . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *քո հան|գիստ. սոքօք.* » :

VII. Թ. 236ա — 241ա՝ « *Կանօն սրբոց թարգմանչացն* » : Համմտ. հմր. 4 VI 5 :

1. Թ. 236ա—239բ *օհ.* : Սկ.՝ « *Որ զարդարեցեր անօրինաւար . . .* » եւն. կգ. էջ 870—873, 3 [« . . . *արեանն իւրմանց. բա|րեխօսութեամբ*. »], *յետոյ*՝ « *Որ ի հայրական խակութենէն . . .* » եւն., « *Հայր անոխակալ եւ բարեգութ . . .* » եւն. *մինչեւ.* « . . . *նընջեցեալդոյն արժանաւ*[*որ*]*ի հանդըս*[*տեան*]. », *յետոյ*՝ « *Ով գերահրաչ ծաղիկ . . .* » եւն., կգ. էջ 873, 27—874 [« . . . *արարածք ամենայն ի լուսոյն պայ|ծառացան* »] :

2. Թ. 239բ—240ա՝ *հց.* : Կգ. էջ 874—875 : Սկ.՝ « *Ազանչելագործ Աստըւած, որ ցուցեր . . .* » եւն. : Վ.՝ « . . . *ի կեանսըն յա|ւիտենից* » :

3. Թ. 240ա—240բ՝ *ող.* : Կգ. էջ 875 : Սկ.՝ « *Որ ըզչնորհս աստուածային . . .* » Վ.՝ « . . . *սըրբոց թարգման|չաց. աղա*[*չանօք*]. » :

4. Թ. 240բ՝ *տյ.*։ *կգ.* էջ 875։ *Սկ.*՝ «*Աճառել չնորհօք . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . բարեխօսու|թեան, Տէր, կե[ցո]*»։

5. Թ. 240բ—241ա՝ *մկ.*։ *կգ.* էջ 876։ *Սկ.*՝ «*Ներմանեալ Մովսէսի . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . տուր ևկեղեցւոյ*»։

VIII. Թ. 241ա—245ա՝ «*Կանօն սրբոյն Ծակօբայ Մըծբնա հայրապետի*»։ *Համմտ. հմր.* 4 VI 6։

1. Թ. 241ա—243բ՝ *օճ.*։ *Սկ.*՝ «*Ցաղթօղ եւ տուրբ հայրապետ . . .*» *եւն. կգ.* էջ 1087—1089, 10 [«*. . . կուսու|թեամբ. փառբս.*»։], *յետոյ*՝ «*Լոյս ի լուսոյ, զմեզ լուսաւորեա . . . .*» *եւն.*, «*Մայր եւ կոյս աղախին . . .*» *եւն. մինչեւ* «*. . . ի փայա|ըն կենաց. քեզ.*», *յետոյ*՝ «*Ցաղթօղ եւ զնոր . . .*» *եւն., կգ.* էջ 1089, 28—1090, 4 «*. . . . եւ պատիւ յաւիտեան*»։

2. Թ. 243բ—244ա՝ *հց.*։ *կգ.* էջ 1090։ *Սկ.*՝ «*Սուրբ ես, Տէր, եւ ի տուրբս հանգու|ցեալ . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . ախտացելոց ան|ձանձ* [= *անձանց*] *զԳրիգոր Թա[գաւորն*]»։

3. Թ. 244ա՝ *ող.*։ *կգ.* էջ 1091։ *Սկ.*՝ «*Երկրպագեմք առաջի տեւողական . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . տէրու|թեանն, որ է.*»։

4. Թ. 244ա—244բ՝ *տյ.*։ *կգ.* էջ 1091։ *Սկ.*՝ «*Ամօլըք հաւատոյ . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . պարծանք ևկե|ղեցւոյ. յա[ռաքեալական*]. »։

5. Թ. 244բ՝ *մկ.*։ *կգ.* էջ 1091։ *Սկ.*՝ «*Հայրապետ տուրբ եւ անբիծ . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . քոյ հանգըստեան. առ.*»։

6. Թ. 245ա՝ *ճչ.*։ *Սկ.*՝ «*Որ յանապատէ կոչեցար . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . միշտ անչարժ պահել յաւիտեան*»։

IX. Թ. 245ա—246բ՝ «*Կանօն մանկանցն Բէթղէհէմի*»։ *Կգ.* էջ 851—853։ *Համմտ. հմր.* 4 VI 7։

1. Թ. 245ա—245բ՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Այսօր անմեղ տուրբ մանկունքն . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . զԱբէլ ի Կայենի. ժո[ղովուրդ*]. »։

2. Թ. 245բ—246ա՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Այսօր տըղայք տըընդհայք . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . . անուշահոտ պատարա|գօք. բարե[խօսութեամբ տցա, Փըրկիչ, ողորմեա*]»։

3. Թ. 246ա—246բ՝ *տյ.*։ *Սկ.*՝ «*Այսօր ընդ դասս հոգեղինաց . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . ի գոգն Աբրա|համու*»։

4. Թ. 246բ՝ *մկ.*։ *Սկ.*՝ «*Երանելի տուրբ մանկունքն . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . զըսարթունս երկնից*»։

X. Թ. 246բ—251բ՝ «Կանօն սրբոց հրեշտակապետացն Միքայէլի եւ Գաբրիէլի եւ ամենայն երկնային զօրաց»։ Կգ. էջ 1065—1068, 15 եւ 1069—1071։ Համմտ. հմր. 4 VI 8։

1. Թ. 246բ—249բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Որ յանէից ստեղծեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զաղտեղութիւն ազգի մարդկան. քեզ.»։

2. Թ. 249բ—250ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Անբակիւզբըն Հայր, առաջին ....» եւն.։ Վջ.՝ «... զՀոգին ճըշմարիտ»։

3. Թ. 250ա—250բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Որ ի հրեղէն զօրաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յերկրի սպասաւորեւլով. աղա[չանօք].»։

4. Թ. 250բ՝ այ.։ Սկ.՝ «Անմահ ալքային ...» եւն.։ Վջ.՝ «... լսվաոս ի բարձունս»։

5. Թ. 250բ—251ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Երկնաւոր հօտ ընդունել ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Սրբոյդութեանն. աղաչեմք.»։

6. Թ. 251ա—251բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Ամօթ ուրախացեալք առաք եկեղեցի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փեսային յաոաջասաո. սրբրասաց.»։

XI. Թ. 251բ—257ա՝ «Կանօն սրբոց հայրապետաց»։ Համմտ. հմր. 4 VI 9։

1. Թ. 251բ—254բ՝ օհ.։ Սկ.՝ «Ամօթ սրբոց հայրապետացըն ...» եւն., յետոյ՝ «Ժողովեալ առաք հայրապետք ....» եւն., «Ամօթ տճնէ եկեղեցի ....» եւն., «Ամօթ զուարճացեալ տճնէն ....» եւն., «Հայրապետ առաք եւ ամբիծ ...» եւն., «Զանմարմնոցն բժմաքութիւնըն ...» եւն., «Որ համագոյդ ես ...» եւն., «Հայր բարեգութ ...» եւն., «Լոյս, լուսոյ մայր ...» եւն., «Ամօթ ուրախացեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ երկնային աւուրս [= աւուրս]»։

2. Թ. 254բ—255բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Որ էիր յառաջ քան զյաւիտեանս ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... եւ բարձր արարչագ առաք զՀոգին ճըշմարտութեան»։

3. Թ. 255բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Աստուածային ճառագայթ ....» եւն.։ Վջ.՝ .... փերագոյն քան ըզքնութիւնս. աղօթիւք.»։

4. Թ. 255բ—256ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Հանդիսացեալք ընդ երկնայնոցն ....» եւն.։ Վջ.՝ «... զմանկունս երկնաւոր փեսային օրհ[նեցէք]»։

5. Թ. 256ա—256բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Ամօթ երկնայնոցն ընդ մեզ տճնա[խրմբելով ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ նոսին փառս յաւ[իտեան]»։

6. Թ. 256բ—257ա՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ով հրաշալի նախահարք, միւտ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ներզովեցին բղնեստոր եւ զաղանդին իւր պիղծ»։

XII. Թ. 257ա — 257բ՝ « Շարական Իգնատիոսի հայրապետի »։ կգր. էջ 1092։ Համմտ. համր. 4 VI 10։ Սկ.՝ « Որ հրաւիրեցեր զյառաջագոյն . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . . հաց տուրբ գրտաւ Աստուածոյ. աղա[չանօք]. »։

XIII. Թ. 257բ—258ա՝ « Շարական Յովհաննու Ոսկեբերանին »։ կգր. էջ 1072։ Համմտ. համր. 4 VI 11։ Սկ.՝ » Որ յանըսկիզբն ի Հօրէ . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . քոյ տուրբ յիշատակս. մա[ղթեա]. »։

XIV. Թ. 258ա՝ « Շարական սրբոյն Բարսեղի հայրապետի »։ կգր. էջ 1142—1143։ Համմտ. համր. 4 VI 12։ Սկ.՝ « Լուսապայծառ խաստուածք . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . յերկնային խորանան երանելին Բասիլի|ոս. մաղ[թանօք]. »։

XV. Թ. 258ա — 258բ՝ « Շարական Գրիգորի Աստուածաբանի »։ կգր. էջ 1202։ Համմտ. համր. 4 VI 13։ Սկ.՝ « Որ լուսով աստուածային . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . խարնումն բա|քանչելի. ով [տէր]. »։

XVI. Թ. 258բ—259ա՝ « Շարական Նիկողայոսի հայրապետին »։ կգր. էջ 1082—1083։ Համմտ. համր. 4 VI 14։ Սկ.՝ « Հիացան անմարմինքն . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . քաւ|ութիւն մեզազ մերոց »։

XVII. Թ. 259ա—260ա՝ « Եփրեմ Ասորու կանոնը »։ կգր. էջ 1138—1139, 11՝ « Որ համամեան մեծին Եղիայի . . . » մինչեւ « . . . ըզքաւ|ութիւն յանցանաց », յետոյ՝ « Դոհութեամբ փառաւորեցուք ըզքեզ . . . . » եւն. մինչեւ « . . . . զնըրդորդութի|ւնդ յաւիտեանս ամէն », կգր. էջ 1142։

XVIII. Թ. 260ա—260բ՝ Եւստաթիոսի, Աւքսենտիոսի, Եւգենիոսի, Ովրեստեսի եւ Մարդարեոսի կանոնը։ կգր. էջ 1086։ Վնգ.՝ « Շարական սրբոց Եւստա|թիոսեանցն »։ Համմտ. համր. 4 VI 16։ Սկ.՝ « Որ ըզհոտ սիրոյ քո . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . չարչարեալ պըսակեցաւ. ր[արեխօսութեամբ] »։

XIX. Թ. 260բ—261ա՝ « Շարական երկուց բիւ|րոցն »։ կգր. էջ 1057։ Համմտ. համր. 4 VI 17։ Սկ.՝ « Այսօր ընդ անմարմինսըն . . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . զՔողութիւն յան|ցանաց, փա[սաւորեալ]. »։

XX. Թ. 261ա — 261բ՝ « Շարական Սահակի Ուխնեցւոյն »։ կգր. էջ 985—986։ Համմտ. համր. 4 VI 20։

1. Թ. 261ա—261բ՝ մկ.։ Սկ.՝ « Ցինծայ այսօր տուրբ եկեղեցի . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . պարգեւաց տուօղ »։
2. Թ. 261բ՝ հր.։ Սկ.՝ « Մարթիրոս եւ վրկայ . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . ըզծըգնութեան քոյ զնանդէս. ա[ղաչեա]. »։

XXI. Թ. 262ա՝ «Շարական Մեռոնի աւրհնէլոյ»։ Համմտ. հմր. 4 VI 21։ Սկ.՝ «Որ յառաջագոյն յօրինս յօրինակ Միածնի քոյ ....» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ հրեշտակս օրհնեն տուրք զերրորդութիւնդ»։

XXII. Թ. 262ա—262բ՝ «Մեղեդի Մեռոնի ի վերայ նորածնելոցն»։ Համմտ. հմր. 4 VI 22։ Սկ.՝ «Հայր ամենակալ, որ առաքեցեր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յաւէժ քեզ փառք»։

XXIII. Թ. 262բ—263ա՝ «Շարական հանդերձի։ Ծորժամ զգենուն»։ Սկ.՝ «Խորհուրդ խորին անհաս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... քումմ առաք խորհրդոյդ լինել ապաստար»։

XXIV. Թ. 263բ—264ա՝ «Շարական [ընդ]կարկուէ[ին պատարագի»։ Սկ.՝ «Ծայս յարկ նիւթանաց [=նուիրանաց] ուխտի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զԽողուբիւն կանգնողի տաճարիս»։

XXV. Թ. 264ա—266ա՝ «Շարական Հօրհանց [սո]տոճարակացն»։ Կգ. էջ 1052—1054։ Սկ.՝ «Ծաւուր վերջին ժամանակի ...» եւն.։ Վջ. «... պահել զմեզ միշտ ան[վրանք»։

XXVI. Թ. 266ա—266բ՝ «Շարական սրբոց Սուքիասանց»։ Կգ. էջ 1224։ Համմտ. հմր. 4 VI 23։ Սկ.՝ «Սուտգուբեաւք տեղեկացեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հոգւոց եւ մարմնոց»։

XXVII. Թ. 266բ—267ա՝ «Շարական Վահանայ գողթնացւոյն»։ Կգ. էջ 1201—1202։ Համմտ. հմր. 4 VI 24։ Սկ.՝ «Զարմանալի է ինձ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... գողթնեացն իշխեցող»։

XXVIII. Թ. 267ա—267բ՝ «Շարական Դաւթի Դունեցւոյն»։ Կգ. էջ 1043։ Համմտ. հմր. 4 VI 25։ Սկ.՝ «Լցցեալ աստուածային չնորհիւ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հարաւային կողմանեանն»։

XXIX. Թ. 267բ—268ա՝ «Շարական Կիւրակոսի եւ Ծուղիտայի»։ Կգ. էջ 1200—1201։ Համմտ. հմր. 4 VI 26։

1. Թ. 267բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ծարմատոց բարեաց քաղցըր չաուխիղ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վասն անձանց [մերոց]»։

2. Թ. 267բ—268ա՝ հր.։ Սկ.՝ «Վարդագոյն վառեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փըրկչին մերոյ»։

XXX. Թ. 268ա—268բ՝ «Շարական Մինասայ, Եր[մոգենեայ եւ Փրաբոսի»։ Կգ. էջ 1085։ Սկ.՝ «Հզկիչատակ վրկայիդ ....» եւն.։ Վջ. «... երկըր|պագեացու[ք»։

XXXI. Թ. 268բ՝ «Շարական սրբոց Ոսկեանց»։ Կգ. էջ 1224—1225։

Համմ. հմր. 4 VI 27։ *Սկ.՝* «*Որք արժանաւորեցայք . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . պատարագ ընդունելի. ով.* »։

XXXII. *Թ.* 268բ—269ա՝ «*Շարականն սրբոց Աւօնմանց* [= *Աւոմանաց*]։ *Կգ.։ էջ* 1223։ *Համմ. հմր.* 4 VI 28։ *Սկ.՝* «*Ազաւնեմք ըզքեզ . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . արեւելեան իւրեանց. բա*[*րեխօսութեամբ*].» ։

XXXIII. *Թ.* 269ա—270բ՝ «*Շարականն սրբոց Վարդանանց* »։ *Համմ. հմր.* 4 VI 29։ *Սկ.՝* «*Արիացեալք առ հակառակն քաջութեամբ առնուլ . . .* » *եւն. մինչեւ* «*. . . պսակեալք ի Քրիստոս* », *յետոյ՝* «*Նորահրաշ պսակաւոր . . .* » *եւն., կգ. էջ* 1234—1235, 23 [«*. . . յերկինսաւոր հանդիսարքէն* »], *յետոյ՝* «*Փոխութեամբ փառատուրթիւն . . .* » *եւն. մինչեւ* «*. . . մարմին սուրբ* »։ *Կգ. էջ* 1236։

XXXIV. *Թ.* 270բ—277ա՝ «*Կանոն սրբոց Դաւոնդեանցն* »։ *Համմ. հմր.* 4 VI 30։

1. *Թ.* 270բ—273ա՝ *օհ.։ Սկ.՝* «*Որ առաջադոյն սահմանեցեր . . . .* » *եւն. կգ. էջ* 1226—1228, 8 [«*. . . ըզփառս ի բարձունս* »], *յետոյ* «*Անմահարար բաժակ հեղեալ . . .* » *եւն., «Ի հանդիստ քո* Տէր *. . . .* » *եւն., յետոյ՝* «*Ըզքեզ օրհնութեամբ . . .* » *եւն., կգ. էջ* 1228, 26—1229, 8 [«*. . . հոգոյ մերոց* »]։

2. *Թ.* 273բ՝ *հց.։ Կգ. էջ* 1229։ *Սկ.՝* «*Որ անդադար . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . նոր Իսրայէլ, բար*[*ձր*].» ։

3. *Թ.* 273բ—274ա՝ *ող.։ Կգ. էջ* 1230։ *Սկ.՝* «*Արիագին արդարութեան . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . պրսակազարդ տեսեալ. մա*[*ղթանօք*].» ։

4. *Թ.* 274ա՝ *ոյ.։ Կգ. էջ* 1230։ *Սկ.՝* «*Երկնային հրաւիրակօք . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . մաղթանօք սուրբ.* » ։

5. *Թ.* 274ա—275բ՝ *մկ.։ Կգ. էջ* 1231—1232։ *Սկ.՝* «*Անճառելի Բանիդ . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . մեր բազում յանցանացն* »։

6. *Թ.* 275բ—276ա՝ *հր.։ Կգ. էջ* 1232—1233։ *Սկ.՝* «*Պայծառացան այսօր . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . երկնային մանկունք* »։

7. *Թ.* 276բ—277ա՝ *հր.։ Կգ. էջ* 1233—1234։ *Սկ.՝* «*Երգմամբ ձեզ երգս . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . վասն անձանց մերոց. ով.* » ։

XXXV. *Թ.* 277ա—277բ՝ «*Երգ* [*Տեառն Ներսէսի*] *արարչոյ աւուրս մի ածաքարին, եւ զխորհուրդ արարչութեանն, եւ յարութեանն Քրիստոսի* »։ *Կգ. Ա., էջ* 157—158։ *Համմ. հմր.* 4 VI 31։ *Սկ.՝* «*Նորաստեղծեալ բանն յանէից . . .* » *եւն.։ Վ.՝* «*. . . յարութեան, նընջեցելոց կենաց պատճոյն* »։

XXXVI. Թ. 277բ—278բ՝ «Երգ [Տեառն Ներսեսի] վասն երկրորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն երկնայնոց զօրացն»։ Կգ. Ա., էջ 167—168։ Համմ. հմր. 4 VI 32։ Մկ.՝ «Արարչական բանին . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ընդ Հօր փառաւորելով»։

XXXVII. Թ. 278բ—279ա՝ «Երգ վասն երրորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն երրորդի դարուն, եւ ի Յոհաննէս Մկրտիչն»։ Կգ. Ա., էջ 168—169։ Համմ. հմր. 4 VI 33։ Մկ.՝ «Լսական Բանն որ ընդ Հօր . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . քեզ երգս փառաց»։

XXXVIII. Թ. 279ա—279բ՝ «Երգ վասն չորրորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն չորրորդի դարուն եւ վասն աւետեաց Աստուածածնին»։ Կգ. Ա., էջ 169—170։ Համմ. հմր. 4 VI 34։ Մկ.՝ «Խաւարն անդոյ եւ սկզբնաձին . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . քոմ ծընողին, յոր օրհնեցայք. ազգ երկրաձինք, տուք օրհնութիւն պըտղոյ Կուսին»։

XXXIX. Թ. 280ա—280բ՝ «Երգ վասն հինգերորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն հինգ դարուն, եւ առաջ Աւազեան Քրիստոսի»։ Կգ. Ա., էջ 170—171։ Համմ. հմր. 4 VI 35։ Մկ.՝ «Ճառագայթեալ Բանն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . քո պըտղաբեր(ց)ի ի փառս քո»։

XL. Թ. 280բ—281ա՝ «Երգ վասն վեցերորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն վեց դարուն, եւ ի խաչելութիւնն Քրիստոսի»։ Կգ. Ա., էջ 171—172։ Համմ. հմր. 4 VI 36։ Մկ.՝ «Ջհանդուրժեալ քնութեամբ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . օրհնեմք յաւիտեանից»։

XLI. Թ. 281ա—282ա՝ «Երգ եօթներորդի աւուր արարչութեանն, եւ վասն եօթն դարուն, եւ խորհուրդ հանգստեանն»։ Կգ. Ա., էջ 172—173։ Համմ. հմր. 4 VI 37։ Մկ.՝ «Տէրն յետ ստեղծման . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . [= ընդ] Հօր հոգւով»։

XLII. Թ. 282ա՝ «Երգ արեւագալին կիւրակէի 'Ղեղեցի անուն՝ սաղմոսին»։ Կգ. Ա., էջ 176։ Համմ. հմր. 4 VI 38։ Մկ.՝ «Ցարեւելից մինչ ի մուտս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զխուխեանն իւրոյ ի մեզ»։

XLIII. Թ. 282ա—282բ՝ «Երգ կիւրակէ 'Աղաղակեցէք՝ սաղմոսին»։ Կգ. Ա., էջ 178։ Համմ. հմր. 4 VI 39։ Մկ.՝ «Ձրգնաւորք Աստուծոյ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զմայլե'ցուցիչ. բարեխո[սեցէք].»։

XLIV. Թ. 282բ—283ա՝ «Երգ զկնի Աստուած Աստուած՝ սաղմոսին»։ կգ. Ա., էջ 180—181։ Համմ. հմր. 4 VI 40։ Սկ.՝ «Լոյս արարիչ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... փառաւորեմք. ի [ծագել].»։

XLV. Թ. 283ա՝ «Երգ զկնի Տէր հովուեաց՝ սաղմոսին»։ կգ. Ա., էջ 184։ Համմ. հմր. 4 VI 41։ Սկ.՝ «Շանապարհ ևս ճշմարիտութիւն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... միշտ ըզնոսս»։

XLVI. Թ. 283ա—283բ՝ «Երգ երրորդ ժամու աւուրն զկնի ողորմեացին»։ կգ. Ա., էջ 187։ Համմ. հմր. 4 VI 42։ Սկ.՝ «Աբրահամ ըզքեզ, Հայր ...» ևն.։ Վջ.՝ «... երրորդ ժամուս»։

XLVII. Թ. 283բ—284ա՝ «Երգ վեցերորդի ժամուն»։ կգ. Ա., էջ 191—192։ Համմ. հմր. 4 VI 43։ Սկ.՝ «Ծաւարեցաւ լոյսն արեւուն ...» ևն. Վջ.՝ «... ի [=ընդ] Հօր փառաւորելով»։

XLVIII. Թ. 284ա՝ «Երգ իններորդի ժամուն»։ կգ. Ա., էջ 198։ Համմ. հմր. 4 VI 44։ Սկ.՝ «Զարչարակցեալ քեզ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ըզմեզ յօրն (յ)ահագին»։

XLIX. Թ. 284բ՝ «Իններորդ ժամի երգ»։ կգ. Ա., էջ 198։ Սկ.՝ «Նահապետին ...» ևն.։ Վջ.՝ «... զմեռս եւ զմարմին»։

L. Թ. 284բ—285բ՝ «Երգ [Տէառն Նէրսէսի] երեկոյեան ժամու խաղաղականին»։ կգ. Ա., էջ 234—236։ Համմ. հմր. 4 VI 45։ Սկ.՝ «Նայեաց սիրով, Հայրըդ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... եւ սքանչելի փառաւք իւրովք»։

LI. Թ. 286ա—304բ՝ «Կանոն մարտիրոսացն»։

1. Թ. 286ա—289բ։ Համմ. հմր. 4 VII 1։

ա. Թ. 286ա՝ հց.։ կգ. էջ 80։ Սկ.՝ «Ըզքեզ արդար եւ ուղիղ ....» ևն.։ Վջ.՝ «... մեղաց մերոց. բարձր.»։

բ. Թ. 286ա—286բ՝ ող.։ կգ. էջ 80։ Սկ.՝ «Ժողովեալքս ի յիշատակ ...» ևն.։ Վջ.՝ «... մարդասէր Փրկիչ, սոց[ա].»։

գ. Թ. 286բ—287բ՝ այլ։ կգ. էջ 81—82։ Սկ.՝ «Ժողովեալքս ի յիշատակ սրբոց մարմրոսացն ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի [=ընդ] հրաւիրեալսն [ի կոչումն արքայութեան երկնից]»։

դ. Թ. 287բ՝ մկ.։ կգ. էջ 105։ Սկ.՝ «Զհետաւորքն Քրիստոսի ի Հօրէ ....» ևն. մինչեւ «... եւ մեզ [ղէն]», յետոյ՝ «ըսբգունութիւն [=զգունութիւն] սրտից ...» ևն.։ Վջ.՝ «... ի վայելչութիւն տուրբ արքայութեանն»։

ե. Թ. 287բ—288ա՝ հր.։ կգ.։ էջ 105—106։ Սկ.՝ «Պարծե[ա]ցին սուրբքն փառօք . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զանպատում ըզկեանն»։

զ. Թ. 288ա—288բ՝ հր.։ Սկ.՝ «Սուրբ ես, Տէր զօրութեանց, որ բնակեալդ ես . . .» եւն.; «Լոյսդ որ յառաջ քան . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . օրհնեալ ես թագաւոր յաւիտենից»։

2. Թ. 288բ—290բ՝ կգ.։ էջ 82—83։ Համմտ. հմր. 4 VII 2։

ա. Թ. 288բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Սուրբ Աստուած արարիչ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . փառակից Հօր եւ Որդոյ. [գործըք].»։

բ. Թ. 288բ—289ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Խնդրեմք ի քէն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . լուր, Տէր, եւ ողորմեայ»։

գ. Թ. 289ա՝ այ.։ Սկ.՝ «Ցամենայն ժամ աւրհնեմք . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . սըրբոցն ի լոյս»։

3. Թ. 289ա—290բ։ Համմտ. հմր. 4 VII 3։

ա. Թ. 289ա՝ հց.։ կգ.։ էջ 83։ Սկ.՝ «Որ բարձրեալդ ես եւ ի . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . թագաւորն ըզԲրիստոս եւ բար[ձր].»։

բ. Թ. 289բ՝ ող.։ կգ.։ էջ 84։ Սկ.՝ «Ըզքո՛ւյատակ սրբոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ըզքեզ, Հոգիդ Ա՛ըզմարիտ. [աղօթիւք].»։

գ. Թ. 289բ—290ա՝ այ.։ կգ.։ էջ 84—85։ Սկ.՝ «Զօրութիւնք երկնայինք եւ անմարմինոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . գոհութեամբ փառք ի բ[արձունս Աստուծոյ]»։

դ. Թ. 290ա—290բ՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Ի տաճարի հանգստեան . . . եւն.։ Վջ.՝ «. . . պըտակացն արժանի եղեն. տո[ցա].»։

ե. Թ. 290բ՝ մկ.։ Սկ.՝ «Ընդնաւորըք Քրիստոսի մո[մ]րելոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . յաղթիւըըն կեն[աց»։

4. Թ. 290բ—291ա կգ.։ էջ 85—86։ Համմտ. հմր. 4 VII 4։

ա. Թ. 290բ—291ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Անոխակալ եւ բարեգոյժ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ան|ուն քո ամենայն յաւիտեան»։

բ. Թ. 291ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Հեղմամբ արեան . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եւ զնուիրս. տո[ցին աղաչանօք հաչտեաց].»։

գ. Թ. 291ա՝ այ.։ Սկ.՝ »Աւրհնեն ըզքեզ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զյուսացեալս ի քեզ»։

5. Թ. 291ա—292բ։ Համմտ. հմր. 4 VII 5։

ա. Թ. 291ա—291բ՝ հց.։ կգ.։ էջ 86—87։ Սկ.՝ «Ընդ սուրբըս քո

բարեբանեմք . . . » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *ամենևքեան միաբան. օ[րհ-նեցէք].* »։

բ. Թ. 291*բ*՝ *ողջ.*։ *կգ.* *է* 87։ *Սկ.*՝ « *Աղբիւր կենաց Աստուած . . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *քո խաղաղ|ութեամբդ. որ.* »։

գ. Թ. 291*բ*—292*ա*՝ *այլ.*։ *կգ.* *է* 87—88, 8 *Համմ. ե.*։ *Սկ.*՝ « *Տօն ճրագ-նաւորացն այսօր . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *ի հրոյն յարիւնեից միայն [մարգասէր]* »։

դ. Թ. 292*ա*՝ *ճշ.*։ *Սկ.*՝ « *Ուրախացան հրեշտակք ի յերկինս . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *ասելով՝ փառք քեզ, Աստուած* »։

ե. Թ. 292*ա*—292*բ*՝ *այլ.*։ *կգ.* *է* 88, 9—15։ *Համմ. գ.*։ *Սկ.*՝ « *Ձքեզ Տէր, աւրհնեմն . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *եւ հրեշտակք ասելով՝ [փա-ռք քեզ, փառք քեզ, Աստուած]* »։

6. *Թ.* 292*բ*—293*ա*՝ *կգ.* *է* 88—89։ *Համմ. հմր.* 4 VII 6։

ա. Թ. 292*բ*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ « *Օրհնեմք ըզքեզ, Տէր . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *վկայիցըն. բա[յթ].* »։

բ. Թ. 292*բ*՝ *ողջ.*։ *Սկ.*՝ « *Սկսեալ եմք ի տեղի . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *նեղչաց մերոց. բա[րեխօսութեամբ].* »։

գ. Թ. 292*բ*—293*ա*՝ *այլ.*։ *Սկ.*՝ « *Շնորհեա մեզ Քրիստոս . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *զԲրրոդութիւնդ համարոյ* »։

7. *Թ.* 293*ա*—294*բ*՝ *կգ.* *է* 89—91 [*ա*—*գ*]։ *Համմ. հմր.* 4 VII 7։

ա. Թ. 293*ա*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ « *Որք ի մարտի . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *բա-րեբանելով. [օրհնեցէք].* »։

բ. Թ. 293*ա*՝ *ողջ.*։ *Սկ.*՝ « *Որք զանձինս իւրեանց . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *արժանաւորք եղեն. [բարեխօսութեամբ] սո[ցա]* »։

գ. Թ. 293*ա*—294*ա*՝ *այլ.*։ *Սկ.*՝ « *Մխաբան ամենևքեան զԱստուածն . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *պատերազմևալք ի հանդիսի. բար[եխօսութեամբ].* »։

դ. Թ. 294*ա*—294*բ*՝ *այլ.*։ *Սկ.*՝ « *Հրաշափառ ճրագնութեամբ պատերազմ-եալք . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *ունելով միշտ բարեխօս առ Տէր վասն [ձանց]* »։

ե. Թ. 294*բ*՝ *մկ.*։ *կգ.* *է* 107։ *Սկ.*՝ « *Ի փառըս պարծեացին . . . .* » *ևն.*։ *Վ.*՝ « . . . *առնուլ ի Հօրէ ըզպսակ[ն]* »։

8. *Թ.* 294*բ*—295*բ*՝ *կգ.* *է* 91—92։ *Համմ. հմր.* 4 VII 8։

ա. Թ. 294*բ*—295*ա*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ « *Որք ըզպատնջանս անօրինաց . . .* » *ևն.*։

Վ.՝ «... *սոցա ըղճըղնութիւնս. առաւ[ել բարեբանեալ. քաղցրաձայն]*»։

բ. Թ. 295*ա*՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Որք ի մարմինի ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *յերկինսս զո ձրդ[մարիա]*»։

գ. Թ. 295*ա*—295*բ*՝ *այ.*։ *Սկ.*՝ «*Զարիական մահ սրբոց ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *ի զօրս ի վերին զըւարթնոցն*»։

9. *Թ.* 295*բ*—297*ա*՝ *կգ.* *էջ* 92—94 [*ա*—*գ*]։ *Համմ. հմր.* 4 VII 9։

ա. Թ. 295*բ*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Որ զանչափ քո ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *համաբնական ձայնիւն ըզ[ՏԷր օրհ.]*»։

բ. Թ. 295*բ*—296*ա*՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Զանմարմնոցն ըզմաքրութիւնըն ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *ի գունդս զըւարթնոցն. սոց[ա].*»։

գ. Թ. 296*ա*—396*բ*՝ *այ.*։ *Սկ.*՝ «*Երանելի սուրբ հայրապետաք ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «*լուսեղէնըս վերացոյց. օր[հնեցէք]*»։

դ. Թ. 296*բ*—297*ա*՝ *մկ.*։ *կգ.* *էջ* 108։ *Սկ.*՝ «*Այսօր յիշատակ տրոց մարտիրոսաց ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *ի լոյս ամենայն արարածս*»։

ե. Թ. 297*ա*՝ *հբ.*։ *կգ.* *էջ* 108։ *Սկ.*՝ «*Պայծառացեր եկեղեցի ....*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *ըզ[յիշատակ տրոց վկայի[ցն]*»։

10. *Թ.* 297*ա*—298*բ*։ *Համմ. հմր.* 4 VII 10։

ա. Թ. 297*ա*—297*բ*՝ *հց.*։ *կգ.* *էջ* 95։ *Սկ.*՝ «*Զինուրութիւնըք հրեշտակաց ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *մարտիրոսացըն. քահանայք, օր[հնեցէք].*»։

բ. Թ. 297*բ*՝ *ող.*։ *կգ.* *էջ* 95։ *Սկ.*՝ «*Նայեաց ի մեզ ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *սոցայ Գրիոտոս որ [ունիս. բազում զբթութիւն]*»։

գ. Թ. 297*բ*—298*ա*՝ *այ.*։ *կգ.* *էջ* 95—97։ *Սկ.*՝ «*Այսօր հրեշտակաց դասքն ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *յերկնից վայր անկեալ*»։

դ. Թ. 298*ա*—298*բ*՝ *հբ.*։ *կգ.* *էջ* 108։ *Սկ.*՝ «*Ձրդնաւորըք ճշմարիտք ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *ի Հօրէ լուսոյ ըղձեզ*»։

ե. Թ. 298*բ*՝ *մկ.*։ *կգ.* *էջ* 108։ *Սկ.*՝ «*Ընդ զաթթունս յերկնից ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *բարեխօսութեամբ պրգոցն*»։

11. *Թ.* 298*բ*—299*ա*՝ *կգ.* *էջ* 97—98։ *Համմ. հմր.* 4 VII 11։

ա. Թ. 298*բ*—299*ա*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Ցուսացեալքն յանուն քո ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *զովեմք եւ փառաւորեմք*»։

բ. Թ. 299*ա*՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Որք ըզբաժակ ...*» *եւն.*։ *Վ.*՝ «... *վերակարգեցան. առքօք աղա[չեմք].*»։

գ. Թ 299ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Այսօր յիշատակ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հիւանդաց բժիշկ [աղաչեացուք]»։

12. Թ. 299բ—300ա՝ կգ. էջ 98—99։ Համմտ. հմր. 4 VII 12։

ա. Թ. 299բ՝ հց.։ Սկ.՝ «Սուրբ ես, Տէր զօրութեանց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... սուրբ երանելեացն օրհնեցէք եւ.»։

բ. Թ. 299բ՝ ող.։ Սկ.՝ «Ընդքեզ սիրողաց ...» եւն.։ Վջ.՝ «... պատրաստեցին. աղո[թիւք].»։

գ. Թ. 299բ—300ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Այսօր ճրագնութեամբ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կենդանեաց ի մեծըն Սիօն»։

13. Թ. 300ա—301բ։ Համմտ. հմր. 4 VII 13։

ա. Թ. 300ա՝ հց.։ կգ. էջ 99—100։ Սկ.՝ «Որք հաղորդեցան ...» եւն.։ Վջ.՝ «... փրկօղին գինքեանըս. բ[արձր].»։

բ. Թ. 300ա—300բ՝ ող.։ կգ. էջ 100։ Սկ.՝ «Ողորմեաց մեզ ....» եւն.։ Վջ.՝ «... փառաց պըսակին. ա[ղօթիւք].»։

գ. Թ. 300բ—301ա՝ տյ.։ կգ. էջ 100—101։ Սկ.՝ «Որք զատ ի Քրիստոս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ընդ հրեշտակս. ևկայք.»։

դ. Թ. 301ա՝ մկ.։ կգ. էջ 109։ Սկ.՝ «[Ը]նդքեզ կարգային յօգնութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... միշտ եւ յաւիտեան»։

ե. Թ. 301ա—301բ՝ Ս. Գէորգայ չարականը։ կգ. էջ 1036։ Սկ.՝ «[Ո]վ սուրբ Գէորգ պարծանք ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... անմարմին բնութեայ»։

14. Թ. 301բ—302ա՝ կգ. էջ 101—102։ Համմտ. հմր. 4 VII 14։

ա. Թ. 301բ—302ա՝ հց.։ Սկ.՝ «Առ քեզ Աստուած ....» եւն.։ Վջ.՝ «... միաբանութեամբ երգով բարձր.»։

բ. Թ. 302ա՝ ող.։ Սկ.՝ «Ջողորմութեան քոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... սուրբ ճրագնաւորացն»։

գ. Թ. 302ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Ի յիշատակըս վրկայից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... արեամբըդ քո սրբոց»։

15. Թ. 302ա—304բ։ Համմտ. հմր. 4 VII 15։

ա. Թ. 302ա—302բ՝ հց.։ կգ. էջ 102—103։ Սկ.՝ «Որ ըզհրաշափառ քո ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յերկինս արքայութիւն. օրհնեցէք.»։

բ. Թ. 302բ—303ա՝ ող.։ կգ. էջ 103։ Սկ.՝ Ընդյիշատակըս վրկայից ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հրեշտակս ի յերկինս»։

գ. Թ. 303*ա*—304*ա*՝ *տյ.*։ *Սկ.*՝ «*Այսօր յիշատակ սրբոց քոց . . . .*» *եւն. մինչեւ* «*. . . քոց փառաբանից*»։ [*Կզ.* *էջ* 103, 23—29], *յետոյ*՝ «*Այսօր ևկեղեցի Քրիստոսի . . .* » *եւն. մինչեւ.* «*. . . որք բարեխօս|են. ամ.*», *յետոյ*՝ «*Փառք քեզ Հայր . . .* » *եւն. կզ.* *էջ* 303 *վերջին տ. մինչեւ էջ* 104՝ «*. . . . վասն անուանդր քոյմ սրբոց. բ[արեխօսու|թեամբ].*»։

դ. Թ. 304*ա*՝ *հբ.*։ *կզ.* *էջ* 109—110։ *Սկ.*՝ «*Երրորդութեանն սիրօդ անձինք . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . մեզ դուռն կենաց բացին ի յերկինս*»։

ե. Թ. 304*ա*—304*բ*՝ *մկ.*։ *կզ.* *էջ* 109։ *Սկ.*՝ «*Որք ևկեալ եմք ի պատուել . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . յամենայն ժամ ասել, Տէր, փառք քեզ փառք*»։

LII. *Թ.* 304*բ*՝ *Ծիշատակարութիւն*։ *Համմ.* LV։

«ესე წიგნი სურბ ნიშნის ტერ დავითს შვილი ტირაცუ გრიქურს: დიდრისა ქვსუთ:»։

LIII. *Թ.* 305*ա*—324*բ*՝ «*Կանոն Համօրէն ննջեցելոց*»։

1. *Թ.* 305*ա*—306*ա*՝ *կզ.* *էջ* 130—132։ *Համմ. հմր.* 4 VIII 1։

ա. Թ. 305*ա*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Աբրհաւել ևս դու Քրիստոս . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . զանուն քո [յաւիտեան]*»։

բ. Թ. 305*ա*—305*բ*՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Որ ըստեղծմամբ ըստ պատկերի . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . տուրբ արեան քո ևն*։

գ. Թ. 305*բ*—306*ա*՝ *տյ.*։ *Սկ.*՝ «*Քեզ վայելէ Աստուած աւրհնութիւն . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . աղաչանօք Աստուածածնին. այսօր.*»։

2. *Թ.* 306*ա*—307*բ*՝ *կզ.* *էջ* 132—134։ *Համմ. հմր.* 4 VIII 2։

ա. Թ. 306*ա*—306*բ*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Դոհաբանեմք ըզքեզ յաղթական . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . ը̄ [=ընդ] իմ|աստուն կուսանցըն. բար[ձր].*»։

բ. Թ. 306*բ*—307*ա*՝ *ող.*։ *Սկ.*՝ «*Արարիչ Աստըւած եւ ըստեղծիչ . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . միխիթար|իչ ազաւորաց. մի անտես.*»։

դ. Թ. 307*ա*—307*բ*՝ *տյ.*։ *Սկ.*՝ «*Զեռբք քո արարին եւ ըստեղծին . . .* » *եւն. Վջ.*՝ «*. . . որդոց մար|դկան. յայն[մ աւուր յահեղին յիշեա*]»։

3. *Թ.* 307*բ*—308*բ*՝ *կզ.* *էջ* 134—136։ *Համմ. հմր.* 4 VIII 3։

ա. Թ. 307*բ*—308*ա*՝ *հց.*։ *Սկ.*՝ «*Որ թագաւորդ ևս թագաւոր|աց . . .* » *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . յաջակողմեան դասուն. եւ բ[արձր].*»։

բ. Թ. 308ա՝ ողւ. Սկ.՝ «Որ կոչեցեր առ քեզ ...» եւն.։ Վ.՝ «... երանաւէտ զրաբթնոցն, ողո[րմած].»։

գ. Թ. 308ա—308բ՝ տյ.։ Սկ.՝ «Հրեշտակային ձայնիւն ...» եւն.։ Վ.՝ «... չնորհա դասիլ [ընդ սուրբսն քո]»։

4. Թ. 308բ—311ա։ Համմ. հմր. 4 VIII 4։

ա. Թ. 308բ—309ա՝ հց.։ կգւ. էջ 136—137։ Սկ.՝ «Ապարիչ եւ մարդասէր Տեր ...» եւն.։ Վ.՝ «... հանդերձ կենդանեօք. բ[արձր].»։

բ. Թ. 309ա՝ ողւ.։ Սկ.՝ «Որ Որդիդ ես եւ Բանդ ...» եւն.։ Վ.՝ «... հեղեալ մաղթմամբ. հան[գո].»։

գ. Թ. 309ա—311ա՝ տյ.։ Սկ.՝ «Քեզ վայելէ Աստուած աւրհնութիւն ....» եւն., կգւ. էջ 137—138, 28 [«յամենայն ժամ ը [= ընդ] Տեառընն լինին»։], յետոյ՝ «Պատրաստ ապաքեր առաջ իմ ....» եւն., «Սաղմոս Տէր հովուեսցէ։ Աւծեր իւղով ...» եւն., «Ողջոյն քեզ, սուրբ եկեղեցի ...» եւն., յետոյ՝ [թ. 310բ 1] «Հաւատ ունելով ...» եւն., կգւ. էջ 138 վերջին տ. մինչեւ 140, «... բախտաւոր վասըն մեր ի յայնմ աւուր ահեղին»։

5. Թ. 311ա—313ա։ Համմ. հմր. 4 VIII 5։

ա. Թ. 311ա—311բ՝ հց.։ կգւ. էջ 140—141։ Սկ.՝ «Օրհնեմք զքեզ Հայր ...» եւն.։ Վ.՝ «... լուսեղէնս. քահանայք առ[աւել].»։

բ. Թ. 311բ՝ ողւ.։ կգւ. էջ 141։ Սկ.՝ «Հայր բարեգոյթ, որ ...» եւն.։ Վ.՝ «... ամենայն քոց սրբոց. յիշ[եա].»։

գ. Թ. 311բ—313ա՝ տյ.։ կգւ. էջ 141—143։ Սկ.՝ «Ի ձայն մեծի զուարթնոյն ....» եւն.։ Վ.՝ «... ընդ առաջ Աստուած[որդւոյդ, որ ի յերկնից]»։

դ. Թ. 313ա՝ ճշ.։ Սկ.՝ «Քրիստոս Աստուած յիշեա զնրնչեցեալսն ...» եւն., յետոյ՝ «Արեգակն արդարութեան ...» եւն.։ Վ.՝ «... ժառանգեցուցեր. փեր[կիլ].»։

6. Թ. 313ա—315բ։ Համմ. հմր. 4 VIII 6։

ա. Թ. 313ա—313բ՝ հց.։ կգւ. էջ 143։ Սկ.՝ «Բանդ Աստուած, որ ի ծոց ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ կենագործէ ի կեանս անմահ. բար[ձր].»։

բ. Թ. 313բ—314ա՝ ողւ.։ կգւ. էջ 144։ Սկ.՝ «Զանբզկըզկանական ծոցոյ Հօր ...» եւն.։ Վ.՝ «... պարգեւեցեր աչխարհի. աղա[չեմք].»։

գ. Թ. 314ա—315ա՝ տյ.։ կգւ. էջ 144—146։ Սկ.՝ «Լոյս ի լուսոյ զմեզ ...» եւն.։ Վ.՝ «... զՀոգին ճըշ[մարիտ. զի.»։

դ. Թ. 315ա—315բ՝ մծ.։ կգ.։ էջ 143—144։ Սկ.՝ «Լեառնն վիմածին աղբիւր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... տուրք կոյս Մա[րիամ. առ Ծը[նեալն].»։

7. Թ. 315բ—320բ։ Հմմտ. հմր. 4 VIII 7։

ա. Թ. 315բ—316ա՝ հց.։ կգ.։ էջ 146։ Սկ.՝ «Որ փառաք Հօր հանդերձեալ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... օրհնեալ տուրք գՍրբոր[դու]թիւդ»։

բ. Թ. 316ա՝ ողւ.։ կգ.։ էջ 147։ Սկ.՝ «Ծորժամ հարկանի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յահա|զին աւուրն. որ [միայնդ].»։

գ. Թ. 316ա—319բ՝ տյ.։ կգ.։ էջ 147—151, 22 [հմմտ. ե]։ Սկ.՝ «Քանզի զքեզ օրհնեն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հրեշտակք անողորմ դատին զմեղաւորս. եւ այժմ.»։

դ. Թ. 319բ—320ա՝ մծ.։ կգ.։ էջ 146—147։ Սկ.՝ «Բազմերամք վհատութիւքն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զըմուռս եւ զ|խունկս քե[զ]»։

ե. Թ. 320ա—320բ՝ տյ.։ կգ.։ էջ 151, 23—152 [հմմտ. զ]։ Սկ.՝ «Մեծ եւ ահեղ է ...» եւն.։ Վջ.՝ «... հո|գւոց մեր ընծայեցլոցն»։

8. Թ. 320բ—324բ։ Հմմտ. հմր. 4 VIII 8։

ա. Թ. 320բ—321ա՝ հց.։ կգ.։ էջ 152։ Սկ.՝ «Ցաւիտենից Աստուած ...» եւն.։ Վջ.՝ «... իմաստուն կուսանանն. առաւ[ել].»։

բ. Թ. 321ա—321բ՝ ողւ.։ կգ.։ էջ 153։

ա. Սկ.՝ «Որ թագաւորդ ես ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... ի ծառայս քո. եւ.»։

բ. Սկ.՝ «Ողորմութեանց տրւօղ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կարգաւորեա. որո. [= ողորմութեանց]»։

գ. Թ. 321բ—323ա՝ տյ.։ կգ.։ էջ 153—155։ Սկ.՝ «Հայր անբսկիզբն բարեխընամ ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... ի յերկինայնոց եւ երկրայնոցս. յիս.»։

դ. Թ. 323ա՝ ճշ.։

ա. Սկ.՝ «Փառաբանութիւն առ(ե)աքեմք քեզ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Հոգիդ ճըշմարիտ. յիշ[եա]»։

բ. Սկ.՝ «Որ անբսկիզբըն յէութեան ....» եւն.։ Վջ.՝ «... փըրկեցեր ըզտիե|զերս. հանգո.»։

գ. Սկ.՝ «Որ յանէից ստեղծող ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վաղ|ճան բարեացց բաշխող. թո[ղութիւն].»։

ե. Թ. 323բ—324բ։ Սկ.՝ «Արարիչ եւ մարդասէր անոխակալ ....» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ ի միւս անգամ գալըստեանըդ քոյ օգնեա ինձ»։

LIV. Թ. 325ա—344բ՝ Աւագ օրհնութեան կանոնը։ Կգլ. ԷՂ 3—27։ Սկ.՝ «Երգեացուք երգ նոր Աստուծոյ փրկչին . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . .՝ ի յահէ ամենազօր փառաց քոց»։

LV. Թ. 344բ՝ Ճիշատակ պարութեան։ Համմ. LII։

«Ճիշատակ է տուրբ չարականս։ Ճիշատակ է տուրբ չարա|կանս։ Տիրացու Կրիգորին է։ Թուին ռիժթ[ին] ամսոյն հոգա|նեմբրի ժբ»։

* * *

ՀԱՄԱՐ 4.

ԹՒՐԲ 323 [դասարկ 106բ]։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 13×9 սմ. [գրութիւն միասիւն 10×6 սմ.]։ — ՏՈՂ 22 [ճնճմամբ ուղղաձայեաց եւ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած]։ — ՆԻՒԹ բուղբ։ — ԳԻՐ բոլորագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ եւ ՄԿԱՐՆԱԳԻՐ կարմիր. — ԲԱՌԱՆՁԱՏՈՒՄ միջս։ — ԽՈՐԱՆԱՁԱՐԴ կարմիր 31ա, 80ա, 107ա, 151բ, 200բ, 256ա, 276ա եւ 306ա։ — ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ եւ ՁԱՐԴԱԳԻՐ կարմիր՝ 1բ, 2բ, 4ա, 6ա, 8ա, 9բ, 10ա, 12ա, 13ա, 13բ, 13բ, 14ա, 14ա, 14բ, 15բ, 16ա, 18ա, 19ա, 21ա, 22ա, 23ա, 25ա, 26բ, 29ա, 30բ, 31ա, 32բ, 36ա, 38ա, 41բ, 43բ, 46ա, 49ա, 50ա, 52ա, 56ա, 57բ, 60ա, 62ա, 66բ, 71բ, 73ա, 75ա, 78բ, 80ա, 81բ, 84ա, 87բ, 89բ, 91ա, 93բ, 96բ, 101բ, 104ա, 105բ, 107ա, 112բ, 113բ, 115ա, 119ա, 120ա, 125ա, 129ա, 134ա, 137ա, 140ա, 144ա, 146ա, 151բ, 153բ, 155ա, 157ա, 158բ, 160ա, 161ա, 163ա, 167բ, 168բ, 171ա, 172բ, 175ա, 181ա, 183ա, 185բ, 187ա, 189ա, 190բ, 193ա, 198ա, 200բ, 201բ, 203բ, 205ա, 206ա, 207բ, 209ա, 210բ, 213ա, 214բ, 216բ, 218բ, 220ա, 222ա, 224ա, 225բ, 227բ, 237ա, 241բ, 246ա, 247ա, 253ա, 254բ, 256ա, 261ա, 263ա, 265բ, 268ա, 270ա, 273ա, 276ա, 279ա, 280բ, 284ա, 286ա, 288ա, 293ա, 301ա, 306ա, 308բ, 311բ, 314ա, 318ա, 320բ, եւ 321բ։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաճեպաս։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, $\overline{\text{ՉԿԿ}}$ = 1616։ — ՏԵՂ. Ս. Միխայելի եւ Ս. Կարապետի վանքը Սպեր գաւառում։ — ԳՐԻՉ Ցովհաննես աբեղայ։ — ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ բերբ 300ա—300բ։ — ՎԻՃԱԿ՝ ընդհանրապես լաւ, միայն սկզբը եւ վերջը պակասաւոր են, եւ բերբ 1 եւ 2-ի մէջ, 9 եւ 10-ի մէջ, 22 եւ 23-ի մէջ, 30 եւ 31-ի մէջ մեկ հաս դուրս է հանուած։

ՄԱՏԵՆԱՆ Է

ՇԱՐԱԿԱՆ

Հաւելմատիր Համար 3։

I. 1. *ա. Թ.* 1ա—բ *Աստուածայատնութեան կանոնի մի հատուած։ Սկ.՝* « . . . *ծընաւ ի կուսէ անեաւտ* . . . » *եւն., կզբ. էջ* 1110, *տող*

6—1111, տ. 8 « . . . Աստըւած ըզքեզ, յետոյ՝ « ճշ. Ս(Ի)ուրբ զԱստուածածինն աւրհնութեամբ մեծացուցանեմք . . . » եւն. :

բ. Թ. 1բ—2բ՝ « կանոնն երկրորդ աւուրն » : կգ. էջ 1144 եւն. : « Աւրհնութիւն. Այսաւր Բանն ի Հաւրէ անմեկնելի եւ անճառելի խորհրդով. ի ձեռն կուսական որով . . . » — Հետեւեալը պակաս է մինչեւ կգ. էջ 1148 տ. 27 [թերթը դուրս է հանուած] ; Թ. 2ա՝ « . . . տեառնէն ընթացեալք ի յայրն. տեսին զի նուաստացեալ . . . » եւն. մինչեւ « . . . փըրկեցեր ըզտիեզերս քոյով յայտնու|թեամբդ », կգ. էջ 1149 տ. 9, յետոյ՝ ճշ. « Ամենագովելի եւ քան զերկինըս բարձրա|գոյն . . . » եւն. :

գ. Թ. 2բ—4ա՝ « կանոնն երրորդ աւուրն : Էակից Հաւր եւ Հոգւոյն. անըսկիզբն . . . » եւն. մինչեւ « . . . կրեցեր ուրախ. Որ զարարչակից Բանն զոյացեալ ըստուգ|ապէս աչխարհի ծընար ուրախ. » , կգ. էջ 1150—1151, տ. 9, յետոյ « հց.՝ Սքանչելագործ Աստըւած . . . » եւն., կգ. էջ 1154—1155 « . . . . ի փըրկութիւն մեզ ըզ-Բանն Աստըւած » , յետոյ՝ « ճշ. Անըսկըզբնական Բանին Հաւր բրնա-կա|բան . . . » եւն. : Վջ.՝ « . . . ըզկուսական քո տուրբ ըզկածն. զքեզ. » :

դ. Թ. 4ա—6ա՝ « կանոնն չորրորդ աւուրն : Ա(ւրհնութիւն). Այսաւր Գաբրիէլ ցընծութեամբ . . . . » եւն., կգ. էջ 1157 մինչեւ վերջին տ.՝ « . . . . յարգանդ կուսին » , յետոյ՝ « Այսաւր տիեզերք պայծառացան աւետաւք սըր|բոյ Կուսին. քանզի Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ » , յետոյ՝ « հց. Որ ի ծոցոյ Հաւր Բանդ . . . . » եւն., կգ. էջ 1160—1162, տ. 4 « . . . մարդաբարձակ » , յետոյ՝ « ճշ. Ըզքեզ զԿոյս եւ մայր եւ բնակարան . . . . » եւն. : Վջ.՝ « . . . զոհարանեն եւ վիրաւրենեն եւ փառաւորեն ըզմայր եւ զաղա. » :

ե. Թ. 6ա—8ա՝ « կանոնն հինգերորդ աւուրն : Աւրհնութիւն. Այսաւր որ յաթոռ փառաց . . . » եւն. կգ. էջ 1162—1163 տ. 5 « . . . Ադամայ » , յետոյ՝ « Ուրախ լեր անապատ ծարաւի եւ ծաղկեա հաւատով երանութեամբ յայսըմ հետէ. քանզի Քրիստոս յոյս յայտնեցաւ հեթանոսաց » , յետոյ՝ « հց. Որ յանճառելի ծոցոյ . . . » եւն., կգ. էջ 1165—1667 տ. 4 « . . . Դաւիթ » , յետոյ՝ « ճշ. Աննթառամ ծաղիկ անդառնապարտ . . . » եւն. : Վջ.՝ « . . . յար|քայութիւն Որդոյ քո եւ Աստուծոյ ըմե|ղոյ. բարեխաւս խոստովանողաց » :

զ. Թ. 8ա—9բ՝ « կանոնն վեցերորդ աւուրն : Աւրհնութիւն. Անըսկիզբնական տեսիլ փառաց . . . » եւն. կգ. էջ 1168 տ. 22 « . . . բազմեալ. քեզ » . յետոյ՝ « Թագաւոր փառաց Քրիստոս եւ արարիչ

բոլորից ...» եւն., յետոյ՝ «հց. Որ խոնարհեցար ի հայրական ...» եւն., կգ. էջ 1171—1172 տ. 12 «... հովուացն», յետոյ՝ «ճշ. Զքեզ հայր յառաջ քան զյաւիտեանս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զի արարիչն յաւիտենից տրղայ եղեալ յորդէզրութիւն կենաց կոչէ»։

է. Թ. 9բ—10ա՝ «Կանոնին եւթներորդ աւուրն։ Աբրնութիւն. Անեղանելի բնութիւն որ չէ|ութեանդ ...» եւն. կգ. էջ 1172—1173 տ. 13 «... ըզնա ընկալար. ըզքեզ.»։ Հետեւեալը պակաս է մինչեւ կգ. էջ 1176 տ. 29 [քերթը դուրս է հանուած]։ Թ. 10ա՝ «... մրսուր. եւ մոգքըն հետեւէին ծագմամբ լու|սափայլ աստեղն»։ Կգ. էջ 1176 տ. 29—31. յետոյ՝ «ճշ. Սի .... ոյ եւ ամպհովանի տուրբ կոյս ...» եւն.։ Վջ.՝ «... որ զանտանելին չէ|ից ի վերկըս քո բարձեր. զքեզ.»։

ը. Թ. 10ա—12ա՝ «Կանոնին ութերորդ աւուրն։ Աբրնութիւն. Լոյս ի լուսոյ ի Հաւրէ ....» եւն., կգ. էջ 1178—1179 տ. 5, «.... փոխարէն տալով մեզ»։, յետոյ՝ «Մըկըրտի Քրիստոս եւ սրբբին ամենայն արարածք. եւ տայ մեզ թողութիւն մեղաց ըզոյ եւ հոգով վերասրբեալով ըզմեզ»։, յետոյ՝ «հց. Տընաբրինեցաւ յարգանդի Կուսին ....» եւն. կգ. էջ 1181—1183 տ. 9՝ «.... զոր աւրինեացուք ըմի[չտ յաւիտեան]»», յետոյ՝ «ճշ. Անըակիզըն Աստուած Բանդ որ ի Հաւրէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... վր|կայեցաւ. դայ է որդի իմ սիրելի, ընդ որում և|ս հաճեցայ»։

2. Թ. 12ա—15բ՝ «Մեծացուցէք յարութեան Տեառն»։

ա. Թ. 12ա՝ «Ցանճառ վասուց ...» եւն. կգ. էջ 80։

բ. Թ. 12ա՝ «Ցարուցեալոյն ի մեռելոց ...» եւն. կգ. էջ 131, 531։

գ. Թ. 12ա—12բ՝ «Որ զաւետիս Հոգոյն ...» եւն. կգ. էջ 193։

դ. Թ. 12բ՝ Մեծացուցանեմք ըզքեզ ...» եւն. կգ. էջ 195։

ե. Թ. 12բ՝ «Որ ըզկերչակին ըզգայնըն ...» եւն. կգ. էջ 550—551։

զ. Թ. 12բ—13ա՝ «Ըզքեզ երեւեալ դուն ...» եւն. կգ. էջ 196։

է. Թ. 13ա՝ «Որ ըզԲանն Աստուած ...» եւն. կգ. էջ 197։

ը. Թ. 13ա՝ «Ուրախ լեր Աստուածածին ...» եւն. կգ. էջ 82։

թ. Թ. 13ա—13բ՝ «Անարատ տաճար բնակարան ...» եւն. կգ. էջ 83։

ժ. Թ. 13բ՝ «Սուրբ եւ Աստուածածին Մարիամ ...» եւն. կգ. էջ 61, 85, 225։

ժա. Թ. 13բ՝ «Ըզքեզ կոյս. Ծնունդ. Ծնեալ. Ըզքեզ.». կգ. էջ 35։

ժբ. Թ. 13բ՝ «Բանն առաքեալ. Զի որում ոչըն. Ծորմէ սաբանալ.» կգ. էջ 301։

ժգ. Թ. 13բ՝ «Ըզկուսութիւնըդ. Որ յարգանդի. Անհասանելի. կգ. էջ 303։

ժդ. Թ. 13բ՝ «Ըզքեզ ամէնաւրհնեալ ...» եւն. կգ. էջ 135։

ժե. Թ. 13բ—14ա՝ «Ըզքեզ Աստուածածին որ վերաւրհնես ....» եւն. կգ. էջ 230, 357։

ժզ. Թ. 14ա՝ «Սիւն լուսոյ ...» եւն. կգ. էջ 38, 254։

ժէ. Թ. 14ա՝ «Մայր լուսոյն Մարիամ ...» եւն. կգ. էջ 137։

ժը. Թ. 14ա՝ «Աստուածածին երկնային դուռն ...» եւն. կգ. էջ 92, 379։

ժթ. Թ. 14ա. «Զանճառելի լուսոյ. Զանհաս սընorkնութեան. Զբոլորից.» կգ. էջ 93։

ի. Թ. 14ա՝ «Ուրախ լեր Աստուածածին. Ըզքեզ լուսոյ. Մայր տուրբ անաւրաս.» կգ. էջ 217։

իա. Թ. 14ա՝ «Սուրբ զԱստուածածինն. Աւետաւոր. Աւէ ուրախ ...». կգ. էջ 141։

իբ. Թ. 14ա՝ «Լոյս լուսոյ մայր. Ստեղծաւղին. Լոյս ծագեցաւ». կգ. էջ 469։

իգ. Թ. 14ա՝ «Անբակըզբնական Բանին ...» եւն. կգ. էջ 244։

իդ. Թ. 14ա—14բ՝ «ԶԱստուածածինն եւ զմիչտ կոյսն ...» եւն. կգ. էջ 72, 95։

իե. Թ. 14բ՝ «Ամենագովելի. Ամենապայծառ. Ի լեռնէ». կգ. էջ 201։

իզ. Թ. 14բ՝ «Որ ըզմարմնիս. Որ զանուս. Որ զարար.»

իէ. Թ. 14բ՝ «Մայր եւ կոյս ազախին Քրիստոսի ...» եւն.։

իը. Թ. 14բ՝ «Ըզքեզ աւրհնութեամբ ...» եւն. կգ. էջ 97։

իթ. Թ. 14բ—15ա՝ «Անարատ կոյս ...» եւն. կգ. էջ 98։

լ. Թ. 15ա՝ «Աստուածածին մայր լուսոյ ....» եւն. կգ. էջ 972—973 ս. 3։

լա. Թ. 15ա—15բ՝ «Ուրախացիր Աստուածածին ...» եւն. կգ. էջ 262։

լբ. Թ. 15բ՝ «Աստուածածին մայր եւ կոյս ...» եւն. կգ. էջ 152։

լգ. Թ. 15բ՝ «Աստուածածին տուրբ կոյս. Անապական. Հուրըն.» կգ. էջ 79։

լդ. Թ. 15բ՝ «Ըզքեզ Աստուածծին. Դու պարծանըք. Դու ճըշմարիտ.» կգ. էջ 282։

լե. Թ. 15բ՝ «Աստուածծին եւ սրբբուհի. Ջքեզ մայր. Քեւ լուծան.» կգ. էջ 187։

լզ. Թ. 15բ՝ «Որ զանճառելին. Որ զարարչակիցըն. Ջքեզ Սգեկիկ.» կգ. էջ 103։

լէ. Թ. 15բ—16ա՝ «Ի քեզ եմք ապաւինեալ ...» եւն. կգ. էջ 102։

3. Թ. 16ա—17բ՝ «Կանոնք Տեառնընդառաջին։ Աւրնուրիւն. Մարմնացեալդ ի կուսէն ...» եւն., կգս. էջ 1207—1208 տ. 11 «... ձեռաց իւրոց.», յետոյ՝ «Այսաւր հեթանոսաց լոյս ծագեցաւ Քրիստոս Աստուած. եւ փառք իւրում ժողովրդի|դեանն իւր.», յետոյ՝ «Այսաւր ի տաճարն եկիր Փըրկիչ ....» եւն., կգս. էջ 1212, «Աւրհնեմք ըզքեզ որ առաքեցար ....» եւն., կգս. էջ 1213—1214 տ. 18, յետոյ՝ «Ճշ. Անըսկիզբն Բանըն ...» եւն., կգս. էջ 1215։

4. Թ. 18ա—19ա՝ «Կանոն Ան տ ո ն ի ի անապատականի։ Որ գերազանցեալ գըտար ...» եւն., կգս. էջ 1195 տ. 27 «... ով տուրք.», յետոյ՝ «Ուսոի եւ մեք տաւնելով ըզվերնութեան քո տուրք գի|չատակս. որ եղեր նախընթաց բարեաց կենաց ճանապարհին. փոխեցար յերկրայինացս յան|մահից դասակցութիւնն. ով.», յետոյ՝ «Նախասկիզբըն միանձանց ...» եւն., կգս. էջ 1198—1200 տ. 4 «.... ով տուրք»։

5. Թ. 19ա—21ա՝ «Կանոն սրբոյն Թէոդոսի Թագաւորին։ «Որ զերկնաւոր Թագաւորութեանըդ ...» եւն., կգս. էջ 855—856 տ. 8 «... բարեպաշտութեամբ.», յետոյ՝ «Հ. Աւրհնեմք ըզքեզ Քրիստոս ...» եւն., կգս. էջ 859 տ. 27 «... զեկ|եղեցի. ընդ սըր.», յետոյ՝ ող. «.... Թիւնս իմ ....» եւն., կգս. էջ 860—861 տ. 4, յետոյ՝ «Ակ. Որ գերագոյն քան ըզքնութիւնս ...» եւն.։ Վ.՝ «...Նորա առեղծեալ զարքային մեծ Տըղայոտ. վասն.»։

6. Թ. 21ա—22ա՝ «Կանոն Դաւթի եւ Յակոբայ։ Յաղթող գըտաւ յաւրնաբանս ....» եւն., կգս. էջ 1117 մինչեւ տ. 26, յետոյ՝ «Մեղաք յամենայնի ...» եւն., կգս. էջ 1121—1122 «.... տուրք եկեղեցոյ. աւրնեցիք»։

7. Թ. 22ա—23ա՝ «Կանոն սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային։ Նահատակ բարի ....» եւն., կգս. էջ 1122—1123 տ. 27 «.... Աստուածաստեղծ մարդոյն պըղ ...» հետեւեալը պակաս է, քերթը պրպտ է հանուած։ Թ. 23ա՝ «Նախաստարկաւագ եւ առաջին ....» եւն., կգս. էջ 1128 վերջին տ. մինչեւ 1129 տ. 20 «.... Աստուածոյ. ով.»։

8. Թ. 23ա—25ա՝ «Կանոն Պետրոսի եւ Պօղոսի գլխաւոր [առաքելոցն]։ Ծընծայ այսաւր եկեղեցի ....» եւն., կգս. էջ 887—888 տ. 9 «... զհեթանոսս.», յետոյ՝ «Որ երկոքումբք ընտրելովք լուսաւորչաբն աշխարհի հաստատեցեր զեկեղեցի քո Քրիստոս մաղթանաւք սուտ խըմայեալ ի մեզ»։, յետոյ՝ «Հ. Որ խոստացար տալ ըզփականս ...» եւն., կգս. 891—893 տ. 16։

9. Թ. 25ա—26բ՝ «Կանոնն Ծոհաննու եւ Ծակոբայ՝ Որ էն յԵւթեան . . .» ետն., կգ. էջ 1130 մինչեւ ս. 29 «. . . . զերապանծ լուսոյն», յետոյ՝ «Որ կենարար բանիւ քո անմահ|ացեալ . . . .» ետն., յետոյ՝ «Հց. Որ զամենայնսն յոչընչէ . . . .» ետն., կգ. էջ 1133—1135 ս. 17։

10. Թ. 26բ—28բ՝ «Կանոնն համաւրէն առաքելոցն։ Երանելի տուրբ առաքեալք ի սկզբանէ . . .» ետն. «Զորս առեալ ի ծովակէն . . . .» ետն. «Զառաջնորդս եւ զվարդակետս . . .» ետն., հց. «Էակից բանըդ Հաւր եւ Հոգոյն . . .» ետն., ող. «Տէր որ զքեզ թուխիւնըդ քո . . . .» ետն., «Որք ի սկզբանէ պատուեալ եղեն . . .» ետն. տյ. «Առաքեալք Աստուծոյ սիւնըք հաւատոյ . . .» ետն. հբ. «Ի քէն հայցեմք բազում . . .» ետն. մկ. «Աչակերտք Քրիստոսի . . .» ետն. ճչ. «Որ սիրողդ էք արարչին արարածոց . . .» ետն։

11. Թ. 29ա—30բ՝ «Կանոնն եւթանասունն եւ երկու առաքելոցն։ Իմաստութիւն երկնային . . . .» ետն., կգ. էջ 1045—1046 ս. 14 «. . . աղաչանիօ», յետոյ՝ «Որ տիրականդ իշխանութեան հաղորդս արարեր ըզսուրբ զառաք[29բ]եալսն կապել եւ արձակել զորդիս մարդկան յերկինս եւ յերկրի եւ աթոռակից լինել քեզ խոստացար, յորժամ նըստիս յաթոռ դատողա|կան. աղաչանաւք.», յետոյ՝ «Հ. Որ ի Հաւրէ առաքեցար . . . .» ետն.. կգ. էջ 1049—1050 «. . . . Քրիստոսի. բարեխաւսեցէք»։

12. Թ. 30բ—31ա՝ «Կանոնն Ծունանու մարգարէին։ Որ զանճառելի ծածկապէս . . .» ետն., կգ. էջ 1216—1217 ս. 6 «. . . ապականութենէ. բարե . . .» Թ. 30 եւ 31-ի մէջ մէկը դուրս է հանուած։ Թ. 31ա՝ «. . . զայոց. Նեղող զրկած եւ երկայնամիտ . . .» ետն., կգ. էջ 1218 ս. 26 մինչեւ էջ 1219 ս. 4։

II. 1. ա. Թ. 31ա—32բ՝ «Երդ բուն բարեկենդանին առաջի կիւրակէի աղուհացիցս Տեառն Ներսէսի ասացեալ։ Բանն որ ընդ Հաւր յԵւթեան . . .» ետն. կգ. էջ 185 մինչեւ վերջին ս. «. . . աւրինաւք.», յետոյ՝ «Ցընծայ Մարիամ արեգա|կանն արդարութեան . . .» [4 ս.] ետն., յետոյ՝ «Ուրախացիր . . .» ետն., հմր. 3 I 1աբ, «Որ ընդրեցար . . .» ետն., հմր. 3 I 1աբ, «. . . . թիւնս իմ . . .» ետն., հմր 3 I 1ապ, «Ի բարձանց . . .» ետն., հմր 3 I 1ասէ։

բ. Թ. 31բ—32ա՝ «Որ հայիս քաղցրութեամբ . . .» ետն., հմր. 3 I 1բ։

գ. Թ. 33ա—33բ՝ «Որ համադոյից . . .» ետն., հմր. 3 I 1գ։

դ. Թ. 33բ—34ա՝ «Որ յամենայնի . . .» ետն., հմր. 3 I 1դ։

ե. Թ. 34ա—34բ՝ «Երգէին մանկունքն . . .» ետն., հմր. 3 I 1ե։

զ. Թ. 34բ—35ա՝ «Բարեբանեալ ես Քազաւոր ...» ևն. հմր. 3 I 1գ։
է. Թ. 35ա—36ա՝ «Բարեբանեալ ես ի յաւիտեան ...» ևն. հմր. 3 I 1է։

2. ա. Թ. 36ա—38ա՝ «Կանոնն երկրորդ կիւրակէ աղուհացին։ Որ զաւրէնսըս սբբոյն Քեւան ...» ևն. կգ. էջ 202—203 տ. 8 «.... բաժակ.», յետոյ՝ «Որ անապական ծնընդեամբըդ քո լուծեր ...» ևն. [6 տ.], յետոյ՝ «Որ յառաջ քան ...» ևն. հմր. 3 I 2աՔ—է։
բ. Թ. 38ա—38բ՝ «Հց. Զանուն քո Ջրիստոս աւրհնեմք ...» ևն. «Տուլ կենաց ...» ևն. «Ի համբառնալ ....» ևն. կգ. էջ 209։
գ. Թ. 38բ—39ա՝ «Որ խոնարհեցար ...» ևն. «Մերձ եմ ...» ևն. «Բարձրեալ ...» ևն. կգ. էջ 210—212։
դ. Թ. 39ա—49բ՝ «Աստուած հարցըն ...» ևն. հմր. 3 I 2բ։
ե. Թ. 39բ—40ա՝ «Աւրհնեալ եւ փառաւորեալ ...» ևն. հմր. 3 I 2գ։
զ. Թ. 40ա—40բ՝ «Փառաւորեալ յաւիտեան ...» ևն. հմր. 3 I 2դ։
է. Թ. 40բ—41բ՝ «Զանճառ էութիւն ...» ևն. հմր. 3 I 2ե։

3. ա. Թ. 41բ—43ա՝ «Կանոնն երրորդ կիւրակէի աղուհացի։ Աւրհնեմք ըզքեզ ...» ևն., կգ. էջ 218—219 տ. 14 «... համբուրիւ, մարեւս.», յետոյ՝ «Աղբեր կենաց բղխեալ ...» ևն. [5 տ.], յետոյ՝ «Որ զոհբականըդ ...» ևն. հմր. 3 I 3աՔ—է։
բ. Թ. 43բ—44ա՝ «Աւրհնեալ Տէր Աստուած հարցըն ...» ևն. հմր. 3 I 3բ։
գ. Թ. 44ա—44բ՝ «Որ ապրեցուցեր ...» ևն. հմր. 3 I 3գ։
դ. Թ. 44բ—45ա՝ «Որ ահաւոր ...» ևն. հմր. 3 I 3դ։
ե. Թ. 45ա—46ա՝ «Ուղիղ են ճանապարհք քո ...» ևն. հմր. 3 I 3ե։
զ. Թ. 46ա—46բ՝ «Հարցըն մերոց աւրհնեալ ես ...» ևն. հմր. 3 I 3զ։
է. Թ. 46բ—47ա՝ «Որ հարցըն մեր ...» ևն. հմր. 3 I 3է։
ը. Թ. 47ա—47բ՝ «Մանկունըդն գերեալք ...» ևն. հմր. 3 I 3ը։
թ. Թ. 47բ—48բ՝ «Տէր Աստըւած հարցըն մերոց ...» ևն. հմր. 3 I 3թ։
ժ. Թ. 48ա—49ա՝ «Մանկանցն ըղձայնըն քեզ ...» ևն. հմր. 3 I 3ժ։
ժա. Թ. 49ա—50ա՝ «Աչուն քո յաւիտեան ....» ևն. հմր. 3 I 3ժա, ա—է։

4. ա. Թ. 50ա—52ա՝ «Կանոնն չորրորդ կիւրակէի աղուհացից։ Որ արարեր զաւրութեամբ ...» ևն., կգ. էջ 234—235 տ. 18 «... մեղաց մերոց.», յետոյ՝ «Որ վառեցար ի յարփւտն ...» ևն. [4 տ.], յետոյ՝ «Արարչակիցըդ Հաւր ...» ևն. հմր. 3 I 4աՔ—է։
բ. Թ. 52ա—52բ՝ «Փառաւորեալ անուն ...» ևն. հմր. 3 I 4բ։
գ. Թ. 53ա—53բ՝ «Փառաւորեալ է անուն քո ...» ևն. հմր. 3 I 4գ։

դ. Թ. 53բ—54ա՝ «Աւրհնեալ ես ...» եւն. համր. 3 I 4դ։

ե. Թ. 54ա—54բ՝ «Հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 4ե։

զ. Թ. 54բ—55ա՝ «Աւրհնեալ ես ...» եւն. համր. 3 I 4զ։

է. Թ. 55ա—56ա՝ «Աւրհեալ ես ...» եւն. համր. 3 I 4է։

ը. Թ. 56ա—56բ՝ «Սուրբ Ասբւած ...» եւն. համր. 3 I 4ը։

թ. Թ. 56բ—57բ՝ «Ասուած բարեխալ ...» եւն. համր. 3 I 4թ։

ժ. Թ. 57բ—60ա՝ «Շաբաթ աւր սրբոց քառասնիցն։ Այսաւր ընդ անմարմնոցըն ...» եւն. կգս. էջ 246—247 տ. 16 «... սրբոց քոց Քրիստոս խընայէ.», յետոյ՝ «Այսաւր տաւնելով ...» եւն. համր. 3 I 4ժբ—ղ։

5. ա. Թ. 60ա—62ա՝ «Կանոն ՚ի՛ւնկերորդ կիրակէի աղուհացից։ Որ պատուիրան ...» եւն. կգս. էջ 252—253 տ. 12 «.... մարմնոյ իմոյ.», յետոյ՝ «Մարիամ կոյս անարատ ...» եւն. [4 տ.], յետոյ՝ «Որ ի սկիզբըն ....» եւն. համր. 3 I 5աբ—է։

բ. Թ. 62ա—62բ՝ «Հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 5բ։

գ. Թ. 62բ—63բ՝ «Հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 5գ։

դ. Թ. 63բ՝ «Որ յաւիտեան ...» եւն. համր. 3 I 5դ։

ե. Թ. 63բ—64բ՝ «Որ յամենայնի ...» եւն. համր. 3 I 5ե։

զ. Թ. 64բ—65ա՝ «Ընչմարտապէս գոհանամք ...» եւն. համր. 3 I 5զ։

է. Թ. 65ա—65բ՝ «Տէր Ասբւած մեր որ ...» եւն. համր. 3 I 5է։

ը. Թ. 65բ—66բ՝ «Որ զերիս մանկունսն ...» եւն. համր. 3 I 5ը։

թ. Թ. 66բ—72ա՝ «Այս շաբաթ աւրս Գրիգորի Լուսաւորչին տաւն է։ Այսաւր զուարճացեալ ...» եւն. համր. 3 I 5թ։

6. ա. Թ. 73ա—75ա՝ «Կանոնն վեցերորդ կիրակէի աղուհացից։ Որ ըզխորհուրդ քո ...» եւն. համր. 3 I 6ա։

բ. Թ. 75ա—75բ՝ «Ասուած հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 6բ։

գ. Թ. 75բ—76ա՝ «Աւրհնեալ Տէր ...» եւն. համր. 3 I 6գ։

դ. Թ. 76ա—76բ՝ «Հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 6դ։

ե. Թ. 76բ—77ա՝ «Աւրհնեալ Տէր ...» եւն. համր. 3 I 6ե։

զ. Թ. 77ա—78ա՝ «Աւրհնեալ ես Տէր ...» եւն. համր. 3 I 6զ։

է. Թ. 78ա—78բ՝ «Ասուած հարցըն մերոց ...» եւն. համր. 3 I 6է։

ը. Թ. 78բ—79բ՝ «Այնուն քո յաւիտեան ...» եւն. համր. 3 I 6ը։

III. 1. Թ. 80ա—81բ՝ «Կանոնն յարութեան Վազարու։ Այսօր գոլով ...» եւն. համր. 3 I 4թ։

2. ա. Թ. 81բ—85բ՝ «Կանոնք զալստեան Տեառն յերուսաղէմ՝ Որ վերաբերեալ յաթոռոյս ...» եւն. հմր. 3 I 7ա։

բ. Թ. 85բ—87բ՝ «Կանոնք մեծի երկուբաթադին։ Աւրհնութիւն. Անեղն ի Հաւրէ ...» եւն. հմր. 3 I 7բ։

գ. Թ. 87բ—89բ՝ «Կանոնք մեծի երեքբաթաթին։ Աւրհնութիւն. Իմաստուն կուսանաք ...» եւն. հմր. 3 I 7գ։

դ. Թ. 89բ—91ա՝ «Կանոնք մեծի չորեքբաթաթին։ Աւրհնութիւն. Որ յաթոռ փառաց ...» եւն. հմր. 3 I 7դ։

ե. Թ. 91ա—93բ՝ «Կանոնք մեծի հինկշաբաթին։ Աւրհնութիւն. Վերադաւռեն երկնից ....» եւն. կգբ. էջ 388—390 տ. 8. «.... ցիշընամոյն. աւրհնեցեք», յետոյ՝ «Այսաւր վերջա|ւին նորոգեցաք ի յանիցեից նախա հաւրն ճաշակելով ըզմարմինն եւ զարիւն Որդւոյն Աստուծոյ. աւ.», յետոյ՝ «Լոյսդ ի հայրական ...» եւն. հմր. 3 I 7եբ—է։

զ. Թ. 93բ—96բ՝ «Կանոնք մե|ծի ուրբաթուն։ Աւրհնութիւն. Այսաւր ի կատարումն ....» եւն. հմր. 3 I 7զ», յետոյ կգբ. էջ 465 տ. 29 [«Ահաւասիկ ես ...»] — էջ 466 տ. 5 «... ըզվարդապետն», յետոյ՝ «Ժողովեալ Հրէիցն կըուեցին առնեալ առեալ, տարան առ Պիղատոս. ասէն ի խաչ հան ի խաչ, զի հայհոյիչ է աւր.», յետոյ հմր. 3 I 7զբ—ը։ — Թ. 97բ—103բ՝ «Երգ Տեառն Ներսէսի ասացեալ Հայոց կաթո|ղիկոսի յաղագս մեծի ուրբաթու|ն զիչերն աւետարանացն։ Այսաւր անճառ լուսոյն ...» եւն. կգբ. էջ 164—165 «... եւ|ից յերկինս» մինչեւ 97բ՝ Որթիւ. աւետարան՝ Ոչ է ծառայ. Էլից զաւրէնսն Մովսէսի ...» եւն.։ 98բ՝ «Որթիւ. աւետարան Ղուկաս՝ Մերձեցաւ. Խնամով սբոյն յիւր սիրելեացն ...» եւն.։ 99ա՝ «Աւետարան Մարկոս՝ Եւ ասէց նոսա. Ճառագայթ փառաց էին ...» եւն.։ 100ա՝ Որթիւ. աւետարան Մաթ.՝ Յայնժամ. Զար կապանաց մարդկան ...» եւն.։ 101ա՝ «Որթիւ. աւետարան Մաթէոս՝ Իսկ նոցա կալւ։ Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց ...» եւն.։ 101բ՝ «Որթիւ. աւետարան Յոհաննու. Իբա|էր եւ. Նորին երգ վերկի աւետարանաւ։ Նորազաւղ տիեզերաց ....» եւն., հմր 3 I 7զբ α։ 102ա՝ «Որթիւ. աւետարան Մաթէոսի՝ Իբրեւ այգ ....» եւն., հմր. 3 I 7զբ β։ 103՝ «Որթիւ. աւետարան Մարկոսի՝ Եւ Վաղ.։ Բարբառելով ...» եւն., հմր. 3 I 7զբ γ։ 103բ՝ «Որթիւ. աւետարան Ղուկասայ՝ Եւ իբրեւ։ Աղբերացն ...» եւն., հմր. 3 I 7զբ δ։

է. Թ. 104ա—106ա՝ «Կանոնք մեծի շաբաթուն Քաղման։ Պարգեւատուն ամենեցուն ....» եւն., կգբ. էջ 503 մինչեւ տ. 26 ....»

պահպանի ի վիճուորացն.», *յետոյ՝ «Ցընծութիւն ասրատածոց . . .» եւն., կգ. էջ* 505, *յետոյ՝ «Զքեզ աւրհնեմըք . . .» եւն., հմր.* 3 I 7էբ—գ։

IV. 1. *ա. Թ.* 107*ա*—108*բ՝ «Կանովն մեծ|ի եւ կենսաբեր յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ։ Այսաւր յարեաւ . . .» եւն., կգ. էջ* 529 *մինչեւ տ.* 21 *« . . . աաելով Քրիստոս յարեաւ.»*, *յետոյ՝ «Այսաւր նոր Իսրայէլ . . . .» եւն. կգ., էջ* 531, *յետոյ՝ «Այսաւր մեծաւտիք . . .» եւն. հմր.* 3 II 1աբ—ե։

բ. Թ. 108*բ*—109*բ՝ «Վասն սուրբ եւ կենսաբեր յարութեանն Քրիստոսի։ Որ եկիր ի փրկութիւն . . .» եւն. հմր.* 3 II 1բա—դ։

գ. Թ. 109*բ*—110*ա՝ «Երկուչարթի աւր հարցն զհանգստեան յեծ իւր. Աւրհնեալ ես դու Քրիստոս որ յարեարդ ի յարուցելոս. Ագարող. Կերակրո. Պայծառացիր եկեղեցի . . . .» եւն. հմր.* 3 II 1գա։ *« Որ զաւետիս. Անըսկիզբնըն. Աղաչեմք» կգ. էջ* 193. *« . . . . թիւնս իմ . . .» եւն. հմր.* 3 II 1բէ—է։

դ. Թ. 110*ա*—111*ա՝ «Աւրհնեալ ես . . .» եւն. հմր.* 3 II 1դ։

ե. Թ. 111*ա*—111*բ՝ «Ընդ երիս մանկունսն . . .» եւն. հմր.* 3 II 1ե։

զ. Թ. 111*բ*—112*բ՝ «Լոյսդ որ ի հրեղէն . . .» եւն. հմր.* 3 II 1զ։

է. Թ. 112*բ*—113*բ՝ «Կանոն գլխաւորմանն Յոհաննու Մըկըրտչի։ Նախայաւիտեան . . .» եւն. հմր.* 3 II 1է։

2. *ա. Թ.* 113*բ*—115*ա՝ «Կանովն Նոր կիրակէին։ Նորոգեալ կըղձիք . . .» եւն. կգ. էջ* 565—567, *հմր.* 3 II 2աա։ *« Իշխանութիւնք . . .» եւն. այսոեղ պակաս է։*

բ. Թ. 115*ա*—115*բ՝ «Որ եկիր ի փրկութիւն . . .» եւն. հմր.* 3 II 2բ։

գ. Թ. 115*բ*—116*բ՝ «Որ վասն մերոյ . . .» եւն. հմր.* 3 II 2գ։

դ. Թ. 116*բ*—117*ա՝ «Անըսկիզբըն Բանըդ . . .» եւն. հմր.* 3 II 2դ։

ե. Թ. 117*ա*—118*ա՝ «Որ յաթոռ . . .» եւն. հմր.* 3 II 2ե։

զ. Թ. 118*ա*—119*ա՝ «Անեղանելիդ . . .» եւն. հմր.* 3 II 2զ։

է. Թ. 119*ա*—120*ա՝ «Որ ի յերկինից . . .» եւն. հմր.* 3 II 2է։

3. *ա. Թ.* 120*ա*—121*ա՝ «Ձայս կիրակէ|ս աշխարհամատոյն կիրակէ։ Երկրպագեմք քեզ . . .» եւն. հմր.* 3 II 3ա։

բ. Թ. 121*ա*—122*ա՝ «Անապական Բանդ . . .» եւն. հմր.* 3 II 3բ։

գ. Թ. 122*ա*—122*բ՝ «Որ թագաւորդ . . .» եւն. հմր.* 3 II 3գ։

դ. Թ. 122*բ*—123*բ՝ «Այսաւր բեւեռեալ . . .» եւն. հմր.* 3 II 3դ։

ե. Թ. 123*բ*—124*ա՝ «Որ զթացար . . .» եւն. հմր.* 3 II 3ե։

զ. Թ. 124ա—125ա՝ «Որ զարդարեալ ...» եւն. հմր. 3 II 3զ։
է. Թ. 125ա—125բ՝ «Որ յերկնային ...» եւն. հմր. 3 II 3է։

4 ա. Թ. 126ա—126բ՝ «Աբրահիզբըն Աստուած ...» եւն. հմր. 3 II 4ա։
բ. Թ. 126բ—127բ՝ «Որ զծառայի ...» եւն. հմր. 3 II 4բ։
գ. Թ. 127բ—128ա՝ «Որ էիր յառաջ ...» եւն. հմր. 3 II 4գ։
դ. Թ. 128ա—129ա՝ «Կամաւորութեամբ ...» եւն. հմր. 3 II 4դ։
ե. Թ. 129ա—130ա՝ «Փառաւորեմք ըզքեզ ...» եւն. հմր. 3 II 4ե։
զ. Թ. 130ա—130բ՝ «Փառաւորեալ Որդի ...» եւն. հմր. 3 II 4զ։
է. Թ. 130բ—131բ՝ «Որ յաւիտենից ...» եւն. հմր 3 II 4է։

5 ա. Թ. 131բ—132բ՝ «Ցայս կիրակէս կամ ուր ամիսն բերէ երեւմանն սուրբ խաչին է։ Կամաւորութեամբ ...» եւն. հմր. 3 II 5ա։
բ. Թ. 132բ—134ա՝ «Արարիչդ արարածոց ...» եւն. հմր. 3 II 5բ։
գ. Թ. 134ա—134բ՝ «Անճառելի բնութիւն ...» եւն. հմր. 3 II 5գ։
դ. Թ. 134բ—135բ՝ «Նախայաւիտեան ...» եւն. հմր. 3 II 5դ։
ե. Թ. 135բ—137ա՝ «Այսաւր զնաւ ...» եւն. հմր. 3 II 5զ։
զ. Թ. 137ա—138ա՝ «Որ եկիր կամաւ ...» եւն. հմր. 3 II 5է։

6 ա. Թ. 137բ—138ա՝ «Որ բարերանաւդ ...» եւն. հմր. 3 II 6ա։
բ. Թ. 138ա—138բ՝ «Որ ի քառակերպեան ...» եւն. հմր. 3 II 6բ։
գ. Թ. 139ա—139բ՝ «Ծորժամ ի խաչին ...» եւն. հմր. 3 II 6գ։
դ. Թ. 139բ—140ա՝ «Միածին Որդի ...» եւն. հմր. 3 II 6դ։
ե. Թ. 140ա—142ա՝ «Կանոն հաւքարձմանն Փրիստոսի։ Համբարձաւ Տէրըն ...» եւն. կգբ. էջ 706—707 տ. 6 «... յանուանըն Տեառն.», յետոյ՝ «Նրա|տեալ ընդ աջմէ ....» եւն., կգբ. էջ 709, յետոյ՝ «Աւրհնեալդ պըսակ ...» եւն. հմր. 3 II 6ե—է։
զ. Թ. 142ա—143ա՝ «Մագուսըն Միածնի ...» եւն. հմր. 3 II 6զ։
է. Թ. 143ա—144ա՝ «Փառաւորելով զանուն ...» եւն. հմր. 3 II 6է։

7 ա. Թ. 144ա—146ա՝ «Կանոնիս երկրորդ ծաղկազարդի։ Մեծանալ այս խորհուրդ ...» եւն., կգբ. էջ 729—730 տ. 12 «... կողէն.», յետոյ՝ «Ուստի լըւեալ ...» եւն., կգբ. էջ 732, յետոյ՝ «Այսաւր արարիչդ ...» եւն. հմր. 3 II 7ա—ե։
բ. Թ. 146ա—147ա՝ «Որ զամենազաւրս ...» եւն. հմր. 3 II 7բ։
գ. Թ. 147ա—147բ՝ «Այսաւր ցընծան ...» եւն. հմր. 3 II 7գ։
դ. Թ. 147բ—148բ՝ «Փառաւորեալ է անուն ...» եւն. հմր. 3 II 7դ։
ե. Թ. 148բ—149ա՝ «Որ յառաջ քան ...» եւն. հմր. 3 II 7ե։

դ. Թ. 149ա—150ա՝ «Աստուածդ Բանդ . . .» եւն. հմր. 3 II 7գ։

է. Թ. 150ա—151ա՝ «Որ յահեղակերպ . . .» եւն. հմր. 3 II 7է։

V. 1 ա. Թ. 151բ—153բ՝ «Կանոնն Պենտակոստէին»։

ա. «Առաքելոյ աղաւնոյ . . .» եւն. կգ. էջ 763 մինչեւ վերջին տող՝ «. . . լեզուաւք. վասն որոյ եւ մեք»։ — բ. «Հոգեւորական տուրք . . .» եւն. կգ. էջ 766։ — է. «Երրորդութիւնն անբաժանելի . . .» եւն. կգ. էջ 763։ — ը. «Զհոգոյն ըզգալուստըն . . .» եւն. հմր. 4 III 1աբ—վ։

բ. Թ. 153բ—155ա՝ «Կանոնն երկրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Նոյն եւ նըման . . . .» եւն. կգ. էջ 755 մինչեւ վերջին տող, յետոյ՝ «Սէրն ի սիրոյ . . .» եւն., կգ. էջ 778, յետոյ՝ «Որ անխմանալիդ . . .» եւն. հմր. 3 III 1բբ—դ։

գ. Թ. 155ա—156բ՝ «Կանոն երրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Այսաւր երկնայինք . . .» եւն. կգ. էջ 781—782 տ. 13, էջ 784 տող 15—18, յետոյ՝ «Որ բոլորից ես . . .» եւն. հմր. 3 III 1զբ—դ։

դ. Թ. 157ա—158բ՝ «Կանոնն չորրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Արեգական արդարութեան . . .» եւն. կգ. էջ 789—790 տ. 5, յետոյ՝ «Որ անքննինդ ես . . .» եւն. հմր. 3 III 1զբ—դ։

ե. Թ. 158բ—160ա՝ «Կանոնն հինգերորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Զանբակըզնաբար . . .» եւն. կգ. էջ 796 մինչեւ տ. 21 «Եդեմիա. փառբս.», էջ 799 տ. 13—17, յետոյ՝ «Անեղանելիդ Աստուած . . .» եւն. հմր. 3 III 1եբ—դ։

զ. Թ. 160ա—161ա՝ «Կանոնն վեցերորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Անմահարար բաժակ . . .» եւն. կգ. էջ 804—805 տ. 7, էջ 807 տ. 16—18, յետոյ՝ «Անճառելի բըղխումն . . .» եւն. հմր. 3 III 1զբ—դ։

է. Թ. 161ա—163ա՝ «Կանոնն եւթներորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Ի հարաչարժ . . .» եւն. կգ. էջ 811, տ. 10—20, էջ 813 տ. 20—23, յետոյ՝ «Անեղանելի Հոգիդ . . .» եւն. հմր. 3 III 1էբ—դ։

2. Թ. 163ա—167բ՝ «Կանոնն ծնընդեան Յովհաննու Մկրտչին։ Արեգականն արդարութեան . . .» եւն. հմր. III 2։

3. Թ. 167բ—168բ՝ «Կանոնն Յովհաննու Մկրտչին։ Զմարգարէ բարձրելոյն . . . .» եւն. կգ. էջ 832—833 տ. 11, էջ 835 տ. 20—23, յետոյ՝ «Զուարճանայ այսաւր . . .» եւն. հմր. III 3բ—գ։

4. Թ. 168բ—171ա՝ «Կանոնն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին։ Ով երջանիկ . . . .» եւն. կգ. էջ 837—838 տ. 22, էջ 840 տ. 15—18, յետոյ՝ «Որ առաքեցեր . . .» եւն. հմր. 3 III 4բ—է։

5. Թ. 171ա—172բ՝ «Կանոնն սրդոց եւ Թոռանց սրբոյն Գրիգորի։ Որ ըզլոյս առտուածայինն . . .» եւն. հմր. 3 III 5։

6. Թ. 172բ—175ա՝ «Կանոնն սրբոյն Ներսէսի հայրապետի։ Որ ըզլոյս . . .» եւն. կգ. էջ 863—864 տ. 12, էջ 867 տ. 1—4, յետոյ՝ «Այսաւր տաւնէ . . .» եւն. հմր. 3 III 6բ—ե։

7. Թ. 175ա՝ «Շարականն սրբոյն Սահակ հայրապետին։ Որ յարմատոց . . .» եւն. հմր. 3 III 7։

8. Թ. 175ա—180բ՝ «Կանոնն սրբ|բոց Հռիփսիմեանց։ Աւրհնութիւն. Անձինք նուիրեալքդ . . .» եւն. կգ. 823—828 «. . . մեր բազում յանցանացն.», յետոյ՝ «Մնըսկիղբն Բանն . . .» մինչեւ «. . . չնորհեացէ մեր բազում յանցանացն», կգ. էջ 830—831, յետոյ՝ «Այսաւր զանյաղթելի . . .» եւն. հմր. 3 III 8բ—ե։

9. Թ. 181ա՝ «Շարականն սրբոյն Սանդխտոյ կուսին։ Քեւ պարծի . . .» եւն. հմր. 3 III 9ա։

10. Թ. 181ա—183ա՝ «Կանոնն սրբոյն տապանակին։ Աւրհնութիւն. Ըզքեզ քաղաք . . .» եւն. կգ. էջ 894—895 տ. 7, էջ 897 տ. 23—27, յետոյ՝ «Այսաւր ցընծան . . .» եւն. հմր. 3 III 10բ—ե։

11ա. Թ. 183ա—185բ՝ «Կանոնն վարդաւառին առաջի աւուրն։ Որ ի լերինն . . .» եւն. կգ. էջ 900—901 տ. 3, էջ 903 տ. 10—12, յետոյ՝ «Զանճառելի խորհուրդ . . .» եւն. հմր. 3 IV 1աբ—գ։

բ. Թ. 185բ—187ա՝ «Կանոնն երկրորդ աւուր։ Աւրհնութիւն. Ճառագայթ փառաց . . .» եւն. կգ. էջ 912 մինչեւ տ. 17 «. . լըւարուք», էջ 914 տ. 19—21, յետոյ՝ «Այսաւր ըզխորհուրդ անճառելի . . .» եւն. հմր. 3 IV 1բէ—ե։

գ. Թ. 187ա—189ա՝ «Կանոնն երրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Այսաւր որ էն . . .» եւն. կգ. էջ 916—917 տ. 14, էջ 920 տ. 9—12, յետոյ՝ «Այսաւր զխորհուրդն անճառ . . .» եւն. հմր. 3 IV 1գբ—ե։

12. Թ. 189ա—190բ՝ «Կանոնն շաղակաթին։ Աւրհնութիւն. Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի . . .» եւն. կգ. էջ 945 մինչեւ տ. 25 «. . . սրբբասաց ձայնիւ», էջ 948 տ. 8—11, յետոյ՝ «Ուրախ լեր . . .» եւն. հմր. 3 IV 2բ—դ։

13ա. Թ. 190բ—195ա՝ «Կանոնն փոխման Աստուածածնին։ Այսաւր ժողովեալ . . .» եւն. կգ. էջ 950—951 տ. 17, էջ 954 տ. 9—14, յետոյ՝ «Որ ըզնախամաւրըն . . .» եւն. հմր. 3 V 1աբ—գ։

բ. Թ. 195ա—198ա՝ «Կանոնն երկրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Այսաւմ [= Այսաւր] զանճառելի . . .» եւն. կգ. էջ 961—962 տ. 6,

էջ 966 տ. 18—21, յետոյ՝ «Արեւելք գերաբերին եւ աւթաման ...» կգ. էջ 962—966 տ. 2 «.... տընկին», յետոյ՝ «Որ զմխածնի եւն. կգ. էջ 966—968։ վջ.՝ «... կուսին յերուսաղէմ քաղաքըն վերին»։ Համմտ. հմր. 3 V 1բ։

գ. Թ. 198ա—200բ՝ «Կանոնն երրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Այսաւր հրաշափառ ...» եւն. կգ. էջ 970—971 տ. 5, էջ 974 տ. 1—6, յետոյ՝ «Ու ըզդաստակնիք երկանց ...» եւն. հմր. 3 V 1գբ—և։

VI. 1ա. Թ. 200բ—201բ՝ «Կանոնն ևաւակատեաց սրբոյ խաչին։ Աւրհնութիւն. Ի վերա վիմի ...» եւն. կգ. էջ 1001 մինչեւ տ. 20 «.... իւրովք տուք.», էջ 1004, տ. 8—10, յետոյ՝ «Ի նորահրաշ եւն. հմր. 3 V 2բ—է։

բ. Թ. 201բ—203բ՝ «Կանոնն երկրորդ աւուրն. Աւրհնութիւն. Որ զանաբատ բազուկըս ...» եւն. կգ. էջ 1006 մինչեւ տ. 19 «... նորոգեալ կենդանացոյց.», էջ 1008 տ. 19—21, յետոյ՝ «Այսաւր պատուական ...» եւն. հմր. 3 VI 1աբ—է։

գ. Թ. 203բ—205ա՝ «Կանոնն երրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Զաւրութիւն սուրբ խաչի ....» եւն. կգ. էջ 1012—1013 տ. 4, էջ 1015 տ. 7—10, յետոյ՝ «Այսաւր ընդ ամպըս ...» եւն. հմր 3 VI 1բբ—գ։

դ. Թ. 205ա—206ա՝ «Կանոնն չորրորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Խաչըն կենարար ...» եւն. կգ. էջ 1015—1017 տ. 22 «... անհաւ|տիցն. աղաչեմ.», յետոյ՝ էջ 1019 տ. 11—16, «Սրբոյ Աստուածածնին ...» եւն.։ Համմտ. հմր. 3 VI 1գ։

ե. Թ. 206ա—207բ՝ «Կանոնն հինգ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Ուրախ լեր ...» եւն. հմր. 3 VI 1դ։

զ. Թ. 207բ—208բ՝ «Կանոնն վեցերորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Անապատումըն կառք ....» եւն. կգ. էջ 1020—1021 տ. 11, էջ 1023 տ. 22—28, էջ 1021 տ. 12—22, յետոյ՝ «Ճշ. Այսաւր ցընծան դասք ...» եւն., հմր. 3 VI 1ե։

է. Թ. 208բ—210ա՝ «Կանոնն եւթներորդ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Անապական սուրբ լոյսըն ...» եւն. կգ. էջ 1024—1025 տ. 3, էջ 1027 տ. 17—19, յետոյ՝ «Այսաւր զենար զառն ...» եւն. հմր. 3 VI 1զբ—է։

ը. Թ. 210բ—212բ՝ «Կանոնն ութ աւուրն։ Աւրհնութիւն. Որ ծածկեր ...» եւն. կգ. էջ 1029 մինչեւ վերջին տող, էջ 1032 տ. 13—18, յետոյ՝ «Այսաւր հրեւումն ...» եւն. կգ. էջ 1034, յետոյ՝ «Քրիստոս Աստղած ...» եւն. հմր. 3 VI 1էբ—ը։

2. Թ. 212բ—214բ՝ «Կանոնք վարդապետ Խաչէին։ Աւետնաբերութիւն. Նըշանաւ ամենայաղթ ...» եւն. կգլ. էջ 1036—1037 տ. 14, էջ 1039 վերջին տ. մինչեւ էջ 1040 տ. 3, յետոյ՝ «Որ ըզլոյս անճառելի ...» եւն. հմր. 3 VI 2բ—և։

3. Թ. 214բ—216բ՝ «Կանոնք գլուխ Խաչէին։ Աւետնաբերութիւն. Հրաշակերտ եւ զարմիկ ...» եւն. կգլ. էջ 1058 եւ էջ 1060 տ. 22—24, յետոյ՝ «Որ փափաքելի ...» եւն. հմր. 3 VI 3բ—

4ա. Թ. 216բ—218բ՝ «Կանոնք սրբոց մարգարէից։ Որ զաստուածային ...» եւն. կգլ. էջ 881 մինչեւ տ. 27, էջ 884 տ. 21—24, յետոյ՝ «Որ ընդ հողեղէն ...» եւն. հմր. 3 VI 4աբ—և։

բ. Թ. 218բ—220ա՝ «Այլ հարցն սրբոց մարգարէից։ Որ յերկնային ...» եւն. հմր. 3 VI 4բ։

5. Թ. 220ա—222ա՝ «Կանոնք Մեսրոպայ վարդապետի։ Որք զարդարեցին ....» եւն. կգլ. էջ 870—871 տ. 17, էջ 874 տ. 16—19, յետոյ՝ «Քանզի ագործ Աստուած ...» եւն. հմր. 3 VII 2—5։

6. Թ. 222ա—224ա՝ «Կանոնք սրբոյն Յակոբա Մծբնա հայրապետի։ Յաղթող եւ տուրբ ...» եւն. կգլ. էջ 1087 մինչեւ տ. 23, էջ 1090 տ. 5—8, յետոյ՝ «Սուրբ ես Տէր ...» եւն. հմր. 3 VIII 2—6։

7. Թ. 224ա—225բ՝ «Կանոնք մանկանցն Բեթղէհէմի։ Այսաւր անմեղ եւն. հմր. 3 IX։

8. Թ. 225բ—227բ՝ «Կանոնք սրբոց հրեշտակացն Գաբրիէլի եւ Միքայէլի եւ ամենայն երկնային զաւրացն։ Որ յանէից ...» եւն. կգլ. էջ 1065 մինչեւ տ. 28, էջ 1068 տ. 16—18, յետոյ՝ «Ամենակիզբն Հայր ...» եւն. հմր. 3 X 2—6։

9. Թ. 227բ—231ա՝ «Կանոնք սրբոյ հարապետացն։ Այսաւր սրբոց հայրապետաց|ըն ...» եւն. մինչեւ «Ժողովեալ տուրբ հայրապետքըն ...» եւն., յետոյ՝ «Որ էիր յառաջ ...» եւն. հմր. 3 XI 2—6։

10. Թ. 231ա՝ «Շարական Դիոնատիոսի հայրապետի։ Որ հրաւիրեցեր ...» եւն. հմր. 3 XII։

11. Թ. 231ա—231բ՝ «Շարական Յովհաննու Ոսկեբերանին։ Որ յանբակիզքըն ...» եւն. հմր. 3 XIII։

12. Թ. 231բ—232ա՝ «Շարական Բարս|ղի սրբոյն հայրապետի։ Լուսապայծառ ...» եւն. հմր. 3 XIV։

13. Թ. 232ա՝ «Շարական սրբոյն Գրիգորի Աստուածա|բանին։ Որ լուսով ...» եւն. հմր. 3 XV։

14. Թ. 232ա—232բ՝ «Շարական Նիկողայոսի հայրապետի։ Հիացան ...» ևւն. հմր. 3 XVI։

15. Թ. 232բ՝ «Շարական սրբոյն Կիւրղի հայրապետին։ Որ համանըման մնծին Եղիայի եւ Յովհաննու ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... ար|ժանաւորեա ըզմեզ փառաւորել տուրբ զՍրբ|որդութիւնդ յաւիտեանս. ամէն»։

16. Թ. 233բ—234ա՝ «Շարակ|ան սրբոց Եւստրատիոսեանց։ Որ ըզ-հուբ ...» ևւն. հմր. 3 XVIII։

17. Թ. 234ա—234բ՝ «Շարական երկուց քաւրուցն։ Այսաւր ընդ անմարմնոցըն ...» ևւն. հմր. 3 XIX։

18. Թ. 234բ—235ա՝ «Շարական սրբոց Տարագոսեանցն։ Տնկալի տաճնիւ սրբոյն դուարճա|նան այսաւր ...» ևւն.։ Վջ.՝ «... ընկալ ըզմեզ զյե|րկնային խորանսդ»։

19. Թ. 235ա—235բ՝ «Շարական Թէոդորո|սի զինաւորին [= զինաւորին]։ Որ ընտրեցեր ի սկզբանէ ...» ևւն. կգ. էջ 201—202։

20. Թ. 235բ—236ա՝ «Շարականք սրբոյն Ստեփանոսի Ուլնեցոյն։ Ճրնծայ ...» ևւն., «Մարտիրոս ...» ևւն. հմր. 3 XX։

21. Թ. 236ա—236բ՝ «Շարական Մեռոն աւրհնելոյ։ Որ յառաջագոյն ...» ևւն. հմր. 3 XXI։

22. Թ. 236բ—237ա՝ «Մեղեդի ի վերայ նորա Միռոնի ծնեալոցն։ Հայր ամենակալ ...» ևւն. հմր. 3 XXII։

23. Թ. 237ա՝ «Շարական սրբոց Սուքիասանց։ Ստուգութեամբ ...» ևւն. հմր. 3 XXVI։

24. Թ. 237ա—238ա՝ «Շարական Վահանա գողթնացւոցն։ Զարմանալի է ...» ևւն. հմր. 3 XXVII։

25. Թ. 238ա՝ «Շարական Դաւթի Դվնեցւոյն։ Լցեալ ....» ևւն. հմր. 3 XXVIII։

26. Թ. 238ա—239ա՝ «Շարական Կիրակոսի եւ Ցուղիտեայ։ Ցարմատոց ...» ևւն., «Վարդապոյն ...» ևւն. հմր. 3 XXIX։

27. Թ. 239ա—239բ՝ «Շարական սրբոց Ոսկեանց։ Որք արժանաւորեցայք ...» ևւն. հմր. 3 XXXI։

28. Թ. 239բ՝ «Շարական սրբոց Ատոմեանց։ Աղաչեմք ըզքեզ ...» ևւն. հմր. 3 XXXII։

29. Թ. 239բ—241բ՝ «Շարականք սրբոց Վարդանանցն։ Արիացեալք ...» ևւն. հմր. 3 XXXIII։

30. Թ. 241բ—246ա՝ «կանոնն սրբոց Ղեւոնդե|ան ց։ Որ յառաջագոյն ...» եւն. կգբ. էջ 1226 մինչեւ տ. 23, էջ 1229 տ. 9—12, յետոյ՝ «Որ անդադար ...» եւն. հմր. 3 XXXIV 2—7։

31. Թ. 246ա—247ա՝ «Սրբ Տհաոն Ներսէսի աստգե|ալ յառաջին աւր միաշաբաթին, եւ ի խո|հրուրդ յարութեան Տհաոն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Նորաստեղծեալ ...» եւն. հմր. 3 XXXV։

32. Թ. 247ա—247բ՝ «Սրբ վան երկրորդ աւուր արարչութեանն եւ վան երկնացին զաւրացն։ Արարչական բանին ...» եւն. հմր. 3 XXXVI։

33. Թ. 247բ—248բ՝ «Սրբ վան երրորդ աւուր արարչութեանն եւ վան երրորդ դարուն եւ ի Յովհաննէս Մկրտիչն։ Էական ...« եւն. հմր. 3 XXXVII։

34. Թ. 248բ—249ա՝ «Սրբ վան չորրորդ աւուր արարչութեան եւ վան չո|րրորդ դարուն եւ վան աւետեաց Աստուածածնին։ Խաւարն անգոյ ...» եւն. հմր. 3 XXXVIII։

35. Թ. 249ա—250ա՝ «Սրբ վան հինգ աւուր արարչութեան եւ վան հ դարուն եւ ի տուրբ առաքեալսն։ Ճառագայթեալ ....» եւն. հմր. 3 XXXIX։

36. Թ. 250ա—250բ՝ «Սրբ վան վեց երորդ աւուր արարչութեան եւ վան վեց դարուն եւ ի խաչելութիւնն Քրիստոսի։ Չհանդուրժեալ ...» եւն. հմր. 3 XL։

37. Թ. 250բ—251բ՝ «Սրբ վան եւթն|երորդ աւուր արարչութեան եւ վան եւթ դարուն եւ ի խորհուրդ հանգստեան։ Տէրն յետ ...» եւն. հմր. 3 XLI։

38. Թ. 251բ—252ա՝ «Սրբ արեւագալի զկնի 'Ղեկեի անուն Տհաոն սաղմոսին։ Ցարեւելից ...» եւն. հմր. 3 XLII։

39. Թ. 252ա—252բ՝ «Սրբ զկնի 'Ա|ղաղակեցէ՛ սաղմոսին։ Ձրգնաւորք ...» եւն. հմր. 3 XLIII։

40. Թ. 252բ՝ «Սրբ զկնի 'Աստուած Աստուած՛ սաղմոսին։ Լոյս արարիչ ...» եւն. հմր. 3 XLIV։

41. Թ. 252բ—253ա՝ «Սրբ զկնի 'Տէր հովուեցո՛ սաղմոսին։ Ճանապարհ ...» եւն. հմր. 3 XLV։

42. Թ. 253ա՝ «Սրբ երրորդ ժամու աւուրն զկ|նի եղոտմեայնին։ Աւրհնեմք ...» եւն. հմր. 3 XLVI։

43. Թ. 253բ՝ «*Երգ վերջերգի ժամու աւուրն՝ Խաւարեցաւ . . . .*» *եւն. հմր.* 3 XLVII։

44. Թ. 253բ—254բ՝ «*Երգ իններորդ ժամու աւուրն՝ Զարչարակից եալ . . .*» *եւն. հմր.* 3 XLVIII։

45. Թ. 254բ—256ա՝ «*Երգ խաղաղականին՝ Նայեաց սիրով . . .*» *եւն. հմր.* 3 L։

VII. 1. Թ. 256ա—258բ՝ «*Կանոն համաւրէն ամենայն մարտիրոսացն՝ Ըզքեզ արդար . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 1։

2. Թ. 258բ—259բ՝ «*Սուրբ Աստուած արարիչ . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 2։

3. Թ. 259բ—261ա՝ «*Որ բարձեալդ ես . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 3։

4. Թ. 261ա—261բ՝ «*Անխախակալ եւ բարեգութ . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 4։

5. Թ. 261բ—263ա՝ «*Հնդ տուրբըս քո բարեբանեմք . . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 5, *յետոյ՝* «*մկ. Փառաւորեալդ փառաւք Երրորդութիւն . . .*» *եւն.*։

6. Թ. 263ա—263բ՝ «*Աւրհնեմք ըզքեզ . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 6։

7. Թ. 263բ—265բ՝ «*Որք ի մարտի . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 7։

8. Թ. 265բ—266բ՝ «*Որք ըզսանջանս . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 8։

9. Թ. 266բ—268ա՝ «*Որ զանչափ քո . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 9։

10. Թ. 268ա—270ա՝ «*Զհնաւորութիւնըք հրեշտակաց . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 10։

11. Թ. 270ա—270բ՝ «*Ծուսացեալք յանուն . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 11։

12. Թ. 270բ—271բ՝ «*Սուրբ ես Տէր . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 12։

13. Թ. 271բ—273ա՝ «*Որք հաղորդեցան . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 13։

14. Թ. 273ա—273բ՝ «*Աւր քեզ Աստուած . . .*» *եւն. հմր.* 3 LI 14։

15. Թ. 273բ—276ա՝ «*Որ ըզհրաշափառ . . .*» *եւն. հմր.* LI 15։

VIII. 1. Թ. 276ա—277բ՝ «*Կանոն համաւրէն ամենայն նընջեցելոց՝ Աւրհնեալ ես դու . . .*» *եւն. հմր.* 3 LIII 1։

2. Թ. 277բ—279ա՝ «*Երկրորդ պատչաճ՝ Փոխարանեմք . . . .*» *եւն. հմր.* 3 LIII 2։

3. Թ. 279ա—280բ՝ «*Որ քաջաւորդ ես . . .*» *եւն. հմր.* 3 LIII 3։

4. Թ. 280բ—283բ՝ «*Արարիչ եւ մարդասէր . . .*» *եւն. հմր* .4 LIII 4, *վջ.՝ կգս. էջ* 139 *տ.* 15։

5. Թ. 284ա—286ա՝ «Աբրհնեմք ըզքեզ Հայր ....» եւն. հմր. 3 LIII 5։

6. Թ. 286ա—288ա՝ «Բանդ Աստուած ...» եւն. հմր. 3 LIII 6։

7. Թ. 288ա—293ա՝ «Որ փառաւք Հաւր ...» եւն. հմր. 3 LIII 7։

8. Թ. 293ա—296ա՝ «Ցաւիտենից Աստուած ...» եւն. հմր. 3 LIII 8ա—դէ, յետոյ՝ «Ես ասացի Տէր ողորմեա հոգւոյ իմոյ ...» եւն.։ Վջ.՝ «Ի տա|Տարի հանգըստեան. սրբոյն մեծին Մկնասա եկայք հաւատացեալք յուսով երկրպագ|եացուք», կգ. էջ 1085։

9. Թ. 296ա—297բ՝ «Շարական սրբոց խոստաբարկացն»։ Սկ.՝ «Ցաւուր վերջին ժամանակին չինեայ իւր [296բ] տուն զեկեղեցի ...» եւն.։ Վջ.՝ «... տուրբ պատարագ պահել ըզ|մեզ մչտ անվըտանգ»։

10. Թ. 298ա—298բ՝ «Կանոնն երկոտասան առաքելոցն»։ Սկ.՝ «Ի յանսահման ծովէն Հաւր զրիւթեանց ....» եւն.։ Վջ.՝ «... տուրբ առաքեալ Պաւղոս հայր համատարած. բարեւ.»։

11. Թ. 298բ—298բ՝ «Կանոնն սրբոյն Սարգսի զաւրավարին»։ Սկ.՝ «Ամենատուրբ Երրորդութեանն ընտրեալ ...» եւն. կգ. էջ 1219—1220 տ. 11, յետոյ էջ 1222 տ. 29 մինչեւ էջ 1223 տ. 4։

12. Թ. 299բ—300ա՝ «Շարական զգեստի»։ Սկ.՝ «Խորհուրդ խորին անհաս անըսկիզբն, որ զարդարեցեր ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... սիրով զմեզ զգեստաւորեցեր քում տուրբ խո|րհրդոյդ լինել սպասաւոր»։

13. Թ. 300ա—300բ՝ Ծիչատակարան։ «[Փ]առք ամենատուրբ Երրորդութ[եանն] Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյն ... Հոգւոյն ... արդ եւ. ..... ահ ..... [300բ] ... ըզդոց ազամածնի,
հաւատացեալոց Որդ|ոյն միածնի,
որ ցանկացող եղեւ այս երզար|ալնի.
Գրել զաս մեղսամած զրչի,
որ Ցոհան էս սուտանուն աբեղա կոչի,
որ ես զանունս միայն առի գործովի
լինեմ մաղտեղի խոցեալ նետիւք սատանայի.
Գրեցաւ գիրքս որ չարակնոց կոչի՝
ի յերկիրս Սպեր ի վանքս Միքայել հրեշտակապետի,
ի Թվին ՉՀԿԵ։
Ի լաւ եւ ընտ|ր աւրինակէ. գիրն ուրիշ աւրինակէ է եւ խազն որիշ. գրիչ խոչորութեան եւ այլա|յլութեանն մի՝ մեղադրէք,
մեկ հետ չգ|րուեցաւ դ տարին ապա խալսեցա»։

14. Թ. 301ա—306ա՝ «Տեառն Ներսեսի կաթուղիկոսի ասացեալ վասն նն չեցելոց»։ Կգ. էջ 66—73, տ. 21։ Սկ.՝ «Աստուած անեղ անժամանակ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . հաւատքէն մարտիրոսացն. ողորմա.»։

IX. Թ. 306ա—323բ՝ «Աբրհամէն էր յայտնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Երգեացուք երգ նոր Աստուծոյ փրկիչին . . . .» եւն. կգ. էջ 3—22 տ. 1, էջ 24 տ. 13 մինչեւ էջ 27 տ. 28։ — Թերթ 320 եւ 321-ի մէջ մէկ հատ պակաս է։

* * *

ՀԱՄԱՐ 5.

ԹՈՐԹ 124։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 10><6,5 սմ. [գրութիւն միասիւն 7,5><4 սմ.]։ — ՏՈՂ 17 [ճնճամբ հորիզոնական գծուած եւ ապա յղկուած, մինչեւ թերթ 18բ կարմիր բանաոով ուղղահայեաց գծուած]։ — ՆԻՒԹ բուղթ։ — ԳԻՐ բղոտագիր, սակայն 18բ եւ 19ա ջոգագիր, 124բ ճօտագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր։ — Զարդագիր 1ա, 20ա, 27ա, 41բ, 48բ, 52ա, 62բ, 64բ, 67բ, 78բ, 82ա եւ 111բ։ — ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ կարմիր՝ 20ա, 27ա, 41բ, 48բ, 52ա, 64բ եւ 67բ։ — ՀՈՐԱՆԱԶԱՐԴ կարմիր՝ 20ա։ — ԿԱԶՄ թղթեայ, կաճեպաս։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ., ԳՐԻՉ, անյայտ։ — Վիճակ պակասաւոր, կազմից ելած. թերթ 53 եւ 54-ի մէջ մեկը դուրս է հանուած։

ՄԱՏԵԱՆՆ Է

Մ Ա Շ Տ Ո Ց

Հմմտ. Գաբր. Զարպհանալեան, Հայկական մատենագիտութիւն, Վենետիկ 1883, էջ 400—404։ Մ 1831 = Մաշտոց, Աւետարանութիւնք պաշտամանց եկեղեցւոյ Հայաստանեայց ըստ կարգաւորութեան սրբոց Հարցն մերոց . . . , Վեն. 1832։ Մ 1880 = Մաշտոց Հայաստանեայց ուղղափառ եկեղեցւոյ, Վիեննա 1880։

1. Թ. 1ա—18ա՝ Պսակ օրհնելու կանոնի մի հատուած։

Հմմտ. Մ 1831, էջ 68 եւն., Մ 1880, էջ 59 եւն.։

Սկ.՝ « . . . Աստուած ի մէջ սուգս եւ Քրիստոս մի ասաց երիցս անգամ։ [Ընթերցուած ի ծննդոց. Ա 26]։ Եւ ասաց Աստուած. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում . . . » եւն.։ — Թ. 1ա՝ « Դարձեալ ի ծնընդոց. [Թ. 1բ] Եւ արդ [= արկ] արաւ [Տէր Աստուած] քմբր|ութիւն ի վերայ Ադամա . . . » եւն.։ Թ. 1բ՝ « Ընթերցուած [յ]աո ա կ աց. [Դ 20] [Թ. 2ա] Որդեակ, իմով իմաստ|ութեամն(ս) անսա . . . » եւն.։ — Թ. 4ա՝ « Ընթեր[յ]ուած յ[ե]սայեա մարգարէէ [ԿԱ 9]։ Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց . . . » եւն.։ — Թ. 5ա՝ « Պ ո ղ ո ս ի առաքելոյն յընթացս Թ[ղթոյն] [է ընթերցուածս. ե 22]։ Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինին [= լինիցին] . . . » եւն.։ — Թ. 6բ՝ « Ալէլուիա. Ցարեւս. հնար գիտրան [Մ 1831 էջ 72 ս. 15, 16]. Աւետարան ըստ

*Մա[ա]թէոսի։ (ԺԲ 1) եւ (եղեւ) իբրեւ կատարեաց (Ցիսուս) զամս զայսոսիկ . . .» եւն.։ — Թ. 8ա՝ «եւ տարկատակն քարոզէ [Մ 1831 էջ 74, 1880 էջ 62], եւ քահանայն զաղօթս [ասէ]։ Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն արարածոց . . . .» եւն. Մ 1831 էջ 75, 1880 էջ 63։ — Թ. 9բ՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն [Մ 1831 էջ 76, 1880 էջ 64] Աստուած յաւիտենական Աստուած տուրբ եւ ի տուրբս քնակեալ . . .» եւն.։— Թ. 14ա՝ «եւ ապա արկանէ բաժակ յաման ինչ. [Մ 1831 էջ 79, տ. 5] տաղնոս (ԺԲ)։ Տէր հա[ուեցէ զիս . . .]» եւն.։ — Թ. 14բ՝ «եւ տարկատակն քարոզէ. խնդրեցուք. [Մ 1831 էջ 79, 1880 էջ 67] ՚ի Տէր ողորմեա. Տէր Աստուած [մեր], որ զամենայն ինչ իմաստութեամբ արարեր [=արարիր] . . .» եւն. Մ 1831 էջ 80, 1880 էջ 67ր— Թ. 15ա՝ «եւ ապա . . . . դրէ . . . . ժակ . . . .»։ — Թ. 16բ՝ «Բժշկութեան Ղուկասու. [Լ 1] եւ (եղեւ) իբրեւ կատարեաց զամենայն զբանս իւր ի լսելիս . . .» եւն.։

2. Թ. 18բ՝ Ջերմի դէմ աղօթք։ «Սուրբ առաքեալքն Բարթո|ղիմէոս եւ ի լեառն Դաո|ուանայ եւ հասեալ անդ զդեւն Ջերմոց եւ կամէր հա|լածել զնա անտի. եւ նա ասէ|որոտ ձայնիւ ասաց ցառաքեալն. զի՞արդ հալածեա զիս առ|ածէն, յորոց վերայ անուն քո եւ անուն|ն սրբոյ հրեշտակապետին Միքայէլի յիշ|ես ոչ հալածեցայց, յամենայնէ հալածեցի անուամբ սրբոց պիղծս ի ծառայից Աստուծոյ. այս անուն մարդկանէ անուամբ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. երկք անգամ տեսանն բռնեալոյ ժամանակ նոյն զրեց|եալ, մին գիրն ձգէ ջուրն եւ տուր խմէ [=խմէ]. ազատի Աստուծով»։

3. Թ. 19ա՝ Աստուածածնին ուղղուած մի աղօթք։

«Ի քէն աղերսիւ հայցեմք, տուրբ Աստուածածին,
անդադար բարե|խօսեա Որդոյդ միածնի.
Տիրամայր Աստուածածին, զքեզ խոստովանիմք,
անդադ|ար բարեխօսեա աւուր ահեղին։

Ի Հոգւոյն սրբոյ ընտր|եալք,
ով տուրբ առաքեալք,
ըզսիրոյ բաժակն սրբեալք,
սիրով վրկայեալք։

Աչակերտէք Քրիստոսի Որդոյն Միածնին,
բարեխօս լեր|ուք առ Տէր օրն անեղեկին.
Առաքեալք եւ մարգար|էք եւ տուրբ հայրապետք,
բարեխօս լեր|ուք առ Տէր վասն եկեղեցոյ»։

4. Թ. 19բ—26բ՝ «Կանոն հաղորդ տալոյ»։

Համմ. Մ 1831, էջ 121 և 1880, էջ 95 եւն.։

Սկ.՝ «Ա|ռնու քահանայն զիրկա|ն խորհուրդ պատարագին, խաչ եւ բուրվառ, եւ ի գնալն առեալ ամբիծն, աւրհնութիւն եւ փառք հաւ ... [Մ 1831 էջ 121]։ Ջարդ վանն ի վերուստ [Մ 1831 էջ 133, Մ 1880 էջ 112], բայց աւրէն է խոստովա|նել ամենայն խղճմտութեամբ։ Եւ ապա առեալ քահանայն եւ պարզ մտաք ընկալեալ ասէ զաղաւթս զայս։ [Թ. 20ա] Տէր Աստուած ամենա|կալ, ամենագո|ւթ, ամենաի|նամ ...» եւն.։ — Թ. 21բ՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն։ Աւրհնեալ ես, Տէր Աստուած [ամենակալ] ար|արիչ ամենայն արարածոց ...» եւն. Մ 1831 էջ 133, Մ 1880 էջ 113։ — Թ. 22ա՝ «Սաղմոս [ծ]. Ողորմեայ ինձ Աստուած, ըստ։ Ընթերցուածս յն[ա]յիայ մարգարէէ [ԽԴ 21]։ [Թ. 22բ] Այսպէս ասէ Տէր. յոյժ լեցի քեզ [այդ], ցակովբ ...» եւն.։ — Թ. 22բ՝ «Ցոհաննի|ու առաքելոյ[ն] ի կաթուղիկէ[յ]ց [առաջին] թղթոյն [Ա 7] է ընթերցուածս։ Մարմին եւ արիւն Որդւոյն ...» եւն.։ — Թ. 23ա՝ «Պօղոսի առաքելոյ[ն] ի Կո|ր|ընթացից [առաջին] թղթոյն [Ժ 1] է ընթերցուածս։ Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տը|գէտք ...» եւն.։ — Թ. 23բ՝ «Աւետարան ըստ Ցոհաննու։ Զ 45]։ Ամենայն որ լսէ ի Հաւրէ ...» եւն.։ — Թ. 24բ՝ «Եւ ասէն գնաւատամքն եւ գիւր աղաւթքն [Մ 1831 էջ 138], Քրիստոս պատար|ագեալ բաշխի [Մ 1831 էջ 141], եւ առ զաւրէ խորհուրդն եւ ասէ զաղո|ւթս զայս։ Գոհանամք զքէն Հայր ...» եւն. Մ 1831 էջ 142, Մ 1880 էջ 118։ — Թ. 25ա՝ «Պակ վերացնելոյ. լուր Աստուած աղաւթից իմոց եւ նայեայ. քարոզ. խնդրեացուք հաւատ[ով] [Մ 1831 էջ 79, Մ 1880 էջ 67] եւ ասէ ժը Տէր ողորմեայ [Թ. 25] Տէր Աստուած մեր, որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես ...» եւն.։ — Թ. 26ա՝ Խաղաղութիւն ամենեցուն. Տէր Աստուած ամենակալ, ամենագութ, ամենաիմաց եւ ծածկագէտ ...» եւն.։ Վ.՝ «Եւ փոխանակ պակացս հրեշտակ խաղաղութեան զո պահեացէ զսոսա միաչունչս, միախորհուրդս մինչեւ ի խորին ծերութեան եւ յաւուր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ որում քեզ Հաւր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայել է փառք, իշխանութիւն]»։

5. Թ. 26բ—41ա՝ «Կանովն Թագման, յորժամ զամենայն նն|ջեացեալսն յուղարկեն առ Քրիստոս»։

Համմ. Մ 1831, էջ 177 եւն.։

Սկ.՝ «Ըսկսանեն. աւրն|եալ Հոգիդ սուրբ Աստուած ճչմարիտ [Մ 1831 էջ 177]։ Սաղմոս [Ծ]. Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի.։ Կանոն. Երկինք պատմեն, վեց գուբղա [Մ 1831 էջ 179]։ Կանոնագլուխ Դ.Կ.

*Դատեա Տէր զայնոսիկ [Մ 1831 էջ 179]։ Շարական. Ես ասացի ի վերանալ [Մ 1831 էջ 181]։ Քարոզ. վասն ի վի|րուստ. խաղ . . . ։ Եւ ասէ զաղաւթս զայ[ս] [թ. 27ա] Աստուած յաւիտենակա՛ն, անըսկի|զբն, անեղ, անիմանալի, անհասանելի խորհուրդ. Հայր բարեխնամող, Ծնուղ միածնի որդւոյ [քոյ], եւ արտաքս . . . . » եւն. Մ 1831, էջ 186։ — թ. 29բ՝ « Քարոզէ վասն ուղղելոյ զ[վնացս]. [Մ 1831 էջ 186]։ Աստուած հոգոց եւ ստեղծիչ մա|րմնոց . . . » եւն. [Մ 1831 էջ 192]։ — թ. 30ա՝ « Խաղաղութիւն ամենեցուն։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, որ բարերարութեամբ[դ] [քոյով] զաչխ|արս աթարեր . . . . » եւն. Մ 1831 էջ 193։ — թ. 30բ՝ « Սաղմոս [ՁԳ]. երանելի(ք ա՛ն) [ամենեցուն], որ բնակեալ. Մ 1831 էջ 198։ Պատղոսի առաքելոյ[ն] ի թեսաղոնիկեցւոց [առաջին թղթոյն (Դ 12] է ընթերցուածս)։ Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք իցէք վասն նըման|չեցելոցն . . . . » եւն.։ — թ. 31ա՝ « Ալէլուիա։ Սաղմոս. Բարձր առնեմք. Մ 1831 էջ 200։ Աւետարան ըս [=ըստ] Ցոհաննու։ [ժԲ 24] Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր . . . » եւն.։ — թ. 31բ՝ « Սարկաւագն բարոզէ. վասն հրաժարելոյ անձանց քրիստոնէից զՏէր աղաչեսցուք . . . . » եւն. [Մ 1831 էջ 200]։ — թ. 32ա՝ « Եւ ասէ զաղաւթս. Որ թագաւորդ ես յաւիտե՛նից եւ եւս . . . » եւն.։ Մ 1831 էջ 201։ — թ. 32բ՝ « Խաղաղութիւն ամենեցուն. Գթած եւ մարդասէր Աստուած . . . » եւն. Մ 1831 էջ 202։ — թ. 32բ՝ « Ապա առնու[ն] զվաղճանեալն, ըսկսանի[ն] զամբիծս եւ երթ|ա՛ն ի դերեզմանն [Մ 1831 էջ 211], ասեն [աղաղս ձԺԴ]՝ Դարձ անձն իմ ի հանգիս(ա)ն։ Պաւղոսի առաքելոյ[ն] ի կոր|ընթացից [առաջին] թղթոյն է [ընթերցուածս]։ [ԺԲ 12] Ապա եթէ Քրիստոս քարոզի, եթէ [33ա] ի մեռելոց յարուցեալ է . . . » եւն.։ — թ. 33բ՝ « Ալէլուի[ա]։ Սաղմոս. Տէր լուր աղօթից իմոց, [եւ] աղաղակ. Մ 1831 էջ 215։ — Աւետարան ըստ Ցոհաննու. [Ը 24] Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ . . . . » եւն. Մ 1831 էջ 215։ — թ. 34բ՝ « Եւ ասէ զաղաւթս. Աստուած հոգւոց, եւ ստեղծիչ մարմնոց. սէր ես կենդանանաց . . . » եւն. Մ 1831 էջ 216։ — թ. 35բ՝ « Խաղաղութիւն ամենեցուն. Արդ խնդրեմք ի քէն, թագաւոր թագաւորաց . . » եւն. Մ 1831 էջ 217։ — թ. 37բ՝ « Եւ ապա իջուցանեն ի գերեզ|մանն [Մ 1831 էջ 221] եւ ասեն. [չարական ԲԻ] Հաւատս ունե|լով հո[գի] [Մ 1831 էջ 225] եւ Փառք ի բարձունս[ն] [Մ 1831 էջ 225], վասն ի վերուստ պահպա|նութեան . . . . » եւն. Մ 1831 էջ 227։ — թ. 39ա՝ « Խաղաղութիւն ամեն[եցուն]. Տէր մեր եւ փրկիչդ . . . . » եւն. Մ 1831 էջ 229։ — Վ.՝ « . . . . հանդերձ Հարբդ եւ ամենասուրբ Հոգւոյդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեան յաւիտենից »։

6. Թ. 41ա—48ա՝ «Կանոն երկրորդ աւուրն»։

Հմմտ. Մ 1831 էջ 236 եւն.։

Սկ.՝ «Առաւօտուն զան ի գերեզմանն եւ ասեն աղմոս [ճԻԹ]. Եղիցի ականջ քո ի լսել [զ]ձայն Պաւղոսի առաքելոյն] ի Թեսաղոնիկեացւոց [երկրորդ] թխթոյն է ընթերցուածս [ԲԻ 12]. [Թ. 41բ] Այլ մեք պարտիմք գոհանալ . . .» եւն.։ — Թ. 42ա՝ «Ալէլուիա։ [Սաղմոս ՃԼ] Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ ի տ[ուէ]. Աւետարան ըստ Ղուկ[ասու. ԻԱ 34] Զգուշ լերուք անձամբնց. գուցէ ծանրասայցեն սիրտք . . . .» եւն.։ — Թ. 42բ՝ «Բարող. վասն ի գիշերի եւ ի տու(ր)ջէ. Մ 1831 էջ 192)։ Գոհանամք զքէն Տէր, Հայր Տէրն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ յայց ելեր եւ [մ]արդարութեանք քով . . .» եւն. Մ 1831 էջ 239։ [Աղօթք սուրբ Հօրն Բարսղի Կեսարու հայրապետին]։ — Թ. 45ա՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Աւրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, որ նեղեալոց ես անդորրու|թիւն . . .» եւն. Մ 1831 էջ 241։ — Վջ.՝ «. . . . ընդ որ|ում Հօր միանգամայն եւ Հո|գւոյդ սրբոյ վայելէ փառք»։

7. Թ. 48ա—51բ՝ «Կանոն եւթնաւուրն»։

Հմմտ. Մ 1831, էջ 246 եւն.։

Սկ.՝ «Երթ|ան ի գերեզմանն եւ ասեն աղոնս ճա. Տէր, լուր աղօթից իմոց աղաղակ. կից. կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ։ Ընթերցուա|ծս յՍաւլեայ մարգարէէ։ [Թ. 48բ] [ԿԺ 18] Այսպէս ասէ Տէր. զամ ժողովել զնս [= զամենայն] ազգս . . .» եւն.։ — Թ. 48բ՝ «Պօղոսի առաքելոյ[ն] ի Թեսաղոնիկեացւոց թխթոյն է ընթ[երցուածս]. [Թ. 49ա] Ոչ կամիմ, եղբայրք, եթէ տգէտք իցէք վասն ննջեցեա|ցն . . .» եւն.։ — Թ. 49բ՝ «Ալէլուիա։ Հոգի քո բարի առ[աջնորդեսցէ]. Մ 1831 էջ 256։ Աւետարան ըս [= ըստ] Յովհաննու. Զայս խաւսեղայ ընդ [= ընդ] ձեզ . . . .» եւն.։ — Թ. 50ա՝ «Բարոզէ վասն [ի] վերուստ [Մ 1831 էջ 133, 1880 էջ 112]։ Եւ ասէ զաղաւթիս. Տէր Աստուած յաւիտենական եւ թագաւոր անմահ . . .» եւն.։ — Թ. 51ա՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Աւրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, ամենայն արարածոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . ժառանգութեան սրբո|ցն ի լոյս, զի ընդ [= ընդ] նոսին միշտ գո|հանալով փառաւորեսցուք»։

8. Թ. 52ա—62բ՝ «Կանոն վաղճանելոյ աղաչ|ոց»։ Սկ.՝ «Սաղմոս [ԻԹ] Գուբղայս պ. Ամ քեզ Տէր, [Տէր] համարձի [զանձն իմ, Աստուած իմ], (ամ քեզ Տէր կարղացի) ի քեզ (Տէր) յուսացա[յ]. մի՛ (յ)ամ[աչեցից]. Բարող. Վասն ի վերուստ խաղ[աղութեան]. Մ 1831

էջ 133, Մ 1880 էջ 112։ Հայր երկնաւոր, քաղցր եւ երկնային|ամիտ ...» եւն., Մ 1831 էջ 282։ — Թ. 53բ՝ «Խաղաղութիւն ամենի[ացուն]. Ինձ երկիրպագանեմք եւ զքեզ աղաչեմք ....» եւն.։ — Թ. 54բ՝ «Պաւղոսի առաքելոյ[ն] ի Կոր|ընթացից [= յընթացից] [Ժ 22] թխոյն է [ընթերցուածս]։ Այլ մատուցեալ էք ի Սիոն լեառն ....» եւն.։ — Թ. 55ա՝ «Ալէլուիա։ Սաղմոս [իե] Դատ արա ինձ, Տէր, զի ես [յամբծութեան իմում գնացի]. Աւետարան ըստ Դուկասու. [=Մարկոսի] [Ժ 13]. (Եւ) մատուցանէին (առ Նա) մանկտի, զի ձեռն դիցէ նոցա ....» եւն.։ — Թ. 55բ՝ «Քարոզ վասն ուղղելոյ զգնացս». Մ 1831 էջ 277։ «Եւ ասէ զաղաւթս. Ցոյս մեր եւ ապաւէն Քրիստոս ....» եւն.։ — Թ. 56ա՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Որդի Աստուծոյ, կենդանի եւ կեն|դանարար ...» եւն.։ — Թ. 56բ՝ «Եւ ապա առ Հլանդիան ի գե|թսեմանին՝ Դարձ անձն իմ ի հ[անդիստ քո]» Մ 1831 էջ 280։ «Եւ ասէն ողբաձայն՝ Եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ» Մ 1831 էջ 288։ «Ընթ[երցուած(ս) յեսայեա[յ] մարգարէ. Ահյսպէս ասէ Տէր. ոչ հաս ե|ղիցի քեզ ...» եւն. Մ 1831 էջ 276։ — Թ. 57ա՝ «Ի վարդապետութենէ սրբոյն Գրիգորի աասացեալ։ Ամենեքեան որ տեսանի|ցին զարդարին, ճանաչիցի|են զնոսա եւ ասացեն, եթէ սոքայ են զաւակք աւրհնեալք յԱստուծոյ, եւ ուրախութեամբ ուրախ լիցին ի Տէր։ Եւ դարձեալ ասէ ցնոսա Տէր, եթէ եղիջիք ինձ յու|ստերս եւ ի դաստերս եւ զուրք խնամոցն յուզեսցին արարչ[ական սիրով [= ըստ] բանի մարգա|րէին, որ ասէ՝ Որպես զթայ հայր ի վերայ որդւոց իւրոյ, այնպէս զթ|ասցի Տէր յերկիւղածս իւր. զի այսմ յուսոյ հայելոյ զամենայն իրերս [=ընդ] հայելի տեսանելոյ [թ. 57բ] եւ ի նոյն կերպարանս նորոգիմք փառօք ի փառս»։ — Թ. 57բ՝ «Պաւղոսի առաքելոյ[ն] յԵբ|այեցոց ի թղթոյն է ընթերցուածս [ի 14]։ Արդ որովհետեւ մանկու|նք հաղորդիացին մարմնոյ եւ արեան ...» եւն.։ — Թ. 58ա՝ «Ալէլուիա. Արդարքն որպես զարմանան.։ Աւետարան [= ըստ] Մաթէոսի. Ցայնմ ժամ իրբեւ եհաս Հերովդէս, եթէ խաբեցաւ ....» եւն.։ — Թ. 58բ՝ «Քարոզ. Վասն գտանելոյ մեզ [զ]ՀՀ[որհա]». Մ 1831 էջ 282։ «Եւ ասէ զաղաւթս. Տէր Աստուած բարերար եւ բազում ողորմ ...» եւն.։ — Թ. 59բ՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Տէր ես երկնի եւ երկրի ....» եւն.։ — Թ. 60բ՝ «Եւ իջուսանին [=իջուցանին] ի գերեզմանին եւ [ասէն Հաւատ] ..... ունելով հո[ղի] [Մ 1831 էջ 288] եւ փառք ի բարձունս [Մ 1831 էջ 289] (է ամ) [եւ սարկաւագն] ... քարոզէ. Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան ...» եւն. Մ 1831 էջ 266։ — Թ. 61բ՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. [Փ]առաւորեալ է անուն քո տուրբ, քաջաւոր ...» եւն. Մ 1831 էջ 305։ — Վ.՝ «... փա-

ռաւորելով զանմահ թագաւորութիւնդ Հաւր եւ Որդ|ւոյ եւ Հոգ|ւոյդ սրբոյ այժմ»։

9. Թ. 62բ—64ա՝ *Տղայաթաղի երկրորդ օրուայ կանոնը։ Սկ.՝ «Այգոյն երթան ի գերեզմանն եւ ասեն սաղմոս՝ Եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ. յարեւ|ելից մինչեւ ընթերցուա|ծս յնոյեալ մարգար|էէ. Զի ի Տեառնէ եղիցի . . . .» եւն.։ — Թ. 63ա՝ «Քարոզ. վասն ի զիչ|երի եւ ի ամէ [= տունչեան] [Մ 1831 էջ 192]. եւ ասէ զաղաւթս. Աւրհնեալ ես բարեխնամ|ող եւ բարեգութ Աստուած . . . .» եւն.։ — Թ. 64ա՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Արդ եւ ձեզ պարտ է գոհանալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . միաւանգամ կենդանութեամբ, նորոգութեամբ յարութեամբ յամենայն ընտրելոցն ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր, որում վայել է փա|ռք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւ[իտեանս]»։*

10. Թ. 64բ—67բ Վնգ.՝ *«Ե թ ա ն ն ե ր ա ն ի բնակ ո ղ ա ց»։*

Հմմտ. Մ 1831, էջ 310 եւ.։

Սկ.՝ «Ընթերցուածս յառակաց. [Իմաստ. Ե 16]։ Արդարք յաւիտե|ան կացցեն . . . .» եւն.։ — Թ. 65ա՝ «Ընթերցուածս յնոյեալ մարգարէէ [Կ 12]. Այսպէս ասէ Տէր. ահաւա|սիկ . . .» եւն.։ — Թ. 65բ՝ «Պաւղոսի առաքելոյ|ն ի Կո|րնթացոց [առաջին] թղթոյն է [ընթերցուածս] [ԺԳ 11]. Մի[ն]չ(դեռ) տղայն էի, իբ|րեւ տղայ խալսէի . . .» եւն.։ — Թ. 66ա՝ «Ալէլուիա. Սաղմոս. կարգալ|ին արդարքն։ Աւետար|ան ըստ Ղուկասու. [Ժ 21] Յայնժամ ցնծացաւ Յիսուս Հոգով սրբով, եւ ասէ . . .» եւն.։ — Թ. 66բ՝ «Սարկաւագն խարդէ. Վասն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց . . .» եւն. Մ 1831 էջ 335։ — Թ. 67ա՝ «Եւ ասէ զաղօթս. Տէր Աստուած թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր . . .» եւն.։ — Թ. 67ա՝ «Խաղաղութիւն ամենեցուն. Կիթած եւ մարդասէր Տէր . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ընդ որս եւ զմեզ արժանի արասցես փառաւ|որել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգին այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս»։

11. Թ. 67բ—77բ՝ *«Կ ա ն ո ն խ ա չ ի ս ա ո ն ե լ ո յ»։*

Հմմտ. Մ 1831. էջ 665 եւ.։

Սկ.՝ «[Ի բժշկութիւն] ամենայն [բնութեանց], . . . աւոց [= որ|կոց], բուսոց եւ պտղոց։ Սաղմոս [Դ] նշանեց|աւ առ մեզ. Ընթերցուածս՝ յերկրորդ [= ի չորրորդ] թագաւորութեան [= թագաւորութենէ] [Ր 19]։ Եւ ասեն արք քա|ղաքին . . .» եւն.։ — Թ. 68ա՝ «Պաւղոսի առաք|ելոյ[ն] ի Գաղատացոց թղթ|ոյն է ընթերցուածս. [Զ 14] Այլ ինձ քաւ լիցի պարծիլ [= պարծել], բայց

միայն ....» եւն.։ — Թ. 68բ՝ «Ալէլուիա. Ի պատոյ, ցուրե|նոյ, զինոյ, ձիթ.։ Աւետարան ըստ Ծովհաննու. Ի վերջնումն աւուր մեծի տաւնին[ն] ....» եւն. Մ 1831 էջ 667։ — Թ. 69ա՝ «Սարկաւագն քարոզէ. (Մխաքան) աղաչեսցուք ....» եւն. Մ 1831 էջ 667։ — Թ. 69ա՝ «Եւ ասէ զաղաւթս. Տէր Աստուած (ամենակալ), արարիչ ամենայն արարածոց, որ յանդոյութենէ ի լինելութիւն ...» եւն. Մ 1831 էջ 667։ — Թ. 71բ՝ «Ընթերցուածս յերկրորդ թագաւորութեանց. Եւ մատոյց Դաւիթ ողջա|կէզս եւ խաղաղականս ....» եւն.։ — Թ. 72ա՝ «Ընթերցուածս յՅայեայ մարգարէէ. Այսպէս ասէ Տէր եւ զայլազգի|ան, որ եկեալ ....» եւն.։ — Թ. 72բ՝ «Պատղոսի առաքելոյ յՅր|բայեցոց թխթոյն է ընթերցուածս. Ուխիմք սեղան, ուստի ոչ ունիցին իշխանութիւն ....» եւն.։ — Թ. 73ա՝ «Ալէլուիա. Զողջակէզս զուղարկեալս։ Աւետար|ան [= ըստ] Ղուկասու. Եւ ասէ ցկոչնատէրն. յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս ...» եւն.։ — Թ. 73բ՝ «Սարկաւագն քարոզէ վասն ի վերուստ խաղաղութեան։ Եւ ասէ զաղաւթս. Ամենակալ Աստուած, փառաւորեալ ի վերնոյ ...» եւն.։ Վ.՝ «... վասն որոյ քեզ Հաւր փառք վայել է եւ Որդոյ քո|ւմ միածնի հանդերձ կեն|դ[ան]արար եւ ազատիչ սուրբ Հոգ|ւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս»։

12. Թ. 77բ—78ա՝ «*Աւրհնութիւն աղի*»։ Սկ.՝ «*Սաղմոս.* [ԿԶ] *Աստուած, ողորմեա մեզ, եւ աւրհնեսցէ. Գարոզ. Խնդրեսցուք հաւա|տով*] [Մ 1831 էջ 79, Մ 1880 էջ 67]. *Եւ ասէ զաղաւթս.* [Թ. 78ա] *Աւրհնեալ ես, Տէր Աստուած ա|մենակալ, արարիչ ամենայն արարածոց, որ արարեր ....» եւն.։ Վ.՝ «.... յամենայն ժամ զո|հանալով փառաւորեսց|ուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգի, այժմ եւ միշտ»։*

13. Թ. 78բ—81բ՝ «*Կանոն նոր գիրք աւրհնելոյ*»։ Սկ.՝ «*Տաճկն յեկեղեցին եւ հան|են ի բեմն՝ ունելով սարկաւագն ի վերայ բազկացն, եւ աստն տայնու ի թիւ՝ Նայեցարուք ժողո|վուրդք յօրէնս իմ, մինչեւ ցայն տեղին, որ ասէ՝ Հոր|դան ետ տպաւ խային ժողով. Ընթերցուածս յՅայեայ մարգարէէ. Իբրեւ զգիեղիկ են ի վերայ լերանցն ...» եւն.։ — Թ. 79ա՝ «Ողոսի առաքելոյ ի Կորընթացոց թխթոյն է ընթերցուածս. Եւ զորս եղ եկեղեցւոյն այս են ...» եւն.։ — Թ. 79բ՝ «Ալէլուիա. Հոգին սուրբ եկե|ցէ ի քեզ եւ զ. Աւետարան ըստ Ղուկասու. Եւ դարձաւ Յիսուս զաւ|րու|թեամբ Հոգւոյն ի Գալիլեա ...» եւն.։ — Թ. 80բ՝ «Գարոզ. Խնդրեսցուք հա[ւատով]. Մ 1831 էջ 79, Մ 1880 էջ 67. Ձ Տէր ողորմեա։ Եւ ա|սէ զաղաւթս. Աւրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ*

եառուր մեզ զպատուիրանս քո . . . .» եւն.։ — Թ. 81ա՝ « Խաղաղութիւն ամենեցուն. Ընկալ, Տէր Աստուած մեր, զաղաչանս ժողովրդեան քո . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . զբեալ մատեանն Աստուծոյ. եւ զիսառս ամենակեցոյց իշխանութեանդ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ »։

14. *Թ.* 82ա—87ա՝ *Մանուէլ վարդապետի Միմոն ի յէջն՝ գանձք։*

Հմմտ. Ց. Տաշեան, Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 424 [Տմր. 133 Ա 2]։

Վնգ.՝ « Գանձ մեծի »։ Սկ.՝ « Միմոն ի յէջն քանդ, որ ի Հաւրէ, յորժամ ծագիս փառաւք ի յերկինսէ . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . եւ զքեզ բարով կացէք մընացէք։ Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, լո՛ »։

15. *Թ.* 87ա—89ա՝ *« Ողբ ընդ Ջնջելոց »։ Սկ.՝ « Ով քահանայք եւ վարդապետք աստուածպան, եւ ժողովուրդք հաւատացեալք ամենեքեան . . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . . ես հաւատովըս վերանամ յերկինից խոսքան, զի Տէրն քաղցր է պարտս[կան ողորմութեան »։*

16. *Թ.* 89բ—92բ՝ *Մկրտիչ Նաղաշէի հանգուցեալներուն տաղը։*

Հմմտ. Սահեան Կանայեանց, Ցուցակ Հայերէն ձեռագրերուն Թիֆլիզի Ներսիսեան Հոգեւոր դպրոցին, Թիֆլիզ 1893, էջ 62—63. Աւրբաս 1895, էջ 128—129։

Վնգ.՝ « Տաղ ի Նաղաշէ ասացեալ վասն ընդՋնջելոց »։ Սկ.՝ « Աստուածոյ մարդասիրին փառք յա[յտնեան . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « եւ զքեզ ամենքս երկրպագեմք, Աստուածածին »։

17. *Թ.* 92բ—96բ՝ *« Տաղ ի [Մկրտիչ] Նաղաշէ ասացեալ վասն ղարիպի »։ Սկ.՝ « Աստուածոյ մարդասիրին փառք յա[յտնեան . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « եւ զքեզ ամենքս երկրպագեմք, Աստուածածին »։*

18. *Թ.* 96բ — 100ա՝ *Մկրտիչ Նաղաշի հանգուցեալ երախաներուն ողբը։*

Հմմտ. Յակ. Տաշեան, Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 851։ Սահեան Կանայեանց, Ցուցակ Հայերէն ձեռագրերուն Թիֆլիզի Ներսիսեան Հոգեւոր դպրոցին, Թիֆլիզ 1893, էջ 60։

Վնգ.՝ « Ողբ վասն մանկանցըն ընդՋնջելոցն ասա »։ Սկ.՝ « Արարիչն արարածոց մեզ բարկացաւ, քաղցր բնութիւնն . . . .» եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . եւ զքեզ ամենքս երկրպագեմք, Աստուածածին »։

19. Թ. 100ա—101ա՝ *Արիստակէս տաղտացի տղայոց ողբը*։

Հմմտ. Յակ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 812։

Վնգ.՝ «*Ողբ տղայոց*»։ *Սկ.՝* «*Աստուած քարոզեաց եւ խրի|ատ եւտուր . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . սուր երկայրի, սուր զիմ|ամեալի, սուր*»։

20. Թ. 101ա—103բ՝ *Արիստակէս տաղտացի հանդուցեալ երախտաւորի ողբը*։

Հմմտ. Յակ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 407։

Վնգ.՝ «*Ողբ ի վերայ ննջեցելոց մանկամացն ասա*»։ *Սկ.՝* «*Ես զիտէի զաչխարհս ինձ . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . աղաչեմ, զիս մի՛ մոռանիք, ըզկոյսըն Մարիամ բարեխօսեցէք*»։

21. Թ. 103բ—106ա՝ *Ողբ մեռելի Ծովանէս Գերդաստանց*։

Հմմտ. Գ. Սրուանձտեանց, Մանանայ, Կ. Պոլիս 1876, էջ 279—281։

Սկ.՝ «*Ձերկէկ հող վերաւքն ա|նցի, հոտ առի զքիմ|ըս . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . որ կորուստ է քեզ ա|մենի. վայ անձն իմ եղուկ*»։

22. Թ. 106ա—108ա՝ *Գրիգոր Աղթամարցու ընդդիմադրական տաղը*։

Հմմտ. Բազմավէպ, Վենետիկ 1845, էջ 251. *Հանդէս Ամսօրեայ, Վիեննա* 1896, էջ 118—119; Leon Alishan, Armenian popular songs, arm.-engl., Venice 1852, 1867, 1892, էջ 19 *եւն.*։ *И. Марръ, Изъ лѣтней поѣздки въ Арменію стр. 74.*

Վնգ.՝ «*Տաղ ընդդիմառական ա|րարեալ եւ ասացեալ*»։ *Սկ.՝* «*Ծաղկն աւուրց եւ լոյս պըլպուլն էր նըստեր [յ]այդոյս . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . ցանկըն քակեցաւ այդոյս. ահա որ եկա այդոյս*»։

23. Թ. 108ա—109բ՝ «*Ողբ ի վերայ ննջեցեալ զա|րիպի որ ի աւտարութիւն մեռանի*»։ *Սկ.՝* «*Ինձ ումիկ կայր ու կումանն եղբայրս գալու . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . . եւ քեզ ամենքս երկրպագեմք, տաճար լուսոյ*»։

24. Թ. 109բ—111բ՝ *Արիստակէս տաղտացի հանդուցեալներուն տաղը*»։

Հմմտ. Յակ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանի Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 407։

Վնգ.՝ «*Ողբ վասն ննջեցելոց*»։ *Սկ.՝* «*Եկայք այսաւր եղբայրք ամէն . . .*» *եւն.*։ *Վջ.՝* «*. . . խոստովանեմք զՀայր եւ զՀոգիդ եւ փառս տամ երից անձինս*»։

25. Թ. 111բ—117բ Վնգ.՝ «Գանձ ի յԱմբեցի Ծովա|ննէս վարդապետէ ասացեալ վասն ննջեցեալ տը|ղայոցն»։ Սկ.՝ «Ճանկղդ յԵուքեան, էդ անեղական ....» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ մեզ ինքն ողորմեացէ։ Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած, ամէ.»։

26. Թ. 117բ—119բ՝ «Ողբ ոդայոց. Ցարարչէն հրամայն որդոցըս մարդկան ....» եւն.։ Վջ.՝ «Լեին անմահին փառս ի յաւիտեան, որ երեւ էառ եւ դասեաց յերկնային խորան»։

27. Թ. 119բ—121ա՝ «Ողբ տըղայոց. Ով զեղեցիկ եւ նազելի ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... զաչխարհս բարե|խաւս ունիմ առ ծնեալ Աստուածդ ի կուսէն»։

28. Թ. 121ա—124ա՝ Ծովհաննէս Թլկուրանցու [կամ Թուրկուրանցու] 'Ի մահ քան զքեզ ...' տաղը։

Հմմտ. Կաթ. Կոստանեան, Թլկուրանցի Ծովհաննէս և իւր տաղերը, Տփխիս 1892, էջ 46—48. Բազմավէպ, Վենետիկ 1859, էջ 375. Հանդէս ամսօրեայ, Վիեննա 1896, էջ 115—116. Հայկեդ, էջ 135։

Վնգ.՝ «Տաղ ի Ծովաննէս Թուրկուր|անցւոյ»։ Սկ.՝ «Ի մահ քան զքեզ չիշեմ, կու դողամ ու սար|սափիմ ես ...» եւն.։ Վջ.՝ «... աղաչէ զիւր միածինն, որ զը|քեայ եւ ինքն ողորմի»։

29. Թ. 124բ՝ Ս ա ղ մ ո ս ԽԳ։ Վնգ.՝ «Սաղմոս Դաւդի»։ Սկ.՝ «Դատեա, Տէր, զայն|սիկ ...» եւն.։ Պակասաւոր է։ Հատուածի Վջ.՝ «... Նղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար եւ ի գայթակղու|թիւն ...»։

* * *

ՀԱՄԱՐ 6.

Թերթ 378 [դասարկ 1—5, 377, 378]։ — Մենոլոգիոն 21×15 սմ. [գրութիւն երկսիւն, իւրաքանչիւր 15×4,5—5 սմ.]։ — Տող. 31 կապարով ուղղահայեաց, ճնշմամբ հորիզոնական գծուած]։ — Նիւթ թուղթ, դեղնագոյն, ոլորկ։ — Գիր բոլորագիր, 376բ ճօտագիր։ — Խորագիր, վերնագիր կարմիր։ — Սկզբնագիր կարմիր, մի քանի անգամ կապոյտ։ — Զարդագիր կարմիր եւ կապոյտ՝ 6ա, 111ա, 151բ, 155բ, 180բ, 205ա, 227բ, 247ա, 276բ, 348բ եւ 371ա. երկրորդ տողը կարմիր եւ կապոյտ, երրորդ տողը կապոյտ 6ա, հինգերորդ տողը կապոյտ 111ա, չորրորդ տողը կապոյտ 180բ, վեցերորդ տողը կանաչ 180բ, վեցերորդ տողը կապոյտ 205ա, չորրորդ տողը կապոյտ 247ա, եօթներորդ տողը կապոյտ 262բ, չորրորդ տողը կանաչ 247ա, եօթներորդ տողը կապոյտ 331բ։— ԲԱՌՆՆԱՏՈՒՄ մասամբ։— ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ կարմիր եւ կապոյտ՝ 6ա, 111ա, 151բ, 155բ, 180բ, 205ա, 227բ, 247ա, 276բ, 348բ եւ 371ա։ — ԽՈՐԱՆԱԶԱՐԴ կարմիր եւ կապոյտ 6ա, 111ա, 155բ, 180բ, 205ա, 227բ, 247ա, 276բ, 348բ եւ 371ա։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաւեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ ՌՂԲ = 1646։ — ՏԵՂ. Կողնճիայ։ — ԳՐԻՉ, ԿԱԶՄՈՂ, ԾԱՂԿՈՂ. Գրիգոր երէց։ — ՃԻՇԱՏԱԿԱԲԱՆ 375բ—376ա։ — ՃԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 376բ։ — ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ 6ա, 157բ եւ 369բ Ս. Էջմիածնի կնիքը։ — Վիճակ ընեհաճրապես լաւ, միայն թերթ 16 կազմից ելած։

ՄԱՏԵԱՆՍ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆԻ ՊՕՂՈՍԻ ԹՂԹԵՐԻ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆԸ

եւ

Որոգիննէսի, Կիւրեղի, Եւթաղի եւ մանաւանդ Եփրեմ Ասորու գրութիւններից հաղուածօ։

Տրգ.՝ «Երանելոյն Յովհաննու Ոսկեբերանի վարդապետի»։

Այս մեկնութիւնը հանանաւանաւ խմբագրութիւն է, բոլորովին տարբեր վենետիկի տպագրութիւնից՝ Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդինուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոց Պաւղոսի, Հատոր Ա։

1. Թ. 6ա—13բ՝ Հռոմայեցոց թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 6ա—12բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։

ա. Թ. 6ա—10ա։ Սկ.՝ «Արդ այսպէս իմանալ մեզ. վասն զի առաքեալքն փրկչին մերոյ ոչ առին հրաման զրով աւանդելու մեք զբան վարդապետութեանն, այլ միայն բանիւ քարոզել, որպէս հրամայեցաւ նոցա ի Տէառնէ՝ գնացեալ, ասէ, քարոզեցէք ընդ ամենայն տիեզերս. եւ զի ոչ էր նոցա փոյթ ի վերջոյ տևապատեհիւնս մեր . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զպատրոյս հոգւոյ եւ մամոնայ, զի արժանաւոր լիցուք երկնից արքայութեանն ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս»։

բ. Թ. 10ա—10բ։ Սկ.՝ «Է եւ այլ գնացք թխթոյն ի Հռոմայեցւոցն ի կատարմանն ցուցանէ զի տէր գնոցա, որ հերձուածս եւ զայթաղութիւնս առնէին։ եւ Կորնթացւոցն ի սկզբանն լսեմք, թէ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Այս աւրինակաւ չարայայրին թուխթքն առաքելոյն, զի վաղճան միայն ակնդէն է միոյն»։

գ. Թ. 10բ—11բ։ Վնգ.՝ «Պատճառ թխթոյն հռոմէացւոց»։ Սկ.՝ «Բազումք հաւատացին ի Քրիստոս ի հրէից եւ հերձուածս, եւ էր աղմուկ ի մէջ նոցա. ոչ վասն նախանձու բարեպաշտութեան, այլ վասն նախագոհութեան հակառակէին . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Դարձեալ ցածուցանէր ըզ[հերձանոսս, թէ դու վայրենի ցիւթենի էիր, կո[չեցար մի հպարտանայր»։

դ. Թ. 11բ—12բ։ Վնգ.՝ «Երանելոյն Յո[հաննու Ոսկեբերանի պատճառ թխթոյն Հռոմէացւոց»։ Սկ.՝ «Ցանկ եւ հանապազ ընթերնելով ըզգիրս Թղթոց երանելոյն Պաւղոսի եւ [= ըստ] իւրաքանչիւր չարաչարաց իցէ, զի երկիցս եւ երիցս եւ չորիցս, մանաւանդ յորժամ յիշատակս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եւ զայս մանաւանդ էր տեսանել ի Պաւղոսի անձինն»։

բ. Թ. 12բ—13բ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, հատ. Գ., էջ 1։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 1—2.

Վնգ.՝ «Տէառն Եփրեմի»։ Սկ.՝ «Գիտեմ զի նոր կտա[կարանքս կամ պար[գեւուք կամ ի ձեռն կարգին տուելոյ Ծու[նաց է տուեալ. քանզի բազմապատում չնորհ[ուք խաւսեցան զառաքեալն, որք խաւսեցան ըստ առաս մնծութեան. . .» եւն., Վջ.՝ «Արդ վասն այնորիկ եւ վասն այլոց, որ են ի թղթին ասա, առաքեալ զրէ առ Հռոմէա[ցիսն յաւէն իւրում տուտս»։

գ. Թ. 13ա—62բ՝ *մեկնութիւն, ժզ. գլուխ*»։

Հմմտ. Ծովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, *Հատոր Բ*, էջ 6—423։

Սկ.՝ «Պօղոս ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի կոչեցեալ առաքեալ։ *Մովսէս է՛ դիրս գրեաց եւ ոչ ուրէք զանունն իւր եդ եւ ոչ ոք յետ նորա զիւրեանցն եդին, եւ այլ ոչ Մատթէոս եւ Ղուկաս։ Իսկ երանելիս Պօղոս յամենայն ի թուխթսն զանուն իւր դնէ, եւ այս գինչ է։ Այլ զի նոքա . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «. . . *եւ ոչ հոգիչհանու|թեանն եւ ոչ այլինչ յայնպիսեացս, այլ այնմ որ կարողն է*»։

դ. Թ. 62բ՝ Վերջաբան։ «*Կրկին է քանս եւ գրած է վերա։ Շնորհք Տեառն մերոյ Ք*[=ընդ] *ձեզ ամե|նեսեան. տեսանես ուսոի. սկիզբն արար կամ ուր կա|արեաց։ Նաեւ զհինարկութիւն Թղթիս ասի. սկսաւ ի նոյն կատարեաց. ապա եւ զերեխտեացն իսկ յիշեցու|ցանէ, որ առաքինի վարդապ|ետի է, ոչ միայն բանիւք, այլ եւ ա|ղօթիւք աւգնւտ լինել աշակերտելոցն։ Ա՛ւ Հռոմայեցիս գրեցաւ ի Կորնթոսէ ի ձեռն Փիբիեա տաբկաւադի. տունք Ջի*»։

2. Թ. 63ա—110բ՝ *Կորնթացոց առաջին Թղթի մեկնութիւնը*։

ա. Թ. 63ա—63ա՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836. *Հատ. Գ*, էջ 51. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 47։

Վնգ.՝ «*Պատճառք Կորնթ|ացոց առաջին Թղ|թոյ Եփրեմի հաւրն*»։ *Սկ.*՝ «*Առ Կորնթա|ցիսն. եհաս աւետ|արանն ի ձեռն Պաւղոսի եւ ընդա|լան զհոգին. տիրեաց նոցա ամբարտաւանութիւն . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «. . . *առ որ առաքեալն Պօղոս գր|եաց զայս*»։

բ. 63ա—65ա՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։ *Վնգ.*՝ «*Յոհաննու Ոս|կեբերանի*»։ *Սկ.*՝ «*Կորնթոս քաղաք է Եվ|լադւոց առաջին եւ յոլովիւ|(ի)ք ի հինն կենցաղական առաւտութեամբ . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «. . . *եւ ի կարծելոյն զիտել ըՆչ առաւել քան զայլն ի սկզբանն ասէ*»։

գ. Թ. 65ա—110բ՝ *մեկնութիւն, ժզ. գլուխ*։

Հմմտ. Ծովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, *Հատ. Բ*, էջ 425—430։

Սկ.՝ «*Պաւղոս կոչեցեալ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի։ Տես, զի՞արդ վաղվաղակի առաջին բանի|ւքն գհպարտութիւնն անբարոյանու|թեան* [=*ամբարտաւանութեան*] *նոցա ի վայր կործանեաց, եւ յեր-*

կիր ընկէց զամենայն պարծանս նոցա ...» եւն.։ Վ.՝ «... կատարեաց Քրիստոս ծիսուս որ ոչինչ մարդկային ունի եւ ոչ մարմնականս, այլ հոգեւոր իմն է»։

դ. Թ. 110բ՝ Վերջաբան՝ «Ա*ռ Կորնթ|ացիս Թուխթ գրեցաւ ի Փիլիպեայ ի ձեռն ...» եւն.։*

3. *Թ.* 111ա—151բ՝ *Կորնթացոց երկրորդ թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 111ա—111բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, *հատոր Գ, էջ* 86։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 85։

Վնգ.՝ «Պատճառ երկրորդ թղթոյն Կո|րնթացոց հաւր երբեմն [= Եփրեմի]»։ Սկ.՝ Հալածումն մեծ եւ անհնարին յարեան ի վերայ ուսուցանողին, եւ նեղեցան Կորնթացիքն ըստ կարի իւրեանց։ Բայց ա|ռաքեալ ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ ի սկզբան անդ դընել ընդէր քնաւ զՏիմ|թէոս առանձին իւրում համեմատեաց»։

*բ. Թ.*111բ—151բ՝ *մեկնութիւն, ժդ. գլուխ։*

Հմմտ. Յովհաննու Սակեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի . եկեղեցւոյ Թղթոց Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, *հատ. Բ, էջ* 430—431։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ ծիսուսի Քրիստոսի։ Գանգի յառաջումն այս թղթի անդ խոստացաւ առաքել զնա առ նոսա, եւ մեծ պատուիրանաւ ասէր, զի թէ եկեսցէ առ ձեզ Տիմոթէոս, տեսջիք, զիարդ աներկիւղ եղիցի ...» եւն.։ Վ.՝ «Գանգի մեծաձայն զո|չէ այժմ, զի յայնժամ պաղըստինացիքն միայն լըսէին, իսկ այժմ ամենայն տիեզերք»։

գ. Թ. 151բ *վերջաբան՝ «Ա*ռ *Կորնթացիան երկրորդ Թուխթն գրեցաւ ...» եւն.։*

4. *Թ.* 151բ—155բ՝ *Եփրեմի Կորնթացոց երկրորդ թղթի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատոր Գ, էջ* 116—12[illegible] S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venet[illegible] 1893, p. 117—124. Th. Zahn, Geschichte des neutestamentlichen Kanon[illegible] II, Erlangen 1891, S. 595—606 [*Սա. Կանայեանցի գերմ. թարգմ.*]։ *Հանդ. Ամսօրեայ, Վիեննա* 1891, 7—9. P. Vetter, Der apokryphe dritte Korinth[illegible]brief, Wien 1894, S. 4—7, 70—79, 80—97. Theologische Quartalschr[illegible] LXXII, Tübingen 1890, 627—639։

Վնգ.՝ «Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատճառ եր[ը]որդ թղթոյն Կորնթացւոց]»։ Սկ.՝ «Կորընթացիքն յետ միաբանելոյն իւրեանց ի ձեռն թղթոց առաքելոյն ի հերձուածոց անտի, որ անդէն եւ անդ յինքեանցն ի վերայ իւրեանց ծնան, խռովեցուցիչք ոմանք (ոմանք) օտարք մը|տան ի նոսա եւ խռովեցուցին զնոսա . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ապականութիւն որչափ եւս առո|ղ [= առաւել] յայնմ օսր [= աւուր] յարիչիք ողջանդամք մարմնով այն որ ի|բրեւ հող յերկրէ ցրւեալ է»։

5. *Թ. 155քէ—180բ՝ Գաղատացոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 155քէ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, հատոր Գ, էջ 124։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 255։

Վնգ.՝ «Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատճառք թղթոյն Գաղատացւոց»։ Սկ.՝ «Գաղատացիքն աշակերտեցան [ի] Պօղոսէ ոչ պահել ըզպահապանութիւն աւրինացն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . սկիզբն առնէ գրել ընդդէմ [= ընդդէմ] նոցա յաւէն իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 156աա—257աա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Բազում անգամ լի է սկիզբն ճառիս եւ մեծաւ ի|մաստութեամբ, ոչ սկիզբն մի|այն, այլ գրեթէ ամենայն թուխթս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ասէին թէ Քրիստոսի աշակերտք են այլքն եւս ա|ռաքելոցն, վասն որոյ եւ առնէ սկիզբն»։

գ. Թ. 157աա—180քէ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Բ, էջ 431—433։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ ոչ ի մարդկանէ եւ ոչ ի ձեռն մարդոց։ Ինա|զի որպէս ասաց ի կանխագո|յն, խաբէբայքն ասէին թէ քան զ[ա]մ [= զամենայն] առաքեալսն յետ|ոյ է եւ ի նոցանէ ուսաւ. զի Պետրոս եւ Յակովբոս . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . եւ յիչեցուցանէ, զչնորհսն, յորս վայելեցին, որով բռական [= բաւական] էր յ[ա]մ [= յամենայն] հրէական մոլորութենէնն հեռացուկացանել զնոսա»։

դ. Թ. 180բ՝ վերջաբան՝ «Ա|ւր Գաղատացիսն գրեցաւ ի Հռո|մէ. տունք մղդ»։

6. *Թ. 180քէ—204քէ՝ Եփեսացոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 180քէ—181աա՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, հատ. Գ, էջ 138։ S. Eph-

կիր ընկէց զամենայն պարծանս նոցա . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . կատարեաց Քրիստոս ծիտուս որ ոչինչ մարդկային ունի եւ ոչ մարմնակամս, այլ հոգեւոր իմն է »։

դ. Թ. 110բ՝ *Վերջաբան՝ « Սա Կորնթ|ացիս Թուխթ գրեցաւ ի Փիլիպէայ ի ձեռն . . . » եւն.։*

3. *Թ.* 111աա—151բ՝ *Կորնթացոց երկրորդ թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 111աա—111բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, *հատոր* Գ, *էջ* 86։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 85։

Վնգ.՝ « Պատճառ երկրորդ թղթոյն Կո|րնթացոց հաւր Եբրեւիւ [= Եփրեմի] » ։ Սկ.՝ Հալածուելն մեծ եւ անհնարին յարեան ի վերայ ուսուսարանին, եւ նեղեցան Կորնթացիքն ըստ կարի իւրեանց։ Բայց ա|ռաքեալ . . . » եւն.։ Վ.՝ « . . . եւ ի սկզբան անդ զրնել ընդէր քնաւ զՏիմ|քէոս առանձին իւրում համեմատեաց » ։

*բ. Թ.*111բ—151բ՝ *մեկնութիւն, ժգ. գլուխ։*

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կաւսանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի . եկեղեցւոյ թղթոց Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, *հատ. Բ, էջ* 430—431։

Սկ.՝ « Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի։ Քանզի յառաջուսին այս թխթի անդ խոստացաւ առաքել զնա առ նոսա, եւ մեծ պատուիրանաւ ասէր, զի թէ եկեսցէ առ ձեզ Տիմոթէոս, տեսջիք, զիարդ աներկ|իւղ եղիցի . . . » եւն.։ Վ.՝ « Քանզի մեծաձայն գո|չէ այժմ, զի յայնժամ պաղըստինացիքն միայն լըսէին, իսկ այժմ ամենայն տիեզերք » ։

գ. Թ. 151բ *վերջաբան՝ « Սա Կորնթացիան երկրորդ Թուխթն գրեցաւ . . . » եւն.։*

4. *Թ.* 151բ—155բ՝ *Եփրեմի Կորնթացոց երրորդ թղթի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատոր* Գ, *էջ* 116—123. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 117—124. Th. Zahn, Geschichte des neutestamentlichen Kanons, II, Erlangen 1891, S. 595—606 [*Սո. Կանոյհանցի գերմ. թարգմ.*]; *Հանգէս Ամսօրեայ, Վիեննա* 1891, 7—9. P. Vetter, Der apokryphe dritte Korintherbrief, Wien 1894, S. 4—7, 70—79, 80—97. Theologische Quartalschrift LXXII, Tübingen 1890, 627—639։

Վնգ.՝ «*Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատճառ եր[ր]որդ Թղթոյն Կորնթացւոց*»։ *Սկ.՝* «*Կորնթացիքն յետ միաբան|ելոյն իւրեանց ի ձեռն Թղթոյ առաքելոյն ի հերձուածոց անտի, որ անդէն եւ անդ յինքեանցն ի վերայ իւրեանց ծնան, խռովեցուցիչք ոմանք (ոմանք) օտարք մը|տան ի նոսա եւ խռովեցուցին զնոսա ...*» եւն.։ *Վջ.՝* «*... ապաքանութիւն որչափ եւս առո|ել [= առաւել] յայնմ օր [= աւուր] յարիչիք ողջանդամք մարմնով այն որ ի|բրեւ հող յերկրէ ցրւեալ է*»։

5. *Թ.* 155բ—180բ՝ *Գաղատացոց Թղթի մեկնութիւնը*։

ա. *Թ.* 155բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատոր Գ, էջ* 124; S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 255։

Վնգ.՝ «*Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատճառք Թղթոյն Գաղատացւոց*»։ *Սկ.՝* «*Գաղատացիքն աչակերտեցան [ի] Պօղոսէ ոչ պահել ըղպատասխանութիւն աւրինացն ...*» եւն.։ *Վջ.՝* «*... սկիզբն առնէ գրել ընդէմ [= ընդդէմ] նոցա յաւելն իւրում այսպէս*»։

բ. *Թ.* 156ա—257ա՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։ *Վնգ.՝* «*Ոսկեբերանին*»։ *Սկ.՝* «*Բազում անգամ լի է սկիզբն ճառիս եւ մեծաւ ի|մաստութեամբ, ոչ սկիզբն միայն, այլ գրէթէ ամենայն թուխթս ...*» եւն.։ *Վջ.՝* «*... ասէին թէ Փրիսոսի աչակերտք են այլքն եւս ա|ռաքելոցն, վասն որոյ եւ առնէ սկիզբն*»։

գ. *Թ.* 157ա—180բ՝ *Մեկնութիւն*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոյն Գաղատի, Վենետիկ 1862, *հատ. Բ, էջ* 431—433։

Սկ.՝ «*Գաղատս առաքեալ ոչ ի մարդկանէ եւ ոչ ի ձեռն մարդոյ։ Գիան|զի որպէս ասաց ի կանխագո|յն, խաբէբայքն ասէին թէ քան զո [= զամենայն] առաքեալսն յետ|ոյ է եւ ի նոցանէ ուսաւ. զի Գետրոս եւ Յակովբոս ....*» եւն.։ *Վջ.՝* «*... եւ յիչեցուցանէ, զնորերան, յորս վայելեցին, որով բօսական [= բաւական] էր յո [= յամենայն] հրէական մոլորութենէն հեռացու|ցանել զնոսա*»։

դ. *Թ.* 180բ *վերջաբան՝* «*Սա Գաղատացիսն գրեցաւ ի Հռո|մէ. տունք մեղ*»։

6. *Թ.* 180բ—204բ՝ *Եփեսացոց Թղթի մեկնութիւնը*։

ա. *Թ.* 180բ—181ա՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատ. Գ, էջ* 138; S. Eph-

raem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli, nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis transtlati, Venetiis 1893, p. 140։

. *Վնգ.՝* « *Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատմառաք թղթոյս Եփեսացոց* »։ *Սկ.՝* « *Եփրացիմն* [= *Եփեսացիքն*] *աշակերտեալք Է|ին յաւետարան|Է անտի* [= *Ցովհաննու*]։ *Եւ քանզի տեսեալ Էտես նա զԵփրեմն ընկերեան իւր թէ սկիզբն աւետարանա|ցին առ ի մարմնոյ ա-ռաքին, զի զմբուռւ ածեալ կարծիցեն մարդիք՝ թէ մարդ Է այն, որ երևեցաւ . . .*» *եւն.։ Վջ.՝* « . . . *վասն մարդկութեան Նորա զգեաց Եփեսացոցն որպէս ի վերուստ ասացի յաղագս Քրիստոսի* »։

բ. *Թ.* 181*աա*—181*բա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ցովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնու-Թիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, Հատ. Ա, էջ 673—674։

Վնգ.՝ « *Ոսկեբերանին* »։ *Սկ.՝* « *Եփեսոս մայրաքաղաք Է Ասիացւոց պաշտօնեայ, հարկատու էր Արտեմիա դիցն . . .* » *եւն.։ Վջ.՝* « . . . *որպէս այժմ յայտ|նեցաւ. եւ մարգարէից հոգւովն լինել հեթանոսաց ժառանգակից եւ մարմնակից եւ հաղորդս աւետեաց որ ի Քրիս-տոս Ցիսուս* »։

գ. *Թ.* 181*բա*—204*բբ՝ մեկնութիւն, ը գլուխ։*

Հմմտ. Ցովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնու-Թիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, Հատ. Ա, էջ 674—942.

Սկ.՝ « *Պաւղոս առաքեալ Ցիսուսի Քրիստոսի կամաքն Աստուծոյ որ-բուց որ են յԵփեսոս եւ հաւատացեալ|ոցս ի Քրիստոս Ցիսուս։ Ա՛ո-ասիկ* [= *Ահաւասիկ*] *եւ ըզկամաքն հօր եդ. իսկ արդ՝ զիարդ փոքր ինչ պարտից|եմք համարել զՀայր եւ ոչ երբեք կամաւքն Աստուծոյ . . .*» *եւն.։ Վջ.՝* « . . . *զի ա՛մ* [= *ամենայն*] *մեղք ապականութէնեն եւ արդար|ութիւնն անեղծութիւն* »։

դ. *Թ.* 204*բբ՝ վերջաբան «Առ Եփեսացիս գրեցաւ ի Հռոմէ . . .» եւն.։*

7. *Թ.* 205*բա*—227*աբ՝ Փիլիպեցոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. *Թ.* 205*աա՝ Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, Հատ. Դ, էջ 154. S. Eph-raem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venitiis 1893, p. 157։

Վնգ.՝ « *Սուրբ հաւրն Երրեմի պատմառաք Փիլիպ|ացւոց թղթին* »։ *Սկ.՝* « *Հալածանիք մեծ յարեան ի վերայ Պաւղոսի ի քաղ|աքի առաքինեայ Փիլիպեցւոց, եւ նեղեց|ան ընդ նմա . . .*» *եւն.։ Վջ.՝* « *եւ ի վերայ այնոցիկ առ նա գրել առ Փիլի|պեցիսն ի Հռոմ քա|զաքէ յաւետն իւրում տուաւ* »։

բ. Թ. 205աբ—206բբ՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 342—348։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Փիլիպեցիքն [ի] քաղաքն (է) Մակեդոնացւոցն են ի գլխոր [= գլխաւոր] եւ ի կողմնիայ քաղաքէ, եւ ⟨ով⟩ [= որպէս] ասէ Ղուկա. անդ դարձաւ ծիրանէ վաճառ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... այլ եւ չասէ անիծոյթ առնէք զիս, այլ հասանէր ձեռն»։

գ. Թ. 206բբ—227աբ՝ *մեկնութիւն*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 348—521։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Թիմէոթեոս ծառ(յ)այք Յիսուսի Քրիստոսի։ Չի թէպէտ եւ Թըլխթին որ զկնին այրս [= այսր] Թըլխթին է, զՏիմոթեոս եղբայր ի սկիզբն Թղթին գրեաց, աստ եւ դանուն առաքինութեանն ի բաց առն|լոյ իւրմէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զի հանապազ ընդ [= ընդ] մեզ եղիցի նոյն չնորք»։

դ. Թ. 227աբ վերջաբան՝ «Առ Փիլիպեցիսն գրեցօ [= գրեցաւ] ի Հռոմէ ...» եւն.։

8. Թ. 227բա—246բբ՝ *Կողոսացոց Թղթի մեկնութիւնը*։

ա. Թ. 227բա—227բբ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի ժառենադրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 165։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 169.

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատճառք Թղթոյն Կողո|սացւոց»։ Սկ.՝ «Կողոսացիք աչակերտեալ է Եփրիրեա, այն որ ի նոցանէ, իսկ էր յետ վարդապետութեան սորին ...» եւն. Վջ.՝ «... առ նուռս ինքըսայեցիքն հեթանոսք, առ գրել նոցա յասէն իւրում (յի սկզբան Թղթիս այսպէս)»։

բ. Թ. 227բբ—228բ՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Ա, էջ 522—523։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Ամենայն թուխթ Պաւղոսի ունի աւելի ինչ, որք ի կապ|անան գրեցան, որպէս առ Սփեւսացւոցն եւ որ առ Փիլիմոն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ զարձեալ, թէ միայն ի զալըս(ս)տ|եանն իմոմ, առատ|ել [= առաւել] եւս յորժամ մեկուս[ի] իցեմ»։

գ. Թ. 228բ—246բ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Ա, էջ 525—672։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի (յի քի) կամաւքն Աստուծոյ։ Պարտ է նախ զպա|տճառս թը[ղ]թիս ասել, զոր եւ սասէն իսկ ի թիւթիս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի վասն անուանն արի|ժամն եղեն անարգելոյ»։

9. Թ. 246բ—263բ՝ Թեսաղոնիկեացոց առաջին թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 246բ—247աբ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մասնագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Դ, էջ 176։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 179։

Վնգ.՝«Հաւրն Սիրեմի պատճառս Թեսաղոնիկացոց առաջին թղթին»։ Սկ.՝ «Պաւղոս իբր|եւ հալածեաց|աւ ի քաղաքէ անտի ի Փիլիպեցոյն, եկն նա ի քաղաքն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . այլ վասն ումանց ի նոցանէ զի հանգուցեալ էին նոքա, առ գրել նոցա առաքեալն Պօղոս յԱթէնայ յասէն իւրում»։

բ. Թ. 247աբ—247բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ [լուսանցքում] «Ոսկեբերան»։ Սկ.՝ «Ընդէ՞ր այսպէս, յորժամ առ Փիլիպեցիսն գրէր զՏիմոթէոս, որ առ իւր ունէր՝ ընդէր ոչ գրեաց որ ծանո|աւթ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . որչափ եւս առօրէ [= առաւել] ինքն զնոյն խնդրէր եւ ի նոյն փութար»։

գ. Թ. 247բ—263բ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի նախկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Բ, էջ 433—462։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Սիւղանոս եւ Տիմոթէոս։ Հայեաց դու եւ տես, զի խոնարհութեամբ իւրով մոռացաւ նա զանուն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . վասն երդմանցն արացեն զպա|տուէրն քարոզի մեծ երկիւ|ղ էր նոցա յերացն»։

դ. Թ. 263բ վերջաբան՝ «Աւ Թեսաղոնիկեցիս առաջին թուխթ գրեցօ [= գրեցաւ] յԱթէնան. տունք ճղդ։

10. Թ. 263բ—276աբ՝ Թեսաղոնիկեցոց երկրորդ թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 263բ—264աբ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմ մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 184։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 190։

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի երկրորդ թղթոյն Թեսաղոնիկեացւոց»։ Սկ.՝ «Իբրեւ ընգալան Թեսաղոնիկեացիքն զվնի այսոր ղթու|խմն առաքին եւ ընթե|ռցան ի մէջ ժողովրդե|անն, որպէս եւ հրամայե|ցաւ նոցա . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ի ձեռն այնոցիկ, որ ա [= ամենայն] խնդութեամբ յարուզէին զնա առ գրել նոցա այսպէս»։

բ. Թ. 264աբ—265բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ «Ոսկեբերանն»։ Սկ.՝ «Ասաց առաքին թղթին թէ առաւել առնեմք ըզ|ցայգ եւ զցորեկ տեսան|ել զձեզ եւ քէ չունիմք . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . այնպէս եւ նորին արբ|ենէական [= արբանեակն] հպարտութեամբ վարեացէ չպտութեամբ»։

գ. Թ. 265բ—276աբ՝ մեկնութիւն»։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Բ, էջ 462—465։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Սիւղիանոս եւ Տիմէ[ոթէոս]։ Որչափ ի|նչ զըսրավեալ եւ խո|տեալ ամօթալից էին հեթանոսք. զի ի վերայ մոլոր|ութեան եւ խաբէութեանն իւրեանց ի սուր եւ ի սա|տակումն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . ոչ ոք կարէ լսել եւ իմա|նալ զի առաւել բանս թղթոց նոցա»։

դ. Թ. 276աբ՝ Վերջաբան՝ «Ա[ռ] Թեսաղոնիկեից[ի]ան երկրորդ գրեցաւ յԱթենա. առնք ձզ»։

11. Թ. 276բ—331բ՝ Երբայեցոց թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 276բ—276աբ՝ Աղէքսանդրիայի Եւթաղի եպիսկոպոսի յառաջաբանը։

Հմմտ. Աստուածաշունչ մատեան հին և նոր կտակարանաց ըստ ճշդրիտ բարբառ մատենից նախնեաց մերոց ի հին լեզուեական հաւատարմագոյն բնագրէ ի հայկական բարբառ։ Նորոգապէտ ի լոյս ընծայեալ յընտրելագոյն գրչագիր գաղափառէ համեմատութեամբ այլև այլ օրինակաց, հանդերձ կարևոր ծանօթութեամբ բնագրանին, քաշխատասիրութենէն Հ. Յովհաննու Զօհրապեան վարդապետի . . . , Վենետիկ 1805, հատոր Դ, էջ 503։ Դիրք աստուածաշունչ հին և նոր կտակարանաց, ըստ մերոյն վաղեմի գրչագրոց մերոց և յոյն բնագրաց, Վենետիկ 1860, էջ 1171։ C. Conybeare, Journal of Philology, 1895, p. 241—259. J. A. Robinson, Euthaliana-Studies of Euthalius . . . and the Armenian Versions, London 1895։

Վնգ.՝ «Եթ աղեա պատճառ Սրբոյեցոց»։ Սկ.՝ «Երբայեցոց թուխթս թուի քէ չիցէ Պօղոս, վասն նրկարագրին եւ վասն ոչ . . .» եւն.։

Վ.Յ.՝ « . . . տպիկս եւ ինքն ընթերծուածս [= ընթերծուածս] յառաջ մատուս(ցեցու)ց|անէ »։

բ. Թ. 276բ—278բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մեկնութիւնք, Վենետիկ 1836, *հատոր Գ, էջ* 194։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 200։

Վնգ.՝ « Եփրեմի տուրբ հաւրն »։ Սկ.՝ « Ի սկզբան իսկ թղթիս ծուփս եւ խնդիր առնաս, գիտել ճան|աչել վասն էր ապա յամենայն թուխթս իւր, եւ ասա ոչ գրեաց . . . » եւն.։ Վ.Յ.՝ « . . . համա|լսէին նոքա, ասէ ի սկիզբն թղթիս իւրոյ, տուաս։

գ. Թ. 278բ—280բ՝ *Կիւրեղ Աղէքսանդրացու մեկնութիւնը։*

Հմմտ. J. P, Migne, Patrologiae cursus completus, Ser. I, tom. 74, pag. 773—1006։ S. P. N. Cyrilli archiepisc. Alex. in D. Joannis evangelium. Accedunt fragmenta varia necnon tractatus ad Tiberium diaconum duo. Edidit post Aubertum Ph. Ed. Pusey, Oxonii 1872, III 173—440.

Վնգ.՝ « Կիւրղի է »։ Սկ.՝ « Եւ ի վերայ լերին բարձեալ աւետարանիչդ Սիոնի բա|թարացուցէք մի երկիւղիլք ասաց զաղաքդ Ցուդա ահաւասիկ Աստուած ահա Տէր։ Պարտ էր թէ որ զբան պատգամացն Աստուծոյ քարոզեաց Տի [= աչխարհի] ի զանգիտելոյն . . . . » եւն.։ Վ.Յ.՝ « . . . լինէր Քրիստոսի չնորհացն աւ|նականութեամբ սկըզբան արարչից ասել »։

դ. Թ. 280բ—281աա՝ *Որոգինէսի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Եւսեբիոսի կեսարացւոց պատմութիւն եկեղեցւոյ յեղեալ յաստորէն ի հայ, պարզապանեալ, նոր թարգմանութեամբ ի յոյն բնագրէն, ի ձեռն Հ. Աբրահամ Վ. Ձարեան, Վենետիկ 1877, *էջ* 473—474։ Eusebius Kirchengeschichte, Buch VI und VII, aus dem Armenischen übersetzt von Erwin Preuschen, Leipzig 1902 [Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Litteratur, hgg. v. O. v. Gebhardt und A. Harnack, N.F. VII 3] S. 33—34։

Վնգ.՝ « Որոգինեայ [= Որոգինեայ] յԵկեղեցական պատմ|ութենացն այլ պատճառաք թղթին երբայեցւոց »։ Սկ.՝ « Բայց ասաց նա զարձեալ վասն թղթոյն Հերբայեցւ|ոց, յորժամ թարգմանէր նա եւ ևթէ տիպք բանի թղթոյն Հերբայեցւոց ոչ է տըգ|էտ . . . » եւն.։ Վ.Յ.՝ « . . . ի հերբայեցի լեզու եւ թարգմանեաց զնա Կղղ|մէնտես ի յոյն անդր »։

ե. 281աա—284բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ « Ոսկեբերան վարդապետին »։ Սկ.՝ « Հռոմէացոցն զրէ եր|անելին Պօղոս։ Յոր|չափ ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօն իմ փառաւոր [=

փառաւոր] առնեմ . . . .» եւն.։ Վ.ժ.՝ « . . . . այնոցիկ որք երկայն մրտութեամբ ժառանգեցին զօրհնին [= զաւետիսն]։

գ. Թ. 284աբ—331բա՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Բ, էջ 466—567։

Սկ.՝ « Բազում մասամբ եւ բազում աւրինակօք կանխեաւ խօսեցաւ Աստուած ընդ հարս մեր մարգարէիւք։ Ընդէ՞ր չեղ զանձն հանգոյն մարգարէիցն . . .» եւն.։ Վ.ժ.՝ « Շնորհք [= ընդ] ամենեսին ձեզ ամ|ենեցուն առ հասարակ մեծի եւ փոքու, առն եւ կնոջ, ծառայի եւ տեառն, ծերոյ եւ տղոյ »։

է. Թ. 331բա՝ վերջաբան՝ « Առ Երրայեցիս գրեցաւ. [յ]Իտալիայ ի ձեռն Տիմոթեայ. առնուք չգ »։

12. *Թ. 331բբ—348բա՝ Թիմոթէոսի առաջին Թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 331բբ—332աա՝ նախերմն յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 234. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 243։

Վնգ.՝ « Սուրբ հաւրն Եփրեմի պա|տճառ առաջի Թղթոյն Տիմոթէ|եա իմաստնոյ »։ Սկ.՝ « Առաքեալ զՏիմոթէոս յղեաց առ Եփես|ոսիան վասն ոմ|անց, որ ի Հերքանցոց անտի խոովեց(ուց)ուցանէին զնոսա . . .» եւն.։ Վ.ժ.՝ « . . . չրջիլ ի տուն Աստուծոյ. զի նա ինքն է եկեղեցի Աստուծոյ [յ]աւէտ իւրում այսպէս »։

բ. Թ. 332աա—333աա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Ա, էջ 1—3։

Վնգ.՝ « Ոսկիբերանին »։ Սկ.՝ « Յովհաննէսիկ առաքելոյն էր Տիմոթէոս. եւ վկայէ Պաւ|կաս, եթէ զարմանալի էր մանուկն . . . .» եւն.։ Վ.ժ.՝ « . . . . որ օտարոտիսն ուսուցանէին, այլ քէ պատուէր տայր նոցա մի օտարապէս ինչ ուսուցանել զայսպիսի »։

գ. Թ. 333աա—348բա՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Ա, էջ 3—167։

Սկ.՝ « Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Աստուծոյ։ Մեծ է պատիւ առաքել|ոյն, մեծ եւ կարի զարմանա|լի. եւ ամենայն ուրէք տեսանեմք զՊաւղոս . . .» եւն.։ Վ.ժ.՝

«Ընդէր զի ի հօատոցն [= հաւատոցն] հանիւն եւ ոչ տան կալ հաս-տատուն։ Շնորհք ընդ ձեզ իբրեւ ըղ|կնիք ի վերա գնէ. զի որ չնոր|հք Աստուծոյ են ամենայն ինչ բարեաց լինի»։

դ. Թ. 348բ՝ վերջաբան՝ «Աւ Թիմէթէոս Թուխթ առաջին գրեցաւ ի Լաւոդիկիա, որ է մայրաքաղաքաց Պաղեստան|ացւոց. տունք մէր»։

13. Թ. 348բ—362աէ՝ *Թիմոթէոսի երկրորդ թղթի մեկնու-թիւնը*։

ա. Թ. 348բ—349առ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Տմմս. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, *հատոր* Գ, *էջ* 247։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 256։

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատճառք երկրորդ Թղթոյն Տիմոթիայ»։ Սկ.՝ «Պաւղոս ծանե|աւ հոգովն որ է ի նմա, թէ մերձեալ է ժա-մանակ վաղճանի իւրոյ . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ վասն այսր եւ վասն այլոց գրէ նա ի Հռոմ քաղաքէ առ Տիմէթէոս յարելն [=յա-սելն] իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 349առ—349բ՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի մեկնու-թիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, *հատ.* Ա, *էջ* 168—169։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Զիաւրդ ինչ երկրորդ Թուխթ գրէ առ Տիմոթէոս. վաղվաղ|ակի գալ առ նա եւ չեղեւ գալ, մինչեւ ար . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Եւ արդ զայս ամենայն կամի յարդարել եւ մինչեւ ար|ել յիւրոց փորձութեանցն»։

գ. Թ. 349բ—362աէ՝ *մեկնութիւն*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի մեկնու-թիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, *հատ.* Ա, *էջ* 169—278։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամաւքն Աստուծոյ ըստ [= ըստ] աւետեաց կենացն, որ ի Քրիստոս Յիսուս։ Սկզբն վաղվաղակի ի սկը|զբանն քրբքեաց զու|արճացոյց զիւրս նորա . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի ցոյնկ չնորհս ընդունիցիմք հա|նդերձ առաքին չնորհաւքն, յորժամ այն լինիցի չէ ինչ որ արտմէ ցու-ցանէ»։

դ. Թ. 362աէ՝ վերջաբան՝ «Աւ Տիմոթէոս երկրորդ Թուխթ, որ էր Եփեսացւոց եկեղեցոյն եպիսկոպոս ձեռնադրեալ առաքին, գրեցաւ ի Հռոմէ, յոր|ժամ երկրորդ անգամ եկաց յԱտե|նի Պաւղոս առաք ի Ներոնի կայսեր Հռոմայ. տունք ձ»։

14. Թ. 362բ—370բ՝ *Տիտոսի թղթի մեկնութիւնը*։

ա. Թ. 362բ—362բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Համմ. Ս. Եփրեմի մասենադրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 259։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 269։

Վնդ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատմառք Տիտոսի»։ Սկ.՝ «Պաւղոս եթող ի Կրետէ զՏիտոս իբրեւ ղվերակացու եւ վեպիսկոպոս, ղի չըրչեայէ եւ կացուսցէ երիցունս ի քաղաքս քաղաքս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ վասն այսորիկ եւ որ ինչ նմանն է սոցին, առ նա գրեալ առ Տիտոս յաւէն իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 362բ—363աբ՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Համմ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, հատ. Ա, էջ 279—280։

Սկ.՝ «Քան զամենայն որ ընդ Պաւղոս էին, առաւել [= ընդ] ի տէր Տիտոս. եթէ ոչ այսպիսի ինչ ոք էր, ապա ոչ իւակ յանձն առնէր . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . յայտ առնէ թէ չէւս էր մտեալ ի բանդ. քանզի անդ զանձն յաճախ կապեալ կոչէ։ Եւ այդ ինչ ասիցէ»։

գ. Թ. 362աբ—370բ՝ *մեկնութիւն*։

Համմ. Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վէն. 1862, հատ. Ա, էջ 280—341։

Սկ.՝ «Պաւղոս ծառայ առաքեալն Քրիստոսի։ Տես, զիարդ անխափր զնէ զանս. երբեմն զանձն ծառայ Աստուծոյ կոչէ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ ոչ այս է պղծութիւն, այլ որ ի մեղացն է, ասէ Տէր. վաճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութիւն եւ ահա ամենայն ինչ սուրբ է ձեր»։

դ. Թ. 370բ *վերջաբան՝ «Սա Տիտոս կրետացւոց եկեղեցւոյն առաջինն ձեռնադրեալ եպիսկոպոս գրեցաւ ի Նիկիայ»։*

15. Թ. 370բ—375բ՝ *Փիլիմոնի թղթի մեկնութիւնը*։

Վէնետիկի հրատարակութեան մէջ պակաս է։

ա. Թ. 370բ—372բ՝ *յառաջաբան։ Վնդ.՝ «Յովհաննու Ոսկեբերանի պատմառ թղթոյն Փիլիմոն խնամատարի»։ Սկ.՝ «Նախ կարեւոր համարիմ ասել զպատճառս թղթոյս եւ ապա վերնդրսն եւ ղինչ իցէ խնդիրքն։ Փիլիմոն էր այր մի ի հաւատացելոցն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ուսան որչափ չահս չահեցաք եւ զարձեալ չահելոց ելմք յաւծուածքս աւելութակար քանից»։*

բ. 372բ—375բ՝ մեկնութիւն. Սկ.՝ «Պաւղոս կապեալ Յիսուսի Քրիստոսի եւ Տիմէթէոս եղբայր. վասն ծառայից առ տէր է այս. Այսբէն ի սկզբանն վաղվաղակի ցածուցանէ զպատմութիւն...» եւն. Վջ.՝ «... փառք եւ պատիւ եւ զօրու|թիւն յաւիտեանս. ամէն»։

գ. Թ. 375բ՝ վերջաբան՝ «Սո Փիլիմոն եապրիայ տեարս ...» եւն.։

16. Թ. 375բ—376ար՝ Բ ե ղ ա տ ա կ ա ր ա ն ։

«Փառք անեղին առտուածու|թեանն,
որ անը|ակիզբն եւ անվաղ|ճան
եւ միշտ եւ է առանց թո՛ւական
չունի ըսպառումն կատարման.
Ձրգեաց զե|րկին ոտիկ խորան
եւ հաս|տատեաց առանց հիման
եւ լուսաւորս բազմազան,
առանց ուրուք միշտ ընթանան.
զերեչտակս յերկի|նս եւ փառաբան,
ըզ|մարդիկ յերկիրս գործակ|ան,
պատճառ լինել աստ չինու|թեան
մինչեւ մահու|ամբ ի հող դառնան.
յորոց եւ մինն, ես անպիտան
Կողոնացի տեղեաւ բնական,
Գրիգոր կոչիմ ես՝ անուանի,
ի տուրբ գործոց զիրկ եւ ունայն.
քանզի գործովս եմ զիրկ եւ ունայն
եւ չար գործովս եմ անարժան
եւ ձեւս ունիմ քահանայու|թեան
դարձայ մեղաց ըշտէմարան.
եւ Աստուծոյ ինչ տամ պատասխան.
ձեզ աղաչեմ, հարք սրբազան,
որք հանդիպէք երգոյս Պաւղոսեան
եւ վարդապետ|ին քոյ իւր անուան
Ոսկիբերան վարդապետի Յոհաննիսեան
եւ իմաստուն եւ ճարտարասան,
ի տուրբ գրոց է համակն,
չնոր|հք առեալ աստուածու|թեամբ
մեկնեաց զդիրս զանազան
ան|ուշահոտ վարդի նման.
ի հոտ առնէք իմս մարդկան
եւ գուարճանա, որք ընթեռնու|ն եւ կարդան.

գծող գրիս առնէք արժ|ան
խիստ ծերացեալ է եւ անպիտան,
որ է աւ|ուրքս թանաւեան.
սա գեղեցիկ է եւ բուրաստան.
անտես չառնէք գիս (գիս) նախատեան,
գիս արժանի առնէք յիշման
առ արարիչն անմահ արքային։

Աստանօր անկեալ կատարեցաւ այս առտուածաշունչ գիրքս ի քաղաքս Կ ո ղ ո ն ի ա յ ի դու|ռն տուրբ Աստուածածնին եւ տուրբ Ըս|տեփաննոսի նախավկ|կային առեւնայն սրբոցն, որ կան հաւաքեալ։ Գրեցաւ եւ ծաղկեցաւ եւ կատարեցաւ ձեռամբ անարժան Գրի գ ո ր իրի|ցու ի դառն եւ ի նեղ ժա|մանակիս, որ այս ամի պատեալ կան աբեր|կ ան ազգն եւ Ղ ռ ո ւ ս|ե աց ազգն ծովով եւ ցամաքով չրջապա|տեալ կան եւ Տաճկաց ազգն անիզեր եւեալ, գնացեալ Ֆռանկաց գաւառացն ի վերայ գիտելին Աստուծոյ, թէ ի՞նչպէս պիտի որ լինուք. ապա ես արժ|անս(ս) գրէի զայս Պաւղոս գիրքս, որ ամէ|նեւեւին զդայարանքս կորուսեալ էի անմեղ|ադիր լերուք սղա|լանեացս մեր, որ ի ծերութեան ժամանակիս գրեցի։ Խնդրեմ ի ձեզանէ որ ըղ|ձերին ընուք եւ գաւելօր|դն բառնաք։ Գրեցաւ սա որ ունի տարիս այծ|եղջիւր եւ. ամիսս աւգ|ուտոսի իբ աւրն գի|չերի ի թվականիցս Հայոց ՌՂԵ, որ աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։ Հայր.»։

17. Թ. 376բ՝ յիշատակագրութիւն։ «Ես նուաստ ծառայ Գրիգոռս Մ ի ն ա ս վարդապետս, առաջնորդ Անկուրիոյ քաղաքին, զայս գիրքս ստացեալ ունէի հա|լալ վաստակոց իմոց։ Իսկ ի թուին ՌՃԺԳերորդի եկն առ մեզ նուիրակ տուրբ Է ջ մ ի ա ծ ն ա յ բարերջանիկ եւ սիրելի հղբայրն մեր Տաթեւացի Մ ք ի ն ա ս վարդա|պետն, որ եւ ըստ սիրոյն իմոյ, զոր ունէի առ նա, զայս փոքր ընծայ, որ է մէկնիչ Պօղոսի առաքելոյն, նմա ի վայելումն անձին իւրոյ յի|շատակ յաւիտենական պարգեւեցի. որքան կենդան|ի իցէ վայելեսցէ. եւ յետ նորա ուր եւ կամի բաղխել կամ կտակագրով հաստա|տել, կամք իւր եղիցի. վասն զի իւր սեփական է այս գիրքս։ Գրեցաւ ի յՈն|կուրիոյ վանքն ՌՃԺԳ յուլիսի ի»։

* *
*

կիր ընկէց զամենայն պարծանս նոցա ...» եւն.։ Վ.՝ «... կատարեաց Քրիստոս Ծիսուս որ ոչինչ մարդկային ունի եւ ոչ մարմնական, այլ հոգեւոր իմն է»։

դ. Թ. 110բ՝ *Վերջաբան՝ «Առ Կորընթացիս թուխթ գրեցաւ ի Փիլիպպոյ ի ձեռն ...» եւն.։*

3. *Թ.* 111ա—151բ՝ *Կորնթացոց երկրորդ թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 111ա—111բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատոր Գ, էջ* 86։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 85։

Վնգ.՝ «Պատճառ երկրորդ թղթոյն Կորընթացոց հաւր երբեւիր [= Եփրեմի]»։ Սկ.՝ Հալածումն մեծ եւ անհնարին յարեան ի վերայ առաքեալն, եւ նեղեցան Կորընթացիքն ըստ կարի իւրեանց։ Բայց ա|ռաքեալ ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ ի սկզբան անդ ղ|նել ընդէր բնաւ զՏիմ|թէոս առանձին իւրում համեմատեաց»։

*բ. Թ.*111բ—151բ՝ *մեկնութիւն, ժդ. գլուխ։*

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի ՝ եկեղեցիւն Թղթոց Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, *հատ. Բ, էջ* 430—431։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ Ծիսուսի Քրիստոսի։ Գանգի յառաջուսին այս թիթի անդ խոստացաւ առաքել զնա առ նդտաս, եւ մեծ պատուիրանաւ ասէր, զի թէ եկեսցէ առ ձեզ Տիմոթէոս, տեսջիք, զիարդ աներկ|իւղ եղիցի ...» եւն.։ Վ.՝ «Գանգի մնծաձայն զո|չէ այժմ, զի յայնժամ պաղըստինացիքն միայն լըսէին, իսկ այժմ ամենայն տիեզերք»։

գ. Թ. 151բ *Վերջաբան՝ «Առ Կորընթացիսն երկրորդ թուխթն գրեցաւ ...» եւն.։*

4. *Թ.* 151բ—155բ՝ *Եփրեմի Կորնթացոց երրորդ թղթի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, *հատոր Գ, էջ* 116—123. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 117—124. Th. Zahn, Geschichte des neutestamentlichen Kanons, II, Erlangen 1891, S. 595—606 [*Ս. Կանայէանցի գերմ. թարգմ.*]. *Հանգէս Ամսօրեայ, Վիեննա* 1891, 7—9. P. Vetter, Der apokryphe dritte Korintherbrief, Wien 1894, S. 4—7, 70—79, 80—97. Theologische Quartalschrift LXXII, Tübingen 1890, 627—639։

Վնգ.՝ «Սուրբ հաւրն Սբրեմի պատճառ եր[ր]որդ թղթոյն Կորնթացւոց]»։ Սկ.՝ «Կորընթացիքն յետ միաբան|ելոյն իւրեանց ի ձեռն թղթոց առաքելոյն ի հերձուածոց անտի, որ անդէն եւ անդ յինքեանցն ի վերայ իւրեանց ծնան, խռովեցուցիչք ոմանք (ոմանք) օտարք մը|տան ի նոսա եւ խռովեցուցին զնոսա ...» եւն.։ Վ.՝ «... ապականութիւն որչափ եւս առո|ել [= առաւել] յայնմ օուր [= աւուր] յարիչիք ող|ջանդամք մարմնով այն որ ի|բրեւ հող յերկրէ ցրւեալ է»։

5. *Թ. 155թ—180թ՝ Դաղատացոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 155թ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, հատոր Գ, էջ 124։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 255։

Վնգ.՝ «Սուրբ հաւրն Սբրեմի պատճառք թղթոյն Գաղատացւոց»։ Սկ.՝ «Գաղատացիքն աչակերտեցան [է] Պօղոսէ ոչ պահել ըզպահանջումն աւրինացն ...» եւն.։ Վ.՝ «... սկիզբն առնէ գրել Ը[ղէմ [= ընդդէմ] նոցա յաւելն իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 156աա—257աա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Բազում անգամ լի է սկիզբն ճառիս եւ մեծաւ ի|մաստութեամբ, ոչ սկիզբն մի|այն, այլ գրէթէ ամենայն թուխթս ...» եւն.։ Վ.՝ «... ասէին թէ Քրիստոսի աչակերտք են այլքն եւս ա|ռաքելոցն, վասն որոյ եւ առնէ սկիզբն»։

գ. Թ. 157աա—180թ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Բ, էջ 431—433։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ ոչ ի մարդկանէ եւ ոչ ի ձեռն մարդոց։ Քանզի որպէս ասաց ի կանխագո|յն, խաբէբայքն ասէին թէ քան զո [= զաՍմենայն] առաքեալսն յետ|ոյ է եւ ի նոցանէ ուսաւ. զի Պետրոս եւ Յակովբոս ....» եւն.։ Վ.՝ «.... եւ յիչեցուցանէ, զչնորհան, յորս վայելեցին, որով բռակաան [= բառական] էր յո [= յամենայն] հրէական մոլորութենէն հեռացու|ցանել զնոսա»։

դ. Թ. 180թ՝ վերջաբան՝ «Ա՛ն Գաղատացիսն գրեցաւ ի Հռո|մէ. տունք մեղ»։

6. *Թ. 180թ—204թ՝ Եփեսացոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 180թ—181աա՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վէն. 1836, հատ. Գ, էջ 138։ S. Eph-

raem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli, nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis transtlati, Venetiis 1893, p. 140։

. *Վնգ.՝* «*Սուրբ հաւրն Եփրեմի պատճառք թղթոյս Եփեսացոց*»։ *Սկ.՝* «*Եփրեացիքն* [= *Եփեսացիքն*] *աշակերտեալք էին յաւետարան*|*չէ անտի* [= *Յովհաննու*]։ *Եւ քանզի տեսեալ եւեթ նա զերկրին ընակերսն իւր թէ սկիզբն աւետարանչացն առ ի մարմնոյ աթոռին, զի զմշտաւ ածեալ կարծիցին մարդիք՝ թէ մարդ է այն, որ երեւեցաւ ...*» *եւն.։ Վ.յ.՝* «*... վասն մարդկութեան նորա զրեաց Եփեսացւոցն որպէս ի վերուստ ասացի յաղագս Քրիստոսի*»։

բ. Թ. 181*աա—*181*բա՝ Ոսկեբերանի յաղագաքանը։*

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի ժեղնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 673—674։

Վնգ.՝ «*Ոսկեբերանին*»։ *Սկ.՝* «*Եփեսոս մայրաքաղաք է Ասիացւոց պաշտօնեա, հարկատու էր Արտեմիա դիցն ...*» *եւն.։ Վ.յ.՝* «*... որպէս այժմ յայտ*|*նեցաւ եւ մարգարէից հոգւովն լինել հեթանոսաց ժառանգակիցս եւ մարմնակիցս եւ հաղորդս աւետեաց որ ի Քրիստոս Յիսուս*»։

գ. Թ. 181*բա—*204*բբ՝ մեկնութիւն, զ գլուխ։*

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի ժեղնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 674—942.

Սկ.՝ «*Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ սրբոյ որ են յԵփեսոս եւ հաւատացե*|*ալոցս ի Քրիստոս Յիսուս։ Ասասաիկ* [= *Ահաւասիկ*] *եւ ըզկամաքն հօր եդ. իսկ արդ՝ զիարդ փոքր ինչ պարտից*|*եմք համարել զՀայր եւ ոչ երբեք կամաքն Աստուծոյ ...*» *եւն.։ Վ.յ.՝* «*... զի ա* [= *ամենայն*] *մեղք ապականութենէնն եւ արդար*|*ութիւնն անեղծութիւն*»։

դ. Թ. 204*բբ՝ վերջաբան «Առ Եփեսացիս զրեցաւ ի Հռոմէ ...» եւն.։*

7. *Թ.* 205*բա—*227*աբ՝ Փիլիպեցոց թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 205*աա՝ Եփրեմի յաղագաքանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վեն. 1836, հատ. Գ, էջ 154. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venitiis 1893, p. 157։

Վնգ.՝ «*Սուրբ հաւրն Սրբ Եփրեմի պատճառք Փիլիպ*|*ացւոց թղթին*»։ *Սկ.՝* «*Հալածանիք մեծ յարեան ի վերայ Պաւղոսի ի քաղ*|*աքի առաքելեաց Փիլիպեցւոց, եւ նեղեց*|*ան ընդ նմա ...*» *եւն.։ Վ.յ.՝* «*եւ ի վերայ այնոցիկ առ նա զրել առ Փիլի*|*պեցիսն ի Հռոմ քա*|*զաքէ յասելն իւրեամ տուտա*»։

բ. Թ. 205աբ—206բք՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վնտ. 1862, Հատ. Ա, էջ 342—348։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Փիլիպեցիքն [ի] քաղաքն (է) Մակեդոնացւոցն են ի գլխոյր [= գլխաւոր] եւ ի Կաղմնիայ քաղաքէ, եւ ⁘ [= որպէս] ասէ Ղուկաս. անդ դարձաւ ծիրանէ վաճառ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... այլ եւ չասէ անփոյթ առնէիք զիս, այլ հասանէիր ձեռն»։

գ. Թ. 206բք—227աբ՝ *մեկնութիւն*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վնտ. 1862, Հատ. Ա, էջ 348—521։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Թիմոթէոս ծառ(յ)այք Յիսուսի Քրիստոսի։ Զի թէպէտ եւ թղթին որ զկնին այրս [= այսր] թղթին է, զՏիմոթէոս ևղբայր ի սկիզբն թղթին զրեաց, աստ եւ զանուն առաքինութեանն ի բաց առն|լոյ իւրմէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զի հանապազ [= ընդ] մեզ եղիցի նոյն չնորք»։

դ. Թ. 227աբ *վերջաբան՝ «Առ Փիլիպեցիսն զրեցօ [= զրեցաւ] ի Հռոմէ ...» եւն.։*

8. *Թ.* 227բա—246բք՝ *Կողոսացոց թղթի մեկնութիւնը*։

ա. Թ. 227բա—227բք՝ *Եփրեմի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի ժառանգութիւնք, Վենետիկ 1836, Հատոր Գ, էջ 165։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 169.

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատճառք թղթոյն Կողո|սացւոց»։ Սկ.՝ «Կողոսացիք աշակերտեալ է Եփիփրեա, այն որ ի նոցանէ, իսկ էր յետ վարդապետութեանն սորին ...» եւն. Վջ.՝ «... առ նոտա ինքրայեցիքն հեթանոսք, առ զրել նոցա յաւեն իւրում (յ)ի սկզբան թղթիս այսպէս»։

բ. Թ. 227բք—228բա՝ *Ոսկեբերանի յառաջաբանը*։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, Հատոր Ա, էջ 522—523։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Ամենայն թուխք Պաւղոսի ունի աւելի ինչ, որք ի կապ|անն զրեցան, որպէս առ Եփեսացւ|ոցն եւ որ առ Փիլիմոն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... եւ զարձեալ, թէ միայն ի գալըս(ս)տ|եանն իմում, առաւ|ել [= առաւել] եւս յորժամ մեկուս[ի] իցեմ»։

գ. Թ. 228բ—246բ՝ մեկնութիւն։

Համմ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Ա, էջ 525—672։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի (յր քր) կամաւքն Աստուծոյ։ Պարտ է նախ զպա|տճառ Թր[ղ]թիս ասել, զոր եւ աստէն խակ ի թիւթիս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի վասն անուանն աբ|ժմանի եղեն անարգելոյ»։

9. Թ. 246բ—263բ՝ Թեսաղոնիկեացոց առաջին Թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 246բ—247աբ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Համմ. Ս. Եփրեմի մասնագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 176։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 179։

Վնգ.՝«Հաւրն Սիրեմի պատճառ Թեսաղոնիկացոց առաջին Թղթին»։ Սկ.՝«Պաւղոս իր|եւ հալածեց|աւ ի քաղաքէ անտի ի Փիլիպեցոյն, եկն նա ի քաղաքն . . .» եւն.։ Վջ.՝«. . . այլ վասն ոմանց ի նոցանէ զի հանգուցեալ էին նոքա, առ գրել նոցա առաւաքեալն Պօղոս յԱթենայ յասէր իւրում»։

բ. Թ. 247աբ—247բա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ [լուսանցքում] «Ոսկեբերանի»։ Սկ.՝ «Ընդէ՞ր այսպէս, յորժամ առ Փիլ|իպեցիսն գրէր զՏիմէ|թեոս, որ առ իւր ունէր՝ ընդէր ոչ գրեաց որ ծան|աւթ . . .» եւն.։ Վջ.՝« . . . որչափ եւս առօքմ [= առաւել] ինքն զնոյն խնդրէր եւ ի նոյն փութար»։

գ. Թ. 247բ—263բ՝ մեկնութիւն։

Համմ. Յովհաննու Ոսկեբերանի կոստանդնուպոլսի նախկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Բ, էջ 433—462։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Սիլուանոս եւ Տիմոթէոս։ Հայեաց դու եւ տես, զի խոնարհութեամբ իւրով մոռացաւ նա զանուն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . վասն երդմանցն արացեին զպա|ատուէրն քարոզի մեծ երկիւ|ղ էր նոցա յերացն»։

դ. Թ. 263բբ վերջաբան՝ «Ա՛ւ Թեսաղոնիկեցիս առաջ|ին թուխթ գրեցօ [= գրեցաւ] յԱթէնայ. տուն ք ճղդ։

10. Թ. 263բբ—276աբ՝ Թեսաղոնիկեցոց երկրորդ Թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 263բ—264աբ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Դ, էջ 184։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 190։

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի երկրորդ թղթոյն Թեսաղոնիկեացւոց»։ *Սկ.՝* «Իբրեւ զնգալան Թեսաղոնիկեացիքն զնոր այսր գրուխքն առաջին եւ ընթերցան ի մէջ ժողովրդենն, որպէս եւ հրամայեցաւ նոցա ...» եւն.։ *Վջ.՝* «... ի ձեռն այնոցիկ, որ ա̄ [= ամենայն] հնդութեամբ քարոզէին զնա առ գրել նոցա այսպէս»։

բ. Թ. 264աբ—265բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ *Վնգ.՝* «Ոսկեբերանին»։ *Սկ.՝* «Ասաց առաքին թղթին թէ աղաւթս առնեմք ըզկայգ եւ զգործակ տեսանելով զձեզ եւ թէ չունիմք ...» եւն.։ *Վջ.՝* «... այնպէս եւ նորին արքեպիսկոպոսն [= արքեպիսկոպոսն] հպատակութեամբ վարեսցէ չարութեամբ»։

գ. Թ. 265բ—276աբ՝ մեկնութիւն»։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատոր Բ, էջ 462—465։

Սկ.՝ «Պաւղոս եւ Սիւղիանոս եւ Տիմ[ոթէոս]։ Որչափ ի[նչ] դըսրավեալ եւ խոտեալ ամօթալից էին հեթանոսք. զի ի վերայ մոլորութեան եւ խաբէութեանն իւրեանց ի սուր եւ ի սահմանումն ...» եւն.։ *Վջ.՝* «.... ոչ ոք կարէ լսել եւ իմանալ զի ատելի բանս թղթոց նոցա»։

դ. Թ. 276աբ՝ Վերջաբան՝ «Առ Թեսաղոնիկեց[ի]ան երկրորդ գրեցաւ Աթենա. տունք ճզ»։

11. Թ. 276բ—331բ՝ Երբայեցոց թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 276բ—276աբ՝ Աղէքսանդրիայի Եւթաղի եպիսկոպոսի յառաջաբանը։

Հմմտ. Առաւածաշունչ մատեան հին և նոր կտակարանաց ըստ ճշդիւ թարգմանութեան Նախնեաց մերոց ի հելլենական Համառօտասիւռէդին բնագրէ ի հայկական բարբառ։ Նորոգեալ ի լոյս ընծայեալ յԱշնարէկացւոյն գրչագիր գաղափառէ համեմատութեամբ այլև այլ օրինակաց, Հանդերձ կարեւոր ծանօթութիւնք բնաբանին, Յովհաննու Զօհրապեան վարդապետի ..., Վենետիկ 1805, հատոր Դ, էջ 503։ Թիւք աստուածաշունչ հին և նոր կտակարանաց, ըստ միաբան վաղեմի գրչագրոց մերոց և յայն բնագրաց, Վենետիկ 1860, էջ 1171։ C. Conybeare, Journal of Philology, 1895, p. 241—259. J. A. Robinson, Euthaliana-Studies of Euthalius ... and the Armenian Versions, London 1895։

Վնգ.՝ «Եթաղեա պատճառ Երբայեցոց»։ *Սկ.՝* «Երբայեցոց թուխթս թուի թէ չիցէ Պօղոս, վասն նըկարագրին եւ վասն ոչ ...» եւն.։

Վ.Ջ.՝ « . . . տպիկս եւ ինքն ընթերցուա|ծս [= ընթերցուածս] յառաջ մատուց(ցեցու)ց|անէ »։

բ. Թ. 276բ—278բ՝ *Եփրեմի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մեկնութիւնք, Վենետիկ 1836, *հատոր Գ, էջ* 194։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 200։

Վնգ.՝ « Եփրեմի տուրբ հաւրն »։ Սկ.՝ « Ի սկզբան իսկ Քրիստոս ծուխս եւ խնդիր ա|նզաւ, զիտել ճան|աչել վասն էր ապա յաճեւնայն Թուխթս իւր, եւ ասա ոչ գրեալ . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . համա|րէին նոքա, ասէ ի սկիզբն Քրիստին իւրոյ, ոտաս։

գ. Թ. 278բ—280ա՝ *Կիւրեղ Աղէքսանդրացու մեկնութիւնը։*

Հմմտ. J. P, Migne, Patrologiae cursus completus, Ser. I, tom. 74, pag. 773—1006; S. P. N. Cyrilli archiepisc. Alex. in D. Joannis evangelium. Accedunt fragmenta varia necnon tractatus ad Tiberium diaconum duo. Edidit post Aubertum Ph. Ed. Pusey, Oxonii 1872, III 173—440.

Վնգ.՝ « Կիւրղի է »։ Սկ.՝ « Եւ ի վերայ լերին բարձեւ աւետարանիդ Սիոնի բա|րբացուցէք մի երկիւղ|լք ասաց քաղաքդ Ցուդա ահաւասիկ Աստուած ահա Տէր։ Պարտ էր թէ որ զրա|ն պատգամացն Աստուծոյ քարոզեաց Տի [= աչխարհի] ի զանգիտելոյն . . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . լինէր Քրիստոսի չնորհացն աւ|նականութեամբ սկըզբան արարից ասէլ »։

դ. Թ. 280բ—281ա՝ *Որոգինէսի յառաջաբանը։*

Հմմտ. Եւսեբիոսի կեսարացւոց պատմութիւն եկեղեցւոյ յեղեալ յաւորւոյն ի Հայ, պարզապանեալ նոր թարգմանութեամբ ի յոյն բնագրէն, ի ձեռն Հ. Աբրահամ Վ. ձաբեան, Վենետիկ 1877, *էջ* 473—474; Eusebius Kirchengeschichte, Buch VI und VII, aus dem Armenischen übersetzt von Erwin Preuschen, Leipzig 1902 [Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Litteratur, hgg. v. O. v. Gebhardt und A. Harnack, N.F. VII 3] S. 33—34։

Վնգ.՝ « Որոգինէս [= Որոգինեայ] յեկեղեցական պատմո|թեանցն այլ պատճառաք Քրիստ Եբրայեցւոց »։ Սկ.՝ « Բայց ասաց նա զարձեալ վասն Քրիստոյն Հեբրայեցւոց, յորժամ Քարզմանէր նա եւ եթէ տիպք բանի Քրիստոյն Հեբրայեցւոց ոչ է տրգ|էտ . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . ի հեբրայեցի լեզու եւ Քարգմանեաց ընա Կրգե|մէնտես ի յոյն անդր »։

ե. 281ա—284աբ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ « Ոսկեբերան վարդապետին »։ Սկ.՝ « Հոմէացոցն զրէ եր|անելին Պօղոս։ Ցոր|չափ ժամանակս իցեմ հնձանոցաց առաքեալ, զպաշտօն իմ փառօր [=

փառաւոր] առնեմ . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . այնոցիկ որք երկայն մրտութեամբ ժառանգեցին զօրհնեն [= զաւետեն]։

գ. Թ. 284աք—331բա՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վնտ. 1862, հատ. Բ, էջ 466—567։

Սկ.՝ « Բաղում մասամբ եւ բազում աւրինակօք կանխեաւ խօսեցաւ Աստուած ընդ հարս մեր մարգարէիւք։ Ընդէ՞ր չեղ զանձն հանգոյն մարգարէիցն . . .» եւն.։ Վ.՝ « Շնորհք [= ընդ] ամենեւին ձեզ ամ|ենեցուն առ հասարակ մեծի եւ փոքու, առն եւ կնոջ, ծառայի եւ տեառն, ծերոյ եւ տղոյ »։

է. Թ. 331բա՝ վերջաբան՝ « Առ Երբայեցիս գրեցաւ [յ]Իտալիայ ի ձեռն Տիմոթէոսի. տուն չգ »։

12. *Թ. 331բգ—348բա՝ Թիմոթէոսի առաջին Թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 331բգ—332աա՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի ժառեռագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 234. S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 243։

Վնգ.՝ « Սուրբ հարքն Եփրեմի պա|տճառ առաջի Թղթոյն Տիմոթէ|էս իմաստնոյ »։ Սկ.՝ « Առաքեալ զՏիմոթէոս յղեաց առ Եփես|ցիսն վասն սա|նից, որ ի Հերքաեցւոց ա|նետի խոովից(ուց)ուցանէին զնոսա . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . չրջիլ ի տուն Աստուծոյ. զի նա ինքն է եկեղեցի Աստուծոյ [յ]աստէն իւրեամ այսպէս »։

բ. Թ. 332աա—333աա՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Ա, էջ 1—3։

Վնգ.՝ « Ոսկեբերանին »։ Սկ.՝ « Յոհաննեսիկ առաքեալդն էր Տիմոթէոս. եւ վկայէ Ղու|կաս, եթէ զարմանալի էր մանուկն . . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . . որ օտարոտիսն ուսուցանէն, այլ թէ պատուէր տայր նոցա մի օտարասիս ինչ ուսուցանել զայսպիսի »։

գ. Թ. 333աա—348բա՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վենետիկ 1862, հատ. Ա, էջ 3—167։

Սկ.՝ « Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Աստուծոյ։ Մեծ է պատիւ առաքել|ոցն, մեծ եւ կարի զարմանա|լի. եւ ամենայն ուրէք տեսանեմք զՊաւղոս . . .» եւն.։ Վ.՝

«Ինդէր զի ի հօատոցն [= հաւատոցն] հանեն եւ ոչ տան կալ հաստատուն։ Շնորհք ընդ ձեզ իբրեւ ըղ|կնիք ի վերա դնէք. զի որ չնոր|հք Աստուծոյ են ամենայն ինչ բարեաց լինի»։

դ. Թ. 348բ՝ վերջաբան՝ «Աւ Թիմէթէոս Թուխթ առաջին գրեցաւ ի Լաւոդիկիա, որ է մայրաքաղաքաց Պաղեստան|ացւոց. տունք մեր»։

13. Թ. 348բ—362աբ՝ Թիմոթէոսի երկրորդ թղթի մեկնութիւնը։

ա. Թ. 348բ—349ա՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Տմմս. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 247։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 256։

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատճառք երկրորդ Թղթոյն Տիմոթիայ»։ Սկ.՝ «Պաւղոս ծանե|աւ հոգովն որ է ի նմա, թէ մերձեալ է ժամանակ վաղճանի իւրոյ . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ վասն այսր եւ վասն այլոց գրէ նա ի Հռոմ քաղաքէ առ Տիմէթէոս յարկն [=յաւերն] իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 349ա—349բ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 168—169։

Վնգ.՝ «Ոսկեբերանին»։ Սկ.՝ «Զիաւրդ ինչ երկրորդ Թուխթ գրէ առ Տիմոթէոս. վաղվաղ|ակի գալ առ նա եւ չեղեւ գալ, մխիթարէ . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Եւ արդ զայս ամենայն կամի յարդարել եւ մխիթարել յիւրոց փորձութեանցն»։

գ. Թ. 349բ—362աբ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 169—278։

Սկ.՝ «Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամաւքն Աստուծոյ [= բոյ] աւետեաց կենացն, որ ի Քրիստոս Յիսուս։ Անդէն վաղվաղակի ի սկը|զբանն քըրքեաց զու|արճացոյց զմիտս նորա . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի ցանկ չնորհս ընդունելիքդ հանդերձ առաքին չնորհաւքն, յորժամ այն լինիցի չէ ինչ որ արտմէ ցուցանէ»։

դ. Թ. 362աբ՝ վերջաբան՝ «Աւ Տիմոթէոս երկրորդ Թուխթ, որ էր եպիսկոպոս եկեղեցւոյն եպիսկոպոս ձեռնադրեալ առաքին, գրեցաւ ի Հռոմէ, յոր|ժամ երկրորդ անգամ եկաց յԱտենի Պաւղոս առաք ի Ներոնի կայսեր Հռոմայ. տունք ե»։

14. Թ. 362բ—370բ՝ *Տիտոսի թղթի մեկնութիւնը։*

ա. Թ. 362բ—362բ՝ Եփրեմի յառաջաբանը։

Հմմտ. Ս. Եփրեմի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1836, հատոր Գ, էջ 259։ S. Ephraem Syri Commentarii in epistolas D. Pauli nunc primum ex Armenio in Latinum sermonem a patribus Mekitharistis translati, Venetiis 1893, p. 269։

Վնգ.՝ «Սրբոյն Եփրեմի պատմեաւք Տիտոսի»։ Սկ.՝ «Պաւղոս եկեալ ի Կրետէ զՏիտոս իբրեւ զվերակացու եւ զեպիսկոպոս, զի չըբոյնացեալ եւ կացուցեալ երիցունս ի քաղաքս քաղաքս ...» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ վասն այսորիկ եւ որ ինչ նման է սոցին, առ նա գրել առ Տիտոս յանէն իւրում այսպէս»։

բ. Թ. 362բ—363աբ՝ Ոսկեբերանի յառաջաբանը։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 279—280։

Սկ.՝ «Քան զամենայն որ ընդ Պաւղոս էին, առաւել [= ընդ] ի սէր Տիտոս. եթէ ոչ այս|պիսի ինչ ոք էր, ապա ոչ ի|սկ յանձն առնէր ...» եւն.։ Վջ.՝ «... յայտ ա|նէնչ թէ չիւ եւս էր մտեալ ի բանդ. քանզի անդ զանձն յաճախ կապեալ կոչէ։ Եւ այդ զինչ ասիցէ»։

գ. Թ. 362աբ—370բ՝ մեկնութիւն։

Հմմտ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի մեկնութիւն Թղթոցն Պաւղոսի, Վեն. 1862, հատ. Ա, էջ 280—341։

Սկ.՝ «Պաւղոս ծառայ առաքեալն Քրիստոսի։ Տես, զիարդ անխափր զնէ զ|այս. երբեմն զանձն ծառայ Աստուծոյ կոչէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «Արդ ոչ այս է պըղծութիւն, այլ որ ի մեղացն է, ասէ Տէր. վա|ճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութիւն եւ ահա ամենայն ինչ սուրբ է ձեր»։

դ. Թ. 370բ՝ վերջաբան՝ «Սա Տիտոս Կրետացուցոց եկեղեցւոյն առա|ջինն ձեռնադրեալ եպիսկոպոս գրեցաւ ի Նիկիայ»։

15. Թ. 370բ—375բ՝ *Փիլիմոնի թղթի մեկնութիւնը։*

Վենետիկի հրատարակութեան մէջ պակաս է։

ա. Թ. 370բ—372բ՝ յառաջաբան։ Վնգ.՝ «Յովհաննու Ոսկեբերանի վարդապետին պատճառ թղթոյն Փիլիմոն խրատատիպերի»։ Սկ.՝ «Նախ կարեւոր համարի|մ ասել զպատճառս թղթոյս եւ ապա զինդիրսն եւ զինչ իցէ ինդիրքն։ Փիլիմոն էր այր մի ի հաւատա|ցեալսէն ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ուսան որչափ չահս չա|հեցաք եւ զարձեալ չահելոց ե|մք յաւծուածքս աւրհ|նական բանիցդ»։

բ. 372բ—375բ՝ մեկնութիւն։ Սկ.՝ «Պաւղոս կապեալ Յիսուսի Քրիստոսի եւ Տիմէթէոս եղբայր. վասն ծառայից առ տէր է այս։ Այսբէն ի սկզբանս վաղվաղակի ցածուցանէ զպատմութիւն...»եւն.։ Վջ.՝ «...փառք եւ պատիւ եւ զօրութիւն յաւիտեանս. ամէն»։

գ. Թ. 375բ— վերջաբան՝ «Ա՛ն Փիլիմոն եապրիայ տեարս...» եւն.։

16. Թ. 375բ—376ար՝ Յիշատակարան։

«Փառք անեղին առտուածութեանն,
որ անբովանդակելն եւ անվաղեան
եւ միշտ եւ է առանց թուականն
չունի ըսպառումն կատարման.
Ձըզեաց զերկիրն որպէս խորան
եւ հաստատեաց առանց հիման
եւ լուսաւորս բազմազան,
առանց ուրուք միշտ ընթանան.
զհրեշտակս յերկիր՝նս եւս փառաբան,
ըզմարդիկ յերկիրս գործակ՝ան,
պատճառ լինել աստ չինութեան
մինչեւ մահու՝ամբ ի հող դառնան.
յորոց եւ մինն, ես անպիտան
կողն ացի տեղեաւ բնական,
Գրիգոր կոչիմ ես՝անուան,
ի տուրբ գործոց զերկիւղ եւ ունայն.
քանզի գործովս եմ զերկիւղ եւ ունայն
եւ չար գործովս եմ անարժան
եւ ձեւս ունիմ քահանայութեան
դարձայ մեղաց ըշտէմարան.
եւ Աստուծոյ ինչ տամ պատասխան.
ձեզ աղաչեմ, հարք սրբազան,
որք հանդիպէք երգոյս Պաւղոսեան
եւ վարդապետ՝ին քոյ իւր անուան
Ոսկիբերան վարդապետի Յոհաննէսեան
եւ իմաստուն եւ ճարտարապետն,
ի տուրբ գրոց է հմտական,
չնոր՝հք առեալ աստուածութեանն
մեկնեաց զգիրս զանազան
ան՝ուշահոտ վարդի նման.
ի հոտ առնէք իմս մարդկան
եւ գուարճանա, որք ընթեռնու՝ն եւ կարդան.

գծող գրիս առնէք արժ|ան
խիստ ծերացեալ է եւ անպիտան,
որ է աւ|ուրքս թանասեան.
սա գեղեցիկ է եւ բուբաստան.
անուես չառնէք գիս (գիս) նախատեան,
գիս արժանի առնէք յիշման
առ արարիչն անմահ արքային։

Աստանօր անկեալ կատարեցաւ այս աստուածաշունչ գիրքս ի քաղաքս Կ ո ղ ո ն ի ա յ ի դու|ռն տուրբ Աստուածածնին եւ տուրբ Ըս|տեփաննոսի նախավկ|կային առեւնայն սրբոցն, որ կան հաւաքեալ։ Գրեցաւ եւ ծաղկեցաւ եւ կատարեցաւ ձեռամբ անարժան Գրիգոր իրի|ցու ի գառն եւ ի նեղ ժա|մանակիս, որ այս ամէն պատեալ կան արիա|կան ազգն եւ Ղ ո ւ ս ա|ևաց ազգն ծովով եւ ցամաքով չրջապա|տեալ կան եւ Տաճկաց ազգն անիգեր եւլեալ, գնացեալ Ֆռանկաց զաւրացն ի վերայ գիտէլին Աստուծոյ, թէ ի՞նչպէս պիտի որ լինուք. ապա ես արժ|անս(ս) գրէի զայս Պաւղոս գիրքս, որ ամէ|նեւրին զդայարանքս կորուսեալ էի անմեղ|ադիր լերուք սղա|լան|եացս մեր, որ ի ծերութեան ժամանակիս գրեցի։ Խնդ|րեմ ի ձեզանէ որ ըղ|ձերին ընուք եւ զաւէլօր|դին բառնաք։ Գրեցաւ սա որ ունի տարիս այծ|եղջիւր եւ ամիսս աւգո|ստոսի ԻԹ աւրն գի|չերի ի թվականիցս Հայոց ՌՂԵ, որ աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։ Հայր.»։

17. Թ. 376բ՝ *յ ի շ ա տ ա կ ա գ ր ու թ ի ւ ն։ «Ես Նուաստ ծառայ Քրիստոսի Մ ի ն ա ս վարդապետս, առաջնորդ Անկուրիոյ քաղաքին, զայս գիրքս ստացեալ ունէի հա|լալ վաստակոց իմոց։ Իսկ ի թուին ՌՃԺՓևերորդի ևկն առ մեզ Նուիրակ տուրք Է ջ մ ի ա ծ ն ւոյ բարերջանիկ եւ սիրելի եղբայրն մեր Տաթեւացի Մ ի ք ա ե լ վարդա|պետն, որ եւ ըստ սիրոյն իմոյ, զոր ունէի առ Նա, զայս փոքր ընծայ, որ է մէկնիչ Պողոսի առաքելոյն, նմա ի վայելուչն անձին իւրոյ յիշատակ յաւիտենական պարգեւեցի. որքան կենդանի իցէ վայելեսցէ. եւ յետ նորա ուր եւ կամի բաղխել կամ կտակագրել հաստա|տել, կամք իւր եղիցի. վասն զի իւր սեփական է այս գիրքս։ Գրեցաւ ի Յան|կուրիոյ վանքն ՌՃԺԹ յուլիսի ի»։*

* *
*

ՀԱՄԱՐ 7.

ԹՈՐԹ 316 եւ 2 կազմի մազաղաթեայ թերթ [դասակ 10ա եւ 310բ]։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 19×12 սմ. [գրուքիւն միասիւն 13×7,5 սմ.]։ — ՏՈՂ 20 [ձախ ճեմամբ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած, կարմիր բանաոով ուղղահայեաց գծուած]։ — ՆԻՒԹ բուղթ։ — ԳԻՐ Ճօsrագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ եւ ՄԿԱՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ԿԱԶՄ փայեայ, կաշեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ 1699—1700. տես թերթ 124բ եւ 309բ։ — ՏԵՂ Նորաշէն։ — ԳՐԻՉ Մովսէս Խաճատրեան. հմմտ. II 4 եւ III 6։ — ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 122բ—125ա, 126ա, 307ա—310ա։ — ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ 2ա մի կնիք։ — ՎԻՃԱԿ ընդհանրապէս լաւ։

ՄԱՏԵԱՆՆ Է

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՒ ԵՐԳՈՑ ԵՐԳՈՑՆ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՆԴՐԼԱՄ ԿԵՍԱՐԱՑՒՈՒ ՑՈՎՀԱՆՆՈՒ ՑԱՑՑՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆԸ

I. Թ. 1ա՝ *Ցիշատակարութիւն։* *Համմտ.* IV.

«Աւգնեա տուր Հոգի Աստուած։ Ցիշատակ է երգ երգոց եւ սահմանն Ցովհաննու մեկնութիւնքս Ցովհաննէս վարդապետին Նարեկացւոյ ի վայելումն տուր յանապատին Շատիկու։ Աղաչեմ, հարք եւ եղբարք, յիշեսջիք մեղապարտ գիրիս»։ *Համմտ.* II 5 *եւ* V։

II. Թ. 1ա—125բ՝ *Գրիգոր Նարեկացու երգոց երգոյն մեկնութիւնը։*

Համմտ. Մեկնութիւն երգոց երգոյն Սողոմոնի յօրինեալ ի Ս. Գրիգորէ Նարեկացւոյ պարզ ոճով եւ խմաստալից բանիւ եւ գեղեցիկ հայկաբանութեամբ, Վէն. 1789։ Գրիգոր Նարեկայ վանից վանականի մատենագրութիւնք, Վէն. 127, էջ 389—487։ Սբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Նարեկայ վանից վանականի մատենագրութիւնք, Վենետիկ 1840, էջ 271—366։ Carl Friedrich Neumann, Versuch einer Geschichte der armenischen Literatur, Leipz. 1836, S. 130. [Գաբրիէլ Զարպհանալեան], Հայկական հին գրականութեան պատմութիւն, Վէն. 1897, էջ 543—544։ F. Nève, L'Arménie chrétienne et sa littérature, Louvain 1886, p. 256—268. P. C. Thoros, St. Grégoire et ses œuvres, Բազմավէպ 1874, էջ 244—250։

Վնգ.՝ «Մեկնութիւն երգոց երգոյն Սո|ղոմոնի արքայի որպէս Դաւ-թի արարեալ Տէառն Գրիգորի Նարեկա|ցւոյ հոգևչնորհ վարդապե-տին որպէս Տէառն Յօսրովու ի խնդրոյ Համազասպ թագաւորի Հայոց, որ էր յոյժ երկիւղած եւ ընթերցասէր [գ]ոլով եւ յոյժ ցանկածեալ յայսմ հոգևխառն տառի եւ աղա|չանօք մեկնել զսա»։

1. *Թ.* 1ա — 11ա՝ *Ցառաջաբան։ Սկ.՝ «Հրաման քո առտուածասէր թա-գաւորութեանդ, ով սէր արքայ, բուռն եւ աւելի էր քան զկար մեր. զի այդպիսի խնդիր, մեկնել զերգ երգոց երգոյն Սողոմոնի՝ ամոցիկ է, որ ըստ Սողոմոնին էր հո|գւովք։ Զի եթէ Նիւզացին Գրիգոր, որ կատարեալ վարդապետ էր ....» եւն.։ Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Նարեկայ վանից վանականի մատենագրութիւնք, վեն.* 1840, *էջ* 271—277, 9 «*.... ի Գրիտոսի սէր եւ եկեղեցւոյ որ առ միմ|անս*» [*Թ.* 8ա], *յետոյ՝ «... ոտիկն եւ ասէ Թէ՝ ես իսկ եմ երգ սաղմոսարանի։ Նկուռ իրս լսի բանս ....» եւն., Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի .... եւն., Վեն.* 1840, *էջ* 278, 33—280՝ «*... Եւ կայր այս օրհնութիւնք յօրհնութեանցն։ Այսու գԴաւթա բանն հօր իւրոյ բերէ վկայ, Թէ՝ Տէր ասաց ցիս. որպէ իմ ես դու, եւ ես այսօր ծընայ զքեզ*» [*Թ.* 9բ], *յետոյ՝* [*Թ.* 10բ—11ա] «*.... զմոս-սալից։ Թագաւորեալ մարմին միանալովն ընդ* [= ընդ] *Աստուծոյ Բանին ...» եւն., մինչեւ «... զարձեալ չնորհեաց մեզ իւրով իսկ կամաւորս մահուամբն»։, Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի .... Վենե-տիկ* 1840, *էջ* 278, 5—32։

2. *Թ.* 11բ — 121բ *մեկնութիւն։ Վնգ.՝ «Երգ երգոց, որ է Սողոմոնի»։ Սկ.՝ «[Ս]ողոմոն՝ խաղաղութիւն թարգմանի, որով ա|ռաքէ զԳրիս-տոս. զի նայ է խա|ղաղութիւն մեր, որպէս եւ առաքեալ ասէ։ Արդ քանզի ծնաք նոր ծնունդ, աղաչեմք ...» եւն.։ Վ.՝ «... Այժմ աւարտեսցուք զբանս մեկնութեան երգոյ երգոցս, եւ ասաս|ցուք զրո Աստուածաբանն ասաց յիշելն. որոց եւ մեք հաղորդեսցուք, որ մեկնե|ցաքս զայսոսիկ, եւ որ[ք] ուսանիցին ի նոյն ինքն ի Գրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր, յո- բում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Եւ զարձեալ եւս յաւէտ փառք եւ զոհութիւն, պատիւ եւ յերկր-պագութիւն չնորհաբաշխ եւ առատաձիր ստեղծօղին եւ զարգա|րողին մերոյ Տէառն Յիսուսի Գրիստոսի հանդերձ Հարբ եւ ամենասուրբ Հոգովն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն»։*

3. *Թ.* 121բ — 123ա՝ *Գրիգոր Նարեկացու յիշատակարանը»։ «ի չորս հարիւր եւ ի քսան եւ չորս ամին Թուահաշուիւեանս եւ ի թագաւորութեանս Հայոց հար|կիցայ ես Գրիգոր ևաճանայ ի Նա|րեկայ, որպէս տէառն Յոսրովու Անձևացեայ եպիսկոպոսի, ի Գուր-*

զնոյ առտուածասէր եւ քրիստոսապակ արքայէ՝ որք|ւոյ Աբու-
սահլի Համազասպ թագաւորի՝ առ ի մեկնութիւն յանուր բանիցն
Սաղոմոնի, որ կոչի երգոց երգ, բա|ցայայտել զնորին ծածուկն
որ ի նոսա, որ են յոյժ քաղցր եւ կարի պիտանի առ ի լսել եւ ի
միտ առնուլ։ Վասն զի զփոյթ է եւ գնարան է ասել, որ եւ զատ-
հանց եւ [թ. 122ա] զկարմրացեալ չրթանց, եւ զայտից զեղեցկու-
թենէ եւ զպայտ ցանկալեաց զբեռ եւ զեղբօր որդւոյ եւ զօրի|որ-
դոց եւ այլոց ամենից այսպիսեաց բանից տափականաց եւ սրտից
խաղ|ատանաց սեռն սիրոյ եւ չաղկապ միա|ւորութեան։ Զոր լուեալ
մարդկան անխմանալեօք մտովք, այլ եւ այլ իրս իմա|նային։ Եւ
ապա ի հոգս եւ ի տարակուսանս եղեալ՝ բարեպաշտ եւ քրիստոնա|-
սէր թագաւորն յայսպիսի իրի չդէ ա|ռ իս միանգամ եւ երկիցս,
որում ոչ իշխեցի ընդհմանալ [= ընդդիմանալ], զի ծանեայ ինքէ
առտուածահաճոյ է հրամանն. եւ ապա ա|պաւինեալ յամենատուրք
Հոգին Աստուած մեկնե|ցի, զերգս երգոցն Սաղոմոնի ըստ նորին
հայցմանց եւ խնդրանացն։ Չի թէպէտ եւ աւելի գործ եւ ա-
ռաւել քան զկար իմ առ ի տկար անձամբ առ յերկիւ|ղի անհնա-
զանդութեան, զի մի զթագաւորական [թ. 122բ] հրամանն ան-
կատար մնասցէ. սակայն յոյժ յանդգնութիւն էր ինձ այս եւ
բա|զում բամբասանաց արժանի յամենեցունց. Նաեւ յաստուածային
կողմանէն պատեաց ակնկալիք. լայց յերկոցունց կողմանէ, զաս-
տուածայնոյն եւ զմարդկայ|նոյն, զթագաւորական հրամանն առաջի
կա|լեալ կարծեմ արդարանալ։ Վասն զի իւր եւ իսկ Քրիստոսի
փրկչին մերոյ հրաման է հնազանդ լինել թագաւորաց իբրեւ զԱս-
տուծոյ, եւ որ հնազանդի, Աստուած իւրն համարի. եւ որ անհնա-
զանդ գտանի, զայն եւս Աստուած իւրն համարի։ Զոր եւ աղաչեմ
իսկ առ ընթերցասէրսդ, մի մեղադրանս յաւելուլ ինձ յաղագս ձեռ-
նարկութեան ի ծանր գործ այս, որ առաւել էր քան զար|ժանն իմ,
զի ըստ հարկապահանջ ինդ|րոցին ոչ կարացի վերջացեալ գտանիլ,
յաւասլով իմ ամենազօր տուրք Հոգին Աստուած գնտու- ածելով, թէ
ոչ անտես [թ. 123ա] առնէ զաղաչօղն առ Նա, սկիզբն արարի ա-
զօթիւք եւ արտասուօք խնդ|րել ի նմանէ, որ եւ նայեցեալ զա-
նարժանութիւնս իմ եւ զարտեառնդն կամն հայցողին, երաց
զբերանս իմ յասել եւ համա|ռատել զսա ի փառս ամենատուրք
Երրորդութեանն եւ զմի Աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն սրբոյ, որ փառաւորեալն է յամենայն արարածոց յաւի-
տեանս յաւիտենից։ Ամէն »։

4. թ. 123ա—123բ՝ Գրչի յիշատակարանը։ Համմ. VII 6։ «Եւ արդ
ես անարժան եւ անիմաստ զվերջին գրօղ եւ զսացօղ տուրք գրոյս

Մովսէս մեղապարտ եւ սեւերես քահանայս, անկարգս ի կարգս կոչեցեալց եւ անարգս ի դասս ընտրելոց, Աստուծո(յ)մ ըսկսեալ գրեցի զսա ի դառն եւ ի նեղ ժամանակիս եւ ի յիշատակ հոգւոյ իմոյ Թողի, նաեւ ծնօ|ղացն իմոց Ալէքսանին եւ Շնորհա|ւորին, եւ եղբարցն իմոց հանգուցելոցն ի Տէր, եւ [123բ] *որդոյն իմոյ Ալէքսան դպրի, եւ այլ ամենայն արեան մերձաւորացն իմոց եւ հոգեւոր ծընօղացն։ Ես անարժան Մովսէս քահանայս երեսանկեալ աղաչեմ առ ընթերցօղսդ եւ որք օգտիք ի սմանէ, կարդալով եւ կամ օրինակելով, Հայրմերորիս յիշատակել մի խնա|յէք։ Ծիշօղքն յիշեալք լիցին գՏեառնէ մերմէ եւ զՓրկչէն Ցի|սուսէ Քրիստոսէ յաւուրն յահեղին։ Ամէն. եղիցի եղիցի։ Արդ գրեցաւ սա ի թուահաշւութեանս Հայոց ռճխ եւ ութն ամին յամ|սեանն մայիսի ժ ի գեօղն Նորաշէն* [= ընդ] *հովանեաւ տուրբ Աստուածածնի, տուրբ Կարապետի եւ սրբոյն Ստեփանոսի նորընծայ տուրբ տա|ճարիս. առաչնորդութեան մերոյ տեառն Մատթէոսի արհի եպիսկոպոսի»։*

5. Թ. 123բ՝ *Ծիշատակագրութիւն* [առաջին յիշատակագրութեան [I] գրչի ձեռքով]՝ «Ես եառ յիշատակ եւ ի վայել|ումին հարազատ հոգեւոր որդի|կոյն իմոյ եւ սիրելւոյն Ծովհաննի|էս քարոզ բանին կենաց»։ Համմ. I եւ V։

III. Թ. 124ա — 125բ՝ «Սուրբ եւ ընտրեալ վարդապետաց ասացեալ։ Ծատկութիւն է մարմնով հիւանդին, որ յոր|ժամ գրասն խոստանայ ոչ կարէ երթալ, ոչ կարէ կանգնիլ, ոչ նստիլ, ոչ խօսիլ, ոչ լսել, ոչ ճանաչել զոք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... ես վերջապէս ընդհանրագունեղ պատճառ ամենայն չարեաց»։

IV. Թ. 125ա—126ա՝ *Բարեգ կաթողիկոսի ճառերից մի հատուած*, Վնզ.՝ «Մեծին Բարսղի ասացեալ ի վեցօրէիցն գրոց»։ Սկ.՝ «Արդ այսպէս մեք եմք, մարդիկք, գոր|ծել եւ պահել եւ ամրացուցանել ...» եւն.։ Վջ.՝ «.... խափանեաց համօրէն յիւրմէն զամենայն անառակութիւնս եւ զխորհուրդս երկրաւորս»։

V. Թ. 126ա՝ *Ծիշատակագրութիւն* [առաջին յիշատակագրութեան [I] գրչի ձեռքով]՝ «Ծիշատակ է երդ երգոց եւ Ծոհան|նուիթիւն [= Ծովհաննու յայտնութեան] մեկնութիւնքս Ծովհաննէս վարդապետին, որ Տէր Տէրն ինձ էր տուել. եւ ես վայելումն եւ յիշատակ տուի տուրբ յանապատին Շատիկու. ով յանապատէն նննդի եւ կամ գողանայ Աստուծոյ պարտական եւ սեւերեսս ինայ յաւիտեանս յաւ|իտեանից. ամէն. իսկ ընթերցողքն սրտի մտօք եւ յիշօղն զմեղապարտ*

զիրիս՝ օրհնեալք եղիցին յԱստուծոյ եւ ամենայն սրբոց»։ Համմ. I եւ II 5։

VI. *Թ.* 126բ—127բ *Այլեւայլ աղօթքներ։ «Թագաւորէն մարմնով եւ օձէն աստուածու|թեամբ ...» եւն., «Արիւն հզօրին Աստուծոյ, անմահ ...» եւն., «Անմահ բնութիւնն աստուածային, որ մեռաւ ...» եւն., «Ծօղն արեան կենարարին մերոյ ...» եւն., «Ծոյս եւ յարութիւնն ազգի մարդկան ....» եւն., «Սքանչելի յարութիւն ...» եւն., «Ամենազօր միեղբարիչ սուրբ Հոգին ...» եւն., «Այլ եւ տայ է ձեզ Տէր ....» եւն.։ Վջ.՝ «.... ամենասուրբ Հոգին յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն»։*

VII. *Թ.* 128ա—310ա՝ *Անդրէաս Կեսարացու Յովհաննու յայտնութեան մեկնութիւնը եւ Թեսալիոսի ներածութիւնը։*

Համմ. I. P. Migne, Patrologiae cursus completus, Ser. I, tom. CVI, pag. 215—458. Wetzer und Welte's Kirchenlexikon², I 830—832. *Գաբրիէլ Զարպհանալեան, Մատենագրան Հայկական Թարգմանութեանց Նախնեաց, Վէն. 1889, էջ 297—303. Յակ. Տաշեան, Յուցակ Հայերէն ձեռագրաց մատենագրաներն Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 278—283։*

1. *Թ.* 128ա—131ա՝ *Թեսալիոսի ներածութիւնը։ «Աւգնեա Հոգիդ սուրբ Աստուած։ Առաջաբանութիւն սուրբ գրոյս։ Ի տիեզերական ժողովոյն կամս, որ եղեւ յաստուածապահ քաղաքն Կոստանդնու|պօլիս՝ Յայտնու|թիւնս Յովհաննու ընկալեալ եղեւ։ Այլ եւ սորին քննութիւնն, որ եղեւ յե|պիսկոպոսացն Կեսարու։ Զեռնարկ արար ի սկիզբն գրոցս աստուածասէր արք|եպիսկոպոսն Կոստանդնու|պօլսի Թէ|սալիոս կամօք եւ հաւանութեամբ հանուր ժողովոյն՝ գայս բանք։*

Իիրքս այս յայտնու|թեանս Յովհաննու պատուեցաւ ի մէնջ [= ընդ] այլ սուրբ գրոց առաքելականացն, զոր ունի սուրբ Եկեղեցի՝ քննութեամբ եւ կամօք եղբարց իմոց եւ եպիսկոպոսակցաց սրբոց։ Եւ է առանց պատճառի ընդունելի։ [Թ. 128բ] քանզի ունի զիմաստութիւն Աստուծոյ, որ եւ յո|գուս մնծ է հայեցողացն ի սոյն մտաց աչօք տեսիս պարտիս զտուչութիւն սուրբ Հոգւոյն՝ զոր պարտ է ոչ անտես առնել։ Այլ եւ ճշմարիտ [= ճշմարիտ] է եւ ոչ սուտ, տեսիս ի չարաց եւ ի հերձուածողաց ոմանց մարդկանց կարծելոցեալ եղեւ։ Նաեւ ստոյգ Յովհաննու սուրբ աւետարանչին է աքանչելի եւ հիանալի յայտնութիւնս որ|գւոյն որոմանն։ Զի թէ հաւատամք բանիցն Ա|մանասի Աղէքսանդրու մնծի հայրապետի՝ որ թարգմանեաց զնոր կտակարանն, ապա նմա եւ զսոյն ընդ|դունելի եղեւ, եւ ի բազում տեղիս զպատ|շաճ վկայու-

թիւնն առնու ի բանս իւր։ Նաեւ մեծն Բասիլիոս ի բանն որ վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ կարօտ եղեւ ի սմանէ առնուլ վկայութիւն։ Եւ գնորին եղբայրն Գրիգոր Նիւսացին ի բանն յայն, զոր խօսեցաւ յայսմ քաղաքի ի ժողովի եպիս[129ա]կոպոսացն։ Այլ աստուածայինին Գրիգոր Աստուածաբանն ի բանսն՝ որ յաղագս Որդւոյ եւ յիւրն հրաժարակաւ։ Նաեւ երանելի եպիսկոպոսն Պատարու Մելիտոնիոս ի բանն որ յաղագս յարութեանն։ Եւ Կիւրեղ Աղէքսանդրու մեծ հայրապետն ի գիրս գանձուցն ի բազում տեղիս պիտանի համարեցաւ զոր ի սմանէ գնել վկայութիւն։ Եւ Հիւպոլիտոս հայրապետին Հռոմայեցւոց ի մեկնութիւնն զոր արար մարգարէութեանն Դանիէլի։ Բայց ոչ բազմացուցանեմք զբանսն, քանզի եւ ունիմք այլ վկայս հաւասար սոցա ի տրից հարցն, որք հաստատեցին զոլ զայս յայտնութիւն Յովհաննու աւետարանչին։ Զինչ պարտ է ասել եւ զերանելին Իրինէոս, որ ինքն վկայէ եւ զայլս որ նախ քան զինքն ի մէջ ածէ։ Այլ եւ եթովպիչուառեանն Որոգինէս ոչ թէ միայն ընկալաւ զսա, այլ եւ յաջակ մեկնութիւնս եդ ի վերայ սորին։ Արդ [թ. 129բ] այս աստուածային յայտնութիւնս կարծեօք գնամբ զմնծամեծ տուրբ հայրապետ եւ ըղձմտարութեան վարդապետն, որք մաքրեցին զո[ր]եզերս ի չարաչար հերձուածոց, եւ զամին վկայեցին ճշմարիտ գոլ, արհամարհեմք։ Եւ զի թէ սա անընդունելի թուի մեզ, անընդունելի լեցին եւ ընդունողքն սորին, զոր մի լիցի մեզ զմտաւ ածել զչար մտածմունս զայս։ Այլ հաւատամք զսա ճշմարտապէս գոլ Յովհաննու որդւոյն Զեբեդեայ զտրից հարցն առաջնոցն հնութեամբ։ Եւ քանզի այս տուաւ նմա մարգարէութեան շնորհք յԱստուծոյ վասն երկնային խորհրդոցն, եւ որ ի վերայ յերկրի եղեւ, եւ որ լինելոցն է, յորում տեղիս[կանան ամենայն մարդիկ, աստուածային երկիւղիւն յայսմ բանից։ Ոչ եւ թէ զրք անհաւատութեան սուտ հասանե[լի լինի աստուածասէր ընթերցողաց, որ ոչ ամենայն իմաստութիւն էի [= աչխարհի] այսորիկ [130ա] կարող է ցուցանել։ Վասն զի ի սմայ է պարունակեալ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի մարմնաւորիկ անօրինութեանն խորհուրդ եւ յերկինս [= ընդ] մարդկան հանգստանին եւ կրկին գալստեանն Որդւոյն Աստուծոյ՝ հայ[լինէ փառօք ի դատաստան։ Կարեւոր է եւ զայս ասել. քանզի զինչ է, որ բա[ղադասէ զմեզ յայսմ հաւանութիւնն, թէ ոչ զիտէաք զսա ճշմարտութեանէ աստուածային խորհրդոցն յայտնութիւն։ Նաեւ ինքն Աստուածաբանն ձայնէ ի յիս[կզբան բանիս, թէ ոչ ի մարդկանէ է, այլ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեւ առ նմա յայտնութիւնս. որում եւ մեծն Պօղոս իսկ

վկայէ, թէ Յիսուսիւ Քրիստոսիւ հաստատեցաւ ամենայն՝ եթէ երկնաւորքն եւ երկրաւորքս, որ է գլուխ եկեղեցոյ եւ անդրանիկ մեռելոց, զի եղիցի ինքն յամենայնի յառաջացեալ։ Արդ ինքն Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս՝ հաս|տիչն ամենայնի՝ հաւատամք թէ յայտնեաց [130բ] իւրոյ Յառաքելոյն եւ սիրեցեալ աշա|կերտին Յովհաննու զերկնայինն խորհուր|դս, եւ զոր հանդերձեալ է լինել ի վերայ յերկիր։ Վասն այսորիկ եւ նա նուաստ արքեպիսկոպոս արքայանիստ քաղաքին Կոս|տանդինու|պօլսի՝ Թէոդոս, եւ որք ընդ [=ընդ] իմեւ սուրբ եւ առաւածային ժողովս՝ ընկալաք զայս պատուով ի կաթո|ղիկէ եկեղեցի սուրբ իբրեւ զարդարեւ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ յայտնութիւն։ Նաեւ տեսութիւն մեկնութեանս, զոր արարեալ է սմա Անդրէաս արքեպիսկոպոսին Կեսարու, հաճոյ իմեւցաւ տ|իեզերական ժողովոյս։ Քանզի ոչ թէ անձամբ անձին, այլ ի վերայ հարցն սրբոց հիման է եղեալ չինուածս բանից իւրոց, եւ զնոցա աւետարանական հոգւոյն տու|չութիւն առեալ է իւր առաջնորդ եւ վկայ ի քննութիւնս իւր։ Ուս|տի եւ ընդունելի է այս տեսութիւն, [131ա] զոր եդ ի վերայ յայտնութեանս Յովհաննու՝ եպիսկոպոսին Կեսարու ի կաթուղիկէ եկեղեցի, մերոյ տիեզերական ժողո|վոյս հաճութեամբ։ Եւ է ամենայն բանք գրոյս այսորիկ ի քսան եւ չորս ճառ բաժանեալ, եւ յեօթանասունն եւ երկու գլուխս, հայելով յայս խոր|հուրդ Քուոցս, զի երեքքսան եւ չորսն լինի եօթանասուն եւ երկու, եւ է քսան եւ չորից Քիւն ի խորհուրդ քսան եւ չորս իրիցանցն, զոր ետես առաքն Յովհան։ Եւ եօթանասուն եւ երկու գլուխն նշանակէ զոլ զնոսա զամենասուրբս, որք հոգւով եւ ընչով եւ մարմնով հաճոյ գտան Աստուծոյ նախ քան զյերկինս, եւ որք յօրինօք եւ որք [=ընդ] չնորհօք, որք պաշտեցին երեք դասք, երեք մասամբք զանբաժանելի զամենա|սուրբ Երրորդու|թիւնն»։

2. Թ. 131բ—134բ՝ ծանկ։ Վնգ.՝ «Գլուխ Յայտնութեանս, զոր ե|տես ի Պատմոս կղզին սուրբ աւե|տարանչին Յովհաննէս»։

3. Թ. 135ա—140բ՝ Անդրէասի եւ Արեթասի յառաջաբանը։ Վնգ.՝ «Ի յայտնութիւնն Յովհաննու. սրբոյ հօր մերոյ Անդրէասի երանելւոյ եպիսկոպոսի Կեսարու Կապադովկեցոց համա|ռօտ տեսութիւն։ Ընդ նմին եւ Արե|թասի եպիսկոպոսի նմին քաղաքի»։ Սկ.՝ Աստուածային խորհրդական բանիցս անհատութիւն ոք հայելով, մի բանբասեսցէ զմերս համարձակութիւն, որք բուռն հարաք զսոյն իմանալ։ Քանզի հաւատամք ...» եւն.։ Վջ.՝ «... Այսպէս եւ ի ձեռն

նոցին սրբոց զօրու|թիւնեանց զիւր փառան եւ զպաշտօնն ի նոցանէ եւ զմիւս անգամ գալստեանն ահաւոր խորհուրդ յայտնեաց տուրբ եկեղեցւոյ»։

4. Թ. 141ա—306բ՝ *Մեկնու|թիւն։* Վնգ.՝ «*Յայտնու|թիւն սրբոյն Յոհաննու. ա|ւետարանչի եւ աստուածաբանի*»։ Սկ.՝ «*Առաջին ճառ։ [Յ]այտնու|թիւն Յիսուսի Քրիստոսի, ի ձեռն որոյ ետ Աստուած ցուցանել ծառայից իւրեանց որ լինելոց է վաղ|վաղակիւ։ Յայտնու|թիւն ասի զծածուկ խորհր|դոցն երեւումն ի ձեռն որոյ պայծա|ռանայ իշխանականն, եթէ աստուածային տեսլեամբք . . .*» եւն.։ Թ. 149ա՝ «*Եւ ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ ի մէջ հնոցի հրաչէկ։ Զոտսն եւ աստուածայինն Քրիստոսի զմարմնով անօրէնութեանն գոլ ասէ նշանակ, որով զմեր փրկութիւն . . .*» եւն.։ — Թ. 151ա՝ «*Զայս գլուխս եւ Աստուածաբանն Քրիստոսի զմտաւ ածեալ եւ զաստեղսն ապացոյց լուսաւորութեանն եւ մաքրու|թեանն անուանեաց . . . .*» եւն.։ — Թ. 163ա՝ «*Աստուածաբանն Քրիստոս ասէ, ստոյգ եւ իրաւացի է ցուրտն ի կենաց հաւատոյն ան|ճաչակն լինել, եւ յոյս կայ նորա առ ի ձեռն մկրտու|թեան . . . .*» եւն.։ — Թ. 208բ՝ «*Զսա ոմանք զԱստուածածինն կարծեցին վասն նո|րին աստուածածնողու|թեանն. բայց մեծն Մե|թոդիոս ի տուրբ եկեղեցի տարաւ զնորընդոյս զօրու|թիւնն, անյարմար ասէ գոլ տիրունական ծնընդեանն այս, որ նախ բազում ժամանակօք կատարե|ալ էր, բարւոք է զնոյն բանս երանելոյն Մե|թոդիոսի յիշել զոր ասացեալ է ի բանն որ վասն արբեցու|թեան ի դիմաց Պրոկղեայ կուսին այսպէս։ Կինն որ զգեցեալ էր զ ☧ [= զարեզակն], է եկեղեցի, զի որպէս մեզ զգալի լոյս՝ նորա խնամալին, որպէս մեզ այս նշոյլք քաղցր, նման այն ճառագայթ|քն . . .*» եւն.։ Վ.՝ «*Այլ որ զամենեցուն կամի փրկու|թիւն եւ զգիտու|թիւն ճշմարտութեան գնասանիլն ծագեցէ ի սիրտս ամենեցուն զլու|սաւորութիւն գիտութեան վառեցն իւրոց չնորհօք ողորմութեանն իւրոյ, ընդ որս եւ մեք փառս վեր առաքեմք Հօրն ամե|նակալի, Որդոյն միածնի եւ տուրբ Հո|գւոյն ճշմարտի յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն*»։ Վերջին՝ «*Զբազմավէրս Մովսէս գծօղս յիշեցէք ի Քրիստոս, ով ընթերցօղք*»։

5. Թ. 307ա—309ա՝ *Ներսէս Լամբրօնացու յիշատակարանը։* «*Ծիշատակ տուրբ տառիս գոլոյ տևողն Ներսէսի գերահռչակ վարդապետի, զոր գտեալ ի մեծն Ան|տիոք զրեաց զսա ի լուսաւորու|թիւն հոգւոց մարդկան։*

Ես Ներսէս նուաստ ի Քրիստոս եւ տարտամս յուսուսիասիրաց, զվերջին եւ նուազեալ ժամանակի ծը|նունդս, յիթեանասն

գյայանութիւնն Յօհաննու տուրբ աւետարանչին, որ յայտնե|ցաւ նմա ի վերուստ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ի Պատմոս կղզին, յոյժ տարնապէրի յանձն իմ առ ի ոչ զիտել զլուծումն բանիցն սքանչելեացս. եւ կարի որո|նմամբ այսր եւ անդր խուզելով գտնկնութիւն նորին ի մէջս բազմաց եւ ոչ գտի. յետ որոյ հետս ինձ ընթանալ ի մեծն Անտիոք եւ չրջելով որ անդ զվանո|րայս Հռոմոց եւ զՅունանաց, այս տենչումն բորբոքէր ի միտս իմ, ուս[307բ]տի եւ քննել զտի ի գրեանս հրչակաւոր ուխտի տրդոյն Պօղոսի ի քաղաքէ անդ ըղ|մեկնութիւն յայտնութեանս ի լուսաւորաբար բարբառ եւ ի նոյն պիր որով Յոանկք բ. մեկնչաց աբարեալ. եւ փափաքեցի թարգ|մանել եւ ոչ գտի զոք՝ որ յայնմ բար|բառոյ ի հայ բարբառ կարէր յեզա|չրջել։ Սակս եղեալ ալտաքոյ քաղաքին ի տուրբ լեառն որ ի հիւսիսոյ կողմն անդր ի մի վանորէից Հռոմոց, որում անունն էր Պէթիաս, առ ոմն արզե|լական միայնակեաց, որոյ անունն Բասիլ, կինգեալ (քնն) զտի զցանկալին ի հելլենացի բարբառ եւ գիր, ուղղաբան եւ վայելուչ, որ լեալ էր Աթանասի պատ|րիարգի Նորին քաղաքի։ Եւ խնդրեալ աղա|չանօք ի բարեմիտ յառնին, առեալ փութացայ զրովքն ի հայրապետական աթոռն առ տէրն իմ եւ ի կաթուղի|կոսն տուրբ Գրիգորիս, զոր ծանուցեալ [308ա] ուրախ եղեւ յոյժ։ Եւ հրամայեաց թարգմանել ի ձեռն մեծապօլսին Կոստանդնեայ Ճերապօլսի, որ անդ ի ներքոյ հովանւոյ տրդոյ հայրապետին հանդչէր։ Եւ սկսեալ օրինականութեամբն Աստուծոյ եւ տրդոյ Տեառնն նա ի թարգմա|նել եւ ես ի գրել, եւ վերջնծայեցաք տրդոյ եկեղեցւոյ Հայաստանեայց ուսումնասէրը մանկանց զայս աքանչելի եւ աստուածային յայտնութեանս մեկնութիւն։

Այդ աղաչեմ զընթերցօղդ եւ ի զիմաստութեան սլրօղդ, յիմանալ ըղ|խօղս Աստուծոյ իմաստիցն քննութեամբս յիչել ի Տէր զտուրբ հայրապետն Հայոց զտէրն իմ Գրիգոր զբարեմիտն եւ զբարեբէրն եւ զաւետիսն թարգմանութեանս եւ հրամայօղ. մաղթեցէք զՏեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ յաստիս խաղաղութեամբ պահել, եւ ի հան|դերձեալն [= ընդ] արդոց իւրոց յերկինս արքայութեանն գասակից եւ պատակիցս առնել։ [308բ] Այլ եւ Կոստանդնէն մեծապօլիտն որ թարգմանեաց, եւ զԲասիլ կրօնաւորն որ գօրինակն եւ. Տէրն Քրիստոս (իւրոյ) ո|ղորմութեանն իւրոյ արժանացուսցէ գնոտա անճառելի ողորմութեանն իւրոյ աղօթիւք ձերովք։

Այդ թարգմանեցաւ աստուածային յայտնութեանս մեկնութիւն ի թուականութեանս Հայոց վեց հարիւր եւ քսան

եւ ուրք ամին ի տուրբ եւ ի հայ|րապետական աթոռն որ կոչի Հռոմկլայ, չըվապատեալ յեղեմական աղբերէն եփրատայ, որ մատակարարէ բնակչացն զամենայն մարմնական պիտոյն խնամօքն Աստուծոյ, ընդ հոմանեաւ աստուածընկալ տուրբ նշանին Վանկոյ, եւ սքանչելի որբոցն, որք հանգուցեալք են անդր ի վառս Աստուծոյ։ Իսկ սրբանեցաւ ի նշանա|գրութենէն քերթողական արհեստիս [309ա] ի յապահով անապատս տուրբ Գեւորգեան՝ որ ի մէջ լերինս Տօրոսի, որ է ի Գահ Պլիկուոյ, եւ ի սկիզբն Պանփիլիու, ձեռամբ նուաստ եպիսկոպոսի նորին քաղաքի Տարսոնի, տառապելոյ նեղսէրտ, շնորհօք եւ ողորմութեամբ Տեառն Քրիստոսի, որ է օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն»։

6. Թ. 309ա—310ա՝ Պրչի յիշատակարանը։ Հմմտ. II 4։ «*Եւ դարձեալ ես անպիտանս ի կարգ|ս կոչեցելոցն եւ անարժանս ի սարս հրաւիրելոյ՝ Մովսէս թշուառացեալս զվերջին գծօղ եւ զստացօղ տուրբ մերկնչիս երկաս ի գետնի եղեալ սրտաստուաքոր աչօք եւ կողոզազին պաղատանօք հայցեմ տուրբ սիրով եւ չերմեռանդ հաւատով ընթեր|ցողացդ, զի ի միոյ Հայրմերի եւ տիրողո|միայն արժանացուցանել անարժանս եւ թողութիւն խնդրել ինձ մեղաւորիս. Եաեւ ծնօղացն իմոց Ալէքսանդրի եւ [309բ] Շնորհաւորին եւ եղբայցն իմոց եւ որդւոցն զեռաբոյս Ալէքսանդրի եւ այլոցն, նաեւ ամենայն արեան առ մերձաւորացն իմոց։ Զի եւ դուք յի|չեալ լինիք ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ. ամէն։*

Արդ պրեցաւ տուրբ տառս ի թուա|կանութեանս Հայոց հազար հար|իւր քառասունն եւ ինն ամին ի փետրվարի ամսոյ ժդ յաւուր ուրբաթու քառասնօրեայ զալստեանն Փրկչին Յիսուսի ի տաճարն տուրբ, ի կաթողիկոսութեան տեառն Նահապետի եւ մերոյս առաջնորդութեան Մատթէոս վարդապետի, յերկիրս Երինճակու. ի գիւղն Նորաշխիկ, [= ընդ] հոմանեաւ տուրբ Աստուածածնին, տուրբ Կարապետի եւ տուրբ նախավկայի տաճարիս, զոր չնորհօքն Քրիստոսի ի թվին ՈՃԽ. եւ վեց ամին հիմնար|կեին եւ բազում աշխատանօք ի կատար հասուցին ողորմութեամբն Աստուծոյ, զոր Տէրն Քրիստոս վարձահատոյց լիցի երանաւորացն։ [310ա] *Ի դառն եւ յանւրարի ժամանակիս, որ վասն ծովացեալ մեղաց մերոց եւ թողլոյ մեզ զօրէնս Աստուծոյ, մտանեալ կամք ի ձեռն ժան|դարարոյ ազգին Պարսից, զոր իբրեւ անասնատալիք ծովու յարուցեալք են ի վերայ արդ ակնդեցոյ եւ յորդւոց նորին, եւ կամին կլանել։ Զոր եւ ի սոյն ամի հրա|ման դառնութեան ել ի դրանէ թագաւորին, զի զվանք, զանապատք եւ զեկեղեցիք հանդերձ բնակչօք իւրեանց ի ներքոյ ծառի հարկ*

գնել, զի զեռ նոր է բորբոքեալ հուրս այս։ Զոր Տէրն Ցիսուս հոգւով զօրութեան իւրոյ փուքիով չիջուսցէ եւ յամօթ արասցէ ինքնամեծարն Բէլհէմովք հանդերձ գործակցովք իւրովք։ Եւ զտուրբ վեկեղեցի իւր պահեսցէ հաստատուն եւ անշարժ ի վերայ վիմի սրբոյ հաւատոյ մինչեւ ի գալուստն իւր տուրբ։ Եւ ինքն օրհնեալ եղիցի յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն»։

VIII. Թ. 311ա—316բ՝ «*Ի մեկնութենէ բանի տուրբ աւետարանչին, որ ա|սէ թէ՝ Զի եթէ յայտնեսցի նա նը|ման նմա լինեսցեմք ....*» եւն.։ Վ.՝ «*.... անհնար է յագեալ որովայնի տուրբ խորհուրդս ծնանիլ*»։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 8.

ԹՈՐԹ 95։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 20×15,5 սմ. [գրութիւն միասիւն 15×10 սմ.]։ — ՏՈՂ. 19 [նախ ճնշմամբ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած, կապարով ուղղահայեաց գծուած]։ — ՆԻՒԹ բուղթ։ — ԳԻՐ բոլորագիր, յիշատակարանները բացի ճ. ե՛ղագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ եւ ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ԶԱՐԴԱԳԻՐ կարմիր եւ շագանակագոյն 1ա, 18ա, 28ա, 35ա, 48ա, 61ա, 70բ եւ 94բ։ — ԽՈՐԱՆԱԶԱՐԴ 1ա։ — ԲԱՒԱՆԶԱՏՈՒՄ համարեա միշտ։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաշեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ անյայտ, բայց 1631-ից առաջ։ — ԳՐԻՉ եւ ՏԵՂ. անյայտ։ — ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 10բ, 18ա, 28ա, 35ա, 47բ, 48ա, 61ա, 70ա, 94բ, 95բ, տես 2, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21 եւ 22։ — ՎԻՃԱԿ կազմից եղած, մի ֆաքի թերթ դուրս հանուած, այսինքն մեկը թ. 39 եւ 40-ի մէջ, ինչ հաս թ. 62 եւ 63-ի մէջ եւ վերջից երկու հաս։

ՄԱՏԵԱՆՍ Ի

ՔԱՐՈԶԱԳԻՐՔ

Համ. Յակ. Տաշեան, Յուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 375, Համ. 102, 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9։

1. *Թ. 1ա—10բ՝ «Քարոզ ի բան աւետարանին որ ա|սէ՝ Եղերուք խորագետ իբրեւ զաւ|ձ եւ միամիտ իբրեւ զաղաւնիս»։ Սկ.՝ «Նախ պիտոյի է պի որզ [= որպէս] մարդս հոգի է եւ մարմին. նոյնպէս աստրբ զրոց բանն հոգեւոր է եւ մարմնաւոր. պի եւ աստուածայնի զրոց բանն խորին է եւ ծածուկ . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . ապա գոցես թողուս թիւն մեղաց քոց, որոց աղաւթին ող|որմի քեզ Քրիստոս Աստուած ըստացող ի զրոցս»։*

2. *Թ. 10բ՝ «Ես անարժան մեղաւոր Կարապետս զրեցի վէ|ճամայան [= تمت ولى] որ եկաւ Ըսպահանայ քաղաքն։ Ես անարժանս զնացի ասլիջան [= اسطخان] առի Թ. ոճձդ-ուն էր որ զնացի կարդալ . . .»։*

Համ. 20։

3. Թ. 11ա—18ա՝ Տալեանի ցուցակում 102, 2 յիշուած քարոզի մի հատուած։ Սկ.՝ «. . . [ք]աղցր է. յերբ կըծէ զմարդն եւ խոցէ նայ չի ցօխլ [= ցաւիլ] եւ կըսկըծալ, այլ անուշ մրմնջայ եւ քոքի, եւ մարդոյ քուն տանի. ի քուն մեռանի եւ այլ ոչ յարթնու. անբժշկելի է թիւնքն իժին . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եւ մասնին ի կուրսուան չօխտենից [= չաւիտենից], յորոց եւ փրկեացէ Քրիստոս Աստուած զամենայն հաւատացեալ [= հաւատացեալ] անուան իւրոյ որ ողորմիս Քրիստոս Աստուած ստացող ի տուրբ զրոցս»։

4. Թ. 18ա՝ «Մեղայպարտ Սիմ|ոնին եւ ուր հայրն հանկուցեալ Մկըրտուտմին եւ մայրն իմ Սալմինադին եւ կողակիցն Գաբան|ին ընթերցողիս եւ լսողաց եւ որ զողորմիա ասէք. ամէն»։

Հմմտ. 6, 8, 10 և 15։

5. Թ. 18բ—28ա՝ «Քարոզ ի բանն Սողոմոնին՝ Որ զանձն ի գործս իւր ոչ բժշկէ, եղբայր է նայ այնոցիկ որ յանձն առկիցէ»։ Սկ.՝ «Անձն զբանական հոգին ասէ, որպէս ասէ մարգարէն. Աւրհնեայ անձն իմ զՏէր եւ մի՛ մոռանար զտուրս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եւ լուցկի լինի յանչէջ հրոյն, յորոց փրկեացէ Քրիստոս Աստուած զամենայն հաւատացեալս [թ. 28ա] անուան իւրոյ եւս առաւել զսուացող տուրբ զրոցս»։

6. Թ. 28ա՝ «Մեղայպարտ Սիմոնին եւ հայրն Մկըրտուտմին եւ ծնողացն Սալմենադին եւ կողակիցն Գաբանին ընթերցողիս եւ լսողաց եւ որ զողորմիա ասէք. ամէն»։

Հմմտ. 4, 8, 10 և 15։

7. Թ. 28ա—35ա՝ «Քարոզ ի բան Սողոմոնի որ ասէ՝ Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուի, եւ որք ըմբռնեն զնայ, կեր|իցեն զպտուղ նորայ»։ Սկ.՝ «Առաջին խրատ վասն մանիաւոր [= մարմնաւոր] կենացս է. ճշմարիտ մահու եւ կենաց պատ|ճառ լեզուն է . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . այսպէս մերձենայ ի մարմինն քրիստոնէին, յերբ սեռանէ զահաւոր [= զահաւոր] նշանն ի վերայ գերեզմանին»։

8. Թ. 35ա՝ «Մեղայպարտ Սիմոնին եւ հայրն իմ Մկըրտուտմին եւ ծնողացն իմ Սալմինադին եւ կողակիցն իմ Գաբան|ին ընթերցողիս եւ լսողաց եւ որ զողորմիա ասէք. ամէն»։

Հմմտ. 4, 6, 10 և 15։

9. Թ. 35ա—47բ՝ «Քարոզ ի բան Յովհաննու որ ասէ՝ Ամենայն որ ատէ զեղբայր իւր մարդասպան է եւ գիտեմք, զի ամենայն մարդասպան ոչ ունի կեանս»։ Սկ.՝ «Զայն հրամայէ Քէ ամենայն մար|դ որ ատէ զեղբայր իւր մարդասպան է, եւ որպէս մարդասպան մարդն չ[ու]նի

արքայութեան բաժին, այսպէս մարդ որ սրտովն ատէ զընկերն ...» եւն.։ Վ.՝«... եւ պահակալութեան, յորոց փրկեացէ զմեզ Քրիստոս Աստուած յայնպիսի պահակալութենէ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, եւս առաւել զստացող զրոցս»։

10. Թ. 47բ՝ «*Մեղայպարտ Սիմոնին եւ հայրն իմ Մկէ[ր]տուտին եւ ծնողացն իմ Սալմինադին եւ կողակիցն Գարանին ընթերցողիս եւ լսողաց եւ որ զող[որ]մեա ասէք. ամէն*»։
Ժմմ. 4, 6, 8 և 15։

11. Թ. 48ա՝ «*Դայցեայդ [= դարձեալ] յիշեցէ էրեց Մկրտիչն յիր որդին Մայրքայրն Ալասն Ձեղիգայրն, յորն դրստրն Դայիրին Մալայն յիշեցէք*»։

12. Թ. 48ա—61ա՝ «*Քարող ի բանն Ցորայ որ ասէ՝ Աղաւիք իմ տուրք է|ին եւ ճշմարիտ առաջի Աստուծոյ*»։ Մկ.՝ «*Եւ նախ զայս պարտ է վիտել թէ քան զամենայն առաքինութիւն պատուակ|ան է աղաւիքն. Նախ անուան իւրոյ յայտնէ զիւր փառքն ....*» եւն.։ Վ.՝ «*... եւ կատարի քո հայցուածն ի բարին, որ եւ կատարեացէ Տէր Աստուած զամենայն խնդրուածս ըստացողի զրոցս*»։

13. Թ. 61ա՝ Դայրցեայդ յիշեցէք էրեցն Կիրակոս, կողակիցն զՈւլայլն եւ որդին Գայուէչն, Նրսէս(էս), Ոսկան, Ագոն, Շայն [= Շահէն], Դորա, Գուփրէն յիշեցէք»։

14. Թ. 61ա—70ա՝ «*Քարող ի բան Սողոմոնի որ ասէ՝ Ողորմի աղքատին փախ տայ Աստուծոյ*»։ Մկ.՝ «*Այսպէս հրամայեն վարդապետքն եկեղեցոյ թէ քրիստոնէից բար|ի գործքն գ աղգէ գ. բաժանի ...*» եւն.։ Վ.՝ «*... եւ զոյ|ուք ողորմութիւն ի դէպ ժամանակի, որ եւ արժանի արասցէ Տէր Աստուած ողորմութեան եւ մեղաց թողութեան ըստացող զրոցս*»։

15. Թ. 70ա՝ «*Մեղայպարտ Սիմոնին եւ հայրն Մկէրտուտին եւ ծնողացն Սալմինադին եւ կողակիցն Գարանին ընթերցուղիս եւ լսողաց եւ որ զողորմեա ասէք. ամէն*»։
Ժմմ. 4, 6, 8 և 10։

16. Թ. 70բ—94բ՝ Քարող ի բան Ցորայ որ ասէր, Այր մի էր Աւսիտ աշխարհէն»։ Մկ.՝ «*Այր մի էր Աւսիտ աշխարհին արդար, ողոր[մ]ած, աստուածապաշտ, հե|ռացեալ յամենայն իրաց չարեաց ....*» եւն.։ Վ.՝ «*... նոյնպէս ի մէ|ջ ամենայն արդարոցն Ցոբ քան զամենայն պատուական է, որ համբերութեան է նա|ստակ. եւ Քրիստոսի մարգարիէին փառք յաւիտեանս. ամէն*»։

17. Թ. 94բ—95ա՝ «*Փառք ամենայատուրբ Սրբո|րդութեան Հաւր եւ Որդոյ*

եւ Հոգւոյն սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Արդ զբեցաւ քարոզգիրքս ի դա|ռն եւ վիշտ ժամանակիս ի խնդր|ոյ բարեմիտ եւ հեզահոգի Ելիէն եւ զծնաւղսն իւր զՀոռոմ-Կլ|ա|կոսն եւ զմայրն իւր զԹաղէոսյգուէն, որ առ Քրիստոս են փոխեցեալ. ամէն։ Դարձեալ կրկին անգամ յիշեցէք զԵլիէն եւ զկողակիցն իւր զՈւլաղն եւ զորդիքն իւրեանց զԳաբրիէլն, զԱստուածատուրն, զՏիրատուրն, եւ Գա|բրիէլի կողակիցն զՆիկարն եւ զորդ|իքն իւրեանց զՆորվարդն, զԿիրակոսն, զՄկրտիչն յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ասացէք։ Դարձեալ յիշեցէք զԱստուածա|տուրն եւ զկողակիցն իւր Թուրվա|նդն, զՏիրատուրն եւ զիւր կողակիցն զԽանդուտն եւ զորդին իւրեանց զՑովանէսն։ Դարձեալ յիշեցէք ի Քրիստոս զՍլիէն եւ զկողակիցն զՈւլաղն որ ատացաւ զայս քարոզգիրքս ի հալալ ապր|ե|անց իւրոց եւ . . . յիշեցէք եւ . . . ողորմի ասացէք. ամէն»։

18. *Թ. 95ա՝ «Ես զանարժան տէր Մարքարոս Ծ . . . որ չահ Մայմուարն եքաւ Ըսպահ[նայ քա]ղաքըն խլեց չահ Սուլթան Հ . . . թվականիս ռճհա-ին մարտի ամսի ԻԵ-ն»։*

19. *Թ. 95բ՝ «Դարձեալ յիշեցէք զՍլիէն եւ կողա|կիցն զՈւլաղն եւ զդուստր իւրեանց զՆ|ա|ա|ւբէթն յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ա|ա|ացէք. ամէն։ Ատացայ գիրքս ի հայրապետութեան տէր Մովսէս կա|թուղիկոսին ի թագաւորութեան չա|հ Սէֆուն ի թվականիս Հայոց Ո՟ եւ Ձ թվին. ամէն. Հայր մեր.։ Դարձեալ յիշեցէք զնչլիի եղբայրն Սէնտիկն եւ կողակիցն Ջանխաթ|ուն եւ զորդին Նորվարդն, որ առ Քրիստոս են փոխեալ. յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ասացէք»։*

20. *Թ. 95բ՝ «Դարձեալ յիշեցէք Սարքիսի որդի սուտանուն Կարապետն եւ մէրն Նորայ Հէրիէն. Թուին ռճձգ»։*
Հմմտ. 2։

21. *Թ. 95բ՝ «Դարձեալ յիշեցէք զնչլիի եղբայրն Սէնտիկնակ»։*

22. *Թ. 95՝ «Արդ յիշեց|էք տէր Եսայատուր որդի Գարապետն [= Փասպարն], միւս որդի Մէլիք, միւս որդի Մէքէլ, Մաւլմէլ, դուբաղր Լուլայն յիշեցէք Աստուած ողորմեայ. ամէն»։*

* * *

ՀԱՄԱՐ 9.

Թերթ 303 (դատարկ 1աբ, 4բ, 297բ—303)։ — **Մենմոնիթիուն** 19,7—8×12, 5—8 սմ. (գրութիւն միասիւն 12×7,5 սմ.)։ — **Տող** 19 (նախ ճրնճմամբ ուղղահայեաց եւ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած)։ — **Նիհիթ** թուղթ, դեղնագոյն, ողորկ։ — **Դիր** Gosrագիր։ — **Խորագիր** (5ա) կարմիր, խոշագրի սկզբնագիրը կապոյտ։ — **Վերնագիր** կարմիր, „Առաջին“ի (5ա), „Բացայայտութիւն“ի (121ա) եւ իւրաքանչիւր „Պրակ“ի (5ա, 9ա, 13ա եւն.) սկզբնագիրը կապոյտ։ — **Սկզբնագիր** կարմիր։ Ջարդագիր, կարմիր եւ կապոյտ 5ա, 38բ եւ 43ա։ — Պրակների երկու սկզբնատառերը կարմիր՝ 5ա, 43ա, 64բ, 87բ, 167բ, 173ա, 189բ, 208ա, 234բ, 253բ, 283ա։ — **Բանդակում** համաձեւ միջոց։ — **Լուսանցազարդ** կապոյտ եւ կարմիր՝ 5ա, 38բ, 43ա, 122ա, 129ա, 162բ, 173ա, 189բ, 208ա, 234բ, 253բ, 283ա։ — **Կազմ** փայտեայ կաշեպատ։ — **Տեղեկութիւն** 5ա կնիք չորս տառերով (Ց.Ա.Ծ.Հ.) եւ թուականով 1784։ — **Վիճակ** ընդհանուրապէս լաւ։

ՄԱՏԵԱՆ Է

ԱՐԻՍՏՈՏԵԼԻ ԲՆԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆ

լուսանցքի բազմաթիւ մեկնութիւններով

Հմմտ. Ueberweg-Heinze, Grundr. d. Gesch. d. Philos. I 197, 198, 201, 206—208։

1. *Թ.* 2ա—4ա՝ *առաջին եօթը գրքերի ցանկը. վերջում՝ «Մանեբուք ոմն ուսումնասէրք, զի ահա՝ ի սկզբ|բանս աստ գրեցաւ զցանկ եօթեհանց գրոցն գրքոյս։ Իսկ եօթեհանց գրոց ցանկն՝ յաւարտումն, զի բոլոր գիրքս այս չորեքտասան մասն է»։*

2. *Թ.* 5ա—297ա՝ «*Արիստոտէլի Ստագիրացւոյ գիրք Բը|նազանցականացս, որ կոչի յունարէն Մէթա|ֆիզիկայ։ Գիրք առաջին։ Պրակ առաջին։ Ցաղագս փորձի, արհեստի, եւ մակացութեան եւ թէ իմաստութիւն է՛ մակացութիւն, որ պատ|ճառաց ոմանց եւ*

սկզբանց խուզման պարապի։ Ամենայն մարդիկք բնութեամբ ցան|կան գիտել, եւ նչան այսր է զգայութեանցն սիրելութիւն, զի եւ առանց գործառութեան սոցին վասն ինքեանց սիրեցեալ լինին, եւ քան զայլս առաւել տեսանելիքն։ Քանզի ոչ միայն ՚ի գործին ինչ, այլ եւ թէ ինչ ոչ առնելոց խոհեմք, զտեսանելն քան զայլն ամենայն, զի այսպէս ասացից, յաւէտ ընտրեմք։ Եւ է պատճառ, զի ՚ի զգայու|թեանցն սոքա առաւել ձեռնատու են . . . . . » եւն։ Վ.՝ «Արդ եւ ոչ այնու, զի առնէ, պատճառէ թիւ, եւ ոչ բնաւ թիւ եղական, կամ նիւթ, կամ բան. եւ տեսակ իրաց զոյ. այլ եւ ոչ այն, որոց աղագաւ է ինչ»։

* * *

ՀԱՄԱՐ 10.

ԹԵՐԹ 195 [դաւտարկ 1—4, 95—195]։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 19,5×14 սմ. [գրուքիւն միասիւն 14×8,5 սմ.]։ — ՏՈՂ 25 [կարմիր թանաքով ուղղահայեաց, ճնշամբ ձորիզոնական գծուած]։ — ՆԻՒԹ բուղթ։ — ԳԻՐ ընդգիր։ — ԽՈՐԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կարմիր, առաջին եւ երրորդ տոլը կարմիր, երկրորդ տոլը կապոյտ։ — ԲԱՒԱՆԱԶԱՏՈՒՄ միշտ։ — ՁԱՐԴ ծա լուսանցազարդ եւ խորանազարդ։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաշեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ, ԳՐԻՉ անյայտ։ — ՎԻՃԱԿ լաւ։

ՄԱՏԵԱՆՍ Է

ՂԵՒՈՆԴ ՊԱՏՄԱԳՐԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հմմտ. *Աբշաւանք Աբաթաց ի Հայս, տպարեալ Ղեւոնդ վարդապետի Հայոց։ ի լոյս ընծայեաց Հանդերձ ծանօթութեամբք կաթողիկոս վարդապետ Շահնազարեանց, մինաս սրբոյ էջմիածնէ, և անդամ արեւելեան ընկերութեան գիտնականաց Փարիզոյ, Փարիզ* 1859. *Պատմութիւն Ղեւոնդեայ մեծի վարդապետի Հայոց, ի. տպ. Ս. Պետերբուրգ* 1887։ Histoire des guerres et des conquêtes des Arabes en Arménie, par l'éminent Ghévond vartabed arménien, écrivain du huitième siècle, traduite par Garabed V. Chahnazarian, et enrichie de notes nombreuses, Paris 1856. *История халифовъ Гевонда вардапета, переводъ К. Патканяна съ армянскаго съ примѣчаніями. Санктъ-Петербургъ. 1862.* H. Petermann, Über einige neuere Erscheinungen der armenischen Litteratur, Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft Bd. XV, 1861։

Վնգ.՝ Պատմ|բանութիւն Ղեւ|ոնդեայ մեծի վար|դապետի Հայոց, որ յաղագս երեւելոյն Մահմետի. եւ զկնի նորին թէ որպէս, եւ կամ որով օրինակաւ սիրեցին սիւղերայք, եւս առաւել թէ Հայոց ազգիս»։ Սկ.՝ «Նախ ե[ւ] առաջին՝ որք Ամիր-ըլ-Մում|նիք անուանեցան. զի զքանի սա կալեալ զիշխանութիւնն, Մահմետ մեռանի. յետ այնորիկ փոխանորդէ զիշխանութիւնն . . .» եւն.։ Վջ. [Թերթ 94բ]՝ «Կատարեցաւ վարդապետութիւն Ղեւոնդի վանն ժամանակագրեալ սանն Թորգոմայ, ի հրա|մանէ տեառն Շահպոյ Բագրատունւոյ»։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 11.

ԹՈՐ 393 [դաւառակ 1, 2, 388բ, 389—393]։ — ՄԵՆՈՒԻԹԻՆ 31,8×21,3 սմ. [զրուխիւն միասիւն 24×14,2 սմ., 6աբ, 81բ—87ա երկսիւն, իւրաքանչիւր 24×6,8 սմ.]։ — ՏՈՂ. 40 [կարմիր թանաիով ուղղահայեաց եւ ճնշամբ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած]։ — ՆԻԻԹ թուղթ։ — ԳԻՐ ճօտագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ եւ ՍԿԶԲՆԱՏՈՂ շագանակագոյն։ — ԲԱՒԱՆԶԱՏՈՒՄ միեռ։ — ԿԱԶՄ բոլբեայ, կաճեպատ։ ՎԻՃԱԿ յաւ։

ՄԱՏԵԱՆՆ Է

ՅՈՎՍԵՓՈՍ ՓԼԱՓԻԱՆՈՍԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀՐԷԻՑ

(Ἰουδαϊκὴ Ἀρχιολογία)

Հմմտ. Josephi Opera. Edidit et apparatu critico instruxit Benedictus Niese, 2 Voll., Berolini 1887 seq., vol I.

Երգ. [*թ.* 3ա]՝ «*Դիրք մատենի հնագոյն պատմութեանց։ Շարադրեալ եւ արարեալ ի Յովսեպոսէ Փլափիանոսէ Երզայ|եցւոյ քահանայէ Երուսաղէմացւոյ յամին|իսասուն պատմչէ։ Իսկ թարգմանութեամբ ի լոյս ածեալ յԻտալացւոց բարբառոյ ի հայ լեզու ի Կոստանդնուպօլսեցւոյ Տայի Սիմոնեան Աթանաս վարդապետէ եւ եպիսկոպոսէ ի փառս մեծին Աստուծոյ եւ ի պարծանս ազգի իւրոյ Աբ|չակունեաց։ Ի խնդրոյ աղնուազարմ եւ բարեբարոյ քրիստոսասէր պարոն . . . . . [անունը պակաս է]։ Սկսեալ եղեւ թարգմանութիւն սոյն մատենիս յամի Փրկչին 1760 յա|պրիլ ամսոյն 22 եւ աւարտեցաւ յամի Փրկ|չին 1761 ի մայիսի 16։ Ի հայրապետութեան Տէառն Տէառն Յակոբայ կաթողիկոսի Շա|մախեցւոյ։ Ճառուբս պատրիարգութեան մեծի Պօլսոյ Տէառն Տէառն Յակոբոյ առտուածաբան վարդապետի եւ արհիապատիւ եպիսկոպոսի*»։

1. *Թ.* 4ա—5բ՝ *Ճառաջաբան*։ *Վնգ.*՝ «*Բան առ բարեմիտ ընթերցօղս*»։ *Սկ.*՝ «*Բազում են վկայք, բազում են գրիչք, բազում են, որք ա|պացուցաբար մեզ առաջարկեն եւ ի գիրս իսկ իւրեանց արձանա-*

ցուցան|են զհեղինակի այսմիկ մեծի գործոցս, զՅովսեպոսի Փլափիանոսի զքահանային Սբրայեցւոյ ...» եւն.։ Վ.՝ «*... եւ վայելելով ի բերկրութեան անձին քոյ յիշեցեալ եւ զտառապեալ թարգմանս սորա՝ զԿոստանդնուպօլսեցի զՏայի Սիմոնեան զԱքանան վարդապետս եւ թարմատար եպիսկոպոսս*»։

2. Թ. 6ա—բ՝ «*Հրահանգ իմաստասիրաց ոտանաւորիւ ասացեալ Սոփեստ բանից Սենեքայի, | Մատո սիրով զակամջ սրտի, | լուր հանճարեղ նորին բանի ...*» եւն.։ Վ.՝ «*Զի չնորհեաց զայս մեծ բարին | լինել ի մէջ Հայոց ազգի, | որով եւ իսկ հրահանգի | Եւ նմա փառս մեր առաքի*»։

3. Թ. 7ա—381ա՝«*Պատմութիւն Յովսէպոսի Փլափիանոսի, առն մեծի գիտնականի եւ համառուսեալ հնոյն կտակարանաց եւ քանիբուն վի|պասանի մինչեւ ի կայսերութիւնն Ներոնի*։ Սկ.՝ «*Դիրք առաջին, Որ պարտնակէ զժամանակս երեք հազար ուէ հարիւր երեսուն եւ ձ ամաց*։ *Ցաղագս ստեղծման աշխարհի եւ Ադամայ եւ Եւայի եւ անհնազանդութեան նոցին եւ յաղագս արտաքսման նոցա յադիենական դրախտէն*։ *Գլուխ նախադր*։ *Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկին եւ զերկիր* [= *զերկիրը*]*, սակայն օդն ոչ էր յայտ, քանզի ի խորին խաւարէ ծածկեալ էր, այլ Հոգի Աստուծոյ չրջեր ի վերայ ջուց ...*» եւն.։ Վ.՝ «*... որ է երեքտասներորդ ամ իշխանութեանն Դոմիդիանոսի կայսեր եւ իմոյ ծննդեանն ծզ*։ *Առաջ դրեցի նաեւ զդէւ առ ձեզ զմերոյս Հրէից ի դ մատեանս եւ ես զԱստուծոյ եւ էութենէ նորին եւ զորինաց, յորոց է մեզ ինչ չնորհեալ առնել եւ ինչ արգելեալ*։ *Վախճան fաաներորդ գրոյն*»։

4. Թ. 381բ—387ա՝ *Ցան կ*։ Վնգ.՝ «*Ցանկ բոլոր գործոց Յովսե|պոսի Փլափիանոսի*»։ Սկ.՝ «*Դիրք առաջին*։ *Ցաղագս ստեղծման Տի* [= *աշխարհի*] *...*» եւն.։ Վ.՝ «*Եւ յաղագս գա|տաւորութեանն Փլափոսի*։ *Վերջ ցանկի քան մատենից Յովսեպոսի Սբրայեցւոյն*»։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 12.

ԹՒՐԲ 253 [դաւթարկ 237ա—238բ, 240բ—241բ] 35 եւ 36-ի մէջ մի բերք պակաս է։ — ՄԵՆՈՒԻԻՒՆ 14×10 սմ. [գրութիւն միասիւն 10×5—6 սմ.] — ՏՈՂ 17 [կապարով ուղղահայեաց գծուած, ապա մասամբ յղկուած, ճնշմամբ հորիզոնական գծուած, ապա մասամբ յղկուած։ — ՆԻՒԹ բուղթ, դեղնագոյն, մասամբ բծերով։ — ԳԻՐ ճօsrագիր, 9բ, 123ա — 236բ, 239ա—240, 242ա—254բ ɔɯs վաs ɔեղագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ մեծ մասամբ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ կամիր։ — ՍԿԶԲՆԱՏՈՂ մեծ մասամբ կարմիր, 47ա, 50բ, 56բ, 83բ, 84ա, 87ա, 88բ, 114բ կանաչ [ներեւուող տողը կարմիր]։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաշեպատ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ անյայտ։ — ԳՐԻՉ Տkr Աբրահամ։ — ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԻԻՆՆԵՐ 9բ։ — ՏԵՂԵԿՈՒԻԻՆ կնիքներ 141ա, 253ա։ — ՎԻՃԱԿ ընդհանրապես լաւ։

ՄԱՏԵԱՆ Է

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

1. Թ. 1ա—9ա՝ *մեղքերի ցուցակը խոստովանութեան համար լուծումներով։ Սկ.՝ «Մեղա ամենատուր երկրորդութեանն։ Լուծումն. Զի պարտ է յամենայն հաւատացելոց. անթերի եւ սէրտ հաւատալ։ Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն սրբոյ։ Մեղուցեալ եմ Աստուծոյ։ Լուծումն. Մեր|ժիլ յարարչէն ....» եւն.։ Վջ.՝ «Պիտելով զչարն կամաւ կորացայ եւ ի բարեաց գործոյ ինձէն հեռացայ։ Վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ. զորն ա|սեմ, կամ զորն խոստովանիմ. զի անթիւ են յանցանք իմ, ան|սասանելի են անաւրէնութիւնք իմ, աննկարելի են ցաւք իմ, եւ անբժշկելի են վերք իմ։ Մեղայ Աստուծոյ»։*

2. Թ. 9բ՝ *Ցիչատակագրութիւն։ «Ես մեղայոր [= մեղաւոր] անարժան։ Այս կանունգիրք է լուսայորեալ [= լուսաւորեալ] հոգիս պապային որդի Աստուածայդուքին, Դանոսին, Գրիգորին, մօրն Ոսկի,*

նանայի տան մեծի եւ փորքին [= փոքրին] առ հասարակ ամենեցուն յիշայատակ։ Օվ [= ով] կարծայ առնևաբերան հար [= հայր] մեր ասէ։ Աստուած եւր [= իւր] մեղն չի յի[չ]է. ամէն [= ամէն]։ Ես անարժան Տէր Աբ[ր]ահամս գրեցի ՚ռՀԽԴ [= 1796]. մարդի ամսին ԻԵ գրեցի»։

3. Թ. 10ա—35բ՝ Առաքելոց վարդապետութենից մի հատուած։ Չմմռ. հմր. 1, 2, մանուածդ Գ և Դ։

ա. Թ. 10ա—28ա 8՝ կանոնսներ, հմր. ա—լդ։ Վնգ.՝ «Կանոնք եւ սահմանք, զոր եդին աչակերտքն Քրիստոսի ի տուրբ եկեղեցիս յետ վերանալոյ Տեառն ժողովեալք ի վերնատունն»։ Սկ.՝ «Կարգեցին առաքեալքն եւ եդին հաստատութեամբ, եթէ յորժամ յաղութս կան եւ երկիրպագանն Աստուածութեանն՝ ընդ արեւելս կացցեն, ըստ այնմ, զոր ասաց Քրիստոս, եթէ որպէս վայլակն ....» եւն.։ Վջ.՝ «... առ ամենայն ընտ|անութիւն մարմնոյ իւրոյ մի մեր|ձեալ կամ չնութեամբ կամ ամ|ուսնութեամբ մինչեւ ի չորրորդն զարմն չունի իշխանութիւն առնել»։

բ. Թ. 28ա 8—35բ՝ վերջաբանից մի հատուած։ Սկ.՝ «Եւ արդ զայս ամենայն զոր ինչ կարգեցին եւ եդին առաքեալքն՝ ոչ եթէ անձանց իւր|եանց միայն կարգեցին, այլ եւ այնոցիկ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... կարգեցան կացին քահանայապետք, գլուխք ...» [հետեւորդ թերթը պակաս է]։

4. Թ. 36ա—46բ [Դրիգոր Տաթեւացու?] մահուան եւ աչխարհի կատարածի մասին ասած քարոզից մի հատուած։ Սկ.՝ «... մեղս գործէ, քանզի են բազումք, որ արհնական ի գիշերի ...» եւն.։ 44ա՝ «... որպէս եւ Տէրն պատուիրեաց ասելով՝ Արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ ...» եւն.։ Վջ.՝ «Չի խոստացեալոց բարեացն հասանել կա|րացուք չնորհաք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք յաւ|տեանս. ամէն»։

5. Թ. 47ա—50ա՝ Սուրբ գեղարդի եւ ուրիշ անօրինակ անունների պատմութիւնը։ Վնգ.՝ «Պատմութիւն տուրբ գեղարդեանն եւ այլ անապրինակականացն Քրիստոսի»։ Սկ.՝ «Ի տուրբ եւ փրկական անապրինակականացն սրբութեանցն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ։ Այսպէս գտաք ի գործ|ոց ոսկեգրով ի պատմա|գիրք թագաւորութեան ի քաղաքն Կոստանդնուպո|պաւլիս, եւ այսպէս պա|տմեցաւ. յորժամ առին զիագաւորութեան քաղ|աքս, մեծ թագաւորն Փռանկաց բացեալ զմեծ յեկեղեցին զտուրբն Սոփիայ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... բերեալ զերկնայ|ին պակն տուրբ հաւատա|գելոցն Քրիստոսի եւ յամենայն տուրբ եկեղեցիս հռչակաւ պարծանք»։

6. Թ. 50բ—55ա՝ Գրիգոր Տաթեւացու կենսագրութիւնը։ Վնգ.՝ «Վարք եւ յիշատակ մեծ վարդապետին մերոյ Գրիգորի Տաթեւացւոյն»։ Սկ.՝ «Սուրբ եւ երջանիկ եւ անճառելի շնորհաւք Հոգւոյն լցեալ վարդապետս Գրիգորիոս էր բարեպաշտ ծնողաց զաւակ, հաւր անունն ասէր Սարգիս . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . որոյ յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի, մանաւանդ ստացողի գրոցս»։

7. Թ. 55բ—56բ՝ «Ասաց Պղատոն եւ Արիստոտէլ եաւթէ կարգէ աշխարհի եւ եաւթէ գործք են բարութեան, որ զմարդն կատարելութիւն հասուցանէ։ Նախ՝ իմաստնոյն սիրք, ո՞ր է գիտութիւն յԱստուծոյ։ Երկրորդ՝ իշխանին ուղիղ դատաստան։ Երրորդ՝ առաքինոյն գիտութիւն անձին։ Չորրորդ՝ մեծատան ողորմութիւն։ Հինգերորդ՝ երիտասարդին դարձն ի բարին։ Վեցերորդ՝ աղքատին համբերութիւն։ Եւթներորդ՝ կին մարդոյ ամօթ։ Որժամ այս լինի, մերձ է Աստուած աշխարհս եւ ընդունի ի նմանէ զչնորհս։ Իմաստուն բանիւ միայն նման է ծառոց, որ ոչ տա պտուղ։ Իշխանին առանց պատասխան նման է ամպոյ, որ ոչ տա անձրեւ։ Առաքինի տգէտ նման է ճրագի, որ ոչ ունի լոյս։ Մեծատուն անողորմ նման է անբեր երկրի։ Տգէտ անհամբեր նման է անլոյս լուսնի։ Կին անամօթ նման է անհամ կերակրոյ։ Որժամ այս լինի իմաստնոյ լսել պարտ է, զի ժամանակն չար է եւ մարդն մարմնաւէր»։

8. Թ. 56բ—67բ՝ Վերջին դատաստանի քարոզից մի հատուած։ Վնգ.՝ «Քարոզ վասն աւուր կատարածի ի բան առաքելոյն, որ ասէ՝ քանզի փող հարկանի եւ մեռեալք ի Քրիստոս յարիցեն»։ Սկ.՝ «Նախ պարտ է գիտել, զի զմահու աւրն եւ զկատարածին ծածկեալ է Աստուած, այլ մէկիկ զաւրն ծածկեալ է, այլազգ նշանաւ յայտնեալ է։ Նոյնպէս զաւր կատարածին, մէկիկ ծածկեալ է, բայց այլազգ նշանաւ յայտնեալ է . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զամենայն հաւատացեալքս այնպիսի փառաւոր եւ վայելուչ յարութեան հասանել, մանաւանդ զՄաքէոս . . . . . »։

9. Թ. 68ա—88բ՝ քարոզի մասին մի խրատ [սկիզբը պակաս է]։ Հատուածը սկսում է՝ «. . . . . դք։ Արիական ճգնութեամբ հովիւն հակոտի եւ նուիրական աղաւթիւքն ի հաւատս հասատատեալք եւ աստուածաբուխ նորա վարդապետութեամբն ի ճշմարիտ եւ յուղիղ դաւանութիւն հաւատոյն պարապեալք . . . .» եւն.։ 71ա՝ «Եւ սկիզբն բանիս այսպէս ասացցուք։ Ծաղագս հաւատոյ։ Նախ պարտ է իմանալ . . .» եւն.։ 78ա՝ «Ծաղագս Միաբանութեան»։ 82բ՝ «Ծաղագս պահոց խրատ»։ 83բ՝ «Կանոնք սուրբ հարցն»։ 84ա՝

«Ծաղագս սուտ երդմանց»։ 87ա՝ «Ծաղագս սուտ վը|կայից»։ Վ.Ջ. [88բ]՝ «... վասն որոյ սովորեցուցէք ըղ|բանս ձեր ճչմարտու|թիւն, զի բնակեսցէ ի ձեզ Հոգին սուրբ»։

10. Թ. 88բ—92բ՝ Լուսաւորչի հարցումունքերը եւ հրեշտակի պատասխանները։

Համմ. H. Марръ, Изъ лѣтней поѣздки въ Арменію, Nr. XIV, S-A, 25 եր։

Վնգ.՝ «Հարցաքննութիւն սրբոյն Գրիգորի Հայ|ոց լուսաւորչին՝ զոր հարց դրեշտակն Տեառն, մինչ էր յայրին Մանեա»։

ա. Թ. 88բ—89ա՝ Ներածութիւն։ Սկ.՝ «Ծաւուր միում չրջէր յանապատին սուրբն Գրիգորիոս եւ յանկարծակի զմտաւ ածեալ եթէ՝ զինչ են հոգիք մարդկան եւ ուր երթան ....» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «Եւ առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր առ նա եւ ասէ՝ զինչ խնդրես զի կատարեցից»։

բ. Թ. 89բ—92բ՝ հարցումները եւ պատասխանները. [վերջը պակասէ]։ Սկ.՝ «Աաէ սուրբ Գրիգոր՝ ո՞վ ես դու։ Աաէ հրեշտակն ...» եւն.։ Հատուածի վերջը՝ «.... եւ ծաղր առնէաք եւ ոչ մտեր պատգամն Աստուծոյ ի յականջս մեր. եւ յորժամ ...»։

11. Թ. 93ա—114ա՝ «Ելեր ուք խորագէտ իբրեւ զաւձ» բնաբանով քարոզ։ Սկ. պակաս է։ Հատուածը սկսում է՝ «.... մին. Նոյնպէս սուրբ զրոց բանըն հոգեւոր է եւ մարմնաւոր. եւ զի աստուածային զրոց բանն խորին է եւ ծածուկ է, ամէն մարդ ոչ կարէ հասկանալ, ու մեք մարմնաւոր բանն ճարտար գիտեմք. վասն գայն Տէրն աւրինակաւ խաւսի, որ մարմնաւոր աւրինակաւ զիւր աստուածային եւ զհոգեւոր բանն մեզ հասկանալ տալ ...» եւն.։ Վ.Ջ.՝ «... ապա թէ դու քո պարտականին մեղացն քաղութիւն անես, յայնժամ գտանես թողութիւն մեղաց քոց»։

12. Թ. 114բ—122բ՝ «Մի՛ տայք սրբութիւն չանց եւ մի՛ արկանէք զմարգարիտն առաջի խոզաց» բնաբանով քարոզ։ Վնգ.՝ «Քարոզ ի բան աւետարանին, որ ասէ՝ Մի՛ տայք սրբութիւն չանց եւ մի՛ արկանէք զմարգարիտն առաջի խոզաց»։ Սկ.՝ «Աւանձին սրբութիւն անուանի հաղորդութիւն. եւ չուն եւ պոռնիկ եւ պոշարած մարդն ասէ. հալալ այր ու կին ոչխ|ար են Քրիստոսի, ոչխար ան|ուանին ...» եւն.։ Վերջը պակաս է։ Հատուածի վերջ՝ «զերկոտա|ան մասն աշխարհի վիճակ(ից)աւ բաժանեցին նախ իւրեանց մէջն ...»։

13. Թ. 123ա—140՝ Գրիգոր Լուսաւորչի պատմութիւնը։

Համմ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենագարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 580։

Վնգ.՝ «Գրիգորի Լուսաւորչին պատմութիւն է վասն Տրդատայ թողից»։ Սկ.՝ «Ցետ մահուանն Աղէքսանդրի Մակեդոնացոց Արշակ քաչն [ընդ]ելաւ զաշխարհն եւ թագաւորեաց նոցա մեծաւ զաւրութեամբ. եւ առագեաց զեղբայրն իւր զՎաղարշակն թագաւորել Հայոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . [= ընդ] այլ զգալու-թեան սրբոյն, որ անդ հաւաքեալ կան, բայց զաչն թողեալ մեզ ի պահպանութիւն եւ ի պարծանս ազգիս Հայոց եւս առաւել առաջողի գրոցս .ամէն»։

14. *Թ. 140բ—151բ՝ Աբգար թագաւորի եւ սուրբ դաստառակի պատմութիւնը։*

Հմմտ. Ց. Տաշեան, Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 566։ M. Samuelian, Historisch-kritische Abhandlung über das wunderthätige, ohne menschliche Kunst verfertigte Bild unseres Herrn und Heilandes, das er dem König Abgar von Armenien nebst einem Briefe nach Edessa gesandt hat, Wien 1847. Աբբատ, Վաղարշապատ 1869, էջ 185—191, 214—220, 241—243։

Վնգ.՝ «Պատկերն [= Պատկեր] Քրիստոսի, որ ի տուրբ գ[ա]մ[առակն նկարեցաւ իւր հրամն [= հրամմամբն] Աստուծոյ»։ Սկ.՝ «Աբգար արգայն Հայոց եւ Ասորոց լուաւ վասն Քրիստոսի եւ եթէ մեծամեծ գործս կ[ա]տարէ առանց երկիրն Հրէաստանի, առաքեաց առ նայ գհաւա-տ[արիմ նախարարն գտէրն Ագահունեաց Թ աբա[մբ եւ պատկերա-գործ մի Ոհանէս անուն եւ ընծ[այս պատուականս եւ պատմուճան մի առանց կարաւիր եւ գրեաց թ[ուխտ մի աւրինակ գայս. Աբգար որդի Արշամայ, իշխան աշխարհաց Հայոց եւ Ասորոց, առ Ցիսուս բ[արերար, որ երեւեցաւ յերու[սաղէմ . . .» եւն.։ — Հմմտ. Մովսէս Խորենացի, Պատմ. Բ. XXI եւն.։ — Վջ.՝ «Հայք դաստառակ ասեն եւ ոմանք [= Ցոյնքն] մանդիլ, Ասորիքն թաչկինաք, եպարչեցիք վարչամակ, որումն նկարեցաւ պատկերն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ աւրհնելոյն ի բարձ[ունս. ամէն»։

15. *Թ. 152ա—157բ՝ Եփրեմ Ասորու կամաւոր աղքատ Ցովհաննէսի կենսագրութիւնը։*

Հմմտ. Վարք սրբոց հարանց և քաջաքաւորութիւնք նոցին, ըստ կրկին թարգմանութեան նախնեաց, Վենետիկ 1855, Ա, էջ 126—137։

Վնգ. «Եբրեմի սուրբ հաւրն ասացեալն վասն Ոհաննու[ու կամաւոր աղքատին»։ Սկ.՝ «Սուրբ եւ փառաւորե[ալ այսր Ոհաննէս էր ի Հռոմ քաղաքէ մի[ծատան որդ[ի]. եւ [յ]որժամ մեծացաւ յուսա-ւ զամենայն գլուս եւ վարժ[եցաւ իմաստութեամբ եւ խնդրեաց ի ծընողացն . . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . բար[ևիաւութեամբ սրբոյն Ովհաննու կամաւոր աղք[ատին եւ համբերող ճգնաւորին ողորմա

Տէր եւ լինձ մեղապարտ գրչիս», որից յետոյ ուրիշ գրով «*Վուկաս տեառնայն քահանայիս*»։

16. Թ. 158ա—160ա՝ *Աբգանասի Բիւրբիտոնի տէրունական պատկերի պատմութիւնը*։

Հմմտ. Ց. Տաշեան, *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա*, Վիեննա 1895, էջ 29, 351 և 567։

Վերջ.՝ «*Պատմութիւն սքանչելեաց տէրունական պատկերին, որ ի Բիւրբիտոն*»։ *Սկ.*՝ «*Պատմեաց մեզ առուր Աբգանաս Աղկականդր(ու) հայրապետն, թէ ի Բիւրբիտոն քաղաք, որ է մերձ Երուսաղէմի ի սահմանս սիւրոսի* [= *Տիւրոսի*] *եւ Սիդոնի, բազում Հրէայք բնակեալ խառն ընդ քրիստոնեայս . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*Եւ [յ]ետ բազում ժամանակաց թագաւոր Զմչկիկ գնաց ի Համս եւ էառ զԲրիստոսի պատ(ու)ական հողաթաղն, եւ եկեալ ի Բիւրբիտոն էառ զպատուական պատկերն եւ տարաւ ի Կոստանդիանուպ(պ)աւլիսն եւ եդեր այլ էջ* [= *ընդ*] *սրբ(ու)թիւնս ի փասս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ*»։

17. Թ. 160ա—161բ՝ «*Վասն առն որ գնեաց զողղոմութիւն աղողորմին*»։

Հմմտ. Տաշեան, *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա*, Վիեննա 1895, էջ 567։

Սկ.՝ «*Պատմեաց մի ոմն անա(պատակա)նացն վասն առն մի մեծատանն, թէ հիւանդացաւ ծանրը եւ երկուցեալ ի մահուանէ՝ բաշխեաց ընչից իւրոց ։Լ· լիտր դեկ(անս աղքատաց, եւ Աստուած ողորմեցաւ նմայ . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . եւ արժանեցաւ Քրիստոսի տեսլեան, որով ողորմեցեալ ի Քրիստոս Աստուած եւ բացցէ ղդուռն վերինն Երուսաղէմի ըստ(ացողի գրոցս*»։

18. Թ. 161բ—163բ՝ «*Պատմութիւն վասն պանադր(անաց* [= *բանադրած*] *քահանային*»։

Հմմտ. Տաշեան, *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա*, Վիեննա 1895, էջ 567 [12 բ]։

Սկ.՝ «*Ընդհամ կոստապաւլսի հալածէին զքրիստոնեայսն, Մայրն քաղաքն եկիսկոպոս մի քահանայ մերոյ էր(ա զկարքն եւ ընդ բանիւն կապէաց. եւ նա ի բաղ(ում սրտմտութենէն եւ ամաքոյն գնաց այլ քաղաք . . . .*» *եւն.*։ *Վջ.*՝ «*. . . . . եւ այլ ոչ չարժեցաւ տապանն ի տեղոյէն իւրմէ. եւ Քրիստոսի մար(գասլրլն փառք յաւիտեանս. ամէն*»։

19. Թ. 164ա—168ա՝ *Հռոմայ կղեմէս հայրապետի վկայաբանութիւնը*։

Հմմտ. Տաշեան, *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա*, Վիեննա 1895, էջ 572։

Վնգ.՝ « Վկայաբանութիւն Կդիմա հայրապետին սրբոյ »։ Սկ.՝ « Սուրբն Կղիմէս հայրապետն Հռոմայեցի էր ազգաւ եւ էր յոյժ յուսեալ գհեւնական դպրութիւնս . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . եւ այնմ աւուրս լուցանէր եպիսկոպոսն զկանդեղն ի վերոյ տապանին եւ ելանէին եւ ի միուս այլ տաւնին զայն եւ գտանէին զկանդեղն ի վառ եւ զոհութեամբ փառս տային Աստուծոյ »։

20. *Թ. 168ա—171ա՝ Ի սքանչելիք մեռեալն երի մասին։*

ա. Թ. 168ա—169ա՝ Վնգ.՝ « Պատմութիւն զի վասն մնուելոյն »։ Սկ.՝ « Այլ սքանչելեաց վասն վարդապետի մերոյ հանդիպեցաւ ի տան քրիստոնէի միում եւ զիչերն այն կերակուրս լինին, եւ տանտէրն զերաքն ի վառ թողու, եւ վարդապետն այն առ ցտէր տան . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . ասայնի՝ թէ այս զոր ասես, վարդապետ, ամենեքեան ի տանէս պակասեալ են ի մեզանէ եւ աւելեալ ի տնջնեցեալսն. եւ յոյժ հիացեալ փառս ետուն Աստուծոյ »։

բ. Թ. 169բ—171ա։ Վնգ.՝ « Այս վկս պա[տ]մեմ ձեզ մի եւս »։ Սկ.՝ « Սքանչելիս վարդապետ մի գնայր յԲրուսաղեմ եւ հանդիպեցաւ աւթազայիլ ի տուն մի քրիստոնէի. եւ ունէր տան[ուտէրն բարի տնասուկ]ա մի ընդ. ամաց . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . եւ զգուշանան անձանց իւրեանց քաղաքավարութեամբ պահաւք եւ աղաւթիւք զրղջմամբ եւ խոստովանութեամբ եւ գործով ապաշխարութեամբ, որով քաւեն ի մեղաց եւ արդարանան »։

21. *Թ. 171ա—183ա՝ « Վասն զի ծնընդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի »։*

Համմ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 561։

Սկ.՝ « Ցեւանելոյն Աթամայ ի գրախտէն որ ի .Ե. .ռ. եւ հարիւր նաւասուն [= իննսուն] .ը. ամի, ի թագաւորութեան Հռամ[եցոց Ոգոստոսի կայսեր .քը. ամին եւ Աբգարու Հայոց եւ Ասորոց թագաւորին .Ի. ամ[ին] եւ Հերոդէսի Հրէից թագաւորին .Լը. ամին Տիր մեր Յիսուս աւծեալն Քրիստոս ծնաւ ի Բեթղեհեմ . . . » եւն.։ Վ.Ջ.՝ « . . . . վասն որոյ խոնարհեցուցեալ մեծ թագաւորն Վասիլ գլուխ [= գլուխ] ընդ ձեռ[ամբն տեառն Պետրոսի,՝ եւ նայ էարկ աւրհնեալ ջրոյն ի վերայ գլխոյ թագաւորին ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ »։

22. *Թ. 183բ—188բ՝ Կոստանդիանոսի Պատմութիւնը։ Վնգ.՝ « Կոստանդիանոսի թագաւորին պատմութիւն է »։ Սկ.՝ « Բարեպաշտ եւ մեծ[ին իշխանական Կոստանդիան]ոս որ[ի] էր Կոստաստագային որ[ոյ]որս թանուանեցաւ եւ եղեւ զաւրականացն ոմանց գալ ի քաղաքն Ելի-*

նուսպասալիս եւ իջեւանեցաւ առ կին ....» եւն.։ Վջ.՝ « .... ժողով|եաց բարեպաշտ ինքնակալն Կոստանդիանոս ամենայն աչխարհ|ացս եպիսկոպոսունս .գ.ճ. եւ .ժը. ի .ի. ամի թագաւորութեան իւրոյ ի քաղաքն Նիկիայ Բիւտացւ|ոց, որք նզովիւքն արմատախիլ արարին զչար հերձվածողն Արիոսի եւ ինքնագա կայր ի սպա|սաւորութիւն սուրբ հայր|ապետացն»։

23. *Թ. 188բ—194բ՝ «Վասն բորտիլ Կոստանդ|եանոսի, զի հայրապետն բախտաստական արար»։ Սկ.՝ « Եւ եղեւ բորտ|իլ Կոստանդիանոս իբր|եւ տապաս եւ ամէնեւին ոչ կարէին բժ|շկիլ ընայ բաղ|ում բժ|իշ|կ զորս ժողովեալ էին ...» եւն.։ Վջ.՝« ... եղեւ առաջին սունհոթ|ոմն ի Նիկիայ որ ժողովեց|ան եպիսկոպոսունք .գճ. եւ .ժը. եւ հասեալ ի բարի|ոք ծերութեան սուրբ հայր|ապետն Սեղբեստրոս հան|գ|եաւ խաղաղութեամբ ի Քրիստոս»։*

24. *Թ. 194բ—201ա՝ « Գովասանութիւն զեղեցիկ եւ պիտանի|ք ի վերայ սուրբ Կարապետ|ին է ասացեալ Քոչակին ի չնորհաց սուրբ Հոգոյն աղաւթ|իւք սուրբ մըկրտչին Տեառն»։ Սկ.՝ « Աւրհնեալ է հայրն երկնաւ|որ անքննելի եւ անճառ ինքն արարիչն արարածոց ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... բերան մի ասէք զհայր մեղան, սուրբ Կարապետ զձեր մուրսանն տայ»։*

25. *Թ. 201ա—205բ՝ « Մարիամ մաւրն գովասանք»։ Սկ.՝ « Ով Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս բան հաւր եւ որդի կուսիս, տուր ինձ անձ զկարտիս զկարզեալն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... զիսուեւարկ քո զալ ի տես|ութիւն բանիս որ ասէ՝ աւրհնէ Աստուած»։*

26. *Թ. 205բ—206ա՝ « Կայր Մովսէս յեղր կար|միր ծովուն, աղաւթ|եաց, արդ[ա]ա(ո)ղեաց եւ կաթ|եամբ [= կաթեան բ] արտասունք ի յա|թոռն Աստուծոյ. եւ լուաւ Աստուած աղօր|իցն Մովսէսի եւ ընկըղմ|եաց Փարաւոն ի ծովուն կարմիր. նոյնպէս կապա|ցէ Տէր Աստուած հաւր զաւրութեամբ իւրով։ Սուրբ Ովաննէս հարցանէր ընայ եւ ասէր՝ զինչ ես դու պիղծ դժնիկ եւ կամ զինչ գործ|ակիտ ես։ Աէ պիղծն. ես եմ որ եչանեմ ի դլուխն որդոյ մարդոյ, ոսկերքն բեկեմ, զրղեղն ծըծեմ, .բ. աչացն լոյսն խաւար ածեմ։ Աէ ցնա սուրբ Ովաննես. չունիս հրաման ի յանկղէն անմահէն, ի անճառելի սուրբ երրորդութենէն եւ ի դմ|առէ ծառայն Աստուծոյ զլխացաւութենէ բանիս»։ Ցետոյ՝ « Ես անարժանս զրեսե ...»։*

Հմմտ. Յ. Տաշեան, Յուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 510 [Հմդ. 191 Ա 8]։

27. *Թ. 206բ՝ Աղօթք զիւահարութենից զերծ մնալու համար։*

Լուսանցքում՝ «յ . . . ն դիւահարի . . . .» Հետեւեալը, 5 մ. եր-կայնութեամբ՝ չփելով աղտեղած եւ անընթեռնելի է։

«Ե[ւ]ա ի թուղթս Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս զրեալ է իւր տուրբ ան|արատ զօրա|որ ձեռօքն. երանի է քեզ Ագիար թագաւորս։ Երկոտասան աչակերտ բազում եւոս հաւատաց, դու բազում չի տեսիր, հաւատացիր. աչակերտանաս անտե|սումն իմով, մէկ Թաթ|էոս առագեալ պըժ|կեսցէ (եամ) զքեզ ամենայն հիւանդութենէ։

Ով կիտէ, օրն երէք անկամ ասէ. օվ չի գիտէ, գրէ, առ ինքն պահէ։

Ոչ ի սուր եւ ոչ ի հուր եւ ոչ անաւ|ժան մահ, ոչ գիւն»։

28. *Թ. 207ա—208բ՝ օրհնութեան աղօթք։ Սկ.՝ «Զաւր աւրհնութիւն առտուածային եւ աղաւթք տուրբ լուսաւորչին եկեսցէ եւ հանգիցէ ի վերայ ձեր եւ ի վերայ որդոց ձերոց . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . զի մի՛ սասանեսցի, Առտուած աւրհնէ զքեզ ի խորին ծերութեան, հասցուցէ որդովք եւ դս|տերաւք. ամէ[ն]. Հայր մեր»։*

29. *Թ. 209ա — 233ա՝ աղօթք ընդ չերմի եւ դիւահարութեան դէմ՝ ուրբաթագրքից»։*

Համմ. Կար. Ջարգհանալեան, Հայկական մատենագիտութիւն, Վէն. 1883, էջ 300— 301 և 8. Տաշեան, Յուցակ Հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 1004 (համ. 535, 9)։

ա. Թ. 209ա՝ նեբաճութիւն՝ «Ուրբաթ աւուր, չորեքշաբաթ ա|ւուր տանին գ|իւանդ ի դուռն ևկ|եղեց[ւոյ] նաեւ ասեն հայրցն, սաղմոս ասեն մինչեւ ի փոխ եւ ապա ասեն .ժբ. տէր ողորմեայ եւ ասէ զաւաւթս»։

բ. Թ. 209ա—218բ՝ աղօթք։ Սկ.՝ «Կարդամ առ քեզ, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Տէր զաւրութեանց, որ զգազանն կապեցեր եւ զևաց զիանութիւն դատապարտեցեր . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . . պահեսցէ եւ առողջաց|ուսցէ զծառայս Առտուծոյ հոգով եւ մարմնով։ Սէ ամենայն|ի փառաւորեսցէ զՀայր եւ զՈրդի Առտուծոյ. ամէն»։

գ. Թ. 218բ—227բ՝ «Երդումն եւ բժշկ|ութիւն հոգոյ եւ մարմն[ոյ] յանուն Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի ի տուրբ քաղաքն Ստուտաղէմ»։ Սկ.՝ «Երդմնեցուցանեմ զամենայն դեւս եւ զդիմըն յանուն այն, որմէ դողան երկինք եւ երկ|իր, հրեշտակ եւ հրեշտակապ|ետք . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . երդմնեցուցանեմ զքեզ ի տուրբ Փրիզոր, որ (զ)զբաղինան կործանեաց եւ զդեւսն հալ|ածեաց բարեխաւսութեամբ սրբոյհոյ Առտուածածնին եւ Ամենիւս կարապետին եւ սրբոյն Ստեփաննոսի նախ|ավկային եւ սրբոյն Փր|իզորի

մերոյ լուսաւորչին եւ ամենայն սրբոց քոց. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն Հաւր եւ Որդւոյ եւ տուր Հոգւոյն յաւիտեան. ամէն»։

դ. Թ. 227բ—229բ՝ «Եւ ասէն տաղնա՝ Տէր մի՛ սրտմտիցես։ Եւ ապայ կարդայ աւետարան ըս[տ] Մաթէոս։ Եւ մտեալ ի Կաբ[առնաումն], մատեաւ հարիւրապետ մի աղաչ[էր զնա եւ ասէր. ման[ուկ իմ յանկեալ կայ ի տան ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... եւ զամենայն հիւանդս բժշկէ[աց, զի լցցէ բան որ ասա[ւա ի ձեռն Եսայիայ մարգարէին, նա զհիւանդութիւնս մեր (վէր) վերաց[ոյց եւ զցաւս մեր եքաշց»։

ե. Թ. 229բ—233ա՝ «Եւ ասէ զաղաւթս։ Տէր ամենակալ, հզաւր եւ փառաւոր[եալ անքննին եւ անհաս մեծութիւն ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... անարատա[ւութեամբ զկատարումն բարեաց գտանել. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ»։

30. Թ. 233ա—236բ՝ Ծ ո ւ ս ա մ ն է կ ո ւ ս ի պ ա տ մ ո ւ թ ի ւ ն ը (Կ ի պ ր ի ա ն ո ս - գ ր ք ի ց)։

Համմ. կար. Զարպհանալեան, Հայկական մատենագիտութիւն, վէն. 1883, էջ 301։ Ց. Տաշեան, Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 510։

Վնգ.՝ «Պատմութիւն Ուստիանէ կուսին»։ Սկ.՝ «Ցամենայն կայր ի քաղաքն Անտիոք կոյս մի գեղեցիկ յոյժ, դուստր մեծատան, եւ անուն կուսին Ու[ս]տիանէ։ Եւ տեսեալ ումն երիտա[սարդ զնա ...» եւն.։ Վջ.՝ « ... ի ձեռն Ուստէանէ կուսին եւ աղաւթ[իւք ամենայն սրբոց ա[ւձակեալ եւ հեռացեալ եղիցի ծառայն Աստուծոյ, այս անուն, Մ[ակ]րտիչ վարդապետին. ամէն։ Թիւր. ՌՃԺէ. ունիսի ՌԺէ. անպիտան եւ անարժան գծ[ող յիշեա Մ[ուգն չերէց]»։

31. Թ. 239ա—240ա՝ Բ ա ր սեղ Կ ե ս ա ր ա ց ո ւ հ ա ր ց ո ւ մ ն ե ր ը եւ Պ ր իգ ո ր Ն ի ւ ս ա ց ո ւ պ ա տ ա ս խ ա ն ն ե ր ը։

Համմ. Թ. 242ա էն. (32)։ Ց. Տաշեան, Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց մատենադարանի Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 663 և 797։

Վնգ.՝ «Հարցմունք սրբոյն Բարսեղի առ տուրբ Պրիգոր Աստուածաբանն»։ Սկ.՝ «Բարսեղ ասէ. որովք պարծին Հայք։ Պրիգոր ասէ. գալըստ[եամբ Քրիստոսի ի աչխարհս պարծին Հայք ի մարդեղութիւն, խաչելութիւն։ Բարսեղ ասէ. քանի՞ եկաց Ադամ ի դրախտին ...» եւն.։ Վջ.՝ «Բարսեղ ասէ. ո՞վ որ մեռս [= մեռաւ] եւ ոչ հոտաւ։ Պրիգոր ասէ. կիներ էր Դաւիթ»։

32. Թ. 242ա—250բ՝ Բ ա ր սեղ Կ ե ս ա ր ա ց ո ւ հ ա ր ց ո ւ մ ն ե ր ը եւ Պ ր իգ ո ր Ն ի ւ ս ա ց ո ւ պ ա տ ա ս խ ա ն ն ե ր ը՝

Համմ. Թ. 239ա էն. [31]։

Վնգ.՝ «Վարդապետութիւն սրբոյն Պրիգորի եւ սրբոյն Բարսեղի»։

Սկ.՝ «Բարեսեղ ասէ. յորժամ ոչ երկինք էին եւ ոչ երկիր եւ յոյր վերայ հանգչէր աթոռ աստուածութեանն։ Գրիգոր ասէ. ի վերայ տարրական . . .» եւն.։ Վ.՝ « . . . ըստ չնորհողին չափու այլ ըստ իմ փոքր, ընկալ սրտի անաւրհնոյս, դանդաղկոտ փութոյս»։

33. *Թ. 250բ—253բ՝ մի քարոզի հատուած։ Սկ.՝ «Զոր աւրհնութիւն աստուածային եւ աղաւթքն տուրբ Լուսաւորչին եւ տուրբ կարապետին եւ տբոյն Սահակիանոսի նախայվկային միշտ եւ հանապազ ակեսցէ եւ հանգիցէ ի վերայ ձեր. ամէն» եւն.։ Հատուածի վերջը՝ « Ցանուն Լուսիմոսի միայնայկեցին, որ կացեալ էր ի ծերպս վիմաց. չարչարէին զնայ չար դեւքն եւ երկաթի սրով խոցէին զգլուխն եւ ի ժամ վաղճ . . .»։*

* * *

ՀԱՄԱՐ 13.

ԹՒՐԹ 55 [դասարկ 12բ]։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 22×16 սմ. [գրութիւն երկսիւն, իւրաքանչիւր 17×5 սմ.]։ — ՏՈՂ 27 [ճնճեմամբ ուղղահայեաց եւ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած]։ — ՆԻՒԹ թուղթ։ — ԳԻՐ ջուգիր։ — ՍԿԶՌՆԱԳԻՐ կարմիր, 1ա– զարդագիր, կարմիր եւ կապոյտ։ — ԲԱՌԱՆՋԱՏՈՒՄ համարեա միշտ։ — ՋԱՐԴ 1ա լուսանցազարդ եւ խորանազարդ, կարմիր եւ կապոյտ։ — ԿԱԶՄ թուղթ։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏԵՂ եւ ԳՐԻՉ անյայտ։ — ՎԻՃԱԿ լաւ, բայց պակասաւոր։

ՄԱՏԵՆԱՆՍ Է

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1. Թ. 1ա — 10ա՝ *Իշաւխանի գիրքը բնութեան մասին։*

Հմմտ. Դաւիթ Զարպհանալեան, *Մատենագարան Հայկական Թարգմանութեանց նախնեաց*, Վէն. 1889, էջ 483—484։ Ց. Տաշեան, *Ուսցակ հայերէն ձեռագրաց մատենագարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա*, Վիեննա 1895, էջ 385—368 եւ 1094։

Սկ.՝ «*Ի սկզբանէ գոյ|ացոյց Աստուած զէսս յոչ էից զտեղի բնակութեան մարդկան կազմեաց* ⁊ [= *ուշխարհ*] *ձեղմամբ յերկին|ից յօրինեալ։ Եւ յորժամ գոյացուցաւ ի սմա մարդն կենդանեօք, զոր ի պաչտօն նմա հաստատեաց . . .*» եւն.։ — Թ. 7ա՝ «*Վասն համոց։ Ցայսմհին. է. ⁊ փոխոթ. բ. թրթռ. գ. քաղցր. դ. դառն. ե. աղին. զ. կծու. է. ալանի եւ անհամն եւ զէրն։ Առաւել հոմն առնէ զթրթռն եւ զփոխոթն . . . .*» եւն.։ — Թ. 7բ՝ «*Վասն գունոյ։ Հաւասարքն առանց զգայութեանց են՝ զոր յատակս կոչեմք, եւ մեծագոյն|քն եւ փոխունքն . . .*» եւն.։ Վ.՝ «*. . . Այս|պէս եւ հուր չիջեալ եւ ի բաց եղ|եալ զչարութիւն, լինի օդ։ Այսպէս բաւական լիցի խաստնոցդ*»։

2. Թ. 10ա—12աբ՝ Այլեւայլք։

ա. Թ. 10ա—10բ՝ «... արուեստ եան իւրոյ գոյացոյց զնա յոչ էից եւ զերեւելիս մնդուցամբ երկնից փակեաց, որ ունի աստղ մոլար ...» եւն.։ Վ.՝ «... տրպիս տնտան|ելոց եմք առաջիկայդ օգնութեամբ բարերարին Աստուծոյ»։

բ. Թ. 11ա՝ Խոնարհութեան աստիճանների մասին մի ասացուածք։ Սկ.՝ «Քանի՞ են աստիճանք խոնարհութեան։ Պատասխանի. քա՛ն, ասէ սուրբն Բենեդ[իկտոս]. նախ այս է՝ որ ի սրտէ եւ ի մարմնոյ զխոնարհութիւն ցուցանել ...» եւն.։ Վ.՝ «... որպէս եւ այլ մարգարէից մարմինքն ի գեր|եզմանի, բայց զինքեանս ոչ կարացին յարուցանել»։

գ. Թ. 11բ՝ «Զինչ է որ ասէ Եսայի թէ՝ լուր երկինք եւ ունկն դիր երկիր. զի լսէն եւ ունկն դնեն բանականաց եւ զգայնոց է։ Պատասխանի. զերկինք եւ զ ὃ [= զերկիր] կոչելով ...» եւն.։ Վ.՝ «... եթող զնոտա եւ կամ մոռացօ [= մոռացաւ] զուխտն որ առ հարս նոցա»։

դ. Թ. 12ա—12աբ՝ «Ասէ հայրապետն Ներսէս Տարսոնացին թէ յոլովք յառ|աքինութեանցն զինուորաց ինքնակատարք յամայութեամն վայրի լինին ...» եւն.։ Վ.՝ «... եւ մտօոր [= մտաւոր] ջերմա|գոյն եւ անչէմիկէլի [= անընդմիջելի] մշտադեղ արտասւօք»։

ե. Թ. 12աբ՝ «Ծոհան Ոսկէբերան հրամայէ, զի չիք ինչ եւ չիք իսկ որ այնպէս անօրէնս եւ անմիտս գործէ ...» եւն.։ Վ.՝ «... վասն որոյ եւ վարձքն մեծ է»։

զ. Թ. 12աբ՝ «Ասէ Զերօնիմոս. աղգ կանանց են գրունք Սատանայի ...» եւն.։ «Դարձեալ ասէ Սիկոնդոս փիլիսոփոս՝ զինչ է կին ...» եւն.։ Վ.՝ «... կենդանի չար, բեռն ծանր, իսկ մարդն ըսպասաւոր»։

3. Թ. 13ա—55բ՝ Վարք հարանց-ից մի քանի հատուածք։ Համմ. հմր. 10, 4։

Համմ. Գաբ. Զարպհանալեան, Հայկական մատենագիտութիւն, Վէն. 1883, էջ 337—339. Գաբ. Զարպհանալեան, Մատենադարան հայկական թարգմանութեանց նախնեաց, Վէն. 1889, էջ 539—553. Յակոբոս Տաշեան, Ցուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 295—304։

Սկ.՝ «Եհարց ումն ցհայրն Անդոնիոս եւ ասէ. զինչ պահեցից, որով հա|ճոյ եղէց Աստուծոյ։ Պատասխանի ետ ծերն եւ ասէ. զոր պատուիրեմ քեզ՝ արա|ջիր. ուր եւ երթիցես՝ զԱստուած ունի|ցես ամենեւիմ[բ] առաջի աչաց քոց ....» եւն.։ — 13ա՝ «Եւ երբ բան միւս հայր ասաց, եթէ լաւ համարեա զանարգանս ...» եւն.։ —

13աա՝ «Այսպէս ասէր հայրն Պիմէն, թէ ոմն քնակեալ էր ...» եւն.։ — 13բա՝ «Ասաց հայր Անտոնիոս, եթէ առաջին հարքն մեր ....» եւն.։ — 13բա՝ «Ասաց երանելին Յոհան Ոսկէբերանն, եթէ նստեալով քոյ ընթերցուն առտուածային գրոց ....» եւն.։ — 13բա՝ «Եղբայր ոմն հարց զհայրն Պիմէն եւ ասէ՝ ասայ ինձ բան, որով կարացից կեալ ...» եւն.։ — 13բէ՝ «Եղբայր ոմն հարց զհայրն, եթէ տպէս եղիցուք յիմար յաղագս Աստուծոյ ...» եւն.։ — 14աա՝ «Երանելին Մակար գրեալ հատոր գիրս ի պէտս յիշքեան ...» եւն.։ — 14աա՝ «Զծերի միոյ գիտէաք եւ զգրեանս գողացաւ. գրացի իւր ...» եւն.։ — 14աբ՝ «Ոմն ի ծերոցն գնեաց կտաւ ...» եւն.։ — 14բա՝ «Աւգին վասն հօրն Իսդորի թէ յորժամ ոք երթայր ...» եւն.։ — 14բա՝ «Աւգր հայրն Դօրոթէոս եթէ հատեալ էր բազմաց ...» եւն.։ — 14բա՝ «Մեծին Մակար ասէր ը [= ընդ] եղբարս իւր ...» եւն.։ — 14բա՝ «Աւգր հայրն Մովսէս որ փախչի ի մարդկանէ ....» եւն.։ —14բէ՝ «Ցոհաննէս կարճոյհասակն ասէ. ոմ կամի զքաղաք առնուլ ....» եւն.։ — 14բէ՝ «Հարցաւ ոմն ը [= ընդ] ծեր, եթէ ը [= ընդ] յոյսով խորհուրդս տպէս կուսեցաք ...» եւն.։ — 14բէ՝ «Պատմեր ոմն մեզ ի ծերոցն եթէ էին արք երեք ուսեալք գիմաստութիւն ...» եւն.։ — 15աբ՝ «Դարձեալ ասաց եթէ տպէս զամբար մինչ մահու ի տուն ....» եւն.։ — 15աբ՝ «Ասաց հայրն Սեժէնիոս. լաւագոյն է մեզ մուրացիկ գոլ միայն ....» եւն.։ — 15աբ՝ «Հարցին ը [= ընդ] հայրն Մակար թէ զ [= որպէս] պարտ է կրօնաւորի կեալ ...» եւն.։ — 15աբ՝ «Հարց. զինչ պարտ է առնել մարդոյ, զի եղիցի կրօնաւոր ...» եւն.։ — 15բա՝ «Հարց. որովք խորհրդով հանեն դեւք ....» եւն.։ — 15բբ՝ «Զի պատերազմէն զերծանել ոչ է կարող ...» եւն.։ — 16բա՝ «Ելին ոմն ի Սկիտոյ եւ առեալ իւր առաչնորդ ի մերձակայ վանիցն չոգաս առ հայրն Արսենիոս ...» եւն.։ — 16բբ՝ «Ասաց հայրն Անդոնիոս, եթէ հնազանդութիւն ...» եւն.։ — 17աա՝ «Աւգր հայրն Ծակոբ, եթէ տեսի զմանուկ մի զի էր այրի ուրումն ...» եւն.։ — 17աա՝ «Ասաց եւ հայրն Եպրեպիէ, եթէ ունիցիս յանձին քո դհաւատն ....» եւն.։ — 17աբ՝ «Եղբայր ոմն աս[աց] ցհայրն Պանդո ...» եւն.։ — 17աբ՝ «Ասաց հայրն Զենոն. եթէ կամիս[ցի ոք, արագ լըւիցէ Աստուած աղօթից ...» եւն.։ — 17աբ՝ «Ասաց դարձեալ եթէ ոք կարասցէ զԱստուած բոլորով սրտիւ ...» եւն.։ 17բա՝ «[Ա]սաց ոմն ծեր եթէ պահեցէ ոք զանձն ոչ վնասուել ...» եւն.։ — 17բա՝ «[Ա]սաց ոմն ցհայր Անտոնիոս. աղօթեայ վասն իմ ...» եւն.։ — 17բա՝ «[Ք]նութիւր միայնակեաց միմիայն աղօթքէր մինչեւ ցերեկոյ ...» եւն.։ — 17բբ՝ «[Ե]ղբայր ոմն հարց ցհայրն Աղօթուն եւ ասէ ...» եւն.։—

18աա՝ «[Մ]խայնակեաց ոմն ծեր եւեթ զգեւ., որ հրամայ տայր ...» եւն.։ — 18աա՝ «[Ա]սաց ծերն որ ունի խոնարհ|ութիւն ...» եւն.։ — 18աա՝ »[Ա]սաց ոմն ծեր եթէ կամիք մա|նիմով ....» եւն.։ — 18աա՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ տեսի զեղբայր ոմն՝ զի ուսանէր սաղմս ի սեռնակի եւ եկեալ դիւին ի գուռն մտան|էլ ինէրքս ....» եւն.։ — 18աբ՝ «[Ե]հարց եղբայր ոմն ցհայրն Սիւղն եթէ զինչ արարից զքունն եւ զծուլ|ութիւն ....» եւն.։ — 18բէ՝ «[Հ]արցաւ եղբայր ոմն եթէ լաւ լցէ ծունդր ...» եւն.։ — 18բէ՝ «[Հ]օրն Մակարի, ասի հարցին ոմանք թէ ՃՀ [= որպէս] պարտ է մեզ աղօթել ...» եւն.։ — 18բէ՝ «[Ե]հարց ոմն եթէ ընդ|ոմանք զիւրաւ գործեն զգործն Աստուծոյ ...» եւն.։ — 19աա՝ «[Մ]եր ոմն ձանձրացեալ ի հեռ|ութենէ չրոյն, զի ի մղոնաւ հեռի էր ....» եւն.։ — 19աա՝ «[Ե]կին ոմանք առ հայրն Փիլիկ եւ ասեն. ասայ մեզ բան ...» եւն.։ — 19աա՝ «[Ա]սաց հայրն Անտոնիոս. ոչ թող|ուցու Աստուած ....» եւն.։ — 19աբ՝ «[Ե]հարց ոմն ցհայրն Անտոնիոս եւ ասէ. զինչ արարից հայր առաւել օգուտ ...» եւն.։ — 19աբ՝ «[Ա]սաց հայրն Նպիփանէ. Քան|անացին աղաղակէր եւ լսելի եղեւ ...» եւն.։ — 19աբ՝ «[Ե]ղբայր ոմն եհարց ցհայրն Կուն|կինոս եւ ասէ, որ առաքինութիւնն մեծ լցէ ...» եւն.։ — 19բա՝ «[Ա]սաց հայրն Ցոհաննէս|էս կարճիկն թէ խոնարհութիւնն է գուռն երկնից ...» եւն.։ — 19բէ՝ «[Ա]սաց հայրն Անտոնիոս եթէ տեսի զամենայն որոզայթան Սատանայի ....» եւն.։ — 20աբ՝ «[Ա]սաց ծեր ոմն միաբնակեաց ցդեւն եթէ ընդ[=ընդ°ր] այսչափ պատեր|ազմիս ընդ[=ընդ] իս. զեւ զու ...» եւն.։ — 20աբ՝ «[Մ]ին մի յանապատակեաց միաբն|ակեցաց ունէր եղբայր աշխարհ|ական եւ մեռաւ ...» եւն.։ — 20բէ՝ «[Ե]ղբայր ոմն ասէ ցծերն իւր. ասայ ինձ բան, հայր, որով կեցից ...» եւն.։ — 20բէ՝ «[Ա]սաց գարձեալ եթէ սովորեցոյ զիս զքո ...» եւն.։ — 20բէ՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ խոնարհութիւն առանց այլ առաքինութեան կեցոյց ...» եւն.։ — 21աա՝ «[Ա]սաց հայրն Անտոնիոս թէ տեսի ես կրօնաւորս, որ զկնի աչխատութեանց ...» եւն.։ — 21աա՝ «[Ա]սաց գարձեալ եթէ հնար է որ|քան քայլս ղեկէ ....» եւն.։ — 21աբ՝ «[Կ]րօնաւոր մի մանուկ ձգնեց|աւ զամս չի. ուսեալով ի չարաբ|ուն բրոամբ մի ոսքն ...» եւն.։ — 21բա՝ «[Ա]սաց հայրն Խսիդորէ. որք ընտ [= ըստ] օր|ինին ձգնէք ....» եւն.։ — 21բէ՝ «[Ա]սաց գարձեալ եթէ պարտ է եղբօր զի սէր|եացէ որպէս զծնողս ...» եւն.։ — 21բէ՝ «[Ա]սաց հայրն Թէո|նաս. քէպէտ եւ ոք ըստանայ զառաքինութիւն ինք|եամբ ....» եւն.։ — 21բէ՝ «[Ե]ղբայր ոմն եհարց ցհայրն Պիմէն եւ ասէ. զինչ արարից զհոգի իմ ....» եւն.։ — 22աա՝ «[Ա]սաց գարձեալ. եթէ ոք մտանիցէ ի տ|ուն անուշահոտ խնկեփեցաց ....» եւն.։ —

22աբ՝ «[Ա]սաց ումն ցներն. ահայ ես գնամ առ ծերան ...» ևն.։ — 22աբ՝ «[Ե]հարց եղբայր ումն եթէ բարւոք իցէ հայր ...» ևն.։ — 22աբ՝ «[Ե]ւ վասն հեղգաց ասացեալ են առաջ հարքն թէ Ց [= որպէս] հիւանդ ...» ևն.։ — 22բա՝ «[Ա]նէին վասն հօրն Սահակ թէ երբ|ումն առեալ զդամբեղ իւր եւ գնա|ց առ երկրագործ ումն ...» ևն.։ — 22բբ՝ «[Ա]սաց ծերն. եթէ ոք գնակեաց|է ի տեղի ուրեմն եւ ոչ առնիցէ ....» ևն.։ — 22բբ՝ «[Հ]արցին ցհայրն Սահակ վասն բանիւն՝ որ ասէ. Հայր մեր որ յերկ|նիս ես ....» ևն.։ — 22բբ՝ «[Ա]սաց երանելին Զոսիմոս, եթէ եկի ես ի տուրք քաղաքն Երուսաղէմ եւ եկն առ իս ումն կրօնաւոր ...» ևն.։ — 23աբ՝ «[Ա]սաց ումն ծեր. եթէ գնաց երթևեմն մեծն Բասիլիոս եպիսկոպոս ի վանս միաբանակեաց եղբարց ...» ևն.։ — 23բա՝ «[Մ]երոյ ումեմն էր աշակերտ եւ կամ|էր գնալ ....» ևն.։ — 23բբ՝ «[Ա]սաց հայրն Դիոս եթէ կատ|արեալ հնազանդութիւնն օրին|ակ հնազանդութեանն Աստուծոյ է ....» ևն.։ — 23բբ՝ «[Հ]այրն Մովսէս գնայր աշակերտիւ միով ....» ևն.։ — 23բբ՝ «[Ե]ւ տրեալ եղեւ երբեմն պատ|ւէր յերիցանցն ի Սկիսէ պահել ըզ|շաբաթն ողջոյն. եւ եկին եղբարք ամ|անք յնզիպտոսէ առ հայրն Մով|սէս ...» ևն.։ — 24աա՝ «[Ա]նէին վասն հօրն Պափ-նոտի եթէ ոչ ըմպէր գինի երբէք ....» ևն.։ — 24աբ՝ «[Ա]յր ումն ծեր բնակէր յԱսորիս ի վերայ ճանապարհի ...» ևն.։ — 24բա՝ «[Ա]սաց ծեր ումն եթէ ի գալ հիւր|ոցն կամաւոր պահքն լուծցին ...» ևն.։ — 24բբ՝ «[Ի] հայրն Իլարիոն ի պատիւ կոչ|եաց զառաջ հայրապետն Սպիփան եւ եդ առաջի նորա միս զի կերիցէ ... « ևն.։ — 24բբ՝ «[Ե]ղեւ երբեմն ոմն ի սենեակս, եւ ճաշակէին եղբարքն ի միասին ...» ևն.։ — 24բբ՝ «[Ա]սաց ումն ցհայրն Մակար եթէ ունիմ երեսուն ամ՝ յորմէ հետէ ոչ ճաշակեալ եմ միս ...» ևն.։ — 25աա՝ «[Ա]սաց ծերն թէ յորում աւուրս ոչ կերիցես ...» ևն.։ — 25աա՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց ցծերն եւ ասէ. Են մեզ .բ. եղբարք ...» ևն.։ — 25աա՝ «[Ե]ղբայր ումն ոչ երբէք ճաշակէր հաց, եւ եղեւ՝ զի գնաց նայ տեսանել ծեր ումն մեծ ....» ևն.։ — 25աբ՝ «[Մ]իաբանակեացք մի ամբարտաւան եւ անըզգամ հանապազ խոտ կերակրէր ....» ևն.։ — 25բա՝ «[Ե]հարց հայրն Θոմէսի ցհայրն Պիմէն եւ ասէ. ծրպեհս պարտ իցէ պահել հայր ....» ևն.։ — 25բա՝ «[Ա]սաց եղբայր ումն եթէ գնամ ես ի վանս ուրեմն, եւ զնեն առաջի մեր կերակուրս ...» ևն.։ — 25բբ՝ «[Ա]սացին ցհայրն Մեգեթի եւ ասեն թէ մնասցէ կերակուր եփեալ ....» ևն.։ — 25բբ՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց զհայրն Պիմէն եւ ասէ. ոևմ ումեք անդ իցէ բանն որ զրեալ է՝ թէ մի՛ հոգայք վասն վաղուն ...» ևն.։ — 26աա՝ «[Մ]են ի Սկիսէոյ եկն ի Թրեպայիթ եւ

աբար բազում աւուրց հաց, որպէս էր սովորութիւն Սկիթացոց . . .» եւն.։ — 26առ՝ «[Ա]սաց Թէոդիամին հայրն. իբրեւ եկայք ի հնձոց ի Սկիւթս, բերին մեզ օրհնութիւն յաղէքսանդրէ . . . .» եւն.։ — 26աբ՝ «[Ե]հարց նմին ցհայրն Աբրահամ թէ ՟Ծ [= որպէս] պա(ր)տէրազմին ը̄ [= ընդ] մեզ դուք . . .» եւն.։ — 26աբ՝ «[Կ]երպարանօք հրեշտակի չոգաւ Սատանայ . . .» եւն.։ — 26աբ՝ «[Ե]կն Սատանայ առ Ասրէ [= Արսէն] կերպ|ացուցեալ զինքն ի նմանութիւն առն եւ ասէ ցԱսրէնիոս . . .» եւն.։ — 26բա՝ «[Գ]նացեալ երբեմն եղբարք ոմ|անք առ հայրն Անդոնիոս հարցանել վասն ցնորից տեսլեանց . . .» եւն.։ — 26բա՝ «[Ո]մին եղբայր Սիմոն անուն չոգո [= չոգաւ] առ Անտոն եւ ասէ ցնայ . . . .» եւն.։ — 26բէ՝ «[Ա]սաց հայրն Իլակիրէս եթէ ծեր ոմն օթեւան կալաւ ի տան կոոց ի պիչերի . . .» եւն.։ — 27առ՝ «]Հ]իւանդացաւ եղբայրն ոմն եւ ուչ ոք եկն ի տեսանել զնայ . . . .» եւն.։ — 27առ՝ «[Ե]ղբայր ոմն ասէ ցծերն եթէ ը̄[Է՟ր [= ընդէ՟ր] վախիմ գնալով յանապ[ատ] . . . .» եւն.։— 27առ՝ «[Ե]ւ ասաց նմա ծերն եթէ Հրէայ ոմն . . .» եւն.։ — 27աբ՝ «[Հ]այրն Պրուտէս եւ աշակերտն իւր տեսին առ՟ մի զի հարկանէր թաթոմն . . .» եւն.։ — 27բա՝ «[Ա]սաց հայրն Մովսէս եթէ պահես|ցուք զպատիրանս հայրն մերոց . . .» եւն.։ — 27բա՝ «[Ա]սէր երբեմն [= երբեմն] հայրն Մակար վասն աւերմանն ի Սկիւթոյ . . .» եւն.։ — 27բա՝ «[Ծ]եր ոմն աղաչէր զԱստուած զի ցուցէ նմայ տեսանել զդեւս թէ ՟Ծ [= որպէս] լցեն . . .» եւն.։ — 27բէ՝ «[Ա]սէ մարգարէն Դաւիթ. ակն ունէին յԱստուծոյ փրկել զիս . . .» եւն.։ — 27բէ՝ «[Ա]սաց հայրն Բիսարիոն եթէ յորժամ խաղաղութիւն կանաք եւ ոչ ունի|ցեմ պատերազմ . . . .» եւն.։ — 28առ՝ «[Ծ]եր ոմն ճգնեալ զյոլով ամս եւ պահեալ լինէր ի չնորհացն Աստուծոյ . . .» եւն.։ — 28աբ՝ «[Է]ր ոմն եղբայր՝ որ բնակէր ի սենեակս եւ յամեաց զ.ի. ամ զտիւ եւ զիւղբ յրնթերցումն ա՛ուրբ գրոց . . .» եւն.։ — 28բա՝ «[Ծ]որժամ նոր եղբարք գային յՏէ [= յաշխարհէ] կրօնաւորել . . . .» եւն.։ — 28բա՝ «[Ե]հարց երբեմն հայրն Աղօթիոն ցհայրն Ալոնիոս եւ ասէ ցնա, որպէս կարաց|ից ունել . . .» եւն.։ — 28բէ՝ «[Ա]սաց հայրն Նեղոս եթէ եղբայրն կարօտ ինչ է եւ խնդրէ ի քէն . . . .» եւն.։ — 28բէ՝ «[Ե]հարց ոմն եղբայր ցծերն եւ ասէ ՟Ծ [= որպէս] լցէ, հայր, զի ոմանք տեսանեն տեսիլս եւ յայտնութիւնս հրեշտակաց . . . .» եւն.։ — 29առ՝ «[Ա]սաց հայրն Պիտիրոն՝ աշակերտ մեծին Անտոնի. եթէ ոք կամեսցի զդեւս հանել . . .» եւն.։ — 29առ՝ «[Ե]ղբայր ոմն հարց ցհայրն Պիմէն եւ ասէ. զինչ արարից, հայր, զի պատերազմ|իմ ես պորնկութեամբ . . .» եւն.։ — 29առ՝ «[Ա]սէ եղբայրն եւ ուներ արդեաւք մեզ վասն մտածելոյ . . .» եւն.։ — 29առ՝ «[Ա]-

սաց զարձեալ թէ լեր նման առն անց|աւորի . . .» եւն.։ — 29աբ՝ [Հ]արցաւ ոմն ընդ ձեր եթէ խորհուրդ պոռ|նկութեան ունիմ . . .» եւն.։ — 29աբ՝ «[Ե]ղբարք ոմանք հարցին ցհայրն Սկիւթաց եւ ասեն. եթէ տեսցուք զէմս զեղեցիկս . . . .» եւն.։ — 29բա՝ «[Հ]արցին ցծերն վասն խաբէութեանց զիշ|երային . . .» եւն.։ — 29բա՝ «[Ա]չակերտ ծերոյ ումեմն պատեր|ազմեալ եղեւ ի պոռնու|թենէ . . .» եւն.։ — 29բա՝ «[Ա]սաց տուրն Մակար եթէ չար. որ ոչ կատաբի՝ չէ չար . . . .» եւն.։ — 29բբ՝ «[Ե]ղբայր ոմն ասաց ցծեր եթէ կնոջ միոյ ուղեկից լեալ կամեցայ պոռնկ|իլ . . .» եւն.։ — 29բբ՝ «[Հ]այրն Պիմէն ասէր յաղագս այսորիկ . . .» եւն.։ — 30աա՝ «[Հ]այր Ծոմէփ եհարց ցհայրն Պիմէն վասն աղտեղի խոր|հրդոց . . .» եւն.։ — 30աա՝ «[Մ]իանգամեայց մի իջանէր ի լեռն|էն եւ հատս հատատար մի . . . .» եւն.։ — 30աա՝ «[Ա]ւէին վասն ծերոյ ումեմն մնծի, եթէ գնաց երբեմն ի միաբանաց վանս . . . .» եւն.։ — 30աբ՝ «[Ա]սաց հայրն Պիմէն. կրօնաւոր, որ ունիցի մա|նուկ ի խցի եւ զիւրէ զնչաս մտաց եւ ոչ արտաքոյ գնայ . . . .» եւն.։ — 30աբ՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ դեւ մի չոգաւ եւ բախեաց զդուռն վանացն . . .» եւն.։ — 30բա՝ «[Ա]ւէին վասն ծերոյ ու|մեմն եթէ գնալով ի ճանապարհն եհաս զբ|նհաս ոտից կնոջ եւ ծածկեաց գնայ . . . .» եւն.։ — 30բա՝ «[Ա]սաց զարձեալ եթէ նեղեսցին զքեզ չար խորհուրդ քո . . . .» եւն.։ — 30բբ՝ «[Ա]սէր հայրն Կասիանէ. եթէ հայրն Մովսէս ուսուցաներ մեզ . . .» եւն.։ — 30բբ՝ «[Ա]սաց եւ հայրն Կասիանէ. եթէ բնաւին մանուկ ընդ [=ընդ] ծերոյ զոր ակաւ էիցէ ի խոյս կորըստեան . . .» եւն.։ — 31աա՝ «[Բ]անգի եղբայր ումն երկիւղ Աստուծոյ նեղեալ եղեւ ի պոռնկական խորհրդոյ, չոգաւ առ ծեր ումն . . . .» եւն.։ — 31բա՝ «[Գ]ատմէին մեզ զեղբօրէ ումեմնէ, որ անկաւ ի մեղս եւ գնաց|եալ առ հայրն Կրոմ . . .» եւն.։ — 31բա՝ «[Ե]ղբարք երեք գնացին առ հայրն Ա.քիլաս եւ աղաչեցին գնալ . . .» եւն.։ — 32աա՝ «[Ե]ղբայր ումն ակն առ հայրն Պիմէն եւ ասէ ցնայ. սերմանեցից զարտ . . .» եւն.։ — 32աբ՝ «[Ա]ւրէնքն զհեթանոսս եւ զկախարդս բռպան ասէր . . .» եւն.։ — 32բա՝ «[Ե]ղբարք երկու գնային ի քա|ղաքն վաճառել զձեռագործս իւր|նանց . . .» եւն.։ — 32բբ՝ «[Ա]|սաց հայրն Ծոհաննէս կարճ|այհասականն. զոր օրինակ ոչ կա|րելի է չինել տուն ի վերուստ ի վայր, այլ ի հիմանէ սկսեալ . . .» եւն.։ — 32բբ՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց ցհայրն Պիմէն եւ ասէ. արք երկու էին առ մեզ . . . .» եւն.։ — 33աա՝ «[Ա]սաց ումն ծեր եթէ աղօթեմք առ Աստուած եւ ասեմք՝ մի՛ տաներ զմեզ ի փորձ|ութիւն . . .» եւն.։ — 33աա՝ «[Ե]աւրբս Մօրկայ այր մի Մեսիդ անուն ղեւթ, որ զբազումս կորուս|անէր յաղանդ իւր ի ծածուկ . . .» եւն.։—

33բ՝ «[Ա]սաց ոմն ծեր եթէ ոչ չարժէր ի հողմոյ ծառ ոչ մեծա-նայր ....» եւն.։ — 33բ՝ «[Մ]եր ոմն երեւելի էր ի Թեր|այքի. սովորութիւն էր միշտ յամէն երեկոյի՝ զի խրատէր զաշակերտն ....» եւն.։ — 33բ՝ «[Ե]ղբայր ոմն նեղեալ ի խորհրդոց կա-մէր ելանել ի միաբանակեցայց վանիցն ....» եւն.։ — 33բ՝ «[Է]ր ոմն ծեր եւ ունէր աչակերտ լաւ եւ նեղեալ հհան զնայ ի խցէն եւ վաթսաց ....» եւն.։ — 34ա՝ «[Ո]մն եղբայր գնաց առ ծերն Ա.քիլաս եւ հտես զնայ զի արիւն եթուք [= ընդ] բե-րանն ...» եւն.։ — 34ա՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ դիպեսցի քեզ փոր-ձութիւն, մի՛ ելցես վասն այսորիկ ի տեղոյն ...» եւն.։ — 34ա՝ «[Մ]ի ոմն զայրացկոտ յոյժ սրտմէր յեղբարցն եւ ասաց. երթայք յայս ինչ տեղի անապատ, որ ոչ կայցէ ոք պատճառ բարկութեան ...» եւն.։ — 34ա՝ «[Ա]սաց զարձեալ ծերն եթէ վասն այսորիկ ոչ ճանաչեմք զչար մեր ...» եւն.։ — 34ա՝ «[Ա]սաց եւ հայրն Իպիբիքսէ. ոմն ի ծերոցն հարցեալ եղեւ թէ զինչ արարից զծոյլ եւ զքնեալ անձս ...» եւն.։ — 34բ՝ «[Ա]սաց զարձեալ թէ յա-մենայն փորձութիւնս, որ դիպեսցեն քեզ ....» եւն.։ — 34բ՝ «[Ե]ղբայր ոմն եհարց ցհայրն Պիմէն եւ ասէ եթէ տեսից ինչ գործ, պարտ է զի պատմեցից զնայ ...» եւն.։ — 34բ՝ «[Ա]սաց հայրն Նաստիա. սերեսցես դու զլուծիւն առաւել քան զխօսել ....» եւն.։ — 35ա՝ «[Ա]ւէին վասն հօրն Պիմէնի եթէ ոչ երբեք կամէր տալ զբան իւր ի վերայ բանի այլոյմ ծերոյ ...» եւն.։ — 35ա՝ «[Ե]հարց ոմն ցհայրն Պիմէն եւ ասէ. հայր, բարի՞ իմն է զովել զի|կերն ...» եւն.։ — 35բ՝ «[Ա]սաց հայրն Անտոնիոս. յորժամ ոք ծածկեսցէ զյանցանս եւ զմեղս ընկերին ...» եւն.։ — 36ա՝ «[Հ]արցաւ ոմն եթէ զինչ է բանն՝ որ ասէ թէ ամենայն դատաւորի բանի համ|արս տալոց է ք ...» եւն.։ — 36ա՝ «[Ե]հարց ոմն եթէ զինչ է չարախօսութիւն ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Ե]ղբայր ոմն գնաց առ ծեր ոմն եւ ասէ թէ զինչ արարից, հայր, զի խոր-հ|ուրդք իմ նեղեն ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Կ]ոչնաւոր ոմն ժրաջան ի ժամ առնելոյ զաղօթս [= զաղօթս] ունէր սար|[36բ]սուռ եւ պլհացաւ ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Ա]սէին վասն ծերոյ ոմնիմն եթէ յորժամ ասէին խորհուրդք իւր ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Մ]սորդ ոմն յանապատին տես|եալ երբեմն զհայրն Անտոն զի ուր|ախանայր ընդ եղբարսն ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Հ]այրն Աբրահամ հաց ոչ ուտէր եւ զեղեցկիկս զրէր ...» եւն.։ — 36բ՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ անձն, որ բանք միայն ունիցի եւ գործ ոչ, նման իցէ նայ ծառոյ, որ ու-նիցի տերեւս եւ պտուղ ոչ բերիցէ ....» եւն.։ — 36բ՝ «[Ա]րդ զնացեալ երբեմն եղբարք երեք ի Սկիւթէ եւ երթեալ առ ծեր ոմն ...» եւն.։ — 37ա՝ «[Ե]րբեմն հայրն Անտոն աղօթէր ի խրճիթն

իւր եւ եղեւ առ նայ ձայն . . .» ևն.։ — 37աբ՝ «[Դ]նացեալ երբեմն հայրն Իսահակ առ հայրն Պիմէն եւ տեսեալ, զի արկանէր սակաւ ջուր . . .» ևն.։ — 37աբ՝ «[Ծ]եր ումն ուտէր երիս տաքսիմատս [= պաքսիմատս] եւ եկն առ նայ հիւր . . . .» — 37բա՝ «[Ա]ւաց ծերն եթէ տեսանես զեղ|բայրն քո մեղուցեալ ինչ . . .» ևն.։ — 37բբ՝ «[Հ]այրն Իսահակ գնացեալ ի վանս . . .» ևն.։ — 37բբ՝ «[Ա]եր հայրն Մովսէս թէեւ մեռ|անիս յեղբօրէն զու մի՛ քնաւ դառեր գնայ . . . .» ևն.։ — 38աա՝ «[Ծ]եր ումն նստէր ի լերինն Անտիոք|այ եւ ունէր զումն եղբայր բնակակից իւր . . . .» ևն.։ — 38աբ՝ «[Կ]րծնաւոր ումն եղեւ [= ընդ] կնոջ զի լու|անայր զինքն . . .» ևն.։ — 38աբ՝ «[Ա]ւաց ծեր եթէ էր ումն միայնա[կ]եաց [38բ], որ ապար չնուքիւն երեք տարի . . .» ևն.։ — 38բբ՝ «[Ա]ւաց հայրն Եղիւա եթէ անսի զեղբայր ումն զի ունէր զինի դըզմով զոդացեալ . . .» ևն.։ — 38բբ՝ «[Ե]ղեւ երբեմն ժողով մեծ ի Սկիւտէ . . .» ևն.։ — 39աա՝ «[Ա]ւաց ծերն եթէ եղբայր ումն անաբդեալ յումեքէ ասաց . . . .» ևն.։ — 39աա՝ «[Մ]երձ առ ծեր ումն քնակեալ էր եղբայր ումն ծոյլ ի չանս կրօնաւոր|ականս . . .» ևն.։ — 39աբ՝ «[Ա]ւաց հայրն Սաւիւս եթէ յոր|ժամ եւ կեացէ ի միտս քո . . .» ևն.։ — 39աբ՝ «[Ա]ւէնն գնաւէլ ումեմն մեծէ եթէ յոր|ժամ գայր ոք առ նայ հայցան|ել ինչ քան . . . .» ևն.։ — 39աբ՝ «[Ե]ղբայր ումն հնայց Սիսոյէ եւ ասէ. զի՞նչ աբարիցց, հայր, զի անկայ ի մեղս . . .» ևն.։ — 39բա՝ «[Հ]աւատոյ հին սառայ ասաց ընդ քոյոս իւր . . . .» ևն.։ — 39բա՝ «[Ա]ւաց ցաբաւն Մին|ոյս զինուր մի . . .» ևն.։ — 39բբ՝ «[Ե]ղբայր ումն ասէ ցհայրն Պիմէն եթէ մեղս մեծս գործեցի . . . .» ևն.։ — 39բբ՝ «[Ե]ղբայր ումն ցծեր եւ ասէ թէ յոր|ժամ անկանիմ ի մեղս . . . .» ևն.։ — 40աա՝ «[Ա]ւաց հայրն Պիմէն եթէ կամք մարդոյն պարիսպ պղընձի է . . .» ևն.։ — 40աա՝ «[Ե]ղբայր ումն անկեալ ի մեղս եւ ապաչխարէր, եւ եղեւ . . .» ևն.։ — 40աա՝ «[Ա]սէին վասն հօրն Սիսոյի, եթէ հիւ|անդացաւ երբեմն . . .» ևն.։— 40աբ՝ «[Ե]ղբայրն Պիմէնի՝ ծոր դիպեցաւ հիւանդի մեոյ . . . .» ևն.։ — 40աբ՝ «[Ա]ւաց հայրն Սպերքէ եթէ աղո|թք առուբ եղեցին . . . .» ևն.։ — 40աբ՝ «[Ա]սի Անանիայ վարդապետն թէ օրինակ ապաց քեզ . . . .» ևն.։ — 40բբ՝ «[Ա]ւաց ծերն. եթէ ոք կորուսանի|ք ոսկի եւ արծաթ . . .» ևն.։ — 40բբ՝ «[Ա]ւաց ծերն. եթէ գայ քեզ արտասուք զամենայն գործս քո . . . .» ևն.։ — 40բբ՝ «[Ա]ռ ծերոյ ումն սրբոյ մերձ կացեալ դեւն ի ժամ ելանելոյ . . . .» ևն.։ — 40բբ՝ «[Ա]ւաց հայրն Պիմէն. եթէ սկսան|եցես գործել զբարին . . .» ևն.։ — 41աա՝ «[Ա]ւաց հայրն Նեղոս. եթէ չունի|ս քեզ աղօթս հոգևւորս . . .» ևն.։ — 41աա՝ «[Ե]ղբայր ումն

եհարց գնայրն Յովսէփ եւ ասէ. զինչ արարից, հայր, զի ոչ եմ կարող տգնել . . .» եւն.։ — 41աբ՝ «[Ա]ւաց ծերն. եթէ կամիցես դիտել թէ արար Տէր ընդ [= ընդ] քեզ ողորմութիւն . . .» եւն.։ — 41աբ՝ «[Հ]արցաւ եղբայր ումն ծերն միոյ եթէ կամիմ մարտիրոսանալ Աստուծոյ . . . .» եւն.։ — 41աբ՝ «[Ա]ւաց դարձեալ. եթէ մարդ որ կամաւ տայ զանձն իւր . . . .» եւն.։ — 41բա՝ «[Ա]ւաց ումն ծեր. եթէ տպիտ ամենայն մեղք արտաքոյ մարմնոյ են, խակ որ պոռնկի . . .» եւն.։ — 41բա՝ «[Ա]ւաց դարձեալ. եթէ պարտ է կրօնաւորին աղօթս առանձնակիս առնուլ . . . .» եւն.։ — 41բա՝ «[Զ]որս մինոգոն ուխտեցին կալ ի միասին ի մի վայրս . . .» եւն.։ — 42աա՝ «[Ե]րկու կրօնաւորք ուխտեցին առ իրերաս եւ առացան ճգնութիւնս խիստս . . .» եւն.։ — 42բա՝ «[Ե]ւ ասացեալ են տուրք հարքն թէ վասն աղօթից եւ ուխտից ոչ է պարտ ի հեռագոյն տեղիս գնալ . . . .» եւն.։ — 42բա՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց ցծերն եւ ասէ. զինչ իցեն եւ այն եղբարք՝ որ չրջին յամենայնի . . .» եւն.։ — 42բէ՝ «Ասացին քեզ եւ օրինակ սոցին որ եղեւ այս յաղագս մեր։ Մեր ումն էր տուրբ եւ հառոյ Աստուծոյ, որ էր հայր հասարակաց վանից . . . .» եւն.։ — 43բա՝ «[Ս]ուրբն Կիւրեղ Աղէքսանդրացին հարցեալ եղեւ վասն միակեցաց եւ բազմակաց եղբարց . . .» եւն.։ — 43բէ՝ «[Հ]այրն Ղովմ հարցեալ եղեւ ի Պետրոսէ թէ կամիմ առ միաբանակեացս երթեալ զի [= որպէս] կացից անդ . . .» եւն.։ — 43բէ՝ «[Ի]անդի ումն միայնակեաց եհարց զաշակերտն իւր. որդեակ, ասէ, յառաջին աւուրն յիմրը եկիր առ իս . . . .» եւն.։ — 43բէ՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց Զոսիլէ եւ ասէ հայր, եթէ դիպեաց իմ ուրեք եւ կերայց երից հացս . . . .» եւն.։ — 44աա՝ «[Ա]ւաց հայրն Պիմէն եթէ Նայ[բուզարդան եկեալ ոչ էր, ոչ էր այր[եալ տաճարն Աստուծոյ . . . .» եւն.։ — 44աա՝ «[Ա]բբան Թէոդորոս ի Սկիւթ եղեւ սարկաւագ եւ երկեաւ առ[տիճանէն . . .» եւն.։ — 44աբ՝ «[Ա]ռեալ երբեմն հայր Անտո[ն]իոս ի ձեռն իւրում նամակ գրեալ ի Կոստանդիանոսէ արքայէ եթէ՝ եկ առ իս ի Կոստանդինուպոլիս . . .» եւն.։ — 44աբ՝ «[Ե]ղբայր ումն տարակուսեցաւ ի բանս ինչ գրոց եւ խնդրեաց . . .» եւն.։ — 44բէ՝ «[Ե]ղբայր ումն եհարց ցհայրն Ամոն եւ ասէ. ընդէ՞ր է այս, զի առնէ մարդ բարի ինչ գործ . . .» եւն.։ — 44բա՝ «[Հ]այեցաւ երբեմն հայրն Անտոն[իոս ի դաստատանս Աստուծոյ եւ ասէ. Տէր ո՛րպէս լիցեն՝ զի ոմանք փոքր ինչ աւուրբք կեան եւ մեռանին, եւ այլք . . . .» եւն.։ — 44բէ՝ «[Ի] ժամանակաց անտի ի Մովսէ[է մարդարէէ, որ զօրէնս առ եւ ետ որդոյն . . .» եւն.։ — 45աա՝ «[Ա]յլ եւ տեսցես ի գիրս երան[ելոյն Ս]զրի թէ որպիսի աղէտսան[օք . . . .» եւն.։ — 45աէ՝ «[Ժ]ողովեցան երբեմն հարքն

Ըս|կիտոյ եւ արարին խնդիր վասն Մելք|խեզեկի թէ ո՞վ էր . . .» եւն.։ — 45աբ՝ «[Ե]կին երբեմն ոմանք առ հա|յրն Զենոն եւ հարցին վասն բանին այն|որիկ, եթէ ի՞նչ է որ ասէ Ցոր, թէ եւ ոչ երկինք . . . .» եւն.։ — 45բա՝ «[Ե]ւ ասէին գնօրէն Զենոնէ եթէ փոքր ինչ ուսեալ էր ի գրոց . . .» եւն.։ — 45բա՝ «[Ե]հարց ոմն ընդ [= ընդ] իմաստուն բժիշկ մի եթէ ամենայն ցաւոց դեղ գիտե՞ս. եւ նայ՝ ասէ յոյժ գիտեմ . . .» եւն.։ — 45բէ՝ «[Հ]արցին ոմանք ի հարցն Ա|ղէ|ան|դրիա Աղէքսանդրու եպիսկոպոսն եթէ որպէս հաւասար է Որդի Հօր . . . .» եւն.։ — 45բէ՝ «[Ե]ղբայր ոմն եհարց ցհայրն Սիսին եւ ասէ. տանջիմ, հայր, վասն երբ|որ|դութեանն . . .» եւն.։ — 46աա՝ «[Ա]սէ ոմն ի հարանցն. եթէ ոմն իմաստասէր Տիւ|էիւս անուն գրեալ է . . .» եւն.։ — 46բա՝ «[Գ]րէ ոմն ծեր՝ որ եւ հոգեւոր տեսութեանցն արժանացեալ էր . . . .» եւն.։ — 47աա՝ «[Ա]սէր ոմն ի հար(ց)անցն եթէ նստ|էին Սրբեանն ծերք ի միասին խօ|էին վասն չահու անձանց . . .» եւն.։ — 47աա՝ «[Գ]աստեաց մեզ աչակերտն Բիս|աբիոնի եթէ երթայեալ եր|բէնն ընդ [= ընդ] եղբ ծովուն . . . .» եւն.։ — 47աբ՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ գիտէ ոք տեղի, որ լաւ է հոգոյ եւ ոչ գնայ անդ վասն պի|տոյից . . . .» եւն.։ — 47աբ՝ «[Ե]ղբայր ոմն ի սովու տանէր մօր իւրոյ հաց . . . .» եւն.։ — 47աբ՝ «[Է]ր ոմն կրօնաւոր, որոյ էր հա|յր զոհիկ աղքատ . . . .» եւն.։ — 48աա՝ «[Ե]ւ կրօնաւոր ոմն էր Թ ե ա յ ի դ ա յ եւ առեալ էր չնորհս Աստուծոյ . . .» եւն.։ — 48աբ՝ «[Ա]սէին վասն հօրն Զենոնի, եթէ ոչինչ առնոյր գումարք . . .» եւն.։ — 48բա՝ «[Ա]սաց ծերն եթէ խնդրեաց|ես յումարք ինչս . . .» եւն.։ — 48բա՝ «[Մ]եր ոմն ի ժամ աղօթիցն մեծ չնորհս առ|անէր . . . .» եւն.։ — 48բբ՝ «[Մ]իամտակաց ոմն անկեալ էր յա|զարակ Կոստանդնուպօլսի յաւուրս Թ է ո դ ո ս ի նոցոյ թագաւորի . . .» եւն.։ — 49աա՝ «[Ա]սաց հայրն Պիմէն եթէ կամիս ծանօթ լինել Աստուծոյ, անծանօթ լեր ի մ|արդկանէ . . .» եւն.։ — 49աա՝ «[Ե]հարց հայրն Թէոդորէ ցհայրն Պամբոյ եւ ասէ. ի՞նչ արարից . . .» եւն.։ — 49աբ՝ «[Ե]ղբայր ոմն եհարց ցհայրն Պիմէն եւ ասէ ցնայ եթէ տայցեմ եղբարցն հաց սակաւ մի . . .» եւն.։ — 49աբ՝ «[Ա]ղքատքն գային ի տէրունոյքն եւ խնդրէին ողորմութիւն . . .» եւն.։ — 49բէ՝ «[Ա]սէին գնօրէն Սրապիոնէ եթէ գիտացաւ նմա յԱղէքսանդրեայ մերկ ոմն . . .» եւն.։ — 50աա՝ «[Ա]սաց ծերն. եթէ ոք ինչ խնդր|է ի քէն եւ դու բանադատեալ . . . .» եւն.։ — 50աա՝ «[Է]ր ոմն յԱղէքսանդրեայ այր մեծատուն յոյժ . . .» եւն.։ — 50բա՝ «[Ա]բբայն Պօղոս պատմեաց եղ|բարցն, եթէ դուստր իմ . . .» եւն.։ — 50բէ՝ «[Մ]ոզիսորոս ոմն գնայր հրամ|անաւ թագաւորին ի գործ . . .» եւն.։ — 51աա՝ «[Ա]սէն վարդապետք թէ կան

մարդիք՝ որ ողորմած են եւ . . .» եւն.։ — 51աբ՝ «[կ]ին մի պատմեաց զրուցատրութեանէ . . .» եւն.։ — 51բ՝ «[ե]ղբայր սուն եւ հարց ցծերն եւ ասէ. անուն է մեծ առաջի Աստուծոյ վասն իշխանութեան այլոց . . . .» եւն.։ — 51գբ՝ «[Ա]սաց հայրն ճովսէփ եթէ բազում տեսակք են ողորմութեան . . . .» եւն.։ — 52աբ՝ «[Ա]ռ հայրն Լուկիոս եկին երեսին ծերք ոմանք, որ աղօթաւորք կոչէին . . . .» եւն.։ — 52բ՝ «[Պ]ատմեաց մեզ հայրն Պանիէլ եթէ էր սուն քարահատ Եւլոժի անուն . . . .» եւն.։ — 53աբ՝ «[Ի]աղաք մի կայր թուգարդի ումեմն յոյժ հուչակաւոր զեղեցկութեանէ . . . .» եւն.։ — 53բ՝ «[Ա]սաց սուն ծեր եթէ մեծ բարի է խոկալ եւ խորհել յօրէնս Աստուծոյ . . . .» եւն.։ —53գբ՝ «[Լ]աւ է յըստակ խորհրդով ննջել քան պիղծ խորհրդով աղօթս մատուցանել . . .» եւն.։ — վ.՝ [55բ] «եւ զինչ աւելի է ապայ զկեղծաւորքն, որ ինքեանք բարի գործ ինչ ոչ ունին, այլ պարսաւ ասէր եղեալ . . . . .» եւն.։

* *
*

ՀԱՄԱՐ 14.

ԹԵՐԹ 226 եւ 2 կազմի մազաղաթեայ թերթ։ — ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ 14×10 սմ. [գրութիւն միասիւն, 11—12×7—8 սմ.]։ — ՏՈՂ. 14—17 [ճնշմամբ ուղղահայեաց եւ հորիզոնական գծուած, ապա յղկուած]։ — ՆԻՒԹ թուղթ։ — ԳԻՐ բոլորագիր։ — ՎԵՐՆԱԳԻՐ մասամբ կարմիր։ — ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ մասամբ կարմիր, թերթ 9ա եւ 27բ՝ սեւ զարդագիր։ — ԲԱՒԱՆՋԱՏՈՒՄ համարեա միշտ։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաշեպատ [տախտակների մէկը պակաս է]։ — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՏՂ. եւ ԳՐԻՉ գնայած։ — ՕՐԻՆԱԿԻ ՏՈՒՈՂ. ծովհաճ աբեղայ [տես թերթ 131ա, համ. 21]։ — ԳԵՂՈՂ. Ախմար [տես թերթ 131ա, համ. 21]։ — ՎԻՃԱԿ վաս։ Սկզբում կազմի տախտակը եւ բազմաթիւ թերթեր պակաս են, թերթ 45 եւ 46-ի մէջ, 55 եւ 56-ի մէջ 64 եւ 65-ի մէջ, 91 եւ 92-ի մէջ մէկը, թերթ 183 եւ 184-ի մէջ եւ 207 եւ 208-ի մէջ երկու հատ պակաս են։

ՄԱՏԵԱՆՍ Է

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1. *Թ.* 1ա—15բ՝ *Մխիթար վարդապետի ճառերը Քրիստոսի քնութեան եւ մարմնաւորութեան մասին։*

   ա. *Թ.* 1ա—6ա՝ *ճառի մի հատուած։ Սկ.՝* « . . . . . *լոյսափայլ եւ մեծ[ահրա]չ յարութեանն իւրոյ ի կեանսն յաւիտենական։ եւ ի միչտնջենաւոր երանութիւնս։ ՙլք. եւ դարձեալ արար ինքեան նման զի եղիցի մեզ նման, զի արասցէ դարձեալ ինքեան նման հան|դերձեալ յարութեանն իւրում։ ՙլգ. Որդին Որդի եղեւ եւ Հայրն՝ Հայր եւ Հոգին՝ Հոգի։ Որդին Աստուծոյ Որդի մարդոյ եղեւ . . .*» եւն.։ *վջ.՝* « . . . *եւ եթէ զմին ի տոցանէ ի վայր կո|րծանեսս խաւարային մտաւք եւ ամենայնին ես ապականիչ ամբարշտ|եալ հոգով*»։

   բ. *Թ.* 6ա—9ա՝ *վնգ.՝* « *Նորին Մխիթար վարդապետի*» *Սկ.՝* « *Առաջին արարչագործութիւն զոր արար միածին Բանն Հաւր. ըստ որում*

ասէ Մովսէս։ Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկին եւ զերկիր. եթէ՝ ցաչխարհն էր եւ աչխարհ նովաւ եղեւ. եւ այս ըստ կ|ամացն Հաւր . . .» եւն.։ Վ.ջ.՝ « . . . զնոյն արար հաւա|տարիմ, զի ի սկիզբն լե|նելութեան մար|դկան ասաց Աստուած՝ Աճեցէք եւ բազմա|ցարուք. եւ՝ Հող էիր եւ ի հող դարձցիս։ Որում փառք եւ երկրպագութիւն ընդ Հաւր եւ ամենասուրբ Հոգւոյն յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն»։

գ. Թ. 9—15բ՝ Վնգ.՝ «Նորին Միխիթար վարթապետի»։ Սկ.՝ «Բանն Աստուած Ուրի|ին Հաւր միածին արարչագոր|ծեալ զերկինս եւ զեր|կիր եւ ի ա|նէ բղխեցուցեալ զբոյս եւ զ|տունկս եւ զգանազան սեռս կ|ենդանեաց, ընդ որս եւ զտեսա|կս . . .» եւն.։ Վ.ջ.՝ « . . . եւ ի գովեստս ինքեան յա [= յամենայն] էից արարածոց իւրոց ընդ Հ|աւր հզաւրի եւ ամենասուրբ Հո|գւոյն յաւիտենից յաւիտենից. ա|մէն»։

2. Թ. 15բ—17ա՝ Հարցո՛ւմունք եւ պատասխանունք աստուածաբա|նական նիւթերի մասին։ Սկ.՝ «Զի՞չ մտաք ասեմք մեռ[ել]ոցն ամբի|ծք։ Պատասխանի. ՑԱդամայ գերեզմանին վերայ ստացեալ է Դօխք [= Դաւիթ]. վասն այնորիկ չատ օ|լչէնք եւ պատուիրանք կայ ի նմա եւ ճանապարհ, զոր [Ա]դամ ոչ պահեաց . . . .» եւն.։ Վ.ջ.՝ « . . . Մարկոս Աղէքսանդրիայ, Շմոն [= Շմաւոն] նախանձայոյզ յերկիրն Վիրիկոց, Յակոբ|ոս Ալփեայ չերեւի ուրեք»։

3. Թ. 17բ—27ա՝ Քաղկեդոնի ժողովի պատճառը։ Սկ.՝ «Եւ առաք|եաց կոչեաց զամենա|պիղծն Փլաբխանոս, եւ յորժամ լուաւ զերկաբնակ դաւանութիւն նորա, յոյժ համեցաւ ընդ պղծա|լի բանս դիւաբերան հայհոյո|ւթեան նորա։ Եւ ասէ Փլաբխանոս ցԼեւոն, եթէ Նեստորական ասա|ց զքեզ Դիոսկորոս եւ ընդ նմին նզովեաց զքեզ եւ զամենայն հաւան|ականս քո։ Իսկ Լեւոն անկեալ ի մե|ծապէս տարակոյս, խնդրէր հնարս խմանալ՝ որով կարասցէ ըն|կենուլ զառաքն Դիոսկորոս ի պա|տուականն աթոռոյն։ Ցայսմ ժա|մանակի ի պատճա|[18ա]ռս աղաւթից գնացին ի Հռոմ՝ կին թա|գաւորին Թէոդոսին փոքրու եւ Պողքեր քոյր նորա . . .» եւն.։ Վ.ջ.՝ « Որ թէպէտ յետոյ եւ յառաջոյ եղեւ սքանչելի իրք տեսլեանց, սակայն մեք մի՛ հասց|ուք զաստուածային բանս պատ|գամաց արքոյ առն Աստուծոյ Ցոհաննու. . . . է»։

4. Թ. 27բ—53բ՝ Խրատներ հաւատի մասին։

Հմմտ. Բանք խրատականք վասն հաւատոյ զոր յայտնեալ է Հոգին սուրբ աստուածասէր արանց ուղղակարք ի ժամանակս ժամանակս. [Իւրք Թղթոց, Թիֆլիս 1901, էջ 510—525]։

Սկ.՝ «Պատմեաց մեզ հայրն մեր եւ հայրապետն սուրբն Պետրոս, թէ սկիզբն աղանդին Գաղկէդոնի Ն[ե]ստորիոս եղեւ։ Քանզի էր ես, ասէ, ի Կոստանդնի|ուպաւլիս, ի տաւնի սրբոց քառ|ասնիցն, եւ էաք յաւաք եկեղե|ցին. հայեցաւ Նեստոր ի պա|տիւր Տիրա|մաւրն եւ ասաց. Ոչ Մարիամ, մի՛ պարծիր թէ զԱստուած ծընար, զի դու մարդ ես, եւ մարդ ծն|ար, որպէս առաց ....» եւն.։ — Թիւրք թղթոց՝ լԲ, լԴ, լԵ, լԶ, լԸ, լԹ, ՀԱ, ՀԲ պակաս են, յետոյ ՀԷ մինչեւ ԾԲ «.... եւ բուռն հարեալ զուարէն Յուբնա|զայ պա .....» դուրս է հանուած, յետոյ ԾԶ եւ Հ պակաս են, յետոյ՝ [թ. 51ա] «Սուրբն Տիմոթէոս պատմեաց հօրն Յո|ւաննու, յորժամ յաքսորս էր ....» եւն.։ — 51բ՝ «Պոտիմոն միայնաւոր Սկիւթացի եկն յԵգիպտոս ....» եւն.։ — 51բ՝ «Սարկաւագ ոմն Վասիլ անուն աշակերտ Պետրոսի Թեսբացւոյ ...» եւն.։ — 52բ՝ «Զուրախութիւն մարմնական սրտմո|ւթիւն հոգոյ ...» եւն.։— 52բ՝ «Պատմեաց մեզ ոմն տարիագ, թէ յուսկ յետոյ քան զոս [= զօրինակ] այս է խրատական բանքն երանելի վարդապետին Մխիթարայ ի ժամ վախճանի նորա ի հարցանելն մեր զնա վասն վարուց առաքինութեան, թէ որպէս կարող ելիցէ ոք հլանել յաչխ|արհէ եւ ծառայել միայնոյ ճշմար|տին։ Եւ նա սկսաւ խօսել բանս երից, որով կարողացեալ ոք զերծանել [53ա] [ս]ատրողականաս կենաց։ Նախ եւ ա[ռա]ջին՝ պարտ է առնել զսէր աչխարհ[ի]ս, ըստ (զամենայն), որ սիրէ զաչխարհ, թ|չնամի առնէ զանձն Աստուծոյ։ Զո [= զամենայն], որ սիրէ զաչխարհ, թ|չնամի առնէ զանձն Աստուծոյ։ Իսկ երկրորդ թէ պարտ է սիրել առն զընկերն իւր ըստ անձին, որ առաւել քան զպատարագ եւ զղոհս մերձաւոր առնէ զնա սիրոյն Աստուծոյ, եւ մի՛ յաչ|աղել եւ մախանաչել, որով յեանեալ դառն ի հաւատոց, որք ամպէան գնացին։ Բայց երրորդն ըստ այսմ աւրինակի թէ արժան է եւ պարտ զժամ վախճանի եւ զօր մահու եւ հանապազ տպաւորել առաջի աչ|աց եւ ոչինչ ջանալ եւ հոգալ զաչխարհի, ըստ որում եւ առաք տրամն ի Տեառնէ, բայց մի՛|[53բ]|այն զմինն եւ այս օ [= ամենայն] յաւելցի մեզ։ Եթէ ոք յերից այսոցիկ վերջացի, կար|ող է նա ճշմարտապէս ծառայել սիրոյն Աստուծոյ եւ հլանել յաչխարհէ։ Եւ կաց|ին մինչեւ։ ցայս վայր խրատական բան|ք երանելոյն, եւ աւանդեաց զո|գին ի փառս Աստուծոյ. ամէն»։

5. Թ. 53բ—56ա՝ *Հարց ու մ|ներ եւ պատասխանն|եր փիլիսոփայական նե|թերի մասին։ Սկ.՝ «Իակ յեակի՞ միաւորութիւնն թէ ոչ յեակի։ Պատասխանի. Իակ յեակի, եւ միացեալ էակքն։ Հարց. Եթէ միութեամբ միացեալ էակքն, վասն է՞ ոչ երկուս։ Պատասխանի.*

Ուր միութիւն, անդ ոչ երկութիւն . . .» եւն.։ Վջ.՝ « . . . [56ա] միաւորութեամբ։ Որում փառք ընդ Հաւրն եւ ամենասուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս. ամէն»։ Թերթ 55 եւ 56-ի մէջ մէկ հատ պակաս է, 55բ-ի վերջն է՝ « , . . կրեաց միութեամբ, եւ ոչ երկուո . . . .»։

6. *Թ.* 56ա — 63ա՝ *Ներսէս խրատներէն մի տարբեր խմբագրութիւն ընդհակ կողբացոց անուն ով։*

Հմմտ. ընդհակ կողբացւոյ Բագրեւանդայ եպիսկոպոսի՝ եղած ազանդից. Վեն. 1826, էջ 299—313, Փարիզ 1860, Կ. Պոլիս 1864. 1869, էջ 275—280։ P. E. Levaillant de Florival, Préceptes du docteur Eznig [Coup d'œil sur l'Arménie, Paris 1847, p. 1 et suiv.]։ Գիրք որ կոչի Հարանց վարք։ ընդ տպեցեալ . . .» եւն. [Տես. Զարպհանալեան, Հայկական մատենագիտութիւն, Վենետիկ 1883, էջ 338], Կ. Պոլիս 1720, էջ 520—524։ J. P. Migne, Patrologiæ cursus completus, Ser. I, tom LXXIX, p. 1239 seq.։

Վնդ.՝ « ընդնկա վարդապետի Կողբացո ասացեալ խրատք ոգեշահ»։ Սկ.՝ « Աստուածասէրն [իւր կա]մացն որպէս [ի] քշնամոյ զգուշան[ա]լու է յատակ խորհրդով ունկնել, քան պիղծ . . .» եւն.։ Վջ.՝ « Պատրաստ է կրաւնաւորին արեամբ չափ հակառակ կալ ընդդէմ մարմնա|կան ցանկութեանց եւ այնպէս պատար|ագ լինել Աստուծոյ»։

7. *Թ.* 63ա — 63բ՝ *Հարցումներ եւ պատասխաններ։ « Հարցումն։ Ընդէ՞ր լինի կրաւնաւորն անժոյժ։ Պատասխանի. Ի չաւգնէոյն Աստուծոյ։ Հարց. Ընդէ՞ր չաւգնէ Աստուած։ Պատասխանի. Զի չարաւ լցեալ ի սիրտն։ Հարց. Ընդէ՞ր լցեալ [63բ] չարաւ։ Պատասխանի. Զի պղերգ է։ Հարց. Ընդէ՞ր է պղերգ։ Պատասխանի. Զի վատ է։ Հարց. Ընդ|է՞ր է վատ. Պատասխանի. Զի անյոյս է։ Հարց. Ընդ|է՞ր է անյոյս։ Պատասխանի. Զի թերահաւատ է։ Հարց. Ընդէ՞ր է թերահաւատ։ Պատասխանի. Զի չէ զինքն ուրացեալ։ Հարց. Ընդէ՞ր չէ զ|ինքն ուրացեալ։ Պատասխանի. Զի չհաւ|տա, թէ դատաստան լինելոց է եւ հատուցումն։ Եւ այս ամենայն ի կամ|ապաշտութենէ է»։*

8. *Թ.* 63բ — 65բ՝ *Քարոզի մի հատուած։ Թերթ 64 եւ 65-ի մէջ մէկ հատ պակաս է։ Սկ.՝ « Քրիստոս ասաց։ Ես եմ ճանապարհ եւ կեա|նք եւ ճշմարտութիւն. եւ որ կամի գալ առ իս, ուրացի զանձն իւր եւ առ|ցէ զխաչ իւր եւ եկեսցէ զկնի իմ։ Եւ որ ոչ ուրանայ . . .» եւն.։ Հատուածի վերջն է՝ « . . . եւ կրաւնաւորական հանդիսիս փորձէ, որպէս զոսկե| . . . . եւ անաղտ սրբութեամբ զերբ . . . .»։*

9. *Թ.* 66ա — 70բ՝ *Արձան Արծրունի [ուրիշ խմբագրութեամբ*

Աչօտ երկաթ] հարցումն երից եւ եզնիկ կողբացու պատասխանութեանց մի հատուած։ Համմ. հատ. 10։

Համմ. Մատեաց Ազանի և Միաձան Հայաստանեայց, հնգետասաներորդ Հանդէս ազգային կենցաղագրուա և քաղաքական դիտելեաց, Զ. տարի, Թէոդոսիա 1861, էջ 125 եև., 166 եև.։

Հատուածի սկիզբն է՝ « . . . . ի կրաւնաւորական կարգի առաւելքան զամենայն։ Եզնիկ. Ուրանալ զինքն։ Արձան. Կրծատուրիւն միայն քէ եւ առաքինորդին։ Եզնիկ. Թէպէտ եւ զամենայն առաքինութիւն ի գլուխ հանեալ . . . » եւն.։ Վէ.՝ « . . . զի փոխանակ Աստուծոյ զմարգիկ պաշտէ, որպէս զի ոչ ջերմն սիրով յընկերին կարիս մատուցա յիրաւի ի նախնումն վտանգին տապնապելս առնուա »։

10. *Թ. 70բ—82բ՝ Ներսէս Լամբրոնացու դեսպանութիւնը Կոստանդինուպոլիս։*

Համմ. Վիճաբանութիւն ընդ Ցղնս, կ. Գոլիս 1757։ Ղ. Ալիշանեան, Սիսուան, համագրութիւն հայկական կիլիկիոյ և Լևոն Մեծագործ, Վէնս. 1885, էջ 461—462։

Վնգ.՝ « Տեառն Ներսէսի սուրբ եպիսկոպոսի Տարսոնի կիլիկեցւոյ, յորժամ չոգաւ դեսպանութեամբ ի թագաւորէն Հայոց Մեծաց Լեւոնէ ի Կոստանդինուպաւլիս։ Հարցումն պատրիարգին եւ պատասխանի սրբոյն Ներսէսի »։ Սկ.՝ « Իբրեւ յառաջեաց սուրբն Ներսէս առաջի թագաւորին Ցունաց եւ ետ ողջոյն, մատուցին զպատուէրս եւ զհրամանս եւ զթուղթս Տեառն Գրիգորիսի Հայոց կաթուղիկոսին եւ զթագաւորին Հայոց Մեծաց Լեւոնի. եւ նա մեծաւ ուրախութեամբ եւ պատուով ընկալաւ զսուրբն Ներսէս եւ մեծաւ մեծաւ պատուով։ Իբրեւ յառաջեցին . . . » եւն.։ Վէ.՝ « Ասէ սուրբն Ներսէս, եթէ ա՛յդպէս էք արարեալ, որ նախիր քննութեամբ զա՛չիարհս յաթոռոյս պատառեալ էք եւ որոչեալ։ Եւ գտեալ սուրբն յաղթաւղ ամենայն Ցունաց։ Եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս. ամէն »։

11. *Թ. 83ա — 84բ՝ Ս. Երրորդութեան մասին մի մեկնութիւն Նիկիայի կանոններուն համեմատ։ Սկ.՝ « Սուրբ հայրապետին ուխտատանքն ժողովեցան ի Նիկ|[է]այ Բիւթանացւոց հրամանաւ Մեծին Կոստանդիանոսի թագաւորին ի քաղաքն Արիոսի յարութեանն. եւ քարոզեցին զամենատուրբ Սրբորդութիւնն՝ երեք անձինք, երեք դէմք, երեք երեսք, երեք կերպարանք, երեք յայտնութիւնք, երեք ենթակաւութիւնք, այսինքն՝ Հայր եւ Որդի եւ Հոգի սուրբ՝ մի բնութիւն, մի տէրութիւն . . . »*

եւն.։ Վջ.՝ «Իսկ Հոգին սուրբ ոչ ծնաւղ է եւ ոչ ծնունդ, այլ միշտ գեղողութիւն ունի. որում վարդ յաւիտեանս. ամէն»։

12. *Թ. 84բ՝ Ս. Երրորդութեան անուամբ աղօթք։ «Սուրբ Երրորդութիւն, ողորմեայ մեղաւոր անձին իմոյ բազմամեղի. առ քեզ հոգի իմ պաղատի, Տէր իմ դիմած յամենայնի զհոգիս վիրաւոր իմ խոցեալ, բժիշկն դու, Տէր իմ բարի, զքեզ հաւատամ երիս եւ մի, մի եւ երիս անքակտելի»։*

13. *Թ. 84բ—89ա՝ Պօղոս Տարօնացու. Հայաստանեայց եկեղեցու կարգաւորութիւնը հաւատի մասին համառօտ խմբագրութեամբ։ Վնգ.՝ «Կարգաւորութեամբ սուրբ եւ ուղղափառ հաւատոյ Հայաստանեաց եկեղեցոյ, որով յամառիմ առնեա զհերձուածաղուն»։ Սկ.՝ «Ցառաջ քան զամենայն աւուր նոցա պատասխանի, [85ա] որ հայհոյենն զմեզ այսպէս. Մի դուք որդիք եւ աշակերտք Նեստորի եւ Պաւղոսի Սամոստացոյն եւ ժողովոյն Քաղկեդոնի . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . այլ քաջալերեայ զի զլսնցին եւ կարդացեն եւ խրատեսցեն զիողութիւն մեղաց քոց. ով անձն եղկելի եւ բազմամեղ ոգի ցովանն է»։ Եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս. ամէն։*

14. *Թ. 89ա—89բ՝ Անուան եւ էութեան մասին։ Սկ.՝ «Մի անուն եւ մի էութիւն զմի իր նշանակէն, որպէս մարդ եւ կամ քար. քանզի բնութեանցն յայսպիսեաց միով անուամբ զմի իր նշանակեն . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . որպէս քարի եւ չար, եւ կամ լոյս եւ խաւար. զի անուամբ եւ բնութեամբ զոն զբ իրս նշանակեն եւ եւ այլ, որ ինչ սոցին նման են»։*

15. *Թ. 89բ—90ա՝ Ինը դարագլուխների մասին։*

Հմմտ. Հաճէս Հայոգիութեան. Zeitschr. für arm. Philologie, Marburg 1902, I, էջ 102 եւ.։

«Դարագլուխք որ եղեն ի վերայ ⁘ [= աչխարհի], այս է. ցառաջին դարուն նմովք փոխեցաւ. ⁘ դարն ի քրիստոնէն եկն։ ⁘ դարն աշտարակին չինեցաւ։ ⁘ դարուն աւետիս Աստուծոյ առ Աբրահամ վասն [90ա] որդնծնութեան։ Ե դարն Սողոմոն զտաճարն չինեաց։ ⁘ դարն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ի կուսէ ծնաւ։ Է դարն վախճան է առ [= ամենայն] տիեզերաց։ Ը երորդ դարն յարութիւն լինի ամենայն տիեզերաց։ Ոչ թէ ի մտանել դարուն կամ ելանելն դարագլուխք կոչեցան, այլ ուր մեծ աքանչելիքն եղեն, այն դարձագլուխ կոչեցաւ։ Աւրհնեալ է Աստուած»։ Հմմտ. 17։

16. *Թ. 90ա—91բ՝ Մաշտոցի մարգարէի օրէնսդրութեան համառօտ պատմութիւնը [վերջը պակաս է]։ Սկ.՝ «Ցառաջին պատարագն*

որք մատ|ուցին երիտասարդքն ի լիութիւն, զի չեւ աւծ|եալ էր ոք քահանայ։ Վասն այնորիկ նախանձե|ցաւ սատանա եւ որք յետ երկրպագել. եւ ոչ գիտէր Ահարոն, եթէ զորոյ նման|ութիւն առնիցէ . . .» եւն.։ Հատուածի վերջն է՝ *« . . . եւ մեռաւ ի Նա-դաբ լերինն յետ ելի ամի յելիցն յիպատոսէ, եւ էր ինքն ամաց ճ եւ ի-ից. եւ Ահար|ոնիւն գ ամաւք երիցագոյն քան զՄո[վսէս] . . .»* Թերթ 91 եւ 92-ի մէջ մէկ հատ պակաս է։

17. Թ. 92ա—92բ՝ *Ուրք դարագլուխներն սկզբի եւ վերջի մասին։* Համմ. 15։ Սկ. պակաս է [համմ. 16]։ Հատուածի սկիզբն է՝ *« . . . հինգչաբաթի համառ եւ յուրբաթի կատարեցաւ, որ եղեւ չինումն աշատարակին եւ բաժան|ումն լեզուացն . . . .»* եւն.։ Վջ.՝ *« Եւ մտանէ ը-երորդ* [92բ] *դարն կիրակէի որ կոչի աւր ուխտորդ, զոր Սողոմոն ասաց»*։

18. Թ. 92բ — 96ա՝ *աստղաբաչխական եւ ժամանակագրական կատարեր. Սկ.՝ «Ցնդամա միևնեւ ի կատարած աչխարհի էր ամէ, ը բիւր երկու ճ ամիս է, լզ բիւր մի չաբաթ է, ճիգ բիւր ամ բիւր ժամք են, ցմի բիւր մասունք են, ոչճ նահանջ է, ճիս յորելեանք են։ Տարին փչկ ժամ է։ Եւ իմ ասացի էրն Ան|դրէաս . . . . . այս-պէս ասէ . . . .»* եւն.։ — 93բ՝ *« Ապա իշանեն ասդք ը յերկինից . . .»* եւն.։ — 94ա՝ *« . . . եւ այս են անուն|անք ժամուցն։ Այգ ծագեալն, զաւրացեալն . . . .»* եւն.։ — 94բ՝ *« Ընդէ՞ր է չաբաթն է աւր։ Պատասխանի։ Ըստ է զարեաց սահմանաց . . .»* եւն.։ — 95ա՝ *« Զի՞նչ են ան|ուանք աւուրց . . . .»* եւն.։ — Վջ.՝ *« . . . . այսպէս ժամն լ մասամբ բովանդակեալ ժամանակ անուանեցաւ. եւ ժ կատարեալ|ութիւն լ ժամ բաւանդակէ. զ ժամաց զ բաւանդա-կութեամբ ծանեաք զ|միամսեան զմիութիւնն»*։

19. Թ. 96ա—126ա՝ *Վարդան Բարձրբերդեցու սուրբ գրոց լուծ-մունքը։ Համմ. Թերթ* 126բ [համ. 20]։

Համմ. Արարած [ամսագիր], Վաղարշապատ 1896, էջ 52—56։ Prud'homme, Solutions de passages de l'écriture sainte par le vartapet Vartan, trad. de l'arménien vulgaire [Journal Asiatique ou recueil des mémoires, d'extraits et de notices relatifs à l'histoire, à la litterature, aux langues etc. des peuples orientaux, Paris 1867]։

Վնգ.՝ «Լուծմունք ի տուրբ գրոց Վարդան վարդապետի ի խնդրոյ բարեպաշտութեան թագաւորին Հեթմոյ»։ Սկ.՝ «Հրաման պաս-կաւ|եցուցիչ՝ զոր պատուիրեցէք, գրել զա|նուանս խնկարկոց կա-նանցն զեր|եզման պատիւ։ Ծոհան Ոսկի|բերանն եւ Կիւրեղ Աղէք-սանդրոյ չորք են ասացեալ . . .» եւն.։ Վջ.՝ *« . . . եւ զուք հան-դերձեալ էք տիրապան լինել եւ աստուածապան թէ չապաշխարէք.*

նոյնպէս կորնչիցիք եւ ըմբռնիք յորոգայթն Տիտոսի եւ Վեսպասիանոսի թագաւորացն Հռոմայեցւոցն առ հասարակ յաւիտենական հատուցմանն. ի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ փառք յաւիտեանս. ամէն»։ Ստորին լուսանցքում՝ «Զանարժան գծողս յիշեցէք ի Քրիստոս»։

20. Թ. 126բ—131ա՝ *Հէթումի թագաւորի հարցումներըն եւ Բարթողիմէոսի պատասխանները աւետարանի մասին։* Հմմտ. Թ. 96ա [համ. 20]։ Վնգ.՝ «Վարդան վարդապետի առ Հէթում թագաւորն զրեալ յաւետարանէն»։ Սկ.՝ «Հարցումն Հէթմոյ։ Զինչ է ասացեալ Տէրն ցայն, որ ասաց. Վարդապետ ելից եւ ես զկըռնի քո, ասաց Տէրն՝ աղուեսուց երկնից բոյնք։ Պատասխանի։ Աւետ թէ այրն այն Սիմոն կախարդն էր. կամեցաւ ի պատճառս ագահութեան աչս|կերտել . . .» եւն.։ Վջ.՝ «Այն որ Պիղատոսի կնոջն երեւեցաւ եւ չարչ|րեց՝ ասեն թէ դեւ էր եւ ոչ հրեշտակ. զի սակաւ մի կասկածեց սատանայ եւ կամաւ գալուն ի խաչ թէ Աստուած է եւ չանայր խափանել եւ Հրեայքն լինք|եանք զիւացեալք էին եւ աւելորդ որ ինչ ոչ պիտէր։ Եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս։ Ամին»։*

21. Թ. 131ա՝ «*Զաուաղ այսմ աւրինակի զծովհան աբեղայն յիշեցէք ի Քրիստոս. եւ զիս՝ զանարիսան Ախմար գծողս աղաչեմ յիշ|մանն արժանի արէք մի տեղողրմնայիւ*», յետոյ ուրիշ գրութեամբ՝ «. . . *եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն*»։

22. Թ. 131բ — 136՝ «*Կիրակոս վարդապետի վասն չրջողացն*»։ Սկ.՝ «*Վասն երկրորդ մկրտելոցն ա|սեմք։ Պաւղոս գրէ Ճեբրայեցւոց թղթիին է գլուխն՝ թէ անհնար է միանգամ մկրտելոցն, որք ճաշա|կեցին յերկնաւոր պարգեւացն, հա|զորդք եղեն Հոգւոյն որպէս . . .*» եւն.։ Վջ.՝ «. . . *եւ մեք հաստատեմք թէ որպէս Քրիստոսի մարմինն կենդանի է, նոյնպէս եւ այն հաց. զի ասէ Տէրն՝ եթէ ես կենդանի եմ վասն Հաւր, եւ որ ուտեն զիս եւ նա կեցցէ վասն իմ. այս բաւական է հաւատացելոց*»։

23. Թ. 136ա—138բ՝ «*Վասն չրոյն զոր ասեն հերձուածողք թէ պարտ է արկանել ի տուրբ խորհուրդն*»։

Հմմտ. ՅԿ. Տաշեան, Յուցակ Հայերէն Ձեռագրաց Մատենագրաւոր Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 191։

Սկ.՝ «Պատասխանի։ Զպատարագն նախ եւ առա|ջին Քրիստոս մատոյց ի տուրբ վերնատունն, եւ ջուր բնաւ ոչ յիշեաց՝ զի աւանդ|ող խորհրդոցդ Քրիստոս է, եւ ոչ այլ ոք. եւ նա ջուր ոչ աւանդեաց այլ գինի . . .» եւն.։ Վջ.՝ «. . . եւ զայն ամենայն նշանակին որ յատուածա|շունչ գիրս խառնեալ կայ ի մարմնաւոր (չ)նշանակին

հոգեւոր տեսութիւն եւ ոչ մեկնէ [138բ] Դէոնէսիոս զխառնարանն ի վերայ ջրոյն ։եւ զկնոյն, այլ ի վերայ իմաստութեանն խառնարանին, ՚ծ [= որպէս] ասացաք. բաւ է »։

24. Թ. 138բ—141ա՝ «Վասն քառարանին »։

Հմմտ. ց. Տաշեան, Ցուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 190։

Սկ.՝ «Զայդ ոչ Տէրն եւ ոչ առաքեալքն եւ ոչ սուրբ հայրքն ասացին մինչեւ ի Դրիգոր պապն, որ եւ գրեալ է ի Բենեդիկտոն գիրքն։ Ապայ այլ առաջինն սուրբքն՝ որ զբերկաթուրն չգիտէին, նոքա չէն Աստուծոյ հաճոյ, Ա|քանաս, Կիւբեղ, Բալսիլիոս, Աստուածաբան, Սեղբեստրոս, Արիոս, Ոսկեբերան եւ մեր Լ՚ուսաւորիչն եւ այլ(ն)քն . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . մի՛ հաւատայք նոցա, որ հակառակ քարոզեն սուրբ առաքեալքն, վի Պաւղոս ասէ եթէ հրեշտակք յերկնից [141ա] կամ մեք զամբ եւ այլ ազգ քարոզեն, նը|զովեալ են. այդ բաւ են որ լսեն »։

25. Թ. 141ա — 156բ՝ Է խորհրդներբ եւ Է մահացու մեղքերբ մասին։

Հմմտ. ցկ. Տաշեան, Ցուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 190—191։

Վնգ.՝ « Եւ որ ասեն թէ Հայք զէ խորհուրդս եկեղե|ցոյն չգիտեն եւ ոչ զէ մահու մեղն մեկնել »։ Սկ.՝ Ասեմք առ այդ թէ ոչ է պարտ զմեղ կամ զբազմաց ապիտու|թիւն ի վերայ բոլոր ազգին ասել, զի բազո|ւմք ի նոցա ազգն գտանի տգէտ . . . . » եւն.։ — 141բ՝ « . . . Է խորհուրդն եկեղեցոյ, զոր սուրբն Դէոն|ևսիոս պատմէ։ Առաջին է . . . » եւն.։ — 143ա՝ « . . . եւ ի դրախտն եղաւ եւ հասակակից է մարգոյն, որպէս Բասիլիոս մեծն ասէ, վասն որոյ պարտ է հնազանդել Աստուծոյ եւ սրբոց իւրոց եւ ոչ դոցա փափկութեանն, որ մեղաց եւ պղծութեան է պատճառ։ Զի ի ձուկն եւ ի գինին [144բ] անխոթը արձակին . . . » եւն.։ — [Ի]ակ վասն զատկին եւ ծնը[նդեան], որ իրիկունն լուծանիննք, այսպէս գիտասջիք։ Ցառաջն առաքեալքն եւ սուրբ հայրապետ Պետրոս եւ այլքն իրիկունն պատարագ ոչ առնէ|ին . . . » եւն.։ — 147բ՝ «Այլ որ ասեն թէ Հայք զխոս|տովանութիւնն ոչ գիտեն առնուլ եւ ոչ զդեղն գնել մեղուցելոյն, ասեմք թէ . . . . » եւն.։ — 150ա՝ « Եւ որ ասեն թէ լոկ մարդ էր ի խաչին եւ արտաքսելոյն էր իբրեւ զամենայն մարդ, ասեմք առ այդ, թէ . . . . » եւն.։ Վջ.՝ « . . . . այլ վասն մարդեղութեան զուշակեցին, որպէս զՅիսուս անուն՝ որ թարգմանի փրկիչ, որ են անաւրինակ|ան անուանք մարդացելոյն վասն մեր. որում փառք յաւիտեանս. ամէն »։

26. Թ. 156բ — 164բ՝ Ցովհաննէս Երզնկացու պատմութիւնը Ադամից մինչեւ Մովսէս։

Հմմտ. ծակ. Տաշեան, Ցուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 191։

Վնգ.՝ «Ցովհաննէս վարդապետի Եզնկացոյ համառատ ասացեալ ի սուրբ հարցն բանից պատմութիւն պիտանացու. յառաջատ ուսումնասիրից»։ Սկ.՝ [157ա] «Ցորժամ յանցաւոր եղեւ Ադամ պատուիրանացն Աստուծոյ, հան զնա Աստուած ի դրախտէն փափկութեան. իսկ Ադամ եւ Եւա գամս երեսուն ողբացեալ եւ ապա մերձեցան առ միմեանս եւ ծնան զկայէն եւ զաբէլ մի ընդ նմա՝ Պէլիմաս անուն ...» եւն.։ վջ.՝ «... ոչ միով մեղաց, այլ բազում չարեաց պարա|կան է, որով խափանեցաք Տեր եւ ըղմեզ կեցուցէք. եւ նմա փառք յաւիտեանս. ամէն»։

27. Թ. 165ա—182բ՝ Ցովհաննէս Մայրապետացու [կամ Մայրագումեցու] խրատք պատարագի սուրբ խորհրդին զգուշութեամբ մատենալու մասին։

Հմմտ. ծակ. Տաշեան, Ցուցակ հայկերէն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա, Վիեննա 1895, էջ 191, Համ. 34, գ2 ժգ։

Վնգ.՝ «Ցոհա|ննէ|ու Մայրեվանեցոյ վասն երկիւղի եւ զգուշութեան սուրբ պատարագին եւ խորհրդոյն մերձենալ|ոյ»։ Սկ.՝ «Սոսկալ ոսկերք իմ դողութեամբ, սարսափէ անձն իմ հիացեալ, յոր|ժամ յիշեմ զմերձաւորութիւն ահագին եւ մեծ խորհրդոյն եւ յերկոցունց կողմանց միաք իմ ծփին հա|նապազ ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զի այսպէս աւելեայն առաքինութեամբ եւ արգարութեամբ եւ ամեղութեամբ արժանաւոր լիցուք մեծի մեծի խորհ|րդոյն բազում փափագանաւք եւ կատարեալ սրբութեամբ վայելեաց|ուք յաճենաւորք ի կենարար մարմնոյ եւ յարինէ Տէառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի, որում փառք եւ զաւրութիւն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Ո՛հ սոսկալի խորհուրդ»։

28. Թ. 183 — 199ա՝ Ցովհաննէս Մանդակունւոյ ճառը բամբասանքի մասին, որ այտեղ Եփրեմ Ասորու անունն է կրում։

Հմմտ. Տէառն Ցովհաննու Մանդակունւոյ Հայոց Հայրապետի ճառք, Բ տպ., Վէն. 1860, էջ 89—96; J. M. Schmid, Heilige Reden des Johann Mandakuni, Regensburg 1871, S. 104—113։

Վնգ.՝ «Երանելոյն Եփրեմի ասացեալ վասն բամբասողաց եւ ոչ դատելոյ զընկերն եւ զվարդապետս»։ Սկ.՝ «Մխիթար ոգւոյ անաւրէնութեան եւ աղջամղջին տրտմութիւն կուտի ի վերայ իմ հանապազ, զի ախտ չար ...» եւն.։ Վջ.՝ «... զի այս է ճանա-

պարհ ի վերին քաղաքն փափագե|լի յանանց վայելչութիւնն, ո-րում լիցի ամենեցունն մեզ վայելել եւ փառս տալ Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգ|ւոյն սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւ|իտեանս յաւիտենից. ամէն»։

29. *Թ. 199ա—207բ՝ Ց ո վ հ ա ն ն է ս Մ ա ն դ ա կ ու ն ու ճառը ա պ ա շ խա-ր ու թ ե ա ն մասին, որ այստեղ Եփրեմ Ասորու անունն է կրում։ Վերջը պակաս է. թերթ 207 եւ 208-ի մէջ երկու հատ դուրս են հանուած։*

Համմ. Ցեառն Յովհաննու Մանդակունւոյ Հայոց հայրապետի ճառք, 8 տպ., Վէն. 1860, էջ 11—19։ J. M. Schmid, Heilige Reden des Johann Mandakuni, Regensburg 1871, S. 17—25։

Վնգ.՝ «Երանելոյն Եփրեմի առաջեալ յաղագս ա պ ա շ խ ա ր ու թ ե ա ն»։ Սկ.՝ «Որ ստուրբ Հոգւոյն են ցանկացեալք եւ աստուա-ծային սիրոյն են բաղձացեալք գալ|ըստեան Որդւոյն . . . .» եւն։

30. *Թ. 208ա—226բ՝ Ց ո վ հ ա ն ն է ս Ե ր ջ ն կ ա ց ու խրատը հ ա ս ա ր ա կ քրիստոնեաներին եւ նրա կանոնից մի հատուած [Սկիզբն ու վերջը պակաս է]։ Հատուածը սկսում է՝ «. . . իղ դաւանու-թիւն հաւատոյն պ|արապեալք եւ պահեալք . . .» եւն.։ Այս յա-ռաջաբանի վերջն է՝ «Այլ ուղիղ եւ ան|խոտոր զարքունիսն գնաս-ցեն ճա|նապարհ ոչ յայ խոտորելով եւ ոչ յահեակ, եւ սկիզբն բանիս այսպէս արասցուք»։ Ցետոյ [211ա]՝ «Ցաղագս հ ա ւ ա տ ո յ դաւանութեան։ Նախ պարտ է իմանալ թէ զինչ է [211բ] քրիս-տոնէութիւնն եւ զինչ հաւատ . . . .» եւն.։ — 217ա՝ «Ցաղագս մկրտութեան։ Արդ քրիստոնէութեան սկիզբն եւ գլուխ մկր-տութիւնն է . . .» եւն.։ — 222բ՝ «Ցաղագս չ ն ո ւ թ ե ա ն։ Քրիս-տոնէք մի՛ անկցին յախտ չնութեան եւ մի՛ չունք եւ պոռնիկք կո-չեցին . . .» եւն.։ — 225բ՝ «Ե ր կ ր ո ր դ վ ա ն գողութեան։ Զի գողն Աստուծոյ հառակ [= հակառակ] է . . .» եւն.։ Հատուածի վերջն է՝ «. . . ապա զինչ պատասխանի ունի[ն] յա|ւրն դատաս-տանի, որ զայլոց գող|անան։ Արդ գիտացիք եթէ գող . . . . . »։*

* * *

ՀԱՄԱՐ 15.

ԹՈՐԹ 98 [դաւտարկ 1, 2, 94ա, 96—98]։ — ՄՆՈՒԻԹԻՒՆ 31,5×20,5 սմ. [գրուբիւն միասիւն 25×13, բազմաթիւ պատկերներով եւ տախտակներով]։ — ՏՈՂ. միջնէ 34 [կարմիր թանաքով ուղղահայեաց եւ ճնշմամբ հորիզոնական գծուած։ — ՆԻՒԹ թուղթ, միջնէ թերթ 82 յղկուած։ — ԳԻՐ շղագիր։ — ԽՈՐԱԳԻՐ, ՎԵՐՆԱԳԻՐ եւ ՍԿԶԲՆԱԳԻՐ միջնէ թերթ 82 կարմիր։ — ԲԱՒԱՆԱՁՈՒՄ միջս։ — ԿԱԶՄ փայտեայ, կաբեպաս։ — ՎԻՃԱԿ ընդհանրապես լաւ։

ՄԱՏԵՆԱՆ Է

ՈՒՍՈՂԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

1. *Թ.* 3ա — 82բ՝ *համարողական դասագիրք։ Խրգ.՝ «Արիքմա-թիկայ [= այսինքն] Համարողական արհեստ»։ Սկ.՝ «Հարց։ Զինչ է համարողութիւնն։ Պատասխանի։ Համարողութիւնն է արհեստ պատուական, աննախանձ եւ յամենից դիւր ուսանելի, բազմաց չհաւէտ եւ յոյժ զովելի ի հնոց եւ ի նորոց իմաստասիրաց համարողական արհեստաւորաց ի վաղուց գտեալ եւ հաւաքեալ եւ բարեգոյնս յայտնեալ։ Հարց։ Ի քանիս բաժանի արհեստն համարողական։ Պատասխանի։ Եւ բաժանի յերկուս հատորս, [= այս] է պօլիտիկայ՝ որ է քաղաքական, եւ լողիստիկայ՝ որ է ոչ միայն քաղաքական, այլ եւ վասն երկնային չրջայգայութեանն։ Գիրք առաջին համարողական որ ասի՝ քաղաքական։ Հարց։ Զինչ է համարողական արհեստն քաղաքական։ Պատասխանի։ Քաղաքական համարողութիւնն է յօրինեալ հեշտ եւ դիւր կերպիւ . . .» եւն.։ Հարց. Ի քանիս մասն բաժանի համարողական արհեստն քաղաքական։ Պատասխանի։ Ի հինգ մասն բաժանի . . .»։*

Ձեռագիրս վերջին առաջին գրքի առաջին չորս մասն է բովանդակում։

2. *Թ.* 83ա — 95բ՝ *զանազան երկրաչափական, մանաւանդ առանկիւնաչափութեան եւ հաստատաչափութեան դասեր։*

* *
*

1.

Kanonsammlung.

I. 1. Bruchstück des Inhaltsverzeichnisses. — 2. Lehre der Apostel. ω. Bruchstück des Vorworts. ρ. Inhaltsverzeichnis. ϙ. die Kanones. ϛ. Nachwort. ϗ. geschichtlicher Teil. ϟ. geographischer Teil. — 3. die apostolischen Konstitutionen des Pseudo-Clemens. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. die Kanones. — 4. Kanones des Apostels Thaddaeus. ω. • Einleitung. ρ. die Kanones. ϙ. • Nachwort. — 5 u. 5ω. Kanones des Apostels Philippus. — 6. Kanones der Nachfolger der Apostel. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. die Kanones. — 7. Kanones des Konzils von Ancyra. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. • Einleitung. ϙ. die Kanones. — 8. Kanones des Konzils von Nicäa. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. Einleitung. ϙ. die Kanones. ϛ. • Erlass des Kaisers Konstantin an die Bischöfe und das Volk. — 9. Auszug aus den Kanones von Nicäa, Ancyra, Neocäsarea, Konstantinopel, Ephesus und anderer Konzilien. — 10. Kanones des heil. Gregor, des Apostels der Armenier.— 11. Kanones von Timotheus von Alexandrien, dem Athanasius zugeschrieben. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. • Einleitung. ϙ. die Kanones. — 12. der kanonische Brief des Patriarchen Makar von Jerusalem an Verthanes und die Armenier. ω. Einleitung. ρ. die Kanones. ϙ. • Nachwort. — 13. Kanones des zweiten Konzils von Konstantinopel. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. Einleitung. ϙ. die Kanones.— 14. Kanones des Gregor v. Nazianz über den rechten Glauben. — 15. kanonisches Sendschreiben des heil. Basilius an Akacius (Aklius). ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. die Kanones. — 16. kanonisches Sendschreiben des heil. Basilius an Diodor. — 17. Kanones des heil. Basilius über verschiedene und tausendfache Laster. — 18. aus Ephräms des Syrers Rede über die Jungfräulichkeit. — 19. Kanones des Katholikos Nerses und des Bischofs der Mamikonier Nerschapuh. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. die Kanones. — 20. Kanones des Konzils von Caesarea. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. die Kanones. — 21. Kanones des Konzils von Neocaesarea. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. • Einleitung. ϙ. die Kanones. — 22. Kanones des Konzils von Gangra. ω. Inhaltsverzeichnis. ρ. Einleitung. ϙ. die Kanones. ϛ. Nachwort. — 23. Kanones des Konzils von Antiochia. ω. In-

haltsverzeichnis. ք. * Einleitung. գ. die Kanones. գ. * Nachwort. Ե. * Symbolum des Konzils von Antiochia. — 24. Kanones des Konzils von Laodicea. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. * Einleitung. գ. die Kanones. — 25. Kanones des Konzils von Sardika. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. — 26. * kanonisches Sendschreiben des Epiphanius von Cypern. — 27. * ein Kanon von Elisäus. — 28. Kanones des Konzils von Ephesus. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. * Einleitung. գ. die Kanones. — 29. Kanones Kyrills von Alexandria. — 30. Kanones des heil. Sahak. ա. über die Chorbischöfe. ա. Inhaltsverzeicheis. ք. die Kanones. ք. über den Klerus. ա. die Kanones. ք. * Nachschrift. գ. über die Bischöfe. գ. über die Verwaltung der Kirche. Ե. über den Priesterstand. — 31. Kanones des Konzils von Schahapiwan. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. * Einleitung. գ. die Kanones. — 32. Brief des Bischofs Sevandus. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. der Brief. — 33. Kanones des zweiten Konzils von Antiochia. ա. * Einleitung. ք. die Kanones. — 34. Kanones von Johannes Mandakuni. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. — 35. Verordnung des Johannes Mandakuni. — 36. Kanones von Abraham, Bischof der Mamikonier, an Wadschagan, den König der Albanen, gerichtet. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. — 37. kanonische Fragen des Johannes des Styliten und Antworten des Katholikos Sahak. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. — 38. Kanones des Johannes Ostnetsi. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. — 39. Kanones des Katholikos Sion. ա. Einleitung. ք. die Kanones. — 40. Kanones des Königs Wadschagan von Albanien. ա. * Einleitung. ք. die Kanones. գ. * Nachwort. — 41. Kanones des Konzils von Dovin. ա. Inhaltsverzeichnis. ք. die Kanones. գ. * Nachwort. — 42. Kanones von Elisäus. ա. über die vom Teufel Besessenen. ք. über die Renegaten. գ. über die Kinder. — 43. zwei Kanones von Johannes Chrysostomus. — 44. Bruchstück des Martyriums der heil. Gajane von Agathangelus. — 45. Kanones Nerses' des Grossen. — 46. ein Kanon von Mesrop Maschtots. — 47. Kanones von Johann Mandakuni. — 48. des Johann Mandakuni Ruf zur Busse. — 49. Priesterbekenntnis. — 50. drei Kanones des heil. Epiphanios von Cypern. — 51. * ein Auszug aus den Kanones der Väter. — 52. * über die Kirchengrade v. Clemens von Rom. — 53. * eine Bestimmung des Dionysios Areopagita. — 54. * eine Bestimmung des Dionysios Areopagita. — 55. Kanones des Konzils von Theodosiopolis (Karin, Erserum). ա. * Einleitung. ք. Inhaltsverzeichnis. գ. die Kanones. — 56. des heil. Hippolytus Schrift über die Geburt und Taufe Christi. — 57. Briefs des Bischofs Melitus an den Bischof Toi. — 58. Auszug aus den Gesetzen des Kaisers Manuel. — 59. zwei Auszüge

aus der Kirchengeschichte des Sokrates. — 60. Kanones des Katholikos der Albanier Simeon. ա. * Einleitung. բ. die Kanones. — II. Erklärung der (arm.) Liturgie von Johannes Artschesch. 1. Vorwort. 2. die Erklärung. — III. * Nachschrift. — IV. über die Grade der Blutsverwandtschaft. 1. von Nerses Schnorhali. ա. Verwandtschaftstabelle. բ. Bemerkungen. 2. von Nerses Schnorhali. 3. von Wardan, Georg und Johannes von Erzenka. — V. * Bruchstück einer Rede des Johannes von Erzenka.

2.

Psalter.

3.

Hymnarium.

I. Offizium der grossen Fastenzeit: 1. erste Woche. ա. Fastnachtssonntag. բ. Montag. գ. Dienstag. դ. Mittwoch. ե. ?. զ. Donnerstag. է. Freitag. ը. Samstag. ա. * Anweisung für den Geistlichen. բ. Hymnus auf den heil. Theodorus. — 2. zweite Woche. ա. So. (Invocavit). բ. Mi. գ. Do. դ. ?. ե. Fr. զ. Sa. Hymnus auf den heil. Kyrillus v. Jerusalem. — 3. dritte Woche. ա. So. (Reminiscere). բ. Mo. գ. ?. դ. ?. ե. Di. զ. ?. է. Mi. ը. Do. թ. ?. ժ. ?. ժա. Fr. — 4. vierte Woche. ա. So. (Oculi). բ. Mo. գ. Di. դ. ?. ե. Mi. զ. ?. է. Do. ը. ?. թ. Fr. ժ. Sa. Festoffizium zu Ehren der vierzig Märtyrer von Sebastia. — 5. fünfte Woche. ա. So. (Laetare). բ. Mo. գ. Di. դ. ?. ե. Mi. զ. Do. է. Fr. ը. ?. թ. Sa. Festoffizium zu Ehren Gregors des Erleuchters. — 6. sechste Woche. ա. So. (Judica). բ. Mo. գ. ?. դ. Di. ե. Mi. զ. Do. է. ?. ը. Fr. թ. Sa. Festoffizium zur Erinnerung an die Auferstehung des Lazarus. — 7. Karwoche. ա. Palmsonntag. բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Gründonnerstag. զ. Karfreitag. ը. Hymnus des Kath. Nerses Schnorhali auf den Karfreitag. բ α—δ. Hymnus des Kath. Nerses Schnorhali auf den Karfreitag. է. Karsamstag. — II. Offizium der Osterzeit: 1. Osterwoche. ա. Ostersonntag. բ. ?. գ. Di. դ. Mi. ե. Do. զ. Fr. է. Sa. Offizium zur Erinnerung an die Enthauptung Johannes des Täufers. — 2. zweite Woche. ա. So. (Quasimodogeniti). բ. Mo. գ. Di. դ. Mi.

ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 3. dritte Woche. ꝏ. So. (Misericordias Domini). ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 4. vierte Woche. ꝏ. So. (Jubilate). ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 5. fünfte Woche. ꝏ. So. (Cantate). Fest der Erscheinung des heil. Kreuzes in Jerusalem. ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 6. sechste Woche. ꝏ. So. (Rogate). ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Himmelfahrtsfest. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 7. siebente Woche. ꝏ. So. (Exaudi, zweiter Palmsonntag). ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — III. Offizium der Pfingstzeit: 1. Pfingstwoche. ꝏ. So. ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 2. Festoffizium zu Ehren der Geburt Johannes des Täufers (irrtümlich der Pfingstzeit zugerechnet). — 3. Festoffizium zu Ehren Johannes des Täufers und des Bischofs Athanagines. — 4. Festoffizium zur Erinnerung an Gregor des Erleuchters Heraussteigen aus der Grube. — 5. Festoffizium zu Ehren der Söhne und Enkel Gregors des Erleuchters (irrtümlich der Pfingstzeit zugerechnet). — 6. Festoffizium zu Ehren Nerses des Grossen. — 7. Hymnus auf den heil. Sahak. — 8. Festoffizium zu Ehren der heil. Hripsime und ihrer Genossinnen. — 9. Hymnus auf die heil. Sanducht (irrtümlich der Pfingstzeit zugerechnet). — 10. Offizium zur Erinnerung an den alten Bund und das Fest der neuen Kirche. — IV. Offizium der Zeit vom Fest der Verklärung Christi (d. h. dem 6. Sonntag nach Trinitatis) bis Mariae Himmelfahrt: 1. erste Woche. ꝏ. Verklärung Christi. ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. — 2. Festoffizium zur Erinnerung an die Lichtergiessung über Etschmiadsin nach der Vision des heil. Gregor. — V. Offizium der Zeit von Mariae Himmelfahrt bis zum Fest der Kreuzeserhöhung (zur Erinnerung an die Auffindung und Aufstellung des heil. Kreuzes durch die Kaiserin Helene): 1. erste Woche. ꝏ. Mariae Himmelfahrt. ꝑ. Mo. ꝙ. Di. — 2. Offizium der Vorfeier des Festes der Kreuzeserhöhung. — VI. Offizium der Zeit vom Feste der Kreuzeserhöhung bis Advent: 1. erste Woche. ꝏ. Kreuzeserhöhung. ꝑ. Mo. ꝙ. Di. ꝙ. Mi. ʜ. Do. ꝙ. Fr. ʃ. Sa. — 2. dritter So., Erscheinung des Kreuzes auf dem Berge Varag. — 3. siebenter So., Auffindung des heil. Kreuzes. — 4. Fest aller Propheten. — VII. Festoffizium zu Ehren der heil. Übersetzer. — VIII. Festoffizium zu Ehren des heil. Jakob von Nisibis. — IX. Festoffizium zu Ehren des unschuldigen Kindlein von Bethlehem. — X. Festoffizium zu Ehren der Erzengel Gabriel und Michael. — XI. Festoffizium zu Ehren der heil. Patriarchen. — XII. Hymnus auf den heil. Ignatius. — XIII. Hymnus auf den heil. Johannes Chrysostomus. — XIV. Hymnus auf den heil. Basilius. — XV. Hymnus auf Gregor Theologus. — XVI. Hymnus auf den heil. Nikolaus von Smyrna. — XVII. Festoffizium zu Ehren des heil.

Ephräm des Syrers. — XVIII. Hymnus zu Ehren des heil. Eustratius, Auxentius, Eugenius, Orestes und Mardarius. — XIX. Hymnus auf die 20000 in Nikomedien durch Feuer umgekommenen Märtyrer. — XX. Festoffizium zu Ehren des Märtyrers Stephan von Ulni. — XXI. Hymnus zur Weihe des heil. Salböls. — XXII. Lied beim Salben der Neugeborenen. — XXIII. Hymnus beim Anlegen des Messgewands. — XXIV. Hymnus beim Weihrauchschwenken durch den Messe Lesenden beim Rundgang durch die Kirche. — XXV. Hymnus auf die sieben nur von Pflanzenkost lebenden Einsiedler. — XXVI. Hymnus auf die heil. Sukiasianer. — XXVII. Hymnus auf Wahan von Golthn. — XXVIII. Hymnus auf David von Duin. — XXIX. Hymnus auf den heil. Kyriakos u. seine Mutter Julitta. — XXX. Hymnus auf den heil. Minas, Hermogenes und Grabus. — XXXI. Hymnus auf die heil. Oskianer. — XXXII. Hymnus auf die heil. Atomianer. — XXXIII. Hymnus auf die heil. Vardanianer. — XXXIV. Festoffizium zu Ehren der heil. Leontianer. — XXXV. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den ersten Schöpfungstag sowie auf das Geheimnis der Schöpfung und Auferstehung Christi. — XXXVI. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den zweiten Schöpfungstag und die himmlischen Heerscharen. — XXXVII. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den dritten Schöpfungstag, das dritte Zeitalter und Johannes den Täufer. — XXXVIII. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den vierten Schöpfungstag, das vierte Zeitalter und die Verkündigung Mariae. — XXXIX. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den fünften Schöpfungstag, das fünfte Zeitalter und die heil. Apostel. — XL. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den sechsten Schöpfungstag, das sechste Zeitalter und die Kreuzigung Christi. — XLI. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den siebenten Schöpfungstag, das siebente Zeitalter und das Geheimnis des Todes (Christi). — XLII. Tagesanbruchs-Gesang. — XLIII. Gesang der Tagesanbruchzeit nach Psalm 99 (Jubilate Deo, omnis terra). — XLIV. Gesang der Tagesanbruchzeit nach Psalm 62 (Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo). — XLV. Gesang der Tagesanbruchzeit nach Psalm 22 (Dominus regit me, et nihil mihi deerit). — XLVI. Gesang der dritten Tagzeit (Terz) nach Psalm 50 (Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam). — XLVII. Gesang der sechsten Tagzeit (Sext). — XLVIII. Gesang der neunten Tagzeit (None) nach Psalm 50 (Miserere mei, Deus, secundum magnum misericordiam tuam). — XLIX. Gesang der neunten Tagzeit. — L. Nerses Schnorhalis Gesang für die Friedenstagzeit (zwischen Vesper und Complete). — LI. Festoffizium für die Märtyrer. — LII. Nachschrift. — LIII. Offizium für alle Verstorbenen. — LIV. der große Hymnus auf dir Auferstehung. — LV. Nachschrift.

4.

Hymnarium.

I. 1. Offizium der Epiphanias-Woche: ա. Bruchstück des Epiphanias- bezw. Weihnachtsoffiziums. բ. zw. Tag. գ. dr. Tag. դ. v. T. ե. f. T. զ. s. T. է. sieb. T. ը. acht. T. — 2. Magnifikate betr. die Auferstehung des Herrn. — 3. Offizium für Mariae Reinigung (Lichtmeß). — 4. Festoffizium für den heil. Antonius (den Großen). — 5. Festoffizium für den König Theodosius. — 6. Festoffizium für den Propheten David und den Apostel Jacobus, den Bruder des Herrn. — 7. Festoffizium für den heil. Stephanus, den ersten Märtyrer. — 8. Festoffizium für die Apostel Petrus und Paulus. — 9. Festoffizium für den Apostel Jacobus und den Evangelisten Johannes. — 10. Festoffizium für alle Apostel. — 11. Festoffizium für die 72 Jünger. — 12. Festoffizium für den Propheten Jonas. — II. Offizium der großen Fastenzeit bis zum Fest der Auferstehung des Lazarus: 1. Woche. ա. Fastnachtssonntag. բ. Montag. գ. Dienstag. դ. Mittwoch. ե. Donnerstag. զ. Freitag. է. Samstag. — 2. zweite Woche. ա. So. (Invocavit). բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Do. զ. ?. է. Fr. — 3 dritte Woche. ա. So. (Reminiscere). բ. Mo. գ. ?. դ. ?. ե. Di. զ. ?. է. Mi. ը. Do. ժ. ?. ժ. ?. ժա. Fr. — 4. vierte Woche. ա. So (Oculi). բ. Mo. գ. Di. դ. ?. ե. Mi. զ. ?. է. Do. ը. ?. ժ. Fr. ժ. Sa. Festoffizium zu Ehren der vierzig Märtyrer von Sebastia. — 5. fünfte Woche. ա. So. (Laetare). բ. Mo. գ. Di. դ. ?. ե. Mi. զ. Do. է. Fr. ը. ?. ժ. Sa. Festoffizium zu Ehren Gregors des Erleuchters. — 6. sechste Woche. ա. So. (Judica). բ. Mo. գ. ?. դ. Di. ե. Mi. զ. Do. է. ?. ը. Fr. — III. Offizium der Zeit vom Fest der Auferstehung des Lazarus bis Ostern: 1. Festoffizium zur Erinnerung an die Auferstehung des Lazarus. — 2. Offizium der Karwoche. ա. Palmsonntag. բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Gründonnerstag. զ. Karfreitag (Gesänge des Katholikos Nerses Schnorhali wie Nr. 3. I. 7 ղ ը, ի α β γ δ, außerdem noch ein Gesang, Կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից etc., Venedig 1898, S. 164—165). է. Karsamstag. — IV. Offizium der Osterzeit: 1. Osterwoche. ա. Ostermontag. բ. ?. գ. Mo. դ. Mi. ե. Do. զ. Fr. է. Sa. Offizium zur Erinnerung an die Enthauptung Johannes des Täufers. — 2. zweite Woche. ա. So. (Quasimodogeniti). բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Do. զ. Fr. է. Sa. — 3. dritte Woche. ա. So. (misericordias Domini). բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Do. զ. Fr. է. Sa. — 4. vierte Woche. ա. So. (Jubilate). բ. Mo. գ. Di. դ. Mi. ե. Do. զ. Fr. է. Sa. — 5. fünfte Woche. ա. So. (Cantate). Fest der Erscheinung des heil. Kreuzes in

Jerusalem. ր. Di. ղ. Mi. ջ. Do. հ. Fr. ղ. Sa. — 6. sechste Woche. ա. So. (Rogate). ր. Mo. ղ. Di. ղ. Mi. հ. Himmelfahrsfest. ղ. Fr. ֆ. Sa. — 7. siebente Woche. ա. So. (Exaudi, zweiter Palmsonntag). ր. Mo. ղ. Di. ղ. Mi. հ. Do. ղ. Fr. ֆ. Sa. — V. Offizium der Zeit von Pfingsten bis zur Vorfeier des Tags der Kreuzeserhöhung: 1. Pfingstwoche. ա. So. ր. Mo. ղ. Di. ղ. Mi. հ. Do. ղ. Fr. ֆ. Sa. — 2. Festoffizium zu Ehren der Geburt Johannes des Täufers. — 3. Festoffizium für Johannes den Täufer und den Bischof Athenogines. — 4. Festoffizium zur Erinnerung an Gregors des Erleuchters Heraussteigen aus der Grube. — 5. Festoffizium zu Ehren der Söhne und Enkel Gregors des Erleuchters. — 6. Festoffizium zu Ehren Nerses des Großen. — 7. Hymnus auf den heil. Sahak. — 8. Festoffizium zu Ehren der heil. Rhipsime und ihrer Genossinnen. — 9. Hymnus auf die heil. Sanducht. — 10. Offizium zur Erinnerung an den alten Bund und das Fest der neuen Kirche. — 11. ա. Offizium des Verklärungsfestes. ր. Mo. ղ. Di. — 12. Festoffizium zur Erinnerung an die Lichtergießung über Etschmiadsin nach der Vision des heil. Gregor. — 13. ա. Festoffizium für Mariae Himmelfahrt. ր. Mo. ղ. Di. — VI. 1. Offizium der Kreuzeserhöhungswoche. ա. Sa. (Vorfeier). ր. So. ղ. Mo. ղ. Di. հ. Mi. ղ. Do. ֆ. Fr. ր. Sa. — 2. Offizium des Fests der Erscheinung des Kreuzes auf dem Berge Varag. — 3. Offizium des Fests der Auffindung des heil. Kreuzes. — 4. Offizium für alle Propheten. — 5. Offizium für den heil. Mesrop und die heil. Übersetzer. — 6. Festoffizium zu Ehren des heil. Jakob von Nisibis. — 7. Festoffizium zu Ehren der unschuldigen Kindlein von Bethlehem. — 8. Festoffizium zu Ehren der Erzengel Gabriel und Michael. — 9. Festoffizium zu Ehren der heil. Patriarchen. — 10. Hymnus auf den heil. Ignatius. — 11. Hymnus auf Johannes Chrysostomus. — 12. Hymnus auf den heil. Basilius. — 13. Hymnus auf Gregor Theologus. — 14. Hymnus auf den heil. Nikolaus von Smyrna. — 15. Hymnus auf den heil. Kyrillus. — 16. Hymnus auf den heil. Eustratius, Auxentius, Eugenius, Orestes und Mardarius. — 17. Hymnus auf die 20000 in Nikomedien durch Feuer umgekommenen Märtyrer. — 18. Hymnus auf die heil. Taragosianer. — 19. Hymnus auf den Krieger Theodoros. — 20. Festoffizium zu Ehren des heil. Märtyrers Stephan von Ulni. — 21. Hymnus zur Weihe des heil. Salböls. — 22. Lied beim Salben der Neugeborenen. — 23. Hymnus auf die heil. Sukiasianer. — 24. Hymnus auf Vahan von Golthn. — 25. Hymnus auf David von Duin. — 26. Hymnus auf den heil. Kyriakos und seine Mutter Julitta. — 27. Hymnus auf die heil. Oskianer. — 28. Hymnus auf die heil. Atomianer. — 29. Hymnus auf die heil. Wardanianer. — 30. Festoffizium zu Ehren der heil. Leon-

tianer. — 31. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den ersten Schöpfungstag sowie auf das Geheimnis der Auferstehung Christi. — 32. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den zweiten Schöpfungstag und die himmlischen Heerscharen. — 33. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den dritten Schöpfungstag, das dritte Zeitalter und Johannes den Täufer. — 34. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den vierten Schöpfungstag, das vierte Zeitalter und die Verkündigung Mariae. — 35. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den fünften Schöpfungstag, das fünfte Zeitalter und die heil. Apostel. — 36. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den sechsten Schöpfungstag, das sechste Zeitalter und die Kreuzigung Christi. — 37. Nerses Schnorhalis Hymnus auf den siebenten Schöpfungstag, das siebente Zeitalter und das Geheimnis des Todes (Christi). — 38. Tagesanbruchsgesang. — 39. Gesang der Tagesanbruchzeit nach Psalm 99 (Jubilate Deo, omnis terra). — 40. Gesang der Tagesanbruchzeit nach Psalm 62 (Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo). — 41. Gesang des Tagesanbruchzeit nach Psalm 22 (Dominus regit me, et nihil mihi deerit). — 42. Gesang der dritten Tagzeit (Terz) nach Psalm 50 (Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam). — 43. Gesang der sechsten Tagzeit (Sext). — 44. Gesang der neueten Tagzeit (None) nach Psalm 50 (Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. — 45. Nerses Schnorhalis Gesang für die Friedenstagzeit (zwischen Vesper und Complete) — VII. Festoffizium für die Märtyrer. — VIII. 1—8 Offizium für die Verstorbenen. — 9. Hymnus auf die sieben nur von Pflanzenkost lebenden Einsiedler. — 10. Offizium zu Ehren der zwölf Apostel. — 11. Festoffizium für den heil. Feldherrn Sargis. — 12. Hymnus beim Anlegen des Meßgewands. — 13. Nachschrift. — 14. Nerses Schnorhalis Gesang auf die Verstorbenen. — IX. Der große Hymnus auf die Auferstehung.

5.

Rituale.

1. Bruchstuck des Trauungsritus. — 2. Gebet gegen das Fieber. — 3. Gebet an die Mutter Gottes. — 4. Vorschrift für die Erteilung der Kommunion. — 5. Begräbnisritus. — 6. Vorschrift für den folgenden Tag nach dem Begräbnis. — 7. Vorschrift für den siebenten Tag. — 8. Vorschrift für das Begräbnis eines Kindes (darin: Lektio aus der Lehre des heil. Gregor bei Agathangelos). — 9. Vorschrift für den zweiten Tag beim Begräbnis eines Kindes. — 10. Vorschrift für den siebenten Tag. —

11. Vorschrift für die Kreuzwaschung. — 12. Vorschrift für die Salzweihe. — 13. Vorschrift für die Weihe eines neuen (Meß-)Buches. — 14. Klagelied auf einen Verstorbenen von Vardapet Manuel. — 15. Klagelied auf Verstorbene. — 16. Klagelied auf Verstorbene von Mkrtitsch Nalasch. — 17. Klagelied auf einen Ausgewanderten von Mkrtitsch Nalasch. — 18. Klagelied auf verstorbene Kinder von Mkrtitch Nalasch. — 19. u. 20. Klagelieder auf verstorbene Kinder von Wardapet Aristakes. — 21. Klagelied auf einen Verstorbenen von Johannes Kherobents. — 22. Klagelied eines dem Tode Widerstrebenden von Gregor von Aïthamar. — 23. Klagelied auf einen in der Fremde verstorbenen Ausgewanderten. — 24. Klagelied auf Verstorbene von Vardapet Aristakes. — 25—27. Klagelieder auf verstorbene Kinder von Johannes aus Amida. — 28. Klagelied von Johannes aus Tulkuran. — 29. Psalm 43.

6.

Kommentar zu den Briefen des Apostels Paulus.

Zusammengestellt aus Schriften von Johannes Chrysostomus, Origines, Kyrillus, Euthalius und Ephraem.

1. Komm. zum Briefe an die Römer: ա. Vorwort von Chrysostomus. բ. Vorwort von Ephraem. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 2. Komm. zum ersten Briefe an die Korinther: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. v. Chrysostomus. դ. Nachwort. — 3. Komm. zum zweiten Brief an die Korinther: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Komm. von Chrysostomus. գ. Nachwort. — 4. Ephraems Vorwort zum dritten (apokryphen) Korintherbrief. — 5. Komm. zum Briefe an die Galater: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 6. Komm. zum Briefe an die Epheser: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 7. Komm. zum Briefe an die Philipper: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 8. Komm. zum Briefe an die Kolosser: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. — 9. Komm. zum ersten Briefe an die Thessalonicher: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 10. Komm. zum zweiten Briefe an

die Thessalonicher: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 11. Komm. zum Briefe an die Hebräer: ա. Vorwort von Euthalius. բ. Vorwort von Ephraem. գ. Komm. von Kyrillus. դ. Vorwort von Origines. ե. Vorwort von Chrysostomus. զ. Komm. von Chrysostomus. է. Nachwort. — 12. Komm. zum ersten Briefe an Timotheus: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 13. Komm. zum zweiten Briefe an Timotheus: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 14. Komm. zum Briefe an Titus: ա. Vorwort von Ephraem. բ. Vorwort von Chrysostomus. գ. Komm. von Chrysostomus. դ. Nachwort. — 15. Komm. zum Briefe an Philemon: գ. Vorwort von Chrysostomus. բ. Komm. von Chrysostomus. գ. Nachwort. — 16. und 17. Nachschriften.

7.

Kommentar zum hohen Liede von Gregor von Narek und Kommentar zur Apokalypse von Andreas von Caesarea.

I. Schreibernotiz. — II. Gregors Kommentar: 1. Vorwort. 2. Kommentar. 3. • (Gregors) Nachschrift. 4. • Nachschrift des Schreibers. 5. Schreibernotiz. — III. Ein anonymes Stück über Krankheit. — IV. ein Fragment aus den Reden des Basilius von Caesarea. — V. Schreibernotiz. — VI. verschiedene Gebete. — VII. Andreas' Kommentar: 1. • Einleitung von Thessalius. 2. Inhaltsverzeichnis. 3. Vorwort von Andreas und Arethas. 4. Kommentar. 5. • Nachschrift Erzbischofs Nerses von Lambron. 6. Nachschrift des Schreibers. — VIII. Auszug aus einem Kommentar zu einem Evangelienzitat.

8.

Predigtbuch.

1. Predigt über das Wort des Evangeliums [Matth. 10, 16] „Seid klug wie die Schlangen und ohne Falsch wie die Tauben". — 2. • Nach-

schrift. — 3. Bruchstück einer Predigt über das Wort des Propheten David [Ps. 57, 5] „Ihr Wüten ist gleich wie das Wüten einer Schlange, wie eine taube Otter, die ihr Ohr zustopft. — 4. • Nachschrift. — 5. Predigt über das Wort Salomons [Spr. 18, 9] „Wer laß ist in seiner Arbeit, der ist ein Bruder deß, der das Seine umbringt". — 6. • Nachschrift. — 7. Predigt über das Wort Salomons [Spr. 18, 21] „Tod und Leben steht in der Zunge Gewalt; wer sie liebt, der wird von ihrer Frucht essen". — 8. • Nachschrift. — 9. Predigt über das Wort des Johannes [1. Ep. 3, 15] „Wer seinen Bruder hasset, der ist ein Totschläger; und ihr wisset, daß ein Totschläger nicht hat das ewige Leben bei ihm bleibend". — 10. • Nachschrift. — 11. • Nachschrift. — 12. Predigt über das Wort Hiobs [11, 4] „Meine Rede ist rein, und lauter bin ich vor deinem Augen". — 13. • Nachschrift. — 14. Predigt über das Wort Salomons [Spr. 19, 17] „Wer sich des Armen erbarmet, der leihet dem Herrn". — 15. • Nachschrift. — 16. Predigt über das Wort Hiob [1, 1]: „Es war ein Mann im Lande Uz. — 17. bis 22. • Nachschriften.

9.

Aristoteles' Metaphysik mit zahlreichen Erläuterungen am Rand.

1. Inhaltsverzeichnis der ersten sieben Bücher. — 2. Text.

10.

Levond's Geschiechte Armeniens zur Araberzeit.

11.

Des Flavius Josephus *ΙΟΥΔΑΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.*

1. Vorwort. — 2. gereimte philosopische Lehren nach Seneca. — 3. Text. — 4. Inhaltsverzeichnis.

12.

Sammelwerk.

1. Beichtspiegel. — 2. • Nachschrift. — 3. Auszug aus der Lehre der Apostel. Vergl. Nr. 1, 2. — 4. Bruchstück einer Predigt über den Tod und das Ende der Welt [von Gregor von Tathew?]. — 5. Geschichte der heil. Lanze und andere Legenden. — 6. Lebensbeschreibung Gregors von Tathew. — 7. • Über sieben zur sittlichen Vollkommenheit führende Tugenden im Anschluß an Überlieferungen der platonischen und aristotelischen Lehre. — 8. Bruchstück einer Predigt über das jüngste Gericht. — 9. Bruchstück einer Anleitung zum Predigen. — 10. Fragen Gregors des Erleuchters und Antworten des Engels. ա. Einleitung. բ. Fragen und Antworten. — 11. Predigt über das Wort [Matth. 10, 16] „Seid klug wie die Schlangen und ohne Falsch wie die Tauben". — 12. Predigt über das Wort [Matth. 7, 6] „Ihr sollt das Heiligtum nicht den Hunden geben, und eure Perlen sollt ihr nicht vor die Säue werfen". — 13. Geschichte Gregors des Erleuchters. — 14. Geschichte Abgars und des heil. Tuchs mit dem Bildnis des Herrn. — 15. Leben Johannis des freiwillig Armen von Ephraem dem Syrer. — 16. Geschichte des Bildnisses des Herrn zu Byriton von Athanasius. — 17. Geschichte eines Mannes, der die Barmherzigkeit des Unbarmherzigen erkaufte. — 18. Geschichte eines exkommunizierten Priesters. — 19. Acta des heil. Klemens von Rom. — 20. Zwei Wundergeschichten von Verstorbenen. — 21. Über die Geburt Jesu Christi. — 22. Geschichte Konstantins des Großen. — 23. Die Geschichte der Erkrankung Konstantins am Aussatz und der Heilung durch Sylvester. — 24. Lobrede auf Johannes den Täufer. — 25. Lobrede auf die Jungfrau Maria. — 26. Zwei Zaubergebete, eins gegen Stummheit, eins gegen Kopfschmerz. — 27. Zaubergebete gegen Dämonenbesessenheit. — 28. Segensgebet. — 29. Zaubergebet gegen Fieber und Dämonenbesessenheit aus dem Cyprianus- bezw. Freitagsbuch. — 30. Geschichte der Jungfrau Justine aus dem Cyprianusbuch. — 31. Fragen des Basilius von Caesarea und Antworten Gregors von Nyssa. — 32. Fragen des Basilius von Caesarea und Antworten Gregors von Nyssa. — 33. Bruchstück einer Predigt.

13.

Sammelwerk.

1. Ischauchans Buch über die Natur. — 2. ա. Verschiedenes: բ. über die Grade der Demut mit Berufung auf Benedictus. գ. Bibelauslegungen in Fragen und Antworten etc. — 3. Auszüge aus dem Leben der Väter.

14.

Sammelwerk.

1. Mechithar [Gosch?]'s Reden über die Natur und Menschwerdung Christi. — 2. Fragen und Antworten betreffend theologische Themata. — 3. Vorgeschichte des Konzils zu Chalcedon. — 4. Mechithar [Gosch?]'s Ermahnungen zum Glauben. — 5. Fragen und Antworten philosophische Themata betreffend. — 6. Sentenzen des heil. Nilos unter dem Namen Esniks von Kołb. — 7. • Fragen und Antworten. — 8. Bruchstück einer Predigt. — 9. Bruchstück der Fragen Ardzan Artzrunis (in anderen Rezensionen auch Aschot Erkath's) und der Antworten Esniks von Kołb. — 10. Nerses von Lambron's Gesandtschaftsreise nach Konstantinopel. — 11. Erklärung der Dreieinigkeit gemäß den Kanones von Nicäa. — 12. Gebet an die Dreieinigkeit. — 13. Paulus von Taron's Abhandlung über den rechten Glauben der armenischen Kirche in kürzerer Rezension. — 14. über Namen und Wesen der Dinge. — 15. über die neun Weltalter. — 16. kurze Geschichte der Gesetzgebung des Propheten Moses. — 17. über Anfang und Ende von acht Weltaltern. — 18. astronomische und chronologische Stücke. — 19. Vardan von Bardzrberds Erläuterungen zur heiligen Schrift. — 20. Fragen des Königs Hethum über das Evangeliums und Antworten Vardans von Bardzrberd. — 21. • Nachschrift. — 22. Abhandlung des Vardapet Kyriakos über die Konvertiten. — 23. über das Wasser, das nach Ansicht der Ketzer in den Wein zu Sakraments zu gießen ist. — 24. über das Fegfeuer. — 25. über die sieben Sakramente und die sieben Todsünden. — 26. Johannes von Ersnka's Geschichte der Patriarchen von Adam bis Moses. — 27. Johannis von Mairavani Ermahnung zur Ehrfurcht vor dem heil. Meßopfer. — 28. Johannes Maedakunis Rede über die Verleumdung

unter dem Namen Ephraems des Syrers. — 29. Johannes Mandakunis Rede über die Undankbarkeit unter dem Namen Ephraems des Syrers. — 30. Bruchstück der kanonischen Belehrung für alle Christen von Johannes von Ersnka.

15.

Lehrbuch der Mathematik.

1. Elemente der Arithmetik. — 2. verschiedene geometrische, besonders trigonometrische und stereometrische Aufgaben.

Աբայի, կազբեգայ (Ջեռ. «կազբեգայ») երէց 27։
Աբգար, Ուռհայի (Եդեսիայի) թագաւոր 178։ Աբգար Թագաւորի եւ սուրբ Թադէոսի պատմութիւն 174, համ. 12, 14։
Արու-Սահլ (Ապու-Սահլ) Հաւնազաւոյ, վասպուրականի թագաւոր 152։
Աբրահամ Նահապետ 198։
Աբրահամ Ճգնաւոր 186. 188։
Աբրահամ Մամիկոնեանց եպիսկոպոսի Աղուանից Վրէժն Թագաւորին ուղղած կանոնները 24, համ. 1 I 36։
Ագաթանգեղոսի Գայլեանէ մասին պատմածից մի կտոր («ի բանէն որ գկայիենէ») 29, համ. 1 I 44։ «Ի վարդապետութենէ սրբոյն Գրիգորէ» 129։
Ագապիոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Ադամ Նախահայր 124. 169. 176 եւն.։
Ադրի, Թադէոս առաքեալի աշակերտ 4, համ. 1 I 4։
Աթանագինեի՝ Սեբաստիայի եպիսկոպոսի տօնի կանոն 77. 115, համ. 3 III 3. 4 V 3։
Աթանաս, Աղէքանդրիայի հայրապետ 35. 154. 191. 201։ Բիւրիտոնի տէրունական պատկերի պատմութիւն 175, համ. 12, 16։ Կանոնէ տես Յիւոթեոս Ադխտանդրացի։
Աթանաս, Անտիոքի պատրիարք, Անդրէաս Կեսարացու Յովհաննու յայտնութեան մեկնութեան ստացող 158։
Աթանաս Տայի-Միւոնեան Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոս, Յովսեպոս Փլաւիանոսի Հրէից հնախօսութեան թարգմանիչ 168. 169։
Աթենք քաղաք 142. 143. 146։ Աթենացիք 31։
Ալեքսան, Մովսէս քահանայի հայրը 153. 159, համ. 7 II 4. 7 VI 6։
Ալեքսան դպիր, Մովսէս քահանայի որդին 153. 159, համ. 7 II 4. 7 VI 6։
Ալոնիոս Ճգնաւոր 186։
Ալուեայ տես Յակոբ։
Ալսակ Կոստանդնուպոլսեցի 14։
Ալսակիոս տես Բարսեղ։
Ահարոն, Մովսէս մարգարէի եղբայրը 199։
աղ օրհնելու կանոն 131, համ. 5, 12։
Ադխտանիոր (Ադխտանդրոս) Մակեդոնացի 7. 174։
Ադխտանդրիա քաղաք 8. 154. 175. 186. 191. 194։
Ադխտանդրոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Աղուանից 24. 26. 27. 32. 33։
Աղուանից ժողովի կանոններ 26—27, համ. 1 I 40։
աղուհաց տես պաս։
Աղօթիոն կամ Աղօթուն Ճգնաւոր 183. 186։

աղօթքներ 154, *համ.* 7 VI։ *Աստուածընկալ ուղղուած աղօթք* 125, *համ.* 5, 3։ *Ս. Եքսրբութեան առնուելով աղօթք* 198, *համ.* 14, 12։ *Գլխոցախ դէմ* 177, *համ.* 12, 26։ *Դիւահարութեան դէմ* 177 — 178, *համ.* 12, 27. 29։ *Համբոյնեան դէմ* 177, *համ.* 12, 26։ *Զէրմ դէմ* 125. 178, *համ.* 5, 2. 12, 29։ *Օբհնութեան աղօթք* 178, *համ.* 12, 28։

Ասլասիա քաղաք 5։

Ասլաթունիք 28։

Ասիր-ըլ-Մուսլիք 167։

Ասլոն ճգնաւոր 190։

Աճանիա, Աղուէսի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 27։

Աճանիա վարդապետ 189։

Աճդրեաս Կեսարացի 156։ *Յովհաննու յայտնութեան մեկնութիւն* 154. 156—157, *համ.* 7 VII 3. 4։

Աճդրեաս տոմարագէտ 199։

Աճկիւրիա քաղաք 12. 149։ *Աստկիւրիայի ժողովի կանոններ* 5. 6. 7, *համ.* 1 I 7. 9։

Աճձեւացիք 28. 151։ *Համմ. Քրիզոր եւ Խորով*։

Աճձիսանճ քաղաք 10։ *Համմ. Քրիզոր Աստուածպաշան*։

աճողորմ տես ողորմութիւն։

աճուան եւ հուքեան մասին 198, *համ.* 14, 14։

Աճսիոմ Մեծ, քաղաք 5. 11. 157. 158. 179. 189։ *Աստիոքի Ս. ժողովի կանոններ* 13—16, *համ.* 1 I 23։ *Աստիոքի ժողովի կանոնները* 14—16, *համ.* 1 I 23*ե*։ *Աստիոքի Բ. ժողովի կանոններ* 23, *համ.* 1 I 33։ — *Աճսիոմացիք* 23։ *Աճսիոմ Պիսիդացոց* 5։

Աճսոն (կամ Աճսոնիոս) ամապատասկան 182. 183. 186. 188. 190։ *Ս. Աստոնի տօնի կանոն* 108, *համ.* 4 I 4։

աշակերտների (Հի) տօնի կանոն 109, *համ.* 4 I 11։

աշխարհաստուաի տօնի կանոն 66. 113, *համ.* 3 II 3*ա*, 4 IV 3*ա*։

Աչիռուճիք 28։

Աչոց երկաթի հարցումները եւ եզնիկ Կողբացու պատասխանները տես Ագաթան Ագծրունի։

Աչոց գաւառ 26։

Ասլահունիք գաւառ 174։

Ապողինար, Ղաւոդիկէի եպիսկոպոս 14։

Ապու-Սահլ տես Արու-Սահլ։

Ապփիա (Եապփ = եւ ապփի) 148։

Առաստան ազգապետ տես Խոստան։

Առաքեալներ։ — «*Վարդապետութեան առաքելոց*» 2—3, *համ.* 1 I 2. 171, *համ.* 12, 3։ *Եքեքսրդ առաքեալական կանոնք* 3, *համ.* 1 I 3. *համմ.* *Կղեմէս*։ *Առաքեալների գիրք կանոն* 109. 122, *համ.* 4 I 10, 4 VIII 10։ «*Սրբ ի սուրբ առաքեալսն*» *տես Ներսես Շնորհալի*։ *Առաքեալներին յաջորդած հայրերի կանոնները* 5, *համ.* 1 I 6։

Առաջել, Աղաւունեաց եպիսկոպոս 28։

Ասիացիք 140։

Ասորիք 23. 174. 185։ *Սուրացիք* 16։ *Համմ. Յովհ Ասորոց*։

աստղաբաշխական եւ ժամանագրական հատուածները 199, *համ.* 14, 18։

աստուածպաշանութիւն։ Հարցումները եւ պատասխանները աստուածպաշանական խնդիրների մասին 194, *համ.* 14, 2։

Աստուածածնի գովասանութիւն 177, *հմր.* 12, 25։ *Աստուածածնի վերափոխման կանոն* 82. 116, *հմր.* 3 V 1ա, 4 V 13ա։ *Աստուածածնին ուղղուած աղօթք* 125, *հմր.* 5, 3։ — «*Երգ վասն աւետեաց Աստուածածնին*» *տես Ներսես Շնորհալի*։

Աստուածայտնութեան կանոն 104—106, *հմր.* 4 I 1։

Աստուածատուր, հմր. 8 *Ճեռագրի տէր Ելիէէի որդին* 164։

Աստուածատուր, հմր. 12 *Ճեռագրի գրիչ Տէր Աբրահամի ազգական* 170։

Ավագ տես Մահար։

Աստուեանց տօնի չարական 93. 119, *հմր.* 3 XXXII, 4 VI 28։

Աստուերուհի, Սիւնեաց տէր 26։

Արաբարդի քաղաք 37։

Արաբացիք 3. 16։

արարչութիւն։ — «*Երգ ի խորհուրդ արարչութեան*» *տես Ներսես Շնորհալի*։

Արդեմիս տես Արտեմիս։

Արեթաս, Կեսարիայի եպիսկոպոս, Անգրէաս Կեսարացու Յովհաննու յայտնութեան մեկնութեան աշխատակից 156, *հմր.* 7 VII 3։

արեւազգի երգեր տես Պաշտաւունի Ժամերի երգեր։

արհական ազգ 149։

Արիոս հերետիկոսապետ 6. 7. 14. 32. 177. 197. 201։

Արիսպագի տես Դիոնեսիոս։

Արիստակես տաղաւարի հանգուցեալների համար տաղ («*Ողբ վասն հնչեցելոց*») 133, *հմր.* 5, 24։ *Հանգուցեալ երեսանների համար երկու ողբ* («*Ողբ ողբոց*» *եւ* «*Ողբ ի վերայ հնչելոց մանկանցն ասա*։») 133, *հմր.* 5, 19. 20։

Արիստոտելի բնագանցութիւն 165—166, *հմր.* 9։ *Համմ. Պրատն*։

Արծրունի տես Սրուան եւ Մերուժան։

Սրուան Արծրունի (*ուրիշ խմբագրութեամբ Աշոտ Երկաթ*) *հանգուցեալները եւ նզնիկ կողբացու պատասխանները* 196—197, *հմր.* 14, 9։

Արմիշեցի տես Յովհաննէս։

Արշակ Մեծ, Պարթեւաց թագաւոր 174։

Արշակունի 168։

Արշարունիք 28։

Արշոս, Աղուէսի ժողովի ազգապետներից մէկը 27։

Արջաւ, Աբգար Ուքամայի հայրը 174։

Արսկևիոս Մեծ, ճգնաւոր 183. 186։

Արտաւազ, Աշոտի տէր 26։

Արտեմիս դիք 140։

Արտեմոն աղանդաւոր 13. 32։

Արցախ Նահանգ 27։

աւագ երեքշաբթի օրուայ կանոն 59. 112, *հմր.* 3 I 7գ. 4 III 2գ։

աւագ երկուշաբթի օրուայ կանոն 58. 112, *հմր.* 4 I 7բ. 4 III 2բ։

աւագ հինգշաբթի օրուայ կանոն 59—60. 112, *հմր.* 3 I 7ե. 4 III 2ե։

աւագ շաբաթ օրուայ կանոն 61. 112—113, *հմր.* 3 I 7է. 4 III 2է։

աւագ ուրբաթի կանոն 60—61. 112, *հմր.* 3 I 7զ. 4 III 2զ։

աւագ չորեքշաբթի օրուայ կանոն 59—112, *հմր.* 3 I 7դ. 4 III 2դ։

աւագ օրհնութեանց կանոն 103. 123, *հմր.* 3 LV, 4 IX։

Ախտ աչխարհ 163։

Ափթեմիոսի տօնի կանոն 91. 119, *հմր.* 3 XVIII, 4 VI 16։

Ափիկար ճգնաւոր 187. 188։

Բագրատունիք 28։ *Հմմտ.* Շապուհ, Սահակ, Սմբատ։
Բագրեւանդ գաւառ 9։
Բակուր, Կաղանկատուացց նահապետ 27։
Բաղեայգղուղ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Ելիէի մայրը* 164։
բանադրած քահանայի պատմութիւն 175, *հմր.* 12, 18։
«*բանիմ խրատականիմ*» 194—195, *հմր.* 14, 4։
Բասեան (*կամ Բասան, Բասեն, Բասէն*) *գաւառ* 9։
Բասիլ կրօնաւոր 158։
Բասիլիոս տես Բարսեղ։
Բարայ Մծբնացի, հերետիկոս 14։
բարեկենդան տես յուն բարեկենդան։
Բարթուղիմէոս առաքեալ 125։
Բարսեղ (*կամ Բասիլիոս*) *Մեծ, կեսարացի* 128. 155. 185. 201։ *Նրա անունով չարաբան* 91. 118, *հմր.* 3 XIV, 4 VI 12։ — *Վէցօրեայ արարչութեան ճառերից մի հատուած* 153, *հմր.* 7 IV։ *Հոբցոյածէք եւ Գրիգոր Նիւսացու պատասխանները* 179—180, *հմր.* 12, 31. 32։ *Թիւք կանոնական առ Ամֆիլոս* 10, *հմր.* 1 I 15։ *Թիւք կանոնական առ Դիոդորոս* 11, *հմր.* 1 I 16։ *Կանոններ պէսպէս եւ բիւրապատիկ ախտերի մասին* 11, *հմր.* 1 I 17։
Բարսեղեան, Ամասիացի եպիսկոպոս 5։
Բարսոս, Անտիոքի ժողովի եկեղեցապետներից մէկը 16։
Բեթղեհէմ 176։ *Անմեղ երախաների տօնի կանոն* 89. 118, *հմր.* 3 IX. 4 VI 7։
բեւեղիկորոն (*բեւեեֆիկոն*) *տես Գրիգոր պապ*։
Բեւեղիկոս աբբայ 182։
բեւեղիկոն տես Գրիգոր պապ։
Բեւեհատիճ ճգնաւոր 186։
Բեւարիոն (*Բիսարիոն*) *ճգնաւոր* 186. 191։
Բզնունիք 28։
Բիա հերետիկոս 14։
Բիսարիոն տես Բեւարիոն։
Բիւրականցիք 7։
Բիւրիոն քաղաք 175։
յուն բարեկենդանի երգ տես Ներսես Շնորհալի։

Գաբրիէլ եւ Միխայէլ հրեշտակապետների տօնի կանոն 90. 118, *հմր.* 3 X. 4 VI 8։
Գաբրիէլ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Ելիէի որդին* 164։
Գայիանէ 131։
գայլոս Տեառն յերուսաղէմ տես ծաղկազարդ։
Գաղատացիք 130. 139։
Գայէգոյն քաղաք 27։
Գայիանէ կոյս տես Ազաթանգեղոս։
Գայոհշ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Կիրակոսի որդին* 163։
Գանգրայի ժողովի կանոնները 13, *հմր.* 1 I 22։ — *Գանգրացիք* 13։
գանձ տես մաշոց։
Գանոս, հմր. 12 *ձեռագրի գրիչ Տէր Աբբահամի ազգական* 170։
Գասպար, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Յակոբի որդին* 164.
Գառան, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Սիմոնի կողակից* 162. 163, *հմր.* 8, 4. 6. 8. 10. 15։
Գարդման գաւառ 27։
ս. գեղարդի պատմութիւն 171, *հմր.* 12, 5։
Գեւոնեան աղուան 27։
Գեղեդիկոնոս աբբայ 182։
գեղեդիկոն տես Գրիգոր պապ։
Գեղիսաէի ճգնաւոր 186։
Գեղարիոն (*Բիսարիոն*) *ճգնաւոր* 186. 191։
Գզնունիք 28։
Գիա հերետիկոս 14։
Գիսարիոն տես Գեղարիոն։
Գիւրականցիք 7։
Գիւրիոն քաղաք 175։
յուն գարեկենդանի երգ տես Ներսես Շնորհալի։

Գաբրիէլ եւ Միխայէլ հրեշտակապետների տօնի կանոն 90. 118, *հմր.* 3 X. 4 VI 8։
Գաբրիէլ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Ելիէի որդին* 164։
Գայիանէ 131։
գայլոս Տեառն յերուսաղէմ տես ծաղկազարդ։
Գաղատացիք 130. 139։
Գայէգոյն քաղաք 27։
Գայիանէ կոյս տես Ազաթանգեղոս։
Գայոհշ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Կիրակոսի որդին* 163։
Գանգրայի ժողովի կանոնները 13, *հմր.* 1 I 22։ — *Գանգրացիք* 13։
գանձ տես մաշոց։
Գանոս, հմր. 12 *ձեռագրի գրիչ Տէր Աբբահամի ազգական* 170։
Գասպար, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Յակոբի որդին* 164.
Գառան, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Սիմոնի կողակից* 162. 163, *հմր.* 8, 4. 6. 8. 10. 15։
Գարդման գաւառ 27։
ս. գեղարդի պատմութիւն 171, *հմր.* 12, 5։
Գեւոնեան աղուան 27։

Գևորգ, Ոստան եպիսկոպոս 26։
Գևորգ Երզնկացի վարդապետ՝ ազգականութեան աստիճանների մասին 38, *հմր.* 1 IV 3։ *Հմմտ. Յովհաննէս Երզնկացի եւ Վարդան Արեւելցի*։
ս. Գևորգի վանք Տօրոսի լեռների վրայ 159։
գիրք օրհնելու կանոն 131—132, *հմր.* 5, 13։
գլխացաւի դէմ աղօթք. տես աղօթքներ։
Գնունիք 28։
Գողթն գաւառ 26։ *Հմմտ. Վահան*։
Գոռգիոս տես Գրիգորիոս։
Գուրգին, Վասպուրականի թագաւոր 152։
Գուփրե, հմր. 8 *ձեռագրի տէր կիրակոսի որդին* 163։
Գրաբառի անունով չարաչան 92, *հմր.* 3 XXX։
Գրիգոր Աղթամարցու ընդդիմադարձական տաղ 133. *հմր.* 5, 22։
Գրիգոր, Ամձեւացիաց եպիսկոպոս, Դուինի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 28։
Գրիգոր Աստուածաբան Նազիանզացի 155. 157. 201։ *Նրա անունով չարաչան* 91. 118, *հմր.* 3 XV. 4 VI 13։ *Կանոններ* 10, *հմր.* 1 I 14։ — *Հմր.* 12, 31, *էջ* 179 = *Գրիգոր Նիւսացի*։
Գրիգոր, Արշարունեաց եպիսկոպոս, Դուինի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 28։
Գրիգոր Լուսաւորիչ 19. 20. 21. 22. 38. 178. 180. 201։ *Նրա պատմութիւնը* («*Գրիգորի Լուսաւորչին պատմութիւն է վասն Տրդատա-խոզից*») 173—174, *հմր.* 12, 13։ *Նրա տօնի կանոն* 54—55. 111, *հմր.* 3 I 5*թ*. 4 II 5*թ*։ *Նրա որդիների եւ թոռների տօնի կանոն* 78. 116, *հմր.* 3 III 5. 4 V 5։ *Նրա վիրապից հերկելու յիշատակին կանոն* 78. 115, *հմր.* 3 III 4, 4 V 4։ — *Կանոններ* 7, *հմր.* 1 I 10։ *Լուսաւորչի հարցուածները և հրեշտակի պատասխանները* 173, *հմր.* 22, 10։ *Լուսաւորչի վարդապետութենէն մի հատուած* 129։
Գրիգոր, Խուխոռունեաց եպիսկոպոս 28։
Գրիգոր Կողնացի հրեշտ, գրիչ 148. 149։
Գրիգոր Նարեկացի 34. 35. 151։ *Նէթ երէցի մեկնութիւն* 150—153, *հմր.* 7 II։
Գրիգոր Նիւսացի 151. 155։ *Բառսեղ կեսարացու հարցուածները եւ Գրիգոր Նիւսացու պատասխանները* 179. 180, *հմր.* 12, 30. 31։
Գրիգոր Մեծ պապ 201։ *Նրա բենեդիկեան յիշուած* 201։
Գրիգոր վարդապետ 36. 38։
Գրիգոր Տաթեւացու կենսագրութիւն 172, *հմր.* 12, 6։ — *Հմմտ.* 171, *հմր.* 12, 4։
Գրիգոր տիրացու 103։
Գրիգոր (կամ Գրիգորիոս) Դ. Տղայ 158. 197։
Գրիգոր, հմր. 12 *ձեռագրի գրիչ Տէր Աբրահամի աղգական* 170։
Գրիգորիոս (Գորգիոս), Կոկիսոնու եպիսկոպոս 8։

Դանիէլ մարգարէ 155։
Դանիէլ, Սկիւթական անապատի ճգնաւոր 192 (*Եւդոկի քարտէսի մասին*)։

դատաստան, տե՛ս տես Արգար։
դատաստան։ — Վերջին դատաստանի քարոզից մի հատուած 172, *հմր.* 12, 8։
Դատուան լիւռն 125։
դարպղուխներ տաճին 198. 199, *հմր.* 14, 15. 17։
Դարահոյմ քաղաք 27։
Դաւիթ մարգարէ 15. 40. 41. 131. 151. 186. 194։ *Նրա տօնի կանոն* 108, *հմր.* 4 I 6։ — *Սաղմոսներ* 40—41, *հմր.* 2։
Դաւիթ Դունեցու անուանով չարաչան 92. 119, *հմր.* 3 XXVIII. 4 VI 25։
Դեւատրոս, Աստիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Դիոնեսիոս, Դիոնեսիոս տես Դիոնեսիոս։
Դիոսկորոս տես Դիոսկորոս։
Դիոդորոս Աստիոքացի, Տարսոնի եպիսկոպոս 11։ *Համմ. Բարսեղ։*
Դիոդորոս հերետիկոս 14։
Դիոնեսիոս Արեսպագացի 201։ *Նրա կանոնը* 31, *հմր.* 1 I 53. 54։
Դիոս վկայ ճգնաւոր 185։
Դիոսկորոս (Դէոսկորոս) Աղէքսանդրացի 194։
դիւահարութեան դէմ աղօթք տես աղօթքներ։
Դումեհիանոս (Դումիդիանոս) կայսր 169։
Դոյլաս տես Դուլա։
Դորս, հմր. 8 *ձեռագրի տէր կիրակոսի որդին* 163։
Դուինի ժողովի կանոններ 27—29, *հմր.* 1 I 41։ *Համմ. Ներսես Շինողի։ — Դունեցի տես Դաւիթ։*
Դուլա (Դոյլաս) ճգնաւոր 183։
Եապրի տես Ապիհա։
Եբրայեցիք 17. 129. 131. 143. 144. 145. 174։
Եգիպտոս 185. 195. 199։
Եզնիկ Կողբացի տես Սրմաւի Ագաթռնէք եւ Նեղոս։
Եզր մարգարէ 190։
Եթերիոս (Եւթերիոս), Աստիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Ելիէ, հմր. 8 *ձեռագրի տէրերից մէկը* 164, *հմր.* 8, 17. 19։
Ելիի, հմր. 8 *ձեռագրի տէրերից մէկը* 164, *հմր.* 8, 19. 21։
Ելիևուպոլիս 176—177։
Եղյազար 137։
Եղիա կաթողիկոս 33։
Եղիա ճգնաւոր 189։
Եղիշէ պատմագրի կանոններ 18. 28—29, *հմր.* 1 I 27. 1 I 42։
Եղիազարեք, հմր. 8 *ձեռագրի տիրոջ՝ Ելիէի աղջիկը* 164։
Եւնոյէ Նահապետ 198։
Եպափրդ (ձեռ. «Եփրփրէ») 141։
Եպիհիխսե տես Իպեհիխս։
Եպիփան Կիպրացի 184։ — *Կանոններ* 17. 30, *հմր.* 1 I 26. 1 I 50։
Եպիփան Հայրապետ 185։
Եպրեպիհ ճգնաւոր 183։
եռանկիւնաչափութեան դասեր 204, *հմր.* 15, 2։
Եսայի մարգարէ 124. 126. 128. 129. 130. 131. 179. 182։
Եսայի (կամ Եսայեան) արքայ, ճըգնաւոր 185. 188. 189։
Եսայի, Դողթան եպիսկոպոս 26։
երեւոյնն խաչի տես խաչ։
Երզնկացի տես Յովհաննէս։
Երիմնակ տես Երնջակ։
երկնային գիւտուորութեան անուանով երգ տես Ներսես Շնորհալի։

երկու բիւրերի անունով չարական 91. 119, *հմր.* 3 XIX. 4 VI 17։
երկրայարութեան դասեր 204, *հմր.* 15, 2։
երնոգինեաց եպիսկոպոսի անունով չարական 92, *հմր.* 3 XXX։
երնջակ (*ձեռ.* «*երինճակ*») *գաւառ* 159։
երուսաղէմ 3. 9. 174. 175. 176. 178։
Ս. Երրորդութեան անունով աղօթք տես աղօթքներ։ — Ս. Երրորդութեան մենաստիւն Նիկիայի կանոնների համեմատ 197—198, *հմր.* 14, 11։
եւս Նախամայր 169. 202։
եւտրեպաոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
եւգենիոսի անունով չարական 91, 119, *հմր.* 3 XVIII. 4 VI 16։
եփթաղի Պօղոսի երբայեցոց թղթի յառաջաբան («*պատճառ երբայեցոց*») 143—144, *հմր.* 6, 11*ա*։
եւրերիոս տես Սերերիոս։
եւժենիոս ճգնաւոր 183։
եւյոժի(ոս) քահանայ, ճգնաւոր 192։
եւսեբիոս, Կեսարացի եպիսկոպոս 13, *հմր.* 1 I 22*բ*։
եւսեբիոս կեսարացի պատմիչ 14, *հմր.* 1 I 23*դ*։ *Անտիոքի ժողովի կանոնների նշանակութիւն* («*Եւսեբիոսի բան*») 13—14, *հմր.* 1 I 23*բ*։ — *Տես եւ Որոգինէս։*
եւսեբիոս, Անտիոքի ժողովին մասնակցող երկու եպիսկոպոսներ 16։
եւսեպիոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
եւստաթիոսականց անունով չարական 91. 119, *հմր.* 3 XVIII. 4 VI 16։
եփեսոս 14. 32. 140։ *եփեսոսի ժողովի կանոնները* 7. 18, *հմր.* 1 I 9. 1 I 28։ — *եփեսացիք* 124. 140. 141. 145. 146։
եփրատ գետ 159։
եփրեմ Խորին Ասորի։ — Շարական նրա անունով 91, *հմր.* 3 XVII։ — *Դէսանդիոնը. Պօղոսի ընդդէմ յառաջաբանները՝ Լամպէացոց* 136, *հմր.* 6, 1*բ*. *Կոլոնացոց Ա.* 137, *հմր.* 6, 2*ա*. *Բ.* 138, *հմր.* 6, 3*ա*. *Գ.* 138—139, *հմր.* 6, 4. *Թաղաթացոց* 139, *հմր.* 6, 5*ա*. *Եփեսացոց* 139—140, *հմր.* 6, 6*ա*. *Փիլիպեցոց* 140, *հմր.* 6, 7*ա*. *Կողոսացոց* 141, *հմր.* 6, 8*ա*. *Թեսաղոնիկեցոց Ա.* 142, *հմր.* 6, 9*ա*. *Բ.* 143, *հմր.* 6, 10*ա*. *Եբրայեցոց* 144, *հմր.* 6, 11*բ*. *Տիմոթէոս Ա.* 145, *հմր.* 6, 12*ա*. *Բ.* 146, *հմր.* 6, 13*ա*. *Տիտոս* 147, *հմր.* 6, 14*ա*։ — *Ճառ կատարեալ մասին* 11, *հմր.* 1 I 18։ — *Կամաւոր աչօք ծուլանալոյ կենսագրութիւն* 174—175, *հմր.* 12, 15։ — *Ճառեր բամբասանքի եւ ապաշխարութեան մասին, որոնք նրա անունն են կրում, տես Յովհան Մանդակունի։*
եփրեմ տես Սպիտրէ։

Զատկի կանոն 61—62. 113, *հմր.* 3 II 1*ա*. 4 IV 1*ա*։
Զաքարիա, Թագէոս առաքեալի աշակերտ 4։
զգեստաւորութեան չարական 92. 122, *հմր.* 3 XXIII. 4 VIII 12։
Զնբեդիա, Յակոբ եւ Յովհաննէս առաքեալների հայրը 155։
Զենոն ճգնաւոր 183. 191։
Զոյիլէ ճգնաւոր 190։
Զոսիմոս միայնակեաց 185։

հութեան եւ ամուսնոյ մասին 198, *հմր.* 14, 14։
Էջմիածին 36. 149։
Էոտասան (կամ Առատասան) ազգապետ 27։
Էրզրում տես Կարին։

Ըսպահան տես Սպահան։
Ըսպրակոս ազգապետ 27։

Թաղիոս առաքեալ 178։ *Նրա կ–նդիրքը* 4, *հմր.* 1 I 4։
թաղման կանոն։ *Առաջին օրուայ կանոն* 126—127, *հմր.* 5, 5։ *Երկրորդ օրուայ կանոն* 128, *հմր.* 5, 6։ *Եօթներորդ օրուայ կանոն* 128, *հմր.* 5, 7։ — *Երախաների թաղման (տղայաթաղի) կանոն*։ *Առաջին օրուայ կանոն* 128—130, *հմր.* 5, 8։ *Երկրորդ օրուայ կանոն* 130, *հմր.* 5, 9։ *Եօթներորդ օրուայ կանոն* 130, *հմր.* 5, 10։
թարգմանիչների տօնի կանոն 88—89. 118, *հմր.* 3 VII. 4 VI 5։
Թէբայիդ քաղաք 185. 191։
Թեղրաի, Սուրբ 36։
Թեսաղոնիկեցիք 127. 128. 142. 143։
Թեսբացի տես Պետրոս։
Թեսալիոսի Յովհաննու յայտնութեան ներածութիւն 154—156, *հմր.* 7 VII 1։
Թէոդոս Ա. կայսր 9. 191։ *Նրա տօնի կանոն* 108, *հմր.* 4 I 5։
Թէոդոս Բ. փոքր 18. 194։
Թէոդոս (ձեռ. «Օդէոս»), Փոնտոսեաց եպիսկոպոս 28։
Թէոդոս (= Թէոդոր կամ Թէոդոտ Լաւոդիկեցի), Անտիոքի երկրորդ ժողովի նախագահ 14։
Թէոդոսիոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Թէոդորէ ճգնաւոր 191։
Թէոդորոս աբբայ 190։
Թէոդորոս, Անտիոքի ժողովին մասնակցող երկու եպիսկոպոսներ 16։
Թէոդորոս Զօրավարի անունով չարաչարան 45. 119, *հմր.* 3 I բ. 4 VI 19։
Թէոդորոս Մամուեստացի 14. 18։
Թէոդուպօլիս 32։ *Հմմտ. Կարին*։
Թէոփիլոս, Աչմուռնեաց եպիսկոպոս 28։
Թէոփիրտաղ քաղաք 36։ *Հմմտ. Ծուատօզ*։
Թլկուրանցի տես Ծովհաննէս։
Թովմա, Թագաւորական դրան երէց 27։
Թովմաս առաքեալ 36։
Թովմա Մեծոփեցի 38 («*Մեծ ուխտին Ծոբա*» = *ուխտին Մեծոփայ*)։
Թովմաս, Թովմա Մեծոփեցու աշակերտ 38։
Թորգոմ 21. 22. 167։
Թուրկուրանցի տես Ծովհաննէս։
Թուրվանի, Աստուածաստուբի, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր չլինէի որպես կողակիցը* 164։

ժամանակագրական հատուածներ 199, *հմր.* 14, 18։
ժողովածուներ հմր. 12, *էջ* 170—180. *հմր.* 13, *էջ* 181—192. *հմր.* 14, *էջ* 193—203։
ժողովներ տես Ադուէն, Անկիւրիա, Անտիոք, Գանգրա, Դուին, Եփեսոս, Լաւոդիկէ, Կարին, Կեսարիա, Կոստանդնուպոլիս, Նէոկեսարիա, Նիկիա, Շահապիվան, Սարդիկէ, Քաղկեդոն։

Իզնաիոս Անտիոքացու անունով չարաչարան 91. 118, *հմր.* 3 XII. 4 VI 10։

Իլարեա Ճգնաւոր 186։
Իլարիոն, Թագաւոր կրօնաւոր 185։
Իկոնիոն քաղաք 5։
Իմաստասիրական խնդիրներէ մասին հարցումներ եւ պատասխաններ 195—196, *համ.* 14, 5։
Իշխան Աստրու «զիրք ընութեան» 181, *համ.* 13, 1։
Իպարիխոս (*ձեռ.* «*Եպերիքոս*» *եւ* «*Իպերիքոս*») *միայնակեաց* 188. 189։
Իսահակ Ճգնաւոր 189։
Իսիդոր Ճգնաւոր 183. 184։
Իտալիկ, Վանանդի եպիսկոպոս 28։
Իտալիկ, Տայոց եպիսկոպոս 28։
Իտալիա (*ձեռ.* «*Իտաղիա*») 145։
Իտալիկ 167։
Իրինէոս (*ձեռ.* «*Իրինիոս*») 155։

Լաւրոնացի տես Նեռսէս։
Լաւոդիկէ 5։ *Լաւոդիկէէի ժողովի կանոնները* 16—17, *համ.* 1 I 24։
Լեւոն պապ, Մեծն 15. 32. 194։
Լեւոն Բ. Թագաւոր 197։
Լիկիանոս Սամոսատցի 5։
Լոյս համ. 8 *ձեռագրի տէր Յակոտուբի աղջիկը* 164։
Լուկիոս Ճգնաւոր 192։
Լուսաւորիչ տես Գրիգոր։
Լուսիանոս միայնակեաց 180։

խառապականի երգ տես պաշտամունքի ժամերի երգեր։
Խանուտ, Տիրատուրի, համ. 8 *ձեռագրի տէր Եւդիէն որդու կողակիցը* 164։
խաչ։ — Խաչի էլեոթ կանոն 87. 118, *համ.* 3 VI 3. 4 VI 3։ *Խաչի Էլեմահ կանոն* 69. 114, *համ.* 3 II 5*ա*. 4 IV 5*ա*։ *Խաչի Նաւակոթեաց կանոն* 83. 117, *համ.* 3 V 2. 4 VI 1։ *Վարդեայ խաչի կանոն* 86—87. 118, *համ.* 3 VI 2. 4 VI 2։ *Խաչէայ կանոն* 130—131, *համ.* 5, 11։ *Խաչէրեայ կանոն* 83—84. 117, *համ.* 3 VI 1*ա*. 4 VI 1*բ*։
Խաչատուր, համ. 8 *ձեռագրի տէրը* 164։
խայկութեան երգ տես Նեռսէս Շնորհալի։
խայկուայ տես խայ։
խայկեաց տես խայ։
Խոռոս տես Կուսաս։
խնկարկութեան չարական 92, *համ.* 3 XXIV։
խոնարհութեան աստիճանների մասին 182, *համ.* 13, 2*բ*։
Խոսրովիտ 28։ *Համմա. Վահրամ Վրիւ*։
Խոսկեան ազգապետ 27։
խոստովանութիւն քահանայի 30, *համ.* 1 I 49։ — *Մեղքերի ցուցակ խոստովանութեան համար* 170, *համ.* 12, 1։ — *Համմա. Անտիոք*։
Խուրով, Անձեւացւոց եպիսկոպոս, Գրիգոր Նարեկացու հայրը 34. 151։
խոտաձարակների անուանով չարական 92. 122, *համ.* 3 XXV. 4 VIII 9։
Խորխորունիք տես Խոսխոսունիք։
խորհուրդ։ — «Վասն ջրոյն զոր ասեն հերձուածողք թէ պարտ է արկանել ի սուրբ խորհուրդն» 200, *համ.* 14, 23։ *Ի խորհուրդս նների եւ ի մահացու մեղքերի մասին* 201, *համ.* 14, 25։ — *Հանապատեան խորհուրդի յիշատակին երգ տես Նեռսէս Շնորհալի*։
Խուտ ազգապետ 27։
խրատներ։ — Խրատ քարոզի մասին 172—173, *համ.* 12, 9։ *Հաւատի*

մասին 194—195, *հմր.* 14, 4։ — *Համմա. Նեղոս։*

ծովակազարդի կանոն 58. 112, *հմր.* 3 I 7ա. 4 III 2ա։ *Երկրորդ ծաղկազարդի կանոն* 72—73. 114, *հմր.* 3 II 7ա. 4 IV 7ա։

Կազբեկ (*ձեռ.* «*Կազբէք*») 27։
Կաղանկատուֆ 27։
Կայեն 202։
կանոնագիրք հմր. 1, *էջ* 1—39։
կանոններ տես ժողովներ, կանոնագիրք, սնաշոց, շարականներ։
Կապադովկիա 8։
Կապադակ քաղաք 27։
Կասիանի Մասիլիայի աբբայ 187։
Կառապետ տես Ծովին. Մկրտիչ։
Կարապետ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր* 161. 164։
Կարնոյ (*Թէոդոսուպօլսի, Էրզրումի*) *ժողովի կանոններ* 31—32, *հմր. հմր.* 1 I 55։
Կարմիր ծով 177։
Կասիանոնատուն քաղաք 179։
Կեսարիա Կապադովկացոց 12. 156։ *Կեսարիայի ժողովի կանոններ* 12, 1 I 20։
Կեսարիա Պաղեստինացոց 3։
Կեսարացի տես Անդրեաս, Բարսեղ։
Կիլիեցի տես Նեղոս։
Կիլիկիա 159։ — *Կիլիկեցիք* 16. 197։
Կիլիկաս, Կայենի քոյրը 202։
Կիպրացի տես Եպիփան։
Կիպրիանոս-գրիչ երկու հատուած 178. 179, *հմր.* 12, 29. 30։
Կիրակոս Գանձակեցու «վանս չըրջողացն» 200, *հմր.* 14, 22։
Կիրակոս, հմր. 1 *ձեռագրի դրիչ* 36։
Կիրակոս Երէց, հմր. 8 *ձեռագրի տէր* 163։
Կիրակոս, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Երէսի որդի Գաբրիէլի որդին* 164։
Կիւրակոսի եւ նրա Ծուղիտայ մօր անունով չարական 92. 119, *հմր.* 3 XXIX. 4 VI 26։
Կիւրեղ Աղէքսանդրացի 155. 190. 199. 201։ — *Պօղոսի Եբրայեցոց ԹղԹի մեկնութիւն* 144, *հմր.* 6, 11գ։ *Կանոնէք* 18, *հմր.* 1 I 29։
Կիւրեղ Երուսաղէմացու անունով չարական 46, *հմր.* 3 I 2գ։
Կիւրիովն, Ամասիոյ ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Կղեմէս, Հռոմայ հայրապետ։ — *Վկայաբանութիւն* 175—176, *հմր.* 12, 19։ — *Երկրորդ սահմանական կանոնէք* («*ի ձեռն կղեմայ*») 3, *հմր.* 1 I 3։ *Եկեղեցական կարգեր* («*Հնդհան եւ հաստատութիւնք*») 31, *հմր.* 1 I 52։
Կողոնիա քաղաք 141. 149։
Կողոսացիք 141։
Կոնիոն տես Իկոնիոն։
Կոստանդիոս Բ. (*ձեռ. Կոստանդիանոս*) 27։
Կոստանդիանոս Մեծ, կայսր 14. 33. 197։ *Կենսագրութիւն* 176—177, *հմր.* 12, 22։ *Նրա հիւանդութիւնն ու բժշկութիւնը Ս. Սեդրեստրոսի օգնութեամբ* 177, *հմր.* 12, 23։ — *Հրովարտակ* 6—7, *հմր.* 118գ։ *Ս. Աթոռ Անապատականին ուղղուած նամակ, յիշուած* 190։
Կոստանդիանոս տես Կոստանդ։
Կոստանդին, Ծերապոլսի մետրապոլիտ 158։
Կոստանդնուպոլիս 14. 18. 29. 32. 154. 171. 190. 195. 197. — *Ա. ժողովի կանոնէք* 7, *հմր.* 1 I 9։ *Բ. ժողովի կանոնէք* 9, *հմր.* 1 I 13։

Կուսաս Բիւրոս (ձեռ. «Խլորոս») Կոստանդիանոսի հայրը 176։
Կորնթոս քաղաք 137։ — *Կորնթացիք* 126. 127. 130. 131. 137. 138. 139. 147։
Կրետէ (ձեռ. «Կրիտէ») կղզի 147։ *Կրետացիք* 147։

Հաղորդութիւն տալու կանոն 126, *հմմ.* 5, 4։
Հանգստարան տես Արու-Սահլ։
Հանդարտական դասագիրք 204, *հմմ.* 15։
Հանրապարտեան տօնի կանոն 71—72. 114, *հմմ.* 3 II 6*ե*. 4 IV 6*ե*։
Հանս քաղաք 175։
Հանրութեան գէմ աղօթք տես աղօթքներ։
Հայասաանեայք 158. 198։
Հայրապետներու տօնի կանոն 90. 118, *հմմ.* 3 XI. 4 VI 9։
Հայրերի կանոններից մէկը 31, *հմմ.* 1 I 51։ *Հայրերի վարք տես վարք։*
Հայք 20. 21. 22. 22. 29. 32. 37. 149. 151. 153. 158. 159. 164. 167. 173. 174. 179. 201։ *Մեծ Հայք* 197։
Հասատատչափութեան դասեր 204, *հմմ.* 15, 2։
Հարցումներ եւ պատասխաններ 196, *հմմ.* 14, 7։ — *Համմ. Արձան Աբծրուներ, աստուածաբանութիւն, Բրիգոր Լուսաւորիչ, իմաստասիրական, Հերձուած։*
Հարք գաւառ 28։
Հերձուած Բ. Թագաւոր 199։ *Հերձուած Թագաւորի հալածանքը եւ Բարձրբերդցու պատասխանները աւետարանի մասին* 200, *հմմ.* 14, 20։
Հեսեւողի առաքելոց։ — *Առաքեալներին յաջորդող հայրերի կանոնները* 5, *հմմ.* 1 I 6։
Հերովդես, Հրէից Թագաւոր 129. 176։
Հիպոդիտոս Բոստրացի, Հռոմայ հայրապետ 155։ — *Բէնեթան և պատարէան մասին* 32—33, *հմմ.* 1 I 56։ *Դանիէլ մարգարէի մեկնութիւն յիշուած* 155։
Հիմր Հորիկ հազարապետ 27։
Հոգեգալստի կանոն 74—80. 115—116, *հմմ.* 3 III. 4 V 1—10։
Հոռոմ-Կիրակոս, հմմ. 8 *ձեռագրի տէր Գրիգէի հայրը* 164։
Հոռոմկլայ 159։
Հոռոմ 27 (*ձեռ. «Հռոմոց»*). 158։
Հովհ Աստրոց 16։
Հովհիսիմեանց տօնի կանոն 79. 116, *հմմ.* 3 III 8. 4 V 8։
Հռոմ կամ Հռովմ 31. 32. 140. 141. 146. 174։ — *Հռոմայեցիք* 136. 137. 144. 155. 176. 200։
Հրեայք 169. 176։
Հրեշտակի պատասխանները տես Բրիգոր Լուսաւորիչ։
Հրեշտակապետներ տես Գաբրիէլ եւ Միքայէլ։
Հրեաստան 174։
Հրոշ քաղաք 27։
Հօղոց քաղաք 27։

Ղազարոսի յարութեան տօնի կանոն 57. 111, *հմմ.* 3 I 6*թ*. 4 III 1։
Ղայիի Մաղայ, հմմ. 8 *ձեռագրի տէր Միկրտչի աղջիկը* 163։
ղարիպի համար տող 133, *հմմ.* 5, 23։ *Տես նաեւ Միկրտիչ Նաղաշ։*
Ղեւոնդ պատմագրի պատմութիւն հմմ. 10, *էջ* 167։
Ղեւոնդեանց տօնի կանոն 93. 120, *հմմ.* 3 XXXIV. 4 VI 30։

Ղովս (ձեռ. «Ղովդ»), *Աբրահամ Նահապետի եղբօրորդին* 179։
Ղովս ճգնաւոր 187. 190։
Ղուկաս աւետարանիչ 32. 125. 128. 130. 131. 137. 141. 145։
Ղուկաս քահանայ 175։
Մաղայ տես Ղայիրի Մաղայ։
Մաղխէ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Խաչատուրի որդին* 164։
Մահապահչիճի 5։
Մահար արբայ եգիպտացի 183. 184. 185. 186. 187։
Մահար կամ Մահարիոս, երուսաղէմի հայրապետ 9։ *Վրթանէսին ուղղած կանոնական նամակ* 8—9, *հմր.* 1 I 12։
Մահդոն կամ Մահդոնիոս հոգեմարթ, Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոս 9 (*ձեռ. հմր.* 1 I 13*ա* «*Մաքսիմոս*»). 16. 32։
Մահդոնացիճի 141. 174։
Մահացու մեղքեր տես մեղքեր։
Մահիհոս, Աբարացոց մարգարէ 167։
Մահիհոնեանք 11. 12. 22։ *Հմմտ. Աբրահամ, Նեռշապուհ, Վարդան*։
Մայիճ քաղաք 175։
Մայրավանեցի տես Յովհաննէս։
Մանասէ, Կապադովկիայ եպիսկոպոս 27։
Մանդակունի տես Յովհան։
Մանէ կոյս 173։
Մանիացիճ տես Մանիխեիճ։
Մանիհոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Մանիխեիճ 6. 7. 32 (*ձեռ.* «*Մաքսենդիք*»)։
մանկուրիճ, անմեղ տես Բեթղեհեմի։
Մանուէլ կայսրի օրէնքներից մի հատուած 33, *հմր.* 1 I 58։
Մանուէլ վարդապետի «Մինդ ի յէէն» դանդը 132, *հմր.* 5, 14։
Մանուշեայ 27։
մանչոց կամ մանչոց հմր. 5, *էջ* 124—134։
Մատթէ, Դարահոդմի եպէց 27։
Մատթէ, Պարտաւայ եպէց 27։
Մատթէոս աւետարանիչ 125. 129. 137. 172. 179։
Մատթէոս արքեպիսկոպոս (վարդապետ), երկնչակ գաւառի առաջնորդ 153. 159։
Մարգար (ձեռ. «Մարքար, Մայրքայբ»), հմր. 8 *ձեռագրի տէր Մկրտչի որդին* 163. 164։
մարգարէների տօնի կանոն 87—88. 118, *հմր.* 3 VI 4. 4 VI 4։
Մարդաղ քաղաք 28։
Մարդարիոսի անունով չարական 91. 119, *հմր.* 3 XVIII. 4 VI 16։
Մարիամ Աստուածածին 15։ *Տես նաեւ Աստուածածին*։
Մարկեղոս, Անկիւրիայի եպիսկոպոս 5։
Մարկիոն ազանդաւոր 32։
Մարկիոնացիք 7։
Մարկոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Մարկոս աւետարանիչ 129. 194։
Մարտիր ազգապետ 27.
մարտիրոսների կանոն 95—100. 121, *հմր.* 3 LI. 4 VII։
Մախիճեիճ տես Մանիխեիճ։
Մախիհոս տես Մահդոն։
Մեզեզի ճգնաւոր 185։
Մեթոդիոս, Ողիմպեայ եպիսկոպոս 155. 157։ — «*Բանն որ յաղագս յարութեան*» *չիշուած* 155։ «*Բանն որ վասն աբիւնոնեան*»-*ից մի հատուած Անդրէաս Կեսարացու Յովհաննու յայտնութեան մեկնութեան մէջ* 157.

Մելիտոս եպիսկոպոսի Տոյ եպիսկոպոսին ուղղած նամակ 33, *հմր.* 1 I 57։
Մելիխեդեկ քահանայ 191։
Մեծագույսիներ յարութեան կանոններից 106—107. *հմր.* 4 I 2։
Մեծ երկաքաթի, մեծ երկուչաթի եւն. տես ատազ *երկաքաթի եւն.*։
Մեհենուհի 28։
Մեղքերի ցուցակ խոստովանութեան համար 170, *հմր.* 12, 1։ *Ի խորհուրդների եւ ի մահացու մեղքերի մասին* 201, *հմր.* 14, 25։
Միւռոնն օրհնելու չարաչան 92. 119, *հմր.* 3 XXI. 4 VI 21։
Մեսիթ դիւք 187։
Մեսրոպ Մաշտոց 21. 22. 118։ — *Մէկ կնոջ* 29—30, *հմր.* 1 I 46։
Մեւրուժան Արծրունի 26։
Մելիք, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Խաչատուրի որդին* 164։
Մինաս Եգիպտացու անունով չարաչան 92, *հմր.* 3 XXX։
Մինաս վարդապետ, Անկիւրիայի առաջնորդ 149։
Մինաս վարդապետ Տաթեւացի, Անկիւրիայի Մինաս առաջնորդի եղբայրը 149։
Մինուխ աբբայ 189։
Մխիզաքեր 16։
Մուզոն երէց, գծող 179։
Մխիայիլ հրեշտակապետ 125։ *Նրա անունով չարաչան տես Խարիխլ.* — *Ս. Մխիայէլի վանք* 122։
Մխիայիլ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Խաչատուրի որդին* 164։
Մխիթար (*Փոշ*) *վարդապետ* 195։ *Ճառէր Քրիստոսի ընութեան եւ մարմնաւորութեան մասին* 193—194, *հմր.* 14, 1։
Մծբին 14. 89. 118։
Մկրտիչ տես Յովհաննէս Մկրտիչ.
Մկրտիչ Նաղաշի հանգուցեալների տաղ («*Տաղ ի Նաղաշէ վասն Նըշխեցւոց*») 132, *հմր.* 5, 16։ *Դարբիպի տաղ.* («*Տաղ ի Նաղաշէ առաքեալ վասն Ղարիպի*») 132, *հմր.* 5, 17։ *Հանգուցեալ երախանների տաղ* («*Ողբ վասն մանկանցըն Նըշխեցեաց ասաս*») 132, *հմր.* 5, 18։
Մկրտիչ վարդապետ ոմն 179։
Մկրտիչ երէց, հմր. 8 *ձեռագրի տէրերից մէկը* 163։
Մկրտիչ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Սլիւէի որդի Փաբրիէլի որդին* 164։
Մկրտում, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Սիմոնի հայրը* 162. 163, *հմր.* 8, 4. 6. 8. 10. 15։
Մովսես Գ. կաթողիկոս 164։
Մովսես մարգարէ 4. 137. 177. 190. 194։ *Նրա օրհնադրութեան պատմութիւնը* 198—199, *հմր.* 14, 16։
Մովսես միայնակեաց 183. 185. 186. 187. 189։
Մովսես քահանայ, հմր. 7 *ձեռագրի գրիչ* 153. 157. 159։
Մովսես, Աստիճոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Մուծիկ արքայ 27։
Մօրիկ կայսր 187։

Յազկերտ Բ., Պարսից թագաւոր 22։
Յակոբ կամ Յակովբոս առաքեալ, Տէառնեղբայրը 108. 139։ *Նրա տօնի կանոն* 108, *հմր.* 4 I 6։
Յակոբ կամ Յակոբոս առաքեալ, Զեբեդեայի որդին 3. 109։ *Նրա տօնի կանոն* 109, *հմր.* 4 I 9։
Յակոբայ, Մծբնայ հայրապետի տօնի

կանոն 89. 118, *հմր.* 3 VIII. 4 VI 6։

Յակոբ Զրմեցի 38։

Յակոբ Ճգնաւոր 183։

Յակոբ Ե. կաթողիկոս Շամախեցի 168։

Յակոբ, Կոստանդնուպոլսի պատրիարք 168։

Յակոբ, հմր. 8 *Ձեռագրի Կիրակոս տիրոջ որդին* 163։

Յակոբոս Ալփեայ 194։

Յակոբոս, Աստիճան ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։

Յակոբոս, Պալունեաց եպիսկոպոս 22։

Յակովբ Նահապետ 126։

Յակովբ Երէց, Աղուէնի ժողովի անդամներից մէկը 27։

յարութիւն տես աւազ որհնութիւն, գաթիկ, Ներսես Շնորհալի։

Յերապոլիս 158։

Յերոնիմոս տես Զերոնիմոս։

յինանց կանոն 61—74. 113—115, *հմր.* 3 II. 4 IV։

Յիսուս Քրիստոս 2. 3. *եւն. եւն.։ Նրա ծննդեան մասին* 176, *հմր.* 12, 21։ *Քրիստոսի յարութիւն տես Զաթիկ, Ներսես Շնորհալի*։

Յոր 163։ *Հմմտ. Թովմա Մեծոփեցի*։

Յոբ, Պիսիդեան Ճգնաւորի եղբայրը 189։

Յոյնք 32. 136. 174. 197։

Յովհ երէց, Աղուէնի ժողովի անդամներից մէկը 27։

Յովհաննիկա, Յովհաւ, Յոհան, Յովանես, Յովաննիկա եւն.։ —

Յովհ., հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Ելիէզէր որդի Տիրատուրի որդին* 164։

Յովհ. աբեղայ, հմր. 4 *Ձեռագրի գրիչ* 122։

Յովհ. աբեղայ, հմր. 14 *Ձեռագրի տուողը* 200։

Յովհ. Ամթեցու հանգուցեալ երախտաւորի տաղերը («ՀԱՆ . . . վան ՆՔՀՑԵԼ ՊՂՅՈՅՆ», «ՈՂՔ ՊՂՅՈՅ. ՅԵՐԲԵՂՆ ՀՐՄԱՆ . . . . .» եւն., «ՈՂՔ ՊՂՅՈՅ. ՈՎ ՀԵՂԵՑԻՆ . . .» եւն.) 134, հմր. 5, 25. 26. 27։

Յովհ. Արծիշեցու պատարագի մեկնութիւն 34—35, *հմր.* 1 II։

Յովհ. Աւետարանիչ 126. 127. 128. 131. 140. 150. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 162։ *Նրա տօնի կանոն* 109, *հմր.* 4 I 9։ *Նրա յայտնութեան մեկնութիւն տես Անդրէաս Կեսարացի*։

Յովհ. գրիչ 198։

Յովհ. եպիսկոպոս. — Յովհ. Բզնունեաց եպիսկոպոս 28։ — *Յովհ. Մարդաղի եպիսկոպոս* 28։— *Յովհ. Ոստան եպիսկոպոս* 28։ — *Յովհ., Հրոյի եպիսկոպոս տես Յովհաննէս*։

Յովհ. Երզնկացու էջեր հաւաքուկ էջերի մէջ 203, *հմր.* 14, 30։ *Պատմութիւն Աղաւնից մինչեւ Մալաչս* 202, *հմր.* 14, 26։ *Աղքատանոցի ապրիճանների մասին* 38, *հմր.* 1 IV 3։ *Հմմտ. Գեորգ Երզնկացի եւ Վարդան Արեւելցի*։ «*Նախադրութիւն և պլրատ . . .*» *եւն.* 38—39, *հմր.* 1 V։

Յովհ. Թլկուրանցու կամ Թուրկուրանցու. «Ի մահ քան զքեզ . . .» տաղը 134, *հմր.* 5, 28։

Յովհ. կամաւոր աղքատ («այր Աստուծոյ») 174. 194։

Յովհ. կարճահասակ կամ կարճիկ 183. 184. 187։

Յովհ. Ճգնաւոր 195։

Ցովհ. Մայրավանեցու կամ Մայրագոմեցու խրատ պատարագի սուրբ խորհուրդին զգուշութեամբ մօտենալու մասին («Վասն երկնից և գիտելոյ նորին սուրբ պատարագին և խորհրդոյն գիտենալոյ») 202, *հմր.* 14, 27։

Ցովհ. Մանդակունոյ կանոնք *հմր.* 1 I 34. 35. 47, *էջ* 23—24. 30։ Աղաչաբարեան կոչում 31, *հմր.* 1 I 48։ Ճառք՝ ապաշխարութեան մասին 203, *հմր.* 14, 29. բամբասանքի մասին 202—203, *հմր.* 14, 28։

Ցովհ. Մկրտիչ Կարապետ 17. 126. 153. 159. 177. 178. 180։ Գովասանութիւն նրա մասին 177, *հմր.* 12, 24։ Նրա ծննդեան ոտնի կանոն 77, 115, *հմր.* 3 III 2. 4 V 2։ Դիմաստման ոտնի կանոն 63—64. 113, *հմր.* 3 II 1*է*. 4 IV 1*է*։ *Ցովհ. Մկրտչի և Աբաւնագիևկի ոտնի կանոն* 77. 115, *հմր.* 3 III 3. 4 V 3։ Երգ նրա անունով սուս Ներսես Շնորհալի։

Ցովհ. վարդապետ Նորաշինկեցի 150. 153։

Ցովհ. Ոսկեբերան 35. 148. 182. 183. 199. 201։ Նրա անունով չարաչան 91. 118, *հմր.* 3 XIII. 4 VI 11։ Գրաւածքեր. կանոններ 29, *հմր.* 1 I 43։ Պօղոսի ընդդէմ Ա-ինոնեան՝ Հաւատացող 136. 137, *հմր.* 6, 1 *ա. գ. գ.* Կոնիոյոց Ա. 137. 138, *հմր.* 6, 2*բ. գ. դ.* Բ. 138, *հմր.* 6, 3*բ.* Գալատացոց 139, *հմր.* 6, 5*բ. գ.* Եփեսացոց 140, *հմր.* 6, 6*բ. գ.* Փիլիպեցոց 141, *հմր.* 6, 7*բ. գ.* Կողոսացոց 141. 142, *հմր.* 6, 8*բ. գ.* Թեսաղոնիկեցոց Ա. 142, *հմր.* 6, 9*բ. գ.* Բ. 143, *հմր.* 6, 10*բ. գ.* Եբրայեցոց 144. 145, *հմր.* 6, 11*ա. գ.* Տիմոթէոս Ա. 145. 146, *հմր.* 6, 12*բ. գ.* Բ. 146, *հմր.* 6, 13*բ. գ.* Տիտոս 147, *հմր.* 6, 14*բ. գ.* Փիլիմոն 147. 148, *հմր.* 6, 15։

Ցովհ. պատկերագործ 174։

Ցովհ. Սիւնեցւոյ կանոնական հարցումները և Սահակ վերջին կաթողիկոսի պատասխանները 25, *հմր.* 1 I 37։

Ցովհ. Քերթողահոգի «Ողբ մեռելի» 133, *հմր.* 5, 21։

Ցովհ. Օձնեցու կանոնները 25, *հմր.* 1 I 38։

Ցովհաննէս, Հրոչոյ եպիսկոպոս 27։

Ցովսէպոս Փլաւիանոսի հնախօսութիւն Հրէից 168—169, *հմր.* 11։

Ցովսէփի ճգնաւոր 185. 187. 190. 192։

Ցովսէփ, կաղամկատուաց երէց 27։

Ցուդա Նահապետ 144։

Ցուդիանոս իշխան 7։

Ցուդիտ, Ս. Կիրակոսի մայրը սուս Կիրակոս։

Ցուլիանէ մարգարէ 109։

Ցուստիանէ կուսի պատմութիւն 179, *հմր.* 12, 30։

Ցուստինոս Բ. կայսր 32։

Ցուսոզ քաղաք 36։ *Հմմտ. Թէֆիրատաղ*։

Նաբաթ լեառն 199։

Նաբուզոդոնոսոր (*ձեւ.* «Նայբուզարդան») 190։

Նահապետ կաթողիկոս 159։

Նաղաշ սուս Միհրեխ Նաղաշ։

Նայբուզարդան սուս Նաբուզոդոնոսոր։

Նարեկ վանք 151։ — *Նարեկացի սուս Գրիգոր*։

Նաւասարդեան խաչի սուս Խաչ։

Նեղոս Ս. հայր 186. 189։ Եբ-ափէր 196, *հմր.* 14, 6։

Նեսոր (*կամ Նեսորիոս*) *հերետիկոսապետ* 14. 18. 195. 198։

Ներշապուհ, Մամիկոնէից եպիսկոպոս 11—12։ Կանոններ 11—12, *հմր.* 1 I 19։ *Հմմտ. Ներսես Աշտարակեցի*։

Ներոն կայսր 146. 169։

Ներսես Բ. կաթողիկոս Աշտարակեցի 11—12։ Ներսէս կաթողիկոսի եւ Ներշապուհ եպիսկոպոսի կանոններ 11—12, *հմր.* 1 I 19։

Ներսես, Աղուանից կաթողիկոս 33։

Ներսես, Հարքայ եպիսկոպոս 28։

Ներսես Լամբրոնացի, Տարսոնի արքեպիսկոպոս 34. 182։ Դէսպանոթիւն Կոստանդնուպոլիս 197, *հմր.* 14, 10։ *Անդրեաս կեսարացու Յովհաննու. յայտնութեան մեկնութեան թարգմանութիւն տես Անդրեաս*։

Ներսես Մեծ 22. 38։ *Նրա տօնի կանոն* 79. 116, *հմր.* 3 III 6. 4 V 6։ Կանոններ (*«Սահմանք եւ կանոնք կարգի եկեղեցւոյ»*) 29, *հմր.* 1 I 45։

Ներսես Գ. կաթողիկոս Շինող 27. 28։ *Դուինի ժողովի կանոններ* 27—28, *հմր.* 1 I 41։

Ներսես Շնորհալի կամ Կլայեցի։ — Ալէքսանդրիոյ սարկաւագներէ մասին 37—38, *հմր.* 1 IV 1. 2։ Շաբաթականներ 60—61. 112, *հմր.* 3 I 7*զ* ը. ի. 4 III 2*գ*։ Սրբէքը պարբերութեան երէցէ չկատկին 93—94. 120, *հմր.* 3 XXXV—XLI. 4 VI 31—37։ *«Սրբէ բառն բարեկենդանի»* 43. 109, *հմր.* 3 I 1*ա*. 4 II 1*ա*։ *«Սրբէ խաղաղականին»* 95. 121, *հմր.* 3 L. 4 VI 45։ *«Վասն ննջեցելոց»* 123, *հմր.* 4 VIII 14։

Ներսես, հմր. 8 *Ահռազրի տէր կիրակոսի որդին* 163։

Նոկտարիայի ժողովի կանոններ 7. 12, *հմր.* 1 I 9. 1 I 21։

Նիկար, հմր. 8 *Ահռազրի տէր Սիլէէի Փաբրիէլ որդու ամուսինը* 164։

Նիկիա 10. 12. 14. 23. 32. 147. 177։ *Նիկիայի ժողովի կանոններ* 6—7, *հմր.* 1 I 8. 9։ *Ս. Երրորդութեան մեկնութիւն Նիկիայի կանոնների համեմատ* 197—198, *հմր.* 14, 11։

Նիկոդայոսի, Զմիւռնիայի հայրապետի, անուանով չարաչար 91. 119, *հմր.* 3 XVI . 4 VI 14։

Նիկոմեդիա քաղաք 5։

Նիւսացի տես Փրիգոր Նիւսացի։

Ննջեցեալ։ *«Կանոն համօրէն ննջեցելոց»* 100—102. 121—122, *հմր.* 3 LIII. 4 VIII 1—8։ *«Վասն ննջեցելոց» տես Ներսես Շնորհալի*։

Նորածնեալ։ *«Մեղեդի մեռոնի ի վերայ նորածնելոյ»* 92. 119, *հմր.* 3 XXII. 4 VI 22։

Նորաշեն(*ի*) (*կամ Նորաշինիկ*) *գիւղ* 153. 159։ — *Նորաշինկեցի տես Յովհաննէս*։

Նոր գիրք օրինելոյ կանոն 131—132, *հմր.* 5, 13։

Նոր կիրակի կանոն 64. 113, *հմր.* 3 II 2*ա*. 4 IV 2*ա*։

Նորվարդ, հմր. 8 *Ահռազրի տէր Սիլէէի որդին* 164, *հմր.* 8, 19։

Նորվարդ, հմր. 8 *Ահռազրի տէր Սիլէէի որդի Փաբրիէլի որդին* 164, *հմր.* 8, 17։

Նունեխիոս, Վաւոդիկէէ եպիսկոպոս 5։

Շահապիվանի ժողովի կանոններ 21—23, *հմր.* 1 I 31։
Շահիճ, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Կիրակոսի որդին* 163։
Շահնաբեկուռ ազգապետ 27։
Շահնախեցի տես Ծակոր։
Շապուհ Բագրատունի 167։
Շաւիկ բերդ 150. 153։
Շարականներ 42—123, *հմր.* 3. 4։
Շինող տես Ներսես։
Շնորհն առաքեալ 194։
Շնորհն, Յովքորի եպիսկոպոս 27։
Շնորհաւոր, Մովսէս քահանայի մայրը 153. 159։
Շողակաթի կանոն 81—82. 116, *հմր.* 3 IV 2. 4 V 12։
Շոփեղիշոյ, Պարտաւի եպիսկոպոս 27։

ողբ տես ւևաշեոց եւ տաղ։ «Ողբ Հնչեցեալոց» 132, *հմր.* 5, 15։
ողորմութիւն։ «Վասն որ զբնաց զողորմութիւն անողորմին» 175, *հմր.* 12, 17։
Ոսիոս, Սաղմոսիկէի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 17։
Ոսկան, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Կիրակոսի որդին* 163։
Ոսկեանց անունով չարական 92—93. 119, *հմր.* 3 XXXI. 4 VI 27։
Ոսկերերան տես Յովհաննէս։
Ոսկի, հմր. 8 *Ձեռագրի գրիչ Տէր-Աբրահամի ազգական* 170։
Ոստան գաւառ 26. 28։
Ովհաննէս տես Յովհաննէս։
Ովրեսկի անունով չարական 91. 119, *հմր.* 3 XVIII. 4 VI 16։
Որոգինես 155։ *Պօղոսի Եքբ-յեցւոց Ընդ Յատաջաքան Եւսեբիոս Կեսարացու Եկեղեցական պատմութիւնից* 144, *հմր.* 6, 11դ։
Ուլայ, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Կիրակոսի ամուսինը* 163։
Ուլայլ, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Ելիէի ամուսինը* 164։
Ուլնեցի տես Ստեփան։
Ուղիպոլիս 5։
Ուռհա քաղաք 4։
ուռղալան դասագիրք 204, *հմր.* 15։
ուրբաթ։ Աւագ ուրբաթի չարականները տես Ներսես Շնորհալի։
Ուրբաթայր, Մանուչէից երէց 27։
ուրբաթագրից կամ Կիպրիանոսգրից հատուածներ 178. 179, *հմր.* 12, 29. 30։
Ուրտպիոս տես Վիտպիոս։

Չուշկիկ Յովհաննէս կայսր 175։

Պաւուհիք 28։
Պաղեստինացիք 3. 23։
Պաղովն տես Պօղովն։
Պահրոյ կամ Պաևրո ճգնաւոր 183. 191։
Պաշտամունքի ժամերի երգեր։ Աբեթէլի երգեր 94—95. 120, *հմր.* 3 XLII—XLV. 4 VI 38—41։ *Եբբորդ ժամի երգ* 95. 120, *հմր.* 3 XLVI. 4 VI 42։ *Վեցերորդ ժամի երգ* 95. 121, *հմր.* 3 XLVI. 4 VI 43։ *Իններորդ ժամի երգեր* 95, 121, *հմր.* 3 XLVII, XLIX. 4 VI 44։ *Խաչելեան երգ* 35. 121, *հմր.* 3 L. 4 VI 45։
պատ։ Մեծ պատի կանոն 43—61. 109—113, *հմր.* 3 I. 4 II, III։
Պատակիոս, Անտիոքի ժողովի եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Պատարա Լիկիացոց 155։

սրարաւգի մեկնութիւն տես Յովհաննես Ասիճեցի։
սպակեր, տէրունական տես Արգար եւ Աբսալաս։
Պատմոս կղզի 156. 158։
Պարսիկք (տաճ. Իրանիկ, Պարզիկք) երէց, Աղուանից ժողովի անդամներից մէկը 27։
Պարսիկներ (Պարսիկք, Պարս) 22. 159։
Պարտատ կամ Պետեր, Աղուանից մայրաքաղաք 26. 27։
Պաւղոս տես Պօղոս։
Պափնոս ճգնաւոր 185։
Պենեակոսեի տես Հոգեգալուստ։
Պետրոս առաքեալ 15. 108. 139։
Պետրոս, Անտիոքի ժողովին մասնակցող երկու եպիսկոպոսներ 16։
Պետրոս Թերսացի 195։
Պետրոս երէց 36. 37։
Պետրոս, Իկոնիայի եպիսկոպոս 5։
Պետրոս Փետադարձ կաթողիկոս 176։
Պետրոս եպիսկոպոս Վիրքացի 195։
Պետրոս ոմն 190։
Պետրէ տես Պարտատ։
Պիքիաս վանք 158։
Պիղատոս Պոնտացի 200։
Պիսհեն ճգնաւոր 183. 184. 185. 187. 189. 190. 191։
Պիտիրոն, Աստոն անապատականի աշակերտ 186։
Պղուզ տես Յովհաննես Երզնկացի։
Պղատոն եւ Արիստոտէլ։ «Ասաց Պղատոն եւ Արիստոտէլ հաւքէ կարզէ ասխարհ եւ հաւքէ գործք են բարութեան . . . .» եւն.։ 172, *հմր.* 12, 7։
Պողիր (ձեռ. «Պօղքեր») Թէոդոս փոքրի քոյրը 194։
Պոտիոնոն միաբանակեաց Սկիւթացի 195։
Պորփիւր իմաստասէր 6։
պսակ օրհնելու կանոն 124—125, *հմր.* 5, 1։
Պրոկղիա կոյս 157։
Պրուսեան ճգնաւոր 186։
Պօղոս աբբայ Աղէքսանդրացի 191։
Պօղոս առաքեալ 108. 124. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 136. 137. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 155. 158։ *Թղթերի մեկնութիւն* 135—149, *հմր.* 6։
Պօղոս, Անտիոքի ժողովին մասնակցող եպիսկոպոսներից մէկը 16։
Պօղոս, Բայէզուճի երէց 27։
Պօղոս Սամոսատացի 7. 14. 18. 32. 198։
Պօղոս Տարօնացու ասածը ուղղափառ հաւատքի մասին 198, *հմր.* 14, 13։
Պօղովն (կամ Պաղովն) խչհան 7։
Պօղիր տես Պողիր։

Ջանիաթուն (թէ՞ Ջան Խաթուն), հմր. 8 *ձեռագրի տէր ելիեի ամուսինը* 164։
ջուրի դէմ աղօթք տես աղօթքներ։
ջուր. — ս. Յովհաննու մկրտ ՟ն խաւսելու մասին։ «Վասն ջրոյն զոր ասեն հերձուածողք թէ պարտ է արկանել ի սուրբ խորհուրդն» 200—201, *հմր.* 14, 23։

Ռշտունիք 28։
Ռուսք 149։

Սաբէլ կամ Սաբելիոս հերեսիկոսապետ 7։
Սադովկ, Սիւնեաց եպիսկոպոս 26։
Սալմինաղ, հմր. 8 *ձեռագրի տէր Սիմոնի մայրը* 162. 163, *հմր.* 8, 4. 6. 8. 10. 15։

Սահակ, Անտիոքի ժողովին մասնակցող եպիսկոպոսներից մէկը 27։
Սահակ Բագրատունի պատրիկ 26։
Սահակ, Դողթնի տէր 26։
Սահակ Ա. Պարթեւ, կաթողիկոս 19. 20. 21. 22. 24։ *Նրա անունով չարական* 79. 116, *հմր.* 3 III 7. 4 V 7։ *Կանոնք* 18—20, *հմր.* 1, I 30։
Սահակ Գ. կաթողիկոս 32։
Սահակ Վերջին։ *Կանոնք* 24—25, *հմր.* 1 I 37։
սաղմոս ԽԳ 134, *հմր.* 5, 29։ — *Սաղմոսարան հմր.* 2, էջ 40—41։
Սաղոմոն տես Սողոմոն։
Սաւառացիք 3։
Սաւոսացի տես Պօղոս։
Սաւուղ մարգարէ 41։
Սաւուղ, Մեհենունեաց եպիսկոպոս 28։
Սանդուխս կուսի անունով չարական 79—80. 116, *հմր.* 3 III 9. 4 V 9։
Սարգիս զօրավարի տօնի կանոն 122, *հմր.* 4 VIII 11։
Սարգիս սուրբ, Իրիզոր Տաթեւացու հայրը 172։
Սարգիս, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր կաթսայտի հայրը* 164։
Սարդիկի ժողովի կանոններ 17, *հմր.* 1 I 25։
Սաւուղ Թագաւոր 41։
Սեբաստիա տես Բառասուիմ։
Սեբէոս, Բագրատունեաց եպիսկոպոս 28։
Սելեւկիա քաղաք 8։
Սեկունդոս իմաստասէր 182։
Սեղբեստրոս, Հռոմի հայրապետ 177. 201։ *Համմ. Կոստանդիանոս*։
Սեմեխա իմաստասէր 169։
Սենեքի կամ Սենեքիական, հմր. 8 *Ձեռագրի տէր Ելիէի եղբայրը* 164, *հմր.* 8, 19. 21։
Սերգիանոս, Պիսիդացոց Անտիոքի եպիսկոպոս 5։
Սեւանդոս եպիսկոպոսի կանոնական նամակ 23, *հմր.* 1 I 32։
Սեւերիանոս, Անտիոքի եպիսկոպոս 15։
Սեփի(ի) Ա. շահ 164։
Սիդոն քաղաք 175։
Սիւնեաց, Աղուանից կաթողիկոսի կանոններ 33, *հմր.* 1 I 60։
Սիւնեաց Եպիսկոպոս 28։
Սիւնի մոգ 200։
Սիւնի, հմր. 8 *Ձեռագրի տէրերից մէկը* 162. 163, *հմր.* 8, 4. 6. 8. 10. 15։
Սիւնի եղբայր ճգնաւոր 186։
Սիւնիական տես Աբրահամ Տայի-Սիւնիական։
Սիւնի քաղաք 3. 144։
Սիւնի կաթողիկոսի կանոններ 25—26, *հմր.* 1 I 39։
Սիսոյ տես Սիսին։
Սիսին Կոստանդնուպոլսեցի 191։ *Սիսոյ* 189։
Սիւրմ 5. 26։
Սիւդիանոս (Շիրա) աշակերտ 142. 143։
Սիւղնի հայր 184։
Սիւնական տես Յովհաննիկ Սիւնական։
Սիւնիք 22. 26։
Սկիւթ (Սկիթթէ, Սկէսթա, Սկիւթէ եւն.) անապատ 183. 185. 186. 187. 189. 190. 191։ *Սկիւթացիք* 186. 195։
Սմբատ Բագրատունի, Աշոտ կուրացեալի որդին 26։

Ոսկրաս Սկոլաստիկոսի եկեղեցական պատմութիւնից երկու հատուածք 33, *հմր.* 1 I 59։
Ողոլոն Քաղաւոր 151. 152. 162. 198. 199։
Սուրպաիճ տես Աստրիճ։
Սուրհաննաց անունով չարչական 92. 119, *հմր.* 3 XXVI. 4 VI 23։
Ս. Սոփիա եկեղեցի Կոստանդնուպոլսում 171։
Սպահան քաղաք 161։
Սպեր գաւառ 122։
Ստագիրացի տես Արիստոտէլ։
Սեփան Ուխնեցու անունով չարչական 91. 119, *հմր.* 3 XX. 4 VI 20։
Սեփանոս Նախավկայ 149. 153. 178. 180։ *Նրա ոտքի կանոն* 108, *հմր.* 4 I 7։
Ստորեղիոս, Նիկոմիդիայի եպիսկոպոս 5։
Ստուփ, Աղուէնի ժողովին մասնակցող եպիսկոպոսներից մէկը 27։
Տրապիոն աբբայ 191։
սխալչէիմներ 176, *հմր.* 12, 20։

Վահան Սմատունի Բ., հազարապետ 22։
Վահան Գողթնացու անունով չարչական 92. 119, *հմր.* 3 XXVII. 4VI 24։
Վահան, Վանանդի տէր 26։
Վահրամ Խոսխոռունեաց եպիսկոպոս 26։
Վաղենտինացիք 7։
Վանանդ գաւառ 26. 28։
Վանկոյ սուրբ Նշան 159։
Վաչագան (կամ Վաչական), Աղուանից Քաղաւոր 24։ *Կանոններ* 26—27, *հմր.* 1 I 40։
Վառակ Սիւնի, ուրացող 22։
Վասիլ Բ. կայսր 176։
Վասիլ սարկաւագ, Պետրոս Թևբացու աշակերտ 195։
Վատազ տես Խաչ։
Վարդան Աբեւելցի՝ ազգականութեան աստիճանների մասին 38, *հմր.* 1 IV 3։ *Համմո. Փհորգ Երզնկացի եւ Յովհաննէս Երզնկացի*։
Վարդան Բարձրբերդցու սուրբ էրեց լուծմունք 199—200, *հմր.* 14, 19։ *Հերետ Քաւսուրչ հարցմունք եւ Վարդան Բարձրբերդցու պատասխանները աւետարանի մասին* 200, *հմր.* 14, 20։
Վարդան, Թարգմանի տէր 27։
Վարդան Մեծ Մամիկոնեան 22։ — *Վարդանացից անունով չարչական* 93. 119, *հմր.* 3 XXXIII. 4 VI 29։
վարպետութիւն առաքելոց 2—3. 171, *հմր.* 1 I 2. 11, 3։
վարդապետի կանոն 80—81. 116, *հմր.* 3 IV 1. 4 V 11։
վարք հարանց-ից հատուածներ 182—192, *հմր.* 11, 3։
Վեսպիանոս կայսր 200։
վերափոխման կանոն 82. 116, *հմր.* 3 V 1ա. 4 V 13ա։
վերջին դատաստանի մասին քարոզ 172, *հմր.* 12, 8։
Վիտպիոս (ձեռ. «Ուբտալիոս»), Անտիոքի եպիսկոպոս 5։
Վիրք 32. 194։
վկաներ տես մարտիրոսներ։
Վրթանէս կաթողիկոսին ուղղած կանոնական նամակ տես Մաշար։
Վրիւ Խոսխոռունի 22։
տաղեր տես Արիստակես Տաղասաց, Գրիգոր Աղթամարցի, պարիսպ, սնաշոց, Մկրտիչ Նազաւ, Յովհաննէս Ամթեցի, Յովհաննէս Թլկուրանցի, Յովհաննէս Քևրոբէնց, ողբ։

Տաճիկ 149։
Տայի-Սիւնեական տես Աբանաս։
Տայք աշխարհ 28։
տապանակի կանոն 80. 116, *համ.* 3 III 10. 4 V 10։
Տարագոսեանց տօնի կանոն 119, *համ.* 4 VI 18։
Տարսն քաղաք 34. 159. 197։
Տեսուրնդաոաջի կանոն 108, *համ.* 4 I 3։
Տեր-Աբրահամ գրիչ 171։
տիրոնական պատկեր տես Արգար եւ Աբանաս։
Տիւոքէոս, Պօղոս առաքեալի աշակերտ 17. 138. 141. 142. 143. 145. 146. 148։
Տիւոքէոս Աղէքսանդրացի 195։ *Կանոններ (որոնք Ախանաս Աղէքսանդրացւոյ անունն են կրում)* 8, *համ.* 1 I 11։
Տիտոս, Պօղոս առաքեալի աշակերտ 17. 147։
Տիտոս կայսր 200։
Տիրազդ Աղուանից իշխան 27։
Տիրատուր, համ. 8 *Ձեռագրի տէր Ելիէէի որդին* 164։
Տիւլիւս խնամատաէր 191։
Տիւրոս քաղաք 175։
տղայաբեղ տես թաղման կանոն։
Տոյ եպիսկոպոս 33։
Տուրգէ(նս), Բաւենի եւ Բագրեւանդի եպիսկոպոս 9։
Տղաստախոզ 174։
Տորոս լեառն 159։
Տրոֆոր զաւառ 27։
Փաղադիոս, Ուղիպոլսի եպիսկոպոս։
Փարաւոն 177։
Փիբի սարկաւագուհի 137։
Փիլիկ հայր 184։
Փիլիոն աշակերտ 141. 147. 148։
Փիլիպպէ քաղաք 138։ — *Փիլիպեցիք* 140. 141. 142։
Փիլիպպոս առաքեալի կանոնները 4—5, *համ.* 1 I 5։
Փիլիպպոս կաթողիկոս 36։
Փիրոզ Աղուանից նահապետ 27։
Փիւնիկէ 3։ — *Փիւնիկեցիք* 16։
Փլատիանոս, Կոստանդնուպոլսի հայրապետ 14. 194։
Փլատիանոս տես Յովսեպոս։
Փղոոս (Փղաբիոս) 169։
Փղշացիք 3։
Փոտիանոս հերետիկոսապետ 7։
Փռիւգեցիք 16։

Քահանայի խոստովանութիւն 30, *համ.* 1 I 49։ *Քահադրութած քահանայի պատմութիւն* 175, *համ.* 12,18։
Քաղկեդոն 33. 197. 198։ *Քաղկեդոնի ժողովի պատճառը* 194, *համ.* 14, 3։
Քառասնորդի տես պահ։
Քառասնից Սեբաստիոյ։ Սեբաստիայի եւ մարտիրոսների տօնի կանոն 52. 111, *համ.* 3 I 4ժ. 4 II 4ժ։
Քարոզներ 161—164, *համ.* 8. 171, *համ.* 12, 4. 173, *համ.* 12, 11. 12. 180, *համ.* 12, 33. 196, *համ.* 14, 8։
Քաւարանի մասին 201, *համ.* 14, 24։
Քեռրեանց տես Յովհաննիկ Քեռրեանց։
Քլորոս տես Կոստաս։
Քրիստոսատուր գրիչ 41։

Օգոստոս կայսր 176։
Օդէոս տես Թէոդոս։
օրհնութիւն տես աղօթքներ եւ ապազ օրհնութիւնք։
Ցռանկիք 149. 158. 171։

Aaron, Bruder des Moses, erster Hoherpriester 199.
Abaji, Presbyter von Kasbek 27.
Abendmahl s. **Kommunion.**
Abgar, König (Toparch) v. Edessa 178. Geschichte Abgars und des heil. Tuchs mit dem Bild des Herrn 174, Nr. 12, 14. — Vergl. Thaddaeus.
Abraham, Erzvater 198.
Abraham, Eremit 186, 188.
Abraham der Mamikonier, Bischof. Kanones an Vadschagan, den König der Albanen 24, Nr. 1 I 36.
Abu-Sahl Hamasasp, König von Vaspurakan 152.
Achilas, Eremit 187, 188.
Adam, Stammvater 124, 169, 176, 179, 194, 199, 202.
Addai, Adde, Schüler des Apostels Thaddaeus 4.
Aegypten 185, 195, 199.
Agapius, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Agathangelus, Geschichtsschreiber. Bruchstück aus den Akten der heil. Gajiane 29, Nr. 1 I 44. Aus der Lehre des heil. Gregor 129.
Agathon, Eremit 183, 186.
Aghuen s. **Alūen.**
Akacius s. **Basilius.**
Albanien u. **Albanen** 24, 26, 27, 32, 33.
Alexan, Sekretär, Sohn des Geistlichen Moses 153, 159.
Alexan, Vater des Geistlichen Moses 153, 159.
Alexander der Große v. Mecedonien 7, 174.
Alexander, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Alexandria 8, 154, 175, 186, 191, 194.
Alonius, Eremit 186.
Alūen in Albanien. Kanones des Konzils zu Alūen 26—27, Nr. 1 I 40.
Amasia, Stadt in Pontus 5.
Amatunier 28.
Amir-el-Mumnikh 167.
Ammon, Eremit 190.
Ananias, einer der Bischöfe des Konzils zu Alūen 27.
Ananias, Vardapet 189.
Ancyra 12, 149. Kanones des Konzils zu Ancyra 5, 7. Nr. 1 I 7. 9.
Andreas v. Caesarea 156. Kommentar zur Apokalypse, übersetzt v. Nerses v. Lambron 154, 156—157. Nr. 7 VII 3. 4.
Andreas, Chronolog 199.
Andzevatsikh, Gau in der Provinz Vaspurakan 28, 151.
Anleitung zum Predigen 172—173; Nr. 12, 9.
Antiochien in Syrien 5, 11, 157, 158, 179, 189. Kanones des

ersten Konzils zu Antiochien 13—16; Nr. 1 I 23 (Symbolum 14—16; Nr. 1 I 23*b*). Kanones des zweiten Konzils zu Antiochien 23, Nr. 1 I 33.

Antiochien in Pisidien 5.

Antonius der Große, Stifter des Coenobitenlebens 182, 183, 186, 188, 190. Festoffizium zu Ehren des heil. Antonius 108; Nr. 4 I 4.

Apahunikh, Gau in der Provinz Turuberan 174.

Apokalypse s. **Andreas v. Caesarea.**

Apollinaris v. Laodicea der Jüngere 14.

Apostel. Festoffizium zu Ehren der Apostel 109, 122; Nr. 4 I 10, 4 VIII 10. Lied auf die Apostel s. **Nerses Schnorhali.** Lehre der Apostel 2—3, 171; Nr. 1 I 2; 12, 3. Apostolische Kanones des Pseudo-Clemens s. **Clemens.** Kanones der Nachfolger der Apostel 5; Nr. 1 I 6.

Apphia (Vgl. Ph. 2) 148.

Arabardi 37.

Arabien 3, 16.

Aratan s. **Eratan.**

Ardscham, Vater Abgars V. Ukhamā 174.

Ardsan der Artsrunier. Fragen Ardsans (in anderer Redaktion Aschots) und Antworten Esniks von Kolb 196—197; Nr. 14, 9.

Areopagita s. **Dionysius.**

Arethas v. Caesarea, Mitarbeiter am Kommentar zur Apokalypse v. Andreas 156; Nr. 7 VII 3. Vgl. **Andreas** v. Caesarea.

Arier 149.

Aristakes der Dichter, Vardapet. Klagelied auf einen Verstorbenen 133; Nr. 5, 24. Klagelieder auf verstorbene Kinder 133; Nr. 5, 19. 20.

Aristoteles. Metaphysik 165—166; Nr. 9. Vergl. auch **Plato u. Aristoteles.**

Arithmetik. Elemente der Arithmetik 204; Nr. 15, 1.

Arius, Presbyter v. Alexandrien, Begründer des Arianismus 6, 7, 14, 32, 177, 197, 201.

Armenien und **Armenier** 20, 21, 22, 28, 29, 32, 37, 149, 151, 153, 158, 159, 164, 167, 173, 174, 179, 198, 201.

Arsaciden s. **Arschakunier.**

Arschak d. Große, Partherkönig 174.

Arschakunier, Arsaciden 168. Vgl. **Athanasius Taji-Simonean.**

Arscharunikh, Gau in der Provinz Airarat 28.

Arsches, albanischer Stammfürst, Teilnehmer am Konzil zu Aluen 27.

Arsenius, aegyptischer Eremit 183, 186.

Artavas, Herr v. Aschots 26.

Artemis, Göttin 140.

Artemon, Sektierer 13, 32.

Artsach, Provinz 27.

Artsrunier s. **Ardsan** und **Merushan.**

Asajel d. Amatunier, Bischof 28.

Aschmunikh, Gau in der Provinz Turuberan 28.

Aschot s. **Ardsan.**

Aschots, Gau in der Provinz Airarat 26.

Asien, Asiaten 140.
astronomische u. chronologische Angaben 199; Nr. 14, 18.
Astuatsatur, Sohn des Elie, eines der Besitzer der Hdschr. Nr. 8, S. 164.
Astuatsatur, Vetter des Schreibers Ter-Abraham 170.
Athanasius v. Alexandrien 35, 154, 191, 201. Geschichte des Bildnisses des Herrn zu Berytus 175; Nr. 12, 16. Kanones s. **Timotheus** v. Alexandrien.
Athanasius, Patriarch v. Antiochien 158.
Athanasius Taji-Simonean, Bischof v. Konstantinopel, Übersetzer der *Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία* des Flavius Josephus 168, 169.
Athen und **Athener** 31, 142, 143, 146.
Athenogines, Bischof v. Sebastia. Festoffizium zu Ehren Johannes des Täufers und des Bischofs Athenogines 77, 115; Nr. 3 III 3; 4 V 3.
Atomianer. Hymnus auf die Atomianer 93, 119; Nr. 3 XXXII, 4 VI 28.
Atrnerseh, Herr v. Siunikh 26.
Auferstehung. Der große Hymnus auf die Auferstehung 103, 123; Nr. 3 LIV, 4 IX. — Vgl. außerdem **Nerses Schnorhali** und **Ostern.**
Augustus, Kaiser 176.
Ausgewanderter. Klagelied auf einen in der Fremde verstorbenen Ausgewanderten 133; Nr. 5, 23. — S. außerdem **Mkrtitsch Nalasch.**
Auxentius. Hymnus auf den heil. Auxentius 91, 119; Nr. 3 XVIII, 4 VI 16.
Avap s. **Makar.**

Bagratunier 28. Vergl. **Sahak, Smbat, Schapuh.**
Bagrevand, Gau i. d. Provinz Airarat 9.
Bakur, Fürst (Nahapet) von Kalankatukh in Albanien 27.
Baltschagul, Mutter des Elie, eines der Besitzer der Hdschr. 8. S. 164.
Bara v. Nisibis, Sektierer 14.
Barmherzigkeit. Geschichte eines Mannes, der die Barmherzigkeit des Unbarmherzigen erkaufte 175; Nr. 12, 17.
Barsos, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Bartholomaeus, Apostel 125.
Basen, Bassen, Gau in der Provinz Airarat 9.
Basileus, Bischof v. Amasia 5.
Basilius v. Caesarea 128, 155, 185, 201. Hymnus auf den heil. Basilius 91, 118; Nr. 3 XIV, 4 VI 12. — Bruchstück aus dem Hexaemeron 153; Nr. 7 IV. Fragen des heil. Basilius und Antworten Gregors v. Nyssa 179—180; Nr. 12, 31. 32. Kanonisches Schreiben an Akacius 10; Nr. 1 I 15. Kanonisches Schreiben an Diodor 11; Nr. 1 I 16. Kanones über verschiedene und tausendfache Laster 11; Nr. 1 I 17.
Basilius, Mönch 158.
Basilius II., Kaiser 176.
Basilius, Schüler des Petrus von Theben 195.

Begräbnisritus. Für den Begräbnistag 126—127; Nr. 5, 5. Für den zweiten Tag 128; Nr. 5, 6. Für den siebenten Tag 128; Nr. 5, 7. — Kinderbegräbnis: Für den Begräbnistag 128—130; Nr. 5, 8. Für den zweiten Tag 130; Nr. 5, 9. Für den siebenten Tag 130; Nr. 5, 10.
Beichtspiegel 170; Nr. 12, 1.
Benedictus, Abt 182. Vgl. **Demut.**
Benjamin, Eremit 186.
Berytus, Stadt an der phönikischen Küste, j. Beirut 175.
Bessarion, Eremit 186, 191.
Bestattungsritus s. **Begräbnisritus.**
Bethlehem 176. Festoffizium zu Ehren der unschuldigen Kindlein zu Bethlehem 89, 118; Nr. 3 IX, 4 VI 7.
Bia, Sektierer 14.
Bild des Herrn s. **Abgar u. Athanasius.**
Bithynien 7.
Bsnunikh, Gau in der Provinz Turuberan 28.
Bund, alter u. neuer. Offizium zur Erinnerung an den alten Bund und das Fest der neuen Kirche 80, 116; Nr. 3 III 10, 4 V 10.

Caesarea in Kappadocien 12, 156. Kanones des Konzils zu Caesarea 12; Nr. 1 I 20.
Caesarea in Palästina 3.
Cantate s. **Kreuzeserscheinung.**
Canones s. **Kanones.**
Caparnaum s. **Kaparnaum.**
Cappadozien s. **Kappadozien.**
Caspar s. **Kaspar.**
Cassianus, Abt zu Massilia 187.
Chalcedon 33, 195, 198. Vorgeschichte des Konzils zu Chalcedon 194; Nr. 14, 3.
Chantut, Frau des Tiratur, des Sohnes des Elie, eines der Besitzer der Hdrschr. Nr. 8, S. 164.
Charfreitag, Charwoche s. **Karfreitag, Karwoche.**
Chatschatur, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Cherobents s. **Kherobents.**
Chlorus s. **Konstans.**
Chorchorunikh, Gau in der Provinz Turuberan 28. Vergl. **Vahram und Vriv.**
Choskean, albanischer Stammfürst 27.
Chosrov, Bischof von Andsevatsikh, Vater Gregor's von Narek 34, 151.
Christosatur, Schreiber 41.
chronologische u. astronomische Angaben 199; Nr. 14, 18.
Chrysostomus s. **Johannes Chrysostomus.**
Chusr, albanischer Stammfürst 27.
Cilicien s. **Kilikien.**
Cilimas s. **Kilimas.**
Clemens s. **Klemens.**
Coelesyrien 16.
Colonia s. **Kolonia.**
Colosser s. **Kolosser.**
Communion s. **Kommunion.**
Complete s. **Tagzeit.**
Constans s. **Konstans.**
Constantin s. **Konstantin.**
Constantinopel s. **Konstantinopel.**
Constitutionen s. **Konstitutionen.**
Concil s. **Konzil.**
Corinth u. Corinther s. **Korinth, Korinther.**

Creta und **Creter** s. **Kreta, Kreter.**
Cyprianus-Buch. Bruchstücke aus dem Cyprianus-Buch 178, 179; Nr. 12, 29. 30.
Cyriakos s. **Kyriakos.**
Cyrillus s. **Kyrillus.**
Cyrion s. **Kyrion.**

Daniel, Prophet 155.
Daniel, Eremit der sketischen Wüste 192.
Darahoitsch, Stadt in Albanien 27.
Datuan, Berg 125.
David, Prophet 15, 40, 41, 131, 151, 186, 194. Festoffizium 108; Nr. 4 I 6.
David v. Duin. Hymnus auf David v. Duin 92, 119; Nr. 3 XXVIII, 4 VI 25.
Dematrus, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16. (od. mit dem vorhergehenden Namen zusammen zu lesen: Markondematrus?).
Demut. Über die Grade der Demut mit Berufung auf Benedictus 182; Nr. 13, 2$_{p}$.
Devin s. **Duin.**
Diodor v. Antiochien, Bischof von Tarsus 11. Vergl. **Basilius.**
Diodor, Häretiker 14.
Dionysius der Areopagite 201. Kanones 31; Nr. 2 I 53. 54.
Dios, Märtyrer, Eremit 185.
Dioskur v. Alexandrien 194.
Domitian, Kaiser 169.
Dors, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.
Dovin s. **Duin.**
Dreieinigkeit. Gebet an die Dreieinigkeit 198; Nr. 14, 12. Erklärung der Dreieinigkeit gemäß den Kanones von Nicäa.
Dschanchathun, Frau des Elii, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Duin. Kanones des Konzils zu Duin 27—29; Nr. 1 I 41.
Dula, Eremit 183.

Edessa 4.
Elia(s), Katholikos 33.
Elia(s), Eremit 189.
Elie, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Elii, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Elisabeth, Tochter Elie's 164.
Elisaeus, Geschichtsschreiber. Kanones 18, 28, 29; Nr. 1 I 27, 1 I 42.
Engel s. **Gregor der Erleuchter.**
Enoch, Erzvater 198.
Epaphre 141.
Eperiches, Eremit 188, 189.
Epiphanias-Offizium 104—106; Nr. 4 I 1.
Epiphanius v. Konstantia (Cypern) 184. Kanones 17, 30; Nr. 1 I 26, 1 I 50.
Epiphanius, Patriarch 185.
Ephesus 14, 32, 140. Kanones des Konzils zu Ephesus 7, 18; Nr. 1 I 9, 1 I 28. — **Epheser** 124, 140, 141, 145, 146.
Ephraem der Syrer. — Hymnus auf den heil. Ephraem 91; Nr. 3 XVIII. — Schriften: Einleitungen zu den Briefen des Apostels Paulus an die Römer 136; Nr. 6, 1$_{p}$; an die Korinther A. 137;

Nr. 6, 2ω; B. 138; Nr. 6, 3ω; C. 138—139; Nr. 6, 4; an die Galater 139; Nr. 6, 5ω; an die Epheser 139—140; Nr. 6, 6ω; an die Philipper 140; Nr. 6, 7ω; an die Kolosser 141; Nr. 6, 8ω; an die Thessalonicher A. 142; Nr. 6, 9ω; B. 143; Nr. 6, 10ω; an die Hebräer 144; Nr. 6, 11ρ; an Timotheus A. 145; Nr. 6, 12ω; B. 146; Nr. 6, 13ω; an Titus 147; Nr. 6, 14ω. — Kanones aus der Rede über die Jungfräulichkeit 11; Nr. 1 I 18. — Lebensbeschreibung Johannes des freiwillig armen 174—175; Nr. 12, 15. — Die unter Ephraems Namen überlieferten Reden über die Verleumdung u. die Undankbarkeit s. unter **Johann Mandakuni.**

Eprepias, Eremit 183.

Eratan oder **Aratan,** albanischer Stammfürst 27.

Erleuchter s. **Gregor.**

Ermahnungen zum Glauben 194—195; Nr. 14, 4.

Erndschak, Gau in der Provinz Siunikh 159.

Erserum s. **Karin.**

Erzengel s. **Gabriel** und **Michael.**

Esnik v. Kolb s. **Ardsan u. Nilus.**

Esra, Prophet s. 190.

Etschmiadsin 36, 149.

Eugenius, Eremit 183.

Eugenius. Hymnus auf den heil. Eugenius 91, 118; Nr. 3 XVIII, 4 VI 16.

Eulogius, Eremit 192.

Euphrat 159.

Eusebius, Bischof von Gangra 13; Nr. 1 I 22ρ.

Eusebius v. Caesarea 14; Nr. 1 I 23η. Einleitung zu den Kanones des Konzils zu Antiochien unter seinem Namen 13—14; Nr. 1 I 23ρ. — Vergl. **Origines.**

Eustathius, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.

Eustratius. Hymnus auf den heil. Eustratius und seine Genossen 91, 119; Nr. 3 XVIII, 4 VI 16.

Euthalius v. Alexandrien. Einleitung zum Briefe Pauli an die Hebräer 143—144; Nr. 6, 11ω.

Eutherius, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.

Eva, Stammmutter 169, 202.

Evangelium. Auszug aus einem Kommentar zu einem Evangelienzitat 160; Nr. 7 VIII.

Evarchelaus, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.

Exaudi s. **Palmsonntag,** zweiter.

exkommunizierter Geistlicher. Geschichte eines exkommunizierten Geistlichen 175; Nr. 12, 28.

Fastenzeit-Offizium 43—61, 109—113; Nr. 3 I, 4 II. III.

Fastnachtssonntag-Offizium s. **Nerses Schnorhali.**

Fegfeuer. Über das Fegfeuer 201; Nr. 14, 24.

Felix, Vater 184.

Festoffizium s. **Offizium.**

Fieber. Gebet gegen das Fieber 125; Nr. 5, 2.

Flavian, Patriarch von Konstantinopel 14, 194.

Flavius Josephus. Jüdische Altertumskunde 168—169; Nr. 11.
Florus 169.
Fragen und **Antworten** 196; Nr. 14, 7. — S. auch **Ardsan Artsruni, Gregor d. Erleuchter, Hethum, Philosophie, Theologie.**
Franken (Abendländer) 149, 158, 171.
Freitagsbuch. Auszüge aus dem Freitagsbuch 178—179; Nr. 12, 29. 30.
Friedenstagzeit s. **Tagzeit.**

Gabriel u. **Michael,** Erzengel. Offizium zu Ehren der Erzengel Gabriel und Michael 90, 118; Nr. 3 X, 4 VI 8.
Gabriel, Sohn des Elie, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Gajegutsch, Stadt in Albanien 27.
Gajiane, d. Hlge. s. **Agathangelus.**
Galater 130, 139.
Galiläa 131.
Gangra. Kanones des Konzils zu Gangra 13; Nr. 1 I 22.
Ganos, Vetter des Schreibers Ter-Abraham 170.
Garan, Frau Simons, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 162, 163; Nr. 8, 4. 6. 8. 10. 15.
Gardman, Gau in der Provinz Uti 27.
Garesch, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.
Gebete 154; Nr. 7 VI; gegen Dämonenbesessenheit 177—178; Nr. 12, 27. 29; an die heilige Dreieinigkeit 198; Nr. 14, 12; Gegen das Fieber 125, 178; Nr. 5, 2; 12, 29; gegen Kopfschmerz 177; Nr. 12, 26; an die Mutter Gottes 125; Nr. 5, 3; gegen Stummheit 177; Nr. 12, 26; Segensgebet 178; Nr. 12, 28.
Geheimnis des Todes Christi, Lied auf d. ✓ s. **Nerses Schnorhali.**
geometrische Aufgaben 204; Nr. 15, 2.
Georg, Bischof v. Ostan 26.
Georg v. Ersnka, Vardapet. Über die Grade der Blutsverwandtschaft 38; Nr. 1 IV 3. Vergl. **Johannes v. Ersnka** u. **Vardan Areveltsi.**
Georg. Kloster St. Georg auf dem Taurus-Gebirge 159.
Georgier, Georgien s. **Iberer, Iberien.**
Gericht. Predigt über das jüngste 172; Nr. 12, 8.
Germosan, Albane 27.
Gh- s. **L-.**
Gnunier 28.
Goīthn, Gau in der Provinz Vaspurakan 26. Vergl. **Vahan.**
Gottesmutter s. **Maria,** Jungfrau und **Gebete.**
Grabus. Hymnus auf den heil. Grabus 92; Nr. 3 XXX.
Gregor v. Althamar, Katholikos. Klagelied eines dem Tode Widerstrebenden 133; Nr. 5, 22.
Gregor, Bischof von Andsevatsikh, Mitglied des Konzils zu Duin 28.
Gregor, Bischof v. Arscharunikh, Mitglied des Konzils zu Duin 28.
Gregor, Bischof von Chorchorunikh, Mitglied des Konzils zu Duin 28.

Gregor d. Erleuchter (Illuminator, Aufklärer) 19, 20, 21, 22, 38, 178, 180, 201. Geschichte des heil. Gregor 173—174; Nr. 12, 13. Festoffizium zu Ehren des hl. Gregor 54—55, 111; Nr. 3 I 5*μ*, 4 II 5*μ*. Festoffizium zu Ehren der Söhne und Enkel des hl. Gregor 78, 116; Nr. 3 III 5, 4 V 5. Festoffizium zur Erinnerung an das Heraussteigen des heil. Gregor aus der Grube 78, 115; Nr. 3 III 4, 4 V 4. — Kanones 7; Nr. 1 I 10. Fragen des heil. Gregor und Antworten des Engels 173; Nr. 12, 10. Bruchstück aus der Lehre des heil. Gregor 129; Nr. 5, 8. — Vergl. **Lichtergießung.**

Gregor, Presbyter von Kolonia, Schreiber 148, 149.

Gregor, Bischof v. Kokisson 8.

Gregor von Narek 34, 35, 151. Kommentar zum Hohen Liede 150—153; Nr. 7 II.

Gregor v. Nazianz, Theologus 155, 157, 201. Hymnus auf Gregor v. Nazianz 91, 118; Nr. 3 XV, 4 VI 13. Kanones 10; Nr. 1 I 14.— Nr. 12, 31; S. 179 = Gregor v. Nyssa.

Gregor v. Nyssa 151, 155. Fragen des Basilius v. Caesarea und Antworten Gregors v. Nyssa 179, 180; Nr. 12, 31. 32.

Gregor d. Große, Papst 201.

Gregor von Tathev. Lebensbeschreibung 172; Nr. 12, 6. — Vergl. 171; Nr. 12, 4.

Gregor, Tiratsu 103.

Gregor IV Tłay, Katholikos 158, 197.

Gregor, Vardapet 36, 38.

Gregor, Vetter Ter-Abrahams, des Schreibers der Hdschr. 12. S. 170.

Griechen 32, 136, 174, 197.

Großarmenien 197.

Grusiner, Grusien s. **Iberer, Iberien.**

Guphre, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.

Gurgen, König v. Vaspurakan 152.

Hamasasp s. **Abu-Sahl.**

Hams, Stadt 175.

Harkh, Gau in der Provinz Turuberan 28.

Hebräer 17, 129, 131, 143, 144, 145, 174.

Heerscharen. Lied auf die himmlichen Heerscharen s. **Nerses Schnorhali.**

Helenopolis 176—177.

Hellas 137.

Hermogenes. Hymnus auf den hl. Hermogenes 92; Nr. 3 XXX.

Herodes 129, 176.

Hethum II., König 199. Fragen des Königs Hethum und Antworten Vardans v. Bardsrberd 200; Nr. 14, 20.

Hieronymus 182.

Hieropolis 158.

Hilakres, Eremit 186.

Hilarion, Mönch 185.

Himmelfahrtsfestoffizium 71—72, 114; Nr. 3 II 6*և*, 4 IV 6*և*. Vergl. **Mariae Himmelfahrt.**

Hippolytus v. Bostra, Kallists Gegenpapst 155. Über die Geburt und Taufe Christi 32—33; Nr. 1 I 56.

Hmir Horik, Chiliarch 27.
Horae, Horen s. **Tagzeiten.**
Hovots, Stadt in Albanien 27.
Hripsime s. **Rhipsime.**
Hrosch, Stadt in Albanien 27.
Hymnarium 42—123; Nr. 3 u. 4.

Iberer, Iberien 32, 194.
Ignatius von Antiochien. Hymnus auf den heil. Ignatius 91, 118; Nr. 3 XII, 4 VI 10.
Ikonium 5.
Irinaeus 155.
Isaak, Eremit 189.
Isaias s. **Jesaias.**
Ischauchan, syrischer Priester. Buch der Natur 181; Nr. 13, 1.
Isidor, Eremit 183, 184.
Ispahan 161.
Isprakos, albanischer Stammfürst 27.
Israel, Bischof v. Taikh 28.
Israel, Bischof v. Vanand 28.
Italien 145.
Italiener 168.

Jakob, Eremit 183.
Jakob, Erzvater 126.
Jakob, Patriarch v. Konstantinopel 168.
Jakob v. d. Krim 38.
Jakob v. Nisibis. Festoffizium 89, 118; Nr. 3 VIII, 4 VI 6.
Jakob, Presbyter auf dem Konzil zu Aluen 27.
Jakob V. von Schamachi, Katholikos 168.
Jakob, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.
Jakobus, Apostel, Bruder des Herrn 108, 139. Festoffizium 108; Nr. 4 I 6. Jakobus, Sohn des Alphaeus 194.
Jakobus, Apostel, Sohn des Zebedaeus 3, 109. Festoffizium 109; Nr. 4 I 9.
Jakobus, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Jakobus, Bischof v. Palunikh 28.
Je- s. auch **E-.**
Jerusalem 3, 9, 174, 175, 176, 178.
Jesaias, Prophet 124, 126, 128, 129, 130, 131, 179, 182.
Jesaias, Abt 185, 188, 189.
Jesais, Bischof v. Golthn 26.
Jesdegerd II, pers. König 22.
Jesus Christus 2, 3 usw. usw. Über die Geburt Jesu Christi 176; Nr. 12, 21. Vergl **Ostern** u. **Nerses Schnorhali.**
Job, Hiob 163.
Job, Bruder des Eremiten Pimen 189.
Joel, Presbyter, Mitglied des Konzils zu Aluen 27.
Johannes, (unverheirateter) Geistlicher 200.
Johannes, (unverheirateter) Geistlicher, Schreiber 122.
Johannes von Amida, Vardapet. Klagelieder auf verstorbene Kinder 135; Nr. 5, 25. 26. 27.
Johannes der freiwillig Arme 174, 194.
Johannes von Artschesch. Erklärung der armenischen Liturgie 34—35; Nr. 1 II.
Johannes, Bischof v. Bsnunikh 28.
Johannes Chrysostomus 35, 148, 182, 183, 199, 201. Hymnus auf ihn 91—118; Nr. 3 XIII, 4 VI 11. Schriften: Kanones 29; Nr. 1 I 43.

Kommentar zu den Briefen des Apostels Paulus: an die Römer 136, 137; Nr. 6, 1ա. ը. ը; an die Korinther A 137, 138; Nr. 6, 2 բ. ը. ը; B 138; Nr. 6, 3բ; an die Galater 139; Nr. 6, 5բ. ը; an die Epheser 140; Nr. 6, 6բ. ը; an die Philipper 141; Nr. 6, 7բ. ը; an die Kolosser 141, 143; Nr. 6, 8 բ. ը; an die Tessalonicher A 142; Nr. 6, 9բ. ը; B 143; Nr. 6, 10բ. ը; an die Hebräer 144, 145; Nr. 6, 11ե. ը; an Timotheus A 145, 146; Nr. 6, 12բ. ը; B 146; Nr. 6, 13բ. ը; an Titus 147; Nr. 6, 14բ. ը; an Philemon 147, 148; Nr. 6, 15.

Johannes, Eremit 195.

Johannes v. Ersnka, Plus. Kanonische Belehrung für alle Christen 203; Nr. 14, 30. Geschichte der Erzväter von Adam bis auf Moses 202; Nr. 14, 26. Über die Grade der Blutsverwandtschaft 38; Nr. 1 IV 3. Vergl. **Georg v. Ersnka** und **Vardan Araveltsi.** Bruchstück einer Rede 38—39; Nr. 1 V.

Johannes der Evangelist 126, 127, 128, 131, 140, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 162. Festoffizium 109; Nr. 4 I 9. Offenbarung s. **Andreas v. Caesarea.**

Johannes Kherobents. Klagelied auf einen Verstorbenen 133; Nr. 5, 21.

Johannes der Kleine 183, 184, 187.

Johannes, Maler 174.

Johannes v. Mairavani (Mairagomi). Ermahnung zur Ehrfurcht vor dem heil. Meßopfer 202; Nr. 14, 27.

Johannes Mandakuni. Kanones 23—24, 30; Nr. 1 I 34, 35, 47. Ruf zur Buße 31; Nr. 1 I 48. Rede über die Undankbarkeit 203; Nr. 14, 29. Rede über die Verleumdung 202—203; Nr. 14, 28.

Johannes, Bischof v. Mardal 28.

Johannes v. Noraschenkh, Vardapet 150, 153.

Johannes Odsnetsi Kanones 25; Nr. 1 I 38.

Johannes, Bischof v. Ostan 28.

Johannes, Schreiber 198.

Johannes der Stylit. Kanonische Fragen Johannes des Styliten und Antworten des Katholikos Sahak des Letzten 25; Nr. 1 I 37բ.

Johannes der Täufer 17, 126, 153, 159, 177, 178, 180. Lobrede auf Joh. d. Täufer 177; Nr. 12, 24. Offizium des Festes seiner Geburt 77, 115; Nr. 3 III 2, 4 V 2. Offizium zur Erinnerung an seine Enthauptung 63—64, 113; Nr. 3 II 1 է, 4 IV 1 է. Festoffizium zu Ehren Joh. d. Täufers und des Bischofs Athenogines 77, 115; Nr. 3 IV 3, 4 V 3. Lied auf Joh. den Täufer s. **Nerses Schnorhali.**

Johannes v. Tulkuran. Klagelied 134; Nr. 5, 28.

Johannes, Sohn des Tiratur, des Sohns des Elie 164.

Jonas, Prophet 109.
Jonas, Bischof v. Hrosch 27.
Joseph, Presbyter v. Kalankatukh 27.
Josephus s. **Flavius.**
Josephus, Eremit 182, 185, 190, 192.
Juda, Erzvater 144.
Judaea 174.
Juden 169, 176.
Jünger Christi. Festoffizium für die 72 Jünger 109; Nr. 4 I 11.
Julianus, Fürst 7.
Julitta, Mutter des heil. Kyriakos s. **Kyriakos.**
Justine. Geschichte der heil. Justine 179; Nr. 12, 30.
Justinian II., Kaiser 32.

Kain 202.
Kalakatukh in Albanien 27.
Kanones s. **Hymnarium, Kanonsammlung, Konzilien, Rituale.**
Kanonsammlung Nr. 1, S. 1—39.
Kapalak, Stadt in Albanien 27.
Kaparnaum 179.
Kappadocien 8.
Kaparet, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 161, 164.
Karfreitag. Hymnen auf den Karfreitrag s. **Nerses Schnorhali.**
Karin (Theodosiopolis, Erserum). Kanones des Konzils zu Karin 31—32; Nr. 1 I 55.
Karwoche. Festoffizium 58—61, 112—113; Nr. 3 I 7, 4 III 2.
Kasbek 27.
Kaspar, Sohn des Chatschatur, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Kassiane s. **Cassiane.**
Kherobents s. **Johannes Kherobents.**
Kilikien u. **Kilikier** 16, 159, 197.
Kilimas, Schwester Kains 202.
Kinderbegräbnis s. **Begräbnisritus.**
Kindlein, unschuldige s. **Bethlehem.**
Kirakos s. **Kyriakos.**
Kirchenrecht s. **Kanonsammlung.**
Klagelieder 132; Nr. 5, 15. Siehe außerdem **Aristakes d. Dichter, Ausgewanderter, Gregor v. Althamar, Johannes v. Amida, Johannes v. Tulkuran, Johannes Kherobents, Mkrtitsch Nalasch, Rituale.**
Klemens v. Rom. Acta 172—176; Nr. 12, 19. — Apostolische Kanones 3; Nr. 1 I 3. Über die Kirchengrade 31; Nr. 1 I 52.
Kolonia 141, 149.
Kolosser 141.
Kommunion. Vorschrift für die Erteilung der Kommunion 126; Nr. 5, 4.
Konstantin d. Große, Kaiser 14, 33, 197. Lebensbeschreibung 176—177; Nr. 12, 22. Erkrankung Konstantins und Heilung durch den heil. Sylvester 177; Nr. 12, 23. — Erlaß an die Bischöfe und das Volk 6—7; Nr. 1 I 8*q*. Ein Brief des heil. Antonius des Großen an den Kaiser Konstantin erwähnt 190.
Kanstantin II., Kaiser 27.
Konstantin, Metropolit v. Hieropolis 158.
Konstantinopel 14, 18, 29, 32,

154, 171, 190, 195, 197. Kanones des ersten Konzils zu Konstantinopel 7; Nr. 1 I 9. Kanones des zweiten Konzils 9; Nr. 1 I 13.

Konstantius Chlorus 176.

Konstitutionen, apostolische siehe **Klemens.**

Konzilien s. **Aluen, Ancyra, Antiochien, Caesarea, Duin, Ephesus, Gangra, Karin, Konstantinopel, Laodicea, Neocaesarea, Nicaea, Sardika, Schahapivan.**

Korinth 137. **Korinther** 126, 127, 130, 131, 137, 138, 139, 147.

Kreta 147. **Kreter** 147.

Kreuz. Offizium des Festes der Auffindung des Kreuzes 87, 118; Nr. 3 VI 3, 4 VI 3. Offizium des Festes der Erscheinung des Kreuzes in Jerusalem (Sonntag Cantate) 69, 114; Nr. 3 II 5 ω, 4 IV 5 ω. Offizium des Festes der Erscheinung des Kreuzes auf dem Berge Varag 86—87, 118; Nr. 3 VI 2, 4 VI 2. Offizium des Festes der Kreuzeserhöhung 83—84, 117; Nr. 3 VI 1 ω, 4 VI 1 ρ. Offizium der Vorfeier des Festes der Kreuzeserhöhung 83, 117; Nr. 3 V 2, 4 VI 1.

Kreuzigung. Lied auf die Kreuzigung Christi s. **Nerses Schnorhali.**

Kreuzwaschungsritus 130—131; Nr. 5, 11.

Kyprianusbuch s. **Cyprianusbuch.**

Kyriakos. Hymnus auf den heil. Kyriakos und seine Mutter Julitta 92, 119; Nr. 3 XXIX, 4 VI 26.

Kyriakos v. Gandsak. Über die Konvertiten 200; Nr. 14, 22.

Kyriakos, Presbyter, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.

Kyriakos, Schreiber der Hdschr. 1, S. 36.

Kyriakos, Sohn Gabriels, des Sohnes des Elie 164.

Kyrillus v. Alexandrien 155, 190, 199, 201. Kommentar zum Briefe des Apostels Paulus an die Hebräer 144; Nr. 6, 11 ϥ Kanones 18; Nr. 1 I 29.

Kyrillus v. Jerusalem. Hymnus auf den heil. Kyrillus v. Jerusalem 46; Nr. 3 I 2 ϥ.

Kyrion, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.

Lanze. Geschichte der heil. Lanze 171; Nr. 12, 5.

Laodicea 5. Kanones des Konzils zu Laodicea 16—17; Nr. 1 I 24.

Laphri Mala, Tochter Mkrtitschs, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.

Lazarus. Offizium des Festes der Auferstehung des Lazarus 57, 111; Nr. 3 I 6 β, 4 III 1.

Leben der Väter s. **Väter.**

Leben der Apostel 2—3, 171; Nr. 1 I 2; 12, 3.

Leo d. Große, Papst 15, 32, 194.

Leo II., König der Armenier 197.

Leontianer. Offizium des Festes der Leontianer 93, 120; Nr. 3 XXXIV, 4 VI 30.

Levond, Geschichtsschreiber. Geschichte 167; Nr. 10.

Lichtergießung. Festoffizium zur

Erinnerung an die Lichtergießung über Etschmiadsin nach der Vision des heil. Gregor 81—82, 116; Nr. 3 IV 2, 4 V 12.
Lichtmess s. **Mariae Reinigung.**
Liturgie. Erklärung der Liturgie s. **Johannes v. Artschesch.**
Lola, Tochter Chatschaturs, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Lot, Neffe des Erzvaters Abraham 179.
Lot, Eremit 187, 190.
Lucianus v. Samosata 5.
Lucimus, Eremit 180.
Lucius, Eremit 192.

Macedonien, Macedonier 141, 174.
Macedonius, Bischof v. Konstantinopel, Bekämpfer der Gottheit des heil. Geistes 14, 16, 32.
Märtyrer. Festoffizium zu Ehren aller Märtyrer 95—100, 121; Nr. 3 LI, 4 VII. Vergl. **Vierzig.**
Magnifikate, die Auferstehung betreffend 106—107; Nr. 4 I 2.
Majin, Stadt 175.
Makarius der Ägypter 183, 184, 185, 186, 187.
Makarius, Patriarch v. Jerusalem. Kanonisches Sendschreiben an Vrthanes und die Armenier 8—9; Nr. 1 I 12.
Makkabäer 5.
Mala s. **Ałaphri Mala.**
Malmel, Sohn des Chatschatur, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Mamikonier 11, 12, 22. Vergl. **Abraham, Nerschapuh u. Vardan.**
Manasse, Bischof v. Kapalak 27.
Mandakuni s. **Johannes.**
Mane, Heilige 173.
Manichäer 6, 7, 32.
Manikos, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Manuel, Kaiser. Auszug aus dem Gesetzbuch der Kaiser 33; Nr. 1, I 58.
Manuel, Vardapet. Klagelied auf einen Verstorbenen 132, Nr. 5, 14.
Manuschäer 27. .
Marcellus v. Ancyra 5.
Marcion, Häretiker 32. — **Marcioniten** 7.
Mardaï 28.
Mardarius. Hymnus auf den heil. Mardarius 91, 119; Nr. 3 XVIII, 4 VI 16.
Margar, Sohn des Mkrtitsch, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163, 164.
Maria, heil. Jungfrau 16. Gebet an die Mutter Gottes 125; Nr. 5, 3. Lobrede auf die Jungfrau Maria 177; Nr. 12, 25. Mariae-Himmelfahrt-Offizium 82, 116; Nr. 3 V 1 *m*, 4 V 13 *m*. Mariae-Reinigung (Lichtmeß)-Offizium 108; Nr. 4 I 3. Lied auf Mariae Verkündigung s. **Nerses Schnorhali.**
Markon, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16 (oder mit dem folgenden Namen zusammen zu lesen: Markondematros?).
Markus, Evangelist 129, 194.
Maruth, albanischer Stammfürst 27.
Maschtots s. **Mesrop** u. **Rituale.**

Mathematik. Lehrbuch der Mathematik 204; Nr. 15.

Matthaeus, Evangelist 125, 129, 137, 172, 179.

Matthaeus, Erzbischof (Vardapet), Vorsteher von Erndschak unter dem Patriarchat des Katholikos Nahapet 153, 159.

Matthaeus, Presbyter v. Darahudsch 27.

Matthaeus, Presbyter v. Partav 27.

Mauricius, Kaiser 187.

Mchithar, Vardapet 195. Reden über die Natur und Menschwerdung Christi 193—194; Nr. 14, 4.

Megethius, Eremit 185.

Mehnunier 28.

Melchiscdech 191.

Melikh, Sohn des Chatschatur, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.

Melitus (Meletus), Bischof. Brief an den Bischof Toi 33. Nr. 1 I 57.

Merushan der Artsrunier 26.

Mesid, Zauberer 187.

Mesopotamien 16.

Mesrop der Große **(Maschtots)** 21, 22, 118. — Ein Kanon 29 bis 30; Nr. 1 I 46.

Meßbuch. Ritus für die Weihe eines neuen Meßbuchs 131—132; Nr. 5, 19.

Meßgewand. Hymnus beim Anlegen des Meßgewands 92, 122; Nr. 3 XXIII, 4 VIII 12.

Methodius v. Olympus 155, 157. Sein Dialog über die Auferstehung erwähnt 155. Ein Bruchstück aus der Abhandlung über die Trunkenheit im Kommentar zur Apokalypse von Andreas 157.

Michael, Erzengel 125. Vergl. **Gabriel.** — Kloster St. Michael 122.

Michael, Sohn des Chatschatur, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.

Minas aus Ägypten. Hymnus auf den heil. Minas 92; Nr. 3 XXX.

Minas, Vardapet, Vorsteher v. Ancyra 149.

Minas v. Thathev, Vardapet 149.

Minos, Abt 189.

Misericordias Domini. Offizium des Sonntags Misericordias Domini 66, 113; Nr. 3 II 3 *m*, 4 IV 3 *m*.

Mkrtitsch Nalasch, Klagelieder: 132; Nr. 5, 16. 17. 18.

Mkrtitsch, Vardapet 179.

Mkrtitsch, Presbyter, einer der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.

Mkrtitsch, Sohn Gabriels, des Sohns Elie 164.

Mkrtum, Vater Simons, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 162, 163; Nr. 8, 4. 6. 8. 10. 15.

Mohamed 167.

Moses, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.

Moses, Eremit 183, 185, 186, 187, 189.

Moses, (verheirateter) Geistlicher, Schreiber der Hdschr. 7; 153, 157, 159.

Moses III, Katholikos 164.

Moses, Prophet 4, 137, 177, 190, 194. Geschichte der Gesetz-

gebung des Propheten Moses 198—199; Nr. 14, 16.
Mutsik, König 27.
Mutter Gottes s. **Maria.**
Mygon, Presbyter, Linienzieher der Hdschr. 12, S. 179.

Nachfolger der Apostel. Kanones 5; Nr. 1 I 6.
Nahapet, Katholikos 159.
Nalasch s. **Mkrtitsch Nalasch.**
Namen und Wesen der Dinge 198; Nr. 14, 14.
Narek, Kloster 151. Vergl. **Gregor** v. Narek.
Nazianz in Kappadocien 10, 151. Vergl. **Gregor** v. Nazianz.
Nebo, Berg in Moab 199.
Nebukadnezar 190.
Neocaesarea. Kanones des Konzils zu Neocaesarea 7, 12; Nr. 1 I 9. 21.
Nero, Kaiser 146, 169.
Nerschapuh d. Mamikonier, Bischof. Kanones 11—13; Nr. 1 I 19. Vergl. **Nerses** II. **v. Aschtarak.**
Nerses, Katholikos der Albanen 33.
Nerses II. v. Aschtarak, Katholikos. Kanones des Kath. Nerses und des Bischofs Nerschapuh 11—12; Nr. 1 I 19.
Nerses der Große 22, 38. Festoffizium zu Ehren des heil. Nerses 79, 116; Nr. 3 III 6, 4 V 6. Kanones 29; Nr. 1 I 45.
Nerses, Bischof v. Harkh 28.
Nerses v. Lambron, Erzbischof v. Tarsus 34, 182. Gesandtschaftsreise nach Konstantinopel 197; Nr. 14, 10. Übersetzung des Kommentars zur Apokalypse v. Andreas v. Caesarea s. **Andreas.**
Nerses III. Schinol, Katholikos. Kanones des Konzils zu Duin 27—28; Nr. 1 I 41.
Nerses v. Klai, Schnorhali. Über die Grade Blutsverwandtschaft 37—38; Nr. 1 IV 1. 2. Hymnen 60—61, 112; Nr. 3 I 7 ՔՀ.Ք, 4 III 2ՔՀ. Gesänge auf die Schöpfungstage 93—94, 120; Nr. 3 XXXV bis XLI, 4 VI 31—37. Gesang für das Fastnachtssonntagoffizium 43, 109; Nr. 3 I 1 ա, 4 II 1 ա. Gesang der Friedenstagzeit (zwischen Vesper und Complete) 95, 121; Nr. 3 L, 4 VI 45. Über die Verstorbenen 113; Nr. 4 VIII 14.
Nerses, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.
Nestorius, Bischof von Konstantinopel, Schismatiker 14, 18, 195, 198.
Neugeborener. Lied beim Salben der Neugeborenen 92, 119; Nr. 3 XXII, 4 VI 22.
Nicäa in Bithynien 10, 12, 14, 23, 32, 147, 177. Kanones des Konzils zu Nicäa 6—7; Nr. 1 I 8. 9. Erklärung der Dreieinigkeit gemäß den Kanones des Konzils zu Nicäa 197—198; Nr.
Nikar, Frau Gabriels, des Sohnes des Elie 164.
Nikomedien 5. S. auch **Zweitausend.**
Nikolaus v. Smyrna. Hymnus auf denselben 91, 119; Nr. 3 XVI, 4 VI 14.

Nilus, heil. 186, 189. Sentenzen (unter dem Namen Esniks v. Kolb) 196; Nr. 14, 6.
Nisibis 14, 89, 118.
None s. **Tagzeit.**
Noraschenkh, Dorf im Gau Erndschak 153, 159. Vergl. **Johannes.**
Norvard, Sohn des Elii 164.
Norvard, Sohn Gabriels, des Sohnes des Elie 164.
Nunechius, Bischof v. Laodicea 5.
Nyssa 155. Vergl. Gregor v. Nyssa.

Odeos s. **Theodosius.**
Offizium, Festoffizium s. **Hymnarium,** außerdem u. a. auch **Fastenzeit, Fastnachtssonntag, Gregor d. Erleuchter, Karfreitag, Karwoche, Kyrillus, Lazarus, Nerses Schnorhali, Ostern, Palmsonntag,Patriarchen,Pfingsten, Propheten, Theodoros, Vierzig.**
Orestes. Hymnus auf den heil. Orestes 19, 119; Nr. 3 XVIII, 4 VI 16.
Origines 155. Vorwort zum Brief des Apostels Paulus an die Hebräer (aus der Kirchengeschichte des Eusebius) 144; Nr. 6, 11 *q*.
Osios, einer der Bischöfe des Konzils zur Sardika 17.
Oskan, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8; S. 162.
Oski, Tante des Ter-Abraham, des Schreibers der Hdschr. 8; S. 170.
Oskianer. Hymnus auf die heil. Oskianer 92—93, 119; Nr. 3 XXXI, 4 VI 27.
Ostan, Gau in der Provinz Airarat 26, 28.
Ostern. Offizium der Osterzeit 61 bis 74, 113—115; Nr. 3 II, 4 IV. Ostersonntagoffizium 61—62, 113; Nr. 3 II 1 *m*, 4 IV 1 *m*.
Ostrom 27. **Oströmer** 158.

Palästina 3, 23.
Palmsonntagoffizium 58, 112; Nr. 3 I 7 *m*, 4 III 2 *m*. Offizium des zweiten Palmsonntags (Sonntag Exaudi) 72—73, 114; Nr. 3 II 7 *m*, 4 IV 7 *m*.
Palunikh, Gau in der Provinz Vaspurakan 28.
Pambo, Eremit 183, 191.
Paphnos, Eremit 185.
Parpmige, Presbyter, Mitglied des Konzils zu Aluen 27.
Partav in Albanien 26, 27.
Patacius, einer der Bischöfe des Konzils zu Antiochien 16.
Patara in Lycien 155.
Patmos, Insel 156, 158.
Patriarchen. Offizium des Festes der heil. Patriarchen 90, 118; Nr. 3 XI, 4 VI 9.
Paulus v. Alexandrien, Abt 191.
Paulus, Apostel 108, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 155, 158. Kommentar zu seinen Briefen 135—149; Nr. 6.
Paulus, Bischof, Mitglied des Konzils zu Antiochien 16.
Paulus, Presbyter v. Gajegudsch 27.
Paulus v. Samosata 7, 14, 18, 32, 198.

Paulus aus Taron. Abhandlung über den rechten Glauben 198; Nr. 14, 13.
Perser 22, 159.
Pethias, Mönch 158.
Petrus, Apostel 15, 108, 139.
Petrus. Zwei Bischöfe auf dem Konzil zu Antiochien 16.
Petrus I Getadards, Katholikos 176.
Petrus, Bischof v. Ikonium 5.
Petrus, Presbyter 36, 37.
Petrus v. Theben 195.
Petrus v. Viria, Bischof 195.
Petrus, ein gewisser 190.
Pfingsten. Offizium der Pfingstzeit 74—80, 115—117; Nr. 3 III, 4 V. Offizium der Pfingstwoche 74—77, 115; Nr. 3 III 1, 4 V 1.
Pharao 177.
Philadelphus, Bischof v. Ulipolis 5.
Philemon, Jünger 141, 147, 148.
Philippi 138. — **Philipper** 140, 141, 142.
Philippos, Apostel. Kanones 4 bis 5; Nr. 1 I 5.
Philippos, Katholikos 36.
Philister 3.
Philosophie. Fragen und Antworten, philosophische Themata betreffend 195—196; Nr. 14, 5.
Phirog, albanischer Nahapet 27.
Phoebe, Diakonissin von Kenchrea 137.
Phoenicien 3, 16.
Photinus v. Sirmium, Häretiker 7.
Phrygien 16.
Pilatus 200.
Pimen, Eremit 183, 184, 185, 187, 189, 190, 191.
Pitiron, Schüler d. heil. Antonius 186.
Plato und Aristoteles. Über sieben zur sittlichen Vollkommenheit führende Tugenden im Anschluß an Überlieferungen der platonischen und aristotelischen Lehre 172; Nr. 12, 7.
Plus s. **Johannes v. Ersnka.**
Polonius, Fürst 7.
Porphyrius d. Neuplatoniker 6.
Potimon, Eremit der sketischen Wüste 195.
Predigen. Anleitung zum Predigen 172—173; Nr. 12, 9.
Predigten 161—164; Nr. 8; 171; Nr. 12, 4; 173; Nr. 12. 11. 12; 180; Nr. 12, 23; 196; Nr. 14, 8.
Priesterbekenntnis, Priesterbeichte 30; Nr. 1 I 49.
Proklia, die heil. 157.
Propheten. Offizium des Festes aller Propheten 87—88, 118; Nr. 3 VI 4, 4 VI 4.
Prutes, Eremit 186.
Psalm XLIII 134; Nr. 5, 29. — **Psalter** 40—41; Nr. 2.
Pulcheria, Schwester des Kaisers Theodosius II. 194.

Quasimotogeniti-Offizium 64, 113; Nr. 3 II 2 *m*, 4 IV 2 *m*.

Rhatos = Thekhirtal 36.
Rhipsime u. Genossinnen. Festoffizium 79, 116; Nr. 3 III 8, 4 V 8.
Rituale 124—134; Nr. 5.
Rom 31, 32, 140, 141, 146, 174. — **Römer** 136, 137, 144, 155, 176, 200.
Romklai 159.

Rom-Kyriakos, Vater des Elie, eines der Besitzer der Hdschr. 8, 164.
Rotes Meer 177.
Rschtunikh, Gau in der Provinz **Russen** 149. [Vaspurakan 28.

Sabellius, Presbyter, Häretiker 7.
Saduk, Bischof v. Siunikh 26.
Sahak der Bagratunier, Patricius 26.
Sahak, Bischof, Mitglied des Konzils zu Aluen 27.
Sahak, Herr v. Golthn 26.
Sahak der Große 19, 20, 21, 22, 24. Hymnus auf denselben 79, 116; Nr. 3 III 7, 4 V 7. Kanones 18—20; Nr. 1 I 30.
Sahak III., Katholikos 32.
Sahak der Letzte. Kanones 24 bis 25; Nr. 1 I 37.
Sakramente. Über die sieben Sakramente und die sieben Todsünden 201; Nr. 14, 25. Über das Wasser, das nach Ansicht der Ketzer in den Wein des Sakraments zu gießen ist 200; Nr. 14, 23.
Salböl. Hymnus zur Weihe des heil. Salböls 92, 119; Nr. 3 XXI, 4 VI 21.
Salmenal, Mutter Simons, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 162, 163; Nr. 8, 4. 6. 8. 10. 15.
Salomon 151, 152, 162, 198, 199.
Salzweihe. Ritus der Salzweihe 131; Nr. 5, 12.
Sammelwerke Nr. 12, 13, 14; S. 170—203.
Samaria 3.
Samuel, Prophet 41.
Samuel d. Mehnunier, Bischof 28.
Sanducht. Hymnus auf die heil. Sanducht 79—80, 116; Nr. 3 III 9, 4 V 9.
Sardika. Kanones des Konzils zu Sardika 17; Nr. 1 I 25.
Sargis s. **Sergius.**
Saul, König 41.
Schahapivan. Kanones des Konzils zu Schahapivan 21—23; Nr. 1 I 31.
Schahen, Sohn des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 163.
Schamabekur, albanischer Stammfürst 27.
Schapuh der Bagratunier 167.
Schatik, Burg 150, 153.
Schemacha s. **Jakob.**
Schinol s. **Nerses.**
Schmavon, Bischof v. Tsrokhor 27.
Schnorhavor, Mutter des Geistlichen Moses 153, 159.
Schöpfungstage. Gesänge auf die Schöpfungstage s. **Nerses Schnorhali.**
Schopheliscno, Bischof v. Partav 27.
Sebastia s. **Vierzig.**
Sebeus der Bagratunier, Bischof 28.
Secundus, Philosoph 182.
Sefi I., Schah v. Persien 164.
Seleukia 8.
Seneca 169.
Sentik, Bruder des Elii, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164; Nr. 8, 19. 21.
Serapio, Abt 191.
Sergianus, Bischof v. Antiochien in Pisidien 5.
Sergius der heil. Stratelat. Offizium seines Festes 122; Nr. 4 VIII 11.

Sergius, Emir, Vater Gregors v. Tathev 172.
Sergius, Vater des Karapet, eines der Besitzer der Hdschr. 8, S. 164.
Sevandus, Bischof. Kanonisches Sendschreiben 23; Nr. 1 I 32.
Severianus, Bischof v. Antiochien 15.
Sext s. **Tagzeit.**
Sidon, Stadt 175.
Simeon, Apostel 194.
Simeon, Katholikos der Albanen. Kanones 33; Nr. 1 I 60.
Simeon d. Rschtunier, Bischof 28.
Simon der Magier 200.
Simon, Eremit 186.
Simon, einer der Besitzer der Hdschr. 8; S. 162, 163; Nr. 8, 4. 6. 8. 10. 15.
Simonean s. **Athanasius Taji-Simonean.**
Sion, Stadt 3, 144.
Sion, Katholikos. Kanones 25—26; Nr. 1 I 39.
Sirach 5, 26.
Sisinnius s. Konstantinopel 189, 191.
Siunikh 22, 26.
Sketische Wüste 183, 185, 186, 187, 189, 190, 191.
Smbat der Bagratunier 26.
Sokrates Scholasticus. Zwei Bruchstücke aus der Kirchengeschichte 33; Nr. 1 I 59.
Sophienkirche in Konstantinopel 171.
Sper, Gau in Hocharmenien 122.
Stagirite s. **Aristoteles.**
Stephanus, Protomartyr 149, 153, 178, 180. Festoffizium 108; Nr. 4 I 7.
Stephanus v. Ulni. Hymnus auf denselben 91, 119; Nr. 3 XX, 4 VI 20.
Stereometrische Aufgaben 204; Nr. 15, 2.
Storelius, Bischof v. Nikomedien 5.
Stuphd, Bischof auf dem Konzil zu Aluen 27.
Stylit s. **Johannes.**
Sukiasianer. Hymnus auf die Sukiasianer 92, 119; Nr. 3 XXVI, 4 VI 23.
Sylne, Eremit 184.
Sylvester v. Rom 177, 201. Vergl. **Konstantin d. Große.**
Sylvianus, Jünger 142, 143.
Syrien und **Syrer** 16, 23, 174, 185. Vergl. **Coelesyrien.**
Tagzeiten (Horae, Horen). Gesänge: der Tagesanbruchzeit 94—95, 120; Nr. 3 XLII—XLV, 4 VI 38—41; der dritten Tagzeit (Terz) 95, 120; Nr. 3 XLVI, 4 VI 42; der sechsten Tagzeit (Sext) 95, 121; Nr. 3 XLVII, 4 VI 43; der neunten Tagzeit (None) 95, 121; Nr. 3 XLVIII, XLIX, 4 VI 44; der Friedenstagzeit (zwischen Vesper und Complete) 95, 121; [Nr. 3 L, 4 VI 45.
Taikh 28.
Taji-Simonean s. **Athanasius Taji-Simonean.**
Taragosianer. — Hymnus auf die heil. ∼ 119; Nr. 4 VI 18.
Tarsus 34, 159, 197.
Taurus, Gebirge 159.
Ter-Abraham, Schreiber 171.
Terz s. **Tagzeiten.**
Thaddäus, Apostel 178. Kanones 4; Nr. 1 I 4.
Theben in Ägypten 185, 191.
Thekhirtal̄, Stadt 36.

Thelthaphius, heil. 36.
Theodorus s. **Theodotus.**
Theodorus, Abt 190, 191.
Theodorus v. Mopsuestia 14, 18.
Theodorus, Stratelat. Hymnus auf denselben 45, 119; Nr. 3 I ⲗⲍ, 4 VI 19.
Theodorus. Zwei Bischöfe auf dem Konzil zu Antiochien 16.
Theodosiopolis s. **Karin.**
Theodosius I., Kaiser 9, 191. Offizium seines Festes 108; Nr. 4 I 5.
Theodosius II., Kaiser 18, 194.
Theodosius d. Gnunier, Bischof 28.
Theodosius, Bischof auf dem Konzil zu Antiochien 16.
Theodotus od. **Theodorus** v. Laodicea, Vorsitzender des zweiten Konzils zu Antiochien 14.
Theologie. Fragen und Antworten, theologische Themata betreffend 194; Nr. 14, 2.
Theophilus d. Aschmurnier, Bischof 28.
Thessalius, Patriarch v. Konstantinopel. Einleitung zum Kommentar zur Apokalypse v. Andreas v. Caesarea 154—156; Nr. 7 VII 1.
Thessalonicher 127, 128, 142, 143.
Thomas, Apostel 36.
Thomas v. Metsoph 38.
Thomas, Schüler des Thomas v. Metsoph 38.
Thomas, Presbyter am königl. albanischen Hofe 27.
Thorgom 21, 22, 167.
Thurvand, Frau des Astuatsatur, des Sohnes des Elie 146.
Timotheus, Schüler des Apostels Paulus 17, 138, 141, 142, 143, 145, 146, 148.
Timotheus v. Alexandrien. Kanones (unter dem Namen des Athanasius v. Alexandrien) 8; Nr. 1 I 11.
Tirasg, albanischer Stammfürst 27.
Tiratur, Sohn des Elie 164.
Titus, Schüler des Apostels Paulus 17, 147.
Titus, Kaiser 200.
Todsünden. Über die sieben Sakramente und die sieben Todsünden 201; Nr. 14, 25.
Toi, Bischof.
Trauungsritus 124—125; Nr. 5, 1.
Trdat (in ein Schwein verwandelt) 174.
Trigonometrische Aufgaben 204; Nr. 15, 2.
Tsrokhor 27.
Tuch. Das heil. Tuch mit dem Bild des Herrn s. **Abgar.**
Türken, Tataren 149.
Turgeos, Bischof von Basen und Bagrevand 9.
Tylias, Philosoph 191.
Tyrus 175.

Übersetzer. Offizium des Festes der heil. Übersetzer 88—89, 118; Nr. 3 VII, 4 VI 5.
Ulal, Frau des Kyriakos, eines der Besitzer der Hdschr. 8; S. 163.
Ulal, Frau des Elie, eines der Besitzer der Hdschr. 8; S. 164.
Ulipolis 5.
Unschuldige Kindlein s. **Bethlehem.**
Urbathair, Presbyter 27.
Urha s. **Edessa.**
Uz (vergl. Job 1, 1) 163.

Vadschagen, König der Albanen 24. Kanones 26—27; Nr. I 40.
Väter. Bruchstücke aus dem Leben der Väter 182—192; Nr. 13, 3. Auszüge aus den Kanones der Väter 31; Nr. 1 I 51.
Vahan der Amatunier 22.
Vahan v. Golthn. Hymnus auf denselben 92, 119; Nr. 3 XXVII, 4 VI 94.
Vahan, Herr v. Vanand 26.
Vahram d. Chorchorunier 26.
Valentianer 7.
Vanand, Gau in der Provinz Airarat 26, 28.
Vank, Kirche bei Romklai 159.
Varag s. **Kreuz.**
Vardan Arevelsti, Geschichtsschreiber. Über die Grade der Blutsverwandtschaft 38; Nr. 1 IV 3. Vergl. **Georg v. Ersnka** u. **Johannes v. Ersnka.**
Vardan v. Bardsrberd. Erläuterungen zur heiligen Schrift 199—200; Nr. 14, 19. Fragen des Königs Hethum das Evangelium betreffend und Antworten Vardans 200; Nr. 14, 20.
Vardan, Herr v. Gardman 27.
Vardan d. Mamikonier 22.
Vardanianer. Hymnus auf die heil. Vardanianer 93, 119; Nr. 3 XXXIII, 4 VI 29.
Vasak v. Siunikh 22.
Vegetarier. Hymnus auf die sieben heil. Vegetarier 92, 122; Nr. 3 XXV, 4 VIII 9.
Verklärung Christi. Festoffizium 80, 116; Nr. 3 IV 1 ω, 4 V 11.
Vespasianus, Kaiser 200.
Verstorbene. Offizium für alle Verstorbenen 100—102, 121—122; Nr. 3 LIII, 4 VIII 1—8. Vergl. **Klagelieder** u. **Nerses Schnorhali.**
Vesper s. **Tagzeiten.**
Vierzig (Märtyer) v. Sebastia. Festoffizium 52, 111; Nr. 3 I 4 ♂, 4 II 4 ♂.
Vitalis, Bischof v. Antiochien 5.
Vo- s. **O-.**
Vriv d. Chorchorunier 22.
Vrthanes, Katholikos s. **Makarius.**

Wasser im Sakrament s. **Sakramente.**
Weihnachtsoffizium 104—106; Nr. 4 I 1.
Weihrauchschwenken. Hymnus beim Weihrauchschwenken 92; Nr. 3 XXIV.
Weltalter 198, 199; Nr. 14, 15. 17.
Wesen und **Namen** der Dinge 198; Nr. 14, 14.
Wundergeschichten 176; Nr. 12, 20.

Zacharias, Schüler des Apostels Thaddäus 4.
Zaubergebete, Zaubersprüche s. **Gebete.**
Zebedäus, Vater der Apostel Jakobus und Johannes 155.
Zenon, Eremit 183, 191.
Zimiskes, Jokannes, Kaiser 175.
Zoilus, Eremit 190.
Zosimus, Eremit 185.
Zweitausend (Märtyrer) v. Nikomedien. Hymnus auf dieselben 91, 119; Nr. 3 XIX, 4 VI 17.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

WIDENER
BOOK DUE
FEB 25 1991

3 2044 011 559 747